የግእዝ ቅኔያት

የስነ ጥበብ ቅርስ

ንባቡ ከነትርጓሜው

ከኢትዮጵያ ቋንቋዎች አካዴሚ
ባህልና ስፖርት ጉዳይ ሚኒስቴር

www.ethiopianorthodox.org

መጽሀፉን በከፊልም ሆነ በሙሉ ለማሳተም መብቱ
የኢትዮጵያ ቋንቋዎች አካዴሚ ነው ።

መጀመሪያ እትም 1980

አሳታሚ
የባህልና ስፖርት ጉዳይ ሚኒስቴር

ብርሃንና ሰላም ማተሚያ ቤት
አዲስ አበባ

የስራው ፕሮግራም ተሳታፊዎች

የአካዴሚው ጉባኤ የስነ ፅሁፍ ኮሚቴ አባላት ፤

አቶ ተክለ ፃድቅ መኩሪያ
ዶ/ር አምሳሉ አክሊሉ
ዶ/ር ሀይሉ አርአያ
አቶ መንግስቱ ለማ (የኮሚቴው አስተባባሪ) ።

የአካዴሚው ሰራተኞች ፤

አለቃ አፈወርቅ ዘውዴ
በምስጠራ ትረካና እረማ
አቶ ቀፀላ መንግስቱ ዳንኤል
በዝግጅትና ቅንብር
አቶ አእምሮ ፈረደ
በትርጎማ
አቶ መልክአ ክርስቶስ ነቢዩ
በግእዝና አማርኛ ታይፕ ስራ ።

www.ethiopianorthodox.org

ም ስ ጋ ና

የኢትዮጵያ ቋንቋዎች አካዳሚ ጉባኤ የስነፅሁፍ ኮሚቴ አባላት በተለይም የኮሚቴው ሰብሰቢ አቶ መንግስቱ ለማ ለዚህ «የግእዝ ቅኔ የስነ ጥበብ ቅርስ » መፅሀፍ ዝግጅት ላበረከቱት ዘመናዊ የአሰራር ዘዴና የስራ ክትትል ፤

መፅሀፉን በማሳተም ረገድ ብርቱ ጥረት ላደረጉት ለአ ካዴሚው የቋንቋና የባህል ኤክስፐርት ለጓድ ዶክተር ኢሳይያስ አለሜና ለግእዝ ቅኔያትና መፃህፍት አንድምታ ትርጓሜ ክፍል ባልደረባ ለጓድ ቀፀላ መንግስቱ ዳንኤል ፤

በአካዳሚው ፅህፈት ቤት ስም አብዮታዊ ምስጋና አቀ ርባለሁ ፡

ከዚህም በቀር የብርሃንና ሰላም ማተሚያ ቤት ሃላፊዎ ችና ሰራተኞች መፅሀፉ ጥራት ባለው መንገድ በአጭር ጊዜ ውስጥ ታትሞ እንዲወጣ ላሳዩት አብዮታዊ ትብብር ከልብ አመሰግናለሁ ፡

አሰፋ ገብረማርያም ተሰማ
የኢትዮጵያ ቋንቋዎች አካዴሚ
ዋና ፀሀፊ

ማ ው ጫ

መልእክት	ገፅ	9
መግቢያ	»	11
መቅድም (የቅኔ ጥበብ አጀማመርና አረማመድ)	»	15
የግእዝ ቅኔያት ከነትርጓሜያቸው	»	31
የባለ ቅኔዎች አጭር ታሪክ	»	433
የባለ ቅኔዎቹ ስም ከቅኔዎቻቸው ተራ ቁጥር ጋር	»	457
የተዛማጅ መፃህፍት ዝርዝር	»	463

www.ethiopianorthodox.org

መልእክት

ኢትዮጵያ የረጅም ዘመን አኩሪ ታሪክ ያላትና የራሷ በሆነ ቁሳዊና መንፈሳዊ ባህል የበለፀገች አገር መሆኗ የታወቀ ነው ። ብዙ ብሄረሰቦችን ያቀፈች አገር በመሆኗም የበርካታ ቋንቋዎችና ስነ ቃሎች ባለቤት ናት ። ከዚህም የተነሳ ኢሰፓና አብዮታዊው መንግስት ለሰፊው ህዝብ የባህል እንክብካቤ ከፍተኛ ትኩረት ሰጥተውታል ።

ከታላቁ አብዮታችን መቀጣጠል ወዲህ በባህል ሚኒስቴር ስር በአዲስ ይዘትና ቅርፅ ከተቋቋሙት የምርምር ዘርፎች አንዱ የሆነው የኢትዮጵያ ቋንቋዎች አካዴሚ የኢትዮጵያን ብሄረሰቦች ቋንቋዎችና ስነ ቃሎች በሳይንሳዊ መንገድ በመሰብሰብ ፣ በመመዝገብ ፣ በማጥናትና በመመርመር ላይ ይገኛል ።

አኩሪ ከሆነው የባህል ቅርሳችን አንዱ የግእዝ ቋንቋና ስነ ፅሁፍ በመሆኑ የአንድምታ ትርጓሜና የግእዝ ቅኔያትን ምርምር ስራ የሚያካሂድ በአካዴሚው ውስጥ ከተቋቋሙት የስራ ክፍሎች መካከል «የግእዝ ቅኔና መፃህፍት ትርጓሜ ክፍል» አንዱ ነው ። ክፍሉ የአካዴሚው ፅህፈት ቤትና የአካዴሚው ጉባኤ የስነ ፅህፍ ኮሚቴ በሚሰጡት መመሪያ መሰረት በርካታ ስራዎችን በማከናወን ላይ ሲሆን ፣ ይህ የመጀመሪያ የስራ ፍሬው የሆነው «የግእዝ ቅኔያት— የስነ ጥበብ ቅርስ» የተሰኘው መፅሀፍ ታትሞ መውጣት ከፍተኛ ግምት የሚሰጠው ነው ።

ባህላዊው የግእዝ ቅኔ ለብዙ ምእት አመታት በግእዝ ቋንቋ ከመነገሩ ሌላ በፅሁፍ እምብዛም አይሰፍርም ነበር ። ከቅርብ ዘመን ጀምሮ ግን የግእዝ ቅኔያት ከታወቁ ሊቃውንት ተሰብስበው እንደታተሙና ለህዝብ እንደቀረቡ አይዘነጋም ። ረቂቅ የሆነው የግእዝ ቅኔ ስነ ፅሁፋዊ ጥበብ አሁን ወደ አማርኛ ተተርጉሞ ምስጢሩ ተተንትኖና ተብራርቶ ለህትመት መብቃቱ አንድ አይነተኛ እርምጃ መሆኑ አይጠረጠርም ።

www.ethiopianorthodox.org

የዚህ «የግእዝ ቅኔያት—የስነ ጥበብ ቅርስ» መታተምና መሰራጨት ብዙ ጥቅም አለው ። በአንድ በኩል በባህርዩና በስልቱ ረቂቅ የሆነው የግእዝ ቅኔ ወደ አማርኛ ተተርጉሞና ምስጢሩ ተብራርቶ መቅረቡ ዘመናዊው የአማርኛም ሆነ የሌላው ብሄረሰብ ስነ ግጥም ከጥንታዊው የግእዝ ቅኔ መውረስ የሚገባውን ጥበባዊ ቅርስ ሊጎናፀፍ ይችላል ። በሌላ በኩል ደግሞ የመፅሀፉ መታተምና መሰራጨት የግእዝ ቅኔ ከሰፊው ህዝብ የተሰወረ ምስጢርና ለጥቂት ምሁራን ብቻ የሚያገለግል ጥበብ መሆኑ ቀርቶ «ቅኔ ለብዙሃን» እንዲሆን መንገድ እንደሚከፍት ይታመናል ።

በዚህ አጋጣሚ ይህ መፅሀፍ ታትሞ ለመውጣት እንዲበቃ ከፍተኛ አስተዋፅኦ ያደረጉትን ሁሉ በአካዴሚው ጉባኤ ስም ከልብ አመሰግናለሁ ።

አሰፋ ሊበን

የኢትዮጵያ ቋንቋዎች አካዴሚ ጉባኤ ሊቀ መንበር

መግቢያ

ዘመናዊ የስነ ጥበብ ስራዎች ከጥንታዊው ስነ ጥበባዊ ቅርስ ደገኛውንና ገንቢውን ገፅታ እየቀሰሙ የየራሳቸውን ወቅታዊ እመርታ ሲያካሂዱ የስነ ጥበብ ባህል ይራመዳል ።

የግእዝ ቅኔ ከጥንት ጀምሮ ከፍተኛ ግምት የተሰጠው ፡ በምእት አመታት የሚቆጠር እድሜ ያለው ልዩ ስነ ፅሁፋዊ ቅርስ ነው ። ምጥንነቱ ፡ ደንቡና ስርአቱ ፡ ልዩ ልዩ መንገዶቹ ፡ ዜማው ፡ ሰምና ወርቁ ፡ ወዘተ . . . እነዚህ ሁሉ የስነ ጥበብ ደረጃውን ከፍተኛነት ይመሰክራሉ ። የቅኔ ደራሲያን ባብዛኛው ሊቃውንትና ምሁራን መሆናቸው ፡ ሰሚዎቹና አንባቢዎቹም እነሱው መሆናቸው ፡ የድርሰት ቋንቋውም ግእዝ መሆኑ የታወቀ ነው ። ቢሆንም አልፎ አልፎ በአማርኛ ወይም በኦሮምኛ የተደረሱ ቅኔያት አልታጡም። (ለምሳሌ ቅኔ ቁጥር 203 እና ቁ.303) ።

የቅኔ ይዘት በሙሉ እንኳ ባይሆን ባመዛኙ በሃይማኖታዊ ርእሰ ጉዳዮች ላይ የተመሰረተ መሆኑ ፡ ሃይማኖታዊ አስተሳሰብ በገነነበት ስርአተ ማህበር የተለመደ ነው ። በሌሎች አገሮች የስነ ፅሁፍ ታሪክም ይህንኑ የመሰለ ሂደት ተከስቷል ። በዚሁ ክልል ውስጥ ግን በማህበራዊ ሂስና በፖለቲካ ወገናዊነት ላይ የተመሰረቱ የቅኔ ድርሰቶች ይገኛሉ ። (ለምሳሌ ቅኔ ቁ. 111 ፡ 289 ፡ 306)። የቤት ባለቅኔዎችም አልጠፉ ። (ለምሳሌ ቅኔ ቁ. 250) ።

ለቅኔ ጥበብ ማስተማሪያ አያሌ ልዩ ትምህርት ቤቶች በኢትዮጵያ ተቋቁመው ለምእት አመታት ባለቅኔዎችንና «ቅኔ ፈጣሪዎችን» ሲያፈልቁ መኖራቸው በባህል ታሪክ በኩል የሚያስገርም ደግሞም የሚያኰራ ነው ። በአለንበት የአብዮት ወቅት ግን ዘመናዊ ትምህርትን በቀሰሙ አንባብያን ዘንድ ሊተኮርበት የሚገባው የግእዝ ቅኔ ገንቢ ገፅታ ይዘቱን የሚገልፅበት ቅርፅ መንገድና ቴክኒክ መሆኑ አይጠረጠርም ።

www.ethiopianorthodox.org

በዚህ በዚህ ረገድ የግእዝ ቅኔ ከብዙ ምእት እመታት ልምድ የተነሳ በጣም ከተራቀቀ ደረጃ ደርሶ ይገኛል ። ስለዚህ ዘመናዊው የስነ ግጥም ደራሲ ከሙያው አንፃር የቅኔን ቴክኒክና መንገድ በመመርመር የሚማረው እያሌ ቁም ነገር መኖሩ አሌ አይባልም።

ደገኛ ገፅታ ያላቸውን የሀገራችንን ባህላዊ ቅርሶች ለአዲሱ ትውልድ ማስተላለፍ በባህል እድገት መስክ የማይዘለል ደረጃ እንደመሆኑ ፤ የኢትዮጵያ ቋንቋዎች አካዴሚ ከሌሎች ተመሳሳይ ተግባራቱ ጎን የግእዝ ቅኔያትን ትርጓሜ ምስጠራና ትረካ ስራ አስጀመረ ። ስራው በአካዴሚው ጉባኤ የስነ ፅሁፍ ኮሚቴ አመራር ተደግፎ እንዲከናወን ጉባኤው በወሰነው መሰረት ፤ ኮሚቴው ለስራው ዝርዝር መመሪያዎችን አውጥቶ ፣ የግእዝ ቅኔ እውቀት ያላቸው ሶስት ሰራተኞች በየደረጃው በስራው ተሰማርተዋል ። ከእነዚህ አንዱ አለቃ አፈ ወርቅ ዘውዴ የታወቁ የቅኔ መምህር ናቸው። ስለዚህ ይህ መፅሀፍ የቡድን ስራ ውጤት ነው ።

የግእዝ ቅኔያትን በአማርኛ ተርጉሞ የማሳተሙ ተግባር ከዚህ ቀደምም በመጠኑ ተጀምሯል ። መምህር ይሄይስ ወርቁ በ«ንባብ ወትርጓሜ ዘቅኔያት ፤ እእማደ ምስጢራት » (1960) ፤ አለቃ ይኩኖ አምላክ ገብረ ስላሴ በ«የቀድሞ ቅኔዎች ከነትርጓሜአቸው » (1959) ፣ እንዲሁም አለቃ ለማ ሀይሉ በ«መፅሀፈ ትዝታ ዘአለቃ ለማ» »(1959) ቅኔያትን ከነትርጓሜያቸው አቅርበዋል ። በዚህ ስራቸው የተጠቀሱት ሊቃውንት ይመሰገናሉ ። ሆኖም በተተረጎሙ ቅኔያት ብዛትና በአቀራረብ ስፋት ይህን የአሁኑን መፅሀፍ የሚያህል የትርጓሜ ፣ የምስጠራና ሀተታ ፣ የትረካ ስራ ለማሳተም እስከ ዛሬ አልተሞከረም ። አሁን ይህንን መፈፀም መቻሉ የባህል ሚኒስቴርን የመሰረተው የኢትዮጵያ አብዮት ለባህላዊ ቅርስ ጥበቃና እንክብካቤ ተግባር የፈጠረለትን አመች ሁኔታ በጉልህ ያንፀባርቃል ።

የዚህ መፅሀፍ የመጀመሪያ አላማ ዘመናዊ ትምህርት ያላቸውን አንባብያን ከግእዝ ቅኔ ቅርስ ጋር ማስተዋወቅና ደረጃ በደረጃ ማለማመድ ነው ። በዚሁ መሰረት ቅኔያቱን ለመገንዘብ የሚያስችሉ መረጃዎችን ለአንባብያን ለማመቻቸት ልዩ ጥረት ተደርጓል ። የእያንዳንዱ ቅኔ ትርጉሙ ፣ ምስጢርና ሀተታው ፣ ታሪኩ ፣ በተከታታይ ተመዝግቧል ። ከባለቅኔዎቹ የግል ታሪክ ለጊዜው የተገኘው በመፅሀፉ መጨረሻ ክፍል በፊደል ተራ ባጭሩ ሰፍሯል ። በዚህ መፅሀፍ ቅኔያቸው የሚገኝ ባለቅኔዎች ሁሉ ስማቸው ከቅኔያቸው ተራ ቁጥር ጋር ለብቻው በፊደል ተራ ተደርድሯል ። የአማርኛው ፅሁፍ በሙሉ በኢትዮጵያ ቋንቋዎች አካዴሚ ጉባኤ በከፍተኛ የድምፅ ብልጫ በ1973 ተቀባይነት ባገኘው የፊደል ቁጠባ ሀሳብና ውሳኔ ላይ የተመሰረተ ነው ። ይኸውም ባጭሩ ሀ ፣ ሰ ፣ አ ፣ ፀን ፣ እንዲሁም ኋ ፣ ሟ ፣ ቧ ፣ ወዘተ.ን ይዞ ይራመዳል ።

የአዲሲቱ ኢትዮጵያ የስነ ግጥም ደራስያን የሚፈልቁት የሀገራችንን የስነ ጥበባት ቅርስ ደገኛ ገፅታ ከተራማጁ አለም ዘመናዊ እሴት ጋር አዋህደው የራሳቸውን ልዩ አስተዋፅኦ ከሚያበረክቱ ታታሪዎች መሀከል በመሆኑ ፣ የዚህ መፅሀፍ መታተምና መሰራጨት ለስነ ገጣሚችን ወደፊት እመርታ አጋዥ እንደሚሆን ተስፋ አለ ። ወጣቱ ትውልድ የአገሩን የስነ ፅሁፍ ቅርስ ደገኛ ገፅታ ገንዘቡ አድርጎ ዘመናዊውን ከጥንታዊው ጋር ሲያገናዝብና ሲያዛምድ ነው ከፍተኛ ደረጃ ያለው የስነ ጥበብ እሴት ለሰፊው ህዝብ ሊያበረክት የሚችለው ።

በዚህ መፅሀፍ የሰፈሩት ቅኔያት በታወቁ ሊቃውንት ቀደም ሲል ከተሰበሰቡና ከታተሙት መሀከል ለአንባቢ በጣም የማይፀኑትን በመምረጥ የተውጣጡ ፣ ደራሲዎቻቸውም (ከአንድ በቀር) ከዚህ አለም በሞት የተለዩ ናቸው ። ለዚሁ ምንጭ የሆኑት ሀውልታዊ መፃህፍት የብላቴን ጌታ ሀሩይ ወልደ ስላሴ « መፅሀፈ ቅኔ» (1918) ፣ የመልአከ ብርሃን አድማሱ ጀምበረ «መፅሀፈ ቅኔ (ዝክረ ሊቃውንት) » 1963 ናቸው ። ቅኔያቱ ቤት በሚመቱበት የፊደል ተራ ተደርድረዋል ። በአማርኛው ትርጉም ሰሙ ከወርቁ በ«/»ምልክት ተለይቷል ። ስርአተ ነጥብና አሀዝ በሙሉ ዘመናዊ ነው ።

www.ethiopianorthodox.org

የግእዝ ቅኔያቱ ትርጓሜ በዚህ መልክና ቅርፅ ሲዘጋጅ ይህ የመጀመሪያው ጥራዝ ነው ። ተከታዩ እትም ወደፊት በቅርቡ ለአንባቢያን እንደሚደርስ በባህል ሚኒስቴር የኢትዮጵያ ቋንቋዎች አካዳሚ ጉባኤ የስነ ፅሁፍ ኮሚቴ ሙሉ ተስፋ አለው ።

መንግስቱ ለማ

የአካዴሚው ጉባኤ ም/ ሊቀ መንበር

መ ቅ ድ ም

የቅኔ ጥበብ አጀማመርና አረማመድ

ከአለቃ አረመርቅ ዘውዴ የተዘጋጀ ።

በስድስተኛው ምእት አመት በአፄ ገብረ መስቀል ዘመነ መንግስት የተነሳው ያሬድ በግእዝ መፃህፍት ምስጢር የተራቀቀ ሊቅ በመሆኑ ፤ ከመፃህፍት ጠቅሶ ከራሱም አንቅቶ አያሌ መዝሙራትን ከነዜማቸው ደርሷል ። እነዚህም መዝሙራት ፆመ ድጓ ፣ ምእራፍ፣ ድጓ ፣ በተባሉ መፃህፍት ሰፍረው ከትውልድ ወደትውልድ ሲተላለፉ እስካሁን ደርሰዋል ።

የያሬድ የመዝሙር ድርሰት በግጥም ረገድ አብዛኛውን ቤት አልባ ቢሆንም ፣ አልፎ አልፎ ቤት እየመታ ከስድ ንባብነት ወደ ጉትነት ያመራ ፣ በሰምና ወርቅ የተመሰጠረ ፣ በሁለትም በሶስትም አምስትም ቤት የተወሳ ሆነ ። ቢሆንም ሂደቱ የቅኔን መንገድ የተከተለ ነው።

ቤት አልባ ቅኔዎችና ቤተኛ ቅኔዎች ሁለቱም በያሬድ ድርሰት ውስጥ ይገኛሉ ። ለቤት አልባው ቅኔ ምሳሌ የሚከተለውን ጥቅስ ከድጓ ይመለከቷል ።

1 ውብዙኃን ኖሎት መጽኡ
ወሰእኑ ከሢቶታ ለእብን እምአፈ ዐዘቅት
እስከ ይመጽእ ያዕቆብ ።
ወከማሁመ መጽኡ ብዙኃን ነቢያት
ወሰእኑ ከሢቶታ ለጥምቀት
እስከ ይመጽእ ዐቢይ ኖላዊ

የዚህና የሚለጥቁት የግእዝ ጥቅሶች የአማርኛ ትርጉማቸው በዚ ፅሁፍ መጨረሻ በየተራ ቁጥራቸው ለብቻው ሰፍሯል ።

በቤተኛው የያሬድ ቅኔ ምሳሌ አሁንም ከፆመ ድጓ እንጠቅሳለን ።

www.ethiopianorthodox.org

2 ሆገረ ክርስቶስ ሐዳስ ንድቅ
ዘበውስቴታ የጎደር ጽድቅ
ጻድቃን ኪያሃ እብደሩ እምወርቅ ።

እንዲሁም አርያም ከተባለው ክፍል የሚከተለው ሊጠቀስ ይችላል።

3 እምፈልፈለ ብዕል ገነት ንጉሥ ሰቀዩ
እምነቅዐ ወንጌል ገራህተ አርወዩ ።

4 በዟወ መለኮት ቀሰሙ ዓለመ
ውስተ ቤተ መርዓ አውኀዙ ሰላመ
ሐዋርያት እምሕዝብ አእተቱ ፀራዊ ርጉመ ።

5 በቅድስና ወበንጽሕ ምዙራብ ሥጋሁ ነደቀ
በሠረገላ ሉዓሌ ተመጥቀ
ኤልያስ ክቡር እምዓለም ዘርኀቀ ።

ከዚህ በላይ ለአይነት ያህል የተጠቀሰው የያሬድ ቅኔ ቤተኛም ቢሆን ፣ ቤት አልባም ቢሆን ፣ ጉት ግጥም ነው ። (ጉት ማለት ጎታታ ያልተጠቃለለ ፣ በመደበኛው የቅኔ ሀረግ አሰካክ ያልተቀናበረ ማለት ነው ።) ሆኖም ያሬድ በዚህ በታላቅ ስራው በዜማው ድርሰት ውስጥ ቅኔን በማስገባቱና በማዋሀዱ የቅኔን ሙያ አጎላው ። እርግጥ ከርሱ በሁዋላ የተነሱ ሊቃውንት የያሬድን ፈለግ ተከትለው እርሱ የጀመረውን ስራ አስፋፍተዋል ። ይህ ግን ያሬድን ከቅኔ ቀደምት መስራቾች ዋነኛው ከመሆን አያግደውም ።

አንድ የዱር ሊቅ ስለ ያሬድ የደረሱት አጭር ዘይእዜ ቅኔ አለ።

6 ተትሕተ ያሬድ ዘኢተትሕተ
ለቅኔያቲሁ ደቂቅ እስመ ኢሐነጸ ቤተ ።

ሊቁ በዚህ ቅኔያቸው ፣ ያሬድ ከእርሱ በሁዋላ እንደ ተነሱት እንደ ደቀ እስጢፋና እንደ ተዋነይ ቅኔዎች ያለ ቅኔ ባለመድረሱ

www.ethiopianorthodox.org

ብቻ « የያሬድ ቅኔዎች ቤት አልባ ናቸው» ለማለት ሞክረዋል ። ነገር ግን የእነ ደቀ እስጢፋና የእነ ተዋነይ ቅኔያትም ቢሆኑ ከእነ ርሱ በሁዋላ ከተነሱት ሊቃውንት ቅኔያት የተለዩ መሆናቸው አይዘነጋም ። ስለዚህ «ያሬድ ለቅኔያቱ ቤት አልሰራም» እያሰኘም ። ባይሆን ያሬድ ከዜማ ይን ገብቶ ለቅኔ ቤት መስሪያ የመዘዘው ሀረግ ረጅምና ቀጥተኛ አይደለም ፣ በሀረጉም የተሰራው ቤት ጠባብ ነው ቢባል እንኳ ያስሄዳል ።

ቅኔ ከጉት ግጥምነት ወደ ሙሉ ቤት ግጥምነት በመሸጋገር አስፈላጊው የተሟላለት ፣ ትምህርት ቤት የተቋቋመለት ፣ ጉባኤው የሰፋለት በዮሀንስ ገብላዊ መሪነት ነው ። ዮሀንስ ገብላዊ በዋድላ (ላስታ) ገብሉን ወይም ገብላት በተባለች ቀበሌ የተወለደ ታላቅ ሊቅ በመሆኑ ፣ በትውልድ ቦታው «ዮሀንስ ገብላዊ» ተብሏል ፤ በፈላስፋነቱ «ዮሀንስ ዘፍልሱፍ» ተብሏል ። በአፄ ዘርአ ያዕቆብ ዘመነ መንግስት (ከ1427—1460) የነበረ ነው ።

የሀንስ ገብላዊ የያሬድን ቅኔዎች መርምሮ የያሬድን ፈለግ ተከትሎ ቅኔን በሰምና ወርቅ ለማጉላት ምስጢሩን ለማራቀቅ መንገዱን ለማስፋት ቤቶቹን ለመሙላት በቅቷል ። በዚያን ዘመን የአፄ ይኩኖ አምላክ ከተማ ታቦርና እርሞንኤም በተባሉ ከአማራ ሳይንት (ከቦረና) ክልሏን በሚዋሰኑ ሁለት ተራሮች መካከል ነበር አቀማመጧ ። ዮሀንስ ገብላዊ ከዚያች ተቀምጦ የቅኔን ምስጢር አፍታታ አራቀቀ ፣ አውቀቱን አደላደለ ፤ የቅኔ ትምህርቱን ለእነ ወልደ ገብርኤል አስተማረ ።

በአፄ ዘርአ ያእቆብ ዘመን በዮሀንስ ገብላዊ ጊዜ የተደረሱ ቅኔያት እነዚህን ይመስሉ ነበር ።

7 በመዝሙር እቀኒ በዘዐሠርቱ አውታር
ለዘርዐ ያዕቆብ ኄር ዕበዮ በከመ ያሬድ መምህር ።

ይህ ጉባኤ ቃና በስንኙ አቀነባበርና በሀረጉ አሰካክ እንደ አሁኑ ጊዜ ጉባኤ ቃና ነው ። የሚከተለው እጣነ ሞገር ግን ከአሁኑ ዘመን እጣነ ሞገር ጋር አንድ አይደለም ፡—

8 ሃሌ ሉያ ሃሌ ሉያ ሃሌ ሉያ
ቃየል አበሰ እንበይነ ሉድ በላዕለ እኁሁ ቀኒአ
ሶምሶን ተሠግረ በደሊላ ምስጢረ ነገሩ ኅቡእ ኅቢአ

ምክለ ፀጉረ ርእሱ ላጸየት ጽንየ
ብጹዕ እምእንበት ዘጉየ ተንሢአ
ለንጉሥነ ዘርዐ ያዕቆብ ከመ ይርድአ ።

ይህ የዱር እጣነ ሞገር ቤቱ አምስት በመሆኑ ከአሁኑ ዘመን ባለ ሰባት ቤት እጣነ ሞገር በሁለት ቤት ያንሳል ። ይህም የሚያመለክተው የቅኔ ጥበብ ከዘመን ወደ ዘመን ለውጥ እያገኘና እያደገ የሄደ እንጂ ባንድ ጊዜ ተስተካክሎ የተገኘ አለመሆኑን ነው ።

የዮሀንስ ገብላዊ ደቀመዝሙር የሆነው አባ ወልደ ገብርኤል ለሰምረ አብ (ሰምረ ክርስቶስ) አስተማረ ። በአፄ በእደ ማርያም ዘመነ መንግስት (ከ1460—1470) ሰምረ አብ ቅኔ ሲያስተምር እርሱና ንጉስ በእደ ማርያም በቅኔ ጥበብ የተነሳ ተጣሉ ። የቅኔው መንገድ ለንጉሱ እንግዳ ስለሆነበት ፣ ንጉስ የቅኔውን አነጋገር ከድንፋታ ቆጥሮ ቅኔውን አቃለለው ፤ እንደ መቀባጠር አድርጎ ተመልክቶት የሰምረ አብን ሙያ አኮሰሰበት ፤ የመምህሩንም የአባ ወልደ ገብርኤልን ቅኔ ዘራፊነት ነቀፈበት ። «አንተ ከነመምህርህ እንዲያው ትቀባጥራለህ እንጂ ፣ ከሌላ ከማን ዘንድ አግኝተኸዋል ? » አለው ።

ሰምረ አብ ግን ለንጉሱ በጎ ቃል መልሶ ፣ «እንዲህ ካልክ ሁለታችንም ሱባኤ እንግባ ፤ ያን ጊዜ ቅኔ ደገኛ ትምህርት ስለመሆኑ ምስጢር ይገለጥልናል » አለው ። ሁለቱም ለየብቻቸው ሱባኤ ገቡ ። ከሱባኤ ሳሉ ለንጉሱ ምስጢር ተገለጠለትና ፣ እንደ ቅኔ መምህሩ እንደ ሰምረ አብ ሁለት ቤት ቅኔ ዘረፈና ተቀኘ ይባላል ። ቅኔውም የሚከተለው ነው ።

9 ድኅረ ተሰብረ አጽንዖ ለሰብእናነ ልሕኵት
ለብሐዊ ክርስቶስ በማየ ሐዲስ ጥምቀት ።

ንጉስ በእደ ማርያም ይህን ቅኔ የዘረፈበት ቀን የቃና ዘገሊላ እለት ነበርና ፣ በዚህ ሳቢያ የቅኔው ስም «ጉባኤ ቃና » ተባለ ይባላል ።

ዘረፋ ማለት ፣ አልቃሾችና ዘፋኞች ሳያወጡና ሳያወርዱ በቁ ማታ (በፍጥነት) እንደሚገጥሙት ግጥም ቅኔን ለተቀባይ (ከፍ ባለ ድምፅ ለሚያሰማ) መንገር ነው ። አፍጣኝ ዘራፊ ሁለትም ሶስትም አራትም ተማሪዎች (አዚያሚዎች) አቁሞ ለሁሉም በተራ ልዩ ልዩ ቅኔያትን ያቀብላል ። እንደ መምህር ሰረገላ ብርሃን ፤ ዳተኛ ዘራፊ ግን ሀሳብ ማውጣትና ማውረድ ስላለበት ከአንድ ተቀባይ አያልፍም።)

ሰምረ አብ ለልሄብ ፣ ልሄብ ለኤልያብ ፣ ኤልያብ ለተዋነይና ለድድቅ ወልደ ማርያም አስተማረ ። ከዚህ በሁዋላ መንግስት ታወከና ግራኝ ተነሳ ። ድድቅ ወልደ ማርያም በዳወንት (ጎንደር) የጨረቃ ከሚባል ቀበሌ ገባ ፤ ተዋነይ በጣና ባህር ውስጥ ደቀ እስጢፋ ከሚባል ደሴት ገብቶ ተቀመጠ ።

ከድድቅ ወልደ ማርያም ቀጥሎ የጨረቃ በሚባለው ቦታ ድድቅ ድድቅ ተብለው የተሰየሙ ስድስት መምህራን አስተምረዋል ። (ድድቅ ማለትም የእውቀት የምስጢር ጀግና ማለት ነው ።) በስድስተኛው ድድቅ ጊዜ የቅኔ ጉባኤ ሰፋ ። ስድስተኛው ድድቅ ሶልያና ወልደ ማርያምን አስተማረ ። ሶልያና ወልደ ማርያም ለሜጫው (ጎጃም) ማእበል ወልደ ህይወት አስተማረ ፤ ማእበል ወልደ ህይወት ለደብረ መዊእ (ጎጃም) ሊቀ ህሩያን ዘገየና ለሚካኤል ደብር (ጎንደር) ጌቴ ገሞራው (አለቃ ጌታነህ) አስተማረ ። «ማእበል ፣ ገሞራው» የሙያ ሙገሳ ስም ነው (ቅኔውን የሚያጎርፍ ማለት ነው ወይም እሳት የሆነ) ። እስከዚህ የተወሳው በቅኔ ሊቃውንት በኩል ስለቅኔ አመጣጥ የሚተረከው ነው ። በሌሎች የቅኔ ሊቃውንት በኩል ደግሞ እንደ ሚከተለው ይተረካል ።

ደቀ እስጢፋ የተባለ ሊቅና ፈላስፋ በአፄ በእደ ማርያም ዘመን ወደ ፅርእ (ግሪክ) አገር ወርዶ ሰባት አይነት እውቀት ተምሮ መጣ ። ከዚህ ውስጥ ሰባተኛው ቅኔ ስለሆነ በሊቃውንት ዘንድ ተወዶ ትምህርት ሆኗል ። ደቂ እስጢፋ የቅኔን ጥበብ ለአፄ እስክንድር (1470—1486) እንዲሁም ለሀዊራ ፣ ለመንክራ ፣ ለብሁርና ለሌላው እስክንድር አስተማራቸው ።

www.ethiopianorthodox.org
www.ethiopianorthodox.org

ደቀ እስጢፋ በንጉሡ ግቢ ቤተኛ በመሆኑ ከንግስቲቱ ታማ፤ ታማኝ አሽከርም በዘዴ ለንጉሡ ነገረበት ። አፄ እስክንድር አሽከሩ እንደመከረው አንድ ቀን ድንገት ሳይታሰብ ሄዶ ከነበረበት ቢመለስ፤ ቤት ተዘግቶ ደቀ እስጢፋ ከእቴጌይቱ ጋር የፍልስፍናን ነገር ሲጫዋወት ንጉሡ ሰማ ። ቤቱ ስለተዘጋበት ንጉሡ እውጭ ሆኖ እየፎከረ፤ ደቀ እስጢፋም እውስጥ ሆኖ ፈርቶና ደንግጦ፤ ሁለቱ የሚከተሉትን ቅኔዎች ተዛርፈዋል ይባላል ።

10 ሥላሴ

ዘእስክንድር (አፄ)

ምንት አገበረከ
ቀንጽለ ገዳም አንተ ቤተ አንበሳ በዊአ ?
ኢትሰምዕኑ ጥሕረቶ በአፍአ ?
እስመ እምኀቤየሰ ተጋንዮትከ ጠፍአ ፤
አንበሳ በኀይሉ እምድኅረ ሞአ
ኀድግሰ ዘለከ ብዕሰ
ጽን ሖ ለእሳት ከዊነከ ብርዕ

(የዚህ ቅኔ ትርጉሙ ከነሀተታው በቁ. 286 ይገኛል ።)

11 ሥላሴ

ዘደቀ እስጢፋ

እጋግ ይቤ «ከመዝኑ ሞት መሪር ?»
በጊዜ ረገዞ ሳሙኤል መምህር
ወሰራቂ ንግሥት አነ ደቀ እስጢፋ ሕሡር ፤
አንበሳ እስክንድር ፤
እንበለ አንበሳ እንዘ ትጥሕር
እምእርአይከ ተኀጠኒ ምድር ።

(ይህ የዱር ጊዜ ስላሴ ቅኔ ነው ፤ በሁዋላ በጎንደር ሲታወንት ቅኔ በጉባኤ ሳይሻሻል የነበረው አይነት ትርጉሙ ከነሀተታው በቁ. 197 ይገኛል ።)

አፄ እስክንድር በዚህ ጊዜ ደቀ እስጢፋ ከንግስቲቱ ጋር የነበረበትን እልፍኝ በእሳት አጋያት ። ደቀ እስጢፋ ግን ከነእቴጌይቱ ከቃጠሎው ወጥቶ ፤ ወደ ጣና ባህር ገብቶ ፤ የሰፈረባትን ደሴት በምትሀት በወር ተቀመጠ ። ቦታዋንም ደቀ እስጢፋ ብሎ በስሙ ማስጠራቱ ይነገራል ።

የንጉሡ አዝማሪ ስለንግስቲቱ መሰወር ሲያመሰጥር ፤

«እጅዋን ተሰብራ ከመሀሉ
ደቃለች እሉ » ብሎ ዘመረ ይባላል ።

ደቀ እስጢፋ በጎጃም አገው ምድር ፤ በበለያ ምድር አካባቢ የምትገኝ ቦታ ናት የሚሉም አሉ ።

ደቀ እስጢፋ ስለተባለው የቅኔ አባት ከአንድ የዱር ሊቅ የሚከተለው መወድስ ቅኔ ተደርሷል ።

12 መወድስ

ደቀ እስጢፋ ጸድቅ አመ እስክንድር
በመንፈስ ቅዱስ ነበበ ሐሳባተ ነቢይ ትኤምት
እምትኤምቲሁ ለያሬድ እንበለ ያትርፍ አሐተ ።
ወከመ ኢይኅድፉ ሙሰተ አፍአ
ለትኤምቲሁ ሐነጸ አብያተ
ሰብዓ ወሰማኒተ ፤
ወጠፈረ እሎን አብያተ እስከነ ይእዜ ኢተነሰተ ።
ሐዊራሰ ወመንክራ ዘተጋብኡ ድርገተ
ዘምስለ ብሑር ወእስክንድር አስተጋብኡ መንክራተ

www.ethiopianorthodox.org

መንክራተኒ መትሩ ወተመሰሉ መጥባሕተ ፤
ለመጥባሕት እስመ ልማዱ ከፈለ ዋሕድ አርባዕተ ።

(ትርጉሙ በቁ. 226 ይገኛል)

ሊቁ በቅኔው የሚገልጠው በአፄ እስክንድር ጊዜ ደቀ እስጢፋ ቅኔያትን እንዳስተማረና ፣ ያስተማረውም ከያሬድ ቅኔዎች እያደዘ እንደሆነ ፣ ሀዊራ መንክራ ፣ እስክንድርና ብሁር የተባሉ የደቀ እስ ጢፋ ደቀ መዛሙርትም የያሬድን የድጓ ድርሰት በአራት ክፍል መድበው እንዳደራጁት ነው ።

ባጠቃላይ ሲታይ ግን ፣ የቅኔ ጥበብ ከቀድሞ ሊቃውንት ወደ ያሬድ ከያሬድ ወደ ዮሀንስ ገብላዊ ሲወርድ ሲዋረድ በመጣው አንፃር፣ ደቀ እስጢፋም በግል ስጦታው ከፍተኛነት መጠን ቅኔን ዘየነው ፤ አጸመ መልካም አደረገው ቢባል እንጂ፣ የመጀመሪያው የቅኔ ደራሲ እሱው ደቀ እስጢፋ ነው ቢባል የሚታመን ታሪክ አይመስልም። በጠቅላላ ሊባል የሚገባው፣ ያሬድ የጀመረውን ቅኔ ዮሀንስ ገብላዊ ጨረሰው፣ የዮሀንስ ገብላዊን ቅኔ ተዋነይ እንዲሁም ደቀ እስጢፋ ዘየኑት፣ በሁዋላም የጎንደር ሊቃውንት በጉባኤ አሻሻሉት ማለት ይመስለናል ።

በዚህ አይነት ካደገና ከደረጀ በሁዋላ ቅኔ በሰባት ቤት ተከፍሏል። (እዚህ ላይ «ቤት» ማለት ወገን ወይም አይነት ነው)። ሰባቱ የቅኔ ቤቶች ፣ ማለትም ቅኔ የተስፋፋባቸው ቦታዎች የሚከተሉት ናቸው። የታቦር (ሳይንት ፣ ወሎ) ፣ የጨረቃ (ዳውንት ፣ ጎንደር) ፤ የአብዲቀም (ዋድላ ፣ ላስታ) ፤ የጎንደር (በጌምድር) ፤ የጎንጅ ፣ የዋሸራ ፣ የሚጫ (ጎጃም) ።

ይሁን እንጂ ከእነዚህ ቤቶች ውስጥ በጣም የጎሉት የዋድላ ፣ የጎንደር ፣ የጎንጅ ፣ የዋሸራ ቅኔ ቤቶች ናቸው ። ሆኖም የቅኔ ስሩ አንድ ነው ፤ በየቦታው ስሩ አይለያይም ። እርግጥ ያንዳንዱ የቅኔ መንገድ ጉላቱ ከቦታ ቦታ ሊለዋወጥ ይችላል ።

የቅኔ መስመር በሀረግ ይከፈላል ፤ ሀረግ በስንኝ ይከፈላል (ይመደባል) ። ቅኔው ደግሞ በሚዜምበት የዜማ አይነት መሰረት ግእዝ ፣ እዝል ፣ አራራይ ቅኔ ተብሎ ይለያል ።

ዋናዎቹ የቅኔ አይነቶች ከሀረግና ከቤታቸው ቁጥር ጋር ከዚህ በታች ተዘርዝረዋል ። የዝርዝራቸው ቅደም ተከተል በቅኔ ትምህ ርት ቤቶች ደረጃ በደረጃ በትምህርትነት በሚቀርቡበት ተርታ ነው ።

የቅኔው ስም	የሀረጉና የቤቱ ልክ	
	ሀረግ	ቤት
ግእዝ ጉባኤ ቃና	4	2
ዕዝል ጉባኤ ቃና	4	2
ዘአምላኪየ	5	3
ሚበዝኁ	8	3
ዋዜማ	9	5
ሥላሴ	11	6
ዘይእዜ	11	5
አጭር ዘይእዜ	4	2
ማህሌት	7	3
መወድስ	18	8
ኵልክሙ (መወድስ)	20	9
ግእዝ ክብር ይእቲ	8	4
ዕዝል ክብር ይእቲ	8	4
ግእዝ እጣነ ሞገር	18	7
ዕዝል እጣነ ሞገር	18	11
ሐዋርያቲሁ ከበበ	4	2
ሕንጼሃ	3	2
ድምር	160 ሀረጎች	78 ቤቶች።

የቅኔ ቤቶች ጠቅላላ ድምር 78 ነው ። እላይ ከተዘረዘሩት በተ ጨማሪ ባለሶስት ቤት አጭር ዋዜማ ፣ ባለ ሁለት ቤት አጭር ዋዜማ ፣ እንዲሁም ባለ ሁለት ቤት አጭር ኩልክሙ አሉ ። ቤና ሩም ፣ ከላይ በተጠቀሱት መደበኛ የቅኔ አይነቶች ይጠቃለላሉ እንጂ በተለይ አይቆጠሩም ። (ስለቅኔያቱ ስምና አገባብ በመፅሀፈ ቅኔ (ዝክረ ሊቃውንት) ከገፅ 17—24 የተገለፀውን ይመለከቷል።)

www.ethiopianorthodox.org

የቅኔ ዋነኛ መሰረቱ የሰምና ወርቅ ምሳሌ ነው ። የሰምና ወርቅ አውራ መንገዶች የተወሰኑ ናቸው ፤ በአውራ መንገዶቹ ውስጥ ግን ከሶስት መቶ በላይ የሚሆኑ ስላች መንገዶች መኖራቸው የታወቀ ነው ።

በቅኔ ትምህርት ቤት ጀማሪው ተማሪ በጉት ግጥም ሲለማመድ ይሰነብትና ጉባኤ ቃና ይቀጥራል (ይደርሳል) ፤ ሰምን ከወርቅ ምሳሌን ከምስጢር ያጋጥማል ። ሆኖም የቅኔውን ዜማ (የሀረግና የስንኝ ልክ)፣ እንዲሁም ሰዋስውን በቶሎ አይጠነቅቅም ። መምህሩ ያርሙለታል ያስተካክሉለታል ፤ ያን የታረመውን ደግሞ በትምህርት ከእርሱ ከፍ ያሉ ተማሪዎች ያስቀጥሉታል (ያስጠኑታል) ። መምህሩ የሚዘርፉለትን (ከልባቸው አንቅተው የሚያወርዱለትን) ቅኔ እየቀጠለ (እያሰላሰለ፣ እያጠና) ከሌሎቹ ተማሪዎች ጋር ያስተያያል ያመዛዝናል ። ጀማሪው የመምህሩን ቅኔ እስመስሎ የራሱን ቅኔ ለመድረስ ይጥራል ። በብዙ ጥረትም ጉባኤ ቃናን ይለያል (ያውቃል) ። ምስጢሩን ዜማውን ጠንቅቆ ሲያውቅ ፣ ከጉባኤ ቃና ወደ ዘአምላኪየ ይሸጋገራል ። ይህን በመሰለ ጥረት ከደረጃ ወደ ደረጃ እየተሸጋገረ ሲሰለጥን ፣ እንደ ትምህርት ስጦታው፣ በዘጠኝ ወርም ፣ በአመትም ፣ በአመት ከመንፈቅም ክብር ይእቲን ከእጣነ ሞገር ጋር ይቀኛል ። ከሁለት አመት እስከ ሶስት አመት እስከሚሞላው ድረስ እውቀቱን ያጠናክራል ።

ከዚህ በሁዋላ የቅኔ አስተማሪ መሆን የፈለገ እንደሆን ፣ ከመምህሩ ጉባኤ ሳይለይ ሌሎችን ተማሪዎች እያስጠና ይቆያል ። እያደር መምህሩ በሚዘርፉበት ጊዜ የመምህሩን ቅኔ ነጠቃ ይጀምራል ፤ ማለትም መምህሩ በጀመሩት ቅኔ ላይ የራሱን እየተካ ቅኔያቸውን ይሞላል ። ቢቀናውም ባይቀናውም መገሰጹን (መፎከሩን) አይተውም ።

ነጠቃ ፣ ባለቅኔው ገና አንድ ቤት ሲመታ ፣ የቅኔውን የምስጢር ፈለግ ተከትሎ የሚቀጥለውን አንዱን ቤት ወይም ሁለቱን ቤት ከራስ በመተካት ቅኔውን መሙላት ነው ። ሆኖም ፣ አገኝ አጣ

ውን በነጠቃ የሚናገረው ምክሬ ብዙ ሲሆን ፣ የባለ ቅኔው የልቡን የሚነግረው ከስንት አንዱ ነው ። ለምሳሌ ያህል የደብረ ወርቅ ግርያም (ጎጃም) ባለቅኔ መጋቢ አይቸህ

« እስከነ ይቤ አጽፍከ ዘበአምሳለ ርግብ ፈነውኩ»

በማለት የዋዜማ ቅኔያቸውን ሶስተኛ ቤት ሲናገሩ ፤ የጎንጅ የቅኔ መምህር ቁስገበዝ ካሳ

«አይቴኑ ባቢሉን አፈሪኮ
ወአይቴኑ ዳንኤል ተሀውኮ ?»

ብሎ በመናገር ሁለቱን ቤቶች ከባለ ቅኔው መንጠቃቸው ይጠቀሳል ፤ ሙሉው ቅኔ ከነትርጉሙ በቁ. 296 ይገኛል ።

ቅኔው መልካም ሲሆን ለነጠቃ ያመረቃል ፤ ምስጢረ ቢስ ሲሆን ነጣቂን አያጎመዠም ። እዋቂ ባለ ቅኔም ሲነጠቅ አይከፋውም ። በዚህ አይነት በቤተ ክርስቲያን ውስጥም በትምህርት ቤትም ሁለት ሶስት አራትም ነጣቂዎች በአንድ ጊዜ በነጠቃው ተግባር ይራኮቱበታል ።

(ነጠቃ ስርቆት አይደለም ። አንዳንድ ደካማ ባለቅኔ በሌላው ሰው ስራ ለመመስገን ፣ ከሚደነቁት ቅኔዎች በከፊል ወይም በሙሉ ይሰርቅና ይቀኛል ። ስርቆቱ የታወቀበት እንደሆነ ፣ ሰሚዎቹ « ተብሉብሃል » ይሉና ያሳፍሩታል ። ለምሳሌ የዋሸራውን የመምህር ተክሌን (የዋሸራ ተክሌን) ቅኔ አንዱ ደብተራ ሰርቆ በትግሬ አገር ሲቀኝ የሰሙት ደብተሮች « ቅኔውስ ደረሰን ፤ የኔታሳ (ተክሌ) ደህና ናቸው ወይ ?» አሉት ይባላል ። የቅኔ ስርቆት እንደ ገንዘብ ሌብነት የሚያስደበድብና የሚያስወነጅል ነበር ። ልባሞቹ ባለቅኔዎች ግን እንደዚህ ካለው ነውር የነፁ ናቸው ።)

ለእጩው የቅኔ መምህር ነጠቃው በቀናው ጊዜ በመምህሩ ትእዛዝ ቅኔ ተቀባዩ (ድምፁን ከፍ አድርጎ ቅኔ ለጉባኤው የሚያሰማው ተረኛ ተማሪ) እየቀጠለ በኋላ ድምፁ ቅኔውን ያነብለታል ። እጩው መምህር ከዚህ እያደር መምህሩ ማታ ማታ የሚዘርፏቸውን ቅኔዎች ገልበጣ ይጀምራል ። (ገልበጣ የሌላውን ሰው ቅኔ ቤቱንም ምስጢሩንም አፍርሶ የራስን ቅኔ መተካት ነው ።

www.ethiopianorthodox.org

አብዛኛውን ጊዜ የሚገለበጠው ቤቱ ብቻ ነው ፤ ዋናው ግን የምስጢር ግልበጣ ነው ።)

እጩው መምህር በዚህ ሁኔታ ጥቂት ከቆየ በሁዋላ ከመምህሩ ጋር ተራ ገብቶ በፈረቃ ለተማሪዎች ቅኔ ይዘርፋል ፤ የተዘረፈውን እየፈታ ያስረዳል ፤ ተማሪዎች የቆጠሩትን ቅኔ ያስነግራል (ይስግል) ፤ ዘረፋውም ማስነገሩም በደረጃ ነው ፤ ቅኔውን ሁሉ በአንድ ጊዜ አይደለም ። ለምሳሌ መጀመሪያ ከጉባኤ ቃና እስከ ዋዜማ እንዲዘርፍና እንዲያስነግር ከመምህሩ ይፈቀድለትና በዚህ ሂደት ሲያዘግም ይቆያል ። ቀጥሎ እስከ እጣነ ሞገር ይዘርፋል ፥ ያስነግራል ።

ከዚህ በሁዋላ እጩው አስተማሪ ከመምህር ወደ መምህር እየተዛመተ የቅኔን መንገዶች ፥ የሰዋስውን ጠባዮች ይቀጥላል ። እንዲህ እያለ ከአምስት እስከ ሰባት አመት ፥ ከዚያም በላይ በእጩነት ይቆይና ፤ በቅኔ መምህርነት ይመረቃል ። ማለትም መምህሩ ይመርቁትና እንዲያስተምር ይፈቀድለታል ።

ከተመረቀ በሁዋላ አምስት ፥ አስርም ፥ አስራ አምስትም ተማሪዎች ከመምህሩ ተሰጥተውት በአንድ ገጠር (አነስተኛ ቤተ ክርስቲያን) ወይም በደብር (ከፍ ያለ ቤተ ክርስቲያን) ወንበር ዘርግቶ ጉባኤ አስፍቶ ማስተማሩን ይቀጥላል ። ብር ነቀል (አፍለኛ) ከመሆን አልፎ ስመጥር ሲሆን ተማሪውን ያንጋጋዋል ። አስተማሪው በመኖሪያ ቤቱ ዙሪያ ለተማሪዎቹ መኖሪያ የሚሆኑ ጎጆዎችን በቅድሚያ አሰርቶ ነው ማስተማሩን የሚጀምረው ። ተማሪው እየለመነ ምግቡን ያገኛል ።

ተማሪው ሁሉ ለልመና ከየተሰማራበት ሲመለስ ፤ ሰሞነኛው (ተረኛው) ተማሪ ማለት ለአንድ ሳምንት እሳት ማንደድ ተራው የሆነው ተማሪ ከማህበር ቤት (ትምህርት ከሚሰጥበት ቤት) ይገባና ያጨበጭባል ። በዚህ ጊዜ ተማሪዎቹ ከየጎጆአቸው እየወጡ በማህበር ቤት ይሰበሰባሉ ። ወዲያው የዘወትሩን ማህበራዊ ፀሎት አድርሰው በትናንትናው ማታ ከመምህሩ የተዘረፉላቸውን ቅኔዎችና እነሱም ለመምህሩ የነገሯቸውን ቅኔያት ሲቀጣጥሉ ይቆያሉ ።

www.ethiopianorthodox.org

መምህሩ ሲገቡ ተማሪው ሁሉ ግር ብሎ ይነሳል ። መምህሩ በከፍተኛ የእንጨት አልጋ ላይ ተቀምጠው «ይግለጥልን» ይሉና አቡነ ዘበሰማያትን ያስደግሟሉ ። ለጥቆ «ተቀበል ፤ ባለተራ» ይላሉ ። በዚህ ጊዜ ባለተራው (ግስ መቀበል ተራው የሆነው ተማሪ) ይቆምና በትናንቱ ካረፈበት አንስቶ አንድ ባንድ ያጠናውን ግስ በቃሉ ይወጣዋል (ያነበዋል) ። መምህሩም ተረኛው ተማሪ ካነበበው ሌላ የገደፈውንም (ያላነበበውን) ተጨማሪ ግስ ያውርዱለታል ። በዚህ አይነት ከነገው ክፍል ግስ ሲደርስ «በቃ» ይሉና ባለተራው ተቀምጦ ከጓደኞቹ ጋር እየተቀባበለ (እየተረዳዳ) ያጠናል ።

ቀጥሎ ሶስት ተማሪዎች ተራ በተራ በመፈራረቅ ሶስት ጊዜ ወደላይና ወደታች (ከመጀመሪያ እስከ መጨረሻ ፤ ደግሞ ከመጨረሻ ወደ መጀመሪያ) የግእዙን ቃላት ዝርዝር ከነፍቺው ሲዘልቁት ሌሎቹ ተማሪዎች በህብረት አግርኛውን ይቀበላሉ (ይናገራሉ) ። በመምህሩ የተዘረፈውን ቅኔ ተማሪው ሁሉ በጓድ በጓዱ እየሆነ ንባቡን አፈታቱን ትንተናውን ከአጠናና ምስጢሩን ከተረዳ በሁዋላ የመምህሩ ዘረፋ ደረጃ በደረጃ (ከጉባኤ ቃና እስከ መወድስ) ይቀጥላል ። ዘረፋው ሲፈፀም መምህሩ «የሰማነውን በየልቡናችን ያሳድርብን » ብለው አቡነ ዘበሰማያትን ደግመውና አስ[illegible]መው ፤ እሳቸውም ተማሪዎቹም ወደየቤታቸው ይሄዳሉ ።

ይህን በመሰለ ሂደት ግሱ ከሀ እስከ ፐ ድረስ እየተገሰሰ ፤ ቅኔውም ከጉባኤ ቃና እስከ እጣነ ሞገር ድረስ እየተዘረፈ ይጠናል ። በየቀኑ ከአምስት ሰአት እስከ ዘጠኝ ሰአት ቅኔ ነገራው ይካሄዳል ፤ ቅጠላውም ይቀጥላል ። በየሳምንቱ አርብ ማታ የቅኔ ዜማ ይጮሃል ፥ ቅኔዎችም ለተማሪዎቹ እየታደሉ ቅዳሜ ጠዋት በማህበር ቤት ተማሪ ለተማሪ መሪና ተመሪ ሆነው ይቀኟቸዋል ። ጀማሪዎች በትምህርት ቤት ራሳቸው የደረሷቸውን ቅኔዎች እንዲቀኙ መደረጉ በጉባኤ ፊት ቀርቦ ቅኔ መናገርን ለማስለመድና ፍራትን ለማስወገድ ነው ። ተመራቂ (እንዲቀኝ ከመምህሩ የተፈቀደለት) በቤተ ክርስቲያን ቅኔውን ለማህበሩ እንዲፈታ የሚገደድበት ጊዜ ይመጣል ። በዚህ ጊዜ የጋለ ክርክር ይቀጥላል ፤ መምህሩ ችግሩን በመፍታት ያስረዳሉ ።

እንግዶች ተማሪዎችን ኗሪዎቹ ተማሪዎች ተቀብለው ፤ በየ ጎጆአቸው አሳርፈው በሽሚያ እግራቸውን አጥበው ምግብ መግበው፣ በራሳቸው መኝታ አስተኝተው፣ሲያስተናግዷቸው ይሰነብቱና «ጓዴ»፣ «እይዋ» እያሉ በማናቸውም ነገር ያላምዷቸዋል ። እንግዶቹም ከለመዱ በሁዋላ የራሳቸውን ጎጆ ይሰራሉ ።

የጥቅሶቹ ትርጓሜ ።

1 ብዙ እረኞች መጡና
ደንጊያይቱን ከውሃ ጉድጓድ
አፍ ማንሳት ተሳናቸው
ያእቆብ እስኪመጣ ድረስ ።
እንደርሱም (እንደዚሁም) ብዙ ነቢያት መጡና
ጥምቀት ማጥመቅ አልቻሉም
ታላቅ ጠባቂ (ክርስቶስ) እስኪመጣ ድረስ ።

2 የክርስቶስ አገር አዲስ ቤት
ፅድቅ/ እንግዳ የሚያድርባት ናት ፤
ፃድቃን (እውነተኞች) እርሷን ከወርቅ መረጡ ።

3 ከብልፅግና/ ፏፏቴ የንጉስን (የክርስቶስን) ጓር አጠጡ ፤
ከወንጌል/ ምንጭ እርሻውን አረኩ ።

4 በመለኮት ጨው አለምን አጣፈጡ
በሙሽራ ሚጉላ ቤት ሰላምን አርከፈከፉ ፤
ሀዋርያት የተረገመ ጠላትን
ከህዝብ አስወገዱ ።

5 በትድስናና በንፅህና አዳራሽ ስጋውን ገነባ
በሰረገላ ወደ ላይ መጠቀ
ከአለም የራቀ ክቡር ኤልያስ ።

6 ያልተዋረደ ያሬድ ተወረደ ፤
ለትኔዎቹ/ ልጆች ቤት አልሰራምና ።

www.ethiopianorthodox.org

7 በአስር አውታር መዝሙር እቀኛለሁ
የቸር ዘርአ ያእቆብ ገናናነቱን ፤ እንደ መምህር ያሬድ ።

8 ቃየል ስለሉድ በወንድሙ ላይ ቀንቶ በደለ ።
ሶምሶን ስውር የነገሩን ምስጢር ስውር በደሊላ ተጠመደ
እርሷ ከራሱ ጠጉር ጋር ሀይሉን ላጩች ።
ተነስቶ ከሴቶች የሸሸ ምስጉን ነው ፤
ንጉሳችን ዘርአ ያእቆብን ይረዳው ዘንድ ።

9 ከተሰበረ በሁዋላ ሰውነታችን/ ገንቦን አጠናው
ሸክለኛው/ ክርስቶስ በአዲስ ጥምቀት ውሀ ።

የግዕዝ ቅኔያት ከነትርጓሜያቸው

1 ግእዝ ጉባኤ ቃና

ዘአድማሱ (መልአከ ብርሃን)

ባሕቲቱ ነቢረ እግዚአብሔር ፈርሀ ፤
እምኢሀልዎ ንዋም እስመ ዓለመ አንቅሀ ።

ት ር ጉ ም

እግዚአብሄር ብቻውን መቀመጥን ፈራ ፤
ከአለመኖር/ እንቅልፍ አለምን አንቅቷልና (ቀስቅሷልና)

ም ስ ጢ ር

ብቻውን መቀመጥ የፈራ ሰው ጓደኛውን (አቀማማጩን) እንደሚሻ ሁሉ ፤ እግዚአብሄር ክብሩ በባህርዩ (ለብቻው ሆኖ) እንዳይቀር ሰውንና የሚኖርበትን አለም ፈጠረ ይላሉ ባለቅኔው።

2 ግእዝ ጉባኤ ቃና

መርቆሬዎስ አብ ይደልዎከ ፍሥሐ ፤
ሃይማኖት ወልድከ አምጣነ ለፈረሰ በጽሐ ።

www.ethiopianorthodox.org

ት ር ጉ ም

አባት/ መርቆሬዎስ ደስታ ይገባሃል ፤
ልጅህ/ ሃይማኖት ለፈረስ ደርሷልና

ም ስ ጢ ር

እንድ ሰው ልጁ ለፈረስ ግልቢያ ሲደርስለት «ልጅህ ለፈረስ ደረሰልህ ደስታ ይገባሃል» ይባላል ። እንደዚሁም የአባት ምሳሌ የሆነው ሰማእቱ መርቆሬዎስ ከሞተ በሁዋላ ፈረሱ እየዞረ ሃይማኖትን አስተምሯል የሚባለውን በመግለጥ ባለቅኔው ሃይማኖት ልጅህ ለፈረስ ደረሰ ብለው ተቀኝተዋል ።

ታ ሪ ክ

መርቆሬዎስ ከክርስቲያኖች አባትና እናት ተወልዶ በሮሜ ያደገ የመኮንን ልጅ መኮንን ነበር ። ጥንታዊ ስሙ ፒሉፓዴር ሲሆን ፥ በሁዋላ መርቆሬዎስ ተብሏል ። እርሱን የሾመው ንጉስ ክርስቶስን ክዶ የሰው እጅ ስራ የሆነ ጣኦትን አምላኪ ስለሆነ ፤ መርቆሬዎስን ለጣኦት እንዲንበረከክ አስገደደው ። መርቆሬዎስ ግን ሲሾም የተሰጠውን የክብር ልብሱን ለንጉሱ አሽቀንጥሮ ጥሎ ፥ እኔስ «ክርስቶስን ክጄ ለሰው ስራ ጣኦት አልሰግድም » አለ ። ከዚህም የተነሳ የንጉሱ አሽከሮች መርቆሬዎስን በልዩ ልዩ ግርፋትና እስራት አሰቃዩት ። የደሙም እንጥፍጣፊ እሳቱን እስኪያጠፋው ድረስ በብረት አልጋ ላይ አስተኝተው በበታቹ እሳት አንደዱበት ። በመጨረሻም በሰይፍ አንገቱን ተቆርጦ በሰማእትነት ሞተ ።

እርሱ ከሞተ በሁዋላ በህይወቱ ሲገለገልበት የነበረው ፈረስ በስራው ተተክቶ ሃይማኖት በሰብአዊ ልሳን ሰብኳል ይባላል (ስንክ. ህዳር 25) ። (ስንክ. ማለት መፅሀፈ ስንክሳር ማለት ነው) ።

3 ዘአምላኪየ

ንቅወተ ዶርሆ መስቀል ድኅረ ዓለመ አብጽሐ
ኀሐ ገጸ ዕውራን ፥ ወኮነ ጽባሐ ፤
ወአፈ በሃማን አዕዋፍ በዘተከህሎ ሰብሐ ።

ት ር ጉ ም

የዶሮ ጩኸት/ መስቀል አለምን ካዳረሰ በሁዋላ
የእውራን ፊት/ጎህ ቀደደ ፥ ንጋትም ሆነ ፤
የዲዳዎች/ ወፎች አፍም በተቻለው አመሰገነ ።

ም ስ ጢ ር

ዶሮ ደጋግሞ ከጮኸ በሁዋላ ጎህ ይቀዳል (የብርሃን ውጋጋንም ይታያል) ፤ ቀጥሎም ይነጋል ፤ ወፎችም ይንጫጫሉ ። እንደዚህም ሁሉ የክርስቶስ መስቀል የእውሮችን አይን አበራ የዲዳዎችንም አፍ ፈታ ፤ አለምንም ሁሉ አዳነ ይላሉ ባለቅኔው ።

4 ሚበዝኁ

ዘገብረ ኢየሱስ (መምህር)

ብዑላን ወርቅ ጻድቃን
ውስተ ቤተ ከብካብ ቦኡ ወአተዉ በፍሥሓ ፤
ለበዓለ ከብካብ ወልድ አሰመ አኀዙ አምኃ ፥
ኀጥኣንሰ አዝማድ እለ አምኃ አልቦሙ ኢተመነዩ ኪያሃ ።

ት ር ጉ ም

የወርቅ ባለፀጎች/ ፃድቃን
ወደሰርግ ቤት ውስጥ በፍፁም ደስታ ገቡ ፤

www.ethiopianorthodox.org

ለባለ ሰርጉ/ ክርስቶስ ስጦታን ይዘዋልና ፤
ስጦታ የሌላቸው ዘመዶች/ ሀጥአን ግን እርሷን (የሰርግ ቤትን)
አልተመኙም

ምስጢር

ለባለ ሰርግ (ለሙሽራ) ስጦታ የያዙ ሰዎች ወደ ሰርጉ በደስታ ሲገቡ ያልያዙት ግን ወደ ሰርግ ቤት ለመግባት ቅር ይሰኛሉ ። እንዲሁም በዚህ አለም መልካም ስራ የሰሩ ሰዎች ወደ መንግስተ ሰማያት በደስታ ይገባሉ ። መልካም ስራ ያልሰሩ ሀጢአተኞች ግን ወደ መንግስተ ሰማያት የመግባት ተስፋ የላቸውም በማለት ባለቅኔው ስለ ፅድቅና ኩነኔ ያላቸውን እምነት ገልጠዋል ።

ታሪክ

ክርስቶስ ለልባሞች የድካማቸውን ዋጋ ፣ ለሰነፎችም የስንፍናቸውን ፍዳ ለመክፈል በግርማ መንግስት ዳግመኛ ይመጣል ፤ ይህን አለም ከመኖር ወዳለመኖር ያሳልፈዋል ፤ ሙታንን ከመቃብር አንስቶ ፤ ነፍስንና ስጋን አዋህዶ ፃድቃንን በቀኙ ሀጥአንን በግራው ያቆማቸዋል ። በስጋ ህይወት ሳሉ በጎ የሰሩትን ፃድቃን «ወደእኔ ኑ» ብሎ ወደደስታ መንግስቱ ያገባቸውና ፤ ፈጣሪያቸውን እያመሰገኑ ዘላለም በደስታ ይኖራሉ ። በዚህ አለም ሳሉም ክፉ የሰሩትን ግን «ከእኔ ወግዱ» ብሎ ወደዘላለም እሳት ቦታ ያገባቸውና በዚያው ይኖራሉ ይባላል (ማቴ. 25 ፥ 31—46) ።

5 ዋዜማ

ዘወልደ ጊዮርጊስ (መምህር)

የብሰት በየውሃታ
ዕፀ ደብረ ሲና በለስ እመ ኢኮነ ጊዜሃ ፤
እስመ ሞት ማኅፄ ተሠይመ ዲቤሃ
ፈዋሲተ ቁስሉ ለናሆም እንዘ ትሰመይ ለሊሃ ።
እንከሰ ሞታ ለዕፀ ሄኖክ ፈርሀ ፤
ወደንገፀ ኤልያስ ብዙኅ ።

ትርጉም

የደብረ ሲና እንጩት በለስ
ጊዜዋ ባይሆን በየዋህነቷ ደረቀች ፤
እርስዋ የናሆምን ቁስል ፈዋሽ ስትባል ፤
ሞት/ መጥረቢያ (ምሳር) በላይዋ ተሹሟልና (ተሰንዝሯልና) ።
እንግዲህማ የእንጩትን መሞት ሄኖክ ፈራ ፤
ኤልያስም ብዙውን ደነገጠ ።

ምስጢር

በመጥረቢያ(በምሳር) የተቆረጠች ዛፍ ያለጊዜዋ እንደምትደርቅ ፤ የስጋ ሞት የተፈረደባት ቅድስት ማርያም በ64 ዘመንዋ ከዚህ አለም በሞት ተለየች ። ደግሞ እንጨቲቱ ስትቆረጥ የሚያድሩባት ወፎች ይበተናሉ። ሄኖክና ኤልያስም ገና ስላልሞቱ የሞተችው ማርያምም ከመቃብር ተነስታ ወደ ነርሱ በማርጓ ሞትን ወደነርሱ ይዛባቸው እንደሄደች አድርጎ የቅኔው ምስጢር ያመለክታል ። የናሆምን ቁስል ፈዋሽ የተባለች ቅድስት ማርያም የመድሀኒት እንጩት ስትባል ራስዋን ከሞት አላዳነችምና ማርያም ከሞተች ሄኖክና ኤልያስም ሞት እንዳለባቸው ቅኔው ያስገነዝባል ።

ታሪክ

ኢየሱስ በቢታንያ አድር በማለዳ ወደከተማ ተመለሰ ፤ ሲመለስም በመንገድ ተራበና ፍሬን ለመብላት ወደአንዲት በለስ ሄደ ፤ ግን ፍሬን አላገኘባትም ፤ ስለዚህ « ዘላለም ፍሬ አይገኝብሽ » ብሎ ረገማት ። በለሲቱም ወዲያውኑ ደረቀች (ማቴ. 21 ፥ 17—20) ።

ነቢይ ሙሴ በደብረ ሲናና በኮሬብ መካከል በጎቹን አሰማርቶ ሳለ የእሳት ነበልባልና ልምላሜ በአንድ እንጩት ላይ ተዋህደው ፤ ነበልባሉ ልምላሜውን ሳያቃጥለው ልምላሜውም ነበልባሉን ሳያጠፋው አይቷል ።

www.ethiopianorthodox.org

እንጨቱቲቱ የቅድስት ማርያም ምሳሌ ስትሆን ፤ የእንጨቲቱ ልምላሜ የማርያም ሰውነት (ድንግልናዋ) ነበልባሉም የመለኮት ምሳሌዎች ናቸው ይባላል ። ልምላሜው ነበልባሉን እንዳላጠፋው ና ነበልባሉም ልምላሜውን እንዳላቃጠለው በመለኮትና በትስብእት ተዋሀዶ መለዋወጥና መጠፋፋት እንደሌለ ይነገራል (ዘፀአ. 3 ፥ 1—7)።

6 ዋዜማ

ዘሬንታ ገብርየ (መልአከ ብርሃን)

ኢትፈቅድ ደብረ ፀሐይ
ሀገረ እጋዕዝት ዐይነ እንተ የሀይድ ሕንፄሃ
ያብርሁ ላቲ ፀሐየ ወወርኀ ፤
እስመ ፀሐየ ግብጽ ማርቆስ ወወርኀ ነቢያት ምስሌሃ ፥
ወይቤ ዮሐንስ ነጸሪሃ
ዘከመዛ ኢርኢኩ ጽርሐ ።

ትርጉም

ሀንፃዋ የጌቶች
ሀገር አይንን የሚያንፀባርቅ ደብረ ፀሀይ
ያበሩላት ዘንድ ፀሀይንና ጨረቃን አትሻም ፤
የግብፅ ፀሀይ ማርቆስና የነቢያት ጨረቃ ከርሷ ጋር
ናቸውና ።
ተመልካቿ ዮሀንስም « እንደዚች
ያለ . . . አዳራሽን አላየሁም» አለ ።

ምስጢር

መንግሰተ ሰማያት ፀሀይና ጨረቃ እንዲያበሩላት አትሻም ፀሀይዋም ጨረቃዋም እግዚአብሄር ነውና ። ባለራእዩ ዮሀንስም እንደዚች ያለች አዳራሽን አላየሁም ብሏል ። እንዲሁም በጎጃም ደብረ ፀሀይ የተባለች የማርቆስ ቤተ ክርስቲያን ህንፃዋ እጅግ እጅግ ይላል ፤ ያንፀባርቃል ። የነቢያት ስእሎችም ተስለውባታል ። ይህችንም ደብር አፄ ዮሀንስ በጎበኙዋት ጊዜ አከብረው አልቀዋታል።

ታሪክ

ወዲያኛቱ አለም ፀሀይ በቀን ፤ ጨረቃ በሌሊት እንደዚች አለም እንዲያበሩላት አትሻም ። ፀሀይዋ አይጠልቅም ፥ ጨረቃዋም አይጨልምም ፀሀይዋም ፥ ጨረቃዋም እርሱ ራሱ ፈጣሪዋ ነው ይባላል ።

አቡቀለምሲስ ዮሀንስም በራእዩ ስለርሷ ሲናገር ፤ ከውበቷ ብዛት የተነሳ እንደዚች ያለች ቤተ መንግስት ከቶ አላየሁም ብሏል ። ቅዱስ ጴጥሮስም ዘላለማዊት መሆኗን ሲያስረዳ « በውስጣቸው ፅድቅ የሚያድርባቸው አዲስ ሰማይንና ምድርን ተስፋ እና ደርጋለን» በማለት ተናግሯል (ራእ. 21 ፥ 1—27 ። 2 ጴጥ. 3፥8—15) ።

7 ሥላሴ

ይብልዑ ሥጋ ገሞራ
ሥላሴ እንደዱ ፍሕመ እሳት ፤
መዓቶሙኒ መብልዕ ከመ ኢይኩን ልሱሐ
ጼወ ብእሲተ ሎጥ ረሰዩ ሶቤሃ ፤
ሥጋ ገሞራ መግዝእ እስመ በኀጢአት ሠብሐ ፤
ፍትሐ ጽድቅ ይግበሩ ከመ እሚሃ ።
ወበሰዮአ ትካት ዘገብሩ ዐመፃ ብዙኀ ፤
መዓተሙ ማየ አይኅ ፈልሐ ።

ትርጉም

የገሞራ ስጋን ሊበሉ
ስላሴ የእሳት ፍምን አነደዱ ፤
መአታቸው መብልም አልጫ እንዳይሆን

www.ethiopianorthodox.org

ያን ጊዜ የሎጥን ሚስት ጨው አደረጉ ፤
የገሞራ/ ሽህር (ፍሪዳ) ስጋ በሀጢአት ሰብቷልና ፤
የእውነት ፍርድን እንደዚያው ጊዜ ያደርጉ ዘንድ ።
ብዙ በደልን ባደረጉ በቀድሞ ሰዎችም
በቁጣቸው የጥፋት ውሃ ፈላ ።

ምስጢር

ፍሪዳ ያረዱ ሰዎች ስጋ ጠብሰው ሊበሉ እሳት ያነዳሉ ። ስላሴም ሰዶምና ገሞራን ሊያጠፉ እሳትን አዘነሙ ። ወጥ እንዳ ያልጣ (አልጫ እንዳይሆን) ጨው እንዲጨምሩበት ፤ ስላሴም መአ ታቸው እንዳይዘነጋ የሎጥን ሚስት የጨው ሀውልት አደረጉ ። እንዲሁም ወጥ ሰሪዎች ምጥናቸው ይታወቅ ዘንድ በስራቸው እንደሚጠነቀቁ ስላሴም (አብ ወልድ መንፈስ ቅዱስ) አምላክነ ታቸው እንዲታወቅ የፍርድ አድልዎ የለባቸውም ።

ከብት ተቀልቦ እንዲሰባ የሰዶምና የገሞራ ሰዎችም በሀጢ አት ልበ ደንዳኖች ሆነዋል ። በወጥ ምጥን ጥንቃቄ ባላደረጉ ሴቶች ላይ የባለቤቶቻቸው ቁጣ እንዲበዛ ስላሴም በሰብአ ትካት (በቀድሞ ሰዎች) ላይ የጥፋት ውሃን አዘነሙባቸው ይላሉ ባለቅኔው ።

ታሪክ

የሰው ልጆች መባዛት በጀመሩ ጊዜ የአመፅ ስራቸው እንደ መልካቸው ህብረ ቀለም ልዩ ሆነና የእግዝአብሄር ልጆች (የአ ዳም ልጅ የሴት ልጆች) የሰውን ሴቶች ልጆች (የቃየልን ልጆች) ባዩ ጊዜ መልከ መልካሞቹን ወሰዱና ሚስቶች አደረጉ ። ቃየል በሴት መልከ ውበት የተነሳ በግፍ ያፈሰሰው የአቤል ደም ወደ እግዚአብሄር እየጮኸ ከሰሳቸው ። ስለዚህ « በእንቅርት ላይ ጆሮ ደግፍ » እንዲሉ በዝሙታቸው ሀጢአት ላይ የአቤል ደም ከስ ተጨምሮ ፤ ሰብአ ትካት (የድሮ ሰዎች) ከገፀ ምድር እንዲ ጠፉ የጥፋት ንፍር ውሃ ከሰማይ ዘነበባቸው ፤ ከምድርም ፈላ ባቸው ። ከፃድቁ ኖህና ከቤተሰቦቹ በቀር ሁሉንም ደመሰሳቸው ።

እንዲሁም የሰዶምና የገሞራ ሰዎች ሰይጣናዊ ትኝትን ተቃኝ ተው ከተፈጥሮ ህግ ወጥተው ግብረ ሰዶም የሚባለውን ዝሙት ከመፈፀም አንመለስ ስላሉ እግዚአብሄር ተቆጣ ። የአብርሃምን የወ ንድሙን ልጅ ሎጥን ብቻ ስለመልካም ስራው በጉስጎሳ (በጉት ጎታ) አውጥቶ የሰዶምንና የገሞራን ሰዎች ከሰማይ ባዘነበባቸው እሳት አቃጠላቸው ። ያን ጊዜም ቃጠሎውን ዞረው እንዳያዩ ለሎ ጥና ለሚስቱ ከአምላክ የተሰጠውን ማስጠንቀቂያ ጥሳ የሎጥ ሚስት ዘወር ብላ ስላየች ሀውልተ ጼው (የጨው ሀውልት ፣ ትክል ድን ጋይ) ሆና ስትቀር ሎጥ ከሁለት ሴቶች ልጆቹ ጋር ወጥቷል (ዘፍጥ. 6 ፥ 1—22 ፤ 7 ፥ 1—23 ፤ 8 ፥ 1—22 ፤ 19 ፥ 1—38) ።

8 ሥላሴ

ዘኩብቱ (ዐቃቢ ሰዓት)

ድንግል ማርያም
ለድንግልናሃ ኢበከየቶ ፥
አመ ተወፈየ ሞተ መንግሥቶ እግዚአ ሕያውን ሥጋሃ
ማኅለቅቱ ትንግኤ አኮኑ አሜሃ ።
ድንግለ ዮፍታሔሰ ትምሀር ትንግኤ ጊዜ ሰዓተ ሞት በጽሐ
አኮኑ መጽሐፍ ኢያበውሃ
ለዘሞተ ሰብእ ድንግልናሃ
በከየቶ ክልኤተ አውራኀ ።

ትርጉም

ድንግል ማርያም
ለድንግልናዋ አላለቀሰችለትም ፣
የህያዋን ጌታ/ስጋዋ ሞት/ መንግስቱን በተቀበለ ጊዜ
ማለቂያው (የአለም ፍፃሜ) ትንሳኤ ያንጊዜ ነውና ።
የዮፍታሄ ድንግል ግን የሞት ሰአት በደረሰባት ጊዜ

www.ethiopianorthodox.org

ትንሳኤን ታስተምር ዘንድ መፅሀፍ አልፈቀደላትምና
ለሞት ሰው ድንግልናዋ
ሁለት ወሮች አለቀሰችለት ።

ም ስ ጢ ር

ክርስቶስ ወደዚህ አለም ዳግመኛ በግርማ ሲመጣና የአለምን መንግስት ሲረከብ ወዲያውኑ የአለም ፍፃሜ ይሆናል ይባላል ። የክርስቶስ ምሳሌ የሆነው የድንግል ማርያም ስጋም በሞተ ጊዜ ወዲያውኑ የመንግስት ምሳሌ መነሳትን ስላገኘ ፤ በድንግልና ኖራ መሞቷ እንደ ዮፍታሄ ልጅ ቅድስት ማርያምን አሳሳዘናትም ። ድንግሊቱ የዮፍታሄ ልጅ ግን በድንግልናዋ ሳለች ከተሰዋችና ከሞተች በሁዋላ እንደቅድስት ማርያም በፍጥነት መነሳት ስለማትችል ፤ ለሞተ ሰው እንደሚለቀስለት ሁሉ በድንግልናዋ ስለመሞቷ ሁለት ወር በማልቀስ አዘነች ይላሉ ባለቅኔው ።

ታ ሪ ክ

ዮፍታሄ የእስራኤል መስፍን ነው ። ወደአሞናውያን ሲዘምት በቅድሚያ የተቀበለውን እንዲሰዋለት ለእግዚአብሄር ተስሎ ነበር ። ምክንያቱም ከዘመቻ ሲመለስ በፊት የሚቀበለው በግ ስለነበር ነው። ድንግሊቱም ልጁ በቅድሚያ ከሚቀበለው ከበጉ ቀድማ ተቀበለችው ። ስለዚህ « ልጄ ሆይ! አሰናከልሽኝ!» አለና ምስጢሩን ገለጠላት ። እርስዋም « እንኪያስ ለድንግልናየ የማለቅስበት ጊዜ ስጠኝ » ብላ ከመሰዋቷ በፊት ስለድንግልናዋ ከጓደኞቿ ጋር ሁለት ወር አልቅሳለች ። ከዚህ በሁዋላ ከልጁ ለአምላኩ አድልቶ ልጁን ሰውቷታል ። ስለዚህ ነው ባለቅኔው ከድንግል ማርያም ጋር እንነፃፅረው የተቀኙላት (መሳ.11 ፤ ማቴ.22፤ ስንክ.ነሃሴ 16) ።

9 ሥላሴ

ዘአድማሱ ጀንበሬ (መልአከ ብርሃን)

ዳዊት በኢያድልዎ
ፍትሐ ሞት ፈትሐ ላዕለ ካልኡ ፤
ፍትሐ ሞት በርትዕ ዘፈትሖ እመ በላዕሌሁሰ በጽሐ
ከመ ይሚጥ ፍትሐ ቃለ ጽድቁ ፍጹመ ነስሐ ፤
በደመ ፍጡራን ለርእሰ አድልዎ እምጣነ ውእቱ ረስሐ ።
እምደመ አድልዎሰ እንተ ነጽሐ
ይትወከፍ ሞተ በአዳም ዘፈትሐ
እደዊሁ በመስቀል ሰፍሐ ።

ት ር ጉ ም

ዳዊት ባለማደላት
የሞት ፍርድን በሌላው ላይ ፈረደ ፤
በአግባብ የፈረደው የሞት ፍርድ ግን በርሱ ላይ በደረሰ ጊዜ
የእውነቱ ቃል ፍርድን ይመልስ ዘንድ በፍፁም ተፀፀተ ፤
በፍጡሮች ደም ለራስ ማድላት እርሱ (ዳዊት) አድፏልና።
ከማድላት ደም የነፃ (ክርስቶስ) ግን
በአዳም የፈረደበትን ሞት ይቀበል ዘንድ
እጆቹን በመስቀል ላይ ዘረጋ ።

ም ስ ጢ ር

ነቢዩ ናታን የዳዊትን በደል ስራ ለራሱ ለዳዊት በምሳሌ ቢነግረው ፤ ሃጢአተኛው ሌላ ሰው መስሎት « ይህስ ወገዝ (የከብት መንጋ) ይነዳበት » ብሎ ፈርዶ ነበር ። በደለኛው ራሱ እንደሆነ በተረዳ ጊዜ ግን ፤ ለራሱ አድልቶ ራሱን ለማዳን ንስሃ የገባ ሲሆን ክርስቶስ ግን ለራሱ ሳያዳላ በአዳም ላይ የፈረደውን የሞት ፍርድ ራሱ መቀበሉን ባለቅኔው ያስረዳሉ ።

www.ethiopianorthodox.org

ልበ አምላክ የተባለው የእስራኤል ንጉስ ዳዊት ያመፁበትን የአሞንን ልጆች በጦር ሀይል እንዲያጠፋቸው የጦር አበጋዙን ኢዮአብን ከነሰራዊቱ ላከው ። ሀቀኛው አሽከሩ ኦርዮም አብሮ ዘመተ ። እነርሱ ከጠላቶቻቸው ጋር ተሰልፈው በጦር ሜዳ ሳሉ ዳዊት በቤተ መንግስቱ ነበር ። ወደማታ ጊዜ ከምንጣፉ (ከመኝታው) ተነስቶ በሰገነቱ ሲመላለስ ፣ አንዲት በጣም የተዋበች ሴት ገላዋን ስትታጠብ አየና አስመጥቶ ከርሷ ጋር ተኛ ። ይህችውም ሴት የታማኙ አሽከሩ የኦርዮ ሚስት ቤርሳቤህ ናት ። በአደፍ ጥራቷ ስለተገናኛት ፀነሰችና ይህንኑ ለዳዊት ገለጠችለት ። ስለዚህ በአፈፃፀሙ አፍሮ ከባሏ ፀነሰች እንዲባልለት አስቦ ኦርዮን ከጦር ሜዳ አስመጣው ፤ አብልቶና አጠጥቶ ከሚስቱ ጋር እንዲተኛ ፈቀደለት ። ኦርዮ ግን ምንጊዜም የእግዚአብሄር ሰው በመሆኑ «እነኢዮአብ በጦር ሜዳ ሰፍረው በሞት አፋፍ ላይ ሳሉ ፣ እኔ ከሚስቴ ጋር መደሰት አይገባኝም» ብሎ በቤተ መንግስቱ ከዘበኞቹ ጋር ሁለት ሌሊት አደረ ።

ዳዊት የኦርዮን አለመታለል በምር ስላወቀ ፣ የራሱን ነውረ ዝሙት በኦርዮ ሞት ሊሸፍን ፈለገ ፤ ስለዚህ «ኦርዮን ባየለው ጦር ግምባር አሰልፈው ፣ ውጊያውም ሲፋፋም ትታችሁት ወደሁዋላ ሽሹ» የሚል የሞት ደብዳቤ በባለጉዳዩ በኦርዮ እጅ ወደኢዩአብ ላከ ፤ ኦርዮም እንደተባለው በበረታው ጦር ግንባር ተሰልፎ ሲዋጋ ትተውት ሸሹና «የእስራኤል አርበኞች ! ዛሬስ አለወትሯችሁ ምን ሆናችሁ?» በማለት ብቻውን ተገድግዶ ሲዋጋ ሞቷል ።

ስለዚህ ዳዊት የፈፀመው ግፍ እምላክን ስላስቆጣው ፣ ነቢዩ ናታን የግፉን አፈፃፀም ለዳዊት በምሳሌ ቢነግረው «በእኔ ግዛት ይህን ግፍ የፈፀመ ካለ የሞት ሞት ይሞታል» አለ ። በዚህ ጊዜ ነቢዩ «አንተው ራስህ ነህ ፤ ያሽከርህን የኦርዮን ሚስት ቀምተህ ፣ በዚህ ላይ ደግሞ እርሱን በግፍ አስገደልኸው» አለው ። በአመፅ የተወለደው ህፃን ታመመ በዚህ ጊዜ ዳዊት ተፀፀተ ፈራ ፣ ደነገጠ ፣ ፆመ ፣ ፀለየ ፣ በትቢያ ላይ ተኛ ፣ አለቀሰ ፣ ባለሟሎቹም እንዲነሳና እህልና ውሃ እንዲቀምስ ቢማልዱት እንቢ አለ ።

www.ethiopianorthodox.org

ነቢዩ ናታንም ዳዊት ይቅርታን በንስሃ ከአምላኩ እንዳገኘና በኦርዮም ላይ የፈፀመው የግፍ ግፍ የሁዋላ ሁዋላ በሚስቶቹና በቤተሰቦቹ ላይ እንደሚፈፀምበት ነገረው ።

ህፃኑንም አምላክ ቀሰፈውና ሞተ ። በዚህ ጊዜ ዳዊት ቁርጥ አውቆ ከትቢያው ላይ ተነሳ ፣ ልብሱን ለወጠ ፣ እህልና ውሃንም ቀመሰ (2 ሳሙ. 11—12) ።

አዳም አትብላ የተባለውን በለስን በመብላት አምላካዊ ህግን ስላፈረሰ አምላክ በሞተ ስጋ ላይ ሞተ ነፍስን ፈረደበት ። ስለዚህ ከገነት ወጥቶ ወደምድረ ፋይድ ወረደ ፣ በዚህም አዘነ ፣ ተከዘ ፣ አለቀሰ ፣ በወንጀሉ ንስሃ ገባ መስዋእትንም አቀረበ ። የስጋውን ሞት ሞተ ፣ በነፍስም ሞት ወደሲኦል ወረደ ። አምላክም አዘንና ንስሃውን ተቀበለውና ፤ እርሱን ለማዳንና ነፃ ለማውጣት ከቅድስት ድንግል ማርያም ያለዘርአ በድንግልና ተፀንሶ በድንግልና ተወለደ ። በአዳም ፈንታ ፀዋትወ መከራን በፈቃዱ ተቀበለ ፣ በስጋው በመስቀል ተሰቅሎ ሞተ ። ይህን አለም ለማሳለፍና በህያዋንና በሙታን ላይ ለመፍረድ ዳግመኛ በጌትነት ይመጣል ይባላል ።

10 ዋዜማ

ዘአባተ (መሪጌታ)

ጌጋይ ሐጸ ጌጋይ
ኢቀተለቶ ለስምዖን እንዘ ትረግዝ ገቦሁ ፤
ሥጋ በሥጋ እስመ ሖረት ናሁ ።
ወዘኢያስቁርር ደመ ኪዳነ ድንግል እትሁ ፣
በማይ ኀፀበ አልባሲሁ ፣
ዘበሞቱ ለምውት ተነዝሁ ።

ትርጉም

የበደል ፍላፃ በደል
ስምኦንን ጎኑን ስትወጋው አልገደለችውም ፤
እነሆ ስጋ ለስጋ ሄዳለችና ።
ደምን የማይፀየፍ የድንግል ቃል ኪዳን ወንድሙም ፥
በሟች ሞት ጊዜ በደም የተረጨውትን
ልብሶቹን በውሀ አጠበ ።

ምስጢር

ስጋ ለስጋ የሄደች ፍላፃ የወጋችውን ሰው አትገድለውም ፤ እንዲሁም በላኤ ሰብእ የሰው ስጋን በመብላቱ የፈፀማት በደል አላስኮነነችውም ። ደግሞ በፍላፃ የተነደፈው (የተወጋው) ሰው ልብሶቹ በደም ቢበከሉ ደምን የማይፀየፍ ወንድሙ በውሃ እንደሚያጥብለት ሁሉ ፤ የማርያም ቃል ኪዳን የሰውን ደም በማፍሰስ የተመረዘውን የበላኤ ሰብእን አእምሮ ለድሀው ውሃን በማጠጣት ወደበጎ ምግባር መለሰው ። « ስጋ በስጋ » የተባለው ህብረ ቃል የፍላፃይቱን በስጋ ውስጥ ማለፍንና የሰው ስጋ መብላትን በደል ያስተባብራል ።

ታሪክ

ስሞአን የተባለ ሰው ነበር ። መንፈሱ በርኩስ መንፈስ ተለውጦ ሚስቱን ልጆቱን ፥ የቤቱንም የውጪውንም ሰባ ስምንት ሰዎች እስከመብላት ደረሰ ። ከእለታት በአንድ ቀን አንድ በሽተኛ እርኮቱን ይዞ ስላየው ውሃ ከርሱ ለመለመን ቸኮለ ። በተጋጠውም ጊዜ « ስለድንግል ማርያም ብለህ ከያዝከው አጠጣኝ» በማለት ተቅለብልቦ ለመነው ። በዚህ ጊዜ ቀድሞ ርኩስ መንፈስ ሳይዋሀደው ደህና ሳለ ፣ የሚያውቀው ስሟ ተሰማውና ጥርኝ ውሃ ለበሽተኛው በእፍኙ አፈሰሰለት ። የበሽተኛው የእጁ ንቃቃት ውሃውን መጠጠው ፤ በሽተኛውም በአንድ እፍኙ ያፈሰሰለትን ውሃ በምላሱ ቢልሰው ጉሮሮውን እንጣጣው እንጂ ጥሙን አላረካውም ። ከዚህም በሁዋላ በላኤ ሰብእ በዋሻ ውስጥ ገብቶ ስንኳን የሰው ስጋና እህልና ውሃ ሳይቀምስ ሞተ ። መላእክተ ፅልመትም ነፍሱን ወደሲኦል ሊያወርዷት ሲሉ ቅድስት ማርያም በተሰጣት ቃል ኪዳን መሰረት አምላክን ማለደች ። ስለዚህም የሰባ ስምንት ሰዎች ነፍሶችና እፍኝ ውሃ በግራና በቀኝ ሆነው በሚዛን ቢመዘኑ እፍኙ ውሃ አደፋ (በክብደቱ በለጠ) ።

ስለዚህ የሃጢአተኛው የበላኤ ሰብእ ነፍስ ለድንግል ማርያም በተሰጣት ቃል ኪዳን ምልጃ አማካይነት በእምነትና በምፅዋት ፥ በንስሃም ወደ ሲኦል ከመውረድ ድና ወደገነት እንደገባች በተአምረ ማርያም ተፅፏል ። ከዚህም የተነሳ ባለቅኔው « ወዘኢያስቈርር ደመ ኪዳነ ድንግል እትሁ በማይ ኀፀበ አልባሲሁ» ብለው ተቀኝተዋል ።

11 ዋዜማ

ዘዝማነህ (ደብተራ)

አልሕምተ ኀል ኢያደንገፀ
ዕጓለ እንበሳ ስኩብ በጎለ እንስሳ ዘበዝኀ ፥
ወዘንተ እንበሳ አልሕምት ኢፈርሁ ፤
አኮኑ እምጥንት ወእመሠረት አቡሁ
እንበሳ በሰማይ ለመደ እንስሳሁ
ወእንስሳ ለመዱ ኪያሁ ።

ትርጉም

የበረት ላሞችን አላስደነገጠም
በብዙ ከብቶች በረት የተኛ የአንበሳ ልጅ ፥
ላሞችም ይህን አንበሳ አልፈሩም ፤
ከጥንትና ከመሰረት አባቱ / አንበሳ
በሰማይ እንስሶችን ለምዷልና
እንስሶችም እርሱን ለምደዋልና ።

www.ethiopianorthodox.org

ምስጢር

በቅርብ አብረው ያደጉ ጓደኞች በለተለማመዱ አይፈሩም አይተፋፈሩም ። እንዲሁም በእንስሳት ስም በሚጠሩ በኪሩቤል ላይ የሚቀመጥ የእንበሳ ምሳሌ የሆነ የአምላክ ልጅ በእንስሶች በረት ተወለደ ፤ አህያና ላም በእስትንፋሳቸው (በትንፋሻቸው) አሟሟቁት ። በበረትም ሲወለድ ከባህርይ አባቱ ከአብና ከዙፋኑ ተሸካሚዎች ከኪሩቤል አልተለየም እየተባለ የሚተረከውን ቅኔው ያስረዳል ።

ታሪክ

እጓለ እንበሳ (የእንበሳ ልጅ) የተባለ ክርስቶስ ነው ። እንስሳ የተባሉ መንበሩን ተሸከመው የሚኖሩ አራቱ ኪሩቤል ናቸው ። ክርስቶስ በእንስሶች በረት በተወለደ ጊዜ አህያና ላም በትንፋሻቸው አሟሙቀውታል ። በሰማይ በአራቱ እንስሶች ላይ እንዳለ ሆኖ በበረት እንስሶች እየተሟሟቀ የእረኞችንና የመላእክትን ምስጋና ተቀብሏል (ኢሳ. 1 ፥ 1—14 ፤ 6 ፥ 1—5 ፤ 8 ፥ 1—5 ፤ 11 ፥ 1—16) ።

12 ሥላሴ

ዘአድማሱ (መልአከ ብርሃን)

ውሉደ ዘረከቡ
በኀጢአ ብእሲት ይቴክዙ ፤
ወዘረከበ ብእሲተ በኀጢአ ውሉድ ይላሑ ፤
እስመ ባዕድ ፍና ብእሲት ወለወልድ ፍናሁ ።
እምትካዘ እሉሰ ለምጽ ሐሊናተ ሎጥ ይንጽሑ
አዋልድ ለሎጥ ተራድኣሁ ፤
እምጣነ አዋልድ በለፌ አዋልዲሁ
ወበለፌ አንስተ ኮናሁ ።

www.ethiopianorthodox.org

ትርጉም

ልጆችን ያገኙ
ሚስትን በማጣት ያዝናሉ ፥
ሚስትን ያገኙ ደግሞ ልጅን በማጣት ያለቅሳሉ ፤
የሚስት መንገድና የልጅ መንገድ ልዩ ናቸውና ።
ግን የሎጥ አሳቦች ከነዚህ ትካዜ/ለምፅ ይነፁ ዘንድ
ሴቶች ልጆቹ ሎጥን ተራዱት ፤
ሴቶች ልጆች በዚህ በኩል ልጆቹ ናቸውና
በዚያ በኩል ደግሞ ሚስቶቹ ሆነውታልና ።

ምስጢር

ተስማሚ ሚስቶችን ያገኙ ሰዎች ሲመከኑባቸውና ልጅ ሲያጡ ያዝናሉ ። ልጅ የወለዱትም ሚስቶቻቸው ሳይስማሟቸው ሲቀሩ ይተክዛሉ ። ምክንያቱም የሚስትና የልጅ ሁኔታዎች ስላልተባበሩ ነው ። ሎጥ ግን ከሰዶምና ከገሞራ ቃጠሎ ሸሽቶ ከዋሻ ውስጥ በተሸሸገ ጊዜ ልጆቹ በወይን ጠጅ አስከረውት ከነርሱ በመውለዱ ሁለቱ ልጆቹ የልጅና የሚስትን እጦት (ችግር) እንዳቃለሉለት ባለ ቅኔው ያስገነዝባሉ ።

ታሪክ

ሎጥ ከሰዶምና ገሞራ ቃጠሎ አምልጦ በዋሻ ውስጥ ተቀምጦ ሳለ ፤ ሁለቱ ሴቶች ልጆቹ በዚያው ቦታ ከአባታቸው በቀር ሌላ ወንድ ሰው አለመኖሩንና ሌላ ወንድም ከሌለ እነርሱ ያለዘር መቅረታቸውን አጤኑ ። ስለዚህም እርስ በርሳቸው አሳብ ለአሳብ ተለዋወጡና በአባታቸው ላይ መከሩበት ፤ የሚያሰክር የወይን ጠጅ አጠጡትና ሁለት ጊዜ አሰከሩት ። ሰክሮ እንደተኛ ተገናኙትና ሁለቱም ሴቶች ልጆቹ ከአባታቸው ወለዱ (ዘፍ. 19 ፥ 30 —38) ።

13 ሥላሴ

ዘአድማሱ (መልአከ ብርሃን)

እእዱገ ዘአጥረዩ
በኀሢሠ መሥነቅት ይጸምው ፤
ወዘአጥረዩ መሥነቅተ ለአጥርዮተ አድግ ተግሁ ፤
እስመ ባዕድ እምረባሐ አድግ ለመሥነቅት ረባሑ ።
በቀኌቱሰ ለቶማስ በጻዒ ለእመ እኮ ከማሁ
እለ አጥረይዎ ይትፌሥሑ ፤
እስመ መሥነቅተ ጽድቅ ይከውን ማዕሰ ሥጋሁ
ወመሥነቅቶ ይጺዐን ለሊሁ ።

ት ር ጉ ም

አህዮችን የገዙ
አቅማዳን በመፈለግ ይደክማሉ ፤
አቅማዳን የገዙ ሰዎች ደግሞ አህያን ለመግዛት ተጉ ፤
የአቅማዳ ጥቅም ከአህያ ጥቅም የተለየ ነውና ።
የጠቃሚ ቶማስ ጥቅም ግን እንደርሱ ሳይሆን
የገዙት ይደሰታሉ ፤
የስጋው ቆዳ የእውነት አቅማዳ ይሆናልና
አቅማዳውንም እሱ ራሱ ይጫናልና (ይሸከማልና) ።

ም ስ ጢ ር

አህያ ያለ አቅማዳ አቅማዳም ያለ አህያ ስለማይሆን ፡ ገበሬዎች ሁለቱንም ለማግኘት ይደክማሉ ። ሀዋርያው ቶማስ ግን የክርስቶስን አምላክነት ሲመሰክር የትምህርቱ ተቃዋሚዎች ቆዳውን ገፈው አቅማዳ አወጡ ። በአቅማዳውም ውስጥ አሸዋ ሞልተው አሸከመውታል ። ስለዚህ ቶማስ የአህዮቹንና የአቅማዳን አገልገሎት ስለፈፀመ በሁለት በኩል ጠቃሚነት አለው ማለት በቅኔው ተመስጥሯል ።

ታ ሪ ክ

ከሀዋርያት አንዱ የህንደኬው ቶማስ ነው ። በህንድ ወንጌልን ስለክርስቶስ ሲሰብክ ክርስቶስን ያልተቀበሉት ካጆች ቆዳውን ከስጋው ገፈው እቅማዳ አውጥተው በአቅማዳው ውስጥ አሸዋ ሞልተው ያን አሸከመው አሰቃይተውታል ፤ በስጋውም ጨው ነስንሰውበታል ይባላል ።

14 ዘይእዜ

ዘተክሌ (መምህር ፡ ዘዋሸራ)

ለምንት ወልድ እንተ ጸውዖ
ለነቢይ ኤልያስ ኀበ ደብረ ታቦር ጽርሑ
እንዘ ወልድ የአምር
ከመ በደመና ይመጽእ አቡሁ
እኮኑ ኤልያስ ለደመና ሰማይ ጸላኢሁ ።
እመ ደመናሰ መጽአ ምስለ ረዳኢሁ
ኤልያስ ጕየ እስመ የአምር ፍናሁ ።
እመ ደመናሰ መጽአ ምስለ ረዳኢሁ

ት ር ጉ ም

ወደደብረ ታቦር / አዳራሹ
ወልድ ነቢይ ኤልያስን ለምን ጠራው ?
አባቱ በደመና እንደሚመጣ እያወቀ ፤
ኤልያስ የሰማይ ደመና ጠላት ነውና ።

www.ethiopianorthodox.org

ደመና ግን ከረዳቱ ጋር በመጣ ጊዜ
ኤልያስ ሸሸ ፤ ብድራቱን ያውቃልና ።
ደመና ግን ከረዳቱ ጋር በመጣ ጊዜ

ም ስ ጢ ር

አንድ ጋባዥ ሰው ተጋባዡን ባላጋራው ባለበት ቢጠራው ፥ የተጠራው ሰው ባላጋራውን ከሩቅ ሲያየው ይሸሻል ። እንዲሁም ኤልያስ ሶስት አመት ከስድስት ወር ደመና ዝናብን እንዳያዘንብ የከለከለ ሲሆን ፥ የደመና ጠላት ኤልያስ ወደ ደብረ ታቦር ከመጣ በሁዋላ ፥ እግዚአብሄር አብ በደመና ሆኖ «ይህ ልጄ ነው ስሙት» ባለ ጊዜ ደንግጦ ወደ ነበረበት ሄዷል ። ስለዚህ ባለቅኔው ኤልያስ የደመናን በቀል በማስታወስ ፈርቶ እንደሸሸ ቀጥረው ወልድ ኤልያስን ወደ ደብረ ታቦር እንዲመጣ ሊጠራው ባልተገባም ነበር ብለዋል ።

ታ ሪ ክ

ኢየሱስ ከሀዋርያት ሶስቱን ጴጥሮስንና ያእቆብን ፥ ዮሀንስንም ይዞ ወደ ታቦር ተራራ አውጥቷቸው ሳለ እርእያው በፊታቸው ተለወጠ ፥ ፊቱም እንደ ፀሀይ አበራ ፤ ልብሱም እንደበረዶ ነጭ ሆነ ። ከነቢያትም ሁለቱ ሙሴና ኤልያስ እየተነጋገሩ መጡና ታዩአቸው ።

ጴጥሮስ «ጌታ ሆይ በዚህ መኖር መልካም ነው ። ብትፈቅድስ ሶስት ማደሪያ (ዳስ) አንዱን ለአንተ ፥ አንዱን ለሙሴ ፥ አንዱን ለኤልያስ እንስራ» ሲለው ወዲያውኑ ዳመና ጋረዳቸው ። ወዲያውም «በርሱ ደስ የሚለኝና የምወደው ልጄ ይህ ነው ፥ እርሱንም ስሙት» የሚል ድምፅ ከዳመናው መጣ ። ደቀ መዛሙርቱም ሰምተው በፊታቸው ወደቁ ። ኢየሱስም ቀርቦ ሲዳስሳቸው ተነሱና ከኢየሱስ ጋር ከተራራው ወረዱ ። ሙሴና ኤልያስ ግን ወደ እየነበሩበት አለም ተመልሰዋል ይባላል (ማቴ. 17) ።

15 ዘይእዜ

ዘፈንቱ (መሪጌታ)

ኢጴጢ ቶማስ ከናፍሪሁ
በማየ ተመትር ቄሪር ድኅረ ተኀፅበ እዴሁ ፤
በከናፍሪሁ እስመ ተርእየ
ምሂር ቃለ ሃይማኖት ለጳውሎስ ጸብጉ ።
ወእስይፍተ ፀር አብያጽ ተሣለቁ ላዕሌሁ ፤
አኮኑ አተወ እስከ አጽፋሪሁ
ውሳጤ ምትረት ጸብን ጥዑመ ክናፍር ሥጋሁ ።
አኮኑ አተወ እስከ አጽፋሪሁ

ት ር ጉ ም

በቀዝቃዛ ውሃ/ መቁረጥ እጁን ከታጠበ በሁዋላ
ቶማስ ከንፈሮቹን አልጠረገም ፤
የሃይማኖት ቃልን ማስተማር/የጳውሎስ ወጥ በከንፈሮቹ
ይታያልና
የጠላት ሰይፎች/ጓደኞቹም በርሱ ላይ ተሳሳቁ
ስጋውን ለከንፈሮች ባጣፈጠ በመቁረጥ /ወጥ ውስጥ ፥
እስከ ጥፍሮቹ ገብቷልና
እስከ ጥፍሮቹ ገብቷልና ።

ም ስ ጢ ር

እጆቹን ታጥቦ የተመገበ ሰው በዝንጋታ ከንፈሩን ሳይጠርግ ይቀርና ፥ ከከንፈሩና ከጣቱ ላይ ወጥ ሲታይበት ጓደኞቹ ይሳሳቁበታል ። «ወጡን እስከ ጣቱ ገብቶበታል» እያሉ ይዘባበቱበታል።

www.ethiopianorthodox.org

እንዲሁም የክርስቶስን ትምህርት የሚቃወሙ ሰዎች በሰይፎች የክርስቶስ ምስክር የሆነ የቶማስን ከንፈሩን ፣ እጆቹንና እግሮቹን በመቁረጥ አሰቃዩት ማለት በቅኔው ተመስጥሯል ።

ታሪክ

በ325 ዓ. ም. አርዮስን ለማውገዝ በኒቅያ ከተሰበሰቡት ከስስት መቶ አስራ ስምንት ሊቃውንት አንዱ የመርአስ ኤጲስ ቆጶስ ቶማስ ነው ። ክርስቶስን በተቀበሉት ሰዎች ዘንድ የተወደደው ትምህርቱ ክርስቶስን ባልተቀበሉት ከሃዲዎች ዘንድ አስጠላው ። ከዚህም የተነሳ ስቃይ ሲበዛበት ክርስቶስን ከ፩ ለጣኦት እንደሚሰግድ የገመቱ ከሃዲዎች ሃያ ሁለት አመት አሰረውታል ። እያንዳንዱን ሰውነቱን በያመቱ በሰይፍ እንዲቆረጥ ወሰኑበት ። የእጆቹንና የእግሮቹን ጣቶች አፅቅ አፅቃቸውን ፤ ጆሮዎቹንና አፍንጫዎቹን ከንፈሮቹንም ተራ በተራ በያመቱ ቆረጡበት ፤ ጥርሶቹንና መንጋጋዎቹን አወለቁበት ።

ከዚህ ስቃይ በሁዋላ ተማሪዎቹ በቅርጫት ውስጥ አድርገው በአህዮቹ እየጫኑ ያጉዙት ጀመር ። የቶማስን አካላት በሰይፍ የቆራረጡ ሰዎች በአህዮቹም እየተጓዘ እንዳይጠቀም አስበው የአህዮቹንም አንገት አንገታቸውን ቆረጡበት ። እርሱም ተማሪዎቹ ቁራጮቹን የአህዮቹን አንገቶች በእየነበሩባቸው ጉምዶች እንዲገጣጥሟቸው አዘዛቸውና ቢያገጣጥሟቸው አህዮቹ ቀድሞ በህይወት እንደነበሩ ሆነዋል ይባላል (ስንክ. ህዳር 9) ።

16 ዘይእዜ

እመ ነግሠ ሰይፍ ሰብአ ገሊላ
መጸብሕ ቶማስ ዘኢየኀልቅ ዕዳሁ
ንብረቶ ፈጺሞ ተአኀዘ እዴሁ ፤
እንዘ ይብል አመጽእ ትሩፋነ አእዱጊሁ

ለእመ መዓር ውእቱ ንባበ አፉሁ
አምጣነ አልቦ ፍጥረት ዘኢይሰምዕ ዜናሁ ።
ለእመ መዓር ውእቱ ንባበ አፉሁ

ትርጉም

የገሊላ ሰው/ ሰይፍ በነገሰ ጊዜ
እዳው የማያልቅ ገበሬ / ቶማስ
ንብረቱን ጨርሶ እጁን ተያዘ ፤
የቀሩ አህዮቹን አመጣለሁ ሲል
የአፍ ንግግሩ ማር (ጣፋጭ) ቢሆን
ወሬውን የማይሰማ ፍጥረት የለምና ።
የአፍ ንግግሩ ማር (ጣፋጭ) ቢሆን

ምስጢር

ለመሬቱ የሚከፍለው ግብር ያጣ ገበሬ እጁን ይያዛል ፤ ሌላ ንብረት ከሌለው አህዮቹንም መያዣ አድርጎ እስኪሰጥ ድረስ ይገደዳል ። እንዲሁም የጠላት ሰይፍ በተመዘዘ ጊዜ የመርአስ አገር ሰማእት ቶማስ እግሩንም ፣ እጁንም ፣ ከንፈሩንም መቆረጡንና አህዮቹም ጭምር መቆረጣቸውን የቅኔው ምስጢር ያስረዳል ።

17 መወድስ

መኑ የአምር ዕለተ ሥቃዩ ?
ወመኑ የአምር ዘይመጽእ መከራሁ ?
እስመ ሕሊና ሰብእ ኮነ ሕሊና እንስሳት ዘበዝኀ ።
ምሳሌ ዝኒ ከመ ናእምር
ቃየል አመ ተበቀሎ ለአቤል እኁሁ
እንዘ አቤል ቤተ ሙቤ
ኢያእመረ አቤል ምክረ ቃየል ቀታሊሁ ።

www.ethiopianorthodox.org

አዳምኒ እንዘ በኵሉ በዓለ አእምሮ ለሊሁ
አዳም ኢያምሠጠ እመሥገርተ ቤልሆር ጸላኢሁ ።
ወለእመ ነሐትት ንሕነ አምላከ አማልክት ኪያሁ
ጠቢብ ወማእምር አልቦ ዘእንበሌሁ ።

ት ር ጉ ም

የስቃዩን ቀን ማን ያውቃል ፣
የሚመጣ መከራውንስ ማን ያውቃል ፣
የሰው አሳብ የብዙ እንስሳት አሳብ ሆኗልና ።
የዚህንም ምሳሌ እናውቅ ዘንድ
ቃየል ወንድሙ አቤልን በተበቀለ ጊዜ
አቤል የሙቤ ወገን ሲሆን
አቤል የገዳዩ ቃየልን ምክር አላወቀም ።
አዳምም በሁሉ እርሱ ባለእውቀት ሲሆን
አዳም ከጠላቱ ቤልሆር ወጥመድ አላመለጠም ።
እኛም እርሱን የአማልክት አምላክን ብንመረምር
አዋቂና ብልሃተኛ ከርሱ በቀር የለም ።

ም ስ ጢ ር

ሰው ምንም ባለ አእምሮ ቢሆን የሚደርስበትን ነገር አያውቅም ፤ በተፈጥሮውም ከእንስሳት የተለየ ሲሆን እንስሳዊ ስራን ይሰራል ። ለዚህም ማስረጃ ቃየል ታናሽ ወንድሙ አቤልን በድንጋይ ገደለ ፤ አቤል ግን «ያልጠረጠረ ተመነጠረ» እንዲሉ የዋህ በመሆኑ ቃየል ሊገድለው ማሰቡን አላወቀም ።

አዳምም ጠላቱ ሰይጣን ከክብሩ ሊያዋርደው ባሰበ ጊዜ በበለስ መብል አምላክነትን የሚያገኝ አስመስሎ ሲነግረው በተፈጥሮ እውቀቱ አስቦ ከውድቀት አላመለጠም ። ስለዚህ ባለቅኔው ሰው በራሱ የሚደርስበትን ነገር ሁሉ አስቀድሞ ማወቅ አለመቻሉን በቅኔያቸው ምስጢር ያስገነዝባሉ ።

ታ ሪ ክ

አዳም አምላኩ « አትብላ » ያለውን ፀለስ በሄዋን መሪነት በመብላቱ ሳተ ፣ ህግን አፈረሰ ፣ በዚህም ምክንያት ተዋረደ ፣ ከገነትም ወጣ ። አዳም በተፈጥሮ እውቀት ከውድቀት አላመለጠም (ዘፍጥ. 3 ፥ 3—24 ፤ 4 ፥ 1—15) ።

18 መወድስ

ዘጉብረ መድኀን (አለቃ ፣ ዘሌመን ሥላሴ)

በአፈ ዕዒያት ይሴባሕ አካለ መርዓዊ ፤
እስመ ለዕዒያት ኵሎሙ እርእዮሙ እደዊሁ
ትንግሌ ምትረት ያእምሩ እምገሚሠ እሳት ገቦሁ ።
ወይቤ ሕማም በኵረ ኢዮብ
ይፃእ መርዓዊ እምሕይወት ጽርሑ ፤
ተመትር ቃለ ኢዮብ
አኮኑ ጸሐፈ በውስተ ጽላት እኢጋሪሁ ።
ኢንከልሂ ከመ ንንብብ ለጉብረ መርዓዊ ዜናሁ ፤
አኮኑ ኢይትፌጸማ አህጉረ እስራኤል ሥቃያቲሁ ።
እመሰ ተጽሕፈ ሕማመ ኵሉ ሥጋሁ
ዓለም እምኢያገመሮ ፤ ከመ ያእምር ልቡናሁ ።

ት ር ጉ ም

የመርአዊ ሰውነት በትሎች አፍ ይመስገናል ፤
ወገቡ/ እሳትን ከመዳሰስ የተነሳ መቆረጥ/ ትንሳኤን
ያውቁ ዘንድ
እጆቹን ለትሎች ሁሉ አሳይቷቸዋልና ።
የኢዮብ በኩር / ህማምም
«ሙሽራ ከህይወት/ አዳራሹ ይውጣ» አለ ፤

www.ethiopianorthodox.org

መቁረጥ/ የኢዮብ ቃልን
በእግሮቹ/ ፅላቶች ፅፍልና ።
የገብረ መርአዊንም ዝና እንናገር ዘንድ አንችልም ፤
ስቃዮቹ/ የእስራኤል አገሮች አይፈፀሙምና (አያልቁምና)።
የስጋው ሁሉ መከራ ቢፃፍ ግን
ልቡ ያውቅ ዘንድ አለም በሙሉ ባልቻለውም ነበር ።

ም ስ ጢ ር

ከፍተኛ የፈጠራ ችሎታ ያለውን ሰው ስራ የተመለከቱ ሰዎች ባለሙያውን እንደሚያመሰግኑት የገብረ ክርስቶስም አካል በሀመም ተያዘ ፣ እጆቹ ቆሰሉ ፣ ተቆራረጡ ፣ ጠቅላላ አካሉ ተላ ። ቁስሉም እንደ እሳት ፈጀው ፣ አቃጠለው ። ትሉም በሰውነቱ ላይ ተርመሰመሰ። «የእስራኤል ሀገር ስፋት ቢሄዱት አያልቅም» ተብሎ እንደተነገረ የገብረ ክርስቶስም ስቃይ ተነግሮ አያልቅም ማለት በቅኔው ተገልጧል ።

19 መወድስ

ዘውብኸት (ቁስ ገበዝ፡ ዘብቶና)

ክፍለ ጊዮርጊስ ኮነ ክፍለ አርባዕቱ
እስመ ክልኤቱ አፍላግ ተረክቡ በኀቤሁ ።
ወመፍትው ይኅዝን ወልደ ነጐድጓድ እትሁ ፤
ኤፌሶን አኮኑ ለሰማዕት ዕፃሁ ፣
ወምድረ ከነዓን ተካፈለ ፤
አምጣነ አውረሶ ለስምዕ ሰይፈ ነበልባል ወላዲሁ ።
ለሞትኒ እመ አብጽሖ ሰይፈ ነበልባል ደዌሁ
እንዘ ይትጋብኡ አክሊላተ ሰማይ አዝማዲሁ ፤
ወበሕማመ ሰዶም ነድ ለእመ ኀልቀ ሥጋሁ
ሞሠርት አበ ነፍሱ ሐተተ ልቡናሁ ።

ት ር ጉ ም

የጊዮርጊስ ክፍል የአራት (ወንዞችን) ክፍል ሆነ
ሁለቱ ወንዞች በርሱ ዘንድ ተገኝተዋልና ።
ወንድሙ ወልደ ነጎድጓድም ያዝን ዘንድ ተገቢው ነው ፤
የሰማእት እጣው ኤፌሶን ነውና ፣
የከነአንን ምድርም ተካፈለ ፤
አባቱ /የነባልባል ሰይፍ ለሰማእት(ጊዮርጊስ)
አውርሶታልና ።
በሽታው/ የነበልባል ሰይፍም ለሞት ባደረሰው ጊዜ
የሰማይ አክሊሎች/ዘመዶቹ ይሰበሰቡ ዘንድ ጀመሩ ፤
በሰዶም ህማም / እሳትም ስጋው ቢያልቅ
የነፍስ አባቱ / መጋዝ ልቡናውን መረመረ ።

ም ስ ጢ ር

ከአራቱ ወንዞች (ጤግሮስ ግዮን ኤፌሶን ኤፍራጥስ) ሁለቱ ጤግሮስና ግዮን ማርና ወተት ናቸው ይባላል ። ጊዮርጊስም በሰማእትነት አንገቱን በተቆረጠ ጊዜ ማርና ወተት ከአንገቱ ፈልቀዋል ይላሉ ።

ወልደ ነጎድጓድ ዮሀንስ ግን በሰይፍ አልተቆረጠም ። በዱር ዘመን አባት ለልጁ ርስቱን እንደሚያወርሰው ቅዱስ ጊዮርጊስም አክሊል ያገኘው (የተቀዳጀው) በሰይፍ በመቆረጡ መሆኑን ቅኔው ያስረዳል ። ህመምተኛ ሰውም በሽታው ለሞት ባደረሰው ጊዜ ዘመዶቹ እንደሚሰበሰቡ ፣ ጊዮርጊስም በሰይፍ በተቆረጠ ጊዜ አክሊሎች ወርደውለታል ። በሽተኛ ሰው ሰውነቱ በህማም ሲያልቅ እና ሲደክም የነፍስ አባቱ ቀርቦ በመስቀሉ እንደሚዳስሰው ፣ ጊዮርጊስም በመጋዝ መተርተሩንና በእሳት መቃጠሉን ባለቅኔው ያስረዳል ።

www.ethiopianorthodox.org

ታሪክ

አራት ታላላቅ ወንዞች ከኤዶም (ከኤደን) ገነት ስር መንጭተው የተለያዩ ቦታዎችን ያጠጣሉ ። ኤፈሶን ፥ ግዮን ፥ ጤግርስ ፥ ኤፍራጥስ ይባላሉ ። እነዚህ ወንዞች ፈለገ ወይን ፥ ፈለገ ሀሊብ ፥ ፈለገ መአር ፥ ፈለገ ዘይት ናቸው ይባላል (ዘፍጥ. 2፥ 10—14) ።

ከነአን አብርሃም በእምላካዊ ጥሪ ከካራን ወጥቶ የወረሳት አገር ናት ። ከነአን ማለት ፥ የወተትና የማር አገር ማለት ነው ። ከዚህም የተነሳ « አንተ ታውኅዝ ሀሊበ ወመዓረ (ወተትንና ማርን የምታፈስ ናት)» እየተባለ ይነገርላታል (ዘፍጥ.12፥ 1—8) ።

ጊዮርጊስ የልዳና የፋርስ ተወላጅ ከሆኑት ከዞርንቶስና ቴዎብስታ ተወልዶ ካደገ በኋላ የክርስቶስን ዱካ (ፍለጋ) ተከተለ ። ከዚህም የተነሳ በቤሩት አገር እያንዳንዱ ሰው አንዳንድ ልጁን ለዘንዶ ይገብር ስለነበር ጊዮርጊስ ዘንዶውን በጦር ወግቶ ገድሎ ፥ የዘንዶው ግብር ልትሆን በዛፍ ላይ የወጣችውን ቢሩታዊትን አድኗታል ። ከዚህም አያይዞ በከሃዲዎች ነገስታት ፊት ክርስቶስን እየሰበከ ፥ ሰባት አመት ሙሉ በአረመኔዎች ተሰቃይቷል ። ወገቡን ቀጥተው ከብረት በተሰራ በሬ ውስጥ አግብተው የእንኩትት እንደክብት አስሂደውታል ፥ በእሳት አቃጥለውታል ። በመጋዝ መግዘውታል ። አካላቱንም በስለት ለአስር ቆራርጠው ቆርጥራጩን ደቁሰውና ዱቄት አድርገው በይድራስ ተራራ ላይ በነፋስ አዝርተውታል ። ከዚህ ስቃይ በኋላ በእምላካዊ ተአምር ሶስት ጊዜ እየሞተ ተነስቷል ። በአንዲት ሴት ቤት ማሰሪያውን በግንድ ብስ ውስጥ አግብተው ከግንዱ ጋር ጠፍረው አስረው ቢያሳድሩት ደረቁን ግንድ በእምላካዊ ተአምር አለምልሞታል ። መቃብሩን በእግሩ ቢረግጠው በእግዚአብሄር ስም ሙትን አስነስቷል ። በመጨረሻው አንገቱን በሰይፍ ተቆርጦ ሊሞት ሲል በፀሎት ከሰማይ እሳት አዝንቦ ሲያሰቃዩት የኖሩትን ነገስታት ከአጋያቸው በኋላ አንገቱን በሰይፍ ተቆርጦ ሞቷል ። በዚህ ጊዜ በሰባት አመት ስቃዩ ልክ ሰባት የክብር አክሊሎች ወርደውለታል ይባላል (ስንክ. ህዳር 7 ፥ ጥር 18 ፥ ሚያዝያ 23 ። ገድለ ጊዮርጊስ) ።

20 መወድስ

ዘይትባረክ ቲርቀበ (መሪጌታ)

መድኃኔ ዓለም መግዝእ አመ ይጠባሕ
አንስርተ ሰማይ አስዋጥ የዐውዱ ላዕሌሁ ፤
እምጣነ ዘሎ ያጸግብ ዘያስተፈሥሕ ሥጋሁ ።
ወመጠነ ይክል አረጋዊ
ኵናተ ሐራዊ አጥረየ ገቦሁ ፤
ባሕቱ ነጋድያን
ቅሥፈታተ ሥጋ ወዐፅም ተካፈሉ አንዳሁ ።
ደመ ወልድሂ መግዝእ ላሕም አመ ተከዐወ እፍአሁ
ይጥሕሩ ላዕለ ደሙ ከዋክብት እሊአሁ ።
ባሕቱ ነፍሳት ገባእተ ሲኦል ዘበዝኁ
ይወፅኡ በጽባሕ ወሠርከ ይትፌሥሑ ።

ትርጉም

ፍሪዳ/ መድሃኔ አለም በታረደ ጊዜ
የሰማይ አሞሮች /ጅራፎች በላዩ ይዞራሉ ፤
ደስ የሚያሰኝ ስጋው ሁሉን ያጠግባልና ፥
የሚችለውንም ያህል
ሽማግሌ / የወታደር ጦር ጎኑን ገዛ ።
ነገር ግን ነጋዴዎች /
የስጋና የአጥንት ግርፋቶች ቆዳውን ተካፈሉ ።
የበሬ ፍሪዳ /ወልድ ደምም በውጭ በፈሰሰ ጊዜ
ኮከቦች /ወገኖቹ በደሙ ላይ ይጮሃሉ ።
የሲኦል ገበሬዎች / የበዙ ነፍሶች ግን
«በጠዋት ይወጡና በምሽት ደስ ይሰኛሉ ። »

www.ethiopianorthodox.org

ምስጢር

የፍሪዳ ከብት በተጣለ ጊዜ አሞሮች በላዩ ይዞራሉ ፤ ክርስቶስም በአይሁድ እጅ በተያዘ ጊዜ ያሞሮች ምሳሌዎች የሆኑ ጅራፎች በስጋው ላይ ተጣሉ ። የፍሪዳ ከብቱንም ስጋ ተቀራጮች (ተቃራጮች) እንደሚካፈሉ የተቀራጮች ምሳሌ የሆነው የወታደር ጦር የክርስቶስን ጎን ወጋው ። ነጋዴዎችም የከብቱን ቁርበት ገዝተው እንዲከፋፈሉ ጅራፎችም የክርስቶስን ቆዳ አባዘቱት ።

የፍሪዳም ደም በፈሰሰበት ቦታ ላይ የታረደው ከብት ወገኖች ይጓጉራሉ ። እንዲሁም በከብቶች የተመሰሉ የሰማይ ከዋክብትም የክርስቶስ ደም ሲፈስ ረግፈዋል በማለት ባለቅኔው ቅኔያቸውን አስመጥረዋል ።

በተጨማሪም ገበሬዎች በጠዋት ወጥተው ጥሩ ምርት አምርተው ከቤታቸው ሲገቡ ደስ እንደሚሰኙ ፤ በአዳም በደል ወደ ሲኦል የወረዱ ሰዎች ነፍሳትም በክርስቶስ ሞት ነፃነትን አግኝተው መደሰት መቻላቸውን ባለቅኔው ያስገነዝባሉ ።

21 መወድስ

አይሁድ ፈትሑ በርእሰ ፈታሒ
በርእሰ እርዌ ምድር ዝብጠተ ዝብጠተ እርዌ ምድር ጸላኢሁ ፤
እምነ እርዌ ብርት አምሳለ እመ ይነሥእ ለሊሁ
ይትኀፈር ጸላኢ ዘጸልአ አባሁ
እስመ ይቤልዋ ዘከማሁ
ለእርዌ ዘብርት ዕቀቢ ሰኰናሁ ።
ኢተዐውቀሂ ከዋኔ ዐርብ ለዘየሐትት ኪያሁ ፤
እስመ ከመ መዓልት ኢያብርሀ ፀሐይ ዘላዕሌሁ ፤
ወኢንስምዮ ሌሊተ ነጸርያኒሁ
ውስተ ገጸ ሰማይ ኢረከብነ እንዘ ከዋክብት ይትዋሀውሁ ።

www.ethiopianorthodox.org

ትርጉም

እርሱ ከብረት እባብ አምሳያን ቢይዝ ፤
በምድር እባብ ራስ ላይ መመታትን (መቀጥቀጥን) በፈረደ በአምላክ ራስ
የጠላቱ ምድር እባብን መመታት አይሁድ ፈረዱ ፤
አባቱን የጠላ ጠላት ያፍር ዘንድ
የብረት እባብን እንደርሱ ተረከዙን ጠብቂ ብለዋታልና።
የአርብ ሁኔታም እርሱን ለሚመረምር አልታወቀም ፤
በላዩ ያለ ፀሀይ እንደ ቀን አላበራምና ፤
ተመልካቾቹ ሌሊትን እንዳንለውም
በሰማይ ፊት ኮከቦች ሲብለጨለጩ አላየንምና ።

ምስጢር

ባለቅኔው « ስራ ለሰሪ እሾህ ላጣሪ » እንዲሉ አዳምና ሄዋንን በአሳሳተች እባብ ላይ አምላክ በበትር መቀጥቀጥን ስለ ፈረደ ብድራት አይሁድም በልጁ በክርስቶስ ላይ እንደ እባብ በበትር መቀጥቀጥን ፈረዱበት ይላሉ ። ይህም የሆነው ክርስቶስ ሙሴ ስለእስራኤል ደህንነት የሰቀለው የብረት እባብ ምሳሌ ከመሆኑ የተነሳ ነው ።ደግሞ « እባብን የአዳምን ተረከዝ እየጠበቅሽ ንደፊ » እንዳላት አይሁድም እግሮቹን በችንካር ቸነከሩት በማለት ባለቅኔው ያስረዳሉ ።

ታሪክ

አዳምና ሄዋን እፀ በለስን በበሉ ጊዜ ያሳተቻቸው እባብን ራስ በበትር እንዲቀጠቀጡና እርሷም እግራቸውን እንድትነድፍ ከአምላክ ተፈርዶባቸዋል ።

አዳምም ጠላቱ ሰይጣን ከክብሩ ሊያዋርደውና ተገዢው ሊያደርገው አስቦ በበለስ መብል አምላክነት የሚገኝለት አስመስሎ መሞቻውን ሲነግረው አምላክ « አትብላ» ያለውን በለስ በሄዋን መሪነት

በመብላት ሳተ ፡ ህግ አፈረሰ ፡ በተፈጥሮ እውቀቱ ከውድቀት አላ መለጠም ። በዚህ ምክንያት ተዋረደ ከገነት ወጣ ተብሎ ይነገራል (ዘፍጥ. 3፡3—24 ፤ 4፡1—15) ።

ኢየሱስ ክርስቶስ የተሰቀለ እለት አይሁድ እጆቹንና እግሮቹን ከመስቀሉ ጋር በችንካሮች ጠርቀው ቸንክረውታል ፡ ራሱንም በዘንግ ፈንክተውታል ። ፀሀይ ከስድስት እስከ ዘጠኝ ሰአት ጨልሟል ፡ ከዋክብትም ረግፈዋል ፡ ሙታን ተነስተዋል ፡ ድንጋዮች ተፈ ትተዋል ። ከመቃብር የተነሱት አምላክነቱን ለዘመዶቻቸው መስከረዋል ይባላል (ስንክ· መጋቢት 27) ።

22 መወድስ

ዘገብረ መስቀል (መምህር)

አጽገቦሙ ቶማስ መምህረ ቡራኬ
በክልኤ እእጋር ወበ ኀምስቱ እጻብኢሁ
ለኀምሳ ምእት ሥቃያቲሁ ፡
ዘትክልት በሙሐዘ ደም ገለዓድ ገቦሁ
ዕፀ ዘይት ሱብእናሁ
ፍሬሃ ምትረተ እስመ ትሁብ በበጊዜሁ ።
ሰይፍሂ ዕፀ ከርካዕ ለእመ ጸገየ ናሁ
ለቶማስ ሐዋርያ ወሀበ መዐዛሁ ፡
እስመ ኢይሴሊ ዘንተ እምነ እዴሁ
መዋዕለ ምትረት ጽጌረዳ እስከነ የኀልፍ እምኔሁ ።

ትርጉም

የቡራኬ መምህር /ቶማስ
በሁለት እግሮቹና በአምስት ጣቶቹ
አምስት ሽህ ሰዎች / ስቃዮችን አጠገባቸው ፤
የደም ውሃ መፍሰሻ በሆነ በገለአድ ጎኑ የተተከለች
የዘይት እንጨት ሰውነቱ
ፍሬዋ መቆረጥን በየጊዜው ትሰጣለችና ።
ሰይፍ የሎሚ እንጨትም አሁን ቢያብብ
ለቶማስ ሀዋርያ ሽታውን ሰጠ ፤
የመቆረጥ ፅጌረዳ ወቅት ከርሱ (ከቶማስ ዘንድ)
እስኪያልፍ ድረስ ይህን (ሰይፍ ሎሚን) ከእጁ አይለይ ምና ።

ምስጢር

ክርስቶስ አምስት ሽህ ሰዎችን በሁለት አሳና በአምስት እንጀራ እንዳጠገባቸው ሀዋርያው ቶማስም በእጆቹና በእግሮቹ ስቃዮትን ተቀበለ ። በውሃ መፍሰሻ ዳር የተተከለች ተክልም በየጊዜው እንደምታፈራ ቶማስም በተቆረጠ ቁጥር ደሙ ፈሰሰ ።

እንጨት ሲያብብ መአዛው ከሩቅ ይሸታል ፡ የአበባም ወቅት እስኪያልፍ ድረስ አበባው ከሚወዱት ሰዎች እጅ አይለይም ፤ እንደ ዚህም ሁሉ ቶማስም የስቃይ ዘመኑ እስኪያልፍ ድረስ በሰይፍ በመ ቆራረጥ እጁን አጣ ማለት በቅኔው ተገልጧል ።

ታሪክ

ኢየሱስ ክርስቶስ በመጥምቁ ዮሀንስ የተፈፀመበትን ሁሉ በሰማ ጊዜ ፡ ብቻውን ወደምድረ በዳ በታንኳ በባህር ላይ ፈቀቅ አለ። ህዝቡም በእግር ተከትሉት ፤ በዚህ ጊዜ ከታንኳው ወጥቶ ብዙ ህዝብ አየና አዘነላቸው ። በመሸም ጊዜ ደቀ መዛሙርቱ ቀርበው ስለምግብ እጦት ህዝቡን እንዲያሰናብታቸው ኢየሱስን አሳሰቡት ። ኢየሱስ ግን ለጊዜው በተማሪዎቹ ዘንድ የነበሩትን ሁለት አሳዎችንና አምስት እንጀራዎችን አበርክቶ አምስት ሽህ ሰዎችን አጥግቧል ። አምስት ሽህ ሰዎች ከተመገቡ በሁዋላ አስራ ሁለት ቅርጫት ትራፊዎችን ደቀ መዛሙርቱ አንስተዋል ይባላል (ማቴ.14፡12—26) ።

www.ethiopianorthodox.org

23 መወድስ

ዘደስታ (አለታ ፡ ዘተድባበ ማርያም)

ገብረ መርዓዊ ሰገደ በጊዜ ሕማሙ
ለምስል ዘወርቅ ድኅረ ቆመ በቅድሜሁ ፤
እስመ እንዘ ልሕዙት ነዮሙ አጻብኢሁ
ዘእብን እግሩ ወዘብርት ሐቌሁ ፣
ወእብን ደዌ ሥጋሁ
ዘእንበለ እድ ተበትከ እምእድባረ ኢዮብ ከናፍሪሁ ።
ቅዱሳንሂ አኀወ ሥጋ ሕዋሳቲሁ
አመ በፍኖት ተራከቡ በበይናቲሆሙ ይትአምኑ ፤
እስመ ለረቢ ትጉህ ሥጋ ዚአሁ
በስዒመ እግር ያገብእ ይሁዳ ደዌ ሥጋሁ ።

ትርጉም

ገብረ መርአዊ በህማሙ ጊዜ
በፊቱ ከቆመ በሁዋላ ለወርቅ ምስል ሰገደ ፤
እጣቶቹ ሸህላ ሲሆኑ
እግሩ የድንጋይ (ምስል) ነውና ፣ ወገቡም የብረት (ምስል)
ነውና ፣
የስጋ ህማም /ድንጋይም
ከኢዮብ ተራሮች /ከንፈሮቹ ያለ እጅ ተፈንቅሏልና ።
የተመረጡ የስጋ ወንድሞቹ/ ሰውነቶቹም
በመንገድ በተገናኙ ጊዜ እርስ በራሳቸው እጅ ይነሳሳሉ ፤
ትጉ መምህር /ስጋውን
የስጋ በሽታ /ይሁዳ እግርን በመሳም ያስይዘዋልና ።

www.ethiopianorthodox.org

ምስጢር

ናቡከደነፆር ለወርቅ ምስል እንደሰገደና « ራሱ የወርቅ ደረቱ የብር ፣ ወገቡ የናስ ፣ ጭንና ጭኑ የብረት የሆነ ምስልን ከተራራ የወረደ ድንጋይ ሲቀጠቅጠው » እንዳየ ገብረ ክርስቶስ ለወርቅ ምስል ሰገደ ማለትም ፣ ከሙሽራ ቤቱ ወጥቶ ሲመንን በያዘው ደዌ ስጋ አካሉ ሁሉ ቀለጠ ፣ ፈራረሰ ፣ ተቆራረጠ ማለት ነው ።

በዚህም ላይ ይሁዳ እግሩን በመሳም ምልክትነት ክርስቶስን እንዳስያዘውና ድንገት በመንገድ የተገናኙ ሰዎች ሰላምታ እንደሚሰጡ የገብረ ክርስቶስ ሰውነት በደዌ የተለወጠና እግሩንም ደዌው ያሳበጠው ገና በጉዞ ላይ ሳለ ነው ይላሉ ባለቅኔው ።

ታሪክ

ገብረ ክርስቶስ (ገብረ መርአዊ) የቁስጥንጥንያ ንጉስ የቴዎዶስዮስና የንግስት መርኬዛ ልጅ ነው ፤ ይሁን እንጂ ልጅ አጥተው ሲኖሩ በብዙ ፆምና ፀሎት ያገኙት ወላዶቹ የእግዚአብሄር ሰዎች ከመሆናቸው የተነሳ ልጃቸው ገብረ ክርስቶስ «ምንት ይበቁዖ ለሰብእ ለእመ ኮሎ ዓለመ ረብሐ ፤ ወነፍሶ ሀጕለ ። (ሰውን ምን ይጠቅመዋል አለምን ሁሉ ቢገዛና ነፍሱን ቢያጠፋ) » በሚለው በክርስቶስ ቃል ተመርቶ የአባቱን መንግስት እንደጉድፍ ቆጠረው ፤ የክርስቶስንም መንግስት ሽቶ ክርስቶስን ለመከተል ቁርጥ አሳብ አደረገ ። ገብረ ክርስቶስ በዚህ ቁርጥ አሳብ ላይ ሳለ አባቱ ያለ ፈቃዱ አቻውን የሮምን ንጉስ ልጅ አጋባው ። እርሱን ሙሽራውንና ሙሽራይቱን ስርአተ ጋብቻ ያድርሱ ብለው ሚዜዎች እጫጉላ አገቧቸው ። በዚህ ጊዜ ከሙሽራይቱ ጋር ሳይተኛ የአለሙን ከንቱነትና የምናኔወን ነገር በመግለጥ ሙሽራይቱን በቃል ኪዳን አግባትና« እህቴ ሆይ እኔ ለሰማያዊው ሙሽራ አጭቼሻለሁ ፤ አንቺም ራስሽን ለርሱው አስገዥ» ብሎ እድምተኞቹ ሁሉ በውድቅት እንደተኙ ፣ ራሷን ስሟትና ተሰናብቷት በሌሊት ከጫጉላ ቤት ወጥቶ መነነ ።

ስለዚህም ሙሽራይቱ «እኔን ለማን ትተወኛለህ» እያለች ስታለቅስ አደረች ። ሲነጋም ሙሽራይቱ ብትጠየቅ «ራሴን ስሞኝና ተሰናብቶኝ በሌሊት ወጥቶ ሄደ ፤ የሄደበትን ግን አላውቅም»አለች ።

እርሱ ግን ከነጋዴዎች ጋር ባህር ተሻግሮ አንድ አመት ያህል ተጉዞ አርማንያ ደረሰ ። በዚያም አገር የቅድስት ማርያም ቤተ ክርስቲያን ስለነበረች ፣ በዚያች ቤተ ክርስቲያን ቅጥር ተጠግቶ ራሱን ከነዳያን አስቆጥሮ (እንደችግረኞች ሆኖ) በፆምና በፀሎት አምስት አመት ተቀመጠ ። ወላጆቹ ለነዳያን የሚመፀወት ብዙ ገንዘብ አስይዘው ከላኳቸው አምስት መቶ ፈላጊዎች ሁለቱ እርሱ ከነበረባት ቤተ ርስቲያን ደርሰው ለነዳያን ሲመፀውቱ የወላጆቹን ገንዘብ አብሮ በመመፅወት ራሱን ነዳይ ስላደረገ ፈላጊዎች ሳያገኙት ተመልሰዋል።

ከዚህ በሁዋላ ቅድስት ማርያም ለአንዱ ቄስ በህልም ታየችወናያን በውጭ ወድቆ የሚኖረውን የእግዚአብሄርን ሰው ወደ ውስጥ አስገባው አለችው ። ካህኑም ወደ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ካስገባው በሁዋላ በማርያም ስእል ስር «እየሰገደ ፤ እመቤቴ ለምን ድብቄን ገለጥሽብኝ » ብሎ ሌሊት ወጥቶ ሄደና በወላጆቹ ደጃፍ ወድቆ ተጋድሎውን ቀጠለ ። አስራ አምስት አመት በዚያው ሲኖር ሰውነቱ በህማም ቆስሎ ስለነበር እርሱ መሆኑን ያወቀው የለም ። ስለዚህም የወላጆቹ አገልጋዮች «ይህን ክርፋታም ከዚህ ማን ባነሳልን ግማቱ ገደለን » በማለት ተመርሮ እንዲሄድላቸው የምግብ እጣቢውን ያፈሱበትና አጥንቱን ይጥሉበት ጀመር ። ውሾቱም አጥንቱን ሲሉ በላዩ ላይ እየተናከሱ ይረፋረፉበት ነበር ።

በዚህ የተነሳ «ፈጣሪዬ ሆይ! በአባቴ ቤተሰቦች ፍዳ እንዳላበዛባቸው ነፍሴን ከስጋዬ ለይና ወደአንተ ጥራኝ» እያለ ይፀልይ ጀመር ። ስለዚህም ከዚህ አለም በሞት ተለየ ። በመሃል እጁ ተጨብጦ የተገኘው ፅሁፍ ቢነበብ «እኔ የቴዎድስዮስና የመርኬዛ ልጅ ገብረ ክርስቶስ ነኝ» የሚል ስለሆነ ወላጆቹ በግንባራቸው እየተከሰከሱ አለቀሱለት ። በረከቱን የሚሹት ህዝቡም አስከሬኑን ወደ መቃብር አላስሄደው ብለው ነበር ። ብርሃንም በመቃብሩ ላይ እንደ ቀስተ ደመና ተተክለበት ይባላል (ስንክ. ጥቅምት 14) ።

www.ethiopianorthodox.org

ናብከደነፆር በሌሊት ተኝቶ ሳለ ራሱ የወርቅ ፣ ደረቱና አንገቱ የብር ፣ አንድ እግሩ የሸክላ ፣ አንድ እግሩ የብረት የሆነ ትልቅ ምስል በፊቱ ቆሞ እርሱ እርሱን ሲመለከተውና እርሱም እርሱን ሲመለከት ፤ ታላቅ ድንጋይ ከረዥም ተራራ የሰው እጅ ሳይነካው ወርዶ ቀጥቅጦ ሲያጠፋውና ተመልሶ ተራራ ሲያህል ያንንም ነፋስ ሲያጠፋው በህልሙ አይቷል (ዳን. 2 ፥ 1—49) ።

ከዘመድ ተለይተውና ከአገር ወጥተው ፣ ዳዋ ጥሰው ፣ ጤዛ ልሰው ፣ ድንጋይ ተንተርሰው ፣ ሌጦ ለብሰው ፣ የሌሊት ጭንቅና የአራዊትን ግርማ የፀሀይን ቃጠሎ ታግሰው ፤ በዱርና በዋሻ የሚኖሩ መናኞች ሰዎች ቅዱሳን ይባላሉ ። እነርሱም በመንገድ ሲገናኙ እንዲያው አይተላለፉም መንፈሳዊ ሰላምታን ተሰጣጥተውና አምላካቸውን አመስግነው ይሄዳሉ ። ቅዱሳን ማለት ልዩዎች ፣ ምስጉኖች ፣ ንፁሆች ማለት ነው ።

ኢየሱስ በዚህ አለም ሰው ሆኖ ሲመላለስ አስራ ሁለት ተከታዮች ሰዎችን በቅድሚያ መርጧል ። ከአስራ ሁለቱም አንዱ ይሁዳ ነው ። ኢየሱስ የማህበሩን ገንዘብ ያዥ አድርጎት ነበር።ማርያም እንተ እፍረት ኢየሱስን የከበረ ሽቶ በቀባቸው ጊዜ « እየ ጉድ ! ምን ያህል ሽቶ አበላሸች!ብዙ ገንዘብ ያወጣ ነበር! » ብሎ ተቆረቆረ። ስለዚህም ኢየሱስን በአይሁድ ለማስያዝ በገንዘብ ተገዛ ፤ እርሱ በተማሪ ደንብ እግሩን የሚሳመው ኢየሱስ መሆኑን ምልክት በማድረግ አሳልፎ ሰጣቸው (ማቴ. 26 ፥ 14—25) ።

24 መወድስ

ዘገብረ ጻድቅ (መሪጌታ ፡ ዘፍቼ ጊዮርጊስ)

ለእመ ሐተታ ሐተትነ ጠበብተ ሐተታ
አልቦ በምድር ዘይትአመን እስከናሁ ፤
እመ ኮነ ወልደ ወዘመደ ሥጋ ከማሁ
ወደቂቀ እም ለእመ ኮነ
ቃየል አምጣነ ቀተሎ ለአቤል እኁሁ ፣

አቤሴሎምኒ ለአምኖን
ወቀዳማዊ ሶርሶር ለሰናክሬም አቡሁ ።
ለሰብእሰ ዘይኄይሶ ዘኢተዘምደ ምስሌሁ ፤
ጲላጦስ ዘኢተዘምደ እንዘ ይትራጎራኅ ላዕሌሁ
ለዝንቱ ምሳሌየ ወይን ከመ ይቅሰሙ ፍሬሁ
አምጣነ ለወልድ ኖላዌ ኵሉ ቀተልዎ አዝማዲሁ ።

ትርጉም

የምርምር ጥበበኞች ምርምርን ብንመረምር
እስከ አሁን ድረስ በምድር የሚመታን የለም ፤
ልጅም ቢሆን እንዲሁም የስጋ ዘመድ ቢሆን
የእናት ልጅም ቢሆን
ቃየል ወንድሙ አቤልን ገድሎታልና ፥
አቤሴሎምም አምኖንን ገድሎታልና
የቀደመ ሶርሶርም አባቱ ሰናክሬምን ገድሎታልና ።
ለሰውስ የሚሻለው ከርሱ ጋር ያልተዛመደው ነው ፤
ያልተዛመደው ጲላጦስ በርሱ ላይ ሲራራ ፥
የዚህ ምሳሌየ/ የወይን ፍሬን ይለቅሙ ዘንድ
ዘመዶቹ የሁሉ ጠባቂ ወልድን ገድለውታልና ።

ምስጢር

ልጅም ዘመድም ፥ ወንድምም ቢሆን በዚህ አለም ላይ የሚታመን የለም ። ይህንንም ለመረዳት ቃየል ታናሽ ወንድሙ አቤልን ገድሎታል ፤ አቤሴሎምም ወንድሙን አምኖንን ፥ ሶርሶርም አባቱን ሰናክሬምን ገድለዋል ።

ባለቅኔው ከዘመድ ባእድ መብለጡንና ዘመድ አለመታመኑን አመልክተው የማይዘመደው ጲላጦስ ሲራራለት የእናቱ የድንግል ማርያም ወገኖች (ዘመዶች) አይሁድ ክርስቶስን ሰቅለውታልና ከዘመድ ባእድ ይሻላል ይላሉ ።

ታሪክ

አቤልና ቃየል ከአዳምና ከሄዋን የተወለዱ ወንድማማቾች ናቸው ። እግዚአብሄር የቃየል መስዋእት ባለመበጀቱ ሳይቀበለለት የአቤልን መስዋእት ስለበጀ ተቀበለለት ። ስለዚህም ቃየል ተናደደ ።

በዘመናቸው ባእድ ሰዎች ስለሌሉ ፡ የአቤልን መንትያ ቃየል ፡ የቃየልን መንትያ አቤል እንዲያገቡ በአዳም ተወሰነ ። የቃየል መንትያ መልከ መልካም ስትሆን የአቤል መንትያ መልከ ጥፉ ነበረችና ቃየል በውሳኔው አልተስማማም ፡ በጣም ተቆጣ ፤ አቤልንም ተበቀለው ። «ወንድሜ አቤል ፤ ና ውሃ ጠጥተን እንምጣ» በማለት አታለለው ። እርሱ በቅድሚያ ጠጣና አቤል በሁዋላ ተጎንብሶ ውሃ ሲጠጣ በድንጋይ መትቶ ገደለው (ዘፍጥ. 4 ፡ 3—15) ።

አቤሴሎምና አምኖን በእናት አንድ ሳይሆኑ ከዳዊት የተወለዱ ወንድማማቾች ናቸው ። አምኖን አባቱ ዳዊት ከአቤሴሎም እናት የወለዳትን እህቱን ትእማርን ባዝሙት መንፈስ ወደዳት ፤ ክብረ ድንግልናዋንም ከማጥፋት ደረሰ ። በሁዋላ አቤሴሎም ተናደደና የልቡን በልቡ አድርጎ ፡ አምኖንን የሚበቀልበትን አመቺ ጊዜና ምክንያት ፈለገ ። ስለዚህም ለበጎች ጠጉር ሽለታ በአል ድግስ ደገሰና አባቱ ዳዊት ከእነልጆቹ በግብዣው እንዲገኝለት ጠየቀ ፤ አባትየው ለግብዣው ፈቃደኛ ባለመሆኑ አምኖን ከእነወንድሞቹ በግብዣው እንዲገኝለት አቤሴሎም ከአባቱ አስፈቀደና እርሱን ለመበቀል አመቺ ጊዜና ምክንያት አገኘ ። አምኖን በወይን ጠጅ ደስታ ሲዘናጋለት አቤሴሎም ከታዛዦቹ ጋር ተመሳጥሮ አስገደለውና ኮበለለ ።

የቀሩት ወንድሞቹ ሸሽተው ወደዳዊት ሄዱና ከአባታቸው ጋር ለወንድማቸው አምኖን አለቀሱለት ። ይልቁንም ዳዊት አምኖን የበኩር ልጁ እንደመሆኑ መጠን እጅግ በጣም አዝኖ ነበር (2 ሳሙ. 13 ፤ 1—39) ።

www.ethiopianorthodox.org

የአሶር ንጉስ ሰናክሬም ወደእስራኤል ንጉስ ወደ ህዝቅያስ ዘምቶ በህዝቅያስ ዛተበት፣ ተመካበት፣ አስጨነቀው፣ እስከ መለማመጥም አደረሰው። በእግዚአብሄር ስም ላይ ተሳገደ (ተቀጣጠበ፣ ተዘባበተ)። ህዝቅያስም አዝማሚያውን አይቶ የሚያዋጣውን አስቦ ወደ እግዚአብሄር ቤት ገባ፣ ማቅ ለበሰ፤ ትቢያ ነሰነሰ። ፆመ ፀለየ፣ በሀጢአቱና በህዝቡ በደል ተፀፀተ። አምላኩም አዘነለት፣ ንስሃውንም ተቀበለው።

ስለዚህም መልአኩ ቅዱስ ሚካኤልን እንዲረዳው ላከለት። መልአኩም የአሶር ንጉስ ሰናክሬም ህዝቅያስን በጦር ሃይል ሊመታው በሰፈረበት ቦታ ሌሊቱን ሰራዊቱንና የጦር መሪዎቹን አውድሟቸው አደረ። ንጉሱ ሰናክሬም ከጥቂት ተከታዮቹ ጋር ተባብሮ እቤቱ እንደገባ፣ ሁለቱ ልጆቹ ሶርሶርና አድራማሌክ ሀብቱን ጥሎ ባዶገሬውን (ባዶ እጁን) በመምጣቱ ተበቀሉት፤ በጣኦቱ ቤት ገብቶ ሲሰግድ በዘነዘና ራስ ራሱን ብለው ገደሉት (2 ነገስ. 18፣ 1—37፤ 19፣ 1—37)።

25 ዕዝል ጉባኤ ቃና

የእምር ቶማስ በበዕለቱ ማዕደ ሳውል ጸናሒ
ጣዕመ ጸብሳ ምትረተ እንዘ በአንፉ ያርሒ።

ትርጉም

በየቀኑ የጳውሎስን ማእድ ተጠባባቂ ቶማስ
የወጥ ጣእም/መቆረጥን በአፍንጫው አሽትቶ ያውቃል።

ምስጢር

ግብረ በላ የወጡን ጣእም በአፍንጫው እያሸተተ እንደሚያውቅ፣ የክርስቶስን መንግስት ደጅ የሚጠና ቶማስም አፍንጫውም ሳይቀር መላ አካሉን በሰይፍ ተቆራረጠ ይላሉ ባለቅኔው።

26 ግዕዝ ጉባኤ ቃና

ይቤለነ ጾም ካህነ አሪት ስባሔ
ሀገረ ሰቆቃው ይእቲ ዐይነ ባሕታዊ ቴቁሔ።

ትርጉም

የአሪት /ምስጋና ካህን/ ፆም
የባህታዊ አይን/ ቴቁሄ የልቅሶ አገር ናት አለን።

ምስጢር

ልቅሶ ተመልካች «ይቺ ሀገር የሙሾ ሀገር ናት» እንደሚል፣ የምስጋና ተባባሪ የሆነ ፆም የባህታውያን አይን እንድታነባ (እንድታለቅስ) አደረገ በማለት ባለቅኔው አመስጥረዋል።

27 ዋዜማ

ዘገብረ መድኅን (አለቃ)

አብርሃም ኢረከበ
አሐተ ምስጋረ እምድረ ከነዓን ጽርሕ
ለከነዓን እንዘ ምጣኔሃ እስከ ዕፅ ነዋኅ፤
ደብረ ሊባኖስ ባሕቱ ሕጽርተ አድማስ ኵሖሕ
ምስጋረ አእጋር ኮነት ለሐንካስ የዋሀ፤
ወምልአተ ለሕጹጽ ወርኅ።

ትርጉም

የከነአን ልክ (መጠን)
እስከረጅሙ እንጨት ድረስ ሲሆን አብርሃም
ከከነአን አዳራሽ ምድር አንድ እርምጃን አላገኘም።

www.ethiopianorthodox.org

ነገር ግን በጭንጫ አድማስ የታጠረች ደብረ ሊባኖስ
ለእግረ አንካሳ የእግሮች መራመጃ ሆነች ፣
ለጎደሎ ጨረቃም መሙያን ሆነች ።

ምስጢር

አብርሃም በከነአን ምድር ከደጃ አጠገብ ባለች አንድ ዛፍ ስር ብቻ የተወሰነ ሲሆን ከዚች ሌላ አንድ መራመጃ ስንኳን አላገኘም ነበር ። ደብረ ሊባኖስ ግን ከአለት በሚወርደው ውሃ አንካሳዎችን አረታች ፣ እውሮችንም አበራች ፤ ለአንካሳም የእግር መራመጃ ሆነች በማለት ደብረ ሊባኖስ ከርሷ በፈለቀው ፀበል የአንካሶችን እግር ያረታች (ያቀናች) መሆኗን ለጎደለው ጨረቃ ምልአት (ሙላት) ሆነች በማለት ደግሞ ደብረ ሊባኖስ የጠፋውን የእውር አይን ማብራቷን ባለቅኔው ያስረዳሉ ።

ታሪክ

አብርሃም ከወንድሙ ልጅ ከሎጥ ጋር በከነአን ምድር ሲኖር ፣ የሁለቱም መንጋዎች በጣም በዙላቸው ። የመንጋዎቻቸው መሰማሪያ ምድር ጠበባቸውና ተለያዩ ። አብርሃም በመምሬ የአድባር ዛፍ ስር በቀትር ጊዜ ይቀመጥ ነበር ።

የደብረ ሊባኖስ አበምኔት (የገዳም አባት ፤ አስተዳዳሪ) ፃድቅ ተክለ ሃይማኖት የአንካሶችን እግሮች በአምላካዊ ተአምር አርትተዋል (አቅንተዋል) የእውሮችን አይኖችም አብርተዋል እየተባለ በገድላቸው ተተርኳል ።

28 መወድስ

ዘሙበሸት (ቁስ ገበዝ፡ዘብቸና)

ማርያም ሥርጉት ፀምረ ተደንግሎ
ማርም ገዳም ገዳመ አንበሳ መፍርሀ
ማርያም በግዕት ወላዲተ በግዕ ቀይሕ

ለፀሐይ ሙጻአ ዚአሁ ማርያም ጽባሕ
ተቅዋመ ዘካርያስ ማርያም
ጸዐዳ ብርሃን ዘበላዕሌኪ ያበርሀ
ማርያም መሰንቆሁ ለወልደ እሴይ መሲሕ
ገነተ ኤልያስ ማርያም ዘበውስቴትኪ ፍሬ ንጽሕ
ማርያም ሐመር ሐመረ ቀዳማይ ኖኅ
ኢገብረ ሙስናኪ ልማደ አንስት ማየ አይኅ ።

ትርጉም

ገምጃ/ ድንግልናን የተሸለምሽ ማርያም
የሚያስፈራ አንበሳ ዱር የሆንሽ ማርያም/ገዳም
ቀይ በግን የወለድሽ ማርያም/በግ
የፀሀይ መውጫ የሆንሽ ማርያም/ ንጋት (ምስራቅ)
ነጭ ብርሃን በላይሽ ላይ የሚያበራ
የዘካርያስ መቅረዝ/ማርየም
የንጉስ የእሴይ ልጅ መሰንቆ/ ማርያም
ንፅህና/ ፍሬ በውስጥሽ ያለ የኤልየስ ገነት /ማርያም
የቀደመ ኖህ መርከቡ የሆንሽ መርከብ/ማርያም !
የጥፋት ውሃ/ የሴቶች ልማድ ጥፋትሽን አላደረገም (አላጠፋሽም ።)

ምስጢር

ግምጃ በልዩ ልዩ ህብረ ቀለም እንደምታጌጥ ቅድስት ማርያም ስለቅድስናዋ በልዩ ልዩ ምስጋና ትመሰገናለች ። ጫካ (ደን) የሚያስፈራ አንበሳ መዋያ እንደሆነ ሁሉ ማርያምም የአንበሳ ምሳሌ ክርስቶስ እናት ሆነች ። በጊቱ ቀይ በግን እንደምትወልድ የሴት በግ ምሳሌ የሆነች ማርያም የወንድ በግ ምሳሌ የሆነ ክርስቶስን ወለደች። ፀሀይ በንጋት እንደሚወጣ የንጋት ምሳሌ ከሆነች ማርያምም

www.ethiopianorthodox.org

የፀሀይ ምሳሌ የሆነ ክርስቶስ ተገኘ ። በዘካርያስ መቅረዝ መብራት ይበራ እንደነበር ፤ የመብራት ምሳሌ የሆነ ክርስቶስም የዘካርያስ መቅረዝ ምሳሌ በሆነች ማርያም ማህፀን ተፀንሶ ተወለደ ።

የሳኦልን ህመም ያስታገሰችለት የዳዊት መሰንቆ ምሳሌ የሆነች ማርያም ህይወትን አስገኘች ። በገነት ጥሩ ፍሬ እንደሚገኝ በማርያምም ንፅህና ተጠበቀ ። የጥፋት ውሃ የኖህን መርከብ እንዳላጠፋት ማርያምንም የሴቶች ልማድ አላገኛትም ይላሉ ባለቅኔው ።

ታ ሪ ክ

ቅድስት ማርያም በጌዴዎን ግምጃ ትመሰላለች ። ጌዴዎንን ምድያምን ለመምታትና እስራኤልን ከምድያም እጅ ለማላቀቅ እምላክ መረጠው ፤ ስለዚህም በመልአክ ነገረው ። ጌዴዎንም ይህ ነገር በርሱ እንደሚፈፀም የሚያረጋግጥበትን ምልክት ለማግኘት ፈለገና አምላኩን ጠየቀ ። ይኸውም «ከተባዘተ የበግ ጠጉር የተሰራት ፀምር (ግምጃ) በአውድማ ላይ ልዘርጋና በመካከሏ የሰማይ ጠል ይውረድልኝ ፤ ዙሪያዋ ደረቅ ይሁንልኝ ፤ ሁለተኛም በዙሪያዋ ጠል ይውረድና መሃሏ ደረቅ ይሁን» በማለት ጠይቆ አሳቡ ተፈፅሞለታል ። በዚህም ምልክት ምድያምን በአምላካዊ ሀይል እንደሚመታና እስራኤልን ነፃ እንደሚያወጣቸው አውቋል ።

የጌዴዎን ፀምር የቅድስት ማርያም ምሳሌ ስትሆን ፤ ጠሉ የክርስቶስ ምሳሌ እንደሆነ መምህራን ይተረጉማሉ (መሳ. 5 ፡ 36—40)።

ከዚህም ሌላ ማርያም በገዳም ስትመሰል ፤ ክርስቶስ በአንበሳ ይመሰላል ። ስለዚህም እዝራ «አንበሳ ተንሥአ እምገዳሙ ውእቱኬ ዋሕድ ውእቱ ። አንበሳ ከደኑ ተነሳ እርሱም ያው አንድ ነው» ብሏል።

ነቢይ ዘካርያስ ሁለንተናዋ ወርቅ የሆነ መቅረዝን አይቷል ። የዘይት ማሰሮ በራሷ ላይ ሆኖ ሰባት መብራቶች ያበሩባት ነበር ። መቅረዚቱ የማርያም ፤ መብራቱ የወልደ ምሳሌዎች ናቸው ተብሎ ይነገራል (ዘካ.4 ፡ 1—3) ።

29 አጭር ኩልክሙ

ዘገብረ ጊዮርጊስ (መምህር)

ኢተመይጠ ቋዕ መንገለ ጳድቅ ኖኅ
እስከ ነትገ እምነ ምልአቱ ማየ ዐይን አይኅ ።

ት ር ጉ ም

የአይን ጥፋት/ ውሃ ከሙላቱ እስከጎደለ ድረስ
ቁራ ወደእውነተኛ ኖህ አልተመለሰም ።

ም ስ ጢ ር

የጥፋት ወሃ እስኪጎድል ድረስ ቁራ ወደ ኖህ እንዳልተመለሰ የገብረ መንፈስ ቅዱስንም አይን ቁራ (አሞራ) አነቀረወና አፈሰሰው በማለት ባለቅኔወ አመስጥረዋል ።

ታ ሪ ክ

አቡነ ገብረ መንፈስ ቅዱስ (አቦ) በአምላክ ፈቃድ ከግብፅ ወደ ኢትዮጵያ መጥተው መንፈሳዊ ተግባራቸውን ያካሄዱ ፃድቅ ናቸው ። በዝቋላ ገዳም በባህሩ ውስጥ ተዘቅዝቀው ሲፀልዩ ፤ መናፍስት ርኩሳን በልዩ ልዩ አመጣጥ እንደተፈታተኗቸው በገድላቸው ተፅፏል ። በጫካ ውስጥ ቆመው ሲፀልዩ አንድ ቁራ አይናቸውን መንጉሎ ጠጣው ።

ይሁን እንጂ በፀሎት ሰአት መነቃነቅ ስለማይገባ በትእግስት ፀሎታቸውን ከጀመሩበት ቦታ መፈፀማቸው ይነገራል ። ራብና ጥም አልተቃወማቸውም ነብሮችንና አንበሶችንም አሰግደዋቸዋል ይባላል ። ገብረ መንፈስ ቅዱስ ገድላቸውን ፈፅመው መጋቢት 5 ቀን አርፈዋል (ገድለ ገብረ መንፈስ ቅዱስ) ።

www.ethiopianorthodox.org

30 ግእዝ ጉባኤ ቃና

ቆመ ጴጥሮስ ቅብዐ እንስሳ ፈሪሆ ፣
እስመ ሥልስ ክሕደ እስከነ ይነቁ ዶርሆ ።

ት ር ጉ ም

የእንስሳ ቅቤ/ጴጥሮስ ፈርቶ ቆመ ፣
ዶሮ እስኪጮህ ድረስ ሶስት ጊዜ ክዷልና ።

ም ስ ጢ ር

ሀዋርያው ጴጥሮስ ዶሮ ሳይጮህ ሶስት ጊዜ እንደ ካደ የላሞች ቅቤም የፋሲካ ዶሮ እስከሚታረድ ድረስ በሶስቱ የምግብ ሰአቶች (በቁርስ ፣ በምሳና በራት) ከወጥ ገብቶ አልቀረበም ። ዳግመኛም ባለቅኔው ስልስ በሚባለው ወጥ ቅቤ አለመጨመሩን ያመለክታሉ ።

ታ ሪ ክ

ሀዋርያው ቅዱስ ጴጥሮስን ኢየሱስ ክርስቶስ «ዶሮ ከመጮሁ በፊት ሶስት ጊዜ ትክደኛለህ» ባለው መሰረት ክርስቶስ ሀሙስ ማታ ለአርብ አጥቢያ ተይዞ ሳለ አይሁድ ቢጠይቁት «አላውቀውም» እያለ ሶስት ጊዜ ክዷል ።

31 ዕዝል ጉባኤ ቃና

ተክለ ሃይማኖት ይትፌሣሕ በተጠብሖ ቶማስ ዶርሆ ፤
ኀጺር እግር እስመ ለተክለአብ በጽሖ ።

ት ር ጉ ም

ተክለ ሃይማኖት በቶማስ/ ዶሮ መታረድ ደስ ይሰኛል ፤
አጭር እግር ለተክለ ሃይማኖት ደርሶታልና ።

ም ስ ጢ ር

በተሰራ ዶሮ ወጥ አጭር እግር (የዶሮ ጭን) የደረሰው ልጅ ደስ እንደሚለው ተክለ ሃይማኖትም የፀሎት ቋመትን ከማብዛት የተነሳ አንድ እግራቸው በመሰበሩ እግሩ የተቆረጠ ቶማስን መሰሉ ማለት ነው ።

ታ ሪ ክ

አቡነ ተክለ ሃይማኖት በደብረ ሊባኖስ ዋሻ ቆመው ሲፀልዩ ለፀሎት ከመቆም ብዛት የተነሳ አንድ እግራቸው እንደ እንጨት ተሰብሯል የሚል በገድላቸው ተፅፏል ። ስለዚህ ባለቅኔው «ኀጺር እግር በጽሖ » ብለዋል ።

32 ግእዝ ጉባኤ ቃና

ባሕታዊ ተመይጠ ኀበ ተአምኖ ጸበለ ፤
እስመ እምደዌሁ ኢድኅነ ለእመ አብዝኀ ቈጽለ ።

ት ር ጉ ም

ባህታዊ ጠበልን ወደመታመን ተመለሰ ፤
ቅጠልን ቢያበዛ ከደዌው አልዳነምና ።

www.ethiopianorthodox.org

ምስጢር

በሽተኛ ሰው የቅጠላ ቅጠል መድሀኒት ሲያደርግ ቀይቶ የማይድን መሆኑን ሲረዳ ጠበል ወደመጠመቅ እንደሚመለስ ፣ ባህታዊም በየምና በፀሎት ወራት ቅጠል እየበላ በእንባ እየታጠበ ስገደ ይላሉ ባለቅኔው ።

33 ግእዝ ጉባኤ ቃና

ዘተከሌ (መምህር ፣ ዘዋሸራ)

ደመና ቢታቦር ለእመ አዝነመ ቃለ
ሙሴ እምድር እንበለ ጊዜሁ በቈለ ።

ትርጉም

ደመና በደብረ ታቦር ቃልን ቢያዘንብ
ሙሴ ከምድር ያለ ጊዜው በቀለ ።

ምስጢር

ደመና በምድር ላይ ዝናብ ሲያዘንብ ያለወቅቱ የሚበቅል ቡቃያ አለ ፤ እንዲሁም ደመና በደብረ ታቦር «ይህ የባህርይ ልጄ ነው» የሚል የአብ ቃልን ቢያሰማ ሙቶ ከተቀበረ ብዙ ዘመን የሆነው ሙሴ በአካለ ነፍስ ወደ ደብረ ታቦር መጣ ይላሉ ባለ ቅኔው ።

34 ግእዝ ጉባኤ ቃና

ዘተከሌ (መምህር ፣ ዘዋሸራ)

ካህን ገብርኤል ይመስለነ ቀሊለ ፤
ላዕሌሃ ለየዋፍ አምጣነ አኅደረ ቃለ ።

ትርጉም

ካህን/ገብርኤል ቀላል ይመስለናል ፣
ቃልን በወፍ ላይ አሳድሯልና ።

ምስጢር

አንዳንዱ ቄስ አለአግባብ ሲገዝት «ቀላል ወረ ገዝት» ይባላል ። በዚህም አንፃር ቃል የተባለ እግዚአብሔር ወልድ የወፍ ምሳሌ በሆነች ቅድስት ማርያም ማህፀን እንዲፀነስ ቅዱስ ገብር ኤል አበሰራት ማለት በቅኔው ምስጢር ተገልጧል ።

35 ዕዝል ጉባኤ ቃና

ዘአበበ (አለቃ ፣ ዘሐመረ ኖኅ ጎንደር)

አኮ ፍጡን ጊዮርጊስ እንተ ይጽሕፍ ወንጌለ ፤
በዋሕድ ዐምድ እስመ ውእቱ ወዐለ ።

ትርጉም

ወንጌልን የሚፅፍ ጊዮርጊስ ፈጣን አይደለም ፤
እርሱ በአንድ አምድ ውሏልና ።

ምስጢር

በአንድ አምድ ብቻ የሚውል ቁም ፀሀፊ እያፈጥንም ዳተኛ ነው እንደሚባል ቅዱስ ጊዮርጊስም በእምደ መበለት(በመበለቷ ቤት ምሰሶ) ታሰረ ። አምድ የተሰኘው ህብር ቃል ሰምና ወርቁን አስተባብሯል ።

www.ethiopianorthodox.org

ቅዱስ ጊዮርጊስ የታሰረበት ያንዲት መበለት ቤት ምሰሶ በእምላካዊ ተእምራት ለምልሟል ይባላል (ገድለ ጊዮርጊስ)።

36 ዋዜማ

እንስት ወላድያት
ለእመ ሐማ ይለዳ ዘይንእሶን አካለ
እምልማድ ዝንቱ ይደክማ ኀይለ ፤
መርፍእስ ወላድ ዘየዐብያ ገመለ
እንዘ ለሊሃ ትወልድ ኢያስምዐት ቃለ
ወመሰላ ዘትወልድ ፈትለ ።

ትርጉም

ወላጆች ሴቶች
የሚያንሳቸው አካልን ይወልዱ ዘንድ ቢታመሙ
ከዚህ ልማድ የተነሳ በሀይል ይደከማሉ ፤
ወላድ/መርፌ ግን የሚበልጣት ገመልን
እርሷ ስትወልድ ቃልን አላሰማችም ፣
ፈትልን የምትወልድም መሰላት ።

ምስጢር

ወላጆች ሴቶች ልጅ ሲወልዱ ይደከማቸዋል ፤ የሀዋርያ ታዴዎስ መርፌ ግን እርሷ ትንሽ ስትሆን ታላቁን ግመል እንደክር በተእምር አሾለከችው ይላሉ ባለቅኔው ።

ኢየሱስ የባለፀጎችን ለገንዘብ መስገብገብ ሲያስረዳ ፣ «ባለፀጋ ወደ መንግስተ ሰማይ ይገባል ከማለት ይልቅ ግመል በመርፌ ቀዳዳ ይሾልካል ማለት ይቀላል» ብሏል ። ይህንም ሀዋርያው ታዴዎስ በተግባር አሳይቷል ተብሎ ይተረካል (ማቴ. 19 ፥ 16—25 ። ስንክ. ሀምሌ 2) ።

37 ዋዜማ

ዘስሙኝ (መሪጌታ)

ስምዖን አረጋዊ
እምነ ዘሎን እንስት መርዓተ ዚአሁ አልዐለ ፤
ውእቱ እስመ እንበሌሃ ኢይጥዕም እክለ ፣
ወኀበ እፍአ ኢትፃእ በጽርሐ ሥጋሁ መሐለ ፣
በጸውዖ ስማ ለእም ነሢእ መስቀለ
ምስለ ዛቲ እስመ ቦአ ቃለ ።

ትርጉም

ሽማግሌ / ስምኦን
ከሴቶች ሁሉ የርሱ ሙሽራን ከፍ አደረገ (አበለጠ) ፤
እርሱ ያለርሷ እህልን አይቀምስምና ፣
ወደውጭም እንዳትወጣ በአዳራሽ ስጋው ማለ ፤
መስቀልን ይዞ የእናት ማርያምን ስም በሙጥራት
ከርሷ ጋር ቃልን ገብቷልና ።

ምስጢር

አንዳንድ ወንድ ሚስቱን ከመውደዱ የተነሳ ከሌሎች ሴቶች ያበልጣታል ፣ ያለርሷም ብቻውን እህል አይቀምስም ፣ ወደውጭ

www.ethiopianorthodox.org

እንዳትወጣ መስቀል ጨብጠ በማርያም ይምሳል ። ይህንም ማድረጉ የገቡት ቃል ኪዳን በመሃላ የሚፀና ስለሚመስለው ነው ።

በአንፃሩም ስምአን በላኤ ሰብእ እህልን ትቶ ሌሎቹን ሰዎችና ሚስቱን በላ በማለት ባለቅኔው ቅኔያቸውን አመስጥረዋል ።

38 ሥላሴ

ዘበዛብህ ወንድም (አለቃ)

ጐየ ሐራውያ
በጸዳለ ዕንቍ እምአርአያሁ ፣
በጸዳለ ዕንቍ ድንግል ባሕቱ ሶበ ነጸረት አምሳለ
ተለወት አርኢያ ዚአሃ አማነ ድንግለ ።
ምኒልክኒ አውልዕ ድኅረ ተገዝመ በቈለ
ላዕለ ዕፀ ሕይወት ኀበ ተተክለ ፤
እስመ በላዕለ ሥን ሥነ በዘአሕመልመለ
ተገዚሞ ፈረየ አስካለ ።

ት ር ጉ ም

እሪያ በእንቁ
ብርሃን ከአምሳያው ሸሸ ፤
ነገር ግን ድንግል በእንቁ ብርሃን አምሳያን ባየች ጊዜ
እውነተኛ ድንግል አርአያን ተከተለች ።
በህይወት / እንጨትም ላይ ከተተከለ ዘንድ
ወይራ / ምኒልክ ከተቆረጠ በሁዋላ በቀለ ፤
በውበት ላይ ውበትን ከአለመለመ ዘንድ
ተቆርጦ ፍሬን አፍርቷልና ።

ም ስ ጢ ር

እሪያ (ከርከሮ ፣ አሳማ) በጨለማ ሲሄድ የእንቁ ብርሃን የገዛ መልኩን ያሳየዋል ፣ ስለዚህ እርሱ ምን መጣብኝ ብሎ ከገዛ መልኩ ይሸሻል ። ቅድስት ማርያም ግን የእንቁ ምሳሌ በሆነ በእግዚአብሄር መንፈስ የተመሰለላትን ምሳሌና የተተነበየላትን ድንግልና በተግባር አፀደቀች ። ደግሞም ወይራ ከተቆረጠ በሁዋላ ከዘይት ጋር ሲዋሃድ እንደሚበቅልና ፍሬን እንደሚያፈራ ፣ አፄ ምኒልክም ከሞቱ በሁዋላ በጥምቀት ስያሜ (ክርስትና ሲነሱ) አስካለ ማርያም የተባሉት ልጃችውን ንግስት ዘውዲቱን በመንግስታቸው ተኩ ።

ወይራም በቅጠል ላይ ቅጠልን እንደሚያለመልም የአፄ ምኒልክ ወራሾች ልጅ ኢያሱና ንግስት ዘውዲቱ በተራ ገዙ በማለት ባለቅኔው ስለአፄ ምኒልክ ዘር መባረክ ያላቸውን አመለካከት በቅኔያቸው ምስጢር ገልጠዋል ።

ታ ሪ ክ

የቀን ዋእየ ፀሀይ (የፀሀይ ቃጠሎ) በሚፀናበት አገር የሚኖሩ ሰዎች በቀን አይሰሩም ። ሌሊት በእንቁ ብርሃን እያዩ ይሰራሉ ። እንቁ በሌሊቱ ሰአት በከፍተኛ ቦታ ላይ ተደርጎ ያበራል ። በዚህ ጊዜ መልከ ክፉ የሆነ እሪያ የገዛ መልኩን አይቶ ሌላ አውሬ የመጣበት መስሎት ከራሱ አርአያ ይሸሻል ። ቅድስት ማርያም የእግዚአብሄር አብን ቃል በድንግልና ፀንሳ በድንግልና እንደምትወልደው ፣ በብዙ ህብረ አምሳልና በብዙ ህብረ ትንቢት በነቢያት እንደተነገረላት ለዚሁ ብቁ ሆና ተገኝታለች ይባላል ።

የውጭ ሰዎች ወይራውን ቆርጠው በዘይት እንጨት ፍልፍል ውስጥ ከዘይቱ ጋር አጣብቀው ያዳቅሉታል ። ስለዚህ ዘይቱ የወይራውን ጥናት ሲወርስ ወይራው የዘይቱን ጣእም ይወርሳል እየተባለ ይተረካል ።

አፄ ምኒልክ ንግስት ዘውዲቱን ወልደው አሳድገውና ድረው ከሞቱ በሁዋላ ንግስት ዘውዲቱ በኢትዮጵያ መንበረ መንግስት

www.ethiopianorthodox.org

ተተክተዋል። ታእካ ነገስት የተባለችውን የበኢታ ማርያምን ቤገ ክርስቲያን በአባታቸው ቤተ መንግስት አጠገብ አሰርተው የአባ ታቸውን አስከሬን (አፅም) በዚያው በክብር አሳርፈዋል ። እርሳ ቸውም ሲሞቱ አስከሬናቸው በዚያው አርፏል ።

39 ሥላሴ

ታሰምዕ ለእዝነ ኵሉ
ፅንሰት ዖፍ ድምፀ እእባን ፤
እስከነ ሕማማ ትረስዕ እምከርሣ ጊዜ ወሊዶታ ዕጓለ
ከመትርከብ በሰሚዐ ዝንቱ ዕረፍተ ወሣህለ ።
ርግበ ነጋሢ ሰሎሞን ባሕቱ በዘተረከቦታ ድንግለ
እከምርሣ ሕማም እስመ ሰሰለ ፣
ጊዜ ወሊዶታ እምከርሥ ሕፃና ልዑለ
ለጸታሃ ኢያስምዐት ቃለ ።

ት ር ጉ ም

የፀነሰች ወፍ የድንጋዮች
ድምፅን ለሁሉ ጆሮ ታሰማለች ፤
ከሆዷ ልጅን በመውለዷ ጊዜ ህመሟን እስከትረሳ ድረስ
ይህን በመስማት እረፍትንና ይቅርታን (ሰላምን) ታገኝ
ዘንድ ።
ነገር ግን የነጋሽ ሰሎሞን ርግብ ድንግልን ሆና በመገኘቷ
ምጥ ከሆዷ ተወግዷልና ፣
ከፍተኛ (የከበረ) ልጅዋን በመውለጃዋ ጊዜ
ለወገኖችዋ ቃልን አላሰማችም ።

ም ስ ጢ ር

እንደ ግንደ ቀርቁር ያለች አንድ ወፍ አለች ፤ ይህች ወፍ ፀንሳ በምትወልድበት ጊዜ የድንጋይ ድምፅ ስታሰማና ስትሰማ ህመሟ

(ምጧ) ይቀልላታል ይባላል ። ርግብ የተባለችው ቅድስት ማር ያም በድንግልና ፀንሳ በድንግልና ልጅዋ ክርስቶስን ስትወልድ እን ደሌሎቹ ወላድ ሴቶች ምጥ የሌለባትና የምጥ ቃልን ያለሰማች ተባት የሌላት ርግብ ሆነች ይላሉ ባለቅኔው ።

ታ ሪ ክ

አንዲት አፈ ያሬድ የምትባልና ሶስት አይነት ድምፅ የም ታሰማ ወፍ አለች ፤ በምጧ ጊዜ ኪል እንደምትል ስስ ድንጋይ ያለ ድምፅን ለሌሎቹ ሁሉ ታሰማለች ። በዚህ ጊዜ ምጧ ይቀልላትና በቶሎ ትወልዳለች ። ሌሎቹም በድምፁዋ ቶሎ ይወልዳሉ ይባላል ።

40 ሥላሴ

ዘእብርሀ (እፈ ገቡረ እድ ፣ ዘአከሱም)

ኢይባእ ቤተ መቅደስ
ተከልአ ዕፅ በአበሳሁ ፤
እምጣነ በዕፅ አዳም መዋቲ እመንበረ ክብሩ ሰሰለ
ወሕያው እምላከ አዳም ዲበ ዕፅ ተሰቅለ ።
ወኢይምሰሎ ለእብን ገፋዒ ክበደ ጌጋዩ ቀሊለ
ውስተ ቤተ መቅደስ እመ ተልዕለ ፤
እምጣነ የዋህ አቤል በእብን ተቀትለ
ወበእብን ኤርምያስ ተሀጕለ ።

ት ር ጉ ም

ቤተ መቅደስ እንዳይገባ
እንጨት በበደሉ ተከለከለ ፤
ሟች አዳም በእንጨት ከክብር ወንበሩ ተወግዷልና
ህያው የአዳም አምላክም በእንጨት ተሰቅሏልና ።

www.ethiopianorthodox.org

በቤተ መቅደስም ከፍ ቢል ለገፌ ድንጋይ
የበደሉ ክብደት ቀላል አይምስለው ፤
ተሳላ (ገር) አቤል በድንጋይ ተገድሏልና
ኤርምያስም በድንጋይ ጠፍቷልና ።

ም ስ ጢ ር

ነውረኛ የሆነ ካህን ቤተ መቅደስ እንዳይገባ ይከለከላል ፤ እን ዲሁም የቅድስት ማርያም ቤተ መቅደስ ያለ እንጨት በድንጋይ ብቻ ተሰራ። አዳም በበለስ እንጨት ምክንያት በመጎዳቱና ክርስቶስም በእንጨት ላይ በመሰቀሉ እንጨት ለቤተ መቅደስ ስራ አልዋለም ።

«ሌላው ካህንም በቤተ መቅደስ ከፍ ቢል ደህና የሆንሁ አይ ምሰለው ። በሱ ምክንያት ንፁህ ሰው ተገድሏል ፥ የዋሁ ሰው ጠፍቷል» እንደሚባል ፥ ድንጋይ ደግሞ ያለ እንጨት ብቻውን ቤተ መቅደስ ሆኖ ስለተሰራ አቤልና ኤርምያስ በዚሁ በድንጋይ በመገ ደላቸው እንደ እንጨት መወገድ ነበረበት በማለት ባለቅኔው ፍርድ ነክ አስተያየታቸውን በምስጢር ሰንዝረዋል ።

ታ ሪ ክ

ንጉስ ላሊበላ በላስታ ያሳነፀው ቤተ መቅደስ እንደሌሎቹ ቤተ መቅደሶች በድንጋይና በጭቃ የተገነባና የእንጨት ጣሪያ ያለው ሳይሆን ፥ ገሃው መሬት እየተፈለፈለና ውስጡ እየተከፈለ የተሰራ አስደናቂ ስራ ነው ።

ነቢዩ ኤርምያስ ልዩ ልዩ መከራን ከመቀበሉም በላይ በድ ንጋይም ተወግሯል (ኤርም. 20 ፥ 2)።

41 መወድስ

ዘጀንበሬ (መሪጌታ)

ኢይተርፍ ሰብእ በከመ ጌገየ
ዳዕሙ ይጸውር ጌጋየ ርእሱ መስቀለ ፤

ፍዳ በጽምዐ ማይ ወልድ ጸላኢተ ነቢይ አህጉለ
እምጣነ አስምዐ ጊዜ ሞቱ
ኀበ ደቂቀሙ ጸማዕኩ ብሂለ ፤
ወበማየ አይኅ አዝማደ ኖኅ
ፍዳ ዘቀተለ ወልድ በምክንያተ ማይ ተቀትለ ።
ለአዳምኒ እመ አግኀሦ ከመ ኢይብላዕ አስካለ
ፍሬ ዕፀ በለስ ኢረከበ እስከነ ረገመ ሐመልማለ ፤
እመኒ እሥዋከ በከርሠ አዳም አብቈለ
በጌጋየ አዳም ልሳነ ሦክ ላዕለ ርእሰ ወልድ ተለዐለ ።

ት ር ጉ ም

ሰው እንደበደለ አይቀርም
የራሱ በደል/ መስቀልን ይሸከማል እንጂ ፤
ወልድ የነቢይ ኤልያስ ጠላቶችን በውሃ ጥም ስላጠፋ
ብድራት
በሞቱ ጊዜ ተጠማሁ ማለትን
ወደልጆቻቸው አሰምቷልና ፥
የኖህ ዘመዶችንም በጥፋት ውሃ
ስለገደለ ብድራት (ፈንታ) ወልድ በውሃ ምክንያት ተገድ
ሏልና ።
አዳምንም ፍሬን እንዳይበላ ቢያስወግደው
ልምላሜን እስከ ረገመ ድረስ የበለስ እንጨት ፍሬን አላ
ገኘምና !
እሾሆችንም በአዳም ሆድ ባበቀለ ጊዜ
በአዳም በደል የእሾህ ጫፍ በወልድ ራስ ላይ ወጥቷልና ።

ም ስ ጢ ር

«ብድር ውሎ አያድር» እንዲሉ በነቢዩ ኤልያስ ቃል የእስራ ኤል ወገኖችን በውሃ ጥም እንዲያልቁ በማድረጉ ፥ በእግዚአብሄር ወልድ በውሃ ተጠምቶ መሞት መጣበት ። ሰብአ ትካትንም በጥ

www.ethiopianorthodox.org

ፋት ውሃ በመግደሉ ፡ መጣጣና አሞትን ጠጥቶ ከመሞት ደረሰ ። አዳምንም «እሾህ ይብቀልብህ» ብሎ በመርገሙ ፡ አይሁድ በራሱ ላይ የሾህ አክሊልን ደፋበት በማለት ባለቅኔው ሰው የእጁን የማያጣ መሆኑን አስረድተዋል ።

ታ ሪ ክ

አክአብ የእስራኤል ንጉስ ከንግስቱ ጣኦትን እያመለከ የግፍ ግፍ ሰራ ፤ ነቢዩ ኤልያስ ቢመክረውና ቢያስተምረው ከክፉ ስራው አልመለስም አለ ። ነቢዩ ኤልያስ « ይህ ሁሉ መሆኑ ጥጋብ ቢበዛ አይደለምን ? » ብሎ ሰማይ ዝናብ ለዘር ፡ ጠል ለመከር እንዳይሰጥ እንዲያደርግለት አምላክን ለመነ ፤ እንዳለውም አደረገለት ። ሶስት አመት ከስድስት ወር ድርቅ ሆነ ። ሰውም ከብትም በውሃ ጥም አለቀ ። ንጉሱ አክአብም ከአብድዩ ጋር ለበቅሎቹ ሳር ፍለጋ ወንዝ ለወንዝ እስኪንከራተት ድረስ ተቀጣ ። ኤልያስ ግን በአምላኩ ትእዛዝ ሁለት ቁራዎች በጧትና በማታ የሚያመላልሱለትን ስጋ እየበላና እንደወተትና ማር የሆነችለትን ምንጭ እየጠጣ ምህረት የማይለምን ቢሆን አምላክ ምግቡን አስቀረበት ። ከዚህ በሁዋላ ዝናብ እንዲዘንብ ለመነና ዝናብ ዘነበ ፡ ዘሩም በቀለ ፡ ቡቃያው በፍጥነት አድጎ አፈራ ፡ ምርቱ ተትረፈረፈ ፡ ጥጋብ ሆነ ይባላል (1 ነገስ.17 ፡ 2—7 ፤ 18 ፡ 1—46) ።

42 መወድስ

ደመ ዘካርያስ ዘንመ ውስተ ቢታንያ
ሆሳዕና ዓለም ይዝራዕ መልዕልተ አእባን ቃለ ፡
እመኒ ለቃል እንተ በደመ ዝ በቈለ
እድግተ በለዓም ትበልዖ ፡
ወበለዓም እመ ሆሳዕና ኢኮነ ቀሊለ ፤
ተረፈ እድግቱ ለበለዓም
እስመ ዕጓለ ሰብእ በልዐ ፡ ወኢተሰምየ ዕዋለ ።

ተወለጠኒ በሆሳእና ምግባረ ሙሴ ዘብዕለ ፤
እስመ እምአእባን ሆሳዕና ጥበበ አፈልፈለ ፡
ወእንዘ ይሰቂ ዘንተ መስቀለ ይሁዳ አጥለለ ፤
እስመ ንባበ እብን አዘከሮ ፍቅረ ወበቀለ ።

ት ር ጉ ም

የአለም ሆሳእና በድንጋዮች ላይ ቃልን
ይዘራ ዘንድ የዘካርያስ ደም በቢታንያ ውስጥ ዘነበ፡
ምንም በዚህ ደም የበቀለ ቃልን
የበለአም አህያ ብትበላው ፡
በለአምም በሆሳእና ጊዜ ቀላልን አልሆነም ፤
የበለአም የአህያውን ትራፊ
የሰው ልጅ በልቷልና ፡ ውርንጫም አልተባለምና ።
የበለፀገ የሙሴ ስራም በሆሳእና ተለወጠ ፤
ሆሳእና ከድንጋዮች ጥበብን አፍልቋልና ፡
ይህንም ሲጠጣ የይሁዳ መስቀልን አለመለመ ፤
የድንጋይ ነገር በቀልንና ፍቅርን አሳስቦታልና (አስታውሶታልና) ።

ም ስ ጢ ር

ዝናብ ሲዘንብ ገበሬ ዘሩን ይዘራል ፤ እንዲሁም እንደዝናቡ የዘካርያስ ደም ሲፈስ ፡ ሆሳእናም እንደገበሬው ዘር ድንጋዮችን ቃል አናገረ ። የበቀለውን የገበሬ እህልንም አህያ እንደሚበላው የበለአም አህያም እንደሆሳእና ድንጋዮች ቃልን ተናግራ ነበር ። ህፃናትም የአህያ ትራፊ የሆነ የሆሳእናን ምስጋና አመሰገኑ ። ከድንጋይም ስር ውሃ እንደሚመነጭ የሆሳእና ምስጋና በድንጋዮች ተነገረ ፤ ውሃውም እንጨትን እንደሚያለመልመው ሁሉ ፡ ይሁዳ ሆሳእናን በማመስገን ፈንታ በመስቀል በቀልን ተበቀለው በማለት ባለቅኔው ቅኔያቸውን አመስጥረዋል ።

www.ethiopianorthodox.org

ታ ሪ ክ

ሆሳእና የተባለ ክርስቶስ ነው ። አህያዋንና ውርንጫዋን በማ ፈራረቅ ጋልቦ ከቢታንያ ኢየሩሳሌም ሲገባ ብዙዎች ህዝቦች ተቀበሉት ። ህፃናትና ሽማግሌዎች «በአርያም (በሰማይ) ያለህ መድ ሀኒት» እያሉ አመሰገኑት ። አይሁድ በቅናታቸው እንዳያመሰግኑት ህፃናትንና ሽማግሌዎችን ቢከለክሏቸው ድንጋዮች እንደሰው በመ ሙህ አምላክነቱን መሰከሩለት ። አይሁድ ግን በዚህ ቀንተው በመ ስቀል ላይ ሰቀሉት (ማቴ. 25 ፥ 9—17 ፤ 27 ፥ 1—66) ።

ዘካርያስ ከነቢያት አንዱ ነው ። የእግዚአብሄርን ነገር ሲሰ ብክ ፥ በቤተ መቅደስ መካከል ተገድሎ ደሙ በግፍ ፈሷል (ማቴ. 23 ፥ 29—39) ።

እስራኤል ከግብፅ ሲወጡ የሶፎር ልጅ ባላቅ ብዛታቸውን አውቆ በአገሩ እንዳይሄዱበት በተራጋሚ ሰው አስረግሞ ሊያጠፋ ቸው ወደደ ፤ ስለዚህ የመርገም ስጦታ ያለውን በለአም የተባለውን ሰው « ናና ረግመህ አጥፋልኝ» አለው ። እርሱም ከቤቱ ተነስቶ በአህያው ላይ ሆኖ ሲሄድ ግሩም የሆነ (የሚያስፈራ) መልአክ ታያ ትና ፈራችው ። ወደሁዋላ እያፈገፈገች ወደፊት አልሄድ አለች ። በዚህ ጊዜ በለአም ተናዶ ቢመታት «ከአንተ የበለጠ ግሩም መል አክ ቢታየኝ ነው ፥ ምን ትለኛለህ ? » በማለት በሰብአዊ ቃል ተና ገረችው ይባላል (ኢያ. 13 ፥ 22 ። ዘሁል. 22—24) ።

ሙሴ እስራኤልን እየመራ በሲና በረሃ ሲጓዝ ህዝቡ በውሃ ጥም ስለተጨነቁ ፥ ወደአምላኩ ፀልዮ ውሃ ከድንጋይ አፍልቆ አጠ ጥቷቸዋል ይባላል ።

43 አጭር ሆሳዕና

ማርያም ክርካዕ እንተ አሕመልመለት ቈጽለ
ጸገየት ድንጋሌ ወፈረየት ቃለ ።

www.ethiopianorthodox.org

ት ር ጉ ም

ቅጠልን ያለመለመች ማርያም/ሎሚ
ድንግልናን አበበች ፥ ቃልንም አፈራች ።

ም ስ ጢ ር

የለመለመች የሎሚ እንጨት ፍሬን እንደምታፈራ ከሴቶ ች መካከል የተመረጠች ቅድስት ማርያም ቃል የተባለ ኢየሱ ስን በድንግልና ፀንሳ ወለደች በማለት ባለቅኔው እምነታቸውን በቅኔ ያቸው ምስጢር አስረድተዋል ።

44 ዕዝል ጉባኤ ቃና

ካህነ ደብረ ዘይት እብን ለባዌ መጽሐፍ ኵሉ ፤
አኮኑ ጸሐፈ ቅዳሴ እግዚእ በቃሉ ።

ት ር ጉ ም

የደብረ ዘይት ካህን/ድንጋይ መፅሀፍን ሁሉ አስተዋይ ነው ፤
የጌታን ቅዳሴ በቃሉ ፅፎልና ።

ም ስ ጢ ር

ቅዳሴውን በቃሉ አጥንቶ የሚፅፍ ካህን (ቁም ፀሀፊ) አስተ ዋይ ይባላል ፤ እንዲሁም ባለቅኔው የደብረ ዘይት ድንጋይ ክርስቶስን አመሰገነ ፥ እንደ ሰው ሆነ ይላሉ ።

45 ዕዝል ጉባኤ ቃና

መርዓተ ፃማ ታፈቅር ዘምስለ ስምዖን ተሀሉ ፤
እስመ ስምዖን አብ ፈጻሜ ግብረ ሰብእ ኵሉ ።

ት ር ጉ ም

የድካም ሙሽራ ከስምኦን ጋር ትኖር ዘንድ ታፈቅራለች ፤
አባት ስምኦን የሰውን ስራ ሁሉ ፈፃሚ ነውና ።

ም ስ ጢ ር

ባል ፈቃድ ፈፃሚ ሲሆን ሚስት ልትለየው እንደማትሻ ሁሉ የበላኤ ሰብ ሚስትም ባሏ ሌሎቹን ሰዎች በበላ ጊዜ አልተለየችውም እርሷም ተበላች ማለት በቅኔው ተመስጥሯል ።

46 ዕዝል ጉባኤ ቃና

መደልው ትብዕ ለገጸ ባዕል ያደሉ
ከርሠ ባሕታዊ አልዓዛር ዕራቆ እንዘ በዴዴሁ ይሄሉ ።

ት ር ጉ ም

የባህታዊ ሆድ/አልአዛር ራቁቱን በደጃፉ እያለ
የሚያዳላ/ትቢ ለሀብታም ፊት ያደላል ።

ም ስ ጢ ር

ግብዝ ዳኛ ከድሀው ይልቅ ለባለፀጋው ፍርድ እንደሚያደላ ባለፀጋ የበላው ትቢም ፊቱን ማውዛቱን የቅኔው ምስጢር ያስረዳል ።

ታ ሪ ክ

ባህታዊ ከትውልድ አገሩና ከወገኑ ተለይቶ ፈጣሪውን በፆምና በፀሎት እያገለገለ ድምፀ አራዊትንና ግርማ ሌሊትን ታግሶ በበረሃ የሚኖር መናኝ ነው (ሉቃ. 16 ፥ 18—41) ።

አልአዛር የተባለ በሽተኛ ሰው ነዌ በሚባል ባለፀጋ ሰው በር ወድቆ ይኖር ነበር ። ነዌም በግብዝነቱ ንፉግ ስለነበር ምንም ሳይዘከረው ኖረ ። መቼም ለከፉውም ፥ ለበጎውም ሞት አይቀርምና ሁለቱም ሲሞቱ አልአዛር በነዌ አስፈረደበት ይባላል (ሉቃ.16 ፥ 19—31) ።

47 ዘአምላኪየ

ሕፃነ ማርያም ኢትበል በኀለ እንስሳ እሄሉ ፤
ድኅረ ቦአ ቤቶ ወአተወ ኵሉ
ይቀትሉከ ፈያት አኮኑ እንዘ ለጸርቅከ ይብሉ ።

ት ር ጉ ም

የማርያም ህፃን በእንስሳት በረት እኖራለሁ አትበል ፤
(ሰው) ሁሉ ፈፅሞ ወደቤቱ ከገባ በሁዋላ
ሽፍቶች ለልብስህ ሲሉ ይገድሉሃልና ።

ም ስ ጢ ር

ሰው ሁሉ ወደቤቱ ከገባ በሁዋላ በከብት መኖያ (መሰማሪያ) ብቻውን የተገኘውን ሰው ሽፍቶች ለልብሱ ሲሉ ይደበድቡታል ። በዚህ አንፃር የቅድስት ማርያም ልጅም በከብቶች በረት መወለዱንና በጨርቅ መጠቅለሉን ከብት ጠባቂዎችም ያመሰገኑት መሆኑን ባለቅኔው አመስጥረዋል ።

48 ሥላሴ

ዘወልደ ማርያም ጉታ (መምህር)

በባቢሎን እመ ተሠርዐ
መሥዋዕተ ገሞራ ነደ እሳት

www.ethiopianorthodox.org

እሳታውያን ደቂቅ ለኪፎተ ዝንቱ ኢክሀሉ ፤
እሳት አምጣነ በላዒ ወመፍርሀ ለኵሉ ።
ላእካነ ባቢሎን ሕዝብ ባሕቱ እመ በእከይ ወዐሉ
መቅሠፍቶሙ በልዐ ወተካፈሉ ፤
ላእከ ቤተ መቅደስ ገብርኤል ጊዜ በዓሉ
እስመ ሠርዐ እሳተ ለኵሉ ።

ት ር ጉ ም

የገሞራ መስዋእት / የእሳት ነዲድ
በባቢሎን በተሰራ ጊዜ
እሳተኞች (እሳት የሆኑ) ልጆች ይህን መንካት አልቻሉም፤
እሳት በላተኛና ለሁሉም አስፈሪ ነውና ።
ነገር ግን የባቢሎን መልእክተኞች ህዝቦች በክፋት
በዋሉ ጊዜ
መቅሰፍታቸውን ተካፍለው በሉ ፤
የቤተ መቅደስ መላክተኛ/ ገብርኤል በበአሉ ጊዜ
(ማእድ) እሳትን ለሁሉ ሰርቷልና ።

ም ስ ጢ ር

መስዋእት በሚሰራበት ጊዜ የማይገባቸው ወገኖች (መስዋእቱን ለመብላት ብቁ ያልሆኑ) እንደማይነኩት ፣ በባቢሎን ሶስቱ ልጆች (አናንያ ፣ አዛርያ ፣ ሚሳኤል) እሳቱ በሚነድበት ጉድጓድ ሲጣሉ በእሳቱ እንዳልተቃጠሉ ቅኔው ያስረዳል ። የሚገባቸው ወገኖች (መስዋእቱን ለመብላት ብቁ የሆኑ ካህናት) መስዋእቱን እንደሚበሉ ፣ የባቢሎን ሰዎችም ራሳቸው ባነደዱት እሳት ተቃጠሉ፤ መስዋእቱን የቤተ መቅደስ አገልጋይ እንደሚሰራውም ቅዱስ ገብርኤል እሳቱን ለሰለሰቱ ደቂቅ ማብረዱን የቅኔው ምስጢር ይገልጣል ።

49 ሥላሴ

አልዓዛር ምሥጢረ ቅኔ
ግዱፈ ኮነ አምሳለ በድን
በአንቀጸ ነዌ ባዕል ኀጢኦ ዘያሐይዎ በቃሉ ፤
ለውእቱ አምጣነ ኀለፈ ጊዜሁ ወብዕሉ ።
ባሕቱ ልብነ ማርታ እንተ ትሰርሕ ለኵሉ
በአስቆቅዎ እመ ትሄሉ ፣
ለቅኔ አልዓዛር እግዚአ ላዕሉ
እምአንሥአ ዳግመ በኀይሉ ።

ት ር ጉ ም

የቅኔ ምስጢር / አልአዛር
በቃሉ የሚያድነው አጥቶ
በባለፀጋ / ነዌ ደጃፍ (በር) እንደ በድን ወደቀ ፤
የርሱ ጊዜውም ፣ ብልፅግናውም አልፏልና ።
ነገር ግን ለሁሉ የምትደክም ማርታ/ ልባችን
በማልቀስ ብትኖር ፣
የላይኛው ጌታ አልአዛር / ቅኔን
በሀይሉ ዳግመኛ ባነሳው ነበር ።

ም ስ ጢ ር

አልአዛር የተባለው በሽተኛ በባለፀጋው ነዌ ደጅ አስተዋሽ አጥቶ ወድቆ ይኖር ነበር ። እንደዚሁም ሁሉ አንድ ባለቅኔ ለጎንደሩ አለቃ እንግዳ ወርቅ ሀይሉ ያበረከቷቸው ቅኔ ሳያሸልማቸው ቀርቷል ። ዳግመኛም የሌላው አልአዛር እህት የሆነችው ማርታ በወንድሟ ሞት ስላዘነች ክርስቶስ ወንድሟን እንዳነሳላት ፣ እንዲሁም ባለቅኔዎች ቢያዝኑ የወደቀውን የግእዝ ቅኔ በአለቃ እንግዳወርቅ

www.ethiopianorthodox.org

ሀይሉ እንዲወደድና ዋጋ እንዲያሰጥ ማድረግ የአምላክ ፈቃድ ይሆን ነበር በማለት ባለቅኔው በጊዜው የቅኔ ሙያ ዋጋ የሚያገኝ በትን መንገድ በቅኔያቸው ምስጢር ቀይሰዋል ።

ታ ሪ ክ

ማርታ በክርስቶስ ማህበር ውስጥ ትረዳ የነበረች ሴት ናት ። «እህቴ ማርያምን እርዳት አትላትምን ? እኔ ለብቻዬ ይህን ያህል ስደክም» ብላ ለኢየሱስ ነግራዋለች ። እርሱም «ማርታ ማርታ ለምንት ትሰርሒ በአስተዳልዎ ብዙኅ ? ማርያምሰ ኀርየት መክፈልተ ሠናየ ዘኢየሀይድዋ (ማርታ ማርታ ለምን ብዙን በማዘጋጀት ትደክሚያለሽ ? ማርያምስ የማይቀሟት እድልን መርጣለች)» ብሏል (ሉቃ.10 ፡ 38—40) ።

50 ዘይእዜ

ዕብራዊ ያዕቆብ ኢትይመካሕ ፣
እንዘይብል ወለድኩ እምአንስተ ግብራት ዘብዕሉ
ዐሠርተ ደቂቀ ምስለ ክልኤቱ ፤
ዓለም እስመ ኢረከበ ጥዒና በእሉ ።
ይትመከሑሰ ኢያቄም ወሐና ንግሥተ ላዕሉ ።
ወለድነ እልፈ እንዘ ይትባሀሉ ፤
እስመ ወለቶሙ ኮነት መድኀኒተ ዓለም ዙሉ ።
ወለድነ እልፈ እንዘ ይትባሀሉ ፤

ት ር ጉ ም

የኢቦር ወገን ያእቆብ
ከበለፀጉ የስራዎች ሴቶች አስራ ሁለት ልጆችን
ወለድሁ እያለ አይመካ ፤
አለም በነርሱ ጤናን አላገኘምና ።

የላይ ንግስት ሀናና ኢያቄም ግን
እልፍን ወለድን እየተባባሉ ይመኩ ፤
ልጃቸው የአለም ሁሉ መድሀኒት ሆናለችና
እልፍን ወለድን እየተባባሉ ይመኩ ፤

ም ስ ጢ ር

ያእቆብ አስራ ሁለት ልጆችን ከሁለት ሴቶች ቢወልድ በእነርሱ የአለም ሰላም ያልተገኘ ሲሆን ፤ አንዲቱ የኢያቄምና የሀና ልጅ ቅድስት ማርያም ግን (ኢየሱስን በመውለዷ ምክንያት) ከእልፍ አእላፋት በላይ የምትቆጠር ናት በማለት ባለቅኔው ትኔያቸውን አመስጥረዋል ።

51 መወድስ

ዘዐምደ ሚካኤል (አለቃ)

አልቦ ሠናይ እንበለ ዘበልዐ ፤
እስመ እንዘ አርዌ ጠቢብ በበሊዐ መሬት ይሄሉ
ሥነ መልክኡ አዳም ወጸዳለ ፀሐይ ጸዳሉ ፤
ወዕፄ ዘበልዐ ዕጉለ ቋዓት
በበሊዐ ዕፄ ይትሔደስ አካሉ ።
በበሊዕሰ ዘኢይደሉ
ነቢየ ይሁዳ ተሀጉለ ለነቢየ ሐሰት እምቃሉ ፤
አዳምሂ ድኀረ ተፈጥረ ለበሊዐ መብልዕ ዙሉ
እጋዕዝቲሁ ተበቀልዎ በላዕለ እንዘ ይብሉ ።
እመሰ ዙሉ ነሐትት ወፍና ጥያቄ ንተሉ
እለ ይጸውሙ በሊያሙ በመልአከ ብርሃን ይትሜሰሉ ።

www.ethiopianorthodox.org

ት ር ጒ ም

ከበላ (ሰው) በቀር ጥሩ የለም ፤
ጥበበኛ እባብ መሬት በመብላት ሲኖር
የመልኩ ደም ግባት መልካም ነውና ፥ ፀዳሉም የፀሀይ
  ፀዳል ነውና ፥
ትልንም የበላ የቁራዎች ጫጩት
ትልን በመብላት አካሉ ይታደሳልና ።
የማይገባውን በመብላት ግን
ከሐሰት ነቢይ ቃል የተነሳ የይሁዳ ነቢይ ጠፋ ፤
አዳምም መብልን ሁሉ ለመብላት ከተፈጠረ በሁዋላ
በላህ ብለው ጌቶቹ (ስላሴ) ተበቀሉት ።
ሁሉን ግን ብንመረምር ፥ የመረዳትንም መንገድ ብንከተል
በልተው የሞሙ በብርሃን መልአክ ይመሰላሉ ።

ም ስ ጢ ር

ባለቅኔው የሰው ልጅ ሊበላ የሚገባውን መብላቱ ህይወት ሲሆነው ፥ ሊበላ የማይገባውን መብላቱ ደግሞ ሀማም ይሆነዋል ይላሉ ። በመሆኑም እባብ መሬት በልቶ ሲያምርና የቁራ ጫጩትም ትል በልቶ ሲታደስ ፥ የይሁዳ ነቢይና አዳም ግን የማይገባቸውን በመብላታቸው ተጎዱ በማለት ባለቅኔው በቅኔያቸው የመታዘዝን ጠቃሚነትና ያለመታዘዝን ጎጅነት አስረድተዋል ።

ታ ሪ ክ

እባብ መሬት ለመሬት በደረት እየተንሻለለ (እየሄደ) አፈርን እየበላ ይኖራል ፥ ሲኖርም መልኩ ያምራል ፥ አይኑ ይቁለጨለጫል (ይንቦገቦጋል) ።

ቁራዎች (በጠቅላላው ወፎች) በአፋቸው ከመሬት ትሎችን እየለቃቀሙ ልጆቻቸውን በትሎች ያሳድጋሉ ።

በይሁዳ የሚኖር አንድ የእግዚአብሄር ሰው ነበር ። እርሱም ኢዩኤል ይባላል ። እግዚአብሄር በኢዮርብአም ሊፈፅምበት ያሰበውን ወደፊት ኢዮስያስ የጣኦቶችን መሰርያን (ጠንቋዮች)ና ጣኦት አጣኞቻቸውንም እንደሚያጠፋቸው እንዲነግር ከእግዚአብሄር ተላከ፤ የታዘዘውንም በእስራኤል ንጉስ በኢዮርብአም ፊት ተናገረ ። የተናገረውም ተፈፀመ ፤ መሰዊያውም ለምልክት ተሰነጠቀ ። በዚህ ጊዜ ኢዮርብአም እጁን ከመሰዊያው ላይ አንስቶ ጣቱን ቀስሮ «ያዙት» አለ ። ይህን ሲናገር የኢዮርብአም እጅ ደረቀች ። ኢዮርብአም ነቢዩን ፀልዮ እንዲያድነው ተለማመጠው። እርሱም ፈጣሪውን ለምኖ አዳነው ። ስለዚህም ንጉሱ ኢዮርብአም ነቢዩ በቤቱ እንዲመገብለት ቢለምነው «በማንም ቤት እንዳልገባና እንዳልበላ ፥ እንዳልጠጣም በእግዚአብሄር ቃል ታዝዣለሁ አይቻልም» ብሎት ሄደ ። ይህን የሰማ አንድ ነቢየ ሀሰት ተከተለውና በአድባር ዛፍ ስር እንዳረፈ አገኘው ። እኔም እንደአንተ ነቢይ ነኝ ፥ መልአክ መጥቶ « ያን የእግዚአብሄር ሰው መልሰውና ከአንተ ጋር እህልና ውሃ ቀምሶ ይሂድ » ብሎኝ ነው የመጣሁ በማለት በአሰት አታለለው ። ነቢዩም ሰው መሆን አይቀርምና አብሮት በላ ጠጣ የእግዚአብሄርን ትእዛዝ በመጣሱ መቅሰፍት ታዘዘበት ። አህያውን ጭኖ ወደ መጣበት በሌላ መንገድ ሲሄድ አንበሳ ገደለውና ያው ነቢየ ሀሰት ሬሳውን አንስቶ ቀበረው ። ነቢዩ ኢዩኤል በተነባው ትንቢት መሰረት ኢዮስያስ ነገሰና የተተነባውን ሁሉ ፈፀመ ። ያን ጊዜ የኢዩኤልን መቃብር መታሰቢያ አየና የነቢዩ መታሰቢያ መሆኑን ተረዳ። ስለዚህ የካህናተ ጣኦትን አጥንቶች ከመቃብራቸው እያስወጣ ሲያቃጥላቸው የነቢየ እግዚአብሄር መቃብር እንደተከበረ እንዲኖር አድርጓል ። ያም አታላይ ነቢይ ከደገኛው ነቢይ ከኢዩኤል መቃብር ስለተቀበረ ደገኛ ጥግ ሆኖት ከእሳት ቃጠሎ መዳኑ ተፅፏል (1 ነገስ. 13 ፥ 1—34 ፤ 2 ነገስ. 23 ፥ 1—23) ።

www.ethiopianorthodox.org

51 መወድስ

ዘጥበቡ (መሪጌታ)

ሶበ ሞተ ባዕድ ነደ ነበልባል
ቅብዐ አልሕምት ሕይወተ ተቀቢያሙ ወዐሉ
ሠለስቱ ደቂቅ በጥቃ በድኑ ዘዓሉ ፣
ወለዐይነ ንጉሥ ዘተስእሎሙ
ንስቲት ተዘምዶ አልብነ ይቤሉ ።
ባሕቱ መልአከ ራማ
መቃብሪሁ መጠነ በነዋኅ በትረ መስቀሉ ።
ተዓይንሂ ዘቢባሎን ዘአሕመምዎ በኵሉ
ሥቃየ ወመከራ ንዋያተ እሳት ተካፈሉ ፤
መዋቲ እሳት እስመ አዘዘ ለእሉ
ዘቦ በውስተ አፍአ ወዘቦ ውስተ መርጡሉ ።

ትርጉም

ባንድ የነበልባል እሳት በሞተ ጊዜ
በአስከሬኑ አጠገብ የሚዞሩ ሶስት ልጆች
የላሞች ቅቤ/ህይወትን ተቀብተው ዋሉ ፤
ለጠየቃቸው (ሰው) የንጉስ አይንም
ትንሽ ዝምድና የለንም አሉ ።
ነገር ግን የሰማይ መልአክ (ቅዱስ ገብርኤል)
መቃብሩን በረዥም መስቀሉ በትር ለካ ።
በሁሉ ያስታመሙት የባቢሎን ከተሞችም
የእሳት ገንዘቦች /ስቃይና መከራን ተካፈሉ ፤
በውጭ ያለውንና በአዳራሹ ውስጥ ያለውን
ሟች/ እሳት ለነርሱ አዟልና ።

www.ethiopianorthodox.org

ምስጢር

ባአድ ሰው ሲሞት ጠላቶቹ ቅቤ ተቀብተው በደስታ እንደሚውሉ ፣ ሶስቱ ልጆችም (አናንያ ፣አዛርያ ፣ ሚሳኤል) እሳት ቀዘቀዘላቸው ። ቅቤ የተቀቡትንም ሰዎች ሌላው ሰው « ለምን ተቀባችሁ?» ሲላቸው « ከሟቹ ጋር ዝምድናም የለንም » እንደሚሉ ሶስቱ ልጆችም እንኳን ሰውነታቸው ልብሳቸው በእሳት አለመቀንበሩን (አለመለብለቡን) ያመለክታል ።

እንዲሁም በህይወት ያለ ሰው የሞተ ሰውን መቃብር በበትሩ እንደሚለካ ቅዱስ ገብርኤልም እሳቱን በመስቀል በትሩ ባረከ ፤ በዚህም ላይ ሟች ሰው በቤትና በውጭ ያለ ንብረቱን ለቤተሰቦቹ እንደሚናዘዝና እነርሱም ሀብቱን እንደሚካፈሉ ፣ የባቢሎን ሰዎችም የእሳት ቃጠሎንና ስቃይን ተቀበሉ በማለት ባለቅኔው ተቀኝተዋል።

ታሪክ

ሶስቱ የመንግስት ልጆች (አናንያ ፣ አዛርያና ሚሳኤል) በባቢሎን በምርኮኝነት ሲኖሩ ፣ ሁሉን በፈጠረ አምላክ ማመናቸውን አጥንተው የሰው እጅ ስራ ለሆነ ጣኦት አንሰግድም መስዋእቱንም አንበላም ስላሉ ናቡከደናፆር በእሳት ውስጥ አስጣላቸው ።

የእሳቱ ነበልባል ምጥቀቱ (ርዝመቱ) እስከ አርባ ዘጠኝ ክንድ ዘልቆ ሳለ የእሳቱ ባህርይ በእነርሱ ዘንድ የውሃ ባህርይ ሆኖላቸው በእምላካዊ ተአምራት ልብሳቸው እንኳ ሳይቀር ከመቃጠል ድኗል ። የእሳቱ ነበልባል ከእነርሱ አልፎ በእሳት ላይ የጣሏቸውን ሰዎች አቃጥሏቸዋል ይባላል (ዳን.3 ፣ 1—30) ።

53 መወድስ

ዘንጉሤ ይመር (አለቃ ፣ ዘዲማ)

አይቴኑ ለነውር ብሔረ ሙላዱ
በውስተ ኵሉ ብሔር እስመ ከመ ነግድ ይሄሉ ።
ጠይቆተ ዝኒ ነገር ከመ ይትገሀድ ለኵሉ

ኀጥእ ይማለቅ ላዕለ ጻድቅ
ከመ ዘንጹሕ ወሠናይ ባህሉ ፡
እስመ እንዘ ሠርዌ በውስተ ዐይኑ
እምዐይነ ቢጹ ብሩህ አውፅኦተ ሠርዌ ያስተዴሉ ።
አይሁድኒ ሐዋርያተ በጽዕለቶሙ ጸዐሉ
ጊጉያነ ወአብዳነ ወሐሳውያነ እንዘ ይብሉ ፡
ወእንዘ ብእሴ ጻደቀ ዘሀለዎሙ ይሰቅሉ
እንዘ ወፁኣን እምነ ጽድቅ በጽደቀ ርእሶሙ ተለዐሉ ።

ት ር ጉ ም

የነውር መወለጃ አገር የት ነው ?
በአገሩ ሁሉ ውስጥ እንደ እንግዳ ይኖራልና ።
ይህንንም ነገር መረዳት ለሁሉ ይገለጥ ዘንድ ፡
ባህሉ ንፁህና መልካም እንደሆነለት ሰው ሁሉ
ሀጢአተኛ በእውነተኛ ላይ ይዘባበታል ፤
ጉደፍ በአይኑ ውስጥ ሳለ ከባልንጀራው ብሩህ አይን
ጉደፍን ማውጣት ያዘጋጃልና ።
በደለኞችን ፡ ሰነፎችንና አሳቾችንም ብለው
አይሁድ ሀዋርያትን በስደባቸው ሰደበዋልና ፤
እውነተኛ ሰውን ይሰቅሉ ዘንድ ያላቸው አይሁድም
ከእውነት ውጭ ሲሆኑ በራሳቸው እውነት ከፍ ብለዋልና ።

ም ስ ጢ ር

«አንዱ በአንዱ ሲስቅ ፡ ጀንበር ጥልቅ» እንዲሉ ነውረኛው በንፁሁ ሀጥኡ በፃድቁ ፡ አላዋቂው በብልሁ እርስ በርሱ ሲዘባበትና ሁሉም በግብዝነት ራሱን በገዛ እጁ ሲያልቅ ይኖራል ካሉ በሁዋላ ባለቅኔው ትላልቁን ሀጢአት በአይን ውስጥ ባለ ትልቅ ጉድፍ ፡ ጥቃቅኑን ሀጢአት ደግሞ በአይን ውስጥ ባለ ትንሽ ጉድፍ መስለውታል ። የእውነት ምስክሮች የተባሉ ሀዋርያት በአሳቾች አይ

ሁድ ዘንድ መናቃቸውንና ፡ ፃድቅ የሚባል ክርስቶስም ሀጥእ መባሉን በቅኔያቸው ገልጠው ይህ እንዲህ ከሆነ « የነውር አገሩ የት ነው ? » ይላሉ ባለቅኔው ።

54 ዕዝል ዕጣነ ሞገር

ዘአድማሱ (መልአከ ብርሃን)

ሀየንተ አባግዕ ዘሞትከ ኖላዊ ታሕቱ ወላዕሉ
አባግዕ ብከ ኢተሀጉሉ ፤
ሙሴሰ ወዳዊት እምትጥስዮሙ ለእሉ
ጠስየነ እመ ይብሉ
ላዕለ አባግዕ ተንሥኡ ወአባግዐ ቀተሉ ፤
ከማከ እስመ እምአበሳ ነጺሐ ኢይክሉ ።

አሠረ ንጉሥ

ለዘበድኅሬነ ጸርሐት ብእሲት ታስተፋትሐ ይደሉ
ሰማዕተ ከሐ ወዝየ ! አሠረ እግዚእከ ትትሉ ፤
ላዕለ ወለታ እስመ ኀየሉ
ዕደወ እሙ ወግፍዐ ዘገዳመ ዔሉ ፤
ወይእዜ ተፈጸመ ኵሉ ።

ት ር ጉ ም

በበጎች ፈንታ የሞትህ የታችና የላይ እረኛ
በጎች አልጠፉብህም ፤
ዳዊት እና ሙሴ ግን እነርሱን (በጎቹን) ከምታጠፋቸው
አጥፍን ቢሉ
በበጎች ላይ ተነሱና በጎችን ገደሉ ፤
ከበደል መንፃትን እንዳንተ አይችሉምና ።

www.ethiopianorthodox.org

እሰረ ንጉሰ

የጌታህን ፈለግ ትከተል ዘንድ የወዲያና የወዲህ ምስክር
ጊዮርጊስ !
በሁዋላችን የጮኸች ሴትን ታፈራርዳት ዘንድ ይገባል ፤
ዱርን የዞሩ የግፍና የበደል ወንዶች
በልጅዋ ላይ አይለዋልና (በርትተዋልና)፣
ዛሬም ሁሉ ተፈፀመ ።

ም ስ ጢ ር

መልካም ጠባቂ ከበጎች ፊት ጠንክሮ አውሬውን ከተከላከለ ላቸው ፤ በጎቹ እንደማይበሉ ክርስቶስም መሞቱ አዳምንና ልጆቹን ከዲያብሎስ ቁራኛነት ነፃ ለማውጣት ነው ።

የበጎች እረኞች የነበሩ ሙሴና ዳዊት ግን በበጎች የተመሰሉ እስራኤልን ከበደላቸው የተነሳ አምላክ ሊያጠፋቸው ሲል፣ «እነር ሱን ከምታጠፋብን እኛን ጠባቂዎቻቸውን አጥፋን » ብለው አም ላክን ቢማለዱላቸውም እነርሱ እራሳቸው እስራኤልን ከማጥፋት አልተቆጠቡም ማለት በቅኔው ተመስጥሯል ።

የአሰረ ነጋሲው ምስጢር ደግሞ ፋሽስት ኢጣልያ ኢትዮጵያ በገባበት ወቅት የሀገር ፀጥታ ስለተበላሸ ፣ ወንበዴዎች ሌሊት ደብ ድበውና አፍነው ልጅዋን የወሰዱባት አንዲት ሴት ስትጮህ የሚ ረዳት አጣች ። ስለዚህም ከዲማ ጊዮርጊስ ቤተ ክርስቲያን መስከ (ከማርገጃው ቆማ) እየጮኸች አለቀሰች ። ይህንም ራሳቸው የቅኔው ባለቤት በማየታቸው ሰው የጨከነባት ያችን ሴት የዲማው ቅዱስ ጊዮርጊስ ፈጥኖ እንዲረዳት በቅኔያቸው (ሰማእቱን) ተማፅነዋል ።

ታ ሪ ክ

ዳዊት የእስራኤልን ህዝብ አንድ ባንድ አስቆጥሮ የብዛታቸ ውን መዝገብ ከኢዮአብ ከተረከበ በሁዋላ በስራው ተፀፀተ ፤ እግዚአ ብሄርንም ይቅርታ ጠየቀው ። እግዚአብሄርም በነቢዩ በጋድ ቃል

ከሶስት መቅሰፍቶች አንዱን እንዲመርጥ አመለከተው ። እርሱም ይቅር ባይ እንደመሆኑ መጠን በሰው እጅ ከመውደቅ በእግዚአ ብሄር እጅ መውደቅን መረጠ ። ይኸውም ቸነፈር በስንዴ መከር ጊዜ ህዝቡን መግደል ጀመረ ፤ በመቅሰፍቱ ሰባ ሺህ ሰው ሞተ ።

ቀሳፊው መልአክም ኢየሩሳሌምን ሊያጠፋት ሲል ፣ እግዚ ብሄር ስለህዝቡ እልቂት አዘነ ፤ መልአኩን «ከእንግዲህ በቃህ እጅህን መልስ» አለው።ዳዊትም ቀሳፊውን መልአክ በኦርና አውድማ አጠገብ ባየው ጊዜ አምላኩን ለመነ ፤ በደሉንም ገልጦ «የበደልሁ እረኞቸው እኔ ስሆን ፣ እሊህ በጎች ምን አደረጉ ? በእኔና በአ ባቴ ቤት ላይ የቁጣህን እጅ ዘርጋ» አለ ። በዚህ ጊዜ ነቢዩ ጋድ መጥቶ መስዋእት እንዲሰዋ አዘዘውና እንዳዘዘው አደረገ ። መቅሰ ፍቱ ተግ አለ (2 ሳሙ. 24 ፣ 1—25) ።

ክርስቶስ ራሱን በቸር ጠባቂ፣ አማኞችን በበጎች ዲያብ ሎስን በአውሬ መስሎ ተናገሯል ። « ለዘመጽአ ኀቤየ ኢይሰድዶ ወኢያወፅኦ አፍአ (ወደእኔ የሚመጣውን አላባርረውም ፤ ወደውጭም አላወጣውም)» ባለው መሰረት በመጠበቁ ማጥፋት እንደሌለበት አረጋግጧል (ዮሀ. 10 ፣ 1—42) ።

በኢጣሊያ ወረራ ጊዜ በዲማ ጊዮርጊስ ደብር የሰው ግዙ የሆነች አንዲት ሴት ነበረች ። በበረሃ የሚኖሩ ሽፍቶች ሌሊት መጥተው የዚያችን አገልጋይ ሴት ልጅ ነጥቀዋት ሄዱ ። ቀኑ እሁድ ስለነበረ መወድስ ተቁሞ ሳለ ፣ በቅኔ ማህሌቱ ውስጥ መጥታ «ልጄን ወሰዱብኝ ወይኔ ! ወይኔ ! » እያለች ስታለቅስ አደረች ። ስለዚህ ነው ባለቅኔው «ሳዕለ ወለታ እስመ ኀየሉ» ያሉት ።

55 ግእዝ ጉባኤ ቃና

ኢጸግበ ሰይፍ ዘዘካርያስ ወዓሊ ፤
ዘይሴሰዮ ዮሐንስ እስመ ውእቱ አቦሊ ።

www.ethiopianorthodox.org

ት ር ጉ ም

የዘካርያስ አሽከር / ሰይፍ አልጠገበም ፤
የሚመገበው ዮሀንስ ከፋይ (ግማሽ) ነውና ።

ም ስ ጢ ር

ግማሽ ወይም ኩርማን እንጀራ የቀረበለት ሰው እንዳይጠግብ ሰይፍ የመጥምቁ ዮሀንስን አባት ዘካርያስን በመቁረጥ ብቻ አልቀረም ፤ መጥምቁ ዮሀንስንም ለሁለት ቆረጠ በማለት በሰይፍ መሞት የዘካርያስና የልጁ የዮሀንስ እጣ መሆኑን ባለቅኔው ያስገነዝባሉ ።

ታ ሪ ክ

ዮሀንስ ክርስቶስን በዮርዳኖስ ያጠመቀ የዘካርያስ ልጅ ነው ። የገሊላ ንጉስ ሄሮድስ በቤተ ልሄም የተወለደውን የድንግል ማርያምን ልጅ ለመግደል ሲያስፈልገው ፥ በርሱ ምክንያት አባቱን ዘካርያስን ካስገደለበት በሁዋላ ሄሮድያዳ የተባለች ዘማ እንገቱን በሰይፍ አስቆርጣዋለች ። ራሱም ክንፎችን አውጥቶ በአየር መጥቶ ፥ ዮሀንስ በህይወት ያወገዘውን ሄሮድስን እያወገዘ አስራ አምስት አመት ቆይቶ በፍና አረቢያ ውድቆ ተገኝቷል ፤ ዘማይቱንም መሬት ውጧታል ይባላል (ማቴ. 14 ፥ 1—12) ።

56 ዠልክመ

ዘንጉሤ ይመር (አለቃ ፥ ዘዲማ)

ሕዝበ እስራኤል ወአሮን ለእመ አበሱ
ቅድመ እግዚኡ ሰገደ ሙሴ እንዘ ይጼሊ ፤
ለአድኅኖ እሉ እሞት እስመ በጸሎቱ ከሃሊ
እስከ ጌጋዮሙ ከመ ልብስ ይበሊ ።
ዘመነ ሣህልሰ ወተበቅሎ

ከመ ኢይኩን ሕውስ ፥ ንፍልጥ ወንሌሊ
ተምዐ ከመ ያስጥም ለንጉሠ ግብጽ ማህጉሊ
ሚካኤል ፤ እንዘ የዋሀ እስመ ላዕለ ፈርዖን ተበቃሊ ።
ጊዮርጊስኒ ኀያል ዘተራድኦ ይሔሊ ፥
ምስለ ነገሥተ ሮም ዐላውያን በፍቅረ ምኒልክ ተጋዳሊ ፥
ወእምቅድመ ዝ ውእቱ ሰብአ ነገሥተ ፋርስ ቀታሊ ።
ምስለ ነገሥተ ሮም ዐላውያን በፍቅረ ምኒልክ ተጋዳሊ ፥

ት ር ጉ ም

የእስራኤልና የአሮን ወገኖች ቢበድሉ
ሙሴ በጌታው ፊት እየፀለየ ሰገደ ፤
በደላቸው እንደ ልብስ እስኪያረጅ ድረስ
በፀሎቱ እነርሱን ከሞት ለማዳን ቻይ ነውና ።
የይቅርታና የመበቀል ዘመን ግን
ቅልቅል እንዳይሆን ፥ በፍፁም እንለይ ዘንድ
ሚካኤል አጥፊ የግብፅ ንጉስን ሊያስጥመው ተቆጣ ፤
(እርሱ) የዋሀ (ቸር) ሲሆን በፈርኦን ላይ ተበቃይ ሆኗልና ።
መራዳትን የሚያስብ ሃይለኛ ጊዮርጊስም
ከወንጀለኞች የሮም ነገስታት ጋር በምኒልክ ፍቅር
ተጋዳይ ነውና ፥
ከአሁን ቀደምም የፋርስ ነገስታትን ገዳይ ነበር ።
ከወንጀለኞች የሮም ነገስታት ጋር በምኒልክ ፍቅር ተጋ
ዳይ ነውና ፥

ም ስ ጢ ር

የከብቶች እረኞች እህል ባስበሉ ጊዜ የጎረቤት ሽማግሌ እንደሚያስታርቅ እስራኤል ጣኦት አምልከው እርሱን በመበደላቸው ፥ እግዚአብሄር እስራኤልን እንዳያጠፋቸው ሙሴ በፀሎት መግለጹንና ልብስም ሲያረጅ እንደሚበጣጠስ በደላቸው መፋቁን የቅኔው ምስጢር ይገልጣል ።

www.ethiopianorthodox.org

ነገር ግን ለመበቀልም ፥ ለይቅርታም ጊዜ እንዳለው ፥ ሚካኤል ርሀሩሀ ሲባል የእስራኤል ጠላት ፈርኦንን በኤርትራ ባህር አሰጠመው ። ቅዱስ ጊዮርጊስም የፋርስ ነገስታትን በእሳት ማጥፋት እንደለመደ ፥ ለአፄ ምኒልክ ረዳት ሆኖ በአድዋ ከሮም የመጣውን የፋሽስት ኢጣልያ ጦር ድል እንዲሆን አደረገ በማለት ባለቅኔው በኢትዮጵያ ክርስቲያኖች ዘንድ የሚነገረውን በቅኔያቸው ምስጢር አመልክተዋል ።

ታ ሪ ክ

ሙሴ ወደ ደብረ ሲና ሄዶ ስለዘገየ የእስራኤል ህዝብ ተሰብሰበው ሄደው ወንድሙን አሮንን «ሙሴ ወደደብረ ሲና ሄዶ ቀየብን የሆነውን አናውቅምና ጠላቶቻችንን የሚያጠፉልን ጣኦቶችን ስራልን» አሉት ። እርሱም ቢሰራላቸው አምላክ እንደሚጣላው ቢያውቅም ፥ አይሆንም ቢላቸው እነሱ ስለሚጣሉት ነገሩ የሚሰናከልበትን ዘዴ የፈጠረ መስሎት «በሚስቶቻችሁ ጆሮዎችና አንገቶች ያሉትን የወርቅ ጌጦች አምጡ ፥ እሰራላችሁዋለሁ» አላቸው ። ምክንያቱም እስራኤል ገንዘብ ስለሚወዱ ፥ ዛሬ ነገ ሲሉ ሙሴ ይመጣልኛል በማለት ነበር ።

እነሱ ግን አሮን የጠየቀውን ወርቅ ሰብስበው ወዲያውኑ አመጡለት ፤ ዘዴ ቢፈጥርም አልተሳካለትም ፥ ያሉትን ሰራላቸው ። በዚህ ጊዜ እግዚአብሄርም ሙሴን « ወንድምህ አሮንና ህዝብህ በደሉኝ ፥ ተወኝ ላጥፋቸው » ቢለው እነሱን ከምታጠፋቸው እኔን አጥፋኝ» ብሎታል ። « እንኪያውስ ፈጥነህ ውረድና ስራ ፥ ቅጣ» አለው ። ሄዶ የወርቁን ጣኦት በእሳት አቃጠለው ያን አድቅቆና አልሞ በውሃ በጥብጦ አጠጣቸው ። የጣኦት ፍቅር ያለበት ሰው ሁሉ በከንፈሩና በግንባሩ የጣኦት ስም እየተቀረፀበት ተገኘ ። ስለዚህም ያን ምልክት አድርጎ ሌዋውያንን አዝዞ ሶስት ሽህ ሰዎችን እንዳስገደለ ተፅፎል (ዘፀአ. 32 ፥ 1—32) ።

ሚካኤል የሚባለው የመላእክት አለቃ እስራኤልን ቀን በደመና ሌሊት በእሳት ብርሃን እየመራቸው በሙሴ አማካይነት ከግብፅ አውጥቷቸዋል ። ባህር ከፍሎ ወንዝ አሻግሮ ወደ ከነአን እንዲገቡ ሲያደርግ ፤ በባርነት ቀጥቅጦ ሲገዛቸው የኖረው የግብፅ ንጉስ ፈርኦን ጋት በጋት (እግር በእግር) ተከታትሏቸው በተከፈለው ባህር መካከል ጥልቅ ሲል እንደ ግድግዳ የቆመውን ውሃ ሙሴ በበትር እንዲመታው ታዘዘ ። ሙሴም ሲመታው ጊዜ ማእበሉ በራሱ (በፈርኦን) ላይ ተከንብሎ ንጉሱን ከነሰራዊቱ ፥ ከነሰረገሎችና ከነፈረሶቹ በባህር ውስጥ አስጥሞ አስቀርቶታል ይባላል(ዘፀአ. 41 ፥ 1—15)።

የኢትዮጵያ ንጉስ ነገስት አፄ ምኒልክ የቅዱስ ጊዮርጊስን ታቦት በካህናት አስይዘው አድዋ ዘምተው ከሮማውያን ጋራ ሲዋጉ በሰራዊታቸው ጀግንነትና በቅዱስ ጊዮርጊስ ተራዳኢነት በድል አድራጊነት ተመልሰዋል እየተባለ ይተረካል ። ደግሞ ቅዱስ ጊዮርጊስ በህይወቱ ሳለ በሰባ ነገስት ከተሞች የክርስቶስን ስም ሲሰብክ ፥ በልዩ ልዩ ሲቃይ ሰባት አመት ሙሉ ተሰቃይቶ በሰባተኛው አመት በሰይፍ ተከልሎ ከመሞቱ በፊት ፤ ሊቆርጡት የመጡትን ወገኖች ትንሽ እንዲታገሱት በትህትና ለምኖ ከሰማይ እሳት እንዲዘንብለት ስለፀለየ ሰባውን ነገስታት በአምላካዊ ተአምራትና ሀይል በእሳት አጋይቷቸዋል ይላሉ (ስንክ. ሚያዝ 23) ።

57 ግእዝ ክብር ይእቲ

ዘጉባረ መድጎን (ግራጌታ)

ኖላዌ አባግዕ መስቀል ሠናያተ ዘይሐሊ
መራዕየ ጠሊ አእላፈ እምአባግዒሁ ይፌሊ ፤
እስመ እምአጣሊ በግዐ ዘኢሌለየ ወዓሊ
መፋረ አባግዕ ረሰየ መፋረ ግብሮሙ ለአጣሊ ።

ት ር ጉ ም

ጥሩዎችን የሚያስብ የበጎች እረኛ /መስቀል
ብዙዎችን የፍየል መንጋዎች ከበጎች ይለያል ፤
በጎችን ከፍየሎች ያልለየ ጠባቂ
የበጎችን መሰማሪያ የፍየሎች መሰማሪያን አድርጓልና ።

www.ethiopianorthodox.org

ም ስ ጢ ር

የበጎች እረኛ ፍየሎችን ከበጎች ለይቶ እንደሚያስገባ የክርስ ቶስ መስቀልም ለምእመናን ድህነት ሲሆን ለአይሁድ ጥፋት ሆነባ ቸው ። ደግሞ በጎችን ከፍየሎች ያልለየ እረኛ አብሮ እንደሚያሰግራ ቸው በዚህም አለም ደገኞችና ክፉዎች ተቀላቅለው ይኖሩበታል ማለትን ቅኔው ያሳያል ።

58 ግእዝ ጉባኤ ቃና

ዘስሙኝ (መሪጌታ ፡ ዘጠለዛሞ)

ኢትእሙኑ ሕዝብ ዘወለድክሙ በተድላ ፤
እስሙ ለማርያም ድንግል ዘወለደቶ ቀተላ ።

ት ር ጉ ም

ወገኖች (ህዝብ) በደስታ የወለዳችሁትን አትመኑ ፤
ድንግል ማርያምን የወለደችው ገድሏታልና ።

ም ስ ጢ ር

አንዳንድ እናቱን የሚገድል ልጅ እንደማይታጣ ሁሉ ፣ በሰው ፊት የማያዳላ አምላክ በአዳምና በሄዋን የፈረደውን የሲጋ ሞት እናቱ ቅድስት ማርያም እንድትቀምሰው አደረገ ይላሉ ባለቅኔው ።

59 ዋዜማ

ዘያሬድ ቴርቀስ (መሪጌታ)

መንነቶ ወኀደገቶ
ለተክለ ሃይማኖት አብ ጽኑዐ ሃይማኖት መሐላ
ብእሲት እግሩ ዘዐቢይ ኀይላ ፣

ወኢፈቀደት ነቢረ ውሳጤ ቀኖም መርጡላ
ስድስት አክናፈ ደቂቀ ትድላ
በላዕሌየ ወለደ ብሂላ ።

ት ር ጉ ም

ሃይሏ ትልቅ
የሆነ እግሩ / ሴት የሃይማኖት መሃላን ያጠና
አባት/ተክለ ሃይማኖትን ናቀችውና ተወችው ፤
ስድስት ክንፎች / የምቾት ልጆችንም በላየ ላይ
ወለደ ብላ በመቆሚያ / ቤቷ
ውስጥ መኖርን አልወደደችም ።

ም ስ ጢ ር

የጎልማሳ ሚስት ባልዋ በላይዋ ላይ ከሌላ ሴት ልጅ ሲወልድ ቀንታ እንደምትፋታ ሁሉ ፣ ፃድቅ ተክለ ሃይማኖትም ሰባት አመት ቆመው ሲፀልዩ አንድ እግራቸው ተሰብሮ ስድስት የፀጋ ክንፎ ችን አገኙ ይላሉ ባለቅኔው ።

ታ ሪ ክ

ተክለ ሃይማኖት የተባሉት ፃድቅ ሸዋ ፣ በቡልጋ ውስጥ ከፀጋ ዘአ ብና ከእግዚእ ሀረያ ተወልደው ካደጉ በሁዋላ እየተዘዋወሩ ህዝቡን በክርስቶስ አሳምነዋል ። በፆምና በፀሎት ከመቆማቸው ብዛት የተ ነሳ አንዱ እግራቸው ተሰብሯል ። ስለመንፈሳዊ አገልግሎታቸውም ስድስት የፀጋ ክንፎች ተሰጥተዋቸዋል ማለት ይተረካል ። ስለዚህ ባለቅኔው እግራቸውን በተፈታች ሴት ፣ ክንፎችን በውጭ ልጆች መስለው ተቀኝተውላቸዋል (ገድለ ተክለ ሃይማኖት) ።

www.ethiopianorthodox.org

60 ዋዜማ

ዘስሙኝ (መሪጌታ ፡ ዘጠላዛዋ)

ስምዖን ለመርዓቱ
እምነ ኵሉ አክበራ፣ ወእምነ ኵሉ አልዐላ፣
ኢትኅኢ አፍአ አኮኑ ይቤላ፣
ኪያየ ኢይርአይ ጸዳለ ፀሐይ ወዕብላ ።
ወይቤ በፍጽም ወበከዋላ
ይትልውኪ ሰብአ ምድር ኵላ ።

ት ር ጉ ም

ስምእን ሚስቱን
ከሁሉም አብልጦ አክበራት፣ ከሁሉም አብልጦ ከፍ አደ
ረጋት፣
የፀሀይና የጨረቃ ብርሃን
እንዳያያት ወደውጭ አትውጭ ይላታልና ።
በፊትና በሁላዋም የምድር
ሰዎች ሁላ ይከተሉሽ ብሏልና ።

ም ስ ጢ ር

እንዳንድ ሰው የሚወዳት ሚስቱን «ወደውጭ አትውጭ ነፋስ አይንፈስብሽ ፣ ፀሀይም አይምታሽ» እያለ አፍና እንደሚያኖራት ሁሉ ፣ በላኤ ሰብእም መጀመሪያ ሚስቱን በመጨረሻም ሌሎችን ሰዎች መብላቱንና ሚስቱም ከፀሀይና ከጨረቃ አለም መለየቷን ባለቅኔው አመስጥረዋል ።

61 ዋዜማ

ዘሞፍታሔ ንጉሤ (ቀኝ ጌታ)

ቆመ የስኳር ጠጅ
ውስተ ደብረ ማኅው ልብነ ሀገረ ሥቃይ ወተድላ፣
ወወደይነ በበተራሆሙ አረቄ ወጠላ ።
ወበውስተ በርሜል ልብነ ምስትትቡእ በቀል አተላ
እሳተ አራዳ ኮኛክ እርሷው ተቃጥላ፣
አውዐየታ ለባቢሎን ገላ ።

ት ር ጉ ም

የመከራና የምቾት አገር
በሆነ በብርጭቆ ተራራ / ልባችን የስኳር ጠጅ ቆመ ፤
በየተራቸውም አረቄና ጠላን ጨመርን ።
የበቀል/ አተላ መከማቻ በሆነ በርሜል/ልባችንም ውስጥ
የአዳራዳ ኮኛክ/ እሳት እሷው ተቃጥላ
ባቢሎን/ ገላን አቃጠለች ።

ም ስ ጢ ር

አንድ ሰው በአካባቢው የሚደረገውን ለመመልከት በተራራ ላይ እንደሚቆም በስኳር የተጠጀ ጠጅም በጠጭዎች ልብ ፈላ ። ለግብር የሚኮለኮሉ ሰልፈኞችም በየተራቸው እንደሚገቡ ጠጭዎች በጠላ ላይ አረቄን ፡ በአረቄም ላይ ጠላን መጠጣት አበዙ ።

ደግሞ እሳት ተቃጥላ ሌላውን እንደምታቃጥል ፣ አረቄም የእ ሳት ባህርይ ስላላት የጠጭዎችን ገላ ትኩሳታም ማድረጓን የቅኔው ምስጢር ያመለክታል ።

www.ethiopianorthodox.org

62 ሥላሴ

ዘዓለሙ (መጋቢ ፡ ዘጎንጅ)

ለኤልያስ ሐዋርያ
አይቴ ተሐውር እመ ትቤሎ
አሐቲ ብእሲት ዓለመ ሐሰት ወተድላ
አሐውር ኀበ እንተ አልቦ ሞተ ሰብእ ይቤላ ።
አመኒ ተመይጠ እምሀገረ ባዕድ ጌልጌላ ፤
ሰይፈ ብርት እኀት ዘይትዌከላ
ላዕለ ክሣዱ ትወድቅ ፤ እስመ ዐልዐላ
እምአንስት ሕማማት ዙላ ።

ትርጉም

ኤልያስ / መንገደኛን
አንዲት ሴት / የደስታና
የምቾት አለም ወዴት ትሄዳለህ ? ብትለው
«የሰው ሞት ወደሌለበት እሄዳለሁ» አላት ።
ከባእድ አገር ሰማይም (ኤልያስ) በተመለሰ ጊዜ ፤
የሚተማመናት የብረት ሰይፍ / እህት
በአንገቱ ላይ ትወድቃለች ፤
ከሴቶች / ህማሞች ሁሉ አልቋታልና ።

ምስጢር

አንዲት ሴት በአጠገቧ የሚያልፍ መንገደኛን «ወዴት ትሄዳለህ?» ስትለው « ሞት ወደሌለበት እሄዳለሁ» በማለት እንደሚቀልድ ነቢዩ ኤልያስም ከሞት አለም ወደ ህይወት አለም አረገ ይላሉ ባለቅኔው ። መንገደኛውም ከሄደበት ሲመለስ እህቱ በናፍቆት ከአንገቱ ላይ እንደምትጠመጠም ፤ ኤልያስም በመጨረሻ በሰይፍ የሚቀረጥ መሆኑን የቅኔው ምስጢር ያስረዳል ።

63 ሥላሴ

ከሣቴ ብርሃን
እንዘ ሊቅ ፈጸመ ሕገ ተልእኮ
ወለቀዳማዊት ድማኅ ደብተራ እንተ እግዚአብሐር ተከላ
ምዕራፍየ ዛቲ ለዓለም ይቤላ ፤
አኮኑ ቀደመ እምዙሉ ለበዊአ ድማኅ ገሊላ
በትእምርተ መስቀል ሠረገላ ።
ወፈቀደ ይምላሕ እማእከላ
ሥረዊሃ ለአሙት ሰግላ ።

ትርጉም

ከሳቴ ብርሃን
ሊቅ ሲሆን የመልእክን ህግ ፈፀመ (ጨረሰ) ፤
እግዚአብሄር የተከላት መጀመሪያይቱን ድንኳን / ድማ
ሀንም
«ይች ለዘላለም ማረፊያዬ ናት » ይላታል ፤
በሰረገላ / የመስቀል ምልክት ወደገሊላ / ዲማ
ለመግባት ከሁሉ ቀድሟልና ።
የዛር ውላጅ/ ሾላ ስሮችንም
ከመሃሏ ይነቅል ዘንድ ወዷልና ።

ምስጢር

ክርስቶስ በሰውነቱ የአገልግሎትን ስራ እንደፈፀመ ፣ አባ ተከ ስተ ብርሃን የተባሉ የዲማ ጊዮርጊስ ገዳም አበ ምኔት የነበሩ ፃድቅ በያገሩ እየተዘዋወሩ ሰብከዋል ፤ አስተምረዋል ።

www.ethiopianorthodox.org

በዚህም ላይ ሙሴ በደብተራ ኦሪት እንዳገለገለ አባ ተክለተ ብርሃንም ብዙ ካገለገሉ በሁዋላ በደብረ ድማህ ማረፋቸውን የቅኔው ምስጢር ይገልጣል ።

በተጨማሪም ክርስቶስ ከሀዋርያት ቀድሞ በገሊላ እንደተገኘ አባ ተክለተ ብርሃንም አስቀድመው ዲማን ማቅናታቸውን ፤ በሰረገላም ቀድሞ መንዝ እንደሚቻል፣ አባ ተክለተ ብርሃንም በመንፈሳዊ ሥራ ቀዳሚ መሆናቸውን ያመለክታል ። ከዚህም ሌላ ባለቅኔው የሾላ ስር እንደሚነቀል፣ በዲማ ጊዮርጊስ አካባቢ በሚገኘው ገድ በሚባለው ወንዝ መጣያ ገደል ትኖር የነበረችውን የዛር ውላጅ (ሰይጣናዊት) እመ ውላድ አባ ተክለተ ብርሃን ከገድ ወንዝ አስለቀቋት ይላሉ ።

64 መወድስ

ዘእንግዳ ወርቅ ኀይሉ (አለቃ)

ነቢያተ ኦሪት ረኃብ ወግብረ ተሰዶ
ዑደተ መከራ አርአዩ በአፍራስ ወሠረገላ ፤
ወምጽአተ ደዌ ሰበኩ ለሰዓተ ንዴት በክፍላ
እምከነዓን ፍጽመ ተዋርዶ እስከ ግብጽ ከዋላ ።
ወተሀውከት ሰብእናን
ሀገር ቅድስት ኢየሩሳሌም ኵላ፣
እስመ ቦአ ለገፍትዖ ማእደ መወልጥ ማእከላ
ረኃብ ወልደ ዳዊት በተፅዕኖ እድግት ወፅዋላ ።
ወግዘፈ መብልዕ ይርአይ እምድኅረ ኀለፈ ተድላ
ከርሠ ርኁባን መጸብሐዊ ዐርገ ዲበ ሰግላ ።

ት ር ጉ ም

የኦሪት ነቢያት /ራብና የመሰደደ ግዴታ
የመከራ ዙረትን በፈረሶችና በሰረገላ አሳዩ ፤
ከከነአን/ መዋረድ ፊት እስከ ግብፅ / ሁዋላ ድረስም

የደዌ አመጣጥን በችግር ሰአት አስተማሩ ።
መላዋ ቅድስት
አገር ኢየሩሳሌም/ ሰውነታችንም ታወከች ፤
ራብ/ የዳዊት ልጅ በአህያይቱና በውርንጫዋ በመቀመጥ
(በመጋለብ) የሰዋጭን ማእድ ለመገልበጥ (ለመድፋት)
በመካከሏ ገብቷልና ።
ምቾትም ካለፈ በሁዋላ የመብልን ፊት ያይ ዘንድ
የተራቡ ሰዎች ሆድ / ዘኬዎስ በሾላ ላይ ወጥቷልና።

ም ስ ጢ ር

የኦሪት ዘመን ነቢያት ኢየሩሳሌም በፈረስና በሰረገላ እንደምትወረር እንደተናገሩና አገር ላገር መዞርን እንዳበዙ ፣ በክፉ ቀን የነበሩት ራብና የመሰደድ ግዴታ መንከራተትንና መከራን አበዙ ። ነቢያት የእግዚአብሄርን ልጅ ወደዚህ አለም መምጣት ከከነአን እስከ ግብፅ እንደ ሰበኩ፣ ራብና መሰደደም መዋረድን፣ ችግርን፣ ህማምንና ሞትን በፊትና በሁዋላ አከታትለው አመጡ ። የዳዊት ዘር ክርስቶስም በአህያይቱና በውርንጫዋ በመቀመጥ የሸቃጮችን ድብር (መደብር) በገለበጠው ጊዜ አገሪቱ እንደተሸበረች የክፉ ቀን ራብ የአህያ ስጋን እስከ ማስበላት ደረሰ ። በህይወትም ያለው የሰው ሰውነት መነመነ፣ ራብን መቋቋም ያልቻለው ሰውም ራብ ባስከተለው ቸነፈር አለቀ ። ዘኬዎስ ክርስቶስን ለማየት በሾላ ዛፍ ላይ እንደወጣ፣ ራብተኞች ሰዎችም የሚበሉት እህል ጠፍቶ ቅጠልና ፍሬን በሉ በማለት በዘመናቸው የነበረው ራብ ያስከተለውን እልቂት ባለቅኔው በቅኔያቸው አስገንዝበዋል ።

65 መወድስ

ዘምሥራቅ (አለቃ ፣ ዘኤልሻማ)

እመ ውስተ ፍና ተተክለት ዕፀ ደብረ ሲና
አዕዋፈ ግብጽ እሥዋከ በላዕሌሃ አጽለላ ፣
እኮኑ ለዕፀ እንተ ኢትትነገፍ ቈጽላ

www.ethiopianorthodox.org

ኀዘን ገባኢ ጽንፈ ማይ ተከላ ።
ወታንሶሱ በገሊላ
ንግሥተ እስራኤል ስደት አክሊለ ሰሎሞን ተቀጺላ ፤
ዮሴፍሂ ግፍዐ ናቡቴ ንቡረ ምድረ ግብጽ ሰግላ
ለያዕቆብ ተዋርዶ ፈነወ ሠረገላ ፤
ወመስተገብር ኀዘን ለገራሀተ አብርሃም ኵላ
እክል እንዘ አልባቲ ሐጻራ በአሜከላ ።

ት ር ጉ ም

የደብረ ሲና እንጨት በመንገድ በተተከለች ጊዜ
የግብፅ ወፎች እሾሆች በላይዋ ላይ ሰፈሩ ፤
ቅጠሏ የማትረግፍ እንጨትን
አዘን ገበሬ በውሃ ዳር ተክሏታልና ።
የእስራኤል ንግስት ስደትም
የሰሎሞን አክሊልን ተቀዳጅታ በገሊላ ትመላለሳለች ፤
በግብፅ ምድር ሾላ የተቀመጠ የናቡቴ ግፍ ዮሴፍም
ለመዋረድ ያእቆብ ሰረገላን (ጋሪን) ላከ ፤
አዘን ገበሬም የአብርሃም እርሻን ሁላ
እህል ሳይኖርባት በእሾህ አጠራት ።

ም ስ ጢ ር

በመንገድ ዳር በተተከለች እንጨት ወፎች ይሰፍራሉ ፤ እንዲሁም በመንገድ የምትንከራተት ቅድስት ማርያምን እሾሆች ወጓት ። እንጨቲቱ በውሃ ዳር እንደምትተከል የእንጨቲቱ ምሳሌ ማርያም በስደቷ ጊዜ እንባ በእንባ ሆነች ። ንግስትም አክሊልን ተቀዳጅታ (ዘውድን በራሷ ላይ ደፍታ) እንደምትመላለስ የሰሎሞን አክሊል ምሳሌ የሆነችው ማርያም በስደት ተጉላላች ።

ዮሴፍም አባቱን ያእቆብን ለማስመጣት ሰረገላን ወደ እስራኤል አገር እንደላከ መገፋት የሰረገላ ምሳሌ የሆነችውን ማርያምን አዋረዳት ። ገበሬም እርሻውን በእሾህ አጥር እንደሚያጥራት ፤

በእርሻ የተመሰለችውን ማርያምን የገበሬው ምሳሌ የሆነ ለልጇዋ ማዘን እሾህ ለእሾህ አስሄዳት ፣ ስንቅንም አሳጥቶ እህልንና ውሃን እስከመለመን አደረሳት በማለት ባለቅኔው ከአገሯ ከገሊላ ውጭ በመሰደዷ ምክንያት በማርያም ላይ የደረሰውን መከራና ስቃይ በቅኔያቸው ምስጢር ያስረዳሉ ።

ታ ሪ ክ

የያእቆብ ልጆች በወንደማቸው በዮሴፍ ስለቀኑበት ለግብፅ ነጋዴዎች ሸጡት ። ዮሴፍ ግን በተሸጠበት በግብፅ አገር ባለሟልነትን አገኘ ፣ ተሾመ ፣ ተሸለመ ። በትውልድ አገሩ በከነአን ራብ ስለሆነ ወንድሞቹ እህል ሊሸምቱ እርሱ ወዳለበት አገር ወረዱ ። ወንድማቸው መሆኑን ሳያውቁ ስለእህል ሸመት ጉዳይ ሲያነጋግሩት እነርሱ ያንድ ሸማግሌ ልጆች መሆናቸውንና አባታቸው በህይወት መኖሩን ነገሩት ። በዚህ ጊዜ አወቃቸውና እህሉን በየስልቻቸው ሞላላቸው ። በሁዋላም ከንጉሱ አስፈቅዶ አባቱን ያእቆብን በሰረገላ ወደ ግብፅ አስመጥቶታል (ዘፍጥ. 42—45 ፤ 47 ፣ 13—26) ።

እነሆ ቅድስት ማርያም ከኢያቄምና ከሀና በአዘንና በልቅሶ በፆም በፀሎትና በስእለት ፣ በራእይም ተወለደች ። በተወለደች በሶስት አመቷ በስእለቱ መሰረት ቤተ መቅደስ ገባች ። ከሰማይ በመልአክ የወረደ መናንና ወይንን እየተመገበች በቤተ መቅደስ አስራ ሁለት አመት ኖረች ። አስራ አምስት አመት ሲሆናት በዘመድዋ በዮሴፍ ቤት እንድትጠበቅ ተደረገ ። በትህትና ተልእኮ ውሃን ስትቀዳ መልአኩ ቅዱስ ገብርኤል ከወደሁዋላዋ መጥቶ በሽቢታም አዛውንት አምሳል «ትፀንሻለሽ» አላት ፣ ዘወር ስትል ምንም ሰው የለም ። አሳሳች ሰይጣን ነው መሰለኝ ብላ ፣ ከእግሯ ነጠቅ ነጠቅ እያለች ሄዳ እቤት እገባለሁ ስትል ዳግም «ትፀንሻለሽ» አላት ። ስለዚህ ወደቤተ መቅደስ ሄደችና በቋምጢ (ድንክ) ወንበር ላይ ተቀምጣ ሀርንና ወርቅን ስትፈትል ሶስተኛ ጊዜ ያንኑ ቃል ነገራት ። ቃል ለቃል ከተመላለሱ በሁዋላ ነገሩን አመነችውና ፣ እግዚአብሄር ወልድን በድንግልና ፀንሳ በድንግልና ወለደች ይባላል ። የገሊላው

www.ethiopianorthodox.org

ንጉስ ሄሮድስ መንግስቴን ይነጥቀኛል ብሎ ልጅዋ እግዚአብሔር ወልድን ሊያስገድለው ስላሰፈለገው ፤ ያበሰራት መልአክ ህፃኑን ከዮሴፍና ከሰሎሜ ጋር ይዛው ወደግብፅ እንድትሰደድ ለዮሴፍ በህልም ነገረው ። ሶስት አመት ከስድስት ወር ከኖሩም በሁዋላ ከግብፅ ተመለሱ (ማቴ. 1 ፥ 17—25 ፥ 2 ፥ 1—23) ።

66 ግእዝ ክብር ይእቲ

ለመርዓተ ፀርነ ሲኦል ኢሳይያስ መሰማላ
እመ ተሰእለቶ ቅድመ ወጠየቀቶ በቃላ
ዘመነ ሥጋዌ ማቴዎስ ያፈረርሀኪ ይቤላ ፥
ወይትበአሰኪ ደም ዘተክዕወ በመሐላ ።

ት ር ጉ ም

በመጀመሪያ ብትጠይቀውና በቃሏ ብትረዳለት
ኢሳይያስ ጠንቋይዋ የጠላታችን ሙሽራ ሲኦልን
የስጋዌ ማቴዎስ ዘመን ያስፈራሻል ፥
በመሀላ የፈሰሰም ደም ይጣላሻል አላት ።

ም ስ ጢ ር

አንዲት ሴት ጠንቋይን ስትጠይቅ « በዘመነ ማቴዎስ ያስፈራሻል ፥ ደምም ይጣላሻል » እንደሚላት ፥ ነቢይ ኢሳይየስ በተናገረው ትንቢት መሰረት እግዚአብሄር ወልድ ሰው በሆነበት በዘመነ ስጋዌ ለአዳም በሰጠው ቃል ኪዳን ተስፋ ያፈሰሰው ደም ነፍሳትን ከሲኦል አወጣ ይላሉ ባለቅኔው ።

67 ዘእምላኪየ

ኀቡረ ልህቁ በገራህተ ወንጌል ሉዓሌ
ክርዳድ ይሁዳ ወጴጥሮስ ስንዳሌ
እስከ ይበጽሕ ማእረር ዘዕለተ ዐርብ ወይሌ ።

ት ር ጉ ም

እንክርዳድ/ ይሁዳና ጴጥሮስ/ ስንዴ
የአርብ ቀን አዝመራ / ልቅሶ እስኪደርስ ድረስ
በወንጌል / እርሻ ወደላይ አብረው አደጉ ።

ም ስ ጢ ር

«የአዝመራ ወራት እስኪደርስ ድረስ እንክርዳድና ስንዴ አብረው ይደጉ» ብሎ ኢየሱስ እንደተናገረ ፥ የእንክርዳድ ምሳሌ ይሁዳና የስንዴው ምሳሌ ጴጥሮስ በመንፈሳዊ ሹመት አንድ ሲሆኑ ፥ ይሁዳ በእለተ አርብ (አርብ ቀን) ክርስቶስን በማስቀሉ ከሀዋርያው ጴጥሮስ በክርስቶስ በሰራው ክፉ ስራ ተለየ ። ጴጥሮስ ግን « ክርስቶስን አላውቀውም» ብሎ በአፉ በመካድ በፈፀመው በደል ተፀፅቶ በማልቀሱ ከይሁዳ ቢለይም ከክርስቶስ አልተለየም ይላሉ ባለቅኔው ።

ታ ሪ ክ

ይሁዳና ጴጥሮስ የክርስቶስ ደቀ መዛሙርት ናቸው ። ይሁዳ መምህሩ ክርስቶስን በገንዘብ ለውጦ ከእነቀያፋ ጋር ተመሳጠረበትና ለሰላሳ ብር ሸጠው ። ለሞት አሳልፎ ሰጠው ፥ አሰቀለው ። ከዚህም ሌላ የማይረባና የማይጠቅም ፀፀትን ተፀፀተና ፥ የተቀበለውን ብር በትና ለመታነቅ መንጠልጠያን አዘጋጀ ። ሊሰቀልባት ያዘጋጃት እንጨት « እንደ ወንድምህ ጴጥሮስ ንሰሃ ግባ» እያለች በሰብአዊ ሁኔታ ብትመክረው አልሰማም ፥ ተሰቅሎ ሞቷል ይባላል (ማቴ. 27 ፥ 3—5 ። የሀዋ. 1 ፥ 15—19) ።

www.ethiopianorthodox.org

ጴጥሮስ ደግሞ የሀዋርያት አለቃ ሆና የኖረ ሀዋርያ ነው ፤ ክርስቶስ በተያዘ ጊዜ እሙስ ማታ ለእርብ አጥቢያ የክርስቶስን ሁኔታ ለማየትና ለመስማት ራቅ እያለ ክርስቶስን በመከተል በሊቀ ካህናቱ በር ቆሞ ነበር ። «አንተስ ከናዝሬቱ ከኢየሱስ ጋር አልነ በርህምን ?» የሚሉ ሶስት ጥያቄዎች ቢገጥሙት ፤ « የምትሉትን አላውቀውም » በማለት ራሱን በራሱ ይረግም ጀመር ። ይህን ብሎ ከእነሱው ጋር ፍሙን እየሟረ እሳቱን ሲሞቅ አድሯል (ማር. 14፣ 66—72)።በሁዋላ ግን ንስሃ ገብቶ በምርር ስላለቀሰ ይቅርታን ከአምላኩ አግኝቷል ። ስለዚህ ባለቅኔው «ጎቡረ ልሀቁ እስከ ይበጽሕ»ብለዋል ።

68 ግእዝ ጉባኤ ቃና

ዘወልደ ማርያም ሀብቱ (አለቃ)

ተዘከር ወልድ ፍት ርኀራኄከ እከል ፤
እስመ ቅድመ ገጽከ ቆመት በአሊተ ምሕረት ድንግል ።

ት ር ጉ ም

ወልድ የርህራሄ/ እህል ቁራሽን ተዘከር(አስብ) ፤
ምህረትን ለማኝ ድንግል በፊትህ ቆማለችና ።

ም ስ ጢ ር

እንጀራ ለማኝ ሴት ከሰው ፊት ስትቆም « ቁራሽ ተዘከሯት» እንዲባል ወልድ ሆይ ! ለእናትህ ድንግል ማርያም በሰጠሀት ቃል ኪዳን መሰረት በፊትህ ቆማ ስትማልድ ራራ ። ባለቅኔው « ተዘ ከር » በተሰኘው ህብር ቃል ለሰሙ ስጥ ፣ ለወርቁ ግን የሰጠሀ ትን ቃል ኪዳን አስታውስ ማለትን አስተባብረዋል ።

69 ዕዝል ጉባኤ ቃና

ዘተክሌ (መምህር ፣ ዘዋሸራ)

ኀፍረት ይደሉ ለዘማ ወለቢሰ ዘምድር ጸበል ፤
እስመ በዓለ ክንፍ ተረከበ በዘአቅረበቶ ጸሕል ።

ት ር ጉ ም

ለዘማዊት ሴት ማፈር ይገባል ፣ የምድር ትቢያንም መልበስ ይገባል ፤
ባቀረበችው ወጭት (የወጥ ማቅረቢያ) ባለክንፍ ተገኝ ቷልና ።

ም ስ ጢ ር

አንድ ሴት ሰርቃ ባቀረበችው ወጥ ውስጥ የእሳት ራት ገብቶ ሲገኝ በባሏና በሌሎች ተጋባዦች ፊት ታፍራለች ። እንዲሁም ሄሮ ድያዳ የተባለችው ዘማዊት ያስቆረጠችው የመጥምቁ ዮሀንስ ራስ ክንፍ አውጥቶ በረረ በማለት ባለቅኔው ያስረዳሉ ።

70 ዕዝል ጉባኤ ቃና

ዘገብረ ሥላሴ ክንፉ (መምህር ፣ ዘኤልያስ)

አቤል ግእዝ ቀዳሚሁ ለሞተ ሥጋ ፈደል ፤
ወፍጻሜሁ ሳብዕ ሞተ ኤልያስ ድንግል ።

ት ር ጉ ም

የስጋ ሞት ፊደል መጀመሪያ አቤል / ግእዝ ነው ፤
የድንግል ኤልያስ ሞት / ሳብእም መጨረሻው ነው ።

ም ስ ጢ ር

ባለቅኔው የፊደል መጀመሪያው ግእዝ ፣ መጨረሻውም ሳብእ እንደሆነ ሁሉ በአቤል የተጀመረው ሞት በኤልያስ ይፈፀማል ይላሉ ።

www.ethiopianorthodox.org

71 ሚበዝኍ

ሳይዳ ገሞራ እሳት
በወሬዛ እንጌቤን ቂርቆስ ዘሐመይዋ አህባል
በስመ አቡሃ መልአክ መሐለት እንዘ ትብል
ኢየአምር ባዕደ ዘንእበለ ጽሩይ ማይ ወእንበለ ምትየቁጽል ።

ት ር ጉ ም

ወገኖች በአንጌቤን
ጎልማሳ ቂርቆስ ያሚት የገሞራ ቆንጆ እሳት
ከጥሩ ውሃና ከባሌ ቅጠል በቀር
ሌላ አላውቅም እያለች በአባትዋ መልአክ ስም ማለች ።

ም ስ ጢ ር

ወገኖችዋ በጎልማሳ ያሟት ሴት « ከውሃና ከባሌ በቀር ሌላ አላውቅም» እያለች በአባትዋ ስም እንደምትምል ፣ በፊት ገሞራን ያቃጠለች እሳት ለቂርቆስ ሲቃይ ከተዘጋጀች በሁዋላ በቅዱስ ገብርኤል ተአምር እንደ ውሃ መቀዝቀዝዋንና የእሳት አደጋም በቅጠል የሚጠፋ መሆኑን የቅኔው ምስጢር ይገልጣል ።

72 ዋዜማ

ዘአድማሱ (ገቡረ እድ)

ኀብእት ምድረ ኤርትራ
ግህደ ኮነት ቅድመ ገጸ ሙሴ ጽዱል ፤
እሙሴ ተከብቶ አኮ ኢትክል ።
እመ ይከይዳሰ ፈርኦን እንበለ ሚካኤል በኀይል
ምስለ ሠራዊቱ ተገምረ በዞናት ማዕበል
እስመ ኮነ መፍቅዱ ቀቲል ፣

www.ethiopianorthodox.org

ት ር ጉ ም

ሽሽግ የኤርትራ ባህር
በሚያበራ ሙሴ ፊት ግልፅ ሆነች ፣
ከሙሴ መሸሸግን አትችልምና ።
ፈርኦን ግን ያለ ሚካኤል በሀይል ቢረግጣት
በማእበል ጦር ከሰራዊቱ ጋር ጠፋ ፣
ውዴታው (ፍላጎቱ) መግደል ሆኗልና ።

ም ስ ጢ ር

የተሸሸገች ሴት ከዘመዶችዋ መሰወርን እንደማትችልና እንደ ምትገለጥ ፣ የኤርትራ ባህር ምድርም ውሃው ለነሙሴ ሲሸሽላቸው ያን ጊዜ ታየች ። ደግሞ ጠላት ሲመጣ ሀይለኛው ተዋጊ ከእነሰራዊቱ በጦር እንደሚዋጋ ፣ ፈርኦን ከነሰራዊቱ እባህሩ ሲገባ በውሃው ሰጠመ ማለት በቅኔው ተመስጥሮበታል ።

ታ ሪ ክ

እስራኤል የኤርትራን ባህር በሙሴ መሪነት ሲሻገሯት ፡ ውሃዋ መሬቱን ለቆ በግራና በቀኝ እንደግድግዳ ቆመላቸው ፤ እስኤራልን ያሰቃይዋቸው የነበሩ የግብፅ ንጉስ ፈረኦንን ና ሰራዊቱን ግን አሰጠማቸው (ዘፀአ. 14 ፥ 1—15) ።

73 ዋዜማ

ዘለማ ኀይሉ (አለቃ)

ኢይበቁዕ ክብረ አዝማድ ፡
እስመ ወልደ ባዕል ወድቀ በእደ ረኃብ ኀያል ፣
አግብርት እንዘ ጽጉባን ወይተርፍ እክል ።

ምሳሌ ዝኒ ነገር አጠየቀተነ ኅል ፤
እምጣነ ወልዳ ኢድኅነ እምለቢሰ ቈጽል
እንዘ ወርቀ ትፈትል ድንግል ።

ት ር ጉ ም

የዘመዶች ክብር አይጠቅምም ፤
አገልጋዮች የጠገቡ ሲሆኑ እህልም ሲተርፍ ፣
የባለፀጋ ልጅ ገብረ ክርስቶስ በብርቱ ራብ እጅ ውድቋልና ።
የዚህንም ነገር ምሳሌ በረት አስረዳችን ፤
ድንግል ወርቅን ስትፈትል
ልጅዋ ቅጠል ከመልበስ አልዳነምና ።

ም ስ ጢ ር

ገብረ ክርስቶስ የንጉስ ልጅ ሲሆን መንና (አለምን ንቆ) በመቸገሩና በስቃይ በመሞቱ ፣ ክርስቶስም እናቱ ድንግል ማርያም ሀርና ወርቅን አስማምታ ስትፈትል በተወለደ ጊዜ በቅጠልና በጨርቅ በመጠቅለሉ እንዃር የወገን ክብር ጠቃሚ አለመሆኑን በማለጥ ቅኔው ተመስጥሯል ።

74 ሥላሴ

ዘወልደ ጊዮርጊስ ሸኾ (አለቃ)

ለንጽሕት መሶበ ወርቅ
ርደተ መና ውስተ ገዳም
ወለእስራኤል ኢኮነ ፤ አኮኑ ጽጉባነ ቅንአት እከል ፣
ወይትዐወቅ እምድምፀ ንባቡ ለፋኑኤል ቃል ።
ዘኒ ነገረ ከመ ያጠይቅ እምሳል
መስተገብረ ምድር ዕፀወ ሐቅል
ዘማየ ቀላይ ያስቲ በዓዕለ እስኪል ፣
ያገዝፎ ለአምሉም ቈጽል ።

www.ethiopianorthodox.org

ት ር ጉ ም

የመና በገዳም ውስጥ መውረድ
ለንፅህት መሶበ ወርቅ ነው ፣
ለእስራኤል ግን አልሆነም ፤ ቅናት/እህልን የጠገቡ ናቸውና፣
ከፋኑኤል ቃል ንግግር ድምፅም የተነሳ ይታወቃልና ።
ይህንም ነገር ምሳሌ ያስረዳ ዘንድ
የዱር እንጨቶችን በፍሬ ላይ
የወንዝ ውሃን የሚያጠጣ የምድር ገበሬ
ለምለም ቅጠልን ያወፍረዋል (ያንሰራፋዋል) ።

ም ስ ጢ ር

ቀድሞ መና ለእስራኤል ይወርድላቸው ነበር ይባላል ። መልአኩ ፋኑኤል ያመጣው መና ግን በመሶበ ወርቅ ለምትመሰለው ቅድስት ማርያም መውረዱንና ለእስራኤል ልጆች ለነዘካርያስ አለመሆኑን የቅኔው ምስጢር ይገልጣል ። የአትክልቶችን ስር ውሃ የሚያጣጣ ገበሬ በፍሬው ላይ ቅጠሉን እንደሚያንሰራፋው ፣ የእሴይ ስር የሆነች ህፃኒቱ ማርያም የመልአክን መና እየተመገበች አድጋ አምላክን በመውለዷ ለእነርሱም ለቅንርሜፎች ሰዎች ትበጃቸዋለች ይላሉ ባለቅኔው ።

ታ ሪ ክ

ቅድስት ማርያም የስእለት ልጅ እንደመሆኗ በተወለደች በሶስት አመቷ ለቤተ መቅደስ ተሰጠች ። የቤተ መቅደሱ ሊቀ ካህናት ዘካርያስ ይባላል ፤ እርሱም መጥቅእ መትቶ (ደወል ደውሎ) የእስራኤልን ሽማግሌዎች ሰብስቦ ሲመካከር የእግዚአብሄር መልአክ ፋኑኤል በቤተ መቅደሱ ረቦ ታየ ። ሊቀ ካህናቱ ዘካርያስ ለርሱ የመጣ ሁብት መስሎት ቀረብ ቢል ወደላይ ሰቀቀበት ። እንዲሁም ሽማግሎቹ በተራ ቀረቡ ፤ ራቀ ። ስለዚህም ወላጆችዋ ኢያቄምና ሀና እንዲቀርቡ ታዘዙና ቢቀርቡ ፣ እጅግም አልቀረባቸ

ውም ፣ እጅግም አልራቃቸውም ። ከዚህም በሁዋላ ሀፂቱን ትተ ዋት እልፍ እንዲሉ ተደረገና ትተዋት እልፍ አሉ ። ሀፂቱም ወደ እነርሱው ድንኩል ድንኩል ስትል መልአኩ ወረደና በከንቱ ውስጥ አድርጎ ሰማያዊውን ህብስት መግቧትና ሰማያዊውን ወይን አጠጥቷት እንዳረገ ተፅፏል (ነገረ ማርያም) ።

75 ሥላሴ

ዘመኩንን በሉምን (አለቃ)

ለምንት አንገለጉ
ዕጓያተ ምድር አሕዛብ ?
በጌቴሴማኒ ዐረበት እኮኑ ፋሲካሆሙ ድንግል ፣
ወገፍትዐ ማዕዳቲሆሙ ደመና ቀሊል ።
ወተመሥጠ ሄኖክ ሥጋሃ በመዐዛ ኤልያስ ኮል
ይቤሎሙ ቶማስ መስተበቅል ፤
ወበሥጋ ድንግል ታቦር መጽአ ቃል
እምደመና ወልድየ ዘይብል ።

ትርጉም

የምድር ትሎች / አህዛብ
ለምን ተሰበሰቡ ?
በጌቴሴማኒ ፋሲካቸው / ድንግል ደርሳለችና ፣
ቀላል ደመናም ማእዳቸውን ገልብጧልና ።
ቶማስ ተበቃይም ስጋዋ / ሄኖክ በኤልያስ / ሽቱ
መእዛ ተመሰጠ አላቸው ፤
ከደመናም « ልጄ» የሚል ቃል
በድንግል ስጋ / ታቦር መጣ ።

ምስጢር

«በእግዚአብሄር ልጅ ላይ አህዛብ ለምን ተሰበሰቡ » እንደተባለው ሁሉ የመቃብር ትሎች በጌቴሴማኒ በተቀበረች በማርያም መቃብር አልተፈጠሩም ። ደግሞ ፋሲካ እንደሚደርስ ድንግል ማርያም ከጌቴሴማኒ መቃብር ተነሳች ። ክርስቶስም የሸቃጮችን መደብር እንደገለባበጠባቸው የማርያምን ስጋ ትሎች እንዳይበሉ ደመና ወደሰማይ አሳረገባቸው ። በሎሚ ሽታም እንደመመሰጥ የማርያም ስጋ እንደሄኖክና እንደ ኤልያስ ተመሰጠ (አረገ) ።

ሽቱንም ያሸተተው እንደሚያደንቅ ቶማስ ሀዋርያ ማርያምን ስታርግ አገኛት ። ከደመናም በታቦር ሰማይ ቃል እንደመጣ ሁሉ (እንደተነገረ ሁሉ) ፤ የማርያም ስጋ በእርገቱ ጊዜ በመላእክት ቃል ተመሰገነ ማለት በቅኔው ተመስጥሯል ።

76 ዘይእዜ

ይሄሉ ቃል በተቃውሞ ፤
ወለድኩ ቃለ ለእመ ትቤ ድንግል
ለእዝማድ ዮሴፍ ወሰሎሜ
እስመ አብ እምቅድመ ዓለም ወለድከዎ ይብል ፤
ወከመ ኢይትከሐድ አብ ከመ መልከአ አብ መልከአ ቃል
ወከመ ኢትትከሐድ እም ገባሬተ ኀይል
ኢሀሉ እምቅድም ከሒደ ወላዲት ዘይከል ።
ወከመ ኢትትከሐድ እም ገባሬተ ኀይል

ትርጉም

ቃል በተቃውሞ ይኖራል ፤
ለሰሎሜና ዮሴፍ ዘመዶቿ
ድንግል ቃልን ወለድሁ ብትል
አብ ከአለም በፊት (አስቀድሞ) ወለድሁት ይላልና ፤
አብም እንዳይካድ የቃል መልክ እንደ አብ መልክ ነውና ፤

www.ethiopianorthodox.org

ታምር አድራጊዋ እናትም እንዳትከድ
ከቀድሞ ጀምር እናትን መካድ የሚችል የለምና ።
ታምር አድራጊዋ እናትም እንዳትከድ

ምስጢር

ከአለም መፈጠር በፊት እግዚአብሄር ወልድ ከእግዚአብሄር አብ በባህርይ ያለ እናት ተወለደ ። አለም ከተፈጠረ በሁዋላ ወልድ ከድንግል ማርያም ያለ አባት ተወለደ ፤ ከባህርይ አባቱ አብ ጋር ትክክል መሆኑ ግን የማይመረመርና ይህም ሁለት ልደት የሚባል መሆኑን ባለቅኔው ያስረዳሉ ።

ታሪክ

ለአብና ለመንፈስ ቅዱስ ቃላቸው የሆነው እግዚአብሄር ወልድ ከአለም መፈጠር በፊት ያለእናት በማይመረመር ምስጢር ከአብ ባህርይ ተወልዷል ። ቢወለድም አብ አይበልጠውም ፣ አይቀድመውም ። በፍፁም መልክ ከአብና ከመንፈስ ቅዱስ ጋር ትክክል ነው ። ከአለም መገኘት በሁዋላ ከኪሩቤል መንበሩ ሳይለቅ በምላት ወልድ ወደዚህ አለም መጣ ። ያለአባት ከቅድስት ማርያም በድንግልና ተፀነሰ ፣ ከስጋዋ ስጋን ከነፍሷ ነፍስን ነሳ (ወሰደ) ። ፍፁም ሰው ሆነ ። ቃል በድንግልና ስጋ ያለ ሴቶች ልማድ ትወለደ ፤ ከሀጢአት በቀር የሰውን ህግ ፈፀመ ። «ነአምን ክልኤተ ልደታተ (ሁለቱን ልደቶች እናምናለን) » በተባለው መሰረት ቀዳማዊ ልደቱና ደሀራዊ ልደቱ ከዚህ በላይ ተገልጧል ።

77 ዘይእዜ

ዘለፉ ዘወድቀ ላዕለ መካን
ቅድመ ልደተ ቃል ሕያው ወድኅረ ልደቱ ለቃል ፤
እመ ላዕሌኪ ነበብነ ድንግል

በበዕለቱ ኪያኪ ዕጹተ ማሕፀን እንዘ ንብል ፤
ነፍሰ ድንግልና ጸድቅ ከመ ኢንቅትል
ዘለፉ አልብነ ፤ ወንስሐነ ቀሊል ።
ነፍሰ ድንግልና ጸድቅ ከመ ኢንቅትል

ትርጉም

በመሃን ላይ የወደቀውን ዘለፋ (ስድብ)
ከህያው ቃል ልደት በፊትና ከቃል ልደት በሁዋላ ፣
እንቺን በየቀኑ ማህፀነ ዝግ እያልን
ድንግል ! በአንቺ ላይ በተናገርን ጊዜ ፣
የድንግልና / ፃድቅ ነፍስን እንዳንገድል
ዘለፋ (ስድብ) የለብንም ፤ ንስሃችንም ቀላል ነው ።
የድንግልና / ፃድቅ ነፍስን እንዳንገድል

ምስጢር

ባል አግብተው ያልወለዱ መሃኖች ሴቶች ካለመውለዳቸው የተነሳ ፣ ማህፀነ ዝግ እየተባሉ በአሪቱ ዘመን ይሰደቡ ነበር ፤ ማርያም ግን በድንግልና የእግዚአብሄርን ቃል ፀንሳ በድንግልና በመውለዷ ማህፀነ ዝግ መባል እንደነርሱ አያሰድባትም ። ስለዚህ ማህፀነ ዝግ መባል ምስጋናዋ ነው ። ማህፀነ ዝግ ባዮችም እውነተኞች አመስጋኞች ናቸው ይላሉ ባለቅኔው ።

ታሪክ

በአሪት ዘመን ምክነት የሚመጣው በሃጢአት ነው ስለሚባል ያልወለዱ ሴቶች ሁሉ « ዕጹተ ማሕፀን (ማህፀነ ዝግ) » እየተባሉ ይሰደቡ ነበር ።

www.ethiopianorthodox.org

78 መወድስ

ይትረከብ ምክር እምድኅረ መከራ ፤
ወይስማዕ ዘንተ ዘቦ እዝነ አምሳል ፤
እምጣነ ይቤ እግዚእ በዘኢይትሔሰው ቃል
በላዕለ እሥራኤል ድኅረ አንገሦ
ነሳሕኩ እስመ አንገሥክዎ ለሳኦል ቀሊል ፤
ወጸልአ አምኖን
ግብረ ሙስናሃ ለትእግር ድኅረ አግሰና በኀይል ።
በለስኒ ድኅረ መተረ እምኀዲገ ትእዛዝ በቀል
አስቆቀወ አረጋዊ ወይልየ እንዘ ይብል ፤
ወዳዊት በከየ በሞተ አርዮ ባዕል ፤
አንቀጸ ምንዳቤ አምጣነ ቦአ ርእሶ ከመ ይቅትል ።

ትርጉም

ምክር ከመከራ በሁዋላ ይገኛል ፤
የምሳሌ ጆሮ ያለውም ይህን ይስማ ፤
በእስራኤል ላይ ካነገሰው በሁዋላ
ጌታ በማይዋሽ ቃል ቀላል
ሳኦልን ስላነገስሁት ነደምሁ (ተፀፀትሁ) ብሏልና ፤
በሀይል ካጠፋት
በሁዋላም የትእግር ጥፋት ስራን አምኖን ጠልቷልና ።
ትእዛዝ/በቀልንም ከመተው የተነሳ በለስን ከቆረጠ በሁዋላ
ሽማግሌ/አዳም «ወይኔ» እያለ አለቀሰ ፤
በኦርዮ/ባለጠጋ ሞትም ዳዊት አለቀሰ ፤
በመከራ/በር ራሱን ይገድል ዘንድ ገብቷልና ።

ምስጢር

«ምከረው ምከረው ፤ እምቢ ካለ መከራው ይምከረው » እንደሚባል የሰውን ምክር የማይቀበል ሰውን መከራ ያርማል ፤ ያስተካክላል ፤ ይህም በአምላክና በሳኦል በአምኖንና በትእግር ፤ በአዳምና በበለስ ፤ በዳዊትና በኦርዮ ታሪክ ተፈፅሟል በማለት ባለቅኔው በማህበራዊ ኑሮ ውስጥ ያለውን ሁኔታ በቅኔያቸው ምስጢር ገልጠዋል ።

ታሪክ

እግዚአብሄር ሳኦልን በእስራኤል ላይ ካነገሰው በሁዋላ አማሌቅን እንዲበቀልና ጨርሶ እንዲያጠፋቸው ቢያዝዘው ሳኦል የእግዚአብሄርን ትእዛዝ ጥሶ የአማሌቅ ንጉስ አጋግንና ሌሎችንም ማርኮ በመግደል ፈንታ ወደ ሀገሩ አውጥቷቸዋል ። ስለዚህ እግዚአብሄር እርሱን በማንገሱ ተፀፅቷል (1 ሳሙ. 15 ፤ 1—12)

አምኖን በዝሙት አስተሳሰብ እህቱ ትእግርን ለሩካቤ ስለአሰባት እርሷን የሚያገኝበትን ዘዴ ፈጥሮ በፈጠረው የተንኮል ዘዴ ብትመጣለት ድንግልናዋን ገሰ.ታል ። ነገር ግን ድርጊቱ ከተፈፀመ በሁዋላ በወደዳት ልክ እርሷን ጠላት (2 ሳሙ. 13 ፤ 1—22)።

79 መወድስ

ዘመርሻ (መጋቢ ፤ ዘዲግ ጊዮርጊስ)

በርቀተ ነፍስ ተንብአ ግዘፈ ሥጋነ ፤
እስመ ዓላመ ነፍስ ኮነ ዓለመ ሥጋ ብሔረ እክል ።
ወነገረነ በየውጣ ቅርፀተ አካል
ኵሉ ዘርእየ ከመ ሠናይ
ረኃብ ጼዉ ለልሱሕ ቈጽል ፤
እምጣነ ኵሉ ዘይቈስም
ለእለ ይረፍቁ ሕዝብ ዲበ ማዕር ወሐመልማል ።
ወዕአሂ በዘመንነ ለገቢረ ምሳሕ በዓል
ሞት ዘይጼአና ፈረሰ አክዓብ ሐመልሚል ፤
ወለናዝራዊ ሶምሶን ንዋየ ሐቅሉ ዕዋል
ለወልድ ልብሰ ልደቱ ወሥብሐ መሥዋዕቱ ለእስራኤል ።

www.ethiopianorthodox.org

ትርጉም

የስጋችን ውፍረት በነፍሳችን ርቀት ተሸሸገ ፤
የእህል አገር የሆነ የስጋ አለም የነፍስ አለምን ሆኗልና ።
ሁሉንም ጥሩ እንደሆነ ያየ
የአልጫ ቅጠል ጨው/ ራብ
የአካልን ቅርፅ (አዝልና ቅፅል በሌላት) በየውጣ ነገረን ፤
በሳርና በቅጠላ ቅጠል ላይ
ለተቀመጡ ህዝብ ሁሉን የሚያጣፍጥ ነውና ።
ሞት የሚጋልበው ዥጉርጉር የአከአብ ፈረስም
ምሳ/ በአልን ለማድረግ በዘመናችን ወጣ ፤
የናዝራዊ ሶምሶን የጦርነት እቃ የሆነ አህያም
ለወልድ የልደቱ ልብስ ነው ፤ ለእስራኤልም የሰባ መስዋ
እቱ ነው ።

ምስጢር

እንድን አገር ጠላት ሲወር ፈሪ ቦታ መርጦ እንደሚሸሸግ ፤ በከፉ ቀን ራብ ጊዜም እህል ጠፍቶ የስጋ ውፍረት እንደ ነፍስ ረቀቀ ። አዝልና ቅጥል እንደሌላት እንደ ግሪክ ፊደል የውጣም (አይ) ሰው ሁሉ ቀጠነ ፤ መነመነ ። ምግብ በጨው እንደሚጣፍጥ ፤ በከፉ ቀን ራብ ጊዜም ማንኛውም ቅጠላ ቅጠል ጣፈጠ ሰውም ምግብ ሳያማርጥ እንደ ከብት ቅጠል በላ ። ዳግመኛም በበአል ጊዜ ሰው በፈረስ ተቀምጦ እንደሚወጣ ፤ ሞትን ያስከተለ ራብ በእስራኤል ንጉስ አከአብ ዘመን እንደ በረታ በኢትዮጵያም በከፉ ቀን በጣም ፀና ። የፈረሱ መልክ ዥጉርጉር እንደሆነ ራብም የሰውን መልክ ለዋወጠው ። ሶምሶን ጠላቶቹን በአህያ መንጋጋ አጥንት እንደጨረ ሳቸው እግዚአብሄር ወልድ ከቅድስት ማርያም በቤተ ልሄም በከ ብቶች በረት ሲወለድም በአህዮች ትንፋሽ ተሟሟቀ ። በመልካምም ቀን የሰባ ከብት ለመስዋእት እንደሚመረጥ ሁሉ ፤ የከፉ ቀን ራብተኞ ችም የአህያን ስጋ በመብላት በራብ ምክንያት ከሚመጣ ሞት ለመዳን መሞከራቸውን በመግለጥ ባለቅኔው የራብን አስከፊ ገፅታ ያሳያሉ ።

80 ግእዝ ጉባኤ ቃና

ዜናዊ ረኃብ እመ ተዝያነወ ዞሉ
ባሕታዊ ልሂቅ ኢታድክመኒ ይቤሉ ።

ትርጉም

ወሬኛ/ ራብ ሁሉን በአወራ ጊዜ
ሽማግሌ/ መናኝ (ባህታዊ) «አታድክመኝ» አለው ።

ምስጢር

ወሬኛ ሰው የሆነ ያልሆነውን ሲቀባጥር ፤ ሰሚው ከመሰልቸቱ የተነሳ «እባክህ አታድክመኝ» እንደሚለው ፤ ባህታዊን (መናኝን) ራብ አደከመው ይላሉ ባለቅኔው ።

81 ዕዝል ጉባኤ ቃና

ነገረ ሐሜት ኢይንብብ ደመና መልዕልተ ኢየር ዘሀሉ ።
አምጣነ ይሰምዕ ወይን ዘኢይሰምዕ መሲሉ ።

ትርጉም

በሰማይ ላይ ያለ ደመና የሀሜት ነገርን አይናገር ፤
ወይን የማይሰማ መስሎ ይሰማልና (ያዳምጣልና) ።

ምስጢር

አሜተኛ የተኛውን ሰው ሲያማ የሚታማው ሰው እንቅልፍ የወሰደው መስሎ እያንኮራፋ ያዳምጠዋል ፤ እንዲሁም ወይን በደመ

www.ethiopianorthodox.org

ናና በዝናብ ጊዜ (በክረምት) የደረቀ ቢመስልም ውስጡ ለምለም ነት ያለው መሆኑን የቅኔው ምስጢር ያስረዳል ።

82 ዘአምላኪየ

ያስተጋብእ ጠለ ንዋየ ዘመን ዙሉ
ጕንደ ወይን ብእሲ ዕራቁ ዘሀሉ
ለዘይመጽእ ዘመን ይከውነኒ ብሂሉ ።

ት ር ጉ ም

ራቁቱን ያለ የወይን ግንድ / ሰው
ለሚመጣው ዘመን ይሆነኛል ብሎ
የዘመን ገንዘብ/ልምላሜን ሁሉ ይሰበስባል ።

ም ስ ጢ ር

እንዳንድ ሰው እየተራበና እየተራቆተ ለወደፊት እጠርበታለሁ በማለት ብዙ ገንዘብ ያጠራቅማል ። ወይንም በበጋ ወራት በግልጥ የያዘውን ልምላሜ በክረምት ወራት በውስጡ ደብቆ እንደያዘ ይዘ ልቃል ማለት በቅኔው ተመስጥሯል ።

83 ሚበዝኅ

ዘተከለ ጊዮርጊስ

በመዐዛ ሥቃይ ወገድል
ለዐፅመ ጊዮርጊስ አፈው አልቦ ዘይመስሎ ፤
እስመ እስከ አድማስ በጽሐ በመትከፈ ነፋስ ወዐውሎ ፥
ወበመዐዛሁ ሰሐበ ዘማ ቶማስ ሰይፈ እንተ ታስተቃትል
ዙሎ ።

ት ር ጉ ም

የጊዮርጊስ አጥንት/ሽቱን
በገድልና በስቃይ ሽታ የሚመስለው የለም ፤
በነፋስና በአውሎ ትከሻ እስከ አድማስ ደርሷልና ፥
በሽታውም ሁሉን የምታጋድል የቶማስ ሽርሙጣ/ሰይፍን
ስቧልና ።

ም ስ ጢ ር

በመአዛው ወደር የሌለው ሽቶ በነፋስ ተወስዶ ከሩቅ ቦታ ሲሸት ሽርሙጣን ያስደስታል በማለት ፥ ከዚህ አንፃር ጊዮርጊስም ብዙ ስቃይና መከራን ከተቀበለ በሁዋላ በሰይፍ መቆረጡን ባለቅኔው መስከረዋል ።

84 ዋዜማ

መኑመ ይሰትዮ
ለዘበጽሕርት ወረደ ነደ ነበልባል ጼተሎ ፤
ቂርቆስ እምጣነ ተንሥአ ጸገብኩ ብሂሎ
ወደመ ደመ ለመርቆሬዎስ ይቤሎ
ባሕቱ ዘጸምዐ ነፋስ ዐውሎ
ጊዮርጊስ ኢኀደገ ጣሕሎ ።

ት ር ጉ ም

በጋን የወረደ
የነበልባል ነዲድ/ ጉሽ ጠጅን ማን ይጠጣዋል ፤
ቂርቆስ «ጠገብሁ» ብሎ ተነሥቷልና
መርቆሬዎስንም ደም ደም ብሎታልና ።
በአውሎ ነፋስ የተጠማ ጊዮርጊስ ግን
አተላውንም አልተወም ።

www.ethiopianorthodox.org

ምስጢር

በጋን የወረደ (የቀረበ) ጠጅ ሀይለኛ ሲሆን፣ አንዱ ሰው ቀምሶ ሲተወው፣ ሌላው ደግሞ «ደም ደም አለኝ» ብሎ ይተወዋል። የተጠማ ሰው ግን እስከ አተላው ያንጧልጠዋል። እንዲሁም የጠጁ ምሳሌ በሆነው በፈላ የጋን ውሃ ውስጥ ቂርቆስ በገባ ጊዜ አልተቃጠለም። መርቆሬዎስም በሰይፍ በተቆረጠ ጊዜ ደሙ ተንጠባጥቧል፤ በነፋስ የተዘራ ጊዮርጊስ ግን በእሳቱ ተቃጠለበት ማለት በቅኔው ምስጢር ተገልጧል።

85 ዘይእዜ

ዘመንግሥቱ (መሪጌታ)

ተናዘዘ ስምዖን ብዙኅ ዕዳሁ ፤
በውስተ ሀገር ምንት ያነብረኒ ብሂሎ
ለስደት እምድኅረ ተንሥአ አኮኑ ትቤሎ
ማርያም አነ ለዕዳከ እከፍሎ ፤
ዕዳሁሰ ትከፍል እመ ትምህሎ
ከመ ልቡናሁ ሀለወ ኢህልወ ዕዳ መሲሎ ።
ዕዳሁሰ ትከፍል እመ ትምህሎ

ትርጉም

ስምኦን የእዳውን ብዛት ተናዘዘ ፤
«በሀገር ውስጥ ምን ያስቀምጠኛል» ብሎ
ለመሰደድ ከተነሳ በሁዋላ ማርያም
«እኔ እዳህን እከፍላለሁ» ትለዋለችና ፤
እዳውን ግን ትከፍልለት ዘንድ ብትምልለት
እዳ የሌለበት መስሎ እንደ ልቡ ኖረ ።
እዳውን ግን ትከፍልለት ዘንድ ብትምልለት

www.ethiopianorthodox.org

እዳ የበዛበት ሰው ከአገሩ ሊሰደድ ሲነሳ፣ «እዳህን እኔ እከፍልልሃለሁ» ብላ እናቱ እንደምትምልለት፣ የባለእዳው ምሳሌ የሆነ በላኤ ሰብእም ሀጢአቱ በዝቶ ወደ ገሃነመ እሳት የሚያወርደው ቢሆንም ቅድስት ማርያም በቃል ኪዳንዋ ሀጢአት እንዳልሰራ ሰው ያደረገችው መሆኑን የቅኔው ምስጢር ያስገነዝባል።

86 መወድስ

ዘገብረ ሥላሴ (መምህር፣ ዘኤልያስ)

መኑመ ሰብእ አንተ የሐምዮ
ለባዕል ሞት እምቅድመ ዓለማት ዘሀሎ ?
አኮኑ ይጼውዕ እንዘ ያስተዔሪ ኵሎ
ለውሉደ ሰብእ አመ አቅረበ
ዕፄ ምድር ዘቦ መቃብረ እክሎ ።
ማርያምኒ ንግሥተ ሴሎ
ኢተርፈት ድኅረ በርኅቀተ ሀገር ተደንግሎ ፤
አኮኑ በዙረ ዚአሃ አመ ይገብር በዓሎ
ወይነ ሥጋዌ አስተዳለወ ኪያሃ ለተቀብሎ
ባሕቱ ኤልያስ ተርፈ እምነ ምሳሁ ተጎንጕሎ
መድኅኒተ ሠረገላ ሰተይኩ እንዘ ይብሎ ።

ትርጉም

ከአለማት በፊት ያለ
ሞት/ባለፀጋን የሚያማው ማን ነው ?
ሁሉን እያስተካከለ ይጠራልና
የምድር ትል ያለበት እህሉ/መቃብርን
ለሰው ልጅ ባቀረበ ጊዜ ።
የሴሎ ንግስት ማርያምም

በድንግልና/አገር ርቀት ወደሁዋላ አልቀረችም ፤
የበኩር ልጅዋ በእሉን ባደረገ ጊዜ
እሷን ለመቀበል የወይን ጠጅ/ሰው መሆንን አዘጋጅቷልና
ኤልያስ ግን ሰረገላ/መድሀኒትን
ጠጣሁ ብሎ ከግብዣው ቀረ ።

ም ስ ጢ ር

ሁሉን አስተካክሎ የሚጠራና ነቀዝ የሚበላውን እህል የሚመገብ ባለፀጋን የሚያማው ሰው የለም ። እንዲሁም የባለፀጋው ምሳሌ የሆነ ሞት ሁሉን ትል ወደሚፈጠርበት መቃብር ያወርዳል ። ባለፀጋው በሩቅ አገር የምትኖረውን ወዳጁን እንደሚጠራት በድንግልናዋ አምላክን የወለደች ቅድስት ማርያምም ከሞት አላመለጠችም ። ባለፀጋው የበአል ግብዣን ሲያደርግ ወይን እንደሚያዘጋጅ ወልድ የሚሞት ስጋዋን ለበሰ ። መድሀኒት የጠጣም ሰው ከባለፀጋው ድግስ ገብቶ እንደማይጋበዝ ነቢዩ ኤልያስ በሰረገላ ወደሰማይ ስለአረገ ከሞት ጥፋት ለጊዜው ዳነ በማለት ባለቅኔው ማንኛውም ፍጡር ከሞት እጅ የማያመልጥ መሆኑን በቅኔያቸው ምስጢር ያስረዳሉ ።

87 መወድስ

ዘመንሥግቲ (መሪጌታ)

ብእሲት ባሕር ምልእተ ዐመፃ
ለብእሲሃ ምልክዓም እፎኑመ ታቀልሉ ?
እመ እገሪሁ ያቀርብ ተኀፅበኒ ብሂሉ
እግረከ ኢየኀፅበከ አኮኑ ትቤሉ ፤
ወአምጽእት ምክንያተ
እንዘ ትብል ማይ ውስተ ቤትየ ኢሀሎ ።
ለፈርዖንሰ እመ ሠምረቶ እንበለ ንስቲት ተሀጕሎ

ሐዊራ ውስተ ፍኖቱ ፈረሰ ትትቄበሎ ፤
ወበተዋንዮ ብዙኀ እንዘ ታስተሜኒ ዙሎ
ምዕረ ትጼዐና ወምዕረ ትስቀሎ ።

ት ር ጉ ም

በደልን የተመላች ባህር /ሴት
ሙሴ / ባልዋን ምንኛ ታቀለዋለች ?
ታጥበኛለች ብሎ እግሩን ቢያቀርብ
እግርህን አላጥብም ትለዋለችና ፤
ምክንያትም አመጣች
በቤቴ ውስጥ ውሀ የለም ስትል ።
ያለ ትንሽ ጥፋት ፈርኦንን ግን ብትወደው
ከመንገዱ ሂዳ ፈረስን ትቀበለዋለች ፤
በብዙም ጨዋታ ሁሉን እያስመኘች
አንድ ጊዜ ትጫነዋለች አንድ ጊዜም ትሰቀለዋለች
(ትቀመጥበታለች) ።

ም ስ ጢ ር

ሴት ባልዋን ስትንቅ «ውሀ የለኝም ፡ እግርህን አላጥብም » ትለዋለች ፤ ባልዋን የምትወደው ከሆነ ግን ፈረሱን ከመንገድ ትቀበለዋለች ። በሴት የተመሰለች የኤርትራ ባህርም ለነሙሴ መንገድ ስትሰጥ ፈርኦንን ግን ከነፈረሱና ከነሰራዊቱ ማስጠሟን ባለቅኔው ያስገነዝባሉ ።

88 ዋዜማ

ዘለማ ኀይሉ (አለቃ)

ሰሎሞን በብዝኀ ኩብሩ
ድኀረ ቤተ ርእሱ አዕበየ ወቤተ እግዚኡ ፈጸመ
ኢጸመወ ለቤተ ባዕዳን ከመ ያትርፍ ስመ ።

www.ethiopianorthodox.org

ሥርዐተ ሕንጻ ዓለም እመ ከመዝሰ ቆመ
ለቤትከ ጴጥሮስ አሠኒ ቅድመ ፤
ወለሙሴ ትሔሊ ዳግመ ።

ት ር ጉ ም

ሰሎሞን በክብሩ ብዛት
የራሱን ቤት ከፍ ካደረገና የጌታውንም ቤት ከጨረሰ በሁዋላ
ስምን ያተርፍ ዘንድ ለሌሎች ቤት አልደከመም ።
የህንፃ ስርአት አለም እንደዚሁ ቢቆም ግን
ጴጥሮስ መጀመሪያ የቤትህን ህንፃ አሳምር ፤
ለሙሴ ግን ሁለተኛ ታስባለህ ።

ም ስ ጢ ር

ሰሎሞን የራሱን ቤተ መንግስትና የእግዚአብሄርን ቤተ መቅደስ በመስራት ስሙን አስጠራ እንጂ የሌሎች ሰዎች ስራን የስሙ መጠሪያ አላደረገም ፤ ሀዋርያው ጴጥሮስ ግን በደብረ ታቦር ለራሱ ሳይል ፤ ለአምላክና ለሁለቱ ነቢያት ለሙሴና ለኤልያስ ቤት ለመስራት መመኘቱን የቅኔው ምስጢር ያስረዳል ።

ታ ሪ ክ

ሰሎሞን አባቱ ዳዊት ሲመኘው የኖረውን ቤተ መቅደስ ለመስራት አጋጣሚ ጊዜ አግኝቶ « ወልድ ወሕንጻ ያዐብዩ ስመ (ልጅና ህንፃ ስም ያገናሉ ፤ ያስጠራሉ) » በማለት በሲራክና በሰሎሞን እንደተነገረ አስደናቂ ቤተ መቅደስን ለአምላኩ ሰርቷል (1 ነገስ.8) ። የራሱንም ቤተ መንግስት አሳምሯል ። ይሁን እንጂ ዝናን ለማትረፍ የሌሎችን ቤት ለመስራት አልተጋም ነበር ።

ጴጥሮስ በደብረ ታቦር ከክርስቶስ ጋር ሳለ ለክርስቶስና ለሙሴ ለኤልያስም አንዳንድ ቤት እንዲሰራ ተመኘ እንጂ ለራሱ አላሰበም ነበር (ማቴ. 17) ።

89 ዋዜማ

ዘአድማሱ (ንቡረ እድ)

ሕንፃ ቤተ ሰማዕት እለ ነጸሩ
ወወልደ ንጉሢ ዘርእዩ ያስተበፅዑ ፍጹመ
እስመ ወልድ ወሕንጻ ያዐብዩ ስመ ።
ወከመ ኢይትሀጉል ድኅረ በሕንጻ ቤቱ ዘደከመ
ምስለ እግዚኡ ኪዳነ ጊዮርጊስ አቀመ ፤
ተጋድሎ አኮኑ አቅደመ ።

ት ር ጉ ም

የሰማእት ቤት ህንፃን ያዩ ሰዎችና
የንጉስንም ልጅ ያዩ ሰዎች ፀፍፁም ያመሰግናሉ ፤
«ልጅና ህንፃ ስምን ያስጠራሉና »
በሁዋላም በቤቱ ህንፃ የደከመ እንዳይተጓጎል
ጊዮርጊስ ቃል ኪዳንን ከጌታው ጋር አቆመ ፤
መጋደልን አስቀድሟልና ።

ም ስ ጢ ር

መልክ መልካም ጎልማሳ ሲታይ ፤ ዱር « ይህስ የንጉስ ልጅ ይመስላል » ይባላል ። እንደዚሁም ሁሉ የቅዱስ ጊዮርጊስ ቤተ መቅደስ ህንፃ እጅግ የተዋበ መሆኑንና ፤ ልጅም ስምን እንደሚያስጠራ ህንፃው የአሰሪው ስም መታሰቢያ መሆኑን ቅኔው ይገልጣል ። በዚሁም ላይ ልጅ እንዲወጣ የስራ መበጀት እንደሚያስፈልገው ፤ የጊዮርጊስንም ቤተ መቅደስ ያሰራው ሰው ዋጋውን እንዲያገኝ ቅዱስ ጊዮርጊስ ከአምላኩ ጋር ቃል ኪዳን መግባቱን ባለቅኔው አመስጥረዋል ።

www.ethiopianorthodox.org

ታ ሪ ክ

ያራዳ ጊዮርጊስን ቤተ ክርስቲያን ከአድዋ ዘመቻ በሁዋላ አፄ ምኒልክ አሰርተዋል ። በዘመኑም ከነበሩት አብያተ ክርስቲያናት በአሰራሩ በጣም አስደናቂ ሆኖ ተገኝቷል ። አስደናቂ ስራውም ከአድዋ ድል ጋር ተጣምሮ አሰሪውን አፄ ምኒልክን ስመጥር አድ ርጓቸዋል ።

90 ዋዜማ

ለመልአክ ኢናከብሮ
ለእመ አሥረፀ ክንፈ በመጠነ ነዊኀ ቆሙ ፤
ለዖፍ ወለትንንያ እስመ ክንፍ ቦሙ ።
ወበሢበቱ ለሰብእ ኢናከብሮ ቀዲሙ ፤
ጸዐዳ ሢበት እስመ ሀለዎሙ
ለዕፀው ወአእባን ኵሎሙ ።

ት ር ጉ ም

በረዥም ቁመቱ ልክ
ክንፍን ቢያበቅል መልአክን አናከብረውም፤
ለወፍና ለትንኝ ክንፍ አላቸውና ።
በመጀመሪያም ሰውን በሽበቱ አናከብረውም ፤
ለድንጋዮችና ለእንጨቶች ሁሉ
ነጭ ሽበት አላቸውና ።

ም ስ ጢ ር

መልአክ የሚከበረው ለወፎችና ለትንኞች ተፈጥሮ ያደለቻ ቸው ክንፍን በማብቀሉ እንዳልሆነ ፣ ሰውም የሚከበረው በስራውና በቁም ነገሩ እንጂ በድንጋዮችና በእንጨቶች ላይ የሚታይ ሽበትን

www.ethiopianorthodox.org

በማብቀሉ አይደለም በማለት ያለምንም ተግባር በልብስና በማ እረግ ብቻ መከበር የሚሹ ሰዎችን ባለቅኔው በቅኔያቸው ምስጢር ይገስፃሉ ።

91 ዘይእዜ

ዘተሰጣ (አለቃ)

ዴዋ ፋርስ ይሚጥ መንገለ ርሐ
ትሩፋነ ቤቱ ዕፀው በእንተጸ ብልጣሶር ቆሙ ፤
እምጣነ እልቦ ዘየዐብዮ
ለዮሐንስ ሕንጸ ላሊበላ ዘመካን እሙ ።
ወመንገለ እሳት ሑሩ እምኔየ ይቤሎሙ
ለኀጥአነ ምድር ዕፀው እለ በፀጋሙ
እደ ላሊበላ ዘሠርዐ ሚጠተ ብርሃናት በዐቅሙ ።
ለኀጥአነ ምድር ዕፀው እለ በፀጋሙ

ት ር ጉ ም

የፋርስ ምርኮን ወደ ሮሀ ይመልስ ዘንድ
የቤቱ ትራፊዎች እንጨቶች በብልጣሶር በር ቆሙ ፤
እናቱ መሃን የሆነች
የላሊበላ ህንፃ / ዮሀንስን የሚበልጠው የለምና ።
የብርሃናት ምልልስን በልኩ የሰራ የላሊበላ እጅም
በግራው ያሉትን ሀጢአተኞች / እንጨቶችን
ከእኔ ወደእሳት ሂዱ አላቸው ።
በግራው ያሉ ሀጢአተኞች/ እንጨቶችን

ም ስ ጢ ር

ተማርከው ወደፋርስ ባቢሎን ከወረዱት እስራኤላውያን ብዙ ዎቹ በሁዋላ ወደአገራቸው ተመልሰዋል ፤ ጥቂቶችም ከመማረክ ቀር ተው በብልጣሶር አደባባይ ተገኝተዋል ። ንጉስ ላሊበላም የክርስ

ቲያንን ወገኖች ወደርሃ ለመሳብ ቻለ ። እንጨቶችም ከላሊበላ ሀንፃ ተገለሉ ፤ እናቱ መክና የኖረች ዮሀንስን የሚበልጠው እን ደሌለ ቦታው የተለየች የላሊበላን ሀንፃም የሚመስል ቤተ መቅ ደስ የለም ። ክርስቶስም ሀጥአንን ወደ እሳት ሂዱ እንደሚላቸው ከላሊበላ ሀንፃ የተገለሉት እንጨቶች ማገዶ ሆኑ ። ብርሃኖችም (ፀሀይ ጨረቃ ከዋክብት) እንደሚመላለሱ የላሊበላ ሀንፃም እንደ ፀሀይ ጨረቃና ከዋክብት ያበራል በማለት ባለቅኔው ለላሊበላ ሀንፃ ያላቸውን አድናቆት በቅኔያቸው ምስጢር ገልጠዋል ።

92 መወድስ

ዘደስታ (አሌቃ ፥ ዘተድባበ ማርያም)

ዐቀብተ መቃብር ሕዝብ ዕፄያተ ሥጋ
እምግርማ ዮሐንስ አብ ርኁቀ ይቀውሙ ፤
ወግርማ ዮሐንስ ገጽ አመ ተወለጠ በሙ ፤
ዮሐንስ ፍሥሓ ኀዘነ ኮኖሙ ፤
እንዘ በመቃብር የሐልሙ
እምጣነ ሐሰተ ኮነ ሥጋ ዮሐንስ ሕልሞሙ ።
በሊሕነ እምቀዳሚ ለከዒወ ደም እግሮሙ
እምጣነ ኀሳር ወቅጥቃጤ ውስተ መቃብር ፍኖቶሙ ።
ወከመ መቃብር ክሡት ጕራዒቶሙ ፤
ኀምዘ አርዌ ምድር ዘአመ ኖኅ እስመቦ በአፉሆሙ ።

ት ር ጉ ም

መቃብር ጠባቆች የስጋ ትሎች / ወገኖች
ከአባት / ዮሀንስ ግርማ የተነሳ በሩቅ ይቆማሉ ፤
የዮሀንስ ግርማ / ፊትም በተለወጠባቸው ጊዜ
ደስታ / ዮሀንስ እዘን ሆነባቸው ፤
በመቃብር ውስጥ ሲያልሙ
የዮሀንስ ስጋ/ ህልማቸው ውሸት ሆኗልና ።
እግራቸውም ደምን ለማፍሰስ ከቀድሞ ፈጣን ነው ፤
በመቃብር/ መንገዳቸው ውስጥ መከራና ቅጥቃጤ አሉና ።
ጉረሮአቸውም እንደ መቃብር የተከፈተ ነው ፤
በኖህ ጊዜ የነበረ የምድር እባብ መርዝ በአፋቸው አለና ።

ም ስ ጢ ር

ጠባቂዎች የክርስቶስን መቃብር ርቀው እንደቆሙ ፥ ወልደ ነጎድጓድ ዮሀንስ የተባለውንም ሀዋርያ የመቃብር ትሎች አላገኙ ትም ። ክርስቶስም በደብረ ታቦር በተለወጠ ጊዜ ያዩት ሰዎች እንደ ደነገጡ ትሎችም በዮሀንስ አካል ላይ አልተገኙም ። ምክንያቱም የሴሊት ህልም ሲነጋ እንደማይገኝ ዮሀንስ ወልደ ነድጓድንም ከመ ቃብር ውስጥ ሊያገኙት ባለመቻላቸው ነው ። የክፉ ሰዎች እግር ደምን ለማፍሰስ እንደሚፋጠን ፥ እንደበታቸውም መርዝን እንደ ሚናገር ትሎችም ሌሎችን ሟች ወገኖች ይበላሉ ፤ ደማቸውንም ያፈሳሉ ማለት በቅኔው ተመስጥሯል ።

93 ግእዝ ክብር ይእቲ

ተመነየ ሞተ አምላክ ኖላዊሆሙ
ለአዳም ወሔዋን አባግዒሁ ኵሎሙ
አርዌ እኩይ እስመ በልዖሙ ቀዲሙ
ቈጽለ ቈጽለ እንዘ ይሬእዩ በዐይኖሙ ።

ት ር ጉ ም

እረኛቸው/ አምላክ ሞትን ተመኘ ፤
ሁሎች በጎቹ/ አዳምና ሄዋንን
ክፉ አውሬ ቀድሞ በልቷቸዋልና
በአይናቸው ቅጠል ቅጠልን ሲያዩ ።

www.ethiopianorthodox.org

ም ስ ጢ ር

ቅጠል ቅጠል ሲያዩ በጎቹን አውሬ የፈጀበት ጠባቂ ሞቱን እንደሚመኝ ፣ የአውሬ ምሳሌ የሆነ ሰይጣንም የበጎች ምሳሌ የሆኑ አዳምና ሄዋንን በበለስ ቅጠል ሙብል የተነሳ ያሳተበት የጠባቂ ምሳሌ ክርስቶስ ስለ ሰው ብሎ መሞቱን ባለቅኔው በቅኔያቸው ምስጢር አስረድተዋል ።

ታ ሪ ክ

አዳምና ሄዋን የሰው ፍጥረት መጀመሪያዎች ናቸው ይባላል። አዳም ያለዘር ከመሬት የተፈጠረ ተባት ሲሆን ሄዋን ከአዳም ጎን አጥንት የተፈጠረች እንስት ናት ። ሁለቱንም እምላክ የፍጥረቱ ሁሉ ገዥዎች በማድረግ አልጋቸው (ሾሚቸው) በህይወት ገነት አኖራቸው ። ከበለስ´ቅጠል በቀር ሁሉንም ፣ እንዲበሉና እንዲ ጠጡ ፈቀደላቸው (ዘፍጥ. 1 ፥ 27—28 ፤ 2 ፥ 19—25) ። ስለዚ ህም ሰይጣን ቀናባቸውና አሳስቶ የበለሲቱን ቅጠል እንዲበሉ አደ ረጋቸው ። ሲበሉም የብርሃን ፀጋቸው ተገፈፈባቸውና ተራቆቱ ። ከዚህም የተነሳ አምላክ ንስሃቸውን ተቀብሎ ስለእነርሱ ሰው ሆን ላቸው ፣ በመስቀል ተሰቅሎ ሞተላቸው ይባላል (ዘፍጥ, 3 ፥ 1-- 13 ። ኤፌ. 2 ፥ 4—5) ።

94 ዕዝል ክብር ይእቲ

በጽርሐ ይሁዳ ነዳይ እመ ተጠብሐ በግዐ ሙሴ ቀዲሙ
ለመኑ ይከውን እስመ ርጉባን ዙሉሙ
አዝማደ ይሁዳ ነዳይ ዘቅንአተ ልብ ማኅተሙ
ወእምነ ዝንቱ በግዕ ኢተካፈሉ እምነ ሥጋሁ ወደሙ።

ት ር ጉ ም

የሙሴ በግ በድሀ/ ይሁዳ አዳራሽ ቀድሞ በታረደ ጊዜ
ለማን ይሆናል ? የልቡ ቅናት ማተሚያው የሆነ

የድሀ/ ይሁዳ ዘመዶች ሁላቸው የተራቡ ናቸውና፤
ከዚህም በግ ከስጋውና ከደሙ አልተካፈሉም ።

ም ስ ጢ ር

ራብተኞች ሲበዙ «የአንድ በግ ስጋ ለስንት ይሆናል?» እንደ ሚባል የይሁዳ ወገኖች ሁሉ የበግ ምሳሌ በሆነ በክርስቶስ ስጋና ደም አለመጠቀማቸውን ባለቅኔው በቅኔያቸው ምስጢር ገልጠዋል።

95 ዕዝል ዕጣነ ሞገር

ዘተክለ ጽዮን (አለቃ)

ወልጦተ ሌዊ ወስምዖን ቃለ መሐላ ጽድቆሙ ፤
እስመ ተኍለቁ ጽድቀ ዐመፃሆሙ ።
እመሰ ሰብአ ገሊላ ላዕለ ዮሐንስ ፈጸሙ
ሕስወ ከናፍር መሐላሆሙ
በላዕለ ዐመፃ ወስኩ ዐመፃ ፤ እስመ ተከሥተ ግብሮሙ
ከመ ያፍ እምድኅረ ሠረረ ዮሐንስ ክብሮሙ ።

እ ሠ ሪ ን ጉ ሥ

እስተቀጸለቶ ባዕደ አክሊለ ስምዕ ተድባበ ማርያም እሙ
ለገላውዴዎስ መሲሕ ዘበኩራ እመ ዕለተ ሞቱ ቀዲሙ ፤
ወዛቲ ተድባብ ገራኅተ ደሙ ፤
እስመ ኀበ ግብሩ ይመርሕ ጊዜ ሕማሙ
ለሰማዕት ገላውዴዎስ ስሙ ።

ት ር ጉ ም

የሌዊና ስምኦን የመሀላ ቃልን መለወጥ እውነታቸው ነው ፤
በደላቸው (አመፃቸው) ከዕድቅ ተቆጥሯልና ።
የገሊላ ሰዎች ግን የከንፈሮች ውሸት የሆነ

www.ethiopianorthodox.org

መሃላቸውን በዮሀንስ ላይ ቢፈፅሙ
በደልን በበደል ላይ ጨመሩ ፤ ክብራቸው / ዮሀንስ
እንደ ወፍ ከበረረ በሁዋላ ስራቸው ተገልጧልና ።

አ ሰ ረ ን ጉ ስ

አስቀድሞ የበኽር ልጅዋ ለሆነ ንጉስ ገላውዴዎስ በሞቱ ጊዜ
እናቱ/ተድባበ ማርያም የሰማእትነት አክሊልን አቀዳጀችው፤
ይችውም ተድባበ ማርያም የደሙ እርሻ ናት፤
ምስክር የሆነ የገላውዴዎስ ስሙ
በመከራው ጊዜ ወደ ስራው ይመራልና።

ም ስ ጢ ር

ስምኦንና ሌዊ መሃላቸውን በማፍረስ ሴኬምን በዲና ምክንያት መግደላቸው ሃጢአት ያልሆነባቸው ሴኬም የፈፀመው ስራ አመፅ ስለነበረ ነው ። የገሊላ ሰዎች ግን ለሄሮድያዳ የተሰጠውን መሃላ ጠብቀው መጥምቁ ዮሀንስን ከሚገድሉ መሃላቸውን አፍርሰው ቢያድኑት ኖሮ ከፅድቅ ይቆጠርላቸው ነበር በማለት ባለቅኔው የገሊላ ሰዎች በዮሀንስ ላይ የፈፀሙትን በደል አውስተዋል ።

ቤርሳቤህ ልጅዋ ሰሎሞን ዘውድ እንዲቀዳጅላት እንደ ጣረች ተድባበ ማርያምም ለአደሷት ለአፄ ገላውዴዎስ የሰማእት ገላውዴዎስን ክብር አሰጠቻቸው በማለት ባለቅኔው አፄ ገላውዴዎስ የሰማእትነት ክብር በሚያሰጥ አኳኋት የሞቱ መሆኑን በቅኔያቸው ምስጢር ይመሰክራሉ ።

ታ ሪ ክ

ያእቆብ በኤሞር አገር ሳለ ዲና የተባለች ሙልከ መልካም ልጅ ነበረችው ። ያገሪቱ ሴቶች ልጆች ሲጫወቱ ልታይ በወጣች ጊዜ ያገሪቱ ጌታ የኤሞር ልጅ ሴኬም አያትና ልቡ በፍቅሯ ተመሰጠ (ተነካ) ። ስለዚህ ወስዶ አስነወራት ። አባቷ ያእቆብም ሰምቶ የል

ቡን በልቡ አድርጎ ልጆቹ ስምኦንና ሌዊ ከውጭ እስኪመጡለት ዝም አለ ። ስምኦንና ሌዊ የእህታቸውን መደፈር ሰምተው መጡ ። ኤሞርም ልጁ በፈፀመው ነውር ይቅርታን ሊጠይቅና ልጅቱን ለልጁ በሚስትነት እንዲሰጡት ሊለምናቸው መጥቶ ተለማመጣቸው ።ልጁ ሴኬምም አብሮት ተንናበሳቸው (እጅ በመንሳት ተለማመጣቸው) ። ስምኦንና ሌዊ ግን በእህታቸው በዲና ውርደትና በእነርሱ መደፈር በጣም ስለተናደዱ «አንተና ወገኖችህ እንድ ባንድ እንደእኛ ብትገረዙና ብትመስሉን ዲናን በሚስትነት ለአንተ እንሰጥሃለን ፤ እኛም የእናንተን ሴቶች ለልጆቻችን እናጋባለን» ብለው የተንኮል መልስ ሰጧቸው ። ሴኬምም በዲና ፍቅር ስለተነደፈ ወዲያውኑ ተገረዘ ፤ ሌሎችም የከተማው ሰዎች በርሱ መሪነት ተገረዙ ። በተገረዙ በሶስተኛው ቀን ቆስለው እንደተኙ ስምኦንና ሌዊ አደጋ ጥለው በሰይፍ መቷቸውና ቁጭታቸውን ተወጡ። ስለዚህም የቃል ኪዳናቸው ውል ከህይወት ወደሞት ተለወጠ (ዘፍጥ . 34፡1—31) ።

የገሊላ ንጉስ ሄሮድስ የተወለደበትን ቀን ሲያከብርና ሹማምቱን ሲጋብዝ የዘማዪቱ የሄሮድያዳ ልጅ ዘፈነችለትና አስደሰተችው ። ስለዚህ የመንግስቱን እኩሌታ ስንኳ ቢሆን እንደሚሰጣት ማለላትና «ምን ላደርግልሽ ትፈልጊያለሽ?» አላት። እርሷም እናቷ ሄሮድያዳ የሄሮድሮስ ወንድም የሆነው የፊልጶስ ሚስት ስትሆን ፊልጶስ ከሞተ በሁዋላ ሄሮድስ ስለወረሳት፤ ዮሀንስ «የወንድምህ የፊልጶስን ሚስት ማግባት አይገባህም» እያለ ያወግዝባት ነበርና ፤ «ዮሀንስ ከሞተ በእናቴ ምክንያት መንግስቱን አላጣውም» ብላ « የዮሀንስን ራስ ቆርጠህ ስጠኝ» አለችው ። ዮሀንስ በብዙ ህዝብ የታወቀ ገናና ስለነበር ንጉስ ሄሮድስ መሀላውን ለማፍረስ ተቸገረ ። ስለዚህም የዮሀንስን አንገት በሰይፍ አስቆርጦ ለዘማይቱ ልጅ ራሱን ሰጣት ። እርሷም « ንጉስና ንግስት ስትዘልፊ አትፈሪ የነበርሽ ምላስ እንዲህ ሆንሽን? » በማለት በያዘችው ነገር ስትወጋት ራሱ እንደመልአክ ክንፍ አውጥታ ጣራውን ሰንጥቃ ወደአየር በረረች ። ዘማይቱንም ከእነልጅዋ መሬት ውጧታል ይባላል (ማቴ.14 ፥ 1—12) ።

www.ethiopianorthodox.org

96 መወድስ

ሰይፈ ኀይለ መንግሥት ቅንት መጠነ ምናቤ
ኀያል ዮሐንስ ውስተ ሐቌከ ሰላማ
በውቤ ሥንከ ወበላህይከ ለማ፤
ወትቤ ድንግል ቃለ አፉከ
እስመ ርእየ ለኢትዮጵያ አመቱ ሕማማ
ለለዕለቱ ዘያደክማ ፤
ወታዐብዮ ነፍስየ ለውቤ አምላከ ራማ ።
እምአሶርሂ ዘይፈጥር ዲበ ትእዛዝከ ጻማ
ሠራዊተ ቤትከ ተካፈሉ ሰቂማ ዲበ ሰቂማ ፤
ወእመ ተራከባ ንግሥ ወቤተ ክህነት እማ
ጽድቅ ወሰላም በመዋዕሊከ ተሳለማ ።

ት ር ጉ ም

ሀይለኛ (ብርቱ) ዮሀንስ ! በሰላማ / ወገብህ
በውቤ/ውበትህና በለማ/ ወዝህ የመንግስት ሀይል/ ሰይፍን
በምናሴ ልክ(እንደምናሴ) ታጠቅ ፤
የአፍህ ቃል/ ድንግልም በየቀኑ
የሚያደክማት የአገልጋዩ ኢትዮጵያ ህመምን
አየ እኮ አለች፤
የሰማይ አምላክ/ውቤንም ነፍሴ ታከብረዋለች አለች ።
በትእዛዝህ ላይ ድካምን በሚፈጥር አሶርም
የቤትህ ወታደሮች ምርኮን በምርኮ ላይ ተካፈሉ ፤
መንግስትና እናቷ/ ቤተ ክህነትም በተገናኙ ጊዜ
ሰላምና እውነት በዘመንህ ተዋደዱ(ተስማሙ) ።

ሰይፉን ከወገቡ የታጠቀ አርበኛ አለባበሱና የጦር መሳሪያ እያ ያዙ ከተፈጥሮ ውበቱ ላይ ተጨማሪ ውበት እንደሚሆንለት፤ አፄ ዮሀንስ በአቡነ ሰላማ ተቀብተው መንገሳቸውንና ውቤና ለማ በተ ባሉት አሽከሮቻቸው መታጀባቸውን የቅኔው ምስጢር ይገልጣል። ደግሞ ቅድስት ማርያም መከራዋን ያራቀላት አምላኳን እንዳመሰ ገነችው ፣ የአፄ ዮሀንስ ትእዛዝም በየጊዜው የሚቃወሙትን የኢት ዮጵያን ጠላቶች ማጥፋቷንና ሰራዊታቸውም በምርኮ ላይ ምርኮ ማግኘቱን ባለቅኔው ተርከዋል ።

97 ዕዝል ጉባኤ ቃና

ዘአድማሱ (መልአከ ብርሃን)

እስራኤል ዕፀው አውፅእዎ እማኅበርሙ ልምላሜ
ለእንተ ደወየ ወይነ በለምጸ ከናፍር ጊሜ ።

ት ር ጉ ም

እንጨቶች / እስራኤል ከልምላሜ / ማህበራቸው
በከንፈሮች ለምጥ የታመመ ወይንን አወጡት ።

ምስጢር

እስራኤል በአራቱ ልማድ ለምጥ የያዘውን ሰው ከአንድነታቸው እንደሚለዩት ፣ ሌሎቹ እንጨቶች በክረምት ሲለመልሙ ወይን አለ መለምለሙን የቅኔው ምስጢር ያስረዳል ።

98 ዕዝል ጉባኤ ቃና

ደብረ ከርም ይመስል ካህነ ብዙኀ ዕድሜ ፤
እስመ ዲበ ርእሱ ይጠውም ጸዐዳ ሐሚለተ ርእሰ ጊሜ ።

www.ethiopianorthodox.org

ት ር ጉ ም

የክረምት ተራራ የብዙ እድሜ ካህንን ይመስላል ፤
ነጭ የራስ መጠምጠሚያ /ጉምን በራሱ ላይ ጠምጥሟልና።

ም ስ ጢ ር

ካህን ሻሹን በራሱ ላይ እንደሚጠመጥም በክረምት ወራት ተራራው በጉም ተሸፈነ ይላሉ ባለቅኔው ።

99 ዘይእዜ

ታዴዎስ መሰግል
እስመ ይቤላ ለዘማ እንዘ ይሰብክ በሮሜ
እምጽኢ በሐተታ
ዐጽቀ ዘነፋሰ ዐውሎ ወሥርወ ዘጊሜ ፤
ወወለተ ዘማ ኀሰርት ተየውሀት ለፍጻሜ
እስመ ይመስላ ጸድቀ በብዝኀ ሱላሜ
ሊቀ መዘምራን ታዴዎስ እሱረ ወንጌል መሐሜ
እስመ ይመስላ ጸድቀ በብዝኀ ሱላሜ ።

ት ር ጉ ም

ታዴዎስ ጠንቋይ ነው ፤
በሮም ሲያስተምር ሸርሙጣን በምርምር
የአውሎ ነፋስን ጫፍና
የጉምን ስር አምጭ ብሏታልና ፤
ኀሰቋላ የዘማዋ ልጅ በፍፃም ተታለለች ፤
በፍቅር ብዛት እውነተኛን መስሏታልና
በወንጌል/እግር ብረት የታሰረ የመዘምራን አለቃ/ታዴዎስ
በፍቅር ብዛት እውነተኛን መስሏታልና ።

ም ስ ጢ ር

አባይ ጠንቋይ ሴትን ሲያታልላት የነፋስን ቀንበጥና የጉም ስርን አምጭ እንደሚላትና ሴቲቱም እንደምትሞኝ ሀዋርያው ታዴዎስ ዘማይቱን በጉም መሄጃ ህዋ ላይ በነፋስ ሰቀላት በማለት ባለ ቅኔው አመስጥረዋል ።

ታ ሪ ክ

ታዴዎስ ከአስራ ሁለቱ የክርስቶስ መልእክተኞች አንዱ ሀዋርያ ነው ፤ ወደሀገረ ስብከቱ ስለክርስቶስ ሊያስተምር እንዳይገባ ተቃዋሚዎቹ አንዲቱን ሴት እራቁቷን በከተማው በር አቆሟት ። እርሱም ያችን ሴት በነፋስ አውታር በህዋ ላይ ሰቀላትና ስብከቱን ቀጠለ ። በሁዋላም እርሷን ከስቅላቷ አውርዶ አሳምኗታል ይባላል (ገድለ ሀዋርያት) ።

100 ማህልክ

ምኒልክ ተአሰር በጉብለ ዕድሜ ፤
አንተኒ እሰራ ለሀብተ ካህናት ሰሎሜ
በጉብለ እስራኤል ምድረ ርስት ፤
እስመ ወይን ልባ ኢኮነ ከራሜ ።

ት ር ጉ ም

ምኒልክ በእድሜ/ ገመድ ታሰር ፤
አንተም በእስራኤል ገመድ/ የምድር ርስት
የካህናት ሀብት/ ሰሎሜን እሰራት ፤
የወይን ጠጅ/ ልቧ ከራሚን አልሆነምና ።

www.ethiopianorthodox.org

ም ስ ጢ ር

ባለቅኔው ለአፄ ምኒልክ ረጅም የንጉሰ ነገስትነትን እድሜ ከተመኙ በሁዋላ ፤ ምኒልክ እርሳቸውን (ባለቅኔውን) ና ጓደኞቻቸውን ክረምት ከመግባቱ በፊት ባለርስት አድርገው በሰሞን መሬት እንዲተክሏቸው በቅኔያቸው ምስጢር ተማፅነዋል ።

101 መወድስ

ዘይኩና አምላክ (አቶ)

ኢያጸድቆ ለሰብእ እንበለ ገቢር
እንብቦ መጻሕፍት አእላፍ ወሰሚዐ ጥዩቅ ትርጓሜ ፤
እስመ እምሁነኒ ሐዊን ወእምነ ሥቃይ መሐሜ
ኢያምሰጠት ምንተ ነፍሰ ይሁዳ
ብእሲ ነባቢ ሕገ ርትዕ ቀዋሚ፤
ወእስከ ፍጻሜሰ ታከብሮ
ትርፍት ሕግ ለዘየዐቅባ እስከ ፍጻሜ ።
አምላክነሂ አለበዎሙ ተነ ሃይማኖቶሙ ጊሜ
ለጴጥሮስ ወለሕዝቡ በይብስተ በለስ እምልምላሜ ።
ወይጼዐኑ ሕጋተ አፍራሲሆሙ በዕድሜ
መሳፍንት ዘደብረ ሲና ወነገሥተ ጽድቅ እለ በሮሜ ።

ትርጉም

ብዙ (አእላፍ) መፃህፍት ማንበብና
የተብራራ ትርጉምም መስማት ያለ ስራ ሰውን አያፀድ
  ቀውም ፤
ከብረት/ ኩነኔና ከስቃይ/ እግር ብረት
ቋሚ የሆነ የቅንነት ህግን የሚናገር
ሰው/ የይሁዳ ነፍስ ምንም አላመለጠችምና ፤
ትርፍ ህግ ግን
የሚጠብቃትን (ሰው) እስከመጨረሻ ታ...
አምላካችንም ለጴጥሮስና ለህዝቡ የሃይማኖታቸው/
ጉም ትነትን በበለስ ከልምላሜ መድረቅ አንፃር አስረ
  ዳቸው ፤
የደብረ ሲና መሳፍንትና በሮም የነበሩ
የእውነት ነገስታትም ፈረሶቻቸው/ ህጎችን በዘመን ጋለቡ።

ም ስ ጢ ር

የአንድ አገር ዜጋ እውነተኛነት (ህግ አክባሪነት) የሚረጋገጠው ፣ ያ ሰው የህግ መፃህፍትን በማንበቡና ትርጓሜያቸውንም ጠንቅቆ በማወቁ ሳይሆን ፣ በህግ የተደነገገውን በተግባር መተርጎም በመቻሉ መሆኑን ባለቅኔው ያስገነዝባሉ ።

102 ግእዝ ጉባኤ ቃና

ዘወልዱ ያሬድ (አለቃ)

አኀውየ ! ንኅድግ ፍቅረ እንስሳ ዓለም ፤
በሰኑይ ዕለት እስመ ይቀሥፈነ ጾም ።

ት ር ጉ ም

ወንድሞቼ ! የእንስሳ አለም/ ፍቅርን እንተው ፤
ፆም በሰኞ ቀን ይገርፈናልና ።

ም ስ ጢ ር

ገበሬ በሬውን በእርሻ ስራ ቀን እንደሚገርፈው ፆም በሰኞ ቀን ይገባልና ፣ እንደ እንስሳ ሰአት ሳንለይ ምግብ ሳንመርጥ መብላትን እንተው በማለት ባለቅኔው በቅኔያቸው የሃይማኖት ጓዶቻቸውን ይመክራሉ ።

www.ethiopianorthodox.org

103 ግእዝ ጉባኤ ቃና

ዘዳኘ (አለቃ ፡ ዘሩጉኤል)

ሰብሕዎ ቅብዕ ወመብልዐ ሥጋ ለጾም ፤
እስመ አድኀኖሙ ጥቀ እምእቶነ እሳት ግሩም ።

ት ር ጉ ም

ቅቤና የስጋ መብል ፆምን አመሰገኑት ፤
ከሚያስፈራ የእሳት ማንደጃ ፈፅሞ አድኗቸዋልና ።

ም ስ ጢ ር

አናንያ አዛርያና ሚሳኤልም ከእሳት ቃጠሎ ያዳናቸውን አምላክ እንዳመሰገኑት ፣ እነርሱ የተመሰሉባቸው ቅቤና ስጋ በፆም ጊዜ በክርስቲያኖች ቤት በእሳት ወጥ አለመሰራታቸውን ቅኔው ያስገነዝባል ።

104 ዕዝል ጉባኤ ቃና

ድንግል ኮነት እመ አምላክ ሀብተ ፍጹም
እንዘ ተኀጥአ ሜልኮል አሐደ እምከዊነ ድንግል ወእም ።

ት ር ጉ ም

ድንግል የፍፁም ሀብት አምላክ እናት ሆነች ፤
ሜልኮል ድንግልንና እናትን ከመሆን አንድን ስታጣ ።

ም ስ ጢ ር

አንዲት ሴት ከሁለት ስጦታዎች አንዱን ሳታገኝ ሴላይቱ በሀብት ላይ ሀብትን እንደምታገኝ ፣ የዳዊት ሚስት ሜልኮል አግብታ ሳትወልድ መቅረቷንና ቅድስት ማርያም ግን በድንግልነቷ ላይ አምላክን መውለዷን የቅኔው ምስጢር ይገልጣል ።

ታ ሪ ክ

ሜልኮል የንጉስ ሳኦል ልጅ ናት ። የእሴይ ልጅ ዳዊት አግብቷት ስትኖር ፣ ንጉስ ዳዊት ልብሰ መንግስቱን ለብሶ እንደተራ ሰው በታቦተ ፅዮን ፊት በቆነጃጅት መካከል ሲዘፍንና ሲዘል አየችው። በዚህ ጊዜ «አሁን ንጉስ እንደዚህ መሆን ? » ብላ ነቀፈችው ። በዚህ ምክንያት መከና ልጅ ሳትወልድ ሞታለች ይባላል (1 ሳሙ 18 ፡ 22—29 ፡ 2 ሳሙ. 6 ፡ 1—23) ።

105 ሚበዝኁ

ዘጉብረ ሥላሴ (መምህር ፡ ዘኤልያስ)

እመ ሰማዕከሙ ቀርነ
ውስተ ቤተ ጸሎት ኬብሮን ባሕታውያን ዘገዳም
በሉ ነግሠ መብልዕ አቤሴሎም ፤
እስመ አሜሃ ይሰደድ እንተ ልግዱ ብካይ ንጉሠ እስራኤል ጾም ።

ት ር ጉ ም

የገዳም ባህታውያን / እስራኤል
በፀሎት ቤት/ኬብሮን ውስጥ ነጋሪትን በሰማችሁ ጊዜ
አቤሴሎም/መብል ነገሰ በሉ ፤
ልግዱ ለቅሶ የሆነ የእስራኤል ንጉስ / ፆም ያን ጊዜ ይሰደዳልና ።

www.ethiopianorthodox.org

ምስጢር

እስራኤል ወደ አቤሴሎም እንደኮበለሉ የገዳም ባህታውያን ለሆም አደሉ ። በኬብሮን የአቤሴሎም ነጋሪት እንደተሰማ በቤተ ክርስቲያንም የሆሳእና እለት ከበሮ ተመታ ። እንደአቤሴሎምም መንገስ የስጋ መብል የሚትረፈረፍበት ፋሲካ ደረሰ ፤ እንደ ዳዊት መሰደድም የአርባው ቀን ፆም አለቀ በማለት ባለቅኔው አመስጥረዋል ።

ታሪክ

አቤሴሎም የንጉስ ዳዊት ልጅ ነው ። የአባቱን መንግስት ለመንልበጥና ፍላጎቱን ለማርካት ነገረተኛውን (ባለጉዳዩን) ሁሉ ያለልቡ እያቀፈና እየሳመ እርሱ ቢነግስ ህዝቡ በነገር እንደማይጉላላና ቅን እንደሚፈርድ እያስከጀለና እያጓጓ የእስራኤልን ልብ ከዳዊት ሰረቀ (አስከዳ) ። ስእለት እንዳለበት ለአባቱ ነግሮ በስእለቱ መሰረት በኬብሮን መስዋእት ሰውቶ እንዲመለስ አስፈቀደ ። ከሄደ በሁዋላ የቀንደ መለከት ድምፅ በሰማችሁ ጊዜ ፡ «አቤሴሎም በኬብሮን ነገሰ እያላችሁ ጩሁ » የሚሉ ጉበኞችን ወደከተማ ላከ ። ጉበኞቹም የተባሉትን ፈፀሙ ፤ በዚህ ጊዜ ብዙዎች የዋሆች ምስጢሩ ሳይገባቸው አቤሴሎምን ተከተሉት ። ዳዊትም ይህን በሰማ ጊዜ ከቤተሰቦቹና ከመሰሉት ህዝቦች ጋር ከቤተ መንግስቱ ወጥቶ ወደውጭ ተሰደደና አቤሴሎም ሲሞት ተመለሰ (1 ነገስ 15 ፡ 1—27) ። ክርስቶስ በየርዳኖስ ውሃ በዮሀንስ እጅ ከተጠመቀ በሁዋላ ሳይውልና ሳያድር እለቱን ገዳመ ቆሮንቶስ ገብቶ ፡ አርባ መአልትና አርባ ሌሊት የፆመውን ፆም በዱርና በገደል የሚኖሩ መናኞች መላ ዘመናቸውን ይፆሙታል (ማቴ.5፡2) ። ሲፆሙትም በስግደትና በፀሎት ፡ በአዘንና በልቅሶ ተወስነው አንዳንድ ጊዜ ቅጠል እየሸመጠጡ በመብላት ነው ፡ አለማውያን ደግሞ ውለው በሰባትም ፡ በዘጠኝም ፡ በአስራ ሁለትም ሰአት ምግባቸውን በዘይት በተሰራ ወጥ እየበሉ እንደየችሎታቸው ይፆሙትና ፡ በመጨረሻው ጊዜ በህማማት ሰሞን ከሰኞ እስከ አርብ በቤተ ክርስቲያን ሲሰግዱ ይሰነብታሉ ። ቅዳሜ የትንሳኤውን የምስራች ቄጠማን ከካህናት ተቀብለው ያለምንም ምግብ አክፍለው አድረው እሁድ በመ

ንፈቀ ሌሊት አስቀድሰው ሲያበቁ ፡ በስጋና በወተቱ በቅቤም ይፈስካሉ (ፆሙን ይፈታሉ) ። ከትንሳኤው እለት እስከ አምሳ ቀን ረቡእና አርብን አይፆሙም ።

106 ምሳሌ

ዘመልደ ነብርኤል (ራስ)

ዓለም እስከ ጊዜሃ
በሐብለ ዝንጋኤ ቅስሕበነ
ወቃወርደነ ታሕተ ጎበ ዘቀዳሚ መርገም
ለዘተወለድነ በሥጋ ወደም ።
ዘእሞራሰ ጠቢብ ለባዊ ለኅልፈተ ዛቲ ዓለም
ፍዳ ወይን ይስትይ ማየ ዝናም ፤
መሀየንት ልብሰ ይትከደን ቈጽለ አዕዋም ፤
እስመ ዛቲ ጽላሎት ወሕልም ፤

ትርጉም

አለም እስከ ጊዜዋ
በዝንጋታ/ ገመድ ትጎትተናለች ።
ሁለተኛም ወደቀደመ ርግማን ታወርደናለች
በስጋና በደም የተወለድን እኛን ፤
የዚችን አለም አስተዋለፍ ያወቃት ጥበበኛ ልበኛ ግን
ስለወይን ፈንታ የዝናብ ወሃን ይጠጣ ፤
በልብስ ፈንታም የዛፎች ቅጠልን ይልበስ ፤
ይችው (አለም) ህልምና ጥላ ናትና ።

ምስጢር

በግን የገዛች ሴት ወደ ወደደችው እንደምትስበው የባለበጊቱ ምሳሌ የሆነችው አለም የበግ ምሳሌ ሰውን እያታለለችና እያዘናጋች የአዳምን ፍዳ እንዲቀበል ታደርገዋለች ። ከዚህም ሌላ የኑሮን ልክ የሚያውቅ ባላገር በጠላ ፈንታ ውሃን እንደሚጠጣና ተራ

www.ethiopianorthodox.org

ልብስን እንደሚለብስ ፣ እንደ አለም ከንቱነት ቢሆን የዝናብ ከታሪ ውሃን (ጨረቃን) ጠጥቶና ቅጠልን አገልድሞ መኖር ይገባ ነበር በማለት ባለቅኔው የአለምን ከንቱነት ያስረዳሉ ።

107 ሥላሴ

ንጽናሕ ለለዓመቱ
በረከተ መልአከ ሚካኤል ፤
እንበለ ብእሲ ጻድቅ መምህረ ኵሉ ዓለም
ኢንበል ካህናተ ዝማሬ በልሳን ድኩም
ኢይትረከብ ማይ ቡራኬ እመልአከ ሰማይ ገዳም ፡
ስዒሮ መርገመ ዘለዓለም
እስመ በረከተ ገብረ ላዕለ ብንያም
ሰማያዊ ሚካኤል ሥዩም ።

ትርጉም

የመልአከ ሚካኤልን
በረከት በየአመቱ እንጠብቅ ፤
ከአለም ሁሉ መምህር እውነተኛ ሰው በቀር
ያዝመራ ካህናት በደካማ አንደበት
ውሃ / በረከት ከሰማይ መልአክ/ ጫካ አይገኝም እንዳንል ፣
የሰማይ መልአክ ሚካኤል / ሹሙ
የዘላለም ርግማንን ሽሮ በብንያም ላይ
በረከትን (ምርቃትን) አድርጓልና ።
(ብንያምን መርቋልና)

ምስጢር

ዝናብ ለሀጥአንና ለፃድቃን በየአመቱ ስለሚዘንብ የዝናቡን በረከት (መምጣት ስጦታ) ገበሬዎች እንደሚጠባበቁ ፣ የቅዱስ ሚካ ኤል በረከትም ለደጋጎች ብቻ ሳይሆን ለክፉዎች ጭምር ከዱር እንደ

ሚመነጭና ድርቀትን እንደሚያጠፋው ፣ መረትንም እንደሚያለመ ልም ወንዝ የበለአምን እርግማን አጠፋና ወደ ምርቃት ለወጠው ። ብንያምንም አበዛው ፣ ክፋውን በለአምንም የእስራኤልን ተስፋ አና ገረው ይላሉ ባለቅኔው ።

108 መወድስ

ዘምትኩ (መጋቢ)

ብሥራተ ማርቆስ ነድ ወንጌለ ገሞራ
እምንበ ዕጉሥ ተጽሕፈ በቀይሕ ሕብረ ቀለም
ወማኅተሙ ውእቱ በዘአንበሳ ማኅተም
ደቂቅ ሕዋሳቲሁ
እስመ ተሳተፉ በሥጋ ወደም
ወማርቆስ ይጸውም
ጾመ ነነዌ እሳተ እንተ ንብረቱ ገዳም ።
ቆመሂ ያስተማውቆ ለእግዚአ ልደት ላሕም
እምጣነ እኮ ላሕመ ስሕተት እንተ አቀሞ ኢዮርብዓም
አድግኒ ከማሁ ይትብር ለፈጽሞ ትንቢት ስም
እስመ ኢሀለወት በነገሩ እድግተ ቤቱ ለበለዓም ።

ትርጉም

የማርቆስ ምስራች የሆነ እሳት/ የገሞራ ወንጌል
ከታጋሽ ዘንድ በቀይ የቀለም አይነት ተፃፈ ፣
ማህተሙም የአንበሳ ማህተም ነው ፤
ልጆች/ ስውነቶቹ
በስጋና በደም ተሳትፈዋልና (አንድነት አላቸውና) ።
መኖሪያው ጫካ የሆነ
የነነዌ ፆም/ እሳትንም ማርቆስ ይፆማል ።
ላምም የልጆች ጌታን ሊያሟሙቀው ቆመ ፤

www.ethiopianorthodox.org

ኢዮርብአም ያቆመው የስህተት ላም አይደለምና ።
አህያም ትንቢት/ ስምን ለመፈፀም እንደዚሁ ያደርጋል ፤
የበለአም የቤቱ አህያ በነገሩ የለችምና ።

ም ስ ጢ ር

ትርጓሜው ምስራች የሆነ ወንጌል በተይ ቀለም እንደሚፃፍ ግርቀስ የተሰቃየበት የእሳት ነበልባል በደሙ ፍሳሽ ተቀነሰ ። ደግሞ መፅሃፍ ተፅፎ በግሀተም እንደሚታተም በእሳት የተሰቃየው ግርቀስ ገፀ አንበሳ (አንበሳ ፊት) ይባላል ። በገዳምም የተሰራውን የነነዌን ፆም ክርስቲያናዊው ሰው እንደሚፆመው የዱር ሰደድ እሳትን ግርቀስ ታገሰ ። ህዝቡም የመሬትን ግብር ለመንግስት እንደሚገብሩ በከብቶች በረት የተወለደ ክርስቶስን ላምና አህያ ትንፋሻቸውን አሞቁት ። ምክንያቱም በልደቱ ቀን የተገኘው ላም ኢዮርብአም እንዳቆመው የላም ጣኦት የማይተነፍስና የማያሸት ሳይሆን ህይወት ያለውና የሚተነፍስ ነውና ። አህያውም ከበለአም አህያ የተለየ እንደላሙ የማይናገር ነው ይላሉ ባለቅኔው ።

ከዚህም ሌላ በእንስሳት በረት የተወለደውን ክርስቶስን ላምና አህያ ትንፋሻቸውን እንዳሟሟቁት ግርቀስን እንስሳዎች ዱር ለዱር ጎተቱት ፤ እርሱንም በእንስሳዎች ለመጎተት ያደረሰው የኢዮርብአምን አምልኮተ ላህም (ላምን ማምለክን) መቃወሙ ነው ። በእንስሳትም የግርቀስ መጎተት እንደ በለአም በአህያ ላይ መሄድ አይደለም በማለት ቅኔው ተመስጥሯል ።

109 መወድስ

ዘወልደ ማርያም (መምህር፥ ዘዲግ)

እ ባዕል በእደ ዚአከ
ዘትዌስክ ዘልፈ ሕማመ በሕማም
ለእመ ፈቀድከ ትድኅን እምሕማምከ ሕሠም
ድኅረ ጾም ኩለሄ ተቤሰይ በዐቅም ፥

እምጣነ በዐቅም ዘይቤሰይ
ጥዒና ይረክብ ወየኀድር በሰላም ።
ተትልከኺ እስመ ኢኮነ ምስለ ዘሥጋ ወደም
በጾም ወበጸሎት ዓለመ ሥጋከ ተቃወም ፤
ከመ ይቤለከ ሊቅ እንበለ ጸሎት ወጾም
እምጣነ አልቦ ዘይመውእ ለዓለም በዓለም ።

ት ር ጉ ም

በህመም ላይ ህመምን
ዘወትር በገዛ እጅህ የምትጨምር ባለፀጋ ሆይ !
ከከፉ ህማምህ ትድን ዘንድ ብትወድ
ከፆም በሁዋላ ሁልጊዜ በልክ ተመገብ ፤
በልክ የሚመገብ
ጤና ያገኛልና በሰላምም ያድራልና ።
ውጊያህም ከደምና ከስጋ ጋር ስላልሆነ
በፆምና በፀሎት የስጋህ አለምን ተቃወም ፤
ሊቅ እንዳለህ ያለ ፆምና ፀሎት
አለምን በአለም የሚያሸንፈው የለምና ።

ም ስ ጢ ር

አንዳንድ ሰው ያላቅሙ ይሸከምና በገዛ እጁ ድካምን ይፈጥራል ፤ እንዲሁም አንዳንዱ ባለፀጋ ያለመጠን እየበላና እየጠጣ በሽታውን በገዛ እጁ ያመጣዋል ። ስለዚህም ከመጠን በላይ ላለመድከም በልክ መሸከም እንዲያሻ ሆድን ከበሽታም ለማዳን ቢፈለግ እየፆሙ በልክ መብላትና መጠጣት ተፈላጊ ነው ። ምክንያቱም በልክ የተሸከመ ከድካም እንደሚያርፍ ፥ እንዲሁም በመጠን መመገብ ከስጋ ህማም ስለሚያድን ነው ። ከዚህም ሌላ የጦር ትምህርት የሚያውቅ አርበኛ ባላጋራውን በጦር መሳሪያ እንደሚያሸንፍ እንዲሁም መንፈሳዊ ሰው ሰይጣንን ድል የሚያደርገው በፆምና በፀሎት ሀይል ነው በማለት ባለቅኔው በልክ መኖር ጠቃሚ መሆኑን አመስጥረዋል ።

www.ethiopianorthodox.org

110 መወድስ

ዘሠሙረ (ግራጌታ፡ዘንቱ ጽጌ)

ኢይትመካሕ ቂርስ በኑኀ መንግሥቱ
ላዕለ ንጉሠ ኀይል ዳርዮስ ምሳሌ ብሩር አዳም ፡
ኊልቈ ዕድሜ ነገሥት ነቢይ ድኅረ ነጸረ በህልም
ንጉሠ ነገሥት ሆማዕና
ሰበረ አቅርንተ ራእዩ ለነቢይ ላህም ፤
ሆማዕና ዳዊት ዘአርያም
እንዘ ዲበ ዕዋል ይጼዐን እምግነ መንግሥቱ ዘለዓለም ።
ፍሉጥሂ ማየ ገቦሁ እማየ መፃጉዕ ሕሙም
ድኅረ ተፈወሰ እምደዌሁ ዘወረደ ይቀድም ፤
እስመ ኮነቶሙ እመ ለደኃራውያን አዕዋም
ዘንዳተ የእከላ መንግሥተ ሰማይ ማርያም ።

ት ር ጉ ም

ቂርስ በመንግስቱ ርዝማኔ የብር
ምሳሌ በሆነ በሀይል ንጉስ ዳርዮስ / አዳም ላይ እንዳይመካ፡
የነገስታት እድሜ ቁጥርን ነቢይ በህልም ካየ በሁዋላ
የነገስታት ንጉስ / ሆሳእና
የነቢይ ራእይ /ላም ቀንዶችን ሰበረ ፤
የሰማይ (አምላክ) የሆነ የዳዊት ሆሳእና
በአህያ ላይ ሲቀመጥ መንግስቱ ዘላለማዊ ነውና ።
የጎኑ ውሃም ከበሽታው ከዳነ በሁዋላ መውረድን
ከቀደመ ከመፃጉእ ውሃ የተለየ ነው ፤
ጥቂት የሚበታት መንግስተ ሰማይ/ ማርያም
ለሁዋለኞች ወገኖች እናትን ሆናቸዋለችና ።

የፋርስ ንጉስ ቂርስ በሜዶን ንጉስ ዳርዮስ ላይ እንዳይመካ ነቢዩ ዳንኤል የነገስታትን እድሜ ቁጥር ካየ በሁዋላ የዕርእ ንጉስ ነገስታትን ሰበረ (ደመሰሰ) ። እንዲሁም ዲያብሎስ በአዳም ላይ እንደሰለጠነ እንዳይቀር የሰማይ አምላክ ሆሳእና ነቢዩ ዳንኤል ባየው ራእይ መሰረት ሰው ሆና ንጉስ ተባለ ። የከብት እረኛ የከፋትን ከብቶች ቀንዳቸውን በድንጋይ እንደሚሰብራቸው ሆሳእና አጋንንትን አጠፋ ፤ እንደከብት እረኛ በአህያ ላይ ቢቀመጥም ነቢዩ በራእይ እንዳያቸው ነገስታት አልተደመሰሰም ።

ከዚህም ሌላ አንድ ሰው በመልክና በጠባይ ከሌላው እንደሚለይ መፃጉእ ከተፈወሰበት ውሃ የሆሳእና የጎኑ ውሃ ይልቃል ። ምክንያቱም የመፃጉእ ውሃ በመልአክ በመቀደሱ የተጠማቂውን መቅደምን ሲሻ የሆሳእና የጎኑ ውሃ የፊተኞቹንም ፡ የሁዋለኞቹንም ተጠማቂዎች የሚያድን ነው ይላሉ ባለቅኔው ።

መንግስተ ሰማይም በጥቂት ምክንያት እንደምትወረስ እንዲሁም በጥቂት ስጦታ ስምእን በላኤ ሰብእን ያማለደች ማርያም የሀዋርያት ሞገስና የሰማእታት እናት መባሏ በቅኔው ተመስጥሯል ።

111 መወድስ

ዘተብረ መድኀን (አለታ)

ገሞራ ወሰዶም አህጉረ ፍዳ
ይረክባ ሳሕተ አመ ዕለተ ቀትል ገሩም
አንቲሰ ኀስርት ትዕይንተ ርም
ለጠይቆ አቤርን ወዳታን
ተፈናኪ ውስተ መቃብር ጥብልልተ በደም ፤
እምነበ ምኒልክ ቤዛ ዓለም
እስመ በጽሐ ብኪ ዘኢበጽሐ በሰዶም ።
ቀሕደሂ ዘርዐ ዚአኪ ከመ ኢያትርፍ ለስም

www.ethiopianorthodox.org

መሐለ ተዘኪር ሳሙኤልሃ ዘትግልም ፤
አምጣነ ኀሳሩ ለሳኦል አድኅና አጋግ ሕሙም ፤
ወበእንተዝ ሰይፈ እዴሁ ኀጠተ ዘርዕኪ ይቀስም ።

ት ር ጉ ም

የመከራ አገሮች ሰዶምና ገሞራ
በሚያስፈራ በግዳይ ቀን ጊዜ እረፍትን ያገኛሉ ።
አንቺ ኅሰቋላ የሮም ከተማ ግን
አቤርንንና ዳታንን ለመጠየቅ
በደም ተጠቅልለሽ ወደ መቃብር ተላክሽ ፤
በአለም ቤዛ ምኒልክ ዘንድ
በሰዶም ያልደረሰ ደርሶብሻልና ።
ያንችን ዘርም ለስም አንድ እንዳያስቀር
የትናንት ሳሙኤልን እስቦ ማለ ፤
የታመመ አጋግን ማዳን የሳኦል አሳር (መከራ) ነውና ፤
ለዚህም የእጁ ሰይፍ የዘርሽን ትንጣት ይለቅማል ።

ም ስ ጢ ር

የሮም ሀይል ከሰዶምና ከገሞራ ጥፋት ባላነሰ ሁኔታ በአፄ ምኒልክ በተመራው ጦር በአድዋ ፡ ለሙሴ እንዳልታዘዙ እንደዳታንና አቤርን መንኮታኮቱንና የአፄ ምኒልክም ጦር አድራጎት ሳሙኤል አጋግን በመግደል እንደፈፀመው አድራጎት ያልተጠበቀ መሆኑን ባለቅኔው በቅኔያቸው ምስጢር ገልጠዋል ።

112 መወድስ

ዘወልደ ገብርኤል (ራስ)

ሥነ ጽጌ ረዳ ዓለም አንተ ትትነገሬ
ወተኀልፈ ቅጽበተ አርአያ ጽላሎት ወሕልም ፤
እምነ አሐዱ አፉኪ እስመ ይወፅኡ የም
ሰፈ ቡራኬ ወለፈ መርገም ።
ወምንተ ይኤድም
ዘመንነኪ ወሖረ ፍኖተ አስቄጥስ ገዳም !
እንስሂ አረጋዊ ወክርስቲያናዊ በስም
ለለጽባሑ በኀጢአት እንዘ ጽንዐ ኀይልየ አደክም ፤
ዘመንየ ዙሉ ፈጸምኩ እንበለ ጸሎት ወጾም
መዓልተ በመብልዕ ወሌሊተ በንዋም ።

ት ር ጉ ም

የዕጌ ረዳ/አለም ውበት ረጋፊ ነሽ ፡
እንደጥላና እንደ ህልምም በፍጥነት ታልፊያለሽ ፤
በወዲህ በኩል ምርቃት በወዲያ በኩል እርግማን
ከአንዱ አፍሽ ዛሬ ይወጣሉና ።
የናቀሽና የአስቄጥስ
ገዳም መንገድን የሄደ ሰው ምንስ ያምር !
በስም ክርስቲያን ስሆን አረመኔ እኔ ግን
እየቀኑም ሃይሌን በሃጢአት እያደከምሁ ፡
ዘመኔን ሁሉ ያለ ፆምና ያለ ፀሎት ጨረስሁ
ቀን በመብል ሌሊትም በእንቅልፍ ።

ም ስ ጢ ር

የመስከረም አበባ በፍጥነት እንደሚረግፍ አለም እንደዚሁ ጠፊ ናት ። ደግሞ ሌሊት የታየ ህልም ጧት እንደማይገኝ አለም ሲፈለግ አትገኝም ። በዚህም ላይ ጣፋጭ ውሃና መራራ ውሃ ካንድ ምንጭ የማይወጡ ሲሆኑ ፡ ምርቃትና እርግማን በአንድ አለማዊ ሰው አንደበት መነገራቸው ባለቅኔውን አሳዝኗል ። ከዚህም ሌላ የስራ እንጂ የስም ክርስቲያንነት ከንቱ መሆኑን የተረዱት ባለቅኔ አለማዊ ኑሮን ንቀው በገዳም መኖርን ተመኝተዋል ።

www.ethiopianorthodox.org

113 መወድስ

ዘመልዶ ዮሐንስ (መልአክ ብርሃን)

መዐዛ ትንሞት ፈለጠ በአእናፊሁ
አበ አእሩግ ቂርቆስ ሕፃን ሠለስቱ አክራም ፤
ወትርጓሜ ስሙ መጽሐፍ ከመ ኢይትረሳዕ የም
ጽሑፍ ስሙ በቀይሕ ቀለም ፤
ወተእኅዘ በድካም ፤
እስመ ውስተ ልቡ ተሰውጠ ዘቴዎድሮስ ሕግም ።
ኅሥአሂ ከናፍሪሁ አድባረ ጽዮን እዳም
ማየ ደመ ቀናት እንተ ወረደ እምነ ወይኑ አርሞንኤም ፤
ወእእናፊሁ ዐበይት አህጉረ ከርቤ ጥዑም ፤
ደመና ቀናት እስመ ተተክለ ማእከለ ዐይኑ ገራህተ ደም ።

ትርጉም

የሶስት አመት ህፃን የሆነ
የሽማግሎች አባት / ቂርቆስ የችንካሮች ሽታን
በአፍንጮቹ ለየ ፡
የስሙ ትርጓሜ መፅሀፍም ዛሬ እንዳይረሳ
ስሙ በቀይ ቀለም የተፃፈ ነው ፤
በድካምም ተያዘ ፤
የቴዎድሮስ ህግም በልቡ ውስጥ ተመልሷልና ።
የመልካም ፅዮን ተራራዎች / ከንፈሮችም
ከአይኑ/ አርሞንኤም የወረደ ችንካር ደም / ውሃን ያዙ ፤
ታላላቅ አፍንጮቹም የጣፋጭ ከርቤ አገሮች ናቸው ፤
ችንካር / ደመና በደም እርሻ / አይኑ መሃል ተተክሏልና ።

ምስጢር

የምግብ መአዛ ባፍንጫ እንደሚለይ ቂርቆስ አፍንጫዎቹን በችንካር በመቸንከር የደረሰበትን ስቃይ በመታገሱ ከማያምኑ

ሰዎች ተለየ ። የመፅሀፍ ትርጓሜ እንዳይዘነጋ በቀለም እንደሚፃፍ የቂርቆስም ስም በመሰሎቹ ክርስቲያኖች ዘንድ መታወቁንና በቤተ ክርስቲያን ታሪክ መፃፉን ትኔው ይገልጣል ። የልብ በሽታ ያለበት ሰው እንደሚደክምና እንደሚታመምም የቂርቆስ ልብ በችንካር ተቸነከረ ። አርሞንኤም ከሚባለው ተራራ ላይ የተቀለለ በረዶ እየጓጓ ወደ የርዳኖስና ወደ ገሊላ ባህር እንደሚፈስ ከቂርቆስ አይን የወጣው ደም ከንፈሮቹን ማልበሱን ባለቅኔው ያስረዳሉ ።

114 መወድስ

ዘተገኝ (መልአክ ዐሐይ)

እምህጕለ አባግዕ ዳዊት ኖላዊ ርኅራኄ
መዊተ ጽሕቀ ፡ ወሙቤ ውስተ ገዳም
ድምባቤ መርዔቱ ኢይሰግዕ እመጽሐፈ ሕይወት እዳም
አብደረ ድምባቤሁ ፤
ወኢይርአይ ሙስና ብሔሩ ፈተወ እምቅድም
አቤሜሌክ ዘርዐ ካም
ለእመ ኢዐቀበ ወልድ ትጋሀ እሙንቱ እለ መ ንዋም ።
እምትጋሀኒ ዘመላእክት ንዋመ ክርስቶስ ጥዑም
ዘሐመረ ማዕበል ጊዜ ንዋሙ ኢክህለ ይሰጠም ፤
አኮኑ ዘቦቱ ተጽሕፈ ግዕዛነ ኵሉ ዓለም
ወከሡት ለባሕቲቱ መጽሐፈ ሕይወት ወሰላም ።

ትርጉም

የርህራሄ ጠባቂ ዳዊት ከበጎች ጥፋት የተነሳ
ለመሞት ተጋ ፡ ሙሴ ግን በዱር ውስጥ
ከአግረ ህይወት መፅሀፍ የወገኖቹን ጥፋት እንዳይሰግ
ጥፋቱን መረጠ ፡
ከመጀመሪያም የሀገሩን ጥፋት እንዳያይ

www.ethiopianorthodox.org

የጣም ዘር አቡሚሌክ ወደደ ፤
ወልድ ካልጠበቀ የእነርሱ ትጋት እንቅልፍ ነውና ።
በእንቅልፉ ጊዜ የማእበል መርከብ ሊሰጥም ያልቻለ
የክርስቶስ እንቅልፍም ከመላእክት ትጋት ጣፋጭ ነው ፤
የአለም ሁሉ ነፃነት የተፃፈበት ነውና ፤
የሰላምና የህይወት መፅሀፍም ለብቻው የተገለጠ ነውና ።

ም ስ ጢ ር

ዳዊትና ሙሴ በበጎቻቸው (በእስራኤል) ፋንታ እነርሱ ራሳቸው እንዲጠፉ ማሰባቸው ፣ የእግዚአብሄር ልጅ ካልጠበቀ የነርሱ መጠበቅ እንደመተኛት ያለ ስለሆነ በዚህ በኩል አያገድሉም ። ከዚህም ሌላ ክርስቶስ በሰውነቱ ሲያንቀላፋ መላእክት በመንፈስነታቸው (ስጋ ባለመልበሳቸው) ባይተኙ አስጠባቂውም ጠባቂውም እርሱው ራሱ ነው በማለት የቅኔው ደራሲ ያስረዳሉ ።

ታ ሪ ክ

ክርስቶስ ከደቀ መዛሙርቱ ጋር ባህርን ሲሻገር ደቀ መዛሙርቱ የተኛ መስሏቸው እንደሚሰጥሙ ተጠራጠሩ ፤ ከመጠራጠራቸውም የተነሳ መዝቀጥ ጀመሩና «ሊቅ! ንቃና አድነን» እያሉ ጮሁ ። በዚህ ጊዜ ኢየሱስ ክርስቶስ « እስከመቼ ድረስ ስትጠራጠሩ ትኖራላችሁ?»ብሉ ገሰፃቸውና የባህሩን ማእበል ፀጥ አደረገላቸው ይባላል ።

115 መወድስ

ምኒልክ ዝሩዕ እንበለ ዕረፍት
ዘርዐ ቤተ አብርሃም እከል በገራህትከ ዓለም ፤
ወከመ ኢትፅቀብ አንተ ምጽአተ ደመና ግሩም
አንተ ደመና ፡ ወአንተ ዝናም ፤
ለእመ ይዘሩዕ በድካም
እምጣነ በክብር ይትነሣእ ኵሉ ዘርዐ ኤፍሬም ።

www.ethiopianorthodox.org

የምጊ ሶበ ተከይደ እክለ ቤትከ ጥዑም
ንግርሙ ለአግብርት አፈ አልሕምት ኢይትረፀም ፤
ወእንበለ ደዌ ጽንዕ ዘእንበለ ብዙኀ ሕማም
ያብጽሕከ ያብጽሐነ እመ ከመ የም ።

ት ር ጉ ም

ምኒልክ! ያለእረፍት
የአብርሃም ቤት / እህል ዘርን በእርሻህ / አለም ዝራ ፤
አንተም የሚያስፈራ የደመና መምጣትን(አመጣጥን)እንዳት ጠብቅ
ደመና አንተ ነህ ፣ ዝናምም አንተ ነህ ፤
በድካም ቢዘራ
የኤፍሬም ዘር ሁሉ በክብር ይነሳልና ።
ጣፋጭ የቤትህ እህልም ዛሬ በተበራየ ጊዜ
የበሬዎች አፍ እንዳይለጎጥ (እንዳይታፈን) አገልጋዮችን ንገራቸው ፤
ያለ ብርቱ (ፅኑ) ደዌና ያለ ብዙ ህማምም
ከርሞ እንደዛሬ (ዘንድሮ) ያድርስህ ያድርስን ።

ም ስ ጢ ር

ገበሬ በእርሻው ላይ በትጋት ዘሩን እንደሚዘራ አፄ ምኒልክ በመንግስታቸው እንደ አብርሃም ለጋስ ሆኑ ። ደግሞ ገበሬ የዘራው ዘር ፈርሶ በስብሶ እንደሚበቅል ፣ ያጣው ሰው ሁሉ በአፄ ምኒልክ ጊዜ ያገኛል ይላሉ ባለቅኔው ። ገበሬ እህሉን በአውድማው ሲወቃ የበሬዎቹን አፍ ማፈን እንደማይገባው አፄ ምኒልክም በአዳራሻቸው ግብር ሲያገቡ (ሲያበሉ) አጋፋሪዎቻቸው ሰውን እንዳያንገላቱ መደረጉን በመግለጥ ባለቅኔው አፄ ምኒልክ በያመቱ ህያው ሆነው እንዲኖሩ ተመኝተዋል ።

ታሪክ

አፄ ምኒልክ በዘመነ መንግስታቸው ለአድባራትና ለገዳማት ለካህናትና ለወታደሮች ግብር በማብላትና የቀላድ መሬት በመስጠት ለመነኮሳት ድርጎ በመዳረግና የብር ጉርሻ በማጉረስ ሊጋስ እንደ ነበሩ ይነገራል።

ከአበው አንዱ አብርሃም ድንኳኑን በተመሳቀለ መንገድ ዳር ተክሎ ፣ የወጣውንና የወረደውን ያለፈውንና ያገደመውን እንግዳ ሁሉ ሲቀበል የኖረ ሊጋስ ሰው ነበር። ከዚህም የተነሳ የበጎ ስራ ጠላት የሆነ ሰይጣን ቀንቶበት እንግዶቹን በተንኮል ነገር ቢያስቀርበት ፣ ያለእግዚአብሄር እንግዳ አልበላም ብሎ ሶስት ቀን ሙሉ ፆሙን ውሎ አደረ። ስለዚህም እግዚአብሄር በሰው አምሳል በእንግድነት ተገለጠለትና እህል ውሃ ለመቅመስ ቻለ ይባላል (ዘፍጥ. 18)

116 መወድስ

መከራ ኢርኅቀ እምርእሰ ጻድቃን
ወርእሰ ጻድቃን ኢርኅቀ እምነ መከራ ግሩም፤
እስመ ኢረከቦ ለኢዮብ ነገረ አርዌ ሕማም
እስከ ተፈጸመ ሱበዔቱ አክራም።
ወተፈትነ አብርሃም
በሕገ እምላኩ ፈታኒ በሠዊዐ ወልዱ ህየንተ ላሕም፤
ድኅረኒ አመ ለበዉ መከራሆሙ ዘትድም
እንዘ መንፈስ ቅዱስ ይመርሖሙ የማነ እምፀጋም
ፈጸሙ ህየ በድርሙ በእንጽሖተ ደም እምደም፤
ቴዎድሮስ በቀኖት ወፋሲለደስ በልጓም።

ትርጉም

መከራ ከፃድቃን ራስ አልራቀም
የፃድቃን ራስም ከሚያስፈራ መከራ አልራቀም፤
ሰባቱ ዘመናት እስከ ተፈፀሙ ድረስ የአውሬ ነገር/

ህማም ኢዮብን አግኝቶታልና።
በፈታኝ አምላኩ ህግም
በላም ፈንታ ልጁን በመሰዋት አብርሃም ተፈተነ፤
በሁዋላም የመጀመሪያ መከራቸውን ባስተዋሉ ጊዜ
መንፈስ ቅዱስ ከግራ ወደቀኝ እየመራቸው
ቴዎድሮስ በችንካር ፋሲለደስም በልጓም ደምን
ከደም ለማንፃት ትድድግቸውን (ውድድራቸውን) በዚያ
ፈፀሙ።

ምስጢር

አባትና ልጅ እንደማይራራቁ መከራና የእግዚአብሄር ሰዎችም የማይለያዩ ለመሆናቸው ኢዮብና አብርሃም ቴዎድሮስና ፋሲለደስ ማስረጃዎች ናቸው ይላሉ ባለቅኔው።

117 መወድስ

ዘዮሐንስ (አለቃ)

በዓለ ክልኤቱ አእጋር በአእጋሪሁ
ኢየዐርግ ምዕረ ላዕለ ክልኤቱ አዕዋም፤
እንዘ ይብል ውእቱ በልሳነ ሥጋ ጥዑም
አእጋር ክልኤቱ ሀለዉኒ የም
አሐዱ እስመ ድኩም
ዘይረድአ ካልእ እመ ኢሀሎ እምቅድም።
ወልድሰ አንተ ኢወፅአ እምቀሕድናሁ ፍጹም
ሰከበ ውስተ ጎል እንዘቦ በአርያም፤
ወእንዘ ሀሎ ሥዑለ ውስተ ማሕፀና ለእም
ኪሩቤል ኢያዕረፉ ወኢያዕረፈት ማርያም።

www.ethiopianorthodox.org

ት ር ጉ ም

ባለሁለት እግሮች በእግሮቹ
በሁለቱ ዛፎች ላይ በአንድ ጊዜ አይወጣም፤
እርሱ በጣፋጭ የስጋ አንደበት ዛሬ
ሁለት እግሮች አሉኝ እያለ
የሚረዳው ሁለተኛ
(እግር) ከሌለ አንዱ ደካማ ነውና።
ከፍቶም አንድነቱ ያልወጣ ወልድ ግን
በሰማይ ሳለ በበረት ውስጥ ተኛ፤
በእናት ማርያም ማህፀንም ውስጥ ተፀንሶ ሳለ
ኪሩቤል አላረፉም፤ ማርያምም አላረፈችም።

ም ስ ጢ ር

አንድ ሰው በሁለት እግሮቹ ከሁለት ዛፎች ላይ ሊወጣ የማይችል ሲሆን፣ ወልድ ግን በሰማይ ከኪሩቤል ላይ ከአብና ከመንፈስ ቅዱስ ጋር እንዳለ ሆኖ በማርያም ሆድ ተፀንሶ በበረት ተወለደ በማለት ባለቅኔው ይህ አድራጎት ለሌላ ሰው የማይቻል መሆኑን አስረድተዋል።

118 መወድስ

ዘአድማሱ (መልአከ ብርሃን)

እኮ ዕፁብ ለዘይሰምዖ
እመ ያስተማውቅ አድግ አንበሳ ዕዝራ ሥዩም፣
ወለእመ ይድኅን አድግ እምአፈ አንበሳ ግሩም፤
በኀበ ኢሳይያስ ወሉቃስ
ውእቱ እምግነ በገፅ ወውእቱ ላሕም ፤
ወለእመ ለዕፅ እያውዐያ

እንዘ ለሊሁ እሳት እስመ ውእቱ ዝናም ።
ዕፁብስ ለሰማዒሁ ልደተ ዳግማይ አዳም
አብ ዘወለዶ እስመ እምኔሁ ኢይቀድም፤
አመኒ ተወልደ እምወለተ አብርሃም እም
ሀሉኩ ይቤለነ እምቅድመ ይትወለድ አብርሃም ።

ት ር ጉ ም

የሹም/ እዝራ አንበሳን አህያ
ቢያሟሙት ለሚሰማው የሚያስደንቅ አይደለም፣
አህያው ከሚያስፈራ አንበሳ አፍ ቢድን፤
በኢሳይያስና በሉቃስ ዘንድ
እሱ/ አንበሳ በግ ነውና ላምም ነውና፤
እንጨትንም ባያቃጥላት
እርሱ እሳት ሲሆን ዝናብ ነውና ።
ለሰሚ የሚያስደንቀው ግን የሁለተኛ አዳም ልደት ነው፤
የወለደው አባት ከእሱ አይቀድምምና፣
ከአብርሃም ልጅ እናት በተወለደም ጊዜ
«አብርሃም ሳይወለድ አለሁ» ይለናልና።

ም ስ ጢ ር

ክርስቶስ አንበሳ በመባሉ ላይ በግና ላም ከተባለ እንስሳት ያሟሟቱት በእንስሳነቱ ነው ። እንዲሁም እንጨቷን 'ማርያምን' ያላቃጠላት በእሳትነቱ ላይ ዝናብነቱን በመያዙ ነው ። ይህ ድርጊት ግን ብርቅና ድንቅ አይሆንም ። የሚያስደንቀውስ አብና ወልድ ሳይቀዳደሙና ሳይበላለጡ እኩሎች ናቸው ሲባል ፤ ወልድ በባህርይ ከአብ ተወለደ ማለትና ከአብርሃም በፊት ያለው ወልድ ከአብርሃም ልጅ በስጋ ተወለደ ማለት ነው ይላሉ ባለቅኔው ።

www.ethiopianorthodox.org

119 ኵልክሙ

ዘእድግሉ (መልአክ ብርሃን)

ሰግዕተ ሐሰት ይኩኑ በላዕለ ጽዮን
ዕንላተ ወርቅ አቀመ በሰግርያ ኢዮርብዓም ፤
ወበፍናተ ግብጽ አርን ዘበዲበ አሪት ሥዩም ፤
እንዘ ሰግዕተ ጽድቅ ይከውናሃ
ለጽዮን ዘውስተ ኢሉፍሊ ዕንላት ዘላሕም ፤
ወኢክህለት ሰግርያ
ኢየሩ ሌም ከዊነ በዓለ ፋሲካ ታስተሐምም ።
ንሕነሰ ዘረከብናሃ በዖመ ምኒልክ ገዳም
ከመ ኢዮርብዓም ወአርን ዕንላተ ወርቅ ኢናቀውም ፤
ወአከለነ ዐሪገ ኢየሩሳሌም ፤
ኢየሩሳሌም አግዓዚት አኮኑ ምድረ አክሱም
ወሀየ እምነ ጽዮን ጸዋሪተ ሕግ ፍጹም ።
ኢየሩሳሌም አግዓዚት አኮኑ ምድረ አክሱም ፤

ት ር ጉ ም

በፅዮን ላይ የሀሰት ምስክሮች ይሆኑ ዘንድ
ኢዮርብአም በሰግርያ የወርቅ ቡችሎችን አቆመ ፤
በኦሪት ላይ ሹም የሆነ አሮንም በግብፅ መንገድ (አቆመ)፤
በኢሉፍሊ ውስጥ ላለች ፅዮን
የላም ጥጆች የእውነት ምስክሮችን ሲሆኗት፤
የፋሲካን በአልም
ታከብር ዘንድ ሰግርያ ኢየሩሳሌም መሆንን አልቻለችም ።
በምኒልክ/ ደን ዛፍ (ፅዮንን) ያገኘናት እኛ ግን
እንደ ኢዮርብአምና እንደ አሮን የወርቅ ቡችሎችን አና
ቆምም ፤

ወደኢየሩሳሌም መውጣትም በቃን ፤
ነፃ አውጭ ኢየሩሳሌም የአኩስም ምድር ናትና ፣
ፍፁም ህግን የተሸከመች እናታችን ፅዮንም በዚያች አለችና ።
ነፃ አውጭ ኢየሩሳሌም የአክሱም ምድር ናትና ፣

ም ስ ጢ ር

በዳዊት አገር የፅዮን አምላክ ባለ ኢዮርብአምና አሮን የላም ምስል ጣኦትን አቆሙ ። ይህንም ያደረጉት ከኢሉፍሊ ምድር ታቦተ ፅዮንን በሰረገላ ይዘው ከዳዊት ከተማ የገቡ ሁለት ጊደሮች በፅዮን አምላክ መሪነት መምጣታቸውን ባለማወቅ ነው በማለት ፡ ባለቅኔው አክሱም እንደ ኢየሩሳሌም መሆኗንና ታቦተ ፅዮንም በአክሱም እያለች ወደኢየሩሳሌም መሄድ አለማስፈለጉን ገልጧል ።

120 መወድስ

ዘመርገፍ (አልፋ ፡ ዘተንታ)

እሙ አሐዱ ይሰሐብ በፍትረ ካልኡ
ገራህተ ሙሴ ቅርብት ኀበ ገራህቱ ለአብርሃም፤
ወጽርሐ ግሊክያስ ኮነት ቅርብተ ቤቱ ለሴም ፤
ወእሙ ይትነሥኡ ላዕለ ሙሴ
ኑፋስ ዘዕዝራ ወዘጌናኮ ፍሕም
ለረድኤተ ሙሴ ወዕንባቆም
ጌዴዎን መጽአ ጸዊር ጠለ ገዳም ።
ይኩንኒ ግእከሌከሙ ወግእከሌነ ሰላም
ደብረ ሊባኖስ ወደብረ ክርቤ ግርታ ወግርያም ፤
እስመ ዘእግዚ መስተል ወመስተለ ብርሃን ዘዮም
እካል ዘእምእካል ወዐፅም ዘእምዐፅም።

www.ethiopianorthodox.org

ትርጉም

በአንዱ ፍቅር አንዱ ቢሳብ
የሙሴ እርሻ ወደ አብርሃም እርሻ የቀረበች ናት ፤
የሚልክያስ እልፍኝም ለሴም እልፍኝ ቅርብ ናት ፤
የእዝራ ነፋስና የሄኖክ ፍም
በሙሴ ላይ በተነሱ ጊዜ
እንባቆምና ሙሴን ለመርዳት
ጌዴዎን የዱርን ጠል ተሸክሞ መጣ ።
ሰላምም በመካከላችሁና በመካከላችን ይሆን ዘንድ
ደብረ ሊባኖስና ደብረ ከርቤ ማርያምና ማርታ ናቸው ፤
የዚያን ጊዜ መስቀልና የዛሬው የብርሃን መስቀል
ከአካል የተገኘ አካልና ከአጥንት የተገኘ አጥንት ናቸውና ።

ምስጢር

አንድ ሰው በሌላው ሰው ፍቅር ይሳባል ፤ ቅድስት ማርያምም በአብርሃም እርሻና በሴምና በሚልክያስ አዳራሽ ትመሰላለች ። ነፋስ ያገለበለበው እሳት በቤት ላይ ሲነሳ ባለቤቱን ለመርዳት ጎረቤት ውሀ ይዞ እንደሚመጣ ፤ እዝራ ባየው ነፋስና ሄኖክ በተመለከተው እሳት የተመሰለ ክርስቶስ በጌዴዎን ገምጃ ጠልም ይመሰላል ። እንዲሁም ማርታና ማርያም እህትማማች እንደሆኑ ግሸን ማርያም (ደብረ ከርቤ)ና ደብረ ሊባኖስ ተክለ ሃይማኖት ተመሳሳዮች መሆናቸው በቅኔው ተመስጥሯል ። ሁለት ወንድማማች ከአንድ አባትና እናት እንደሚወለዱም ፤ በግሸን በአፄ ዳዊት ዘመን የተቀበረው ግማደ መስቀልና ለተክለ ሃይማኖት ወረደ የሚባለው የብርሃን መስቀል የአንድ አምላክ ስጦታዎች ናቸው በማለት ፤ ባለቅኔው በሁለቱ አድባራት መካከል የነበረውን የቅደም ተከተል ክርክር በቅኔያቸው ለማስታረቅ ሞክረዋል ።

121 መወድስ

ዘምሥራቅ (አለቃ)

ዕለተ ፍዳ መሰለት ዕለተ ዘአነ ፤
ወክርሥ ነዳያን መሰለ መካነ ዘንኔ ገሩም ፤
እስመ ዕፄሁ ለከርሥ ዘኢይነውም
ወእም አውያተ ወለታ ኢትሰምዕ የም ፤
ወምንተ ይኤድም
ለአረፍተ ሥታይ ዘመን ዘይትዐደም በሰላም !
ሥጋ ላሕምኒ ኢንበልዕ በመዋዕለ ፍዳነ ጾም ፤
ወደመ ጠሊ ኢንሰቲ በአትርጉቲሁ ለኢዮራም ፤
እስመ ሥጋ ሰብእ ኮነ ከመ ሥጋ ላሕም ጥዑም
ወጥዑም ለአፉነ ዙሉ ሥነ ገዳም ።

ትርጉም

የእኛ ቀን የመከራ ቀንን መሰለች ፤
የችግረኞች ሆድም የሚያስፈራ የኩነኔ ቦታን መሰለ፤
የሆድ ትሉ የማይተኛ ነውና
እናትም የልጆቸን ለቅሶ ዛሬ አትሰማምና ፤
የስታይ ዘመን /ገድገዳን
በሰላም የሚሻገር (የሚያልፍ) ሰው ግን ምን ያምር !
በመከራችን/ፆም ዘመን የላም ስጋን አንበላም ፤
በኢዮራም ቀንዶች ዋንጮችም የፍየል ደምን አንጠጣም፤
የሰው ስጋ እንደ ላም ጣፋጭ ስጋ ሆኗልና
የዱር ውበት (እትክልትና እንስሳት) ሁሉም ለአፋችን ጣፋጭ ነው ።

www.ethiopianorthodox.org

ምስጢር

የክርስቶስ ፍርድ ቀን አስቀድሞ ለተፈፀመ በደል ማቻቻያ ምህረት ማግኛ እንዳልሆነች የችግር ዘመንም ልትሻሻል አትችልም ። በገሃነም ውስጥ እሳቱ እንደማይጠፋ ፤ የክፉ ቀንም ራብ የችግረኞችን ሆድ እንደ እሳት ያቃጥላል ፤ እንደ ትል ይበላል ። በክርስቶስ ፍርድ ቀን እናት የልጅዋን ጩኸት እንደማትሰማ ፥ በክፉ ቀን ችግር ቀንም ልጆች እናቶቻቸውን «እንጀራ» ሲሉዋቸው እናቶች የሚሰጧቸው የለም በማለት ፤ ባለቅኔው በዘመናቸው የደረሰውን የራብ እልቂት ዕናት በቅኔያቸው ምስጢር አስረድተዋል ።

ታሪክ

ኢዮራም ከአባቱ ከይሁዳ ንጉስ ኢዮሳፍጥ በሁዋላ ከ848 እስከ 841 ከክርስቶስ ልደት በፊት የነገሰ አምስተኛው የይሁዳ ንጉስ ነው ። የእስራኤል ንጉስ የአክአብን ልጅ አግብቶ ነበርና እንደ አማቱ አክአብ ለጣኦት መስዋእት አቀረበ ። ነቢዩ ኤልያስም እርሱን በመገሰፅ ፃፈ ። ኢዮራም በሚያሰቃይ በሽታ ታሞ በህዝቡ ሁሉ ዘንድ ተጠልቶ ሞተ (2 ዜና. 21 ። 2 ነገስ. 8 ፥ 16—24) ።

122 መወድስ

በላዕለ ደብረ ዘይት ፍትሕ አመ ተመለጠ
ማዕደ ሥጋ ከልአነ መዋዕሊሁ ለጾም ፤
እንዘ ደብረ ዘይት ይበልዕ ማዕደ ሥጋ ወዐፅም
አኮኑ ኢይትዐወቆ
ለሱብእ ጌጋዩ ዘሥጋ ወደም
ከመ ቀዳማዊ አቤሴሎም
በቅድመ ብእሲ መካሕ ዘይወፅእ እምኤዶም ።
በፍትሕሰ ዘይደሉ እመ ነበረ ዓለም
ኢልማዕ እምኢሐይወ እንዘ ኢዮብ የሐምም ፤
ወእመ በዜዋ ተገድፈት ኢየሩሳሌም
ዘይረውጽ እምኢሞተ እንዘ አቤሜሌክ ይነውም ።

ትርጉም

በደብረ ዘይት ላይ ፍርድ በተለወጠ ጊዜ
የፆም ዘመን የስጋ ማእድን ከለከለን ፤
ደብረ ዘይት የስጋና የአጥንት ማእድን ሲበላ
ለሰው የስጋና
የደም በደሉ አይታወቀውምና
እንደ መጀመሪያው አቤሴሎም
«ከኤዶም (ገነት) በሚወጣ በተመኪ ሰው » ፊት ።
አለም ግን በሚገባ ፍርድ ቢኖር
ኢዮብ ሲታመም ኤልሳእ ባልዳነም ነበር ፤
ኢየሩሳሌምም በምርኮ በወደቀች ጊዜ
አቤሜሌክ ሲተኛ የሚሮጥ ባልሞተም ነበር ።

ምስጢር

በፆም ወራት ክርስቲያኖች ከስጋ ምግብ ተከልክለው በዘይት ወጥ ብቻ እንደሚበሉ ክርስቶስም በደብረ ዘይት ሲገለጥ ስጋና አጥንት ይዋሀዳሉ ። ልጆቹ ያለቁበት ኢዮብ ሲታመም የባእዶችን ልጆች በድብ ያስጨረሰ ኤልሳእ በደህና ኖረ ። አቤሴሎምም አባቱ ዳዊትን በድብቅ ከድቷል ። ስለዚህ ፍርድ አለአግባብ ሲሆን ሊገኝ የሚገባው ነገር አይገኝም ይላሉ ባለቅኔው ።

ታሪክ

የእግዚአብሄር አብ የባህርይ ልጅ ቃል እግዚአብሄር ወልድ በምላት ወደዚህ አለም የመጣለትንና ሰው የሆነለትን ተግባር ፈፅሞ ወደ ባህርይ አባቱ አረገ ። ዳግመኛም ወደዚህ አለም ከመላእክት ጋር ሞጥቶ በደብረ ዘይት በግርማ መንግስት ይገለጣል ። ሙታንን አንስቶ ስጋንና አጥንትን ያዋህዳል ፤ ፍፁም በድንም ያደርገዋል ፤ በበድኑ ነፍስን አሳድሮ ያንቀሳቅሰዋል ማለት ተፅፏል (ማቴ. 25 ፥ 1—46) ።

www.ethiopianorthodox.org

ክርስቶስ በዚህ አለም ሳለ ፆምንና ፀሎትን ሰርቷል (መስርቷል) ። ፆም ከመብልና ከመጠጥ ከከፋም ስራ ተከልክሎ መቆየትና ከስጋና ከቅቤ ከወተትና ከሩካቤ ስጋ እስከፆሙ ፍፃሜ መለየት ነው ። (ማቴ. 6፥16—19) ።

ኢዮብ እንደ አብርሃም የእግዚአብሄር ወዳጅ የሆነ ትእግስተኛ ሰው ነበር ። የእግዚአብሄር ወዳጅ ከመሆኑ የተነሳ ትእግስቱን ለማስወረስና ከአምላኩ መንገድ ለማውጣት ሰይጣን ተፈታተነው ። እግዚአብሄርም የኢዮብን ጥናትና እምነት ስለሚያውቅ ሰይጣን ከነፍሱ በቀር በኢዮብ የወደደውን እንዲፈፅምበት ፈቀደለትና ተንቀሳቃሾች ሀብቶቹን ፡ ቤተሰቦቹንና ልጆቹንም በድንገተኛ አደጋ አስፈጀበት ። ሰውነቱንም ከእግሩ እስከ እናቱ በቁስል መታበት (አቆሰለው) ። ይሁን እንጂ ኢዮብ የሁሉንም መርዶ በአንድ ቀን ሲሰማና አካሉን ሲያጣ ከትእግስቱና ከእምነቱ አልተናወጠም ። በሚስቱም ስህተት አልተመራም ፡ «እግዚአብሄር ሰጠ ፡ እግዚአብሄር ነሳ ፡ ይክበር ይመስገን» አለ እንጂ አላማረረም ። ስለዚህም ፈተናውን በትእግስቱ አለፈ ይባላል (ኢዮ.2—11) ።

123 ሕንጺሃ

ኢይትፈጸም በካልእ እንበለ ማርያም ሰላም
ማኅሌተ ጽድቁ ለዙሉ ዓለም ።

ትርጉም

የአለም ሁሉ ፅድቅ ማህሌት
ያለማርያም ሰላም በሌላ አይፈፀምም (አያልቅም) ።

ምስጢር

በቤተ ክርስቲያን ስርአት በክብር በፀናፅልና በመቋሚያ የሚያረሰው ማህሌት ሰላም በሚባለው ክፍል ዜማ እንደሚፈፀም የአለም ፅድቅም በቅድስት ማርያም ተፈፀመ ይላሉ ባለቅኔው ።

124 ምሳሌ

ድንግል እመ ኀጥአ
ሞት ይጼውዕ ኤልያስሃ ፡
እስመ እመ ለዝ ኤልያስ እግዚአብሔር ኀተሞ
ኢያንከረ ዕፄ ሥጋሁ ጥዒሞ ።
ወለእመ ሐለዩ ምክረ ትንግሌ እንተ ኢይክሉ አትሞ
ዕዝራ ወሄናክ ሰብአ አርምሞ
እስመ በ ኤልያስ ዘይቀድሞ
ኢያዕረፈ መቃብር ፈጺሞ

ትርጉም

ሞት ድንግልን
ባጣ ጊዜ ኤልያስን ይጠራል ፤
ይህን ኤልያስን እግዚአብሄር በሰወረው ጊዜ
ትል ስጋውን ቀምሶ አላደነቀምና ።
የዝምታ ሰዎች/ እዝራና ሄኖክ መወሰን የማይቻላቸው
ትንሳኤ/ ምክርን ቢያስቡም
የሚቀድመው ኤልያስ አለና
መቃብር ፈፅሞ አላረፈም ።

ምስጢር

አንድ ወንድ ሙሽራ የፈለገውን ሲያጣ ሚዜውን እንደሚጠራ የፈላጊው ምሳሌ ሞትም ድንግል ማርያም ብትነሳበት ነቢይ ኤልያስን ገና ይጠባበቃል ። በዚሁም ላይ አንዳንድ ሰዎች የማያዛልቃቸውን ምክር እንደሚመክሩ ፡ ሄኖክና እዝራ ኤልያስም ለጊዜው ከሞት ቢሰወሩ በሁዋለኛው ጊዜ መሞት አለባቸው በማለት ባለቅኔው ሞት ስጋ ለለበሰ ፍጡር ሁሉ የማይቀር የተፈጥሮ ህግ መሆኑን በቅኔያቸው ምስጢር ያስረዳሉ ።

www.ethiopianorthodox.org

125 መወድስ

በሕማም ለዲ እብነ ቢታንያ
ዘእምሆሳዕና ፀንስኪ ነገረ በቀል ወተቀይሞ !
ወወሊደኪ ግብኢ ኀበ ምትኪ አርምሞ ።
ወቃለ ቅዳሴ መልከጼዴቅ
ንፈቅድ ከመ ያይድዐነ አባሁ ወእሞ ፤
ከመ ናይድዖሙ ዘተገብረ
በነሚአ እብን አይሁድ አምጣነ ሰበሩ ዐፅሞ ።
አተወሂ ቤተ ሱራፌ እንዘ ያንጸፈጽፍ ደሞ ፤
አኮኑ ኢየዐርፍ እብነ ቢታንያ ለተቃውሞ ፤
እንዘ ለአእባን ወጢን ወለኪሩቤል ፈጽሞ
ድኀረ አጥመቆሙ ሆሳዕና በአንብሮተ እድ ባሕረ ተሰጥሞ።

ት ር ጉ ም

ከሆሳእና የበቀልና የመቀየም
ነገርን የፀነስሽ የቢታንያ ድንጋይ ! በምጥ ውለጅ ፤
ወልደሽም ወደዝምታ ባልሽ ተመለሽ ።
የምስጋና ቃል መልከጼዴቅም
አባትና እናቱን ይነግረን ዘንድ እንወዳለን ፤
የተደረገውን እንነግራቸው ዘንድ
አይሁድ ድንጋይን በመያዝ አጥንቱን ሰብረዋልና ።
ወደሱራፌ ቤትም ደሙን እያንጠፈጠፈ ገባ ፤
የቢታንያ ድንጋይ ለመቃወም አያርፍምና ፤
መጀመር ለድንጋዮች መፈፀምም ለኪሩቤል ሲሆን
ሆሳእና እጅን በመጫን/ መስጠም ባህር ካጠመቃቸው
በሁዋላ።

ም ስ ጢ ር

ሄዋን አምጣ ወልዳ ወደባልዋ እንደ ተመለሰች ፤ የሄዋን ምሳሌ የሆነች የቢታንያ ድንጋይ ሆሳእናን አመስግና ወደቀድሞው ዝምታዋ መመለሷ በቅኔው ተመስጥሮበታል ። በሌላ በኩል ደግሞ መልከጼዴቅ ያለአባትና እናት እንደኖረ የመልከጼዴቅ ምሳሌ የሆነ የድንጋይ መናገርም ያለተፈጥሮው ሆነ ። በዚሁም ላይ ራሱን የተገመሰ ሰው ደሙን እያፈሰሰ ወደቤቱ እንደሚገባ ድንጋይ እንደ ሱራፌ (መላእክት) ያለ ፍጡር ሆነ። በተጨማሪም አንዱ የጀመረውን ሌላው እንደሚጨርሰው የድንጋዮችን ምስጋና መላእክት አደነቁ ይላሉ ባለቅኔው ።

126 ግእዝ ጉባኤ ቃና

መልከጼዴቅ አብ እመ ሲአለ ያንሶሱ
ደንገፀ አቤል እስከነ ትወፅእ ነፍሱ ።

ት ር ጉ ም

አባት መልከጼዴቅ በሲኦል (በመቃብር) ቢመላለስ
አቤል ነፍሱ እስክትወጣ ድረስ ደነገጠ ።

ም ስ ጢ ር

የሚጫወት ልጅ አባቱ በድንገት ሲደርስበት እንደሚደነግጥ ፤ የልጁ ምሳሌ የሆነው የመልከጼዴቅ ቤተ ክርስቲያን ያለበት መቃብር የአባት ምሳሌ በሆነው በመልከጼዴቅ ቃል ኪዳን የሙታንን አካል እንዳማፍረሱንና አለማበስበሱን ባለቅኔው በቅኔያቸው ምስጢር ይገልጣሉ ።

www.ethiopianorthodox.org

ታሪክ

መልከጼዴቅ በተባሉ ኢትዮጵያዊ ፃድቅ ስም የተመሰረተ ቤ… ክርስቲያን በሸዋ ክፍለ ሀገር ሚዳ በሚባለው ወረዳ በሚገኝ ዋ… ውስጥ አለ ። ያካባቢው ኗሪዎች የሞቱትን ሰዎች ሬሳዎች (አስከሬ… ኖች) በዚሁ ዋሻ ውስጥ ያኖሩበታል ። የሙታኑ አስከሬናችም ሳ… ፈርሱና ሳይበሰብሱ ደርቀው ይኖራሉ ። ይህም ሊሆን የቻለው ለ… ድቅ መልከጼዴቅ በተሰጠው ቃል ኪዳን መሰረት ነው እየተባ… ይተረካል ።

127 ዘእምላኪየ

ዘፈንታቱ (አለቃ)

ለእመ ኀለፈ ወልድ ሐዋርያ ወንጌል በናእሱ
መቃብር እሙ ትበኪ በልብሱ ፤
ወይ ሊተ ብሂላ እንዘ ኢትወፅእ ነፍሱ ።

ትርጉም

የወንጌል ሀዋርያ ልጅ በህፃንነቱ ቢሞት
ነፍሱ ሳትወጣ ፡ ወዮልኝ ብላ
እናቱ/ መቃብር በልብሱ ታለቅሳለች ።

ምስጢር

ልጅ ሲሞት ገና ነፍሱ ሳትወጣ ጀምራ እናቱ ልብሱን ይ… እንደምታለቅስ ፡ የልጅ ምሳሌ የሆንል ወልደ ነጎድጓድ ሲሰወር የ… ናት ምሳሌ የሆነች መቃብር ላይ ልብሱ ወድቆ ተገኘ በማለት ባ… ቅኔው ቅኔያቸውን አመስጥረዋል ።

128 ዋዜማ

ዘሰማ ኀይሉ (አለቃ)

መቃብር ዘይትራድአ
ለሊቀ ካህናት ሞት በተልእኮ ድንግል መቅደሱ
ተከልአ እምበሊዐ ሥጋ ወፈትሐ በርእሱ ፤
እሙ እምቀትለ ፈርዖን ጉየ በኀይለ ሙሴ ፈረሱ
ነሚአ ስጋሁ ለዳታን ምስለ ነፍሱ
እስመ መልዐ ወኢሐጸ ከርሱ ።

ትርጉም

በድንግል/ መቅደሱ
አገልግሎት የካህናት አለቃ/ ሞትን የሚረዳ መቃብር
ስጋን ከመብላት ተከለከለ ፡ በራሱም ፈረደ፤
በሙሴ/ ፈረሱ ሀይል ከፈርኦን ጦርነት በሸሸ ጊዜ
የዳታን ስጋን ከነፍሱ ጋር በመያዙ
ሆዱ ሞላ እንጂ አልጎደለምና ።

ምስጢር

ንፍቁ ቄስ (ሁለተኛው ቄስ) ገባሬ ሰናዩን ቄስ (ዋናውን ቄስ) በቤተ መቅደስ አገልግሎት ስራ እንደሚረዳው ፡ የንፍቁ ቄስ ምሳሌ የሆነ መቃብር የገባሬ ሰናዩ ቄስ ምሳሌ ከሆነው ሞት የመቅደስ ምሳሌ የሆነች ማርያምን አገኘ ።

ደግሞ በአሪት ህግ ስጋ አብሳዩ ያበሰለውን ስጋ ራሱ እንደ ማይበላው የአብሳዩ ምሳሌ መቃብር የመስዋእት ምሳሌ የሆነች የማ ርያምን ስጋ አለማፍረሱንና አለማበስበሱን ቅኔው ይገልጣል ። የተሸ ነፈ ተዋጊም ከጦር ሜዳ በፈረሱ እንደሚሸሽ በኤርትራ ባህር የስ

www.ethiopianorthodox.org

ጠሙ ፈርኦን በመቃብር ሳይቀበር መቅረቱን ባለቅኔው ያስረዳሉ ። በተጨማሪም በሌላ ቤት ሲጋን እንደመጥገብ ዳታንን ምድር ተከፍቶ መዋጡን የቅኔው ምስጢር ያሳያል ።

ታ ሪ ክ

በእሬት ስርአት የመስዋእቱን ስጋ በመቀቀልና ቅቅሉን በሹካ በማቅረብ ካህኑን የሚያገለግለው ታዛዥ ለካህኑ የሚሆነውን መቅመስ አይችልም (ዘሁል .18) ።

የግብፅ ንጉስ ፈርኦን እስራኤልን ሊመልስ ሲገሰግስ በኤርትራ ባህር ውስጥ ሰጥሞ ቀረ እንጂ እንደወጉ መቃብር ተቆፍሮለት በአገሩ አልተቀበረም (ዘፀአ.14፥1—15)።

ዳታንና አቤሮን በሙሴ ላይ ስላመፁበትና ክፉ ስለመከሩበት ምድር ተከፍቶ ውጧቸዋል ይባላል (ዘሁል. 16፥1—35) ።

129 ዋዜማ

ራጌል ፈትለ እዴሃ
አማልክተ ወርቅ ሰረቀት ውስተ ጽርሐ ነቢይ ኢያሱ፣
ወያዕቆብ መንጦላዕተ ወርቅ ሰወረ በልብሱ ፤
ወንበ ሶስና ድንግል ዘበዐጸደ ወይን ታንሶሱ
ክልኤሆሙ መና ወወይን ረበናት ጌሠ
ዘርኅብ ገቦሃ ይገሥሡ ።

ት ር ጉ ም

የእጅዋ ፈትል /ራሄል
በነቢይ ኢያሱ አዳራሽ ውስጥ የወርቅ አማልክትን ሰረቀች፣
ያእቆብም የወርቅ መጋረጃን በልብሱ ሸሸገ፤
በወይን ቦታ ወደምትመላለስ ሶስና /ድንግልም
ሁለቱቹ መናና ወይን/ መምህራን ገስገሱ
የተራበ ጎኗን ይዳብሱ ዘንድ ።

ም ስ ጢ ር

ያእቆብ ከአጎቱ ከላባ ኮብልሎ ወደአባቱ ቤት ሲሄድ ሚስቱ ራሄል የአባቷን የወርቅ አማልክት እንደሰረቀች የራሄል ምሳሌ የሆነች የድንግል ማርያም የእጅዋ ፈትል ወርቅ መሆኗንና ያእቆብም ነገሩን እንደሰወረ መጋረጃውም የወርቅ ልብስ መሆኑን ቅኔው ያስረዳል ።

ደግሞ ሁለት ረበናት(መምህራን) በወይን ቦታ ወደምትመላለስ ወደሶስና እንደገሰገሱና እንደያዟት ፤ የረበናት ምሳሌ የሆኑ መናና ወይን ለቅድስት ድንግል ማርያም መውረዳቸውንና ምግቧና መጠጧ መሆናቸውን ባለቅኔው ያስገነዝባሉ።

ታ ሪ ክ

ራሄል የላባ ልጅ የያእቆብ ሚስት ናት ። ባሏ ያእቆብ አባቷን ሃያ አመታት ካገለገለ በሁዋላ ኮብልሎ ወደአባቱ አገር ሲሄድ የአባቷን የወርቅ አማልክት ሰርቃ አብራው ሄደች ። እነርሱም በሄዱ በሶስተኛው ቀን ላባ መኮብለላቸውን ሰማና ተከታትሎ በሰፈሩበት ተራራ ደረሰባቸው። ያእቆብም ሚስቱ ራሄል የአባቷን የወርቅ አማልክት መስረቋን ስላላወቀ ላባ ድንኳናቸውን እንዲበረብር ፈቀደለት። ራሄል ግን የሰረቀቻቸውን የወርቅ ምስሎች በግመል ኮርቻ ስር አድርጋ «አደፍ (የወር አበባ) ታይቶኛል» በማለት ተቀመጠችባቸው ። በዚሁ ምክንያት አባቷ ድንኳኗን ሲበረብር አልተነሳችም ፤ እርሱም (ላባ) ያልተቀመጠችበትን እቃ ብቻ በርብሮ ወጥቶ ሄደ (ዘፍጥ. 31፥1—35) ።

130 ዋዜማ

ዘአድማሱ (መልአከ ብርሃን)

ተመዘሳይያን ፈደላት
ከመ ብከሙ ሥርዐት በውስተ መጻሕፍት ቅኑሥሡ
በበቤቅከሙ በሥርዐት ንንሡ ።

www.ethiopianorthodox.org

ወኢትቀትሉሰ ቤተ በቤተ ባዕዳን ቀንገሙ ፤
በኀበ ግእምራን ፈታሕቶ እስመ ይትወቀሱ
በኢሕግ ቤተ ባዕድ ዘጌሡ ።

ትርጉም

ምክሼዎች ፈደሎች
በመፅሀፍ ውስጥ ስርአት እንዳላችሁ ትሹ ዘንድ
በየቤታችሁ በስርአት ግቡ፤
በባእዶች ቤቅ ትነግሱ ዘንድ ከቤትም እትሰደዱ፤
ያለህግ ወደባእድ ቤቅ የሄዱ በእዋቂዎች
ፈራጆች ዘንድ ይወቀሳሉና።

ምስጢር

ባለስልጣኖች በራሳቸው ይዞታ መኖር እንጂ የሌላውን ስው ድርሻ መውረስ እንደማይገባቸውና ቢወርሱም እንደሚወቀሱ ፤ እንዲሁም ዘጠኙ ፊደሎች ሀ ፡ ሐ ፡ ኀ ፡ ሠ ፡ ሰ ፡ ጸ ፡ ፀ ፡ አ ፡ ዐ ፡ እያንዳንዱ በልዩ ልዩ ቃል የሚገቡበት ስርአት ስላላቸው በፅሁፍ አገባባቸውን ማለዋወጥ አይገባም ። ቢለዋወጡም ፀሀፊውን ያስንቅፋሉ በማለት ባለቅኔው ፣ስለፊደላት አጠቃቀም ያላቸውን አስተያየት በቅኔያቸው ምስጢር ገልጠዋል ።

131 ሥላሴ

ዘተክለ ጽዮን (አለቃ)

ወልድ ወተክለ አልፋ
ለምክ ገዳም ተማስጥዎ
እስመ ተክለ አልፋ ጻድቅ ለእገሩ ወመድኀኒ ዓለም ለርእሱ
ምክ በሊሐ ልሳነ እምገዳም ኀሠሡ ።
ማትያስሰ ወኪርስ እመ በዋሕድና ፈለሱ

ህዝቡ ጠላቶቻቸውን እየተከታተሉ እስኪያጠፉ ቀኑ እንዲረዝም ወደ እግዚአብሄር አመለከተ ፤ እስራኤልም የከነአንን ነገስታት አሸንፈው አገሩን እጅ እስካደረጉ ድረስ ቀኑ ረዘመላቸው ይባላል ። (ኢያሱ. 10 ፥ 1—15) ።

163 መወድስ

ዘገብረ ሥላሴ (መምህር ፡ ዘኤልያስ)

በ ኀያል በዲበ ኀያል ፤
እስመ እንዘ በለሰ ይትሜካሕ በላዕለ አዳም ርእስ
መደንግፅ ዝናም ንጉሠ ጢሮስ
ነሠተ ቤተ ልምላሜሁ ለመካሕ በለስ ።
ወእንዘ ይትሜካሕ በበለስ
ውእቱ ጠል ኀፍረ በኤልያስ ።
ኤልያስሂ እንዘ ውእቱ ቀታሌ ዝናም ነፍስ
ተንሥአ በላዕሌሁ ዘይመውእ ኀይለ ተጽናስ ፤
ወእንዘ ረኃብ ይጸርሕ በዘኤልያስ መቅደስ
ለረኃብ ተበቀሉ ዘመደ መባልዕት ኢዮስያስ ።

ትርጉም

በሀይለኛ ላይ ሀይለኛ አለበት ፤
በለስ በአዳም ራስ ላይ ሲመካ
አስደንጋጭ ዝናብ/ የጢሮስ ንጉስ
የትምክህተኛ/በለስ ልምላሜ/ቤትን አፍርሷልና ።
ዝናብም በበለስ ሲመካ
ያው ርጥበት (ዝናብ) በኤልያስ አፍሯልና ።
ኤልያስም የዝናብ/ ነፍስ ገዳይ ሲሆን
የሚያሸንፈው የችግር ሃይል በርሱ ላይ ተነሳ ፤
ራብም በኤልያስ መቅደስ ሲጮህ
ራብን የመብሎች ዘመድ/ኢዮስየስ ተበቀለው ።

www.ethiopianorthodox.org

ም ስ ጢ ር

በአጥቂው ላይ አጥቂ አለበት ። ሃይለኛው በደካማው ላይ ሲመካ በትምክህተኛው ላይ ሌላ አሸናፊ ተነስቶ ቤቱን ይመዘብርበታል ፤ እንዲሁም በለስ ለአዳም የሞት ምክንያት ቢሆንበት የክረምት ዝናብ የበለስን ልምላሜ አደረቀበት ።

ደግሞ ቤት መዝባሪው በተሸናፊው ላይ ሲመካ ተመኪው በሌላ አሸናፊ ድል ሆኖ እንደሚያፍር ፣ ዝናብ በለስን ሲያደርቅ እርሱ ደግሞ በነቢይ ኤልያስ ጠፋ ። አሳፋሪውም ነፍስ ገዳይ ሌላ አሸናፊ እንደሚነሳበት ዝናብን ያጠፋ ነቢይ ኤልያስን ራብ ሞረሞረው። ነፍስ ገዳዩ አሸናፊም ሲፎክር ፎካሪውን የተገዳዩ ዘመድ እንደሚበቀለው ምግቦችን ያዘጋጀ ኢዮስያስ ራብን አጠፋው በማለት ባለ ቅኔው አመስጥረዋል ።

ታ ሪ ክ

አዳም ከክብሩ የተዋረደውና ከክብር ቦታው ገነት የወጣው ፣ በሞተ ስጋም ላይ ሞተ ነፍስ የተፈረደበት በበለስ መብል ምክንያት ነው ። አምላክ ብላ ያለውን በልቶ አትብላ ያለውን ትቶ ቢጠነቀቅ ኖሮ ፣ ከሺህ ዘመን በሁዋላ እፀ ህይወትን በልቶ በመታደስ በመንግስተ ሰማይ ይኖር ነበር ይባላል ። በለስ ለአዳም የስህተት ምክንያት የሆነበት እፅ ሲሆን በክረምት ዝናቡ ስለማይስማማው አይለመልምም ቅጠሉም ሁሉ ይረግፋል ።

ኤልያስ የቴስብያ ነቢይ ነው ፤ በዘመኑ የነበረው ንጉስ አክአብ ዘማዊት ኤልዛቤልን አግብቶ ጣኦት አመለከ ። ነቢዩም ቢመክረውና ቢያስተምረው ንጉሱ ከክፉ ስራው ወደ እግዚአብሄር አልመለስ አለ። በዚህም የተነሳ «ይህ ሁሉ ጥጋብ መደረጉ በዝናብ አብቅለህ በፀሀይ አብስለህ ብትመግባቸው አይደለምን ? ከእንግዲህ ወዲህ አቅማቸውን ይወቁት ፣ ሰማይ ዝናብ ሊዘር ፣ ጠል ለመከር አይስጥ» ብሎ ኤልያስ ወደ አምላኩ አመለከተ ። እንዳለውም ሆነለት ፤ ሶስት አመት ከስድስት ወር ዝናብ ከመዝነብ ተከለከለ ። እህል ጠፋ ፣ ራብ ጠና

ወንዞች ደረቁ ፣ ንጉሱ ከነሰራዊቱ በፀሀይ ሀሩርና በድርቅ ተቀጣ ። ይህን አድርጎ ሳለ ራሱ ነቢዩ ኤልያስ ተራበ ፤ አንዲት ቤት ጥቂት እንጨት ስትለቃቅም አገኘና ከርሷ እህልና ውሃ እስከ መለመንና ከልጅዋና ከርሷ በፊት ለመብላት እስከ መንሰፍሰፍ ደረሰ ። ሴቲቱም በቅድሚያ ሰጠችውና በልቶ ቤቷን ባረከ (1 ነገስ. 17 ፣ 1—24)

164 መወድስ

ዘይገዛው (አሉታ ፣ ዘደብረ ወርቅ)

በፈለገ ሐሊብ ወወይን ኢንዌልጠሙ
ለዘበደብረ ወርቅ ሀለዉ ማያተ ሕይወት ወፈውስ ፤
እስመ አሠነዮሙ አብ ኤዎስጣቴዎስ
እምሐሊብ ጸዐዳ ወእምወይን ሐዲስ ፣
ወኢንትሜነዮ ለዮርዳኖስ
ሰብአ ደብረ ወርቅ፤ማይኒ እስመ ይትዔረዮ ለዮርዳኖስ ።
ሀለወሂ ወኢሀለወ ቅድመ አነዳ ንኡስ
ኢይትበሀል ኢያሪኮ ፤ እምጣነ ርጡብ ወይቡስ ።
ወመልዕልታ ተሐንጸ ቤተ ኤዎስጣቴዎስ ርእስ ፤
እስመ ርእሰ አድባር ደብረ ወርቅ ወርእሰ ደብረ ወርቅ
  መንፈስ ቅዱስ ።

ት ር ጉ ም

በደብረ ወርቅ ያሉ የህይወትና የፈውስ
ውሃዎችን በወተትና በወይን ወንዝ እንለውጣቸውም ፤
አባት ኤዎስጣቴዎስ ከነጭ ወተትና
ከአዲስ ወይን ይልቅ አሳምሯቸዋልና ፣
የደብረ ወርቅ ሰዎችም
ዮርዳኖስን እንመኘውም ፤ ውሃችን ዮርዳኖስን
  ይስተካከለዋልና ።

www.ethiopianorthodox.org

በትንሹ አፅፍ (ቁርበት) ፊትም ኢያሪኮ
አለ ፥ የለም አይባልም ፤ እርጥብና ደረቅ ነውና ።
የኤዎስጣቴዎስ ጉልላት ቤትም በላይዋ ተሰራ ፤
የአድባራት ራስ ደብረ ወርቅ ናትና ፥ የደብረ ወርቅ ራስም
መንፈስ ቅዱስ ነውና ።

ም ስ ጢ ር

አንድ ትንሽ ነገር ትልቅ ዋጋ ካወጣ በትንንሽ ነገሮች አይ ለወጥም ። እንዲሁም በጎጃም የደብረ ወርቅ ማርያም ፀበል የህ ይወት ውሃ ስለሆነ ከወተት ወንዝና ከወይን ወንዝ ይበልጣል ይላሉ ባለቅኔው ።

እንዲሁም የከበረ እቃ ያለው ሰው ሌላ እቃ እንደማይፈልግ ፥ የደብረ ወርቅ ፀበል እንደ የዮርዳኖስ ስለሆነ የዮርዳኖስ ፀበል በደ ብረ ወርቅ አስፈላጊ አለመሆኑን ቅኔው ይገልጣል ። ከዚህም ሌላ አባይና ወስላታ የሆነ ሰው መኖሩም አለመኖሩም እንደማይታወቅ የኢያሪኮ ባህርም ሙሉ ሲሆን በኤዎስጣቴዎስ አፅፍ መርከብነት ፃድቁን ከነደቀመዛሙርታቸው ማሻገሩን ባለቅኔው ያስገንዝባሉ ።

በተጨማሪም ቤት ሲሰራ በራሱ ላይ ቤተምገስ (ጉልላት) እንደሚደረግበት በኤዎስጣቴዎስ ክብር ደብረ ወርቅ ከአድባራት በላይ መሆኗንም ባለቅኔው ያስረዳሉ ።

ታ ሪ ክ

ከጎጃም አድባራት አንዷ ገዳም ከደብር የሆነችና በማርያም ስም የተመሰረተች ደብረ ወርቅ ናት ፤ የአባ ኤዎስጣቴዎስ በአል መስከረም አስራ ስምንት ቀን ይከበርባታል ። ከደዌ የሚፈውስ የህይወት ውሃ አለባት ። በሽተኞች ከርሱ እየጠጡ ከሆድ ህመም ይድኑበታል ። ፃድቁ አባ ኤዎስጣቴዎስ ስለቀዳሚት ሰንበትና ስለ እሁድ ሰንበት ከአርማንያው ሊቀ ጳጳሳት ለመረዳት ከኢትዮጵያ ወደአርማንያ በሄዱ ጊዜ የኢያሪኮን ባህር ከእነተማሪዎቻቸው በአፅ ፋቸው ሲሻገሩ ባህሩ ፀጥ ብሎላቸዋል ይባላል ። ደብረ ወርቅ

www.ethiopianorthodox.org

የእግዚአብሄር ቃል በድንግል ማርያም ማህፀን በተፀነሰና ስጋ በሆነ ጊዜ በመንፈስ ቅዱስ ቅባት ከበረ ማለት ሲነገርባት የኖረች ደብር ናት ። ይሁን እንጂ የጎጃም ክፍለ ሀገር ሊቀ ጳጳስ የነበሩት አቡነ አብር ሃም «ስጋ በተዋህዶተ ቃል ከበረ» ወደ ማለት እምነት መልሰዋ ታል ተብሎ ይነገራል ።

165 መወድስ

ዘባቱኤል

አሐዱ የኀጥእ በውስተ ዓለም
እንተ አሐዱ ዓለም ረከበ በኀሢሥ ፤
ምሕዋራተ ራትዕ ዳዊት ፍናወ መንበር ወንግሥ
ርቱዐ አምጣነ ኢሖረ ኤልያብ ሐንካስ ።
ኢፈረዩሂ ውስተ መቅደስ
ደቂቀ ቆሬ አሥዋክ አስካለ አሮን በለስ ።
አከዓብሂ ወአብድዩ እምነ ቀላይ ወየብስ
እመ ሣዕረ የኀሥሡ ለበቅል ወለፈረስ
በዓመተ ኤልያስ ኀጥኡ ሣዕረ ሊባኖስ
ለኪሮስ እንዘ ልብሱ ወእንዘ ምግቡ ለማትያስ ።

ት ር ጉ ም

አንዱ አለም በፍለጋ ያገኘውን
አንዱ (ከሌላው) በአለም ውስጥ ያጣል ፤
ቅን የነበረ የዳዊት መሄጃዎች የሆኑ የንግስና የዙፋን
መንገዶችን
አንካሳ ኤልያብ ቀጥ ብሎ አልሄደምና ።
የቆሬ ልጆች/እሾሆችም
የአሮን/በለስ ፍሬን በመቅደስ ውስጥ አላፈሩም ።
አክአብና አብድዩም ከወንዝና ከየብስ

ሳር ለፈረስና ለበቅሎ ቢፈልጉ
ለኪሮስ ልብሱ ለማትያስም ምግቡ ሲሆን
የሊባኖስን ሳር በኤልያስ ዘመን አጡ ።

ምስጢር

አንዱ ያገኘውን ሌላው ሲያገኘው ባለመቻሉ እያንዳንዱ ሰው የትለያየ እድል እንዳለው ቅኔው ያስረዳል። ይኸውም ሲታወቅ አንካሳ ሰው መንገድን በቀጥታ እንደማይሄድ ኤልያብ የታናሽ ወንድሙ የዳዊትን እድል አልታደለም ። ከዚህም ሌላ እሾሆች የበለስን ፍሬ እንደማያፈሩ የቆሬ ልጆችም የአሮንን እድል አልታደሉም ። አክ አብና አብድዩ ለፈረስና ለበቅሏቸው ያጡትን ሳር ማትያስ በላው ኪሮስም ተኛበት በማለት ባለቅኔው ስለሰው ልጅ ኑሮ ውጣ ውረድ ያላቸውን አስተያየት በቅኔያቸው አመስጥረዋል ።

ታሪክ

ከእሴይ ልጆች ታላቁና ረገደ መልካሙ ኤልያብ ሲሆን ለመ ንግስት የተመረጠው ታናሹ ልጅ ዳዊት ነው ። ነቢዩ ሳሙኤል የፊቱን ግርማና የቁመቱን ታላቅነት በማየት ወደኤልያብ ሲመለ ከት እግዚአብሄር ወደዳዊት ተመለከተ (1 ሳሙ. 16 ፥ 1—13) ።

አሮን የሙሴ ወንድሙ ሲሆን ለክህነት ስራ ተመርጦ በደብ ተራ አሪት ሲያገለግል ኖሯል ። የቆሬ ልጆች ግን ያልተፈቀደላቸ ውን የአሮንን ስራ እንሰራለን በማለት ልብሰ ተክህና ለብሰው ሲያ ጥኑ ጢሱ ቢነካቸው ፥ ልብሰ ተክህኖው ሳይቃጠል ሰውነታቸውን የተለበለበ ግንድ አስመስሎታል (ዘሁል. 16 ፥ 1—35) ።

አክአብና አብድዩ ለፈረስና ለበቅሎ ለምለም ሳር ለመፈለግ ወንዝ ለወንዝ ሲሄዱ አብድዩ ነቢይ ኤልያስን አገኘው (1 ነገስ. 18 ፥ 3—16) ።

www.ethiopianorthodox.org

ዘማልቲ ጎይሉ (አባ)

በዘመነ ንጉሥ ብልጣሶር ለእሙ ሀለዉ
ገብረ መርዓዊ ወኢዮብ አርድእተ ንጉሢ ክርስቶስ
ወእመ ርእዩ አጽባዕተ በአረፍተ ቤት ይቡስ ፣
ዕፃ ንትፋሰስ እምተባሀሉ ፤
ወይርከባ ለዘይረከባ በዛቲ ለንግሥ ፣
ዛቲ እስመ አሐቲ
ወኢሀለውዋ ምንተ እምትንተ ሥጋ ወሥርወ ርእስ ።
ባሕቱ እምዐጸቦሙ አስተጻንዖታ ለነፍስ ፣
እስመ ለክልኤቱ ኢተውህቦሙ ጥበበ እደ ቶማስ ዲዲ
ሞስ ፤
ወእመ እንታክቲ አጽባዕት እንተ ትገሥሥ
በዓለ አጽባዕት እምቀደሞሙ በነሢአታ እምዓዕለ ፍሕስ ።

ት ር ጉ ም

የንጉስ ክርስቶስ ተማሪዎች ገብረ መርአዊና
ኢዮብ በንጉስ ብልጣሶር ዘመን ቢኖሩ
በደረቅ ቤት ግድግዳም ጣቶችን ቢያዩ ፣
እጣ እንጣጣል ይችንም በንግስ
የሚያገኛት ያግኛት በተባባሉ ነበር ፤
ይችው አንዲት ናትና ፣
የስጋ ጅማትና የራስ ስርም ምንም የሷትምና ።
ነገር ግን ነፍስን ማጥናት በጨነቃቸው ነበር ፤
ዲዲሞስ የተባለ የቶማስ እጅ ጥበብ ለሁለቱ አልተሰጣቸ
ውምና ፣
ያች ጣቱም የምትዳስስ ብትሆን ኖሮ
ባለ ጣት እሷን ከግንብ ላይ በመያዝ በቀደማቸው ነበር።

www.ethiopianorthodox.org

ም ስ ጢ ር

ኢዮብና ገብረ ክርስቶስ ጣቶቻቸው በደዌ ስጋ ስለተቆረጡ በብልጣሶር ግድግዳ ላይ «ማኒ ቴቄልን» በፃፈችው ድብቅ ጣት እንደሚሸሙባትና ጣቲቱ የምትዳስስ ብትሆንም ሌላ ባለጣት እንደ ሚቀድማቸው በማመልከትና እነርሱም በመቆረጥ እንደ ቶማስ ሀዋርያ አለመሆናቸውን በመግለጥ ቅኔው ተመስጥሯል ።

ታ ሪ ክ

ብልጣሶር የናቡከደነፆር ልጅ ነው ፤ ለመኳንንቱ ታላቅ ግብዣ አደረገ ። አባቱ በኢየሩሳሌም ከእግዚአብሄር ቤተ መቅደስ ዘርፎ የወሰዳቸውን የብርና የወርቅ እቃዎች መኳንንቱና ወይዛዝርቱ እቁባቶቹና ሚስቶቹ የወይን ጠጅ ጠጡባቸው ። ያን ጊዜ አምላክ ተቆጥቶ የሰው እጅ አምሳል ጣቶች በቤቱ ግድግዳ ልስን ላይ ሲፅፉ በህልሙ አያቸው ። በዚህ በጣም ታወከ ፤ በሚስቱ ምክርና ጥቆማ ተመርቶ ነቢይ ዳንኤልን አስመጥቶ የፅህፈቱን ፍቺ እንዲነግረው ነገሩን ገለጠለት ፡ ነቢዩም ፅህፈቱ «ማኒ ቴቄል ፡ ፋሬስ» የሚልና የእጅ ጣቶችም የእግዚአብሄር ስልጣን ትእዛዞች እንደሆኑ ፡ ፍቻቸውም «እግዚአብሄር መንግስትህን ፈፀመው ፡ በሚዛን ተመዝነህ ቀለልህ ፤ መንግስትህ ተከፍሎ ለፋርስና ለሜዶን ተሰጠ» ማለት እንደሆነ አስረዳው (ዳን 5 ፡ 1—31) ።

167 አጭር ዞልክሙ

ኬፋ ላዕለ አይሁድ እሳተ ረዋጺ ነፋስ ፤
ወአይሁድ ለኬፋ አዕይንት ዘጢስ ፡

ት ር ጉ ም

ጴጥሮስ በአይሁድ ላይ የሯጭ ነፋስ እሳት ነው ፤
አይሁድም ለጴጥሮስ የጢስ አይኖች ናቸው ።

ምስጢር

ነፋስ ያነሳሳው እሳት ቤቶችን እንደሚያቃጥል ፡ መንፈስ ቅዱስ ያደረበት ጴጥሮስ አይሁድን አስፈራቸው ፤ አይኖች በጢስ እንደሚታመሙ አይሁድ በጴጥሮስ ቃል ተረቱ ማለት በቅኔው ተመስጥሯል ።

168 ግእዝ ክብር ይእቲ

በበለስ ዘሐመ አድኅነ በበለስ
እግዚአብሔር ዘሰብእ ወዘመላእክት አፍራስ ፤
እምቅድመ ዝኒ ተገብረ በሀገረ ሮሜ ወፋርስ ፤
በሦከ ዘሐመ እምጣነ በሦከ ይትፌወስ ።

ት ር ጉ ም

የሰውና የመላእክት/ፈረሶች እግዚአብሄር
በበለስ የታመመውን በበለስ አዳነ ፤
(ይህ) ከዚህም በፊት በሮምና በፋርስ አገር ተደርጓል ፤
በሾህ የታመመ በሾህ ይድናልና ።

ም ስ ጢ ር

« እሾህ በእሾህ ይነቀሳል በደል በካሳ ይመለሳል » እንዲሉ በእንጨት የታመመው ሰው በእንጨት እንደሚድን ፤ በበለስ ቅጠል መብል የወደቀ አዳምን ክርስቶስ በእንጨት መስቀል አዳነው ማለት በቅኔው ምስጢር ተገልጧል ።

ታ ሪ ክ

በሽተኞች የበለስን ደም እየተቀቡ ይድኑ ነበር ። ከዚህም የተነሳ ኤርምያስ አቤሜሌክን ለድውይ የሚቀባ የበለስ ቀንበጥ እንዲያመጣ ልኮታል ። ሀማ መርዶክዮስን ለመስቀል ረዥም እንጨት በበሩ አቁሞ በዚህም ላይ የመርዶክዮስ ወገኖች ሁሉ እንዲጠፉ ከንጉስ አርጤክስስ አስፈቅዶ ትእዛዝ አስተላልፎ ነበር ። የንጉሱ ሚስት

www.ethiopianorthodox.org

እስቴር የመርዶክዮስን ልቅሶ ሰምታ የሶስት ቀን ፆምና ፀሎት ከእነወገኖቿ በጥብቅ አደረገችና ለንጉሡ በግብዣዋ ላይ ግፉን አስረዳች ። ስለዚህም ንጉሡ ልመናዋን ተቀብሎ ሀማን ለመርዶክዮስ በአዘጋጀው እንጨት ላይ ሰቅሎታል (አስቴ.3—8) ።

169 ግእዝ ጉባኤ ቃና

ሐንካሳን አልዐሉ እደዊሆሙ ኅቡረ ፤
እስመ ገሠጾሙ አብ ከመ ኢያንሥኡ በትረ ።

ት ር ጉ ም

አንካሶች በአንድነት እጆቻቸውን አነሱ ፤
በትር እንዳያነሱ አባት ተቆጥቷቸዋልና ።

ም ስ ጢ ር

ለመማታት በትር ያነሱ ኅበዞች አባታቸው በተቆጣ ጊዜ እጆቻቸውን ወደላይ አንስተው በትር አለመያዛቸውን ለአባታቸው ያረጋግጣሉ ። እንዲሁም የኅበዞቹ ምሳሌዎች የሆኑ አንካሶች ከበሽታቸው ከዳኑ በሁዋላ ያለበትር ሄዱ ማለት በቅኔው ምስጢር ተገልጧል ።

170 ዘአምላኪየ

ዘገብረ ሥላሴ (መምህር ፣ ዘኤልያስ)

ቀዳሚ ፈሐጠ ዘንግሥተ አዜብ እግረ
መስቀል ወሬዛ ዘይከብት ነውረ
እንዘ ይብል እመጽእ ደኃሪ ኅበ ሀሎኪ ሀገረ ።

ት ር ጉ ም

ነውርን የሚደብቅ ጎበዝ/ መስቀል
ወዳለሽበት አገር በሁዋላ እመጣለሁ እያለ
የንግስተ አዜብን እግር በመጀመሪያ ቆነጠጠ ።

ም ስ ጢ ር

አንዳንድ ዝሙተኛ ጎልማሳ የቤትዮቱን እግር ቆንጥጦ (ይቆነጥጥና) «ወደ ቤትሽ እመጣለሁ» ይላታል ። እንዲሁም የአዜብ ንግስት የነበረችው ማከዳ ወደሰሎሞን ቤት ስትገባ ከሰሎሞን በር ተጥሎ የኖረው እንጨት ባነቀፋት ጊዜ በእግሯ ላይ የነበረውን የሀመም ተቀጥላ አወልቆ ጣለላት ። በዚህም እንጨት ክርስቶስ ከተሰቀለበት በሁዋላ በአፄ ዳዊት ዘመን ግማደ መስቀል (የመስቀል ክፋይ) ወደንግስተ አዜብ አገር ኢትዮጵያ ገባ ማለት በቅኔው ተመስጥሯል።

ታ ሪ ክ

በእስራኤል ንጉስ በሰሎሞን ደጅ የሚኖር ከቤተ መቅደስ ስራ የተረፈ አንድ እንጨት ነበር ። የኢትዮጵያ ንግስት ማከዳ (ንግስተ አዜብ) የሰሎሞን ገናናነትና ጥበበኛነት ሰምታ በጆሮዋ የሰማችውን በአይኗ አይታ ለመረዳት ወደኢየሩሳሌም ተጓዘች ። ከዚያም በደረሰች ጊዜ ወደሰሎሞን ቤተ መንስግት ስትገባ እንጨቱ በእግሯ ላይ እንደ አህያ ሸሆና የነበረውን ተቀጥላ ነገር እንቅፎ አወለቀላት ። ይህም እንጨት ክርስቶስ የተሰቀለበት መስቀል ሆኖ ተሰርቷል ። ቁራጩም በአፄ ዳዊት ዘመን ወደኢትዮጵያ መጥቶ በግሸን ማርያም አንባ ተቀብሯል ይባላል (ክብረ ነገስት) ።

171 ዘአምላኪየ

ወልደ ነጐድጓድ ተሰደ እንዘ የኀድግ ሀገረ
እምኀበ አጥፍአ ሞተ ሰብእ ሦረ ፤
ገራህቱ መቅበርት አምጣነ እብቈለት ሣዕረ

www.ethiopianorthodox.org

ት ር ጉ ም

ወልደ ነጎድጓድ (ዮሀንስ) የሰው ሞት /በሬን
ከአጠፋ ዘንድ አገር ትቶ ተሰደደ ፤
እርሻው መቃብር ሳር አብቅላለችና ።

ም ስ ጢ ር

በሬ ያጣ ገበሬ እርሻው ዳዋ ለብሶ ሲቀርበት አገር ጥሎ ቁር በት ጠቅልሎ ይሰደዳል ። በአንፃሩም የገበሬው ምሳሌ ዮሀንስ ወልደ ነጎድጓድ ከመኖሪያው አለም ተለይቶ ተሰወረ ሞትን አሸነፈ ። ለርሱ የተቆፈረው መቃብርም መስክ ሆኖ ተገኘ ይላሉ ባለቅኔው ።

ታ ሪ ክ

ዮሀንስ ወልደ ነጎድጓድ መቃብር አስቆፍሮ ደቀ መዛሙር ቱን ሰው እንዲጠሩ ወደ ሰፈር ላካቸው ። እነርሱም ከሄዱበት ቢመለሱ አጡት ፤ መቃብሩም መስክ ሆኖ አገኙት ። ልብሱንና በት ሩን ጭራውንም በዚያ ትቶ ተሰውሯል ተብሎ በአንድ ፊት ሲተ ረክ ፥ በሌላ በኩል ደግሞ እንደሌሎቹ ሀዋርያት በመስቀል ተሰቅሎ በሰይፍ ተቆርጦ አልሞተም እንጂ ንፁሁን ሞት ሞቶ ተቀብሯል ። ለምልክትም ልብሱና በትሩ ጭራውም በመቃብሩ ቦታ ተገኝቶ ዋል ተብሎ ይተረካል (ስንክ·ጥር 4) ።

172 ሚበዝኅ

ሚካኤል ዘፈርሀ
ባሕርያተ መሬት ወማይ ጸብአ ወነገረ
ሥንቆ ምሕረተ ምስለ ሥንቀ ፈርዖን ኢደመረ ፤
እስመ እንዘ ረኃብ በግብጽ እንተ ይበልዕ በሊዖ ለዘይብእስ
አንበረ ።

ት ር ጉ ም

የመሬትና የውሃ
ባህርዮች/ ጠብና ነገርን የፈራ ሚካኤል
ምህረት/ ስንቁን ከፈርኦን ስንቅ ጋር አልቀላቀለም
(አልደባለቀም) ፤
በግብፅ ራብ ሳለ የሚበላውን በልቶ ለሚብስ ጊዜ
አስቀምጧልና ።

ም ስ ጢ ር

በችግር ጊዜ ያንዱ ገንዘብ ከሌላው ገንዘብ ጋር ሲቀላቀል ስለሚያጣላ ፥ ይህን የተገነዘበ መንገደኛ ስንቁን ከጓደኛው ስንቅ ጋር ሳይቀላቅል የበላውን በልቶ የተረፈውን ለባሰ ቀን ያኖራል ።

እንዲሁም የመንገደኛው ምሳሌ መልአክ ሚካኤል ከእሳትና ከነፋስ እንጂ ከመሬትና ከውሃ አልተፈጠረም ። ለነሙሴ ያደረ ገው ትድግናውንም ለፈርኦን አላደረገም ። በግብፃውያን ላይ መከ ራን ሲያፀና በምህረቱ እስራኤልን በሙሴ መሪነት ኤርትራን ፥ በኢ ያሱም መሪነት ዮርዳኖስን አሻግሯል ይላሉ ባለቅኔው ።

ታ ሪ ክ

መላእክት መንፈስ ናቸው ፤ ከሁለቱ ባህርያት ከነፋስና ከእ ሳት «እምኀበ አልቦ (ያለ ምንም ጥንተ ተፈጥሮ) » ተፈጠሩ ይባላል ።

ስለዚህም በአይነ ነፍስ እንጂ በአይነ ስጋ አይታዩም ። መላእ ክት ለምህረትም ፥ ለመአትም ከእግዚአብሄር ዘንድ ወደ ሰው እየተላኩ የሰውን ወደ እግዚአብሄር የእግዚአብሄርን ወደ ሰው ያቀ ርባሉ ተብሎ ይነገራል ። በሌላም ጊዜ የመላእክት አለቃቸው ቅዱስ ሚካኤል እስራኤልን በሙሴ አማካይነት ከግብፅ አውጥቶ ቀኝ ጎዳናን መርቶ ኤርትራን አሻግሮ ወደ ከነአን እንዲገቡ ሲያደ

www.ethiopianorthodox.org

ርግ ፤ በእስራኤል ላይ የግፍ አገዛዝን ያጠኑ ግብፃውያንን በሙሴ በትር ምት አማካይነት በኤርትራ ባህር አስጥሟቸዋል ይባላል (ዳን.10 ፥ 13—21 ። ስንክ.ህዳር 12) ።

173 ዋዜማ

ዘአበበ መሸሻ (መሪጌታ ፥ ዘደብረ ወርቅ)

ኢይሰዐር ሕገ ሙሴ
ማዕቀበ አልፋ ኢያሱ ጥቅመ ኢያሪኮ ሰበረ ፥
ወለሕዝብ መዋግደ ባሕር አውረሶሙ ምድረ ፤
ወእንዘ ይጼሊ ባሕር ጸሎተ ዘካርያስ ምዕረ
በዘብድወ ጠሊ ቈሪር ሐቌሁ አሰረ ፤
ወኀደገ ምስለ ሰብእ ነገረ ።

ትርጉም

የሙሴን ህግ እንዳይሽር
ማእቀበ አልፋ ኢያሱ የኢያሪኮን ህንፃ ሰበረ (አፈረሰ) ፥
ለህዝቦች የባህር አዚረቶችም ምድርን አወረሳቸው ፤
ባህር የዘካርያስ ፀሎትንም አንድ ጊዜ ሲፀልይ
በቀዝቃዛ የፍየል ሌጦ (ቆዳ) ወገቡን አሰረ ፥
ከሰው ጋርም ነገርን ተወ ።

ምስጢር

በሙሴ ህግ እስራኤልን የሚመራቸው ኢያሱ የኢያሪኮን ቅጥር ሰብሮ እንደገባባትና የርስት ምድርን ለእስራኤል እንደ አከፋፈላቸው ሁሉ ፥ የኢያሱ ምሳሌ የሆኑት አባ ኤዎስጣቴዎስ እንደ ሙሴ የኢያሪኮን ባህር በደህና ተሻገሩ ፤ የባህሩንም ሞገዶች (አዚረቶች) እንደ ምድር ፀጥ አደረጓቸው ።

ደግሞ ባህታዊ ሲፀልይ ወገቡን በሰቅ (ቀበቶ) እንደሚታጠቅ እንደማይነጋገር የባህታዊው ምሳሌ የሆነው የኢያሪኮ ባህር በአባ ኤዎስጣቴዎስ አፅፍ ተአምር ተሰራበት ፤ እንደዘካርያስም ዝም አለ በማለት ደራሲው የአባ ኤዎስጣቴዎስን ተአምር አድራጊነት በቅኔያቸው ምስጢር አብራርተዋል ።

174 ዋዜማ

ዘገዝሙ (ደብተራ)

የዋሃን ደቂቀ ኖኅ
ለዐዲወ ማይ ደከሙ በአስተዳልዎ ሐመረ ፤
እስመ ኖኅ ጽንዐ መሐላሁ ምስለ ማይ ገብረ ።
በላዔ ሰብእሰ ጥበበ እሙ እምነዳይ ተምሀረ
ጽላሎተ ሐመር ዘኖኅ ላዕለ ማይ ገብረ
ከመ ይዕዱ ዘእሳት ባሕረ ።

ትርጉም

የዋሆች የኖህ ልጆች
ውሃን ለመሻገር መርከብ በማዘጋጀት ደከሙ ፤
ኖህ የመሀላውን ጥናት ከውሃ ጋር አድርጓልና ።
በላኤ ሰብእ ግን ጥበብን ከድሃ ቢማር
የእሳትን ባህር ይሻገር ዘንድ የኖህን
መርከብ ጥላ በውሃ ላይ አደረገ ።

ምስጢር

ኖህ ከነቤተ ሰቦቹ ከጥፋት ውሃ ለመዳን በቅድሚያ መርከብን በመስራት ተዘጋጀ ። በላኤ ሰብእ ግን መርከብን ሳይሰራ በውሃ ላይ በሆነው በመርከቢቱ ማርያም ጥላ ብቻ የእሳት ባህርን ተሻገረ ማለት በቅድስት ማርያም ስም ለአንድ በሽተኛ ባጠጣው ውሃ ምክንያት ወደኩነኔ ቦታ ከመውረድ ዳነ ማለት ነው ።

www.ethiopianorthodox.org

www.ethiopianorthodox.org

175 ዋዜማ

ዘተክለ ጽዮን (እሰታ)

ኢየሱስ ገሊላዊ
ኀበ ገሊላዊ ዮሐንስ ወኀበ ዮርዳኖስ ሖረ
ውእቱ እንዘ በተጠምቆ ኢየኀሥሥ ክብረ ፤
ጊዮርጊስሰ ኢይኀሥሥ ዮሐንስሃ ወባሕረ
ዮሀንስሃ ረሰየ ርእሶ ምቱረ ፣
ወከሣዶ ዮርዳኖስ ገብረ ።

ት ር ጉ ም

የገሊላ ሰው ኢየሱስ
እርሱ በመጠመቅ ክብርን ሳይሻ ወደ ዮርዳኖስና
ወደገሊላ ሰው ዮሀንስ ሄደ ፤
ጊዮርጊስ ግን ባህርና ዮሀንስን
እንዳይሻ የተቆረጠ ራሱን ዮሀንስን አደረገ ፣
አንገቱንም ዮርዳኖስን አደረገ ።

ም ስ ጢ ር

ኢየሱስ በመጠመቅ ላይከብር ነገር ፣ ወደአጥማቂ ዮሀንስና ወደመጠመቂያው ዮርዳኖስ የሄደ ሲሆን የልዳ ሰማእት ጊዮርጊስ ግን ራሱን ቻለ ፤ ይህንም ጊዮርጊስ አንገቱን በወንጀለኞች ሰይፍ ሲቆረጥ የፈሰሰው ውሃ ያስረዳል በማለት ደራሲው ቅኔያቸውን አመስጥረዋል ።

176 ዋዜማ

ኢዮብ ሕሙመ ሥጋ
እመ ኀቡአ ከሠተ ወዘተከሥተ ሰወረ
ጸቃውዐ ደዌ በልሳን አምረረ ፤

ሊቀ ምርፋቅስ ካልእ ገብረ መርዓዊ ዘከብረ
ደዌ ኢዮብ ወይነ ጥዒሞ አንከረ
ወአካለ በረከተ ገብረ ።

ት ር ጉ ም

የስጋ ህመምተኛ/ ኢዮብ
ድብቁን ቢገልጥ የተገለጠውንም ቢሰውር
የማር ወለላ/ ደዌን በአንደበት አመረረ ፤
ሌላው የመቀመጫ አለቃ የከበረ ገብረ መርአዊ ግን
የኢዮብ በሽታ/ ወይንን ቀምሶ አደነቀ ፣
አካል/ በረከትንም (ብርካቱ) አደረገ ።

ም ስ ጢ ር

እንዳንድ ህመምተኛ ሰው «ምንህን ነው የሚያምህ ? » ሲሉት ግልጡን ሰውሮ ስውሩንም ገልጦ ይናገራል ፤ መብሉንና መጠጡም ቀምሶ «መረረኝ» ይላል ። እንዲሁም ኢዮብ የውስጥ አካሉ በላይ ፣ የላይ አካሉ በውስጥ እስኪሆን ድረስ በመታመሙ የተወለደባትን ቀን እስከመርገም ደረሰ ። ግን ኢየሱስ ያደረገውን የተአምር ወይንን ቀምሶ የመቀመጫው አለቃ እንዳደነቀ ገብረ ክርስቶስ የተባለው መናኝ ፃድቅ በሽታውን በፈቃዱ ተቀበለ ፣ አካሉንም በሽታው ቆራረጠው ይላሉ ባለቅኔው ።

177 ሥላሴ

ዘኩብቱ (ፀቃቢ ሰዓት)

ሀገረ ጽዕቅተ ፍና
እንበለ አሐቲ ምክያደ እግር
ዘኢታገምር አእጋረ ክልኤተ ሶበ እምርኁቅ ነጸረ ፣
ነገረነ ዕዝራ እሙነ ነገረ ።
ወእምነ ዛቲ ሀገር በአፍአ ከመ ኢይኩን ኀዱረ

www.ethiopianorthodox.org

ተክለ ሃይማኖት በዘአእመረ ፤
እምአእጋሪሁ አሐተ መተረ ፤
በካልእታ ለበዊእ ሀገረ ።

ትርጉም

መንገዱ የምታስጨንቅ
ከአንዲት እግር መርገጫ ሌላ
ሁለት እግሮችን የማትችል አገርን ከሩቅ ባየ ጊዜ
የታመነ ነገርን እዝራ ነገረን ።
ከዚችም አገር በውጭ (በዳሪ) እንዳያድር
ተክለ ሃይማኖት ባወቀ ገንዘብ ፤
ከእግሮቹ አንዲቱን ቆረጠ
በሁለተኛይቱ አገርን ለመግባት ።

ምስጢር

እዝራ « ካንዲት እግር ርግጫ በቀር ሁለት እግሮችን የማትችል መንገደ ጠባብ አገርን አየሁ» ማለቱን ፃድቅ ተክለ ሃይማኖት ስላወቁ ፥ ከዚች አገር ውጭ እንዳያድሩ አንዲቱን እግር ጥለው በሁለተኛይቱ እግር ብቻ ወደዚች አገር ለመግባት አሰቡ በማለት የፃድቁ አንዲቱ እግራቸው በቁመት ብዛት መሰበሯንና በሁለተኛይቱ እግር ብቻ ቆመው መፀለያቸውን ባለቅኔው ገልጠዋል ።

178 ሥላሴ

ርእስ ደብረ ብርሃን
እግረ ኮነ ውስተ ቤትኪ
ወእንዘ ኢይሰርቅ ምንተ ጥሪተ ሐሰት ነውረ
እደ ጽዋዔሁ ድኅሪተ ተአሰረ ፤
ወለተ ነጋሢ ዮሐንስ ነጋሢ ዘአውረሰኪ መንበረ
ዝሰ ግፍዕ እመ ተገብረ

እዕይንት ይስምዓ ዙሉ ነገረ ፤
ወአእዛን ይርአያ አድባረ ።

ትርጉም

ንጉስ ዙፋንን ያወረሰሽ
የንጉስ ዮሀንስ ልጅ !
ደብረ ብርሃን/ ራስ በቤትሽ ውስጥ እግር ሆነ ፤
የውሸት/ ጥሪት ነውርንም
ምንም ሳይሰርቅ ጥሪወ/እጅ ወደሁዋላ ታሰረ ፤
ይህ ግፍ ግን በተደረገ ጊዜ
ነገርን ሁሉ አይኖች ይስሙ ፤
ጆሮዎችም ተራሮችን ሁሉ ይዩ ።

ምስጢር

ሰው ተዘቅዝቆ ሲሰቀል ራሱ በእግሩ ቦታ እንደሚውል ፥ የጎንደሩ የአፄ ዮሀንስ ሴት ልጅ ከፍተኛውን የጎንደሩን ደብረ ብርሃንን አዋረዱት ። ምክንያቱም ወንጀለኛ እጁን የፈጥኝ እንደሚታሰር ፥ ነውር የሌለበትን የዚህን ደብር ጥሪ በቤታቸው ግብዣ ክጎንደር አድባራት በሁዋላ አደረጉት ። ይህም በደል በጆሮዎች እንደማየትና በአይኖች እንደመስማት ይቆጠራል በማለት ባለቅኔው ቅሬታቸውን ገልጠዋል ።

179 ሥላሴ

እስተብዕው ነፍስተ ዓሣ
ኢየሱስ ወጴጥሮስ ወሩፋኤል ፤
ባሕረ ጥብርያዶስ እኮኑ እመ ኢየሱስ ወፈረ
በኅዳጥ ዓሣ እጽገበ ማኅበረ ።

www.ethiopianorthodox.org

ወእምከርሠ ዓሣ አውፅአ ጸባሕተ ቄሣር ዲናረ
መሠግር ጴጥሮስ አመ አሥገረ
ሩፋኤልኒ ሥራዩ በዘአእመረ
በሐሞቱ አሕየወ ዕውረ ።

ትርጉም

ኢየሱስና ጴጥሮስ
ሩፋኤልም የአሳ ብልትን አደነቁ ፤
በጥብርያዶስ ባህር ኢየሱስ በተሰማራ ጊዜ
በትንሽ አሳ ማህበሩን አጥግቧልና ፤
አሳ አስጋሪ/ጴጥሮስም በአስገረ ጊዜ ከአሳው ሆድ
የቄሳር ግብር ዲናርን (ብርን) አውጥቷልና ፤
ሩፋኤልም ስራይን (መድሃኒትን) በአወቀ ገንዘብ (በማወቁ)
በአሳው አሞት እውርን አድኗልና ።

ምስጢር

ሶስት ተቀራማቾች (ስጋ የሚካፈሉ ሰዎች) ያረዱት ሙክት የሰባ ሲሆንና ስጋው ሲበረክት ያመሰግናሉ ፤ እንዲሁም ሶስቱ ኢየሱስና ጴጥሮስ ሩፋኤልም ተአምር የሰሩበት አንድ አሳ ሲሆን አሳው ለኢየሱሳ በረከተለት ፣ ለጴጥሮስም የንጉስ ግብር አስገኘለት ፤ ለመልአክ ሩፋኤልም ለእውር አይን መድሃኒት ሆነለት በማለት ባለቅኔው ለምግብ እንዲሆን ከተሰገረ አሳ የተለያየ ጥቅም መገኘቱን በቅኔያቸው ምስጢር ያስገነዝባሉ ።

180 መወድስ

ኵሉ ፍጥረት ወዕፀወ ሐቅል
በሥርዐተ እግዚአብሔር ይቀውም ወኢያንቀለቅል ድኅረ
እንበለ አዳም ወሔዋን እለ አምጽኡ ኅሳረ

መንገለ ኀሠሡ ለርእሶሙ ክብረ ፤
እስመ ዕፀ ከርሜል ኢተዘከረ
ከመ ዕፀ ቄድሮስ ይኩን ደሊወ ርእሱ ኀበ አእመረ
አዳምሰ ወሔዋን እንዘ ይመክሩ ምክረ
ለከዊነ እግዚአብሔር ተባደሩ በበሊዐ በለስ ዘተመትረ ፤
በበለስኒ ኢንፍታሕ አመ በልዕዎ ኅቡረ
ብልዑኒ እንዘ ይብል እምጣነ በለስ ኢተናገረ

ትርጉም

ለራሳቸው ክብርን ከፈለጉ ዘንድ
መከራን ካመጡ ከአዳምና ከሄዋን በቀር
ፍጥረት ሁሉ የዱር እንጨቶችም ጭምር
በእግዚአብሔር ስርአት ይቆማል
ወደ ሁዋላም አይናወጥም ፤
ራሱን መመዘንን ካወቀ ዘንድ
የቀርሜሎስ እንጨት የዋንዛ እንጨትን ሊሆን አላሰበምና ።
አዳምና ሄዋን ግን ምክርን ሲመክሩ
የተቆረጠ በለስን በመብላት እግዚአብሔርን ለመሆን ተቀዳደሙ ፤
በበለስም አንፍረድ ፣ በአንድነት በበሉት ጊዜ
ብሉኝ ሲል በለስ አልተናገረምና ።

ምስጢር

ፍጥረቱ ሁሉ እንጨትም ሳይቀር በተፈጥሮ ህግ ፀንቶ ሲኖር እንደ ገና ባለአእምሮ ሆነው የተፈጠሩት አዳምና ሄዋን በበለስ እንጨት ላይ የተሰራላቸውን ህግ አልጠበቁም ። እነርሱ ሰው እንደመሆናቸው መጠን ካላወቁ የበለስ እንጨት ምን ያድርጋቸው እርሱ ብሉኝ አላላቸው ! እነርሱ በገዛ እጃቸው የእግዚአብሔርነት ምክንያት ይሆነናል ብለው በሉት እንጂ ይላሉ ባለቅኔው ።

www.ethiopianorthodox.org

181 መወድስ

ዘምትኩ ዕውር (ዘደብረ ወርቅ)

በ ጻድቃን ውሉደ ቤትከ
እለ መነኑ ዓለመ ወእለ ዔሉ አድባረ
እንዘ የኀሥሡ ዮም ሰማያዊተ ሀገረ
እስከነ ቀነዩ ሥጋሆሙ ገብረ
ወልቡናሆሙ ማእምረ
ለተቀንዎ አምላከ ዘኢያኀጸርከ እእጋረ!
ንሕነሰ እለ ጸሐፍነ ሀኬተ ልቡና ጠማረ
አምረርነ ቃላቲከ ሐሊበ ወመዓረ
እንዘ ተድላ ዓለም ንኀሥሥ! ወእንዘ ንትሜነይ ክብረ
ሞት ይወስደነ ወያወርደነ መቃብረ ።

ት ር ጉ ም

ለመቸንከር እግሮችህን ያላሳጠርህ
አምላክ! ስጋቸው/አገልጋይንና አዋቂ ልባቸውን
እስከገዙ ድረስ፣ ሰማያዊት አገርን
እየፈለጉ አለምን የናቁና
ተራሮችን የዞሩ
ፃድቃን/የቤትህ ልጆች አሉ ፤
ደብዳቤ/የልብን ስንፍና የፃፍን እኛ ግን
ወተትና ማር/ቃሎችህን አመረርን
የአለምን ደስታ ስንሻ ፤ ክብርንም ስንመኝ
ሞት ይወስደናል ፤ ወደመቃብርም ያወርደናል ።

ም ስ ጢ ር

የቤተ ሰሪ ልጆች አርጌውን ቤት ለማደስ እንጨትና አረግ ፍለጋ ዱር ለዱር ተራራ ለተራራ ይሄዳሉ ። እንዲሁም የእግዚአብሄርን መንግስት የሚሹ ፃድቃን ይህን አለም ትተው ጫካ ጥሰው ዳዋ ለብሰው ይኖራሉ ። ጌቶች አገልጋይን እንደሚገዙ አዋቂውን ም እንደሚያስሩት ፣ መናኞችም ስጋቸውን አሸንፈው የልባቸውን አሳብ ወስነው አምላካቸውን ያገለግሉታል ።

ሰውነቱን ለማዝናናት የፈለገ ሰው እግሮቹን እንደሚዘረጋ ፣ ኢየሱስ ክርስቶስም በመስቀል ላይ ሲሰቀል ሁለቱ እግሮቹ ትክክል ሆነው በአንድ የብረት ችንካር ተቸነከሩ ። አንዳንድ ወረቀት ፀሀ ፊዎች ጉቦ ሲሹ «ማሩን አምርረው ወተቱን አጥቁረው» ይናገራሉ። በወዲያ የእግዚአብሄርን በወዲህ የአለምን እንከተላለን የሚሉ ካህ ናትም « የሞቴን መስቀል ያልተሸከመ ሊያገለግለኝ አይችልም» የተባለውን የክርስቶስን ትእዛዝ ስላልፈፀሙ ስነፉ ። ከዚህም ሌላ ባሰበው ቀርቶ ባላሰበው የሚውል አለሙን የሚሻ ሰው ከአለሙም ከነፍሱም ሳይሆን ፤ ሞት ይነጥቀውና አፈር ይሆናል ማለት በቅ ኔው ተመስጥሯል ።

182 መወድስ

ዘዘገዩ (ሊቀ ኅሩያን)

እግዝእተ ዮሐንስ ሰይፍ መጋቢተ ኵሉ
ለሥጋ ግዙፍ እመ ገብረቶ ጽቡረ
ተዐርቆተ ሥጋ ወዐፅም ኢተዘከረ
ቶማስ ወዓሊ ዘተቀንየ ገብረ ፤
በመዐዛ ደም አምጣነ ሰክረ
ጽዋዐ ዚአሁ ለሞት እስከነ ይጥዕም ድኅረ ።
ቶማስሂ እንተ ከማሁ ኅልቀተ ዓለም ነጸረ
ለዘሞተ ሰብእናሁ ኢኀሠሠ መቃብረ ፤
እስከነ ተፈነወ ንስር እንተ የዐውድ አድባረ
ያስተጋብእ ዝርዋነ አእዳወ ወእጋረ ።

ትርጉም

ሁሉን የምትመግብ የዮሀንስ እመቤት/ሰይፍ
ደንዳና (ጮማ) ስጋን ጭቃ ብታደርገው
አገልጋይ ሆኖ የተገዛ ቶማስ/ሉሌ

www.ethiopianorthodox.org

የስጋና የአጥንት መራቆትን አላሰበም ፤
የርሱ የሞትን ፅዋ
ሁዋላ እስኪቀምስ ድረስ በደም ሽታ ሰክሯልና ።
እንደርሱ የአለምን ግለቅ የተመለከተ ቶማስም
ብትኖች እጆችንና እግሮችን ይሰበስብ ዘንድ
ተራሮችን የሚዞር ንስር እስከተላከ ድረስ
ለሞተ ሰው/ሰውነቱ መቃብርን አልፈለገም ።

ም ስ ጢ ር

ያካባቢዋን ሰው ሁሉ ጠርታ ግብዣ የምትጋብዝ ሴት ወይ ዘሮ ሎማውን ስጋ እንደጭቃ ታደርገዋለች ፤ ትረፈርፈዋለች ። እን ዲሁም የወይዘሮይቱ ምሳሌ የሆነች መጥምቁ ዮሀንስን የቀረጠችው የወንጀለኛ ሰይፍ የዮሀንስን ስጋ ደም ብቻ አደረገችው ። ደግሞ ዳረጎቱ እስኪሰጠው ድረስ በጠላ ሽታ የሰከረ አገልጋይ የአካሉን መራቆት እንደማያስብ እንዲሁም የሀንደኬው ሀዋርያ ቶማስ የስጋ ውን ቁርበት መራቆት በሰይፍ ተገፎ ስጋው ተንበልጥጦና አጥንቱ ገጦ ምልምል ግንዱን ታየ ከዚህም በሁዋላ ሞተ ።

ከዚህም ሌላ በጦር ሜዳ የሚዋጋ አርበኛ ሰው የሞተበትን ጓዱን ለመቅበር አመቺ ጊዜና ቦታ እንደማያገኝ ፤ እንዲሁም የመር እስ አገር ሰማእት ቶማስ በሰይፍ ተቆራርጦ ስላለቀ በመቃብር የሚቀበር ሙሉ አካል አልቀረውም ። በተጨማሪም አሞራ በመ ሬት የወደቀ ስጋ ለማንሳት እንደሚዞር ፤ ክንፍ አውጥቶ የበረረ የመጥምቁ የዮሀንስ ራስ በመጨረሻ እንደ እጆቹና እግሮቹ በመሬት ተቀበረ ይላሉ ባለቅኔው ።

183 መወድስ

ወይነ ተነብዮ ምሥጢረ መንቅሔ ሕሊና
ቀዳሕተ ምሳሌ አብዝኁ ወተመሰሉ ስኩረ ፤
መስብክተ አሐዱ በእብን አምጣነ አሐዱ ሰበረ

ወአንበረ በዋሕድና
ጌዴዎን ሊቀ ምርፋቀሙ እሳተ ወፀምረ ፤
ወስኩረ ምሥጢር ዘካርያስ
መልዕልተ ነዳዲ እሳት አምጣነ ማየ ደመረ ፤
ዘኮነሂ ኢሳይያስ ለግብረ እሉ መምህረ
ጣዕዋ ምስለ አንበሳ በሐብለ ምሳሌ አስተፃመረ ፤
ባሕቱ ዕሜይ ወአሮን አመ ተማልሑ በትረ
ዐጺዎ ኆኅተ ቤቱ ሕዝቅኤል ተሰወረ ።

ት ር ጉ ም

አሳብን አነቃቂ የሆነ የትንቢትን ወይን/ምስጢር
የምሳሌ ቀጅዎች አበዙ የሰከረንም መሰሉ ፤
አንዱ ያንዱን ጋን በድንጋይ ሰብሯልና
የድግስ ቤት አለቃቸው/ጌዴዎንም
እሳትና ግምጃን በአንድነት አኑሯልና ፤
የምስጢር ሰካራም /ዘካርያስም
በሚነድ እሳት ላይ ውሃን ጨምሯልና ፤
ለነርሱ ስራ መምህር የሆነ ኢሳይያስም
ጥጃን ከአንበሳ ጋር በምሳሌ/ገመድ አጣምሯልና ፤
ነገር ግን እሴይና አሮን በትርን በተማዘዙ ጊዜ
የቤቱን ደጃፍ (በራፍ) ዘግቶ ህዝቅኤል ተሸሸገ ።

ም ስ ጢ ር

የወይን መጠጥ ልብን ያነቃቃል ፤ እርሱንም ያበዙ ጠጭዎች ይሰክራሉ ። እንዲሁም የጠጭዎቹ ምሳሌዎች ነቢያት በመንፈስ ትንቢት (በትንቢት መንፈስ) ተናገሩ ። ከሰከሩትም አንዱ ገንቦይ ቱን በድንጋይ ሲሰብር ሌላው ልብሱን በእሳት ላይ እንደሚጥለው የባለድንጋዩ ምሳሌ ዳንኤል ክርስቶስን በድንጋይ አምሳል አይቶ ተነባ። የባለገንቦው ምሳሌም የሆነው ነቢይ ኤልሳእ ሲሆን በኤልሳእ ገንቦ የተመሰለችው ቅድስት ማርያም ሆነች ። ሌላው ሰካራም ደግሞ

www.ethiopianorthodox.org

ጥጃይቱን ከውሻው ጋር እንደሚያስራትና በውሻው ስም ሊጠራት እንደሚሞክር ፤ ከነቢያትም ማርያምን አንዱ በጥጃ ሲመስላት ሌላው ደግሞ ወልድን በአንበሳ መሰለው ። እንዲሁም ከሰካራሞቹ ሁለቱ በትርን ሲማዘዙ ከነርሱ የተሻለው ደጃፉን ዘግቶ እንደሚያበቅ ፤ በአሮን በትርና በእሴይ ቁጥቋጦ ስር የተመሰለች ማርያምን ህዝቅኤል በቤት ደጃፍ መስሎ ትንቢት ተናገረ ማለት በቅኔው ተመስጥሯል ።

184 መወድስ

ዘመንግሥቱ (መሪጌታ)

ኵሉ ይትራዳእ በበክሂሎቱ
ሐራሲ ማርቆስ እንዘ ይፀምድ አሥዋረ
አኮኑ ታዴዎስ ለእምጽአ ዘርዕ ሖረ
ወማርቆስ በጊዜ ፍሬሁ ሰብከተ ሰፈረ ፤
ወዲዲሞስ ተአዛዚ
መሥነቅቶ አምጽአ ፤ ወአፈ መሥነቅት አቁረ ።
ቶማስሂ ደኃራዊ ዘኪያሆሙ ነጸረ
አምጽአ አእዱገ ወአስፈሬዳተ እንኩርኩረ ፤
ማእረረ ሥቃይ እስከነ የኀልቅ ምዕረ
አምጣነ አልቦ ዘይነውም እንበለ ዘቦአ መቃብረ ።

ትርጉም

ሁሉ በየችሎታው ይረዳል ፤
አራሽ ማርቆስ በሬዎችን ሲጠምድ
ታዴዎስ ዘር ለማምጣት ሄዷልና
ማርቆስም በፍሬው ጊዜ ስብከትን ሰፍሯልና ፤
ታዛዡ ቶማስም (ሀዋርያው)
አቅማዳውን አምጥቶ የአቅማዳውን አፍ ቋጥሯልና ።
እነሱን ያየ ሁዋለኛው ቶማስም (ሰማእቱ)

www.ethiopianorthodox.org

አህዮቹን አመጣና ቅርጫቶቹን አገለባበጠ ፤
አዝመራ/ስቃይ በፍፁም እስኪያልቅ ድረስ
መቃብር ከገባ በቀር የሚተኛ የለምና ።

ምስጢር

በግብርና ስራ ጊዜ መተጋገዝ (መረዳዳት) አለ ። አንዱ በሬዎችን ሲጠምድ ሌላው ዘርን ያመጣል ፤ እንዲሁም የበሬ ጠማጅ ምሳሌ ማርቆስ በበሬዎች ተጎተተ ። የዘር አምጪው ምሳሌ ታዴዎስ ስንዴን ዘርቶ በአንድ ቀን አደረሰው ። ደግሞ እህሉ ሲበራይ (ሲወቃ) አንዱ ምርቱን ሲሰፍር ሌላው አቅማዳን እንደሚሰበስብ የእህል ሰፋሪው ምሳሌ ማርቆስ የምርት ምሳሌ ስብከተ ወንጌልን አካሄደ ። የአቅማዳ ሰብሳቢው ምሳሌ የቶማስ ሀዋርያ ቁርበትም አቅማዳ ተወጣ ።

ከዚህም ሌላ አሽከሩ አህያ ካመጣ በሁዋላ ምርቱ በቅርጫት እየተሰበሰበ በአቅማዳ ተከቶ እንደሚጫን ፤ የአህያ ሰብሳቢው ምሳሌ የመርአስ ሰማእት ቶማስ ወንጌልን ሲሰብክ በቅርጫት ውስጥ ሆኖ በአህያ ተጭኖ ተጓዘ ። እስከ ህይወቱ ፍፃሜም ወንጌልን መስበኩን አልተወም ማለት በቅኔው ምስጢር ተገልጧል ።

185 መወድስ

ተውላጠ ምክረ ሰብእ ብዙኀ ለዘየሐትቶ
እመኒ ለጽድቅ ወለአበሳ ዘገብረ ፤
እስመ ሞተ ጻድቅ ያዕቆብ በምኅፃበ እግር ተገብረ ።
ወቅድመ አባግዕ ምኅፃበ እደ
ለሕይወተ ርእሱ ያዕቆብ አንበረ ፤
እስመ ውሳጤ እብን ተሣረረ
ሕይወተ አዳም ኤርምያስ በመልዕልተ እብን ዘተቀብረ ።
እመኒ በኤርምያስ ንስሓ ዮናስ አእመረ
እብን ዘቀተለ ወርቀ ወብሩረ
እንዘ እምላዕለ ደብር ይወርድ ፤ ወእንዘ የዐርግ ደብረ
አበሰ በሐልዮ አእዳወ ወአኢጋረ ።

ት ር ጉ ም

የሰው ምክር ለውጥ ለሚመረምረው ብዙ ነው
ለፅድቅም ለበደልም ላደረገው ፤
የፃድቅ ያእቆብ ሞት በእግር ማጠቢያ ተደርጓልና ።
በበጎቹ ፊትም የእጅ መታጠቢያን
ለራሱ ህይወት ያእቆብ አስቀመጠ ፤
በድንጋይ ላይ የተቀበረ
የኤርምያስ አዳም ህይወት በድንጋዩ ውስጥ ተመስርቷልና።
በኤርምያስም የዮናስን ንስሃ ቢያውቅ
ብርና ወርቅን የገደለ ድንጋይ
ከተራራ ላይ ሲወርድ ወደተራራም ሲወጣ
እጆችንና እግሮችን በማሰብ በደለ ።

ም ስ ጢ ር

በዚህ አለም ውስጥ የሚሰራው ስራ (ፅድቅም ሃጢአትም ሲሆን) ልዩ ልዩ ነው ። አንዱ ነገር ለአንዱ ምክንያተ ሞት (የሞት ምክንያት) ይሆንበታል ። ከዚህም የተነሳ ሀዋርያው ያእቆብ በእንጨት ገበታ ተገደለ ። የይስሀቅ ልጅ ያእቆብ ግን በበጎች ውሃ መጠጫ ገንዳ ምክንያት በላባ ቤት መወደድንና መመረቅን አገኘ ፤ እንዲሁም ወደ አዳም ለሞት የተወረወረው ድንጋይ የህይወት ድንኳን ሆነለት ። በተጨማሪም ነፍስ የገደለ ሰው እንደሚፀፀት ከተራራ ላይ ወርዶ የብርንና የወርቅን ምስል ቀጥቅጦ ሲያጠፋ ነቢይ ዳንኤል ያየው ድንጋይ ከነቢይ ኤርምያስ ፅሁፍ ጋር በኤፍራጥስ ባህር እንደ ዮናስ በመውደቁ የባቢሎንን ውድቀት አሳየ ማለት በቅኔው ተመስጥሯል።

ታ ሪ ክ

ሀዋርያው ያእቆብ ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር አብሮ በማደግ « እኁሁ ለእግዚእነ (የጌታችን ወንድም) » የተሰኘ የኢየሩሳሌም ኤጲስ ቆጶስ ነው ። ከእለታት በአንደኛው ወንጌልን በጉባኤ ሲሰ ብክ ፥ አንድ አይሁዳዊ ቀንቶ በእጅ መታጠቢያ ገበታ ራሱን መት ቶት ገድሎታል ። ከገድሉ ጥናትም የተነሳ እግሩ እንደ ዝሆን እግር ተድበልብሎ ነበር ።

የይስሀቅ ልጅ ያእቆብ ከወንድሙ ከኤሳው ጋር ተጣልቶ ወደ አጎቱ ወደላባ አገር ኮበለለ ። እዚያ ሲደርስ በጎች በሚጠጡበት በድንጋይ በተገጠመ ጉድጓድ ዳር አረፈ ፤ የበጎች እረኞች መጥተው ሲያከቱ የጉድጓዱን አፍ መግጠሚያ ያነሱትና በጎቹን ውሃ ያጠጧ ቸዋል ። ያጎቱ የላባ ልጅ ራሄልም ወዲያውኑ ከበጎቿ ጋር መጣች ፤ ለበጎችዋና ለሌሎቹም በጎች ያእቆብ መግጠሚያውን አንስቶ ከጉድ ጓዱ ውሃ በገበታ አመጣላቸው ። በዚህ ምክንያት ወደላባ ቤት ገብቶ በደህና ለመኖርና ሁለቱን ሴቶች ልጆቹን ለማግባት ቻለ (ዘፍጥ. 29—30) ።

አዳም እፀ በለስን በልቶ ከገነት በወጣ ጊዜ በበደሉ ተፀፅቶ አዘነ ፤ ከሄዋን ጋር በባህር ውስጥ ገብቶ ዘጠና ዘጠኝ ቀን እንዳ ለቀሰ ለመቶ አንድ ቀን ሲቀረው ያው ከገነት ያወጣቸው ሰይጣን በማታለል ከባህር አወጣቸው ። ካወጣቸውም በሁዋላ ድንጋይ አን ስቶ ጫነባቸው ። ድንጋይቱ ግን በአዳምና በሄዋን ራስ ላይ ተደነ ኮነች (ድንኳን ሆነች) (ገድለ አዳም) ።

ነቢይ ኤርምያስ በተቃዋሚዎቹ ጅራፍ ሊገረፍ ሲል ፥ ድንጋይ እሱን ተመስሎ እርሱን ሸፍኖ ቆመና በርሱ ፈንታ ተገርፎለታል ይባላል ። ነቢይ ኤርምያስ በባቢሎን ላይ ሲተነባ «የሰራዊት ጌታ እግዚአብሄር ሰፊው የባቢሎን ቅጥር ፈፅሞ ይፈርሳል በሮቿም በእሳት ይቃጠላሉ ፥ አህዛብም ይወድቃሉ ባቢሎን ባድማ ትሆናለች » በማ ለት ፤ በባቢሎን ላይ የሚመጣውን ክፉውን ነገር ሁሉ በመፅ ሀፍ ፃፈው ብሎ ስርያን ሲያዘዘው « ይህን መፅሃፍ ለህዝቡ አን ብበህ ከፈፀምህ በሁዋላ ድንጋይን እሰርበትና በኤፍራጥስ ወንዝ ጣለው » ብሎት ስርያም የታዘዘውን አድርጓል (ኤር.51፥59 — 64)።

www.ethiopianorthodox.org

186 መወድስ

ዘወርቅ አገኘሁ ተከሌ (አለቃ)

እመ ተአንገደ ዮሴፍ ዘምስለ ሰሎሜ
ኀበ እለ ማዕድ አልቦሙ ወኢይሁቡ ድራረ
ሕሊና ሰሎሜ ተደመ ፡ ወልበ ዮሴፍ አንከረ ፤
ረኃብ ቃል ነደ እሳት
እስመ ውስተ ከርሣ ለድንግል ኀደረ ፡
ወለዝሉፉ አስተፃመረ
ብእሲ ዘይምን ወብእሲተ ፅግም እእጋረ ።
ድምፀ ማይሂ ንጉሠ ግብጽ እመ ኀይለ ልሳን አሰረ
ተገብረ በገሊላ ውስተ ብሔረ ግብጽ ዘኢተገብረ ፤
ማየ ገሊላ ጽሙዕ ለእመ በወይን ሰክረ
ኢይርአይ ሙስናሁ አምጣነ ማየ ግብጽ ተሰወረ ።

ትርጉም

ማእድ በሌላቸውና ራት በማይሰጡ
ሰዎች ዘንድ ዮሴፍ ከሰሎሜ ጋር እንግዳ በሆነ ጊዜ
የሰሎሜ ልብ ተደነቀ ፡ የዮሴፍ ልብም አደነቀ ፤
የእሳት ነዲድ የሆነ ራብ ቃል
በድንግል ሆድ ውስጥ አድሯልና ፡
ለሁልጊዜም አጣምሯልና
የቀኝ ወንድና የግራ ሴት እግሮችን ።
የውሃ ጥም/ የግብፅ ንጉስም የምላስን ሃይል ባሰረ ጊዜ
በግብፅ አገር ያልተደረገ በገሊላ ተደረገ ፤
የገሊላ ውሃ/ የተጠማ ሰው በጠጅ ቢሰክር
ጥፋቱን (ውርደቱን) እንዳያይ የግብፅ ውሃ ተሸሽጓልና ።

ምስጢር

የሚበሉትና ለእንግዳ የሚያበሉት በሌላቸው ሰዎች ቤት ያደሩ እንግዶች ይደነቃሉ ። እንዲሁም ዮሴፍና ሰሎሜ ከቅድስት ማርያምና ከልጅዋ ጋር ወደግብፅ አገር ያለስንቅ ተሰደዱ ። ደግሞ ቃል የሚባል ወልድ በድንግሊቱ ሆድ እንደተፀነሰ እንዲሁም ራብ በድንግል ማርያም ሆድ ጠና ። ከዚህም ጋር ክርስቶስ በጋብቻ ህግ ባልንና ሚስትን እንደአጣመራቸው በራብ ጊዜ የቀኝ እግርና የግራ እግር ተሻረቡ (ተፋተሉ) ። ከዚህም ሌላ የግብፅ ንጉስ ፈርኦን ዮሴፍን ባሰረው ጊዜ ግሩም የሆነ (የሚያስደንቅ) ህልም እንዳየ የስደት ውሃ ጥም የስደተኞቹን ምላስ አደረቀው ፤ በግብፅ ያልሆነ የህፃናትም እልቂት በገሊላ ተደረገ ። በተጨማሪም ተጠምቶ የዋለ ሰውን እንደጠማው የጠጣው ወይን እንደሚያስከረው በቃና ዘገሊላ በተደረገው ሰርግ ውሃው ወይን ሆነ ። ያም ሰው የስካሩን ውርደት እንዳያይ ፊቱን እንደሚያዞር ፤ በእነ ዮሴፍ ስደት ጊዜ በግብፅ በረሃ የሚጠጣ ውሃ ታጣ ማለት በቅኔው ተመስጥሯል ።

ታሪክ

የአምላክ እናት ድንግል ማርያም በቤተ ልሄም አምላክን በድንግልና ወልዳ ሳለች ሰይጣን ልጅዋን ለማስገደል ተነኮለባት ፤ ወደገሊላ ንጉስ ሄሮድስ ሄዶ ነገር ሰራባት ። «ለአንተም ለእኔም የማይበጅ ንጉስ በሀገርህ በቤተልሄም ተወልዷል ፡ ይህን ጊዜ እርሱን ካልገደልኸው መንግስትህን ይቀማሃል » አለው ። ስለዚህም «ህፃኑን ሊገድሉት ይሹታልና ህፃኑንና እናቱን ይዘህ ወደ ግብፅ ሽሽ ብሎ መልአክ ለዮሴፍ ነገረው። ዮሴፍም ህፃኑን ከነእናቱ ፤ ሰሎሜንም ይዞ በሌሊት ወጣና ወደግብፅ ተሰደደ ። በዚያ ጊዜ ድንግል ማርያም ጫካ ለጫካ በመሄድ እያለቀሰች በራብና በጥም በእሾህና በእንቅፋት ተሰቃየች ። እነርሱም ሄሮድስ እስኪሞት ድረስ ሶስት አመት ከስድስት ወር በግብፅ ኖሩ (ማቴ.2፥1—23)።

www.ethiopianorthodox.org

187 መወድስ

ዘአፈ ወርቅ ዘውዱ (አለቃ)

ግሡጻን አ'ነው ኢታስተሐፅቡ
ተግሣጸ ቃልየ ዘንተ ፤ ወኢታምስልዎ ዕጕሥታረ ፤
እመ ለጊዜሁ መሪር እስመ ያስተፌሥሕ ድኅረ ፤
ምሳሌ ዝኒ ከመ ታምእሩ
ነጽሩ በዐይነ ልቡና ሶረርተ መሪረ ፤
እስመ እንዘ ለአፍ ምንዳቤሁ
መድኀኒተ ከርሥ ውእቱ ፤ ወያስተፌሥሕ ጽሁረ ።
በጽድቅሰ ገሥጾ አርከ ኢይከውነኒ ነውረ ፤
እግዚአብሔር እስመ ገሠጾ ለኢዮብ ዘአፍቀረ ፤
ወያጠይቅሙ ኢዮብ ዘልሳንየ ነገረ
ምረረ ሕማሙ አስተማሰለ ሐሊበ ወመዓረ ።

ትርጉም

የተገሰፃችሁ ወንድሞች ! ይህን
የቃሌን ተግሳፅ አትሰቀቁ ፤ እሬትንም አታስመስሉት ፤
ለጊዜው መራራ ቢሆን በሁዋላ ያስደስታልና ።
የዚህንም ምሳሌ ታውቁ ዘንድ
በልብ አይን መራራ ኮሶን ተመልከቱ ፤
ለአፍ ጉፍናኔው (ጎምዛዛ) ሲሆን
የሆድ ፈውስ ነውና ፤ ተጨናቂንም ያስደስታልና ።
በእውነትስ ወዳጅን መገሰፅ ነውርን አይሆንብኝም ፤
እግዚአብሄር የወደደውን ኢዮብን ገስፆታልና ፤
ኢዮብም ያንደበቴን ነገር ያስረዳችሁ ዘንድ
የደዌውን ጉፍናኔ ወተትንና ማርን አስመስሎታልና ።

www.ethiopianorthodox.org

ምስጢር

የሬት ዝልግልግ (ወለላ) ቢጠጡት ምላስንና ከንፈርን ከመ ጎምዘዝ በቀር ጥቅም አይሰጥም ። በሌላ በኩል ሬት የመዳኒትነት ጠባይ አለው ቢባልም እንደ ኮሶ የተፈተነ አይደለም ። መምህር ተማሪዎቹን እንደ አባትነቱ ቢገስፃቸው ግን የኮሶ መጠጥ የአፍ ጉፍናኔ ሲሆን ፤ የሆድ ተባይ በሽታን ገድሎ እንደሚያወጣው ሁሉ የመምህር ተግሳፅም የተማሮችን ውስልትና በለጋው ነቅሎ ይጥለዋል ። የኮሶ መጠጥ ለጊዜው ቢጎፈንንም በሁዋላ እንደሚያስደስት የመምህር አባታዊ ተግሳፅም ለጊዜው ቢያስቅቅም ተማሪዎችን እንደ ታረመ እህልና እንደ ተኮተኮተ ተክል ፍሬያማዎች ያደርጋቸዋል ።

የመምህርም ወዳጅን በእውነት መገሰፅ አያስነውርም ። ምክን ያቱም እግዚአብሄር የሚወደው ኢዮብን በደዌና በሀብት ጥፋት ሲገስፀው ቢታገስ ወዳጅነቱ ነጥሯልና ። ወተትና ማርም ጣፋጮች እንደሆኑ ኢዮብ አምላኩ የገሰፀውን (የዳረገውን) የደዌውን ስቃይ እንደመልካም ስጦታ ቆጠረው ማለት በቅኔው ምስጢር ተገልጧል ።

ታሪክ

ብዙዎች ተማሪዎች በአንድ መምህር ትምህርት ቤት ተሰብስ በው ሲማሩ ሁሉም ሙሉ በሙሉ አመለ ወርቅ ሊሆኑ አይች ሉም ። አንዳንዶቹ « ሲመትሩላት ትነጭና ቢወቅሩ አይፈጭ » ሲሆኑ አንዳንዶቹ « ለብልህ አይነግሩ ለአንበሳ አይመትሩና በአይን አውቃ » ይሆናሉ ። ከዚህም የተነሳ ባለቅኔው በተማሪዎቻቸው መካከል ያሉትን ወስላቶች ተማሪዎች ለማስጠንቀቅ ያህል « ሾላ በደፈናው » የሆነ ተግሳፃዊ ምክርን በማህበር ሲሰጡ « ያደረገች ውን ታስታውቅ ከደረቷ ትታጠቅ» እንዲሉ ከወስላቶቹ ተማሪዎች የቅርታ እንጉርጉሮ ይሰማ ጀመር ። ከዚህም አያይዞ እንደ ትምህ ርቱ ስርአትና ህግ « ባለተራ ግስ ተቀበል» በማለት መምህሩ ቢያዙ እምምታው በረከተ ። ስለዚህ መምህሩ ይህን ስለተግሳፅ ጠቃሚ ነት የሚያስረዳ ቅኔ ለተማሪዎቻቸው ዘርፈዋል ።

188 ሕንጼሃ

ሕንጼሃ ለባሕረ ኤርትራ ተመዝበረ
እስመ በውስቴታ ጣኔዎስ ተገብረ ።

ት ር ጉ ም

የኤርትራ ሀንፃዋ ፈረሰ ፤
በውስጧ ፈርኦን ተደርጓልና ።

ም ስ ጢ ር

አንድ አንጉል የሆነ (ያልተጠረበ) ድንጋይ ያለበት ሀንፃ በአንጉሉ ድንጋይ አቀማመጥ ምክንያት እንደሚፈርስ፥ የኤርትራ ባህር ተከፍሎላቸው እስራኤል በደህና ሲሻገሩ ግብፃውያን እነፈርኦን ሰጠሙበት ማለት በቅኔው ምስጢር ተገልጧል ።

189 ዕጣነ ሞገር

ዘተከሌ (መምህር ፣ ዘዋሸራ)

እግዚአ ውላጤ ክረምት
አመተ ሁከት ዘኮነት ደመና ለምንት እንተ አንበረ ፤
አመ ተአዘዘት ትቅዳሕ ማየ አስተፍሥሐ ፍጡረ
እንበለ ነጐርጓር ይእቲ እስመ ኢተሐውር ባሕረ ፤
ወይእቲ በአጽልሞ ገጽ ዘትትመየጥ ድኅረ ።

አሠረ ንጉሥ

ቅኑየ ሐጋይ ይብሰት በጥንቃቄ ምክረ ቃለ ነቢይ እንተ አእመረ
ለእግዚአ ተግሣጽ ክረምት መዓቱ እስከነ ኀልፈተ ገብረ ፤
ውእቱ እስመ ውስተ ቤት ተሰወረ ።

ት ር ጉ ም

የመለወጥ ጌታ / ክረምት
የእውከት አገልጋይ የሆነች ደመናን ለምን ነው ያስቀመጠ ?
ፍጡርን የሚያስደስት ውሃ እንድትቀዳ በታዘዘች ጊዜ
እርሷ ያለማንጎራጎር ወደወንዝ አትሄድምና ።
እርሷም ፊት በማጥቆር ወደሁዋላ የምትመለስ ናትና ።

አሰረ ንጉስ

የበጋ ተገዥ /ድርቅ በጥንቃቄ የነቢይን ቃል ምክር ያወቀ ነው ፤
የተግሳፅ ጌታ/ ክረምት ቁጣው እስካለፈ ድረስ
እሱ ከቤት ውስጥ ተደብቋልና ።

ም ስ ጢ ር

ውሃ ቅጂ ስትባል ያለማጎመትመት (ያለማንጎራጎር) የማትሄድና ፊቷን የምታጠቁር አገልጋይን ያየ ሰው ጌታዋን « ይህችን እውከተኛ ለምን ነው ያኖርሀት ? » ይለዋል ። እንዲሁም የአገልጋይቱ ምሳሌ የክረምት ደመና ወደውቅያኖስ ባህር ሄዳ ውሃን ጠልቃ በነፋስ ወደ ልጋዝነት (ተሸካሚነት) ወደላይ ስትወጣ ጉር ምርምታ ይሆናል ፤ የሰማይም ገፅ ይጠቁራል ።

አንድ አስቸጋሪ ነገር የተፈጠረበት ሰው የሚፈራው ነገር እስኪያልፍ ድረስ በቤት ውስጥ ተደብቆ የለም እንደሚያሰኝ የበጋም ድርቅ የክረምት ዝናብ እስኪያልቅ ድረስ በቤት ውስጥ እንጂ በውጭ አይገኝም ይላሉ ባለቅኔው ።

190 ዕዝል ጉባኤ ቃና

ይቤልዎ ሕዝብ ስቡረ ዐፅም ለሰማዕተ ልዳ በግብሩ ፤
እስመ የአንም ሐዊረ መልበሶ በአእዳዊሁ ወእግሩ ።

www.ethiopianorthodox.org

ት ር ጉ ም

ህዝቦች በሰራው የልዳን ሰማእት አጥንተ ሰባራ አሉት ፤
ልብሱ / መሂድን በእጆቹና በእግሩ ይሰራልና ።

ም ስ ጢ ር

ሸማኔ በድሮ ዘመን አላዋቂዎች ዘንድ አጥንተ ሰባራ እንደ ሚባል ፥ የልዳ ሰማእት ጊዮርጊስን ወንጀለኞች በእጆቹና በእግ ሮቹ እንደከብት የእንብርክ አስሄዱት ፤ አጥንቶቹንም አደቀቁ ማለት በቅኔው ተመስጥሯል ።

191 ዘአምላኪየ

እናሚ አምላክ ዘኢይትዐወቅ ሀገሩ
እነመ ልብሰ ተቀንዎ በእዱ ወእግሩ ፤
አዳም ወሔዋን ደቂቁ እስመ በተዐርቆ ነበሩ ።

ት ር ጉ ም

አገሩ የማይታወቅ ሸማኔ / አምላክ
በእጁና በእግሩ ልብስ / መቸንከርን ስራ ፤
አዳምና ሄዋን / ልጆቹ በመራቆት ተቀምጠዋልና (ይኖራሉና) ።

ም ስ ጢ ር

የትውልድ ቦታው ያልታወቀ ሸማኔ ሸማን በእጆቹና በእግ ሮቹ ለተራቆቱት ልጆቹ እንደሚሰራ ፥ ባህርዩ የማይመረመር አም ላክ ለአዳምና ለሄዋን ብሎ እጆቹንና እግሮቹን በችንካር ተቸነከረ ። ልጆች ከልብስ እንደተራቆቱ አዳምና ሄዋን ከእግዚአብሄር ልጅ ነት ወጡ (ተለዩ) ማለት በቅኔው ተመስጥሯል ።

www.ethiopianorthodox.org

192 ዋዜማ

ዘተከለ ጽዮን (አለቃ)

ዐደወ በላኤ ሰብእ
በንስቲት ማይ ኀበ ሰማያዊት ሀገሩ
ምሉአ ፈለገ እሳት ፤ እስመ ማይ ሐመሩ ።
አመኒ አዝማድ ሞተ በላዔ ሰብእ አእመሩ
እስመ በላዔ ሰብእ ለሰብእ መቃብሩ
ኀበ አይቴ መቃብረ ገብሩ ?

ት ር ጉ ም

በላኤ ሰብእ በጥቂት
ውሃ ወደሰማይ አገሩ የመላ
የእሳት ባህርን ተሻገረ ፤ ውሃ መርከቡ ነውና ።
ዘመዶችም የበላኤ ሰብእ ሞትን ባወቁ ጊዜ
በላኤ ሰብእ የሰው መቃብሩ ነውና
መቃብሩን የት አደረጉ ?

ም ስ ጢ ር

ሰው ሁሉ ለልማዱ ባህርን የሚሻገረው በመርከብ ሲሆን በላኤ ሰብእ (ሰው በላተኛ) ውሃን ለድሃው ማጠጣቱ እንደመር ከብ ሆኖለት የእሳት ባህርን በውሃ ተሻግሮ ገነት ገባ ። ደግሞ እያንዳንዱ ሰው ሲሞት በመሬት ይቀበራል ፤ በላኤ ሰብእ ግን ራሱ መቃብር ስለሆነ በሞተ ጊዜ ዘመዶቹ መቃብር ሊፈልጉ ለት አይችሉም ። በላኤ ሰብእ ባእዶችን ሰዎች ብቻ ሳይሆን ሚስ ቱንና ልጆቹንም ስለበላ «መቃብር በመቃብር እንዴት ይቀበራል» በማለት ባለቅኔው ቅኔያቸውን አመስጥረዋል ።

193 ዋዜማ

ዘሀብተ ሚካኤል (አለቃ)

ቀርነ መድኃኒትነ ዮርዳኖስ
አንሥአ ለነ እምሀገረ ዳዊት ገብሩ
አብ ተክለ ሃይማኖት ዘኢዮር ማኅደሩ ፡
እስመ ከመ አዘዘ ውእቱ ዘእንበለ ነቢብ ተፈጥሩ
ዕውራን ኪሩቤል ዘኢይትናገሩ
ብርሃናተ ዐበይተ ይጹሩ ።

ት ር ጉ ም

ኢዮር (ሰማይ) ማደሪያው የሆነ
አባት /ተክለ ሃይማኖት የመዳኛችን መምሪያ ዮርዳኖስን
ከአገልጋይ ዳዊት አገር አነሳልን (አመጣልን)፣
የማይናገሩ ኪሩቤል እውሮች ታላላቆች
ብርሃኖችን ይሸከሙ ዘንድ
እርሱ እንዳዘዘ ያለመናገር ተፈጥረዋልና ።

ም ስ ጢ ር

« እግዚአብሔር የመዳኛችንን መምሪያ ከዳዊት ወገን አነሳልን » ብሎ ነቢዩ ዘካርያስ እንደተናገረ ፡ ከመላእክት ጋር አመሰገኑ የሚባሉ ፃድቅ ተክለ ሃይማኖት ውሃውን ፈዋሽ አደረጉት ፡ ደግሞ ኪሩቤል የአምላክን ዙፋን ሊሸከም እንደተፈጠሩ ሁሉ እውሮች ሰዎች በፀበሉ ተጠምቀው አይኖቻቸው በሩላቸው ያላሉ ባለቅኔው።

194 ሥላሴ

ለኅለፍተ ፍና
ቀርነ ግብጽ ፈርዖን ወሠራዊቱ
ብዙኀ ስንቀ አበሳ እለ በርእሶሙ ጾሩ
ሚካኤል እንዘ ቅድሚሆሙ ኅበ መስየ ምድሩ ፤
ኤርትራ ዘመድ አሐቲ እንተ ኪያሃ አፍቀሩ
ከመ ፍና ምሴት ኢይሖሩ
በአንቀጸ ቤታ ማዕበል እምድኅረ ነበሩ ፤
ትቤሎሙ ኅድሩ ኅድሩ

ት ር ጉ ም

መንገድ / የግብፅ ነጋሪትን
የሄዱ ብዙ ስንቅ / አበሳን
በራሳቸው የተሸከሙ ፈርኦንና ሰራዊቱ
ሚካኤል በፊታቸው ሲሆን ምድሩ ከመሸ ዘንድ ፤
እርስዋን / የወደዷት አንዲት ዘመድ /ኤርትራ
የምሽት መንገድን እንዳይሄዱ
በቤትዋ/ ማእበል ደጃፍ ከተቀመጡ በዋላ
እደሩ እደሩ አለቻቸው ።

ም ስ ጢ ር

ስንቃቸውን ተሸክመው የሚጓዙ መንገደኞች ከነርሱ አንዱ እፊት እፊታቸው በመሄድ ሲመራቸው ፣ ቀኑ በመሸባቸው ጊዜ ጎራ ብለው የጠየቋት ዘመዳቸው ሴት « በምሽት አትሄዱ ፡ እደሩ» ትላቸዋለች ። እንዲሁም የመንገድኞቹ ምሳሌ ፈርኦንና ሰራዊቱ መንገድን እንደመሄድ ነጋሪትን አስጎሰሙ አዋጅ አስነገሩ ። ስን ቅን እንደመሸከም አበሳን (በደልን) አበዙ ። ከመንገደኞች አንዱ መንገድ እንደሚመራቸው ፣ ቅዱስ ሚካኤልም በእስራኤል ፊት

www.ethiopianorthodox.org

ብርሃን ሲያሳይ በግብፃውያን ፊት ደመና ጋረደባቸው ። የዘመድ ሴት ምሳሌ የሆነች የኤርትራ ባህርም የመንገደኞች ምሳሌ የሆኑ ፈርኦንና ሰራዊቱን የደጅ ምሳሌ በሆነው ማእበል አሰጠመቻቸው ይላሉ ባለቅኔው ።

195 መወድስ

ዘገብረ ሥላሴ (ንቡረ እድ)

በአናቅጺሃ ለደብር ወለተ ጽዮን
ስብሐተ ምኒልክ ንጉሥ ይሰብኩ ወይነግሩ
ደቂቀ ደብረ ኀይል አእላፍ ዘበተዋሕዶ ነበሩ
ዘልፈ ይተግሁ ።
ወእንበለ ነፍስ አምላከ አእመሩ
አእባነ መርዓ ዘተዐሠሩ ፤
እስመ እንበለ አፍ ወይን በስብሐተ ራጉኤል ሰከሩ ።
ይትኀደግሂ ውስተ ፍኖት ለእግረ ትንቢት አሠሩ
እድግት ወዕዋላ ውስተ እግዚአሙ ይነብሩ ፤
ባሕቱ እሉ ሠናየ እንዘ ይገብሩ
ኀያላን በእከዮሙ ለምንት ይዜኀሩ ?

ትርጉም

በፅዮን ልጅ/ ደብር በሮች
የንጉስ ምኒልክ ምስጋናን ይነግሩና ይሰብኩ ዘንድ
በአንድነት የሚኖሩ ብዙዎች የደብረ ሀይል ልጆች
ዘወትር ይተጋሉ ።
የተጠሩ (የተጋበዙ) የሰርግ ድንጋዮችም
ያለነፍስ አምላክን አወቁ ፤
ያለወይን/አፍ በራጉኤል ምስጋና ሰክረዋልና ።
የትንቢት/ እግር ኮቴም በመንገድ ውስጥ ይቀረፅ ዘንድ

አህያና ውርንጭዋ በጌታቸው (ቁጥጥር ስር) ይኖራሉ ፤
ነገር ግን እሊህ መልካምን ሲያደርጉ (መልካም ስራ ሲሰሩ)
ብርቱዎች በክፋታቸው ለምን ይኮራሉ ?

ምስጢር

አንድነታቸውን ለማጠንከር የሚጣጣሩ ተባባሪ ሰዎች የመጣውን በህብረት ምስጋና ተቀብለውና የሚሄደውንም ሸኝተው ይኖራሉ ። እንዲሁም ከእንጦጦ ማርያም ተጎራብቶ የተቋቋመው የራጉኤል ደብር ካህናት በፍቅር አንድነት ይኖራሉ ፤ ለአፄ ምኒልክም ግንባር ቀደም ናቸው ።

ደግሞ ወይን የጠጡ የሰርግ በአል እድምተኞች ቢሰክሩም አእምሯቸውን ፍፁም እንደማይስቱ ህይወት የሌላቸው ድንጋዮች እንደ መልአክ ራጉኤል ኢየሱስን አውቀው አመሰገኑት ። ከዚህም ሌላ መንገደኛ ሲሄድ የእግሩ ርግጫ በጫማው ልክ በመንገድ ላይ እንደሚቀረፅ ፣ በተነገረው ትንቢት መሰረት አህያና ውርንጫዋ ኢየሱስን በመንገድ ተሸከሙት ። ይህ ሲፈፀም ያዩ አይሁድ ግን አይተው እንዳላዩ ሆኑ ይላሉ ባለቅኔው ።

196 መወድስ

ዘተሰሙ (መምህር ፣ ዘጥሽራ)

እንግዳ ዓለም እምአምሮ ርእሱ
ወእመ ከመ ነግድ መጽአ ኢየአምሮ ለግብሩ ፤
ለጠይቆ ዝኒ ነገር መንገለ ዳዊት ይሑሩ
ጠቢባን እለ በአእምሮ ወጥበብ ተነክሩ ፤
አምጣነ ኀደረ ውስተ አፍአ
ጠቢበ ውሳጤ ዳዊት እምውሳጣዊት ምሥጢሩ ።
አይሁድሂ በምሳሌ ሶበ ግብሮሙ ተምህሩ

www.ethiopianorthodox.org

እኩያን ዐቀብተ ወይን ጽድቀ ተናገሩ ፤
መጠነ በሕያው ክርስቶስ ሰማዕተ ሐሰት አቅጸሩ
ለሐምየ ርእሶሙ በጽሚት እስመ እምርእሶሙ ተሰወሩ ።

ት ር ጉ ም

አለም ራሱን ከማወቅ እንግዳ ነው ፥
እንደ እንግዳ ቢመጣም ስራውን አያውቀውም ፤
ይህንም ነገር ለመረዳት በአእምሮና በጥበብ
የተለዩ ጥበበኞች ወደ ዳዊት ይሂዱ ፤
የውስጥ ጥበበኛ ዳዊት
ከውስጠኛይቱ ምስጢሩ በውጭ አድሯልና ።
አይሁድም በምሳሌ ስራቸውን በተማሩ ጊዜ
ክፉዎች የወይን ጠባቆች እውነትን ተናገሩ ፤
በህያው ክርስቶስ የአሰት ምስክሮችን በዋጁ መጠን
በቀስታ ራሳቸውን ለማማት ከራሳቸው ተደብቀዋልና ።

ም ስ ጢ ር

ዘመድ አዝማድ በሌለበት የባእድ አገር እየተዘዋወረ የሚነግድ የጥንት ነጋዴ ከቤት ውጭ እንደሚያድር ፥ ንጉስ ዳዊት በኦርዮ ሚስት የፈፀመው ሃጢአት በምሳሌ ቢነገረው አላዋቂ ሆነ ። እንዲሁም አይሁድ የገዛ ስራቸው በወይን ጠባቆች ምሳሌ ቢነገራቸው ስራቸውን ባለማወቃቸው ራሳቸውን ቢያሳሙም ፤ በክርስቶስ ላይ የአሰት ምስክሮችን በዋጁበት (በገዙበት) ልክ ራሳቸውን ባለማወቅ በራሳቸው ላይ በፈረዱት ፍርድ እውነተኞች ሆኑ ማለት በቅኔው ተመስጥሯል ።

ታ ሪ ክ

ዳዊት በኦርዮ ሚስት የፈፀመው ሃጢአት እንዳይገለጥበት አፍሮ ኦርዮን አስገድሎታል ። በዚህ የተነሳ ነቢዩ ናታን በኦርዮ ላይ የፈፀመውን የራሱን ግፍ (ሃጢአት) በምሳሌ ቢነግረው ፈፃሚው ሌላ

www.ethiopianorthodox.org

ሰው መስሎት ሞት ፈርዷል (2 ሳሙ. 12 ፥ 1—13) ። አይሁድም የራሳቸውን ክፉ ስራ ክርስቶስ በወይን ጠባቂዎች ምሳሌ ሲነግራቸው ወይን ጠባቂዎች ሌሎች መስለዋቸው በራሳቸው ላይ ቅጣትን ፈርደዋል (ማቴ. 21 ፥ 33—41) ።

197 ሥላሴ

ዘደቀ እስጢፋ

አጋግ ይቤ
«ከመዝኑ ሞት መሪር»
በጊዜ ረገዞ ሳሙኤል መምህር ።
ወሰራቄ ንግሥት አነ ደቀ እስጢፋ ኀሱር ፤
አንበሳ እስክንድር !
እጓለ አንበሳ እንዘ ትጥሕር
እምእርአይከ ተኀጠኒ ምድር ።

ት ር ጉ ም

አጋግ አለ
« ሞት እንደዚህ መራራ ነውን ? »
መምህር ሳሙኤል በወጋው ጊዜ ።
ንግስትን የሰረቀሁ ወራዳ እኔ ደቀ እስጢፋም
አንበሳ እስክንድር !
የአንበሳ ደቦል የሆንህ አንተ ስታገሳ
ከማይህ ምድር ትዋጠኝ ።

ም ስ ጢ ር

ኮሶ ጠጥቶ የማያውቅ ሰው ኮሶ ቀምሶ ምረቱ ሲያንገሸግሸው «ለካ ኮሶ እንደዚህ መራራ ኖሯልን ? » ብሎ እንደሚገረም ሁሉ አጋግም ሳሙኤል በጦር ወግቶ ሲገድለው የሞትን መራራነት ተረድቷል ። ደቀ እስጢፋም አፄ እስክንድርን እንስሳን እንደሚሰብር

እንበሳ በመቁጠርና ራሱንም እንደ እንስሳ በመገመት ሞቱን እንደ አጋግ አሟሟት ቆጥሮታል ። ከዚህም የተነሳ የአፄ እስክንድርን አይን ከማየት ምድር ተከፍታ ብትውጠው ወደደ ።

198 መወድስ

ዘአካለ ወልድ (ምምህር)

ሐጸ ቶማስ መንፈቀ ፍጻሜ ፤
ወኢተፈጸመ ምንተ ትርብዕተ አእዳው ወአእጋር ፤
እስከ ውኂዘ ደም ኮነ ሣልስተ እዴሃ ለባሕር ፤
እስመ ቆመ ሰይፍ ሊቀ ካህናት
ይርአይ ማኅለቅቶ ለቶማስ ነገር ።
ወአዝማደ ቶማስ ኢሐለዩ
ዐስበ ከራይያን ዕደው ወሤጠ ስፉሕ መቃብር ።
ወአብዝኀ ሕብረ መልክአ ተክለ ሃይማኖት ማእረር
አምጣነ ኪሩብ ገጸ ሰብእ ወዮሐንስ ገጸ ንስር ፤
እመኒ ሀሎ በምእት አካለ ቶማስ ምቱር
ወያዕቆብ ዘሠላሳ ማማደ አካል ፍሬ ምድር ።

ት ር ጉ ም

ቶማስ/የጭራሽ እኩሌታ ጎደለ ፤
የእጆችና የእግሮች አራትነትም ምንም አልተፈፀመም ፤
የደም ፈሳሽ የባህር ሲሶ እስኪሆን ድረስ
የቶማስን ነገር ፍፃሜ
ይመለከት ዘንድ የካህናት አለቃ/ሰይፍ ቆሟልና ፤
የቶማስ ዘመዶችም የቆፋሪዎች
ወንዶችን ዋጋና የሰፊ መቃብርን ዋጋ አላሰቡምና ።
አዝመራ/ተክለ ሃይማኖትም የመልክ አይነትን

www.ethiopianorthodox.org

በሰው ፊት ኪሩብና በአሞራ ፊት ዮሀንስ ልክ አበዛ ፤
ምንም የታጨደ የቶማስ አካል/ባለመቶ መስፈሪያ ቢኖር ፤
ባለሰላሳ የአካል ቁራጭ የምድር ፍሬ/ያእቆብም ቢኖር ።

ም ስ ጢ ር

አንድ ነገር ፈሳሽ ወይም ጠጣር መላልሶ ቢሰፍሩት ስፍሩ ይቀንሳል ፤ እንዲሁም የመርአስ ሰማእት ቶማስ በጠላቶች ሰይፍ ሲቆራረጥ ጊዜ የእጁና የእግሩ አራትነት ቀረ ። ደግሞ ከሶስት አንድ የሆነው ክፍያ ሲሶ እንደሚባል የቶማስ ደም የባህር ውሃ ሶስትያ ሆነ ። የተከሳሽ ወይም የከሳሽ ዘመድ የነገሩን ፍፃሜ እየተጠባበቀ በአደባባይ እንደሚቆም ፣ የከሀዲዎች ሰይፍም ቶማስን ጨርሶ እስኪ ቆርጠው አልተገታም ። ስለዚህም ቶማስ በመቆራረጥ ካለቀ የሙት ወገኖች ለመቃብር ቆፋሪዎችና ለመቃብር የሚሰጡት (የሚከፍሉት) ገንዘብ የቶማስን ዘመዶች አያሳስባቸውም ።

ከዚህም ሌላ እገሌ በነእገሌ ምርት ልክ አመረተ እንደሚባል አቡነ ተክለ ሃይማኖትም በመልክ በኪሩብና በመጥምቅ ዮሀንስ አይነት ክንፍ አወጡ ። ከዚህም በላይ መቶ ዳውላና ሰላሳ ጫን አምራቾች እንዳሉም የቶማስ መቆረጥ በአካላቱ ልክ ሆነ ፤ ያእቆብም እግሩን ተቆረጠ በማለት ቅኔው ተመስጥሯል ።

199 መወድስ

ዘክፍለ ዮሐንስ

ኵሉ ይትኀጣእ እመ ኀሠሥዎ ፤
ወእመ ኢፈቀድከ አይ ዘይትወሀበነ ግብር
እምነ ፍተ ቃኅም ንእሰ እስከ ነጥበ ማይ ቈሪር ።
ዝሰ ይጽንሐነ
ሀልው አግዓዚ በሰማይ ወምድር
እንበለ ምክርከ ሠርዌ ምክር

አድምፆ መቃብር ኢንከል ወረኪበ ሞት ወሰነ ጻዕር ፤
እስመ ኅጥአ ዘይቀትሎ አመ ተባጽሕዎ ፀር
ሳኦል ዘተውህቦ ሀብተ አክሊለ ወርቅ ወመንበር ።
ወአመ ተመከረ ኢዮብ በዕጸበ ደዌ መሪር
ተመነየ መቃብረ ወኢረከቦ ለመቃብር ።

ት ር ጉ ም

ከፈለጉት ሁሉ ይታጣል ፥
አንተስ ካልፈቀድህ የሚሰጠን ስራ ምንድን ነው ?
ከጉንዳን ትንሽ ቁራሽ እስከ ቀዝቃዛ የውሃ ጠብታ ድረስ ።
ይህስ ይቆየንና
በምድርና በሰማይ የምትኖር ጌታ ሆይ !
የምክር ምሰሶ (መወሰኛ) ከሆነ ምክርህ በቀር
መቃብርን ማግኘትን አንችልም ፥ የጭንቅ ወሰን የሆነ
  ሞትን ማግኘትም አንችልም ፤
ዙፋንና የወርቅ አክሊል ሀብት የተሰጠው ሳኦል
ጠላቶች በተገናኙት ጊዜ የሚገድለው አጥቷልና ።
ኢዮብም በመራራ ህማም ጭንቅ በተፈተነ ጊዜ
መቃብርን ተመኘና መቃብርን አላገኘውምና ።

ም ስ ጢ ር

የዚህ ቅኔ ምስጢር ማንኛውም ነገር መልካምም ቢሆን ክፉም ቢሆን ፥ ያለ እግዚአብሄር ፈቃድ እንደማይሆን ያመለክታል ። ይኸውም ሳኦልን ጠላቶቹ በድንገት በደረሱበት ጊዜ ጋሻ ጃግሬውን እባክህ ግደለኝ አለው ። ጋሻ ጃግሬውም ሳኦልን ሊገድለው አልፈለገም ፤ ስለዚህ ሳኦል በሎሌው እጅ መሞትን አላገኘም ። እንዲሁም ኢዮብ በቁስለ ስጋ እንገብግቦት (በቁስል በሽታ በመቃጠል) ከመ ሰቃየት ይልቅ ሞትን ቢመኝ አልሆነለትም በማለት ሰው የፈለገውን በጊዜው ሊያገኝ እንደማይችል ባለቅኔው አረጋግጠዋል ።

www.ethiopianorthodox.org

200 መወድስ

ዘከብቱ (ዐቃቤ ሰዓት)

እፎ ንሬኢ ገጸ ሆሣዕና
እለ በከንቱ ፈጸምነ ነሶሳወ ክልኤ አእጋር ?
እስመ ጸድቀተነ ንኅብ በጣዕመ ዚአሃ መዓር ።
ወኢነባብያን ምሳሌያት
ለገሥጾትነ ተንሥኡ እምድር ፤
እምጣነ ለከንቱ ኢትትባደር
ሐዋርያዊት ዕፅ ማኅደረ ብእሲ በሊሐ ምክር ።
ወይግበር ከመ ገብርዎ ሞሠርተ ሐፂን ግቡር
በሑረት ወበግብአት እንበለ ረባሕ ኢየሐውር ፤
ወየዋህ ለርእሱ ጠቢብ በወርኀ ማእረር
አቅድሞተ ዘርዕ እንዘ አልቦቱ ምስለ እለ ዘርዑ የአርር ።

ት ር ጉ ም

የሁለት እግሮች ምልልስን በከንቱ የፈፀምን እኛ
የሆሳእናን ፊት እንዴት እናያለን ?
ንብ በማሯ ጥፍጥና በልጣናለችና ።
የማይናገሩ ምሳሌዎችም
እኛን ለመገሰፅ ከምድር ተነሱ ፤
የምክረ ፈጣን ሰው
ማደሪያ የሆነች የሸማኔ መወርወሪያ ለከንቱ
  አትቀዳደምምና ።
የተሰራ የብረት መጋዝም እንዳደረጉት ያደርግ ዘንድ
በመሄድና በመመለስ ያለጥቅም አይሄድምና ፤
ለራሱ ጥበበኛ ገር ሰውም በአዝመራ ወራት
ዘር ማስቀደም ሳይኖርበት ከዘሩት ጋር ይለቅማልና ።

ምስጢር

ጌታቸው ለስራ ያዘዛቸው አሽከሮች የታዘዙትን ስራ ሳይሰሩ ጌታቸው ሲመጣባቸው ፊቱን እንዴት እንደሚያዩት ይጨንቃቸዋል ። እንዲሁም የአምላክን ትእዛዝ ያልፈፀሙ ክርስቲያኖች ክርስቶስ ዳግመኛ በሚመጣበት ጊዜ ከእኔ ፊት ወግዱ ይባላሉ ።

ደግሞ ጌታቸው ያዘዛቸውን የሰሩ አሽከሮች ያልሰሩትን ሰነፎች እንደሚያስወቅሷቸው ከግኡዛን ፍጥረቶች ንብ በምትሰራው ማር ከሰው ተሻለች ። እንዲሁም የሸማኔ መወርወሪያ በምታመላልሰውና ከድሩ ጋር በምታዋህደው ማግ ከሰነፍ ሰው ትበልጣለች ። መጋዝም ወደፊትና ወደሁዋላ ሲመግዙበት በሚፈፅመው ምግዛ ከሰነፎች ሰዎች ይሻላል ። ገር ሰውም ምንም ሳይዘራ ከዘሩት ጋር ቢማርም እንኳን ብልጥ ነን ከሚሉት ሰነፎች ይልቅ አዋቂ ነው ማለት በቅኔው ተመስጥሮበታል ።

201 መወድስ

ዘከብቱ (ዐቃቤ ሰዓት)

ምንት ውእቱ ፍድፋዴ ዚአሃ
ለምክሐ ጠቢባን ጥበብ ? እስመ በጥበብ ወምክር
ኢይጸዐዱ ጸሊም ወኢይነውኅ ኀጺር ፤
ወለአብድ ዘይጸንሕዎ ክልኤቱ አዕራር
ሞት ወመቃብር
ይጸንሕዎ ከማሁ ለጠቢብ ወማእምር ።
ከመሰ ኢንሰጠም በዕመቀ ብሂል ባሕር
ታኀሥር የውሃት ወጥበብ ታከብር
እንዘ ርግብ የዋህ በዓለ አክናፍ ወእግር
የሐውር በእንግድዓ ጠቢብ አርዌ ምድር ።

ትርጉም

የጥበበኞች መመኪያ የሆነች
የጥበብ ብልጫ ምንድር ነው ? በጥበብና በምክር
ጥቁር አይነጣምና አጭርም አይረዝምምና ፤
ሰነፍን የሚጠብቁት ሁለት ጠላቶች/
ሞትና መቃብርም
ጥበበኛውንና አዋቂውን እንደርሱ (እንደሰነፉ)
ይጠብቁታልና ።
የዋህነት ታጎሳቁላለች (ታዋርዳለች) ጥበብም
ታከብራለች በማለት/ባህር ጥልቅ እንዳንሰጥም ግን
የዋህ ርግብ ባለእግርና ክንፎች ስትሆን
ብልሃተኛ እባብ በደረት ይሄዳል ።

ምስጢር

የዚህ ቅኔ ፍሬ አሳቡ ጥበበኞች በጥበባቸው የሚመኩባት ከሆነችና ጥበባቸውም ከየዋህነት ብልጫ ካላት ፣ ጥቁሩን ነጭ ፣ አጭሩን ረዥም ማድረግ ባልተሳናትም ነበር ። ጥበበኞችም እንደሰነፎች ፍፃሜያቸው ሞትና መቃብር ባልሆነም ነበር ። በመሆኑም የዋህነትም ርግብን ሲጠቅማት ፣ ጥበበኛነት እባብን በደረት ከመሄድ እንዳላዳነው በመግለጥ ባለቅኔው የትምክህተኞችን ጥበብ አኮስሰዋል ።

202 መወድስ

ዘአይቴሁ (መጋቢ ፣ ዘዶብረ ወርቅ)

ንጹሓነ በቀል ንኩን ፤ እምከመ ተሠርዐ
መሥዋዕተ ሕማም ሰብእ እስመ ለጊሠም ኢየኀድር ፣
ወዘከመ አጋግ ኮነ ተጸውዖ ኵሉ ፍጡር
መብልዕ እንዘ በአፉሁ ውስተ ሞት መሪር ።
ወእንዘ ይረውጹ ክልኤሆሙ

www.ethiopianorthodox.org

በዓለ ፈረስ ረኃብ ወደዌ ቀሊለ እግር ፣
ለረኃብ ይቀድሞ ጊዜ ምህርካ ሰብአ በግብር
ደዌ ውስተ ዓለም በክነፈ ነፋስ ዘይሰርር ፤
ወከመ ዕራቃ ኢትኩን ገራህተ ዓለም መንበር
አንግሥ ምሕረተከ አምላከ ሙሴ ወአልዓዛር ።

ት ር ጉ ም

ከበቀል ንፁሃን እንሁን ፤ ከተሰራ
የህማም መስዋእት/ ሰው ለነገ አያድርምና ፤
መብል በአፉ ውስጥ ሳለ ወደ መራራ ሞት
የፍጡር ሁሉ መጠራትም እንደ አጋግ ሆኗልና ።
ባለፈረስ/ ራብና
በሽታ/ እግረ ቀላል ሁለታቸው ሲሮጡም ፣
ወደአለም በነፋስ/ ክንፍ የሚበር በሽታ
በሰው ምርኮ ጊዜ በግድ ራብን ይቀድመዋል ፤
የአለም እርሻ/ ወንበርም ባዶዋን እንዳትሆን
የሙሴና የአልዛር አምላክ! ይቅርታህን አንግስ ።

ም ስ ጢ ር

የቁርባን መስዋእት ለነገ እንደማያድር እያንዳንዱ ህመምተኛ በአንድ ቀን የሚሞት ሆነ ። አጋግንም ነቢይ ሳሙኤል በጦር ሲወጋው ሞቱ መራራ እንደሆነ የህመምተኛው ውጋት አሰቃቂ ሆነ ። ወደንጉስ በአስቸኳይ የተጠራ ሹምም የጎረሰውን ሳይውጠው እንደ ሚሮጥ መቅሰፍቱ አጣዳፊ ነው ። ባለፈረስና ባለሰረገላም ሲሮጡ ባለፈረሱን ባለሰረገላው (ባለመኪናው) እንደሚቀድመው የነፋስ በሽታ ከራቡ በፊት ሆነ ። አለምም ባዶዋን እንዳትቀርና እርሻ መንበርም (ዙፋን) ጠፍ እንዳታድር ዘር መንግስት ,እንደሚዘራባት አምላክ ሆይ ! ይቅርታህን አድርግልን በማለት ባለቅኔው የነፋስ በሽታና የክፉ ቀንን አሰቃቂ ገፅታ በቅኔያቸው ተርከዋል ።

እግዚአብሔር አንተን በመበደል ጊዜ
የሚያህለኝ የለም እኔን ከፈጠርኸው ሁሉ ፍጡር ፤
እመስላለሁና መቼም ይሁዳ ወንድሜን በግብር
ምንም ብበልጠው በጥበብ በነውር
ካባቴ ከነዌ ጋር
የተካከልሁ ነኝ እኔም ወርቅና ብርን በማፍቀር ።
እንብላ እንብላ ሲሉ ሰዎች ስጋ መልከኛው ቢቀር
ቆርጠው የሄዱ ብዙ ናቸው እኔን ጨልሞኝ ስድበረበር ፤
ከነጋም ወዲያ እንዳልሄድ እሊያ በሄዱበት አገር
ይጠብቀኛል ከሁዋላዬ የሁሉ ጠላት መቃብር ።

ት ር ጉ ም

ይህ ቅኔ በአማርኛ ቋንቋ የተደረሰ ስለሆነ መተርጎም አላስፈለገም ። ስለዚህ የሰምና ወርቁ ምስጢር ብቻ እንደሚከተለው ይነገራል።

ም ስ ጢ ር

አንዳንድ ብልጥ የግለሰብ ተቀጣሪ «ጌታዬ ሆይ ! የእኔን ያህል ያገለገለ አሽከር የለህም ። ግን ያገልግሎቴን ዋጋ አላገኘሁም» በማለት ለቀጣሪው አገልግሎቱን ይዘረዝራል ። እንዲሁም አንድ ተነሳሂ (ተፀፃች) ባለቅኔ እግዚአብሄርን በመለማመጥ ፣ የራሳቸውን ሀጢአት ከፍ የሌላውን ሀጢአት ዝቅ በማድረግ ተቀኝተዋል ። ራሳቸውንም ከይሁዳ ጋር አነፃፅረዋል ። ምክንያቱም ይሁዳ የክርስቶስ ደቀ መዝሙር ሲሆን ክርስቶስን ለገንዘብ ብሎ እንዳሰቀለው ሁሉ ፣ የክርስቶስን ህግ በገንዘብ ፍቅር ማፍረስ በባለቅኔው እምነት ክርስቶስን እንደመስቀል ስለሆነ ነው ። ሀብታምንም ሀብታም እንደሚወዳደረው ገንዘብን በመውደድ ባለቅኔው ለድሀ አልአዛር ያልራራ ነዌን እንደሚወዳደሩ አረጋግጠዋል።

www.ethiopianorthodox.org

ከዚህም ሌላ ስጋ ለመብላት የጓጉ ሰዎች የስጋ መልከኛው ያቀረበላቸውን ብርንዶ ስጋ እየቆረጡ ይበሉና በየቤታቸው ይሄዳሉ። እንዲሁም የአለም ሰዎች እንብላ እንጠጣ ሲሉ ፣ በማግኘት ላይ ማጣት እንዳለ አስበው አለምን የናቁ መናኞች በቁጥር አይወሰኑም (ብዙ ናቸው)።በጨለማ የሚሄድ ሰው እንደሚደበረበር (እንደሚደናበር) እንዲሁም ተፀፃቹ ባለቅኔ ሀጢአታቸው ቀናውን መንገድ ጋርዶባቸው በአለም ይልከሰከሳሉ ። ቀኑ በመምሸቱ ጉዞውን ያቋረጠ የጥንት ነጋዴ ሲነጋ እንኳን እንዳይጓዝ ሽፍቶች በበረሃ ውስጥ ሽምቀው ይጠብቁታል ። እንዲሁም ተፀፃቹ ባለቅኔ ልጣቸው የተራሰና መቃብራቸው የተማሰ ደካማ በመሆናቸው ይህን አለም ንቀው ወደ ገዳም ለመሄድ አለመቻላቸውን በቅኔያቸው ገልጠዋል።

203 |ሀ ግእዝ ጉባኤ ቃና

ዘእንግዳ (መምህር ፣ ዘዲግ)

ጊዮርጊስ ካህን መፍቀሬ ማኅሌት ተመትሮ
ርእሶ አጽነነ ለጸዊረ መጥባሕት ከበሮ ።

ት ር ጉ ም

ማህሌት/ መቆረጥን የወደደ ካህን/ ጊዮርጊስ
ከበሮ/ ሰይፍን ለመሸከም ራሱን አዘነበለ ።

ም ስ ጢ ር

ማህሌትን የሚወድ ካህን ከበሮን በአንገቱ ለማንገት ራሱን ዘንበል እንደሚያደርግ ሁሉ ፣ ጊዮርጊስ በሰይፍ በተቆረጠ ጊዜ ራሱ ወደቀ ይላሉ ባለቅኔው ።

104 ዘአምላኪየ

በቀራንዮ ተገብረ ዘያስተዓጽብ ልሂቀ ፤
እንዘ ደም አልቦ በኮከብ ዘወድቀ
ዘኢወድቀ ወርኀ አምጣነ በደም ተጠምቀ ።

ት ር ጉ ም

ሽማግሌን የሚያስደንቅ በቀራንዮ ተደረገ ፤
በወደቀ/ኮከብ ደም ሳይኖር
ያልወደቀ/ጨረቃ በደም ተጠምቋልና (ጠልቋልና) ።

ም ስ ጢ ር

መድማት የሚገባው የወደቀው ሰው ሳይደማ ያልወደቀው ደምቶ ቢገኝ እንደሚያስደንቅ ፣ ክርስቶስ በቀራንዮ በተሰቀለ ጊዜ በምድር የወደቀው (የረገፈው) ኮከብ እያለ ያልወደቀው ጨረቃ ደም መምሰሉ የሚያስደንቅ መሆኑን ደራሲው በቅኔያቸው ምስጢር አመልክተዋል ።

205 መወድስ

ዘድንቁ ማርቆስ

ኵሉ ይትኀደግ እመ ኀደግዎ ።
ለጠይቆ ዝኒ ነገር እምሐልዮ መንበር ምጡቅ
ኢያሱ ኀደገ ተድላ መንበሩ ዘወርቅ ፤
ወከዊኖተ ነግድ በበብሔሩ
ኢያስተዓጸበ ያዕቆብ ልሂቅ
በአንጻረ አብርሃም ወይስሐቅ ።

www.ethiopianorthodox.org

ትሩፋኑ እሉብ ንሕነ ኀለፍተ ፍና እንበለ ሥንቅ
ለጽድቅ ኢንዜከራ ወኢትዜከረነ ጽድቅ ፤
እስመ ጊዜ ብዕልነ ንትዔበይ ወጊዜ ንዴትነ ንሰርቅ ።
ትካዝነሂ ካልእ እምትካዘ ጳውሎስ ሊቅ፤
እስመ ዘኢየኀልቅ መሰለነ ንብረተ ዓለም ዘየኀልቅ ።

ት ር ጉ ም

ከተውት ሁሉ ይተዋል ።
ይህንም ነገር ለመረዳት የመጠቀ ዙፋንን ከመመኘት የተነሳ
ኢያሱ የወርቅ ዙፋኑን ምቾት ተወ ፤
በያገሩ እንግዳ መሆንንም
በአብርሃምና በይስሀቅ አንፃር
ሽማግሌ ያእቆብ አላደነቀም ።
ግን የእነዚህ ቅሪቶች ያለስንቅ መንገድን ሂያጆች እኛ
እውነትን አናስባትም፤ እውነትም አታስበንም ፤
በብልፅግናችን ጊዜ እንታበያለንና ፤ በችግራችንም ጊዜ እን
ሰርቃለንና
አሳባችንም ከሊቅ ጳውሎስ አሳብ ሌላ ነው፤
የሚያልቅ የአለም ንብረት የማያልቅ መስሎናልና።

ም ስ ጢ ር

በአለም ከሚያጓጉ ነገሮች ሁሉ ዋናው የመንግስትን ዙፋን ምቾት መተው ሲሆን ፤ ቆራጥነት ካለ ሊፈፀም ይችላል ። ይህም ዙፋናቸውን በተዉ በነአድያም ሰገድ ኢያሱ ታውቋል ። ያእቆብም ያገሩን ምቾት ከእንግድነቱ አገር መጉላላት ጋር ሲያመዛዝነው እንግድነቱ ብርቅና ድንቅ ሊሆንበት አልቻለም ። ምክንያቱም ከአያቱ አብርሃምና ከአባቱ ከይስሀቅ የወረደ ልምድ ስለሆነ ነው ።

በማግኘቱም በማጣቱም የማናውቅበት «የእሳት ልጅ አመድ» እኛ አለና! ስናገኝ ስንታበይ ፤ ስናጣም ስንሰርቅና መንገዳችንንም ያለስንቅ ስንሄድ ተስፋ ቢሶች ነን ። ለመንገድ የሚበቃውን ስንቅ

ሳያዘጋጅ ወደሩቅ አገር እንደሚሄድ መንገደኛ በዚህ አለም ሀብታችን መንግስተ ሰማይን አንዋጅበትም፤ ለዚህ አለም እንጂ ለወዲያኛው አለም እንደ ቅዱስ ጳውሎስ አንጨነቅም ይላሉ ባለቅኔው ።

206 መወድስ

ዘተዋነይ

ቦኑ ተአምር ከመይትቀነዩ
ለበረድ በረድ ወመብረቅ ለመብረቅ ፤
ለምንት ውእቱ ተቀንዮትከ በወርቅ
ዕሩቅ ብእሲ ለብእሲ ዕሩቅ
ዓለመ ሕይወቱ ዘየኀልቅ
ወሰማየ ዐፅሙ ይትከደን ደመና መቃብር ዕሙቅ ፤
በኢዮር እንዘ ሀሎ አምላከ ኢዮር ምጡቅ
ዘይፈትሕ በኀጥእ ወይፈትሕ ለጻድቅ ፤
አምጣነ ጽጌ ዓለም ሠርፀ መደልዋን አዕጹቅ
ጽባሐ ይሠርፅ ወሠርከ ይወድቅ ።

ት ር ጉ ም

ራቁት ሰው (ባዶ ሰው)
በረዶ ለበረዶ መብረቅም ለመብረቅ
እንደሚገዙ ታውቃለህን ፤
በሃጢአተኛው የሚፈርድበት ለፃድቁም የሚፈርድለት
የመጠቀ የኢዮር (ሰማይ) አምላክ በኢዮር ሳለ
የህይወቱ አመት ለሚያልቅ
አጥንቱ /ሰማይም ጥልቅ መቃብር/ ደመናን
ለሚለብስ ለራቁት ሰው
በወርቅ መገዛትህ ለምንድን ነው ፤
የግብዞች /ጫፎች ፅንስ የሆነ አበባ/ አለም
ጥዋት ይበቅላልና ፤ ማታም ይረግፋልና ።

www.ethiopianorthodox.org

ምስጢር

በረዶ ሲባል ሁሉም በፀሀይ ሙቀት ስለሚሟሟና ሙብረቅ ሲባል ሁሉም አየር ወለድ ስለሆነና አንዱ ካንዱ የሚበልጥበት ምክንያት ስለሌለው ሰውም ሲባል ሁሉም አላፊና ጠፊ ስለሆነ ፣ እያንዳንዱ ሰው ሰርቶ ማግኘት እንጂ ከሁሉ በላይ የሆነ አምላክ እያለ አንዱ ላንዱ የገንዘብ ተገዥ ሙሆን የለበትም ። ምክንያቱም አለም ጥዋት ታይታ ማታ እንደምትረግፍ አበባ ናትና በማለት የቅኔ አባት ተዋነይ አመስጥሯል ።

207 ዕዝል ዕጣነ ሞገር

ፀሐየ ሰማይ ያውዒ ሀገረ መርቁ ርኁቅ
እንዘ ቅርብቶ ደደከ ኢያመውቅ ፤
ዝኒ ሕንጻ ምሳሌ ፀሐየ አሞንዮስ ሊቅ
ከመ ኢያንቀልቅል በጥዩቅ ፤
ለዐይነ ሄሮድስ ቅሩብ እንዘ ውእቱ ረቂቅ
ለዘርኀቁ ነገሥተ ጽባሕ ተግህደ በጽድቅ ።

ትርጉም

የሰማይ ፀሀይ ፣ የቀረበችው ደጋን ሳያሞቅ
ሩቅ የቆላ አገርን ያሞቃል ፤
ይህም የምሳሌ ህንፃ ለሊቅ አሞንዮስ ፀሀይ
በተረዳ ነገር እንዳይናወጥ ፤
ለቅርብ ሄሮድስ አይን ረቂቅ ሲሆን
ለራቁ የምስራቅ ነገስታት በእውነት ተገለጠ ።

ምስጢር

ፀሀይ አቅራቢያውን ደጋን (ተራራ ኮረብታውን) ሳያሞቅ የራቀውን በረሃ እንደሚያግለው ሁሉ ፣ ፀሀይ የተባለው የአሞንዮስ ጌታ ክርስቶስም በአቅራቢያው ላለው ለሄሮድስ ሳይገኝለት ከሩቅ አገር ለመጡት ለሰብአ ሰገል መታየቱን ባለቅኔው ያስገነዝባሉ ።

ታሪክ

ኢየሱስ በቤተ ልሄም ከድንግል ማርያም በተወለደ ጊዜ የጥበብ ሰዎች ሶስት ነገስታት ከምስራቅ አገር መጡና በከብት በረት ለተወለደው ህፃን ሰገዱለት ። ወርቅና ከርቤ እጣን ገበሩለትና በሌላ መንገድ ወደአገራቸው ተመለሱ ። የገሊላ ንጉስ ሄሮድስ ግን በቤተ ልሄም የተወለደውን ህፃን ክርስቶስን ሊያገኘው አልቻለም (ማቴ. 2) ።

208 ዕዝል ጉባኤ ቃና

ዘገብረ መድኅን (አለቃ ፣ ዘአሰቦት)

እነግር አነ ለገብረ ሚካኤል ጽድቆ ፤
እስመ ገብረ መድኅን አነ ወመኑ ይከልአኒ ተጠምቆ ፤

ትርጉም

እኔ የገብረ ሚካኤልን እውነቱን እናገራለሁ ፤
እኔ ገብረ መድህን ነኝና ፣ መጠመቅንስ ማን ይከለክለኛል።

ምስጢር

በመጠመቅ (ክርስትና ሲነሱ) ገብረ መድህን መባል ስርአት እንደመሆኑ ፣ ገብረ መድህን የተባሉት መምህር ተጠምቆ ከተባሉ መምህር ጋር በሙያ አንድ መሆናቸውን በቅኔያቸው ምስጢር ያስገነዝባሉ ።

ታሪክ

አለቃ ገብረ መድህን ፣ አለቃ ገብረ ሚካኤልና መምህር ተጠምቆ የትምህርት ቤትም የሙያም ጓደኞች ናቸው ። ከእለታት በአንዱ ቀን ሶስቱም አብረው ምስጢራዊ ጨዋታን ሲጨዋወቱ አለቃ ገብረ መድህን ስለሁለቱ ጓዶቻቸው ይህን ቅኔ ዘረፉ ይባላል ።

www.ethiopianorthodox.org

209 ሥላሴ

ዓለመ ሥጋነ
ዐባይ ባሕር ዘርኢክዋ
ድምርት ይእቲ በእሳተ ብዙኅ ተጽዕቆ ፤
ወእለ ውስቴታ ዘነሥኡ መሰንቆ ።
ወለብእሲሃ ጥበብ ዘወይነ መንሱት አውደቆ
አልቦ ረድኤት ዘይሰውቆ ፤
ወእኅቱ ፍጽምት ደማስቆ
ታስቆቅዎ ሐቂፋ ደቂቆ ።

ት ር ጉ ም

ያየሁዋት ትልቅ
ባህር / የስጋችን አለም
በብዙ መጨነቅ እሳት የተዶለች ናት ፤
በውስጧ ያሉትም መሰንቆ እንደያዙ የተሞሉ ናቸው።
ጥፋት /የወይን ጠጅ የጣለው ጥበብ/ ባሏንም
የሚደግፈው ረዳት የለም ፤
ፍፁም እህቱ ደማስቆም
ልጆቹን አቅፋ ታለቅስለታለች ።

ም ስ ጢ ር

ሀዋርያው ዮሀንስ በራእዩ «ከእሳት ጋር የተቀየጠች ባህርን አየሁ» ባለው አንፃር የእሳት ባህር ምሳሌ የሆነችው ይህች የስጋችን አለም በጭንቀት የሚኖርባት ናት ። የሚኖሩባትም ሰዎች አነሰኝ ላብዛው ጠበበኝ ላስፋው በማለት አሳብ የተዋጡ ናቸው ። ደግሞ በወይን ጠጅ የሰከረ ሰው ባልሆነ ቦታ ሲወድቅ ፤ የሚያነሳው እንደማያገኝ የአለምም ጥበብ ከጥፋት አያድንም ። ከዚህም ሌላ

ለሞተ ሰው እህቱ ልጆቹን አቅፋ እንደምታለቅስለት የአለምና የወዳጇ ምሳሌ በእሳት የተቃጠለችው ደማስቆ መሆኗን ባለቅኔው አስረድተዋል ።

210 መወድስ

አትሮንስ ረኃብ ሰሎሞን ድንግለ ኢያሱ
አቤሜሌክ ግፍዕ ኤርምያስ ዘአልሀቆ
አዕረገ ብኪ እግረ ተሣልቆ ፤
ለገጽኪ ፈሪሳዊ
ዮሐንስ ተሰዶ አኮኑ አጥመቆ ።
ወተመሥጠ ልቡናኪ
በዘልቡና ይመሥጥ ድምፀ ሰቆቃው መሰንቆ ።
ረኃብሂ አምላኮሙ ለሰብአ ብዙኅ ናፍቆ
ለቃዴስ ልቡናኪ በግብጽ ያድለቀልቆ ፤
ወእንዘ ይዘርዕ ነግሀ ዘርዐ ልቡና ተጽዕቆ
ለእብን መልዕልቴሃ ቦ ዘይወድቆ ።

ት ር ጉ ም

የሰሎሞን / ራብ ዙፋን / የኢያሱ ድንግል !
ኤርምያስ ያሳደገው አቤሜሌክ / ግፍ
ዝብብት / እግርን አወጣብሽ ፤
የፋሬስ ወገን / ፊትሽን
ዮሀንስ / መሰደድ አጥምቆታልና ፤
ልብን በሚመስጥ
በልቅሶ / መሰንቆ ድምፅም ልብሽ ተመስጧልና ።
የብዙ ጥርጥር ሰዎች አምላክ / ራብም
በረሃ / ልብሽን በግብፅ ያናውጠዋል ፤
የልብ ዘር / መጨነቅንም በጠዋት ሲዘራ
በድንጋይ ላይ የወደቀ ዘር አለ ።

www.ethiopianorthodox.org

ለሰሎሞን በተዘጋጀለት በዳዊት ዙፋን ላይ የሚቀመጥ እግሩን እንደሚዘረጋባት ፤ በራብም የተሰቃየች ቅድስት ማርያምን መገፋት መዘባበቻ አደረጋት ። ደግሞ አባት ልጁን ተጠብቦ ተጨንቆ እንደሚያሳድግ ነቢይ ኤርምያስም ግፍ ተቀብሏል ።

ዮሀንስ ፈሪሳዊውን በውሃ እንዳጠመቀው መሰደድ የማርያምን ፊት በእንባ አጠበው ። ከዚህም በላይ የመሰንቆ ድምፅ ልብን እንደሚመስጥ የልቅሶ ብዛት የማርያምን አእምሮ ሲያናውጠው ራብም የማርያምን ልብ አደከመው ። ዘርም በገበሬ እጅ ሲዘራ በድንጋይ ላይ የሚወድቅ ፍንጣሪ እንዳለ መጨነቅም ማርያምን እንቅፋት አስመታት ይላሉ ባለቅኔው ።

211 ዋዜማ

ዘእርእያ ጦረታ (አቶ)

መላእክተ ሰማይ ለመቃብር
በከመ ሕገ ላእክ ዮሴፍ አማሕፀንዎ ዐቂበ
እንበለ ሩካቤ ኪያሃ መዝገበ ፤
ዳዊትስ ዘመዳ እመ በመቃብር ተረክበ
አንሰ ዕፄ ብሂለ በከመ ነበበ
እምከልእዎ ኀቤሃ ቀሪበ ።

ት ር ጉ ም

የሰማይ መላእክት መቃብርን
እንደ መላክተኛ ዮሴፍ ህግ ያለግንኝት እርሷ
ሳጥንን መጠበቅን አማጠኑት (አደራ አሉት) ፤
ዘመዱ ዳዊት ግን በመቃብር ቢገኝ
«እኔ ትል ነኝ» ማለትን እንደተናገረ
መደቁ መቅረብን ከለከሉት ነበር ።

www.ethiopianorthodox.org

እነዘካርያስ ብላቴናይቱን ማርያምን ጠብቅ ብለው ዮሴፍን እንደአማጠኑትና እርሱም ያለ ሩካቤ (ያለግንኙነት) በንፅህና ጠብቆ እንዳስረከባቸው ፤ መቃብርም የተቀበረችበትን ቅድስት ማርያምን እንደ ሌሎቹ ሙታን አላፈረሳትም ፤ አላበሰበሳትም ። የስጋ ዘመዷ ዳዊትም « እኔ ትል ነኝ » ብሎ በማረጋገጥ ትልነቱን ካመነበት በስመ ዘመድ እርሱን ወደበድኗ ማቅረብ አይገባም በማለት ደራሲው ቅኔያቸውን አመስጥረዋል ።

212 ሥላሴ

ዘኢሳይያስ (አቤቶ)

በለስ ገነት
ለአዳም ወሔዋን መቲሮቶሙ
መንከረ ልደት አምላክ መንገሌሆሙ ሰሐበ ፤
ወገብርኤልሃ ዜናዌ ቀጸበ ።
እንተ ከመዝሰ ግብር እምከመ ለአዳም ተውህበ
ወረከበት ሔዋን ዘኢተረክበ ፤
ካዕበ ይስሐብ ኀቤሆሙ አበ
ለበለስ ይምትርዎ ካዕበ ።

ት ር ጉ ም

የገነት በለስን
የአዳምና የሄዋን መቁረጣቸው
ልደቱ የተደነቀ አምላክን ወደነርሱ ሳበ ፤
ዝነኛ ገብርኤልንም ወደነርሱ ጠቀሰ ።
እንደዚህስ ያለው ስራ ለአዳም ከተሰጠ
ሄዋንም ያልተገኘውን ካገኘች ፤
አብን ዳግመኛ ወደነርሱ ይስብ ዘንድ
በለስን ሁለተኛ (ዳግመኛ) ይቁረጡት ።

ም ስ ጢ ር

ቤተ ሰሪ አረግ እንደሚመዝ የአዳምና የሄዋን በለስን መብላት ሰማያዊው እግዚአብሄር ወልድን ሰው ለመሆን አደረሰው ። ደግሞ አንድ ጓድ ጓደኛውን በእጁ እንደሚጠቅሰው ፣ የአዳምና የሄዋን በለስን መብላት ገብርኤል የተባለውን መልአክ የወልድን መፀነስና መወለድ ለቅድስት ማርያም እንዲያበስር አደረገው ።

ከዚህም ሌላ መጠጥ ሲደጋግሙት እንደሚያረካ በለስን ቆርጠ መብላት ወልድን የስጋ ዘመዳችን ካደረገልን ፣ አዳምና ሄዋን ዳግመኛ በለስን ቆርጠው ቢበሉት አብም እንደ ወልድ በስጋ ይዘመደን ነበር ይላሉ ባለቅኔው ።

213 ሥላሴ

ወልድ ፈደለ ዐርብ
ላዕሌሁ ለዕፅ አመ ተሰፍሐ
ሕማማተ ሥጋ ደቂቅ ከመ ኪያሁ ያንብቡ
ሣዕረ ቀኖተ ሐፂን ነሢአሙ ቀርቡ ፤
ለመምህሮሙ ትጉህ ይሁዳ እንተ ፈድፈደ ጥበቡ
ሠላሳ ብሩር አምጣነ አሰቡ ።
ወጽሕፈተ ዝንቱ ፈደል በማይ ኀፀቡ ፤
እስመ ሖረ ውስተ ደይን ምስካቡ ።

ት ር ጉ ም

የአርብ ፊደል/ ወልድ
በእንጨት ላይ በተዘረጋ ጊዜ
የስጋ ህማሞች / ልጆች እርሱን ያነቡ ዘንድ
የብረት ችንካር / ሳርን ይዘው ቀረቡ ፤
ጥበቡ የበዛ የትጉ መምህራቸው ይሁዳ

www.ethiopianorthodox.org

ደመወዙ ሰላሳ ብር ነውና ።
የዚህንም ፊደል ፅህፈት በውሃ አጠቡ ፤
ወደ ቅጣት / መኝታው ሄዷልና ።

ም ስ ጢ ር

የህፃናት መማሪያ ፊደል በእንጨት ላይ ተዘርግቶ ልጆች በሳር እየነኩ እንደሚቆጥሩት ፤ ወልድ አርብ ቀን በእንጨት መስቀል ላይ ተሰቀለ ፣ በችንካር ተቸነከረ ፣ የስጋ መከራንም ተቀበለ ። የልጆቹም መምህር በሰላሳ ብር እንደሚቀጠር ይሁዳ ወልድን ለሰላሳ ብር ሸጠው ። መምህሩ ከክፍሉ ሲወጣ ትንንሾቹ ልጆች ፊደሉን በውሃ እንደሚያጥቡት ከወልድ ጎንም ውሃ ፈሰሰ ። ይሁዳም ወደቅጣት ቦታ ወረደ በማለት ባለቅኔው ቅኔያቸውን አመስጥረዋል ።

214 ግእዝ ጉባኤ ቃና

ረቢ ሰገደ በመንፈቀ ሌሊት ለረቢ ፤
አኮኑ አጽባዕት እምነ አጽባዕት የዐቢ ።

ት ር ጉ ም

መምህር በእኩለ ሌሊት ለመምህር ሰገደ ፤
ከጣት ጣት ይበልጣልና ።

ም ስ ጢ ር

ከጣት ጣት እንደሚበልጥ ፣ ከመምህር መምህር ስለሚበልጥ ከላቀው መምህር ዝቅተኛው መምህር ጠይቆ ይረዳል ። እንዲሁም የአይሁድ አለቃ ኒቆዲሞስ በኢየሱስ አምኖ ፣ አምላክነቱን መስክሮ ሌሊት ለኢየሱስ መስገዱን የቅኔው ምስጢር ያስረዳል ።

ረቢ የተባለው የአይሁድ አለቃ ኒቆዲሞስ ነው ። እርሱም ቀ
ቀን በአራቱ ህግ ከአይሁድ ጋር እየመከረ ሌሊት ሌሊት ወደክር
ቶስ እየሄደ ይሰግድለት ነበር ። ሁለተኛው ረቢ ኒቆዲሞስ የሰገ
ለት ኢየሱስ ነው ። በዚህም ኢየሱስ ኒቆዲሞስን « ከውሃና ከመን
ፈስ ቅዱስ ያልተወለደ ወደ እግዚአብሄር መንግስት ሊገባ አይ
ችልም» ቢለው ፣ ኒቆዲሞስ «ዳግመኛ ወደእናት ሆድ መግባት እ
ዴት ይቻላል ?» ብሏል (ዮሀ. 3) ።

215 ዋዜማ

መንበረ ኪሩባዊ
ለእመ በቅብዐት ወረሰ ፍሬ ከርሥኪ ዕፁብ ፣
ዘቤተ ድንጋሌ ማርያም ርግብ !
እስመ ከማሁ ኵልነ ሱቱፋነ ቅብዐት ሕዝብ
እስፍንተ ያገምር መንበሩ ለአብ
ወእስፍንተ ይጸውር ኪሩብ ።

ትርጉም

የኪሩብን ዙፋን
የሚያስደንቅ ሆድሽ ፍሬ በመቀባት ቢወርስ ፣
የድንጋሌ ቤት ልጅ ማርያም ርግብ !
ሁላችን እንደርሱው የቅባቱ ተሳታፊዎች ህዝብ ነንና
የአብ ዙፋኑ ስንትን ሰው ይችላል ?
ኪሩብስ ስንቱን ይሸከማል ?

ምስጢር

አንድ ወንበር ወይም አንድ ዙፋን ከአንድ ተቀቢ ሹም ሌ
አይዝም ። ስለዚህ ከቅድስት ማርያም በስጋ የተወለደ እግዚአብሄ
ወልድ በመንፈስ ቅዱስ ቅባት የከበረ ከሆነ ፣ ክርስቲያኖች ሁ

በውሃ ተጠምቀው በሚያገኙት በመንፈስ ቅዱስ ልጅነት የወልድ ግብረ አበሮች መሆናቸው ነውና ፡ ኪሩብ የተሸከመው አንዱ ዙፋን ይህን ሁሉ እምላክ ሊችል ነው ወይ ? በማለት ባለቅኔው «ወልድ በቅብዐት መንፈስ ቅዱስ ከበረ» የሚሉ ወገኖችን በቅኔያቸው ምስጢር ገስፀዋል ።

216 መወድስ

ዘኀይለ ሥላሴ (አለቃ)

አ ዓለም ኢይደልወከ
በኀልቀተ ብሉይ ልብስከ ትግበር ኀዘነ ልብ ፣
እኮኑ ወሀበ እግዚአብሔር ቅሩብ
ክልኤቱ ጽላት ድኅረ ተሰብሩ
ጽላተ ክልኤተ ለሙሴ መክብብ ፡
ወወሀበ ለኢዮብ
ድኅረ ኀልቀተ ብዕል ብዕለ እንተ አልበቱ ሐሳብ ።
ልብከስ እመ አእመረ ጣዕመ ሐተታ ሐሊብ
ኀዘነ ይደልወከ በኀልቀተ ዕድሜ ወይነ ከብካብ ፣
እስመ ከመ ይትረከብ ልብስ ድኅረ ኀልቀተ ልብስ ዕፁብ
ዕድሜ እምድኅረ ኀልቀ ዕድሜ ኢይትረከብ ።

ትርጉም

አለም ሆይ ለአሮጌ
ልብስህ ማለቅ የልብ ሐዘንን ታደርግ ዘንድ አይገባህም ፣
ሁለቱ ፅላቶች ከተሰበሩ በሁዋላ
ሁለት ፅላትን ለሹም/ሙሴ
ቅርብ እግዚአብሄር ሰጥቷልና ፡
ከብልፅግና እልቀት በሁዋላም
ቁጥር የሌለው ብልፅግናን ለኢዮብ ሰጥቷልና ።
ልብህስ የምርምር/ወተት ጣእምን ቢያውቅ

www.ethiopianorthodox.org

ለሰርግ ወይን ጠጅ / እድሜ እልቀት አዘን ይገባሃል ፤
ከድንቅ ልብስ እልቀት በሁዋላ ልብስ እንዲገኝ
እድሜ ካለቀ በሁዋላ እድሜ አይገኝምና ።

ም ስ ጢ ር

ባለፀጋ ልብሱ ቢያረጅና ቢያልቅ ምን እለብሳለሁ እንደማይል ሁለት ፅላቶች የተሰበሩበት ሙሴ ሌሎች ሁለት ፅላቶችን አግኝ ቷል ። ገንዘብም ቢያልቅ ገንዘብ ያለው ሰው ምን እበላለሁ እንደ ማይል ሀብቱ ያለቀበት ኢዮብ ሀብቱ እጥፍ ሆኖለታል ። ይህ ሁሉ መገኘቱ ህይወት ባያልቅ ስለሆነ ህይወት ካለቀ መተኪያ ስለሌ ለው ፤ ከልብስና ከገንዘብ ይልቅ ለህይወት ማሰብ ይበልጣል በማ ለት ባለቅኔው የህይወትን ክቡርነት ያስረዳሉ ።

217 ዋዜማ

ዘተክለ ጽዮን (አለቃ)

ወላዴ ሶምሶን ረዓይታዊ
በቃለ አፍአዊ ትሕዝብት ለመልአከ ሰማይ ነበቦ ፤
በሐቅል ምስለ ብእሲቱ አኮኑ ረከቦ
ጸጋ ዘአብስ በፍቅር ድኅረ ለመልአከ ሰሐቦ
ምስለ ብእሲቱ ፅንስት እምተሐዘቦ ፤
እስመ ክንፍ ለወልዱ ተውህበ ።

ት ር ጉ ም

የረአይት ወገን የሶምሶን አባት
በላይ መድላ ጥርጣሬ ቃል የሰማይ መልአክን ተናገረው ፤
ከሚሽቱ ጋር በዱር አግኝቶታልና ።
ፀጋ ዘአብ ግን በፍቅር መልአክን ከሳበው በሁዋላ
ከፀነሰች ሚስቱ ጋር በተጠራጠረው ነበር ፤
ክንፍ ለልጁ ተሰጥቶታልና ።

www.ethiopianorthodox.org

ም ስ ጢ ር

አንድ ሰው ከሚስቱ ጋር በጫካ ውስጥ ሲያወራ ያገኘውን ሌላ ሰው ባልጠለቀ (በቀል በሌለው) ጥርጥር ቃል ያነጋግረዋል ፤ ምክ ንያቱም ልጁ አባቱን እንጂ ሰውየውን ስላልመሰለ ነው ። እንዲሁም የሶምሶን አባት ሚስቱን ሲያበስር (የምስራች ሲነግር) በዱር ያገኘ ውን መልአክ በሌላ ሁኔታ እንዳይገምተው የልጁ መልክ መልአ ክን አልመሰለም ።

ነገር ግን ከሴትዮይቱ ጋር ሲያወራ በዱር የተገኘወን ሰው መስሎ ልጁ ሲወለድ ባልየው ሰውየወን በፍፁም እንደሚጠረጥ ረው ፤ የፀጋ ዘአብ ልጅ ተክለ ሃይማኖት በክንፍ መልአክን መስሎ በመገኘቱ በአባቱ በኩል ያጠራጥር እንደነበር በማመልከት ቅኔው ተመስጥሯል ።

218 ዕዝል ጉባኤ ቃና

ዘቴዎድሮስ (መልአከ ፀሐይ)

ማርያም ዘኢትፈርህ ሐሜት
ፍርፋራተ ኅብስት ሰአለት በፍና እንዘ ትጸውር ኅብስት።

ት ር ጉ ም

አሜት የማትፈራ ማርያም
እንጀራ ተሸከማ የእንጀራን ፍርፋሪ በመንገድ ለመነች።

ም ስ ጢ ር

ያልተቆረሰ እንጀራ እያላት ቁራሽ እንጀራ የምትለምን ለማኝ «አሜትን አትፈራም ? » ይባላል ። በእንፃሩም ቅድስት ማርያም ከአ ገሯ ወደምድረ ግብፅ በተሰደደች ጊዜ ህብስት የተባለ ልጅዋን ይዛ እንጀራ መለመኗን በመግለጥ እርሷም ልጅዋም ነውር የሌለባቸው መሆኑን ባለቅኔው አስገንዝበዋል ።

219 ግእዝ ጉባኤ ቃና

ዘምንደስይል (ደብተራ)

ሙሴ ኢትኅድግ መቃብረከ ከሠተ ፤
እስመ አንተ ጴጥሮስ ቤት ኢይከውነከ ቤተ ።

ት ር ጉ ም

ሙሴ የተከፈተ መቃብርህን አትተው ፤
የጴጥሮስ ቤት ቤት አይሆንህምና ።

ም ስ ጢ ር

«የሰው ቤት ቤት ላይሆን ቤትህን አትልቀቅ» እንዲሉ ሙሴ ከሞተ በሁዋላ በአካለ ነፍስ ወደ ደብረ ታቦር መምጣቱንና ተመልሶ መሄዱን ፡ ጴጥሮስም «ለሙሴና ለኤልያስ አንዳንድ ቤትን እንስራ» ካለ በሁዋላ ቤቱ አለመሰራቱን ባለቅኔው አመስጥረዋል ።

220 ዘአምላኪየ

ዘካሣ (መምህር)

ዕቡየ ልቡና መሰልከ ወኢመሰልከ ትሑተ
ቴዎድሮስ ብእሴ ትሕትና ዘትሰመይ አንተ ፤
እስከ አንፍከ በዐውድ እስመ ትለብስ ቀናተ ።

ት ር ጉ ም

የትህትና ሰው የምትባል ቴዎድሮስ ! አንተ የልብ ቁእቢ ትኛን መሰልህ ትሁትን ግን አልመሰልህም ፤
እስከ አፍንጫህ ድረስ በአደባባይ ችንካር/ ልብስን ትለብሳለህና ።

ም ስ ጢ ር

አንዳንድ ሰው «እጉሌ ትሁት ነው» እየተባለ ሲመሰገን ከኖረ በሁዋላ ከእለታት አንድ ቀን ልብሱን አፍንጫው ላይ አድርጎ በአደ ባባይ ትእቢተኛ መስሉ ይታያል ። እንዲሁም የክርስቶስ ሰማእት ቴዎድሮስ ለጣኦት አልሰግድም ፡ ለከሀዲ አልገዛም በማለቱ መላ ሰውነቱን አፍንጫው ሳይቀር በችንካሮች ተቸነከረ ይላሉ ባለቅኔው።

221 ዋዜማ

ዘተክሌ (መምህር ፡ ዘዋሸራ)

ቶማስ መምህረ ሕግ
እንተ ወሀብዎ ሕዝብ ጽዋዐ ሞቱ ምትረተ
ተወክፈ ሰፊሐ እእዳወ ክልኤተ ፡
ካልኡሰ ሉቃስ ዘኢተምህረ ሥርዐተ
በዋሕድ እድ ተወክፈ ዘንተ ፡
እስመ ገብረ ምስለ ላሕም ኅድረተ ።

ት ር ጉ ም

የህግ መምህር ቶማስ
ህዝብ የሰጡት የሞቱ ፅዋ መቆረጥን
ሁለት እጆቹን ዘርግቶ ተቀበለ ፡
ስርአትን ያልተማረ ሁለተኛው ሉቃስ ግን
ይህን በአንድ እጅ ተቀበለ ፡
ከላም ጋር አዳርን አድርጓልና ።

ም ስ ጢ ር

ያባቶችን ስርአት ያወቀ ልጅ ዳረጎቱን በሁለት እጆቹ እንዲ ቀበል ቶማስ ሁለት እጆቹን በሰይፍ ተቆረጠ ፡ ያባቶችን ስርአት ያልተማረ የከብቶች እረኛ ግን ዳረጎቱን በአንድ እጁ እንደሚቀበል

www.ethiopianorthodox.org

ነፀ ላህም (ላም ፊት) የሚባል ሉቃስ አንዱን እጁን ተሰየፈ በማለት ባለቅኔው የሰማእቱ ቶማስንና የሀዋርያው ሉቃስን ስቃይ ልዩነት በመተንተን ቅኔያቸውን አመስጥረዋል ፡

222 ሥላሴ

አዝርዕተ ምድርነ
ያደንኑ ታሕተ ሶበ ፈረዩ ፤
ፍሬ ይስሕብ አኮኑ መንገለ ታሕቱ አዝርዕተ ።
ወዘከመ እሉ እኁልቍ እስፍንተ ?
አሐቲ ዕፅ ባሕቲታ ከመ ታግብአ መሬተ
ወከመ ያዕርጋ ሰማያተ
ሰሐበት ዕፅ ታሕተ ታሕተ ፤
ወፍሬሃ ሰሐባ መልዕልተ ።

ት ጉ ር ም

የመሬት ዝሪቶቻችን
ባፈሩ ጊዜ ወደታች ያዘነብላሉ ፤
ፍሬ ዘሮችን ወደታቹ (ወደስሩ) ይስባልና ።
እንደነዚህ ያሉትንም ስንቱን እቆጥራለሁ ?
አንዲት እንጨት ግን ብቻዋን ወደመሬት ታገባው ዘንድ
ወደሰማዮችም እርሷን ያወጣት ዘንድ
እንጨት ፍሬዋን ወደታች ወደታች ሳበች ፤
ፍሬዋም ወደላይ ሳባት ።

ም ስ ጢ ር

የምድር ዝሪቶች (አዝርእት) ባፈሩ ጊዜ ራሳቸውን ወደምድር ዘንበል ማድረጋቸው ልማድ ሲሆን አንድ በቀል እንጨት ያለልማድ ሰራች በማለት ፤ ለአባቷና ለእናቷ አንድ የሆነችና እፅ የተባለች ቅድስት ማርያምን የፍሬ ምሳሌ የሆነ ወል፞ድ ከሰማይ ወደ ምድር ወርዶ ከርሷ ተወልዶ ወደ ሰማይ አወጣት ይላሉ ባለቅኔው ።

223 ሥላሴ

ልሕኵተ ኤልሣዕ
ጥንቁቀ አንብር ዘካርያስ ፤
ወነጺረከ ተወከፍ አእዛኒሃ ክልኤተ
እለ ኢተሰብሩ በአእባን ግብተ ፤
ለእመ ይቤሉከ አምጽእ ሥላሴ እስመ ኢትረክብ አንተ
ለእመ ቱዐርግ ሰማያተ ፤
ወለእመ ትወርድ ካዕበ ታሕተ ታሕተ
ዘከማሃ ሐዳሰ ልሕኵተ ።

ት ር ጉ ም

ዘካርያስ የኤልሳእ
ገንቦን በጥንቃቄ አስቀምጥ ፤
ድንገት በድንጋዮች ያልተሰበሩትን
ሁለት ጆሮዎችዋንም አይተህ ተቀበል ፤
ስላሴ አምጣ ቢሉህ አንተ አታገኝምና
ወደ ሰማዮች ብትወጣ ፤
ሁለተኛም ወደታች ወደ ታች ብትወርድ
እንደሷ አዲስ ገንቦን (አታገኝምና) ።

ም ስ ጢ ር

ጥሩ የሆነች ገንቦን የሚዋስ ሰው ሁለንተናዋን አይቶ መረከብና በጥንቃቄ ማኖር አለበት ። በዘመነ ኦሪት የቤተ መቅደስ አስተዳዳሪ የሆነ ዘካርያስም የኤልሳእ ገንቦ ምሳሌ የሆነችውን የሶስት አመት ብላቴና ማርያምን ከወላጆቿ ሲረከባት ፤ ሁለት ነገሮች መናና ወይን ለርሷ ከሰማይ መውረዳቸውንና እርሷም በሁለት ነገሮች (በስጋና በአሳብ) ድንግል መሆኗን በመግለጥ በገንቦና በሁለት ህብርነት ቅኔው ተመስጥሯል ።

www.ethiopianorthodox.org

224 ዘይእዜ

ዘሀምደ ሚካኤል (አለቃ)

ኢይበቊዕ ወልድ ለወላዲሁ ፤
አምጣነ ለሞቱ ወለደ አርዌ ገሞራ ክልኤተ ፣
ወደቂቅ ዘልህቁ በአጥባቲሁ ፣
ቀተልዎ ለአርዌ ገዳም ዘወለደ ምእተ ።
በወሊድሂ ብዙኀ እመ ኢረከቡ በቍዔተ
ዘወለዱ ሰብአ ወመላእክተ
ሐና ትበቍዕ በወሊዶታ አሐተ ።
ዘወለዱ ሰብአ ወመላእክተ

ት ር ጉ ም

ልጅ ለወላጁ አይጠቅምም ፤
የገሞራ አውሬ ለሞቱ ሁለት ወልዲልና ፤
በጡቶቹ ያደጉ ልጆቹም
መቶን የወለደ የዱር አውሬን ገድለውታልና ።
ሰውንና መላእክትን የወለዱም
ብዙ በመውለድ ጥቅምን ባያገኙ
አንዲትን በመውለዷ ሀና ትጠቅማለች ።
ሰውንና መላእክትን የወለዱም

ም ስ ጢ ር

የገሞራ አውሬን (እባብን) ልጆቿ ገድለዋት ይወለዳሉ ። ሀና ግን አንዲት ልጅ ብቻ ወልዳ ፣ ፎካሪ « ብዙ ቢወለድ ብዙ ነው ጉዱ የእገሌ ልጅ ይበቃል አንዱ » እንዳለው ብዙ ከወለዱት ይበልጥ ተከበረች በማለት ባለቅኔው መጠቀም ወይም አለመጠቀም ብዙ ወይም ጥቂት በመውለድ አለመሆኑን ያስረዳሉ ።

225 መወድስ

መዓተ ሥላሴ ዘኮነ አረጋዌ ዕድሜ
ድኅረ እግየ አይኑ ወፅአ እመ ኢክህለ ቍረተ
በምድረ ገሞራ ተረክበ እንዘ ይስሕን እሳተ ፤
ወእመ ተጸውዐ ለበሊዕ
ውስተ ቤተ ሎጥ ዘቀርበ ምሕረተ
እመ ለስሐ ጣዕመ ዝንቱ
ለተወክፎ ጼው ሰአለ ወአማኅፀነ ብእሲተ ።
መዓትሂ አረጋዊ በጊዜ ሰአለ ዘንተ
ብዙኀ ያኀዝን ወያቴክዝ ዓለማተ ፤
እምድኅረ ውእቱ ፈትሐ በምድረ ሰናዖር ቤተ
ቅድመ ሎጥ ጸላኢሁ እስመ ተዋረደ ወተትሕተ ።

ት ር ጉ ም

የእድሜ ሽማግሌ የሆነ የስላሴ ቁጣ
ከጥፋት ውሃ ከወጣ በሁዋላ ቅዝቃዜን ባይችል
እሳትን እየሞቀ በገሞራ ምድር ተገኘ ፤
በሎጥ ቤት ውስጥ የቀረበ
ምህረትንም ለመብላት በተጠራ ጊዜ
የዚሁ ጣም ቢያልጥ (አልጫ ቢሆን)
ጨው ለመቀበል ለምኖ ሴትን አማጠነ ።
ሽማግሌ ቁጣም ይህን በለመነ ጊዜ
ብዙውን ያሳዝናል ፣ አለሞችንም ያስተክዛል ፤
እሱ በሰናኦር ምድር ቤት ከፈታ በሁዋላ
በጠላቱ ሎጥ ፊት ተዋርዷልና ።

www.ethiopianorthodox.org

ም ስ ጢ ር

ገላውን የታጠበ ሽማግሌ ከመታጠቢያ ቤት ሲወጣ የተሰማውን ቅዝቃዜ ለማስወገድ እሳት እንደሚሞቅ ፡ የስላሴ ቁጣ በሰብአ ትካት የጥፋት ውሃን ካዘነበ በሁዋላ በገሞራና በሰዶም እሳትን አዘነበ ። ደግሞ ለግብዣ የተጠራ ሽማግሌ ምግቡ ጨው ሲያንሰው ተጨማሪ ጨው እንደሚጠይቅ ፡ የስላሴ ቁጣም ለሎጥ ይቅርታን ሲያደርግ የሎጥን ሚስት የጨው ሀውልት አደረገ ። ከዚህም ሌላ ሽማግሌ ቤት ሲፈታ እንደሚዋረድ የስላሴ ቁጣ በሰናአር ምድር የተሰራውን ህንፃ ማፍረሱንና መመዝበሩን ፡ ቋንቋውንም መለወጡን ባለቅኔው አመስጥረዋል ።

226 መወድስ

ደቀ እስጢፋ ጻድቅ አመ እስክንድር
በመንፈስ ቅዱስ ነበበ ሐሳባተ ነቢይ ቅኔያተ
እምቅኔያቲሁ ለያሬድ እንበለ ያትርፍ አሐተ ።
ወከመ ኢይኅድሩ ውስተ አፍአ
ለቅኔያቲሁ ሐነጸ አብያተ
ሰብዓ ወሰማኒተ ፡
ወጠፈረ እሎን አብያት እስከነ ይእዜ ኢተነስተ ።
ሐዊራስ ወመንክራ ዘተጋብኡ ድርገተ
ዘምስለ ብሑር ወእስክንድር አስተጋብኡ መንክራተ
መንክራተሂ መተሩ ወተመሰሉ መጥባሕተ ፡
ለመጥባሕት እስመ ልማዱ ከፈለ ዋሕድ አርባዕተ ።

ት ር ጉ ም

እውነተኛ ደቀ እስጢፋ በእስክንድር ጊዜ
በመንፈስ ቅዱስ የነቢይ አሳቦች ቅኔያትን ተናገረ ፡
ከያሬድ ቅኔዎች አንዲቱን ሳያስቀር ።
በውጭም እንዳያድሩ
ሰባ ስምንት ቤቶችን
ለቅኔዎች ሰራ ፤
የእሊህም ቤቶች ባጥ (ጣሪያ) እስከዛሬ አልፈረሰም ።
ከብሁርና ከእስክንድር ጋር በአንድነት የተሰበሰቡ
ሀዊራና መንክራ ግን አስደናቂዎችን ሰበሰቡ ፡
አስደናቂዎችንም ከፈሉ ሰይፍንም መሰሉ ፤
ለሰይፍ አንዱን ለአራት መክፈል ልማዱ ነውና ።

ም ስ ጢ ር

እውነተኛ ሰው ምስክርነት ሲጠራ በዳኛው ፊት እውነቱን ይመሰክራል ። ከሚያውቃቸውም ነገሮች ምንም አያስቀርም ። እንዲሁም ደቀ እስጠፋ የነቢያትን አሳብ አጉልቶ የያሬድን ቅኔዎች አደመቀ ፡ ምንም አላጎደለም ።

አንዳንድ አባት ልጆች በቤት እጦት እንዳይቸገሩ በቁጥራቸው ቤቶችን ሰርቶ እንደሚያስረክባቸው ሁሉ እንዲሁም ደቀ እስጢፋ ቅኔዎችን በሰባ ስምንት ቤቶች ከፍሎ ተቀኘ ። የእነዚህም አቅዋም እስከባለቅኔው ዘመን ድረስ ፀንቶ ቆየ ።

ከዚህም ሌላ ሽማግሌዎች የሚች ልጆችን ሰብስበው ሀብቱን እንደሚያካፍሏቸው ሀዊራና መንክራ እስክንድርና ብሁር የተባሉ የደቀ እስጢፋ ደቀ መዛሙርት አስደናቂዎችን የዜማ ድርሰቶች በእየተስማሚዎቻቸው ዘመናትና በአላት አዘጋጇዋቸው ። የስጋ መልከኛም ስጋውን በየብልቱ እንደሚያወጣው ድጓውን ለአራት ከፈሉት በማለት ቅኔው ተመስጥሯል ።

227 ግእዝ ጉባኤ ቃና

ዘወልደ ጊዮርጊስ (መምህር ፡ ዘራጉኤል)

ባሕታዊ ኢትክሥት ምስጢረ አዕይንት ክልኤቱ ፤
ቀሊል ዖፍ እስመ ያወፅእ በከንቱ ።

www.ethiopianorthodox.org

ባሀታዊ ! የሁለቱ አይኖች ምስጢርን አትግለጥ ፣
ቀላል ወፍ በከንቱ ያወጣዋልና ።

ም ስ ጢ ር

ለቀላል ሰው ምስጢር ቢነግሩት ለማንም እንደሚያወጣው ፣ የገብረ መንፈስ ቅዱስን አይን የዱር ወፍ አወጣው ማለት በቅኔው ምስጢር ተገልጧል ።

228 ዋዜማ

ለሥጋ ድንግል ደኃራዊ
መኑ ይነግር በይነ ሰማያዊ ልደቱ ?
እምድር እስመ ተአተተ መቃብር ሕይወቱ ።
በልማደ ሲኦል ይብል ዕፄ መቃብር ባሕቱ
ተውህቦ ሥጋ ለሀጕል ይምሥጠኒ ዝንቱ
ሰማያዊ ደመና በከንቱ ።

ት ር ጉ ም

ለሁዋለኛው የድንግል ስጋ
ስለሰማያዊ ልደቱ ማን ያወራል ?
ህይወቱ መቃብር ከምድር ተወግዷልና ።
ነገር ግን በሲኦል ልማድ የመቃብር ትል
እርሱ የሰማይ ደመና በከንቱ ለጥፋት ይነጥቀኝ ዘንድ
ስጋ ተሰጠው ይላል ።

ም ስ ጢ ር

ለወልድ የማይመረመር ሰማያዊ ልደት እንዳለው የድንግል ማርያም ስጋ ከመቃብር ተነስቶ ወደሰማይ መውጣቱን የቅኔው ምስጢር ይገልጣል ።

እንዲሁም ዲያብሎስ ነፍሳትን እንደተነጠቀ የመቃብር ትልም የማርያምን ስጋ በደመና አጣ በማለት ባለቅኔው የቅድስት ማርያ ምን ስጋ በመቃብር መፍረስና መበስበስ ያላገኙት መሆኑን በቅኔ ያቸው ምስጢር አስረድተዋል ።

229 ዋዜማ

ዘማህሌ ወልደ ተክሌ

እምአብርሃም መጋቤ ሕግ
ሲሳየ ዕለት ኀሠሡ እጋዕዝተ ሙሴ ሠለስቱ ፤
ኅዳጥ ሲሳየ ዕለት እስመ ፈውስ ውእቱ ።
ውስተ ቤተ ሙሴሰ ኪራም ዘኢየኀልቅ ንብረቱ
ኢኀሠሡ መና ብዙኀ ከመ ኢይሙቱ ፤
አበዊነ እስመ ኀልቁ ቦቱ ።

ት ር ጉ ም

ከህግ መጋቢ /አብርሃም
ሶስቱ የሙሴ ጌቶች የእለት ምግብን ፈለጉ ፤
ጥቂት የእለት ምግብ መድሃኒት ነውና ።
ንብረቱ በማያልቅ በሙሴ / ኪራም ቤት ውስጥ ግን
እንዳይሞቱ ብዙ መናን አልፈለጉም ፤
አባቶቻችን አልቀውበታልና ።

ም ስ ጢ ር

መንገደኞች ካለው ሰው ቤት የእለት ምግብን ፈልገው በራብ ከመሞት እንደሚድኑ ስላሴም በአብርሃም ቤት በሉ ። ከዚህም ሌላ መንገደኞች በሚጠረጥሩት ሰው ቤት ምንም ነገር እንደማይቀምሱ ፣ ስላሴም ከሙሴ መና አለመቅመሳቸው እስራኤል ስለሞቱበት ነው ማለት በቅኔው ምስጢር ተገልጧል ።

www.ethiopianorthodox.org

ታ ሪ ክ

ስላሴ በአብርሃም ቤት ገብተው በእንግዶች አምሳል የቀረበላቸውን ተቀብለዋል ። እስራኤል አርባ ዘመን ሲጓዙ መና ከሰማይ እየወረደላቸው ተመግበዋል ፤ ከእነርሱም ብዙዎቹ እየታመሙ እንደቅጠል ረግፈው እንደሻሸ ተነጥፈው በዱር ቀርተዋል ይባላል። (ዘፍጥ.18 ። ዘፀአ. 16 ፥ 13—36) ።

230 ዋዜማ

ፈሪሳውያን ወብእሲት
ምክንያተ ዕልው ሄሮድስ ወሄሮድያዳ ክልኤቱ ፤
ብዙኃን እስመ በአሐቲ ዘመዉ እምጥንቱ ።
እመሰ ይትረከብ ሠራዔ ሕግጋት እሉንቱ
ሰብዑ አንስት እምኮና ለሰብዐቱ ፤
ወአሐቲ ለዋሕድ ዝንቱ ።

ት ር ጉ ም

ፈሪሳውያንና ሴት
የሁለቱ የወንጀለኛው ሄሮድስና የሄሮድያዳ ምክንያት
ናቸው ፤
ብዙዎች ባንዲቱ ከመጀመርያ በድለዋልና
እነኝህን ህጎች ሰሪ ቢገኝ ግን
ሰባቱ ሴቶች ለሰባቱ ወንዶች በሆኑ ነበር ፤
አንዲቱም ለዚህ ለአንዱ በሆነች ነበር ።

ም ስ ጢ ር

ባለቅኔው የፈሪሳውያንና ያንዲት ዝሙት አዳሪ ሴት ስራ ከሄሮድስና ከሄሮድያዳ ስራ ጋር ተመሳሳይ መሆኑን በቅኔያቸው ገልጠዋል ።

www.ethiopianorthodox.org

231 ዋዜማ

ዘገብረ ሚካኤል ዕሙር (ዘሰላሌ)

ነጸረ ሰማዕተ ልዳ
ተቅዋመ ሥቃይ ዘመነ ዘአዕጹቂሃ ሰብዐቱ
እንዘ በውስቴታ ነበልባል የኀቱ ።
ወኁልቈ ሰብዐቱ አክራም ዘወሰኖሙ ዕረፍቱ
በኀበ ዕብራዊ መጥባሕት ፍጹም ውእቱ ፤
ወዐሥር በኀቤነ ሞቱ ።

ት ር ጉ ም

የልዳ ሰማእት (ጊዮርጊስ)
ጫፎቿ ሰባት የሆኑ የስቃይ መቅረዝ ዘመንን አየ ፤
በውስጧ ነበልባሉ ሲበራ ።
እረፍቱ (ሞቱ) የወሰናቸው የሰባቱ ዘመኖች ቁጥርም
በእብራዊ ሰይፍ ዘንድ ፍፁም ነው ፤
አስርም በእኛ ዘንድ ሞቱ ነው ።

ም ስ ጢ ር

ዘካርያስ ጫፎቿ ሰባት በሆኑ መቅረዞች ላይ ሰባት መብራት ሲበራ እንዳየ ፤ የልዳ ሰማእት ቅዱስ ጊዮርጊስም ሰባት አመት በእሳት መሰቃየቱን ቅኔው ያስረዳል ።

ደግሞ በኢትዮጵያውያን ዘንድ አስር ቁጥር፣ ሰባት ቁጥርም በእብራውያን ዘንድ ፍፁም (መጨረሻ ፡ሙሉ) እንደሆነ፣ የጊዮርጊስ የሰባት አመት ስቃይ መጨረሻው ሞት መሆኑን ባለቅኔው ይገልጣሉ ።

232 ሥላሴ

ሞተ ከመ አንስት
በስባረ ማሕረጽ አቤሜሌክ
ፍዳ ሞተት ቅድመ ለዘምሪ በኵናተ ሐራ ብእሲቱ ።
ተዋልጠ ገድል ኢናንክር ባሕቱ
ሞተ ሰይፈ ዕደው ተወክፈ ወልደ ጕልቈ አክራም ሠለስቱ
በሐሊብ ሞት እንዘ ድልወቱ ፤
ወእንዘ ወሬዛ ኀያል ከመ ሥርዐቱ
ለሢሣራ በሐሊብ ሞቱ ።

ት ር ጉ ም

በመጀመሪያ የዘምሪ
ሚስት በወታደር ጦር
ስለሞተች ብድራት አቤሜሌክ በወፍጮ ስባሪ እንደሴት
ሞተ ፤
ነገር ግን የገድል መለያየትን እንዳናደንቅ
በወተት መሞት ተገቢው ሲሆን የሶስት አመት ልጅ
የወንዶች ሰይፍ አሚሚትን ተቀበለ (ሞተ) ፤
እንደ ስርአቱም ብርቱ ጎረምሳ ሲሆን
የሲሳራ ሞቱ በወተት ሆነ ።

ም ስ ጢ ር

የዚህ የቅኔ ምስጢር ሰው በታሰበው ቀርቶ ባልታሰበ ምክንያት የሚሞት መሆኑን ከታሪክ ማስረጃ በማቅረብ ያስገነዝባል ።

ታ ሪ ክ

አቤሜሌክ የጌዴዎን ልጅ ነው ። አባቱ ጌዴዎን ከሞተ በሁዋላ በሹመት ሽሚያ ሰባቱን ወንድሞቹን በግፍ ገደላቸውና የእግዚአብሄርን ህግ አፈረሰ ። ጠላቶች ተነሱበትና በሴኬምና በቴቤስ

www.ethiopianorthodox.org

ሲዋጋ ያገሪቱ ሰዎች የሸሹበትን የቴቤስን ግንብ በእሳት ለማቃጠል ወደቴቤስ ግንብ በቀረበ ጊዜ ፥ አንዲት ሴት የወፍጮ መጅ በራሱ ላይ ጣለችበትና አናቱን ፈጠፈጠችው ። እርሱም ሲያጣጥር ጋሻ ጃግሬውን ጠራና «ሴት ገደለችው እንዳይባል በሰይፍህ ውጋኝ» አለው ። ጎልማሳውም ሰይፉን መዝዞ ወጋውና ሞተ (መሳ. 8፥ 31 ፤ 9) ።

ዘምሪና ክስቢ በሳሙኤል ጦር ተወግተው ሙተዋል ። ምክንያቱም በደብተራ ኦሪት ሲዘሙቱ ስለተገኙ ነው (1 ነገስ.16 ፥ 9—20) ። ናአድ ከሞተ በሁዋላ እስራኤል አምላካቸውን በደሉና በኢያቢስ እጅ ጣላቸው ፤ ሰራዊቱም አለቀ ። እስራኤል ወደ እግዚአብሄር ጮሁ ። የእስራኤል ነቢይት ዲቦራ ባርቅን አስጠርታ አስነሳችላቸውና ከርሱ ጋር ወደ ሲሳራ ዘመቱች ። ባርቅም ገጠማቸውና የኢያቢስ ሰራዊት አለቁ ፥ ጥቂቶችም ሸሹ ። ሲሳራም ሸሽቶ በሄቤር ሚስት በኢያኤል ቤት ገብቶ ሳለ ለውሃ ጥሙ ማብረጃ ሜጌሙሉ (ማለቢያ ሙሉ) አጓት ሰጠችው ፤ ያን ቸልሶ (ጨልጦ) ብርሙድ ብርድ አለውና ተኛ ። በዚያን ጊዜ ኢያኤል የድንኳን ካስማ በጀሮው ቸከለችበት (ቀበቀበችበት) ፤ እርሱም ወዲያውኑ ሞተ (መሳ. 4 ፥ 17—22 ፤ 9 ፥ 1—57 ፤ 4 ፥ 1—24) ።

233 ሥላሴ

ዘእንግዳ ዳንኤል (አለቃ)

ገቦ ወልድ እንተ ገሠሠ
ወኀበ መቃብር እንተ ሮጸ
ትንሣኤ እግዚእነ አምኑ በሥጋ ። ነገረ ትንሣኤ ባሕቱ
ጊዜ ቶማስ ወተከለ አሚን እምተርፈ በከንቱ ፤
ኀበ መቃብር ኢይረድ በእግሩ ተክለ ሃይማኖት ዝንቱ
አምጣነ ሐንካስ በፍኖቱ ፥
ወርግዘተ ገቦ ኢይግሥሥ በአጽባዕቱ ።
አጸብዕ ለቶማስ አልቦቱ ።

ት ር ጉ ም

የወልድን ጎን የዳሰሰውና
ወደ መቃብር የሮጠው
የጌታችንን መነሳት በስጋ አመኑ ። ነገር ግን የትንሳኤ
ነገር
በተክለ ሃይማኖትና በቶማስ ጊዜ በከንቱ በቀረ ነበር ፤
ይኸው ተክለ ሃይማኖት በእግሩ ወደመቃብሩ እንዳይሮጥ
በመንገዱ አንካሳ ነውና ፣
የጎን መወጋትንም በጣቶቹ እንዳይዳሰስ
ለቶማስ ጣቶች የሉትምና ።

ም ስ ጢ ር

ባለቅኔው የተክለ ሃይማኖት አንዱ እግራቸው በመሰበሩና የቶማስ እጅም በመቆረጡ መሮጥና መዳሰስ እንደማይሳኩላቸው በማረጋገጥ ፣ ካልተሮጠና ካልተዳሰሰም ማመን እንደማይቻል በመግለጥ ቅኔያቸውን አመስጥረዋል ።

ታ ሪ ክ

ኢየሱስ ክርስቶስ ከሙታን መቃብር በተነሳ ጊዜ የቀሩት ሀዋርያት ትንሳኤውን ሲያዩ ቶማስ ያን ጊዜ ባለመኖሩ ትንሳኤውን አላየም ፤ ስለዚህም ጓደኞቹ ቢነግሩት « በጦር የተወጋውን ጎኑንና በችንካር የተቸነከረውን እጁንና እግሩን ካላየሁ አላምንም » አላቸው ። በዚህ ምክንያት ከሙታን የተነሳ ክርስቶስ ሀዋርያት በተሰበሰቡበት በዝግ ቤት እንደ አምላክነቱ ገብቶ « ሰላም ለሁላችሁ» አላቸውና « ቶማስን ና ! አይተህ ተረዳ » አለው ። እርሱም በጦር የተወጋውን ጎኑንና በችንካር የተቸነከረውን እጁን ዳስሶ አምኗል ይባላል (ዮሀ.20 ፥ 26) ።

ዮሀንስና ጴጥሮስ ሴቶች የነገሯቸውን የክርስቶስን መነሳት ለመረዳት ወደመቃብሩ ሲሮጡ ፥ ጴጥሮስን ዮሀንስ ቀደመው ። ሆኖም ሁለቱም ትንሳኤውን አምነዋል (ዮሀ- 20 ፥ 3-7) ።

234 ሥላሴ

ሀለዉ ወኢሀለዉ
ክልኤቱ ዕፀው ነባብያን
ዘኢይቀድሞሙ ሥርው ወኢተድኅሩ እሙንቱ
እንዘ ፀአቶሙ ለእሉ እምዝንቱ ።
ወምስጢሮሙ ለሥርው ወለአዕጹቅ ክልኤቱ
እመ ሐታትያን የሐትቱ
ዕፁብኬ ዕፁብ ውእቱ ፤
ወካልእ ትርጓሜ አልቦቱ ።

ት ር ጉ ም

ስር የማይቀድማቸው
እነርሱም ወደሁዋላ ያላሉ
ሁለቱ ተናጋሪዎች እንጨቶች አሉ ? የሉም ?
የእነዚሁ አመጣጣቸው ከዚሁ ሲሆን ፤
የስርና የሁለቱን ጫፎች ምስጢርም
መርማሪዎች ቢመረምሩ
እፁብ ድንቅ እኮ ነው ፤
ሌላም ትርጓሜ የለውም ።

ም ስ ጢ ር

በስር የተመሰለው ወላጅና አስራፂ የሆነው አብ ፣ በሁለቱ እንጨቶች የተመሰሉ በባህርይ የወለደውን ወልድንና ያሰረፀውን መንፈስ ቅዱስን በመኖር አይቀድማቸውም ፥ አይበልጣቸውም ።

www.ethiopianorthodox.org

እንዲሁም የስላሴ መኖር በምርምር እንደማይገኝና ነገራቸውም (ስለአብ ወልድና መንፈስ ቅዱስ የሚነገረው ነገር) በዕፁብ ድንቅ እንደሚወሰን በመግለጥ ባለቅኔው በቅኔያቸው ምስጢር የስላሴን አለመታወቅ ያስረዳሉ ።

235 ሥላሴ

ዘዘዮሐንስ (አለቃ)

ሀብተ ፈውስ ጊዜ ተገብረ
እምረኪብ ኢኮነ ውሂበ ፈውስ ፤
ተክለ ሃይማኖት ዘነጥአ አሐደ እምአእጋሪሁ ክልኤቱ
እግረ አምጣነ ወሀበ እንዘ እግር አልቦቱ ።
እመሰ ውሂብ ለኵሉ እምረኪበ ክብር ውእቱ
የሀበነ ክንፈ ለሰብአ ቤቱ ፤
በረከተ አብ ወወልድ እስመ ድልወቱ
ኀበ ሖረ ከመ ንሑር ቦቱ ።

ትርጉም

የማዳን ሀብት በተደረገ ጊዜ
ማዳንን መስጠት ከማግኘት የተነሳ አይደለም ፤
ከሁለት እግሮቹ አንዱን ያጣ ተክለ ሃይማኖት
እግር ሳይኖረው እግርን ሰጥቷልና ።
ለሁሉ መስጠት ግን ክብር ከማግኘት የተነሳ ከሆነ
ለቤቱ ሰዎች ክንፍን ይስጠን ፤
የአብና የወልድ በረከት ተገቢው ነውና
ወደ ሄደበት እንሄድበት ዘንድ ።

ምስጢር

ተክለ ሃይማኖት ራሳቸው አንድ እግር ሲሆኑ አንካሶችን ማዳናቸው መስጠት በቸርነት እንጂ በማግኘት ብቻ እንዳይደለ ያስረዳል ።

www.ethiopianorthodox.org

ደግሞም ሀብታም ለሌለው መስጠት እንደሚገባው አቡነ ተክለ ሃይማኖትም ባለስድስት ክንፍ ከሆኑ ፣ ለአገልጋዮቻቸው ፀጋቸውን ማደል ይችላሉ በማለት ባለቅኔው ተመኝተዋል ።

236 ዘይእዜ

ነገረ ደብረ ታቦር ድኅረ ኀልቀ
ወተፈጸመ እምአብ ለአማኑኤል ልደቱ ፣
ኤልያስ ግባእ በኢተድኅሮ
መንገለ ገነት ዘነበርከ ቦቱ ፤
ወእመ ሰሐበከ ለከ ለሙሴ ተዛውዖቱ
እስኩ ኢትሑር ለበዊአ ቤቱ ፤
እስመ ቤተ ሙሴ ርኁቅ ወመቃብረ ምድር ውእቱ ።
እስኩ ኢትሑር ለበዊአ ቤቱ ፤

ትርጉም

የደብረ ታቦር ነገር ካለቀና
የአማኑኤል ከአብ መወለዱም ከተፈፀመ በሁዋላ ፣
ኤልያስ ! ወደነበርህበት ገነት ወደሁዋላ ያለማለት ግባ ፤
አንተንም የሙሴ ጭዋታው ቢስብህ
እስቲ ወደ ቤቱ ለመግባት አትሂድ ፤
የሙሴ ቤት ሩቅ ነውና ፤ የምድርም መቃብር ነውና ።
እስቲ ወደቤቱ ለመግባት አትሂድ ፤

ምስጢር

ተሚጋች ሰው ነገሩን ሲፈፅም ወደቤቱ እንደሚገባ ፣ ክርስቶስ በደብረ ታቦር ብርሃነ መለኮቱን ከገለጠ በሁዋላ ነቢይ ኤልያ ወደነበረበት ገነት መግባቱን ቅኔው ያመለክታል ።

እንዲሁም ባለነገር (ቀጠሮ ያለው ሰው) በመንገድ ወደሌላ ቤት ጎራ ብሎ በጨዋታ እንደማይታለል ፤ ነቢይ ኤልያስ አለመሞቱንና አለመቀበሩን እንደሙሴም አለመሆኑን የቅኔው ምስጢር ያስረዳል ።

237 ዘይእዜ

ዘተክሌ (መምህር ፡ ዘዋሸራ)

እፎኑመ አብ ለአርዳኢከ
ቀባዕኮሙ ስመ ዘመዐዛ ጸድቅ አልቦቱ ?
አኮኑ ያዕቆብ ወዮሐንስ
እለ ጸውዖሙ ለከብካብ ልደቱ
ቃለ ነጐድጓድከ ፈርሁ ደቂቀ ነጐድጓድ እንዘ እሙንቱ ።
ወነገረ ፍርሃት ኢይቁም በስምዐ ክልኤቱ
ተሀቅፈ ጴጥሮስ እንዘ ሰቅፍተ እግር ውእቱ ።
ወነገረ ፍርሃት ኢይቁም በስምዐ ክልኤቱ

ትርጉም

አባት!ተማሮችን የእውነት
ሽታ የሌለበት ስምን እንዴት ቀባኻቸው?
ለሰርግ ልደቱ
የጠራቸው ዮሀንስና ያእቆብ
እነርሱ የነጎድጓድ ልጆች ሲሆኑ የነጎድጓድህ ቃልን ፈር
ተዋልና ።
የፍርሃት ነገርም በሁለቱ ምስክርነት እንዳይፀና
ጴጥሮስ የእግር እንቅፋት ሲሆን (እርሱ) ተደናቀፈ ።
የፍርሃት ነገርም በሁለቱ ምስክርነት እንዳይፀና

www.ethiopianorthodox.org

ምስጢር

«እያወዛው ተቀብቶ» እንዲሉ እግዚአብሄር ሀዋርያትን (ያእቆብና ዮሀንስን) የነጎድጓድ ልጆች ማለቱ ተግባራዊ አልሆነም ። ምክንያቱም በደብረታቦር ከደመና በሰሙት ድምፅ መውደቃቸው የነጎድጓድ ልጆች ባይሆኑ ነው እንጂ የነጎድጓድ ልጆች ቢሆኑ ኖሮማ እንኳን መውደቅ ድንጋጤም ባልተሰማቸው ነበር ይላሉ ባለቅኔው ።

238 መወድስ

ኢይበቍዖ ለሰብእ ንብረተ ሀገሩ፤
ለዘብሔሮ ኀደገ ዮሴፍ ባሕቲቱ
እስመ እኩነኖ ንጉሥ መልዕልተ ኵሉ ጥሪቱ ።
ይኄይስ እንከ ብሔረ ባዕድ
ንሕነ ደቂቀ ሐተታ ኢንበል ባሕቱ ፤
እስመ እንግሥዎ ሰብአ ቤቱ
ለንጉሥ ሰሎሞን ዘኢይሰዐር መንግሥቱ ።
ነቢርሰ በበሀገሩ ኢይደልዎ በከንቱ ፤
ናቡቴ እስመ ተቀትለ በዐጸደ ወይን ወላዲቱ።
ወእመ በጥበብ ጐየ ውስተ ሰማያት ሰብዐቱ
ኤልያስ ምስለ ዕዝራ ይነብር በሕይወቱ ።

ትርጉም

ያገሩ ኑሮ ሰውን አይጠቅመውም፤
አገሩን የለቀቀ ብቸኛ ዮሴፍን
ንጉስ በንብረቱ ሁሉ ላይ ሾሞታልና ።
እኛ የምርምር ልጆች ግን
እንግዲያስ የባእድ አገር ይሻላል እንበል ፤
መንግስቱ የማይሻር
ሰሎሞን ንጉስን ቤተሰቦቹ አንግሰውታልና ።

በያገሩ መቀመጥ ግን በከንቱ አይገባም፤
በእናቱ የወይን ቦታ ናቡቴ ተገድሏልና፤
ወደሰባቱ ሰማዮችም በጥበብ በሸሸ ጊዜ
ኤልያስ ከእዝራ ጋር በህይወት ይኖራልና።

ም ስ ጢ ር

«ነቢይ በአገሩ አይከብርም »ከተባለው አንፃር ባገር መኖር ለሁሉም ስለማይጠቅም፣«የሰው አገሩ ምግባሩ» በተባለው መሰረት በአገር ከመኖር ይልቅ በባእድ አገር መኖር መልካም መሆኑን ባለ ቅኔው በቅኔያቸው ምስጢር አረጋግጠዋል ።

ታ ሪ ክ

ናቡቴ ጥሩ የወይን ቦታ ነበረው ። የእስራኤል ንጉስ አክአብ የናቡቴን የወይን ቦታ ወደደ።በሌላ የወይን ቦታም እንዲለውጠው አክአብ ናቡቴን ጠየቀ ። ናቡቴ የወይን ቦታውን ለመለወጥ ፈቃደኛ አልሆነም ። በዚህም ምክንያት የንጉሱ የአክአብ ሚስት አስገደለችው‌ና አክአብ የናቡቴን የወይን ቦታ ወረሰ (1 ነገስ.20፥17) ።

239 መወድስ

ዘተከለጽዮን (አለቃ)

ዳዊት ሐሰወ ትንቢተ ዳዊት፤
አምጣነ ዕፄ ተሰምየ ዕፄ እንዘ አልቦቱ ።
ገብረ ክርስቶስ ይፈጽም ትንቢተ ዳዊት ባሕቱ
ውእቱ ዕፄ ወሥጋ ውእቱ፤
ወኢፈርሀ ድኀረ ሞቱ
እምነ ዕፄ ወነድ ፤ አምጣነ በኵሉ ሕይወቱ
ዕፄሁ ዘኢይነውም ወኢይጠፍእ እሳቱ

ነፋሳተ አልዓዛር ሕማማት ጠፈረ ሥጋሁ እስከ ነሥቱ ።
ወአመ ኀደጋ በነውር ለተድላ ዓለም ብእሲቱ
መጽሐፈ ሕማማት ኀዳጋቲሃ ጸሐፈ በአጽባዕቱ ።

ት ር ጉ ም

ዳዊት የዳዊት ትንቢትን ዋሸ፤
ትል ሳይኖረው ትል ተብሏልና ።
ገብረ ክርስቶስ ግን የዳዊት ትንቢትን ይፈፅም ዘንድ
ስጋ ሲሆን ትል ሆነ ፤
ከሞቱም በሁዋላ ከትልና
ከእሳት አልፈራም ፤ በህይወቱ ሁሉ
ትሉ አይተኛምና ፤ እሳቱ አይጠፋምና
ነፋሶች/የአልአዛር ህመሞች የስጋ ጣራውን እስካፈረሱ
ድረስ ።
የአለም ደስታ ሚስቱንም በነውር በፈታት ጊዜ
የህማሞች ፍቾች መፅሀፍን በጣቱ ፃፈ ።

ም ስ ጢ ር

ዳዊት «እኔ ትል ነኝ» ያለው በርሱ ሳይፀድቅ « ትል ነኝ » ያላለው ገብረ ክርስቶስ ትል ሆነ ። በዚያውም ላይ ከሞት በሁዋላ አለ የሚባለውን ገሃነመ እሳትን እንዳይፈራ ትሉ የማያንቀላፋና እሳቱ የማይጠፋ ገሃነመ እሳትን አካሉ ሆነ ። ነፋሶችም ጣሪያን እንደሚያፈርሱት ህማሞችም የገብረ ክርስቶስን ስጋ አፈራረሱት ። በተጨማሪም ባል ሚስቱን በነውር ፈትቶ የፍችዋን ፅሁፍ እንደሚሰጣት ፤ ገብረ ክርስቶስም የዚህ አለምን ምኞት ትቶ የስቃይ እንግልትን መረጠ በማለት ባለቅኔው አመስጥረዋል ።

www.ethiopianorthodox.org

240 መወድስ

ዘተከለ ጽዮን (አለቃ)

ሞተ ዘካርያስ አብ በአፍቅሮ ወልዱ
ወሞተ የዋህ አቤል በአፍቅሮ ብእሲት ከንቱ ፤
አፍቅሮ ብእሲት ወወልድ እስመ ቀታሌ ነፍስ ውእቱ ።
በይነ ምንት ዳዕሙ ለዮሐንስ ሞቱ ?
በገዳም እንዘ አልቦቱ
ብእሲት ወወልድ እስመ ውስተ ገዳም ንብረቱ ።
ወልድሰ ወብእሲት እመ ይትረከቡ ሎቱ
እምድኅነ ከመ ሙሴ ወከመ ዳዊት በእሉንቱ፤
አፍቅሮተ ብእሲት ወወልድ ከመ ኢንእመን ባሕቱ
ሞተ ሰናክሬም በውሉዱ ወሀጕለ ሶምሶን በብእሲቱ ።

ት ር ጉ ም

የአባት ዘካርያስ ሞት ልጅን በመውደድ ነው ፤
የየዋህ አቤል ሞትም ከንቱ ሴትን በመውደድ ነው፤
ሴትንና ልጅን መውደድ ነፍስን ገዳይ ነውና ።
የዮሀንስ ሞት ግን በምን ምክንያት ነው ?
ሴትና ልጅ
በዱር ሳይኖሩት ኑሮው በዱር ውስጥ ነውና ።
ሚስትና ልጅስ ቢገኙለት ኖሮ
እንደ ዳዊትና እንደሙሴ በነዚሁ በዳነ ነበር ፤
ሴትና ልጅን መውደድን እንዳናምን ግን
የሰናክሬም ሞት በልጆቹ ነው ፤ የሶምሶንም ጥፋት (ሞት)
በሚስቱ ነው ።

ም ስ ጢ ር

ይህ ቅኔ ሴትና ልጅ አስገዳይም አዳኝም መሆናቸውን ከገለጠ በሁዋላ ፣ በተለይ በሴትና በልጅ አማካይነት የሚመጣውን መዘዝ አደገኛነት በምሳሌ ያስገነዝባል።

ታ ሪ ክ

ሰናክሬም የይሁዳ ንጉስ ህዝቅያስን ለመውጋት በዘመተ ጊዜ ፣ የህዝቅያስ ረዳት መልአክ ሰራዊቱን በሰፈሩበት ቦታ ፈጅቶበት ወደ አገሩ ከተመለሰ በሁዋላ ሁለቱ ልጆቹ ሶርሶርና አድራማሌክ በጣኦት ቤት ሲሰግድ የገደሉት የአሶር ንጉስ ነው ።

ሶምሶን ከሳሙኤል በስተቀር መሳፍንት ከተባሉት የእስራኤል አዳኞችና ፈራጆች የመጨረሻው ነበረ ። አባቱ የዳን ነገድ ስሙ ማኑሄ ነበረ፤ እናቱ መካን ነበረች ። ልጃቸው ሶምሶን ከልደቱ ጀምሮ ከሚያሰክር መጠጥ ፡ ጠጉሩን ከመቆረጥና ሬሳም ከመንካት የተከለከለ ናዝራዊ ነበረ ።

በዘመኑ ፍልስጥኤማውያን አንዳንዶቹን የእስራኤል ከተሞች ወስደው ይመኩባቸው ጀመር። እስራኤላውያን ግን ሊዋጓቸው አልደፈሩም ። ከዚህም የተነሳ ሶምሶን በተሰጠው ልዩ ብርታትና ሃይል ይቃወማቸው ነበር እንጂ እንደ ሌሎቹ የእስራኤል መሪዎች ሰራዊት ሰብስቦ አልተዋጋም ። አስቀድሞ በፍልስጥኤማውያን ላይ የጠብ መነሻ ምክንያትን በመፈለግ አንዲት ፍልስጥኤማዊት ሴት አገባ ። በእርሷም ምክንያት በተጣሉ ጊዜ አዝመራቸውን አቃጠለ ብዙ ፍልስጥኤማውያንንም ገደለ ። ወገኖቹ የይሁዳ ሰዎች ፍልስጥኤማውያንን ፈርተው አሳልፈው ሊሰጡት ተስማሙ ። ሶምሶን ግን በአህያ መንጋጋ ከጠላቶቹ አንድ ሽህ ሰው ገደለ። ለ20 አመት ያህል የእስራኤልን ህዝብ አስተዳደረ ።

አንድ ጊዜ ጠላቶቹ በጋዛ ከተማ ሊይዙት ሲጠባበቁት የከተማይቱን በር መዝጊያ ነቅሎ አመለጠ ። ነገር ግን በመጨረሻው ራሱን ካለመግዛቱ የተነሳ ደሊላ የተባለች ሴት ናዝራዊነቱን እስኪ

www.ethiopianorthodox.org

ገልጥላት ድረስ ከነዘነዘችው በሁዋላ ለፍልስጥኤማውያን አሳልፋ ሰጠችው ። እነርሱም አይኑን አሳውረው በጋዛ አሰሩት ። አምላካቸው ዳጎንን ሊያመሰግኑ በተሰበሰቡ ጊዜ ሶምሶንን አስመጥተው ተዘባበቱበት ። እርሱም «ነፍስየ ትፃእ ምስለ ኢሎፍላውያን (ነፍሴ ከኢሎፍላውያን ጋር ትውጣ)»በማለት የቤቱን ምሰሶዎች ገፋ ። ቤቱ ሲወድቅ በውስጡ የነበሩት መኳንንትና ከፍልስጥኤማውያን አያሌ ሽህ ሰዎች ተገደሉ ፤ ሶምሶንም አብሯቸው ሞተ(መሳ. 13 ፥ 14 ፥ 15 ፥ 16)።

241 መወድስ

ዘአፈወርቅ ዘውዴ (አለቃ)

እመቦ ሐይው እምድኅረ ተከፍሎ
ከመ ጊዮርጊስ በሰይፍ ዘተከፍለ ለዐሥርቱ
ዡሉ ባዕል በኍልቈ ቤቱ ወርስቱ
እምተከፍለ በፈቃዱ
ይንበሩ ክፍላተ አካሉ በርስቱ ወቤቱ፤
እስመ እንዘ መሬት ለሐራሲሁ፤
ወእንዘ ለመንግሥት አብያት ብእሲ ወብእሲቱ
ዘእንበለ ጸብእ ተፋለጡ መንገለ መካናት ክልኤቱ ።
ወበጽሐ በባዕል ለረድአ ፍኖተ መሐደምቱ፤
እስመ ረድአ ፍኖት ዘርእየ ተዝካረ ላዕሉ ወታሕቱ
ፈቀደ ኀበ ክልኤ ይትከፈል በፍኖቱ ።

ት ር ጉ ም

በሰይፍ ለአስር እንደተከፈለ
እንደ ጊዮርጊስ ከመከፈል በሁዋላ በህይወት መኖር ቢኖር
ባለፀጋ ሁሉ በቤቱና በርስቱ ቁጥር
በፈቃዱ በተከፈለ ነበር
የአካሉ ክፋዮች በርስቱና በቤቱ ይኖሩ ዘንድ፤
መሬት ለአራሹ ሲባልና

ቤቶች ለመንግስት ሲባሉ ፣ ባልና ሚስቱ
ያለጠብ ወደሁለት ቦታ ተለያይተዋልና ።
የመንገድ ተማሪ ተረትም በባለፀጋ ደረሰ፤
የላይና የታች ተዝካርን ያየ የመንገድ ተማሪ
በመንገዱ ወደሁለት ቦታዎች ሊከፈል ወዷልና ።

ም ስ ጢ ር

ቅዱስ ጊዮርጊስ በሰይፍ ስለት ለአስር ከተከፈለ በሁዋላ ህያው ሰው ሆኖ ክርስቶስን ለአህዛብ ሊሰብክ ቻለ እንደሚባል ፣ የዘመናችን ባለፀጎች ከአካላቸው መከፈል በሁዋላ በህይወት መኖር ቢቻላቸው በመሬት ለአራሹና ትርፍ ቤቶችን ለመንግስት ባደረገው አዋጅ ጊዜ አካላቸውን በገዛ እጆቻቸው በመቆራረጥ በርስታቸውና በቤቶቻቸው ቁጥር ለማከፋፈል በሞከሩ ነበር ይላሉ ባለቅኔው ። በዚያን ጊዜ ሀብታሞች ሁሉ እንደገበታ ውሃ ከመዋለላቸው የተነሳ ባልና ሚስቱ በውስጠ ስምምነት ተፋቱ። ወንዱ በአንድ ቤትና ቦታ ፣ ሴቲቱ በሌላው ቤትና ቦታ የሚኖሩ ሆኑ ። በዚህም ምክንያት ሳይፋቱ በተፋቱት ባልና ሚስት በሁለት በተለያዩ ሰፍራዎች ድል ያለ ተዝካር መኖሩን ያወቀ መንገደኛ ተማሪ የሁሉንም ቦታ ተዝካር መብላት እንዲችል «ምነው ዛሬስ ሁለት ሰው በሆንሁ » አለ የሚባለው ተረት ተፈፀመባቸው ይላሉ ባለቅኔው።

242 ዕዝል ክብር ይእቲ

ዘወልደ ሥላሴ (አለቃ)

ውስተ ቤተ መቅደስ ትፈትል ሜላተ ወርቅ ዘእምላዕለ
 አይሁድ እንመቱ
ወለተ እስራኤል ተሠይጠ እንተ ለዮሴፍ ፍኀርቱ፤
እስመ ልብሰ ሞትከ ኀልቀ እምነ ትንሣኤ ርፍአቱ
ዓለመ እሳት ቀኖተ ዘአኀዝከ በአእዳዊከ ክልኤቱ፤

www.ethiopianorthodox.org

ትርጉም

የአሳት አለም ችንካርን በሁለት እጆችህ የያዝህ (ክርስቶስ)!
ለዮሴፍ እጮኛ የሆነች የእስራኤል ልጅ መሸጥ ስራው
ከአይሁድ በላይ
የሆነ የወርቅ ግምጃን በቤተ መቅደስ ውስጥ ትፈትላለች፤
ከመነሳት ስፌቱ ጀምሮ ልብስህ ሞት አልቋልና ።

ምስጢር

ቅድስት ማርያም በቤተ መቅደስ ወርቅንና ሀርን ፈተለች እንደሚባል የክርስቶስም መሸጥ በወርቅ መሆኑን የቅኔው ምስጢር ይገልጣል ። እንዲሁም የሀሩ ስራ ከላይ መሆኑ የመሸጡም ነገር በአይሁድ መፈፀሙን ያሳያል ። ቅድስት ማርያምም የዮሴፍ እጮኛ እንደተባለች የክርስቶስ በወርቅ መሸጥ ከእርሱ በፊት በያእቆብ ልጅ፣ በዮሴፍም መፈፀሙን ቅኔው ያስረዳል ።

ልብስም ከስፌቱ እንደሚያልቅ ክርስቶስ ከመቃብር በመነሳቱ ሞት ጠፋ ። አለምንም በመሀል እጁ እንደያዘ የአለም ምሳሌ በሆነ በብረት ችንካር መሀል እጁን ተቸነከረ በማለት ባለቅኔው አመስጥረዋል ።

243 ዕዝል ክብር ይእቲ

ዘተክለ ጽዮን (አለቃ)

በአፍቅሮ ብእሲት ወወይን ሞተ ናቡቴ ወለአርዮ ቅትለቱ
ሞተ ወልድሰ የዋህ እንበለ ክልኤሆን በከንቱ ።
እንበለ ክልኤሆን ሞተ ከመ ኢንበል ባሕቱ
ቤተ እስራኤል ኅሩይ ዐጸደ ወይኑ ወቤተ ክርስቲያን መር
ዓቱ ።

ትርጉም

የናቡቴ ሞት ወይንን በመውደድ ነው የአርዮ ሞት ደግሞ
ሴትን በመውደድ ነው ፤
የየዋህ ወልድ ሞት ግን ያለ ሁለቱ እንዲያው በከንቱ ነው ።
ነገር ግን ያለሁለቱ ሞተ እንዳንል
የተመረጠ የእስራኤል ወገን የወይኑ ቦታ ነው ቤተ ክር
ስቲያንም ሙሽራው ናት ።

ምስጢር

የአርዮ ሞት በሚስቱ በቤርሳቤህ ምክንያት ነው ፤ የናቡቴም ሞት በወይኑ ቦታ ፍቅር ነው ። የክርስቶስ ሞት ግን በአዲስ ኪዳን እርሱን በባለወይንና በወንድ ሙሽራ ሲመስል ፣ በወይን ቦታና በሴት ሙሽራ ለሚመስላቸው ለእስራኤልና ለቤተ ክርስቲያን መሆኑን ባለ ቅኔው በቅኔያቸው ምስጢር ገልጠዋል ።

244 ዋዜማ

በዘመነ ወንጌል ዓለመ ፍዳ
ብዙኃን ሕዝብ አግብርተ ዘእኮ መዋቲ
በወርቅ መርዓተ ይሁዳ ተባእሱ ባቲ ፤
እምነ ካልኣት አንስት አምጣነ ወላድ ይእቲ
ጽዋዐ ሕይወተ እስከነ ታስቲ
ውስተ ቤቱ ለብእሲ ሐታቲ ።

ትርጉም

በመከራ አለም/ ወንጌል ዘመን
ሟች ያይደለ የጌታ አገልጋዮች /ህዝቦች
በይሁዳ ሙሽራ/ወርቅ ተጣሉባት ፤

www.ethiopianorthodox.org

ከሌሎች ሴቶች ይልቅ ወላድ ናቅና ፣
በተመራማሪ ሰው ቤት ውስጥ
መጠጥዋ ህይወትን እስክታጠጣ ።

ምስጢር

ወላድ የሆነች መልከ መልካም ሴትን ለማግባት ብዙዎች እን ደሚሻሙባት የክርስቶስ አገልጋዮች በወርቅ ትርፍ ተመሰገኑ፣ መብ ልና መጠጥ በሴቲቱ እጅ እንደሚዘጋጅ ፅድቅም በወርቅ ትርፍ እንደታወቀ ባለቅኔው አመስጥረዋል።

245 ዕዝል ጉባኤ ቃና

እመቦ በሰዶም ተክለ አልፋ እሞተ ነዳዲ እሳት
በምንት እምድኅነ? አኮኑ በዓለ ክልኤ ገጻት ።

ትርጉም

ተክለ አልፋ በሰዶም ቢኖር ከነዳጅ እሳት ሞት
በምን በዳነ ነበር? ባለሁለት ፊት ነውና ።

ምስጢር

የሰዶምን ጥፋት ወደኋዋላ ዞሮ ማየት አጥፊ ከሆነ ፣ በፊታቸውም በሁዋላቸውም አይኖች ነበሩዋቸው የሚባል ፃድቅ ተክለ አልፋ በሰ ዶም ጥፋት ጊዜ ቢኖሩ እንደሎጥ ሚስት መሆን ያገኛቸው እንደነበር በመግለጥ በቅኔው ተመስጥሯል ።

246 ዕዝል ጉባኤ ቃና

ዘክፍለ ዮሐንስ

ዮም ዕለተ ብዙኅ ትፍሥሕት ፣
እስመ በደብረ ታቦር ቆመ ፈጣሪ ወበደብረ ብርሃን ዳዊት።

www.ethiopianorthodox.org

ትርጉም

ዛሬ የብዙ ደስታ ቀን ነው ፤
ፈጣሪ በደብረ ታቦር ቆሟልና ፣ በደብረ ብርሃንም ዳዊት
(ቆሟልና) ።

ምስጢር

ባለቅኔው የጎንደር ንጉስ አፄ ዳዊት ያሰሩት ደብረ ብርሃንንና ክርስቶስ አምላክነቱን ገለጠበት የሚባለውን ደብረ ታቦርን በማነ ፃፀር ቅኔያቸውን አመስጥረዋል ።

247 ዋዜማ

ናጽድቅ ዜና ሕሳዌ
ለአርባዕቱ ኪሩቤል ይደልዎሙ ፍርሃት ፤
በሰማይ ኦኮኑ ተአዘዘ ሞት።
ወሕስወ ኮነ ፍትሐ ኀያላን ነገሥት ፤
ዘአሰረ ጴጥሮስ ሊቀ ካህናት
እስመ ፈትሐ ካልኡ ዕርገት ።

ትርጉም

ያሰት ወሬን እናፀድቅ ዘንድ
ለአራቱ ኪሩቤል ፍራት ይገባቸዋል፤
ሞት በሰማይ ታዟልና ።
የሃይለኞች ነገስታት ፍርድም አሰት ሆነ፤
የካህናት አለቃ ጴጥሮስ ያሰረውን
ሌላው ካህን/ እርገት ፈቷልና ።

ም ስ ጢ ር

መልአክን ሞት አያስፈራውም ማለት ውሸት ነው። ይህን እንደ ውነት አድርገው በሰማይ ሞት ታዘዘ በማለት ፣ ሰማይ በትባለች በቅድስት ማርያም ሞት ስለተፈረደባት በሰማይ ያሉትን መላእክ ትንም ሞት እንደሚያስጋቸው ባለቅኔው አመልክተዋል ።

በተጨማሪም ሀዋርያት በመንፈሳዊ ስልጣን «ያሰሩት በሰማ ይም የታሰረ ይሆናል» ማለት አሰት መሆኑን ቅዱስ ጴጥሮስ ያሰ ረው (የገነዘው) የቅድስት ማርያም ስጋ መግነዙን ፈትቶ ወደ ሰማይ ወጣ በማለት ባለቅኔው ያስረዳሉ ።

248 ዋዜማ

ዘጉብረ ማርያም (ቁሰ ገበዝ)

ዐባይ ወረሓብ
አካለ ቴዎድሮስ ባሕር ፤ ወለሥነ ሥቃይ ፍጥረት
ዘይትሐወስ ህየ አልቦቱ መሥፈርት ።
ወእንዘ እሳቱ ይነድድ ምስለ በረዱ ቀኖት
በእቶነ እሳት ዘወድቀ ቴዎድሮስ ናእት
አጽገቦሙ ለኀምሳ ወምእት ።

ት ር ጉ ም

የቴዎድሮስ አካል/ ባህር
ታላቅና ሰፊ ናት ፤ በዚያ የሚንቀሳቀስ
የፍጥረት አይነትም ስፍር ቁጥር የለውም ።
ከበረዶ/ ችንካርም ጋር እሳቱ ሲነድ
በእሳት ምጣድ ላይ የወደቀ ቴዎድሮስ/ ዳቦ
መቶ አምሳውን (ሰዎች) አጠገባቸው ።

ም ስ ጢ ር

ትልቅና ሰፊ በሆነች ባህር ውስጥ ብዙ ተንቀሳቃሾች እንዳሉ በሰማእት ቴዎድሮስ አካል የተደረገው ስቃይ ብዙ መሆኑን ቅኔው ይገልጣል ። ከዚህም ሌላ ነቢይ ሙሴ እሳቱ ከበረዶው ጋር ሲነድ እንዳየ ቴዎድሮስ በእሳትና በችንካር ስቃይ መቀበሉን ያሳያል ። በተጨማሪም ቂጣ (ርሚጦ) በእሳት እንደሚጣልና ብዙ ሰዎችን እን ደሚያጠግብ በእሳት የተሰቃየው ቴዎድሮስ በመቶ ሃምሳ ችንካ ሮች ተቸነከረ ማለት በቅኔው ተመስጥሯል ።

249 ሥላሴ

ዘሲኖዳ (ጸሐፊ ትእዛዝ ፣ ዘጐንደር)

ሩፋኤል በቤትከ
ኀብስተ ርኁባን አመ በላዕከ
ኢተረክበ ኀይል ዘይቤ እምአብያጺከ ኀይላት
ሐሜት ዝንቱ ወዝንቱ ኀፍረት ፤
እመሰ ላዕሌከ ኢሀሎ በዘከመዝ ሐሜት
አንጻረ በካፋ በዘረ ነገሥት
ድግምኬ በሊዐ ኀብስት
ውስተ ዛቲ ቤትከ እምርት ።

ት ር ጉ ም

ሩፋኤል በቤትህ
የራብተኞች እንጀራን በበላህ ጊዜ
«ይህ አሜት ነው ይህም ሀፍረት ነው » የሚል
ሀይል ከጓደኞችህ መላእክት አልተገኘም ።
እንደዚህ ያለ አሜት በአንተ ላይ ከሌለ ግን
በነገስታት አለቃ በበካፋ አንፃር (ፊት)
በዚያችው በታወቀች ቤትህ ውስጥ
እንጀራ መብላትን ድገማ ።

www.ethiopianorthodox.org

ም ስ ጢ ር

አይነ ስውር የነበረ ጦቢትን ሩፋኤል የተባለው መልአክ በሰው አምሳል መርዳቱን አስታውሰው ፣ እንደዚሁም በጎንደር ከተማ ሩፋኤል አፄ በካፋን የሚረዳቸው መሆኑን ባለቅኔው አመስጥረዋል ።

ታ ሪ ክ

መልአኩ ቅዱስ ሩፋኤል ጦቢትን በሰው አምሳል እየረዳው ሰባት አመት ኑሯል ። ይኸው ጦቢት የሞተ ሰው ሳያስቀብር እህልና ውሃ አይቀምስም ነበር ። አንድ ቀን በግንብ ተጠግቶ ሙት ሲያስቀብር አንዲት ወፍ በአይኑ ውስጥ ኩሶችበትና በዚህ የተነሳ አይኑ ጠፋ ። መልአኩ ቅዱስ ሩፋኤል የአሳ አሞት አይኑን ቀብቶ አዳነው ይባላል ። በዚሁ መልአክ ስምም በጎንደር ከተማ የተሰራች ቤተ ክርስቲያን አለች ። «ዛቲ ቤትከ» የተባለችው በጎንደር ከተማ ያለችው ይችው የሩፋኤል ቤተ ክርስቲያን ናት (ስንክ.ጳጉሜ 3 ቀን) ።

250 ሥላሴ

ዘሐይመት (ወይዘሮ)

ለወድሶትከ
ናሁ አብጻሕኩ ዐቅመ ውርዛዌ
እንዘ ብእሲት አነ እምኀይለ ውርዛዌ ድክምት
ዳዊት ጸዋሚ እመርገም ኀብስት ፤
ለዳዊትኒ አቡከ ነጋሢ መሠረተ ኵሉ መንግሥት
በፈለገ ዔላ ፈለገ ቅስት
አመ ተወርዘወ ቅድመ በወሬዛ ጌት
ወደሳሁ ከማየ አንስት ።

ት ር ጉ ም

ከመርገም /እንጀራ
ፁዋሚ ዳዊት ! ከጉርምስና / ሃይል
የደከምሁ እኔ ሴት ስሆን አንተን ለማመስገን
እነሆ የጉልምስናን ልክ (አካለ መጠን) አደረስሁ ፤
የመንግስት ሁሉ መሰረት የሆነ ነጋሽ አባትህ ዳዊትንም
የክርክር ወንዝ በሆነ በኤላ ወንዝ
ቀድሞ በጌት ጎልማሳ ባየለ ጊዜ
እንደእኔ ሴቶች አመሰገኑት ።

ም ስ ጢ ር

ትንሽቱ ስታድግ አካለ መጠን እንደምታደርስ ፣ ወይዘሮ ሀይመት የጎንደር ንጉስ ዳዊትን ለማመስገን የቅኔ ችሎታ ማግኘታቸውን ና ፁዋሚም ሰው ከመብል ተከልክሎ እንደሚውል ፤ አፄ ዳዊት ከህዝብ ርግማን የራቀ መሆኑን ዳዊት ጎልያድን ገድሎ በተመለሰ ጊዜ «ዳዊት እልፍ ገዳይ ሳኦል ሺህ ገዳይ» እያሉ የእስራኤል ንጉስ ዳዊትን በአመሰገኑት ሴቶች አንፃር ቅኔያቸውን አመስጥረዋል ።

251 ሥላሴ

ዘጕሹ አራት ዐይና

ኢያድኅነ ንዴተ ሥጋ
ተዋሕዶተ ቃል ምስለ ሥጋነ
አመ ሐተትነ በልብ እንበለ ማኅየዊ ቅብዐት ፤
ወኢይኩን በዐውደ ሮምያ በይነዝ ሁከት ፣
ይክልኑ በእግር ተሐውሶ ኀበ ፍኖተ ላዕል ወታሕት
ነፍስ ዘአልቦ ሥጋ ምውት ?
ወጽልመተኑ ያሴስል እምዐይን ማኅቶት
ዘላዕሌሁ ኢሀለወ ዘይት ?

www.ethiopianorthodox.org

ትርጉም

በልብ በመረመርን ጊዜ
ያለአዳኝ ቅብአት ከስጋችን ጋር
የቃል መዋሃድ የስጋችንን ችግር አላደነም ፤
ስለዚህም በሮምያ አደባባይ ሁክት (ብጥብጥ) እንዳይሆን ፥
ነፍስ የሌለው የሙት ስጋ ወደላይና ወደታች መንገድ
በእግር መንቀሳቀስ ይችላልን ?
በላዩ ላይ ዘይት የሌለበት መብራትስ
ጨለማን ከአይን ያስወግዳልን ?

ምስጢር

በስጋ የተሰራ ወጥ ያለቅቤ እንደማይጥም የእግዚአብሄር ቃል ከስጋችን ጋር መዋሀዱ መንፈስ ቅዱስን ያለመቀበል አይከብርም ይላሉ ባለቅኔው ። ከዚህም በተጨማሪ ነፍስ የሌለው በድን (ሬሳ) እንደማይንቀሳቀስና የዘይት ቅባት የሌለው መብራት ጨለማን እንደ ማያርቅ ፥ መንፈስ ቅዱስን ያለመቀበል ክብር የለም በማለት ባለቅ ኔው «ወልድ በቅብዐተ መንፈስ ቅዱስ ከበረ » እያሉ የሚሰብኩትን እምነታቸውን በቅኔያቸው ምስጢር አብራርተዋል ።

252 ሥላሴ

ቀድሐ በላኤ ሰብእ
ማየ ነዳያን በእዴሁ
ድኅረ ኀልቀ ሰብእ መብልዑ ለኀፅበተ ጌጋይ ርስሐት
እንዘ ይብል «እምድኅረ በሊዕ ይደሉ ኀፅበት»
ዘይቀድሕ ማየ ብእሲ እመ አልቦቱ በቤት ።
ወትቤ ድንግል በጽላሎት
ኀዳጥ ማይ ቃለ መጻሕፍት ፤
ይበቍዖ ለጻድቅ መድሎት ።

ትርጉም

በላኤ ሰብእ ሰው / ምግቡ
ካለቀ በሁዋላ በደል/እድፍን
ለመታጠብ የችግረኞች ውሃን በእጁ ቀዳ ፤
«ከመብል በሁዋላ መታጠብ ይገባል» እያለ
ውሃ የሚቀዳ ሰው ከቤት ባይኖረው ።
ድንግልም በጥላ አለች
ጥቂት የመፃህፍት ቃል / ውሃ
ለፃድቅ / ሚዛን ይበቃዋል (አለች) ።

ምስጢር

በላተኛ በልቶ ካበቃ በሁዋላ እጁን በውሃ እንደሚታጠብ ፥ በላኤ ሰብእ ሰባ ስምንት ሰው በልቶ እፍኝ ውሃን ለአንድ በሽተኛ በማ ጠጣቱ ምክንያት ሀጢአቱ ተሰረየለት ይላሉ ባለቅኔው ። በተጨማ ሪም ለብልህ ጥቂት ምክር እንደሚበቃው የሰባ ስምንት ሰዎችን ነፍሳት ሚዛን እፍኝ ውሃ መዘነው በማለት ቅኔያቸውን አመስጥረዋል ።

253 መወድስ

በእግረ ሰሎሞን ፍትሕ እመ ተለዐልነ
ደብረ ሐተታ ነጊረ ነገረ ዘሉቃስ መጻሕፍት
ተሰምዮተ ሉቃስ ላሕም እምኢደለዎ እምጥንት
እንዘቦ በውስተ ልዳ
በዓለ ሐሊብ ጊዮርጊስ ሰማዕት ።
ወለጊዮርጊስ እምኢደለዎ
አውርዶተ ሐሊብ ጽዋዕ እምነ ክሣዱ አረፍት
ሣዕረ ከመ እንስሳ ዘተሴሰየ በቤት
ማትያስ እንዘ ሀሎ በኢየሩሳሌም ሰማያዊት ።
ባሕቱ በሊዐ ሣዕር ለሰማዕተ ልዳ ድልወት ፤
በከርሡ እንስሳት እስመ ተረክበ አመ ኀሠሠዎ መንክራት።

www.ethiopianorthodox.org

ት ር ጉ ም

የሉቃስ መዕሀፎች ነገርን መናገር /
የምርምር ተራራን በሰሎሞን እግር / ፍርድ ብንወጣ
የሉቃስ ላም መባል ከጥንት ባልተገባው ነበር ፡
ባለወተት ሰማእት
ጊዮርጊስ በልዳ ውስጥ እያለ ።
ከእንጎቱ / ግድግዳ ወተት /
ዕዋን ማውረድም ለጊዮርጊስ ባልተገባው ነበር ፤
ሳርንም እንደ እንስሳ በቤት የበላ
ማትያስ በሰማያዊት ኢየሩሳሌም እያለ ።
ነገር ግን ሳርን መብላት ለልዳ ሰማእት ተገቢ ነው ፡
ታምራቶች በፈለጉት ጊዜ በእንስሳት ሆድ ተገኝቷልና ።

ም ስ ጢ ር

ሉቃስ ገፀ ላህም (ላም ፊት) ሲባል ያልሰጠውን ወተት በላም ስም ያልተጠራ ጊዮርጊስ ሰጠ ። እንደ እንስሳት ሳር የበላ ማትያስም ወተት ካላስገኘ ፡ ሳር መብላት የሚገባው ወተት የሰጠ ጊዮርጊስ ነው በማለት ባለቅኔው በቅኔያቸው ምስጢር የሰማእታትን ተጋድሎ አብ ራርተዋል ።

254 መወድስ

አፍቅሮ ብእሲት ሠናይ ለሰብአ ሐትታ
ወአኮ ሠናይ አፍቅሮ ዘአሃ ለብእሲት ፡
አኮኑ አምሠጠ እመሥገርት ሳኦል ሞት
በጥበበ ሜልኮል ብእሲቱ
ዘሰበረ ላሕመ ኢሎፍላዊ አንበሳ ዳዊት ።
ወበሐፃኒቱ ለኢዮዓስ
ኢዮዓስ ድኅነ እምኀልቀተ ደቂቀ ወሕፃናት ፡

ኢይደቅ በበዘመኑ ነገረ ምሳሌ አረፍ
አምጣነ ዮሐንስ ተደለወ በዘማ አርቃድዮስ ለኀልፈት ።
ወካልኡሂ ዮሐንስ ሥርወ ዘካርያስ ዘይት
ተመልሐ በእዴሃ ለሄሮድያዳ ገሊላዊት ።

ት ር ጉ ም

ለምርምር ሰዎች ሴትን ማፍቀር መልካም ነው ፤
ሴትንም ማፍቀር መልካም አይደለም ፤
የኢሎፍላዊ ላምን የሰበረ አንበሳ / ዳዊት
በሚስቱ ሜልኮል ጥበብ
ከሳኦል ወጥመድ / ሞት አምልጧልና ።
ኢዮአስም በሞግዚቱ
ከህፃናት እልቂት ዳነ ፤
የምሳሌ ነገር ግድግዳ በየዘመኑ እንዳይወድቅ
ዮሀንስ በአርቃዴዎስ ዘማ ለሞት ተዘጋጅቷልና ።
የዘካርያስ ዘይት ስር ሌላው ዮሀንስም
በገሊላ ሴት ሄሮድያዳ እጅ ተነቀለ ።

ም ስ ጢ ር

የሴት ፍቅር በአንድ በኩል መልካም ሲሆን በሌላ በኩል ደግሞ ጎጂ መሆኑን በሴት በተጠቀሙና በተጎዱ ሰዎች ማስረጃነት የቅኔው ደራሲ ቅኔያቸውን አመስጥረዋል ።

ታ ሪ ክ

ዳዊት ጎልያድ የተባለውን ፍልስጥኤማዊ በወንጭፍ ድንጋይ ገደለ ። ይህንን ጀብዱ በመስራቱ በህዝቡ ዘንድ ተወዳጅነትን አተ ረፈ ። ነገር ግን በዚሁ መጠን ንጉስ ሳኦል ምቀኛ ሆነበትና ዳዊትን ሊገድለው ፈለገ ። ሚስቱ የሳኦል ልጅ ሜልኮል ግን እጅግ በጣም ትወደው ስለነበር ከሳኦል ሸሽቶ እንዲያመልጥ ረዳችው (1. ሳሙ. 17 ፥ 45—51 ፤ 19 ፥ 11—17) ።

www.ethiopianorthodox.org

የንጉስ አካዝያስ እናት ጎቶልያ ልጅዋ እንደሞተ ስላወቀች የመንግስትን ዘር ሁሉ አጠፋች ። በዚያን ጊዜ የኢዮአስ አሳዳጊ የሆነች የአካዝያስ እህት ዮሳቤት የአካዝያስ ልጅ የሆነ ኢዮአስን ከንጉስ እልፍኝ ወሰደችው ፤ እንዳይገደልም ከጎቶልያ አዳነችው (2 ነገ ፡ 11 ፡ 1—3) ።

ዮሀንስ አፈ ወርቅ የአንፆኪያና የቁስጥንጥንያ ሊቀ ጳጳስ ነው። በቅድሚያ አለማዊውን ትምህርት ካጠናቀቀ በሁዋላ ወደ መንፈሳዊው ትመልሶ ደጋግ ድርሳናትን ደርሷል ። በሰው ፊት ሳያዳላና ንጉስና ንግስትን ሳይፈራ ሁሉንም በእኩልነት ተመልክቶ በእውነት ይገስፅ ነበር ። የንጉስ አርቃድዮስ ሚስት ንግስት አውዶክስያ ያንዲት መበለት የወይን ቦታ ቀምታ ባለቦታይቱን መበለት ስላስለቀሰቻት የወሰደችባትን ቦታ እንድትመልስላት ቢመክራትና ቢገስፃት አልሰማ አለች ። ስለዚህ ከቤተ ክርስቲያን እንድትለይ ቢያወግዛት እንደ ዲዮቅልጥያኖስ «አብያተ ክርስቲያናትን ዘግቼ አብያተ ጣኦታትን እከፍታለሁ» በማለት አንገራግራና አስፈራርታ ዮሀንስ አፈ ወርቅን አሰደደችው ። ስለዚህም በዚያው በተሰደደበት በአከራጥያ ደሴት ወንጌል ሲሰብክና ክርስቶስን ሲያሳምን አርፏል (ስንክ. ግንቦት 12)።

255 መወድስ

ኢየዐርፍ ልብ እምትምኔት ሥጋ
እመኒ ይረክብ መንግሥተ ዕብራዊ ዳዊት ፤
እስመ እመ ርኁቅ ፍኖቱ ፍና ሰማያት
ኢይዌስንዎ ምስፍና ወሀብት ፤
ወከመ ይሠዕዎ ነቢያት
ለምሳሌሁ በግዕ እኁዘ ከልኤቱ አቅርንት ።
አዳምሂ ለእመ ነግሠ መልዕልተ ኵሉ ፍጥረት
መንግሥቶ ለፈጣሪሁ ተመነየ በገነት ፤
ወከዊነ አምላክ ፈቀደ ልቡና ሔዋን ብእሲት
ኵሉ ለእመ ሞተ አምጣነ ልቡና ኢይመውት ።

ት ር ጉ ም

የእብራዊ ዳዊት መንግስትን
ቢያገኝ እንኳ ልብ ከስጋዊ ምኞት አያርፍም ፤
የራቀ መንገዱ የሰማዮች መንገድ ቢሆን
ግዛትና ሀብት አይወስኑትምና ፤
ነቢያትም ሁለት ቀንዶችን
የያዘ በግ/ ምሳሌውን ይሰውት ዘንድ ነውና ።
አዳምም በፍጥረት ሁሉ ላይ ቢነግስ
የፈጣሪው መንግስትን በገነት ተመኘ ፤
አምላክ መሆንንም የሴት ሄዋን ልብ ወደደ
ሁሉም ቢሞት ልቡና አይሞትምና ።

ም ስ ጢ ር

ሰው ንጉሰ ነገስት ቢሆንና ቢበለፅግም እንኳን ምኞቱ በአፍንጫ እንደሚመላለስ እስትንፋስ የማያቋርጥና በእርጅናም ጊዜ የማይቆም መሆኑን ባለቅኔው ከአዳምና ከሄዋን አድራጎት ጋር በማነፃፀር አመስጥረዋል ።

256 መወድስ

ጸላእኩ ሰብአ እምነ ርእስየ
ዘትርጓሜሁ በቀል ወዘንባቡ ሐሰት ፤
እስመ እምልሳኑ ለሰብእ ዘይበልዖ መሬት
ለፌ ትሕትና ወለፌ ትዕቢት
ይወፅኡ ለስብከት ፤
እንዘ በላዕሌሁ ይሄሉ እንተ ኢይትርፍ ሞት ።
ልብየሂ ለእመ ጌሠ መንገለ ሐትታ ገነት
ባቲ ዘትጋብአ ጥበባት ስሎሞን ጽጌያት ፤
ዕሩያን ኮኑ በሳምናዊ ሰዓት
ሰብእ በዐመፃ ወእግዚአብሔር በምሕረት ።

www.ethiopianorthodox.org

ት ር ጉ ም

ትርጓሜው በቀል ንባቡም
እሰት የሆነ ሰውን ከራሴ ጀምሬ ጠላሁ ፤
መሬት ከሚበላው ሰው አንደበት
በወዲያ ትህትና በወዲህ ትእቢት
ለማስ ኮማር (ለስብከት) ይወጣሉና
የማይቀር ሞት በላዩ ላይ እያለ ።
ልቢም የሰሎሞን ጥበቦች / አበቦች
ወደተሰበሰቡባት ገነት / ምርምር ቢገሰግስ
በስምንተኛው ሽህ አንድ ሆኑ
ሰው በበደል እግዚአብሄርም በምህረት ።

ም ስ ጢ ር

ለአንድ መፅሀፍ ንባብና ትርጓሜ እንዳሉት ሰው በቂምና በእ ሰት ተመርዟል ። ሁለት ጎዶችም በአንድነት እንደሚወጡና እንደ ሚገቡ በሰው አንደበት ትእቢትና ትህትና መነገራቸው ፤ በስምንተ ኛው ሽህ ሰው ሞት እንዳለበት አለማሰቡን ያመለክታል በማለት ባለቅኔው በቅኔያቸው ምስጢር ገልጠዋል ።

257 መወድስ

ኢተገፋዒ ያስቆቁ ፍዳ ተገፋዒ ፤
ወጽድቁ ኤልያስ ወሕንጻ ደብር ቤት ፤
አምጣነ አንዘ ይብኪ ዘኢተገፍዐ እሳት
እንዘቦ ደቂቅ ዘገፍዕዎ
መገብተ ዚአሃ ለባቢሎን ቅሥት
ወበምድረ ነፋስ ኢተክዕወ
ዘያደነግፅ ልቡና ጽዋዐ ምሳሌ እሳት ።
አመ በጽሐ ተባርዮ መንግሥት አዝርዕት ጸባሕት

www.ethiopianorthodox.org

ገራህት በዘትሰጠ እስመ ይበክዩ ደመናት ፤
ወትጸርሕ ሰውጥ በዘተቀሰፉ አንስት
ወበዘትጸፍዑ መላትሕ ያስቆቅዋ አዕይንት ።

ት ር ጉ ም

ያልተገፋው በተገፋው ብድራት ያለቅሳል ፤
እወነቱም ኤልያስና በተራራ ላይ የተሰራ ቤት ናቸው ፤
የርሷ የባቢሎን ክርክር ሹማምንት የሆኑ
የበደሉ ልጆች ሳሉ
ያልተገፋ እሳት ያለቅስ ጀምሯልና ፤
ልብን የሚያስደነግጥ የምሳሌ
ፅዋ / መአትም በነፋስ ምድር አልፈሰሰም ።
የአዝርእት / ገባሮች መንግስት መለዋወጥ (ፍርርቅ) በደ
ረሰ ጊዜ
እርሻ በቀቀደደ ደመናዎች ያለቅሳሉና ፤
ሴቶችም በተገረፉ ጅራፍ ትጮሃለችና
ጉንጮችም በተጠፈጠፉ አይኖች ያለቅሳሉና ።

ም ስ ጢ ር

«የምጣዱ ሳለ የእንቅቡ ትንጣጣ» እንደሚባለው የተበደለው ሳለ የበደለው እንደሚያለቅስ ፤ ሶስቱ ልጆች (አናንያ ፤ አዛርያና ሚሳ ኤል) በውስጡ የትጣሉበት እሳት እንደውሃ ቀዘቀዘ ። ከዚህም አን ፃር ባለቅኔው መሬት ሲታረስ በማረሻ መወጋቱንና ደመናዎች ዝና ብን ማዝነባቸውን ፤ ጀርባም በትገረፈ ጅራፍ መጮሁዋንና ጉንጮ ችም በተመቱ አይኖች ማንባታቸውን በመጥቀስ ቅኔያቸውን አመ ስጥረዋል ።

258 መወድስ

ዘውብሸት (ቄስ ገበዝ ፣ ዘብቾና)

አ አብርሃም መድኀኔ ዓለም
ትእንገዱ ብከ አናግደ ሐዊን ቅንዋት ፤
ወአመ በገጽከ ቀርበ ትጸፍዖት ገጽ ኀብስት
ነበረ በጥቃ ኀቦከ እንግዳ ኲናት ፤
ወላእከ ትእዛዝ ገቦ ዚአከ
ጽሩየ ማየ አቅረበ ለኀፅበት ።
ይትሐነጽሂ ለአረጋዊ ሕንጻ ቤትከ ስቅለት
በሐብል ተመጠነ ዘባንከ መሠረት ፤
ወአመ ይጠፍእ ብከ ብርሃን ፀሐይ ማኅቶት
ዕለተ ሞትከ አረጋዊ ነበረ በጽልመት ።

ትርጉም

መድሀኔ አለም / አብርሃም ሆይ !
የብረት እንግዶች / ችንካሮች እንግዶች ሆኑብህ ፤
የፊት መጠፍጠፍ / እንጀራም በፊትህ በቀረበ ጊዜ
ጦር / እንግዳ በጎንህ አጠገብ ተቀመጠ ፤
የትእዛዝ መላክተኛ / ያንተ ጎንም
ለእጥበት ጥሩ ውሃን አቀረበ ።
የቤትህ ስቅለት/ ህንፃም ለሽማግሌ ይሰራ ዘንድ
መሰረት/ ጀርባህ በገመድ ተለካ ፤
የፀሀይ ብርሃን/ መብራትም በጠፋብህ ጊዜ
የሞትህ ቀን/ ሽማግሌ በጨለማ ተቀመጠ ።

ምስጢር

አብርሃምን እንግዶች እንዳቀማመጡት መድሀኔ አለምን ችንካሮች ወጉት ። ማእድ በቀረበ ጊዜ እንግዳ ከባለቤቱ ጎን እንደሚቀመጥ ክርስቶስም ፊቱን በጥፊ ተመታ ፣ ጎኑንም በጦር ተወጋ፤ አሽከርም የጌታውን እጅ ለማስታጠብ ውሃ እንደሚያቀርብ ከክርስቶስ ጎን ውሃ ፈለቀ ። ቤተሰሪም መሬቱን በገመድ እንደሚለካ የክርስቶስ ጀርባም በገመድ ጅራፍ ተገረፈ ። ከዚህም ሌላ መብራቱ የጠፋበት ሽማግሌ በጨለማ እንደሚቀመጥ ክርስቶስ የተሰቀለበት ቀን ጨለማ ሆነ በማለት ባለቅኔው በክርስቶስ ስቅላት ምክንያት ተፈፀሙ የሚባሉትን ተአምሮች በመዘርዘር በቅኔያቸው አመስጥረዋል።

259 መወድስ

ጣዕዋ ንዑስ መድኀኔ ዓለም
ዘአሰረከ እግረከ ኖላዌ እንስሳ ቀኖት
አድያመ ዮርዳኖስ አፉከ እንተ አልቦቱ ሐሰት
ያደ ነዋ ዮሐንስ ሐሞት ፤
ወአጻብዒከ ነቢያት
ቀዳሚ ጸሐፉ ቃላተ ብሉይ ኦሪት ።
ኀዳጠሂ ኢትፈርሆ ላብእሲሃ ኲናት
ርብቃ ገቦ ዚአከ መንታ ዘወለደት ፤
ወመትረት ሞተ በለሰ አሐቲ ገነት
ሔዋን ስቅለትከ ዘበዕለተ ዐርብ ተፈጥረት ።

ትርጉም

የከብቶች ጠባቂ ችንካር እግርህን ያሰረህ
ትንሽ ጥጃ / መድሃኔ አለም !
ኦሰት የሌለበት የዮርዳኖስ ዙሪያ / አፍህን
እነሆ አሞት / ዮሀንስ ዞረ ፤
ነቢያት/ ጣቶችህም
የብሉይ ቃላትን በመጀመሪያ ፃፉ ።
መንታን የወለደች ያንተ ጎን/ ርብቃም
ችንካር/ባልዋን ጥቂት አትፈራውም ፤
በአርብ ቀን የተፈጠረች ስቅለትህ / ሄዋንም
ያንዲት ገነት በለስ/ሞትን ቆረጠች።

www.ethiopianorthodox.org

ም ስ ጢ ር

የከብቶች እረኛ የጥጃውን እግር እንደሚያስረው የመድሃኔ አለ ምን እግር ቸንካር ወጋው ። ዮሀንስ መጥምቅም የዮርዳኖስን አካባቢ እንደዞረ በክርስቶስ ጉረሮ አሞት ወረደ፤ ነቢያትም የአራት ቃላትን እንደፃፉ የክርስቶስ ጣቶች በአራት«እጆቼንና እግሮቼን ቸነከሩኝ» ተብሎ የተነገረው ቃል መፈፀሚያ ሆኑ ። ከዚህም ሌላ ርብቃ ይስ ሀቅን እንዳገባችና መንታ እንደወለደች ፣ የክርስቶስ ጎን በጦር መወ ጋቱንና ደምንና ውሃን በመንታነት ማፍለቁን የቅኔው ምስጢር ያስ ረዳል ። ሄዋንም አርብ ቀን ተፈጥራ የኖረችበት የገነት በለስን እንደ ቆረጠች የክርስቶስ ስቅላት ሞትን አጠፋች ይላሉ ባለቅኔው ።

260 መወድስ

ግፉዕ ይሬኢ ሀጕለ ገፋዒሁ ፤
እስመ በገፋዒ ትረውጽ ሀጕለ ተገፋዒ ንግሥት
እንዘ በፀጋማ ሕማም ወበየማና ሕይወት ፣
ዝኒ ኢይኩን ቃለ ሐሳዌ
ተሠግረ ነዋ ወበጽሐ ለሞት
ሐማ ገፋዔ ጥንት
ለመርዶክዮስ ወይጠል በዘረበቦ መሥገርት ።
ጽሩየሂ ማየ ዘለፋ በምክረ ዐመፃ ቀሱት
ዘቀድሑ ለሶስና ስትዩ ረበናት፤
አኪጦፌልኒ ዘሖረ በምክረ ዐመፃ ፍኖት
ወድቀ ውስተ ግብ ዘከረየ ለዳዊት ።

ት ር ጉ ም

የተገፋ የገፊውን ጥፋት ያያል፤
በግራዋ ህማም ፣ በቀኟም ህይወት ሳሉ
የተገፊ ጥፋት/ንግስት በገፊ ትሮጣለችና ፣
ይህም የአሰት ቃል እንዳይሆን

የመጀመሪያ ገፊ የሆነ ሀማ
እነሆ ለመርዶክዮስ / ፈቆ
በዘረጋው ወጥመድ ተጠመደና (ተያዘና) ለሞት ደረሰ ።
የጠራ ውሀ/ስድብንም በበደል ምክር/እንስራ
ለሶስና የቀዱትን መምህራን ጠጡ፤
በበደል ምክር/መንገድ የሄደ አኪጦፌልም
ለዳዊት በቆፈረው ጉድጓድ ውስጥ ወደቀ።

ም ስ ጢ ር

ባለቅኔው ንግስት በቀኝና በግራዋ ታጅባ እንደምትሄድ ለተገ ፊው የታሰበችው ጥፋት ለገፊው መከራ ፣ ለተገፊው ግን ህይወት ሆነች በማለት ቅኔያቸውን አመስጥረዋል።

ታ ሪ ክ

ሀማ የፋርስ ንጉስ አርጤክስስ ክፍ ክፍ ያደረገው የአይሁድ ጠላት ነበር ። አይሁድን ለማጥፋት ፣ እስራኤላዊው መርዶክዮስንም ለማሰቀል አሰበ ። ለመርዶክዮስ ባዘጋጀው መስቀል ራሱ ተሰቀለ (አስቴ.3፥1—15፤5፥9—14) ።

ሶስና እስራኤላዊት ሴት ናት ። ባሏ ከሞተባት በሁዋላ ሌላ ወንድ ሳታገባ በፆምና በፀሎት ተጠምዳ እግዚአብሄርን በንፅህና እያገለገ ለች ትኖር ነበር። በዘመኗ የነበሩ የህዝብ አሰተኞች መምህራን ለዝ ሙት ተግባር ጠይቀዋት ብታሳፍራቸው « የዝሙት ስራ ስትሰራ አገኘናት» ብለው ወንጀሏት ። እንደሙሴ ህግ ሞት ከተፈረደባት በሁዋላ በነቢዩ ዳንኤል መንፈሳዊ ብልሃት ንፅህናዋ ተገለጠላት ። ያሳ ጧት (ስምዋን ያጠፉት) ረበናትም (የአይሁድ መምህራን) አሰተኛ ስራ ታወቀ ። ከዚህም በሁዋላ ትሙት በቃ የፈረደባት የገዛ አባቷ ከነ ህዝቡ አገነናት አሳቃት ይባላል (መፅሀፈ ሶስና)።

አኪጦፌል የእስራኤል ንጉስ ዳዊት አማካሪ ነበር ። አቤሴሎም በአባቱ በዳዊት ላይ ባደመ ጊዜ አኪጦፌል በአድማው ተባበረው ። ነገር ግን «ዳዊትን በፍጥነት እናሳድደው» የሚል ምክሩን አቤሴ ሎም ሳይቀበለው በመቅረቱ አኪጦፌል ወደ ቤቱ ተመልሶ በገዛ እጁ ታንቆ ሞተ (2.ሳሙ.17፥1—23) ።

www.ethiopianorthodox.org

261 መወድስ

ምውታነ ቀስቱ ቀበረ በውሳጤ ከርሡ ፣
ወኢኀሠሠ መግነዘ እስመ መግነዙ ኀብስት
በላዔ ሥጋሁ ለሰብእ ። ወበእንተዝ ሥርዐት
እንግዳ ነገረ ለማርያም
እንግር ላቲ በዘዮም ዕለት፤
አኮኑ እንበለ ጥንት
መቃብረ ሙታን አዕረገት ማርያም ውስተ ገነት ።
ወኢተርፉ በውስቴቱ እለ ተቀብሩ ነፍሳት፤
እስመ ንጻሬ ዐይን ኢይተርፍ እንዘ የሐውሩ አዕይንት፤
ወእመ ሰራቂ ወሰደ መዛግብተ አዕናቍ ዐበይት
አዕናቍ ኢይተርፉ እንዘ የሐውሩ መዛግብት።

ት ር ጉ ም

በላኤ ሰብእ በቀስቱ የሞቱትን በሆዱ ውስጥ
ቀበረ ፣ መገነዣንም አልፈለገም ፤
መገነዣው እንጀራ ነውና ። ስለዚህም ስርአት
እንግዳ ነገርን ለማርያም
በዛሬ ቀን እናገርላታለሁ፤
ያለ ጥንት(ያለልማድ)
የሙታን መቃብርን ማርያም ወደ ገነት አውጥታለችና።
የተቀበሩ ነፍሶችም በውስጡ አልቀሩም፤
የአይን መመልከት (ምልከታ) አይኖች ሲሄዱ አይቀርምና
ሌባም የታላላቅ እንቁዎች ሳጥኖችን በወሰደ ጊዜ
ሳጥኖች ሲሄዱ እንቁዎች አይቀሩምና።

ም ስ ጢ ር

በሽብር ጊዜ የሞተውን ሰው ዘመዶቹ ሳይገንዙ እንደሚቀብሩት በላኤሰብእ ሰዎችን በቀስቱ እየወጋ በላ ካሉ በሁዋላ ፤ ባለቅኔው ቅድስት ማርያም የሰዎች ስጋ የተከማቸበትን ሰው(በላኤ ሰብእን) ወደ ገነት እንዲገባ በማድረጓ ፣ መቃብርን እንዳሳረገች ቆጥረው በአይኖችና በሳጥኖች አንፃር ቅኔያቸውን አመስጥረዋል።

262 መወድስ

ጸናጽለ ብሩር ክንፈ ወምቅዋመ ቀርን
በንዋየ ጸጋ አጥረየ ለግብረ ቀኖና ማኅሌት
መዘምር ካህን ተክለ ሃይማኖት
ዘመልአ በልብሱ መዐዛ ስብሐት፤
ወግብረ ቀኖና ከመ ይግበር
ደንጊፆ ተንሥአ በመንፈቀ እግሩ ሌሊት ።
ካዕበሂ ለእመ ኀጥአ እምሕዋሳቲሁ ዐበይት
ዶርሆ ሰኩና እግር ዘያነቅሆ ጊዜ ጸሎት፤
ግሩመ ዡሉ ሌሊተ ፍና ሰማያት
መጠነ በስድስቱ አክናፈ ኪሩቤል ከዋክብት።

ት ር ጉ ም

መአዛ / ምስጋና በልብሱ የሞላ ዘማሪ
ካህን / ተክለ ሃይማኖት የብር ፀናፅል / ክንፍንና
የቀንድ መቋሚያን በፀጋ / ገንዘብ
ለቀኖና (ፆም) ስራ / ማህሌት ገዛ ።
የቀኖና ስራንም ይሰራ ዘንድ
ደንግጦ በእግሩ / ሌሊት እኩሌታ (አጋማሽ) ተነሳ።
ሁለተኛም ከታላላቅ ሰውነቶቹ በፀሎት ጊዜ

www.ethiopianorthodox.org

የሚያነቃው የእግር ሸሆና /ደሮን ቢያጣ ፥
የሁሉ አስፈሪ የሰማዮች መንገድ / ሌሊትን
በስድስቱ የኪሩቤል ክንፎች/ ኮከቦች ለካ ።

ም ስ ጢ ር

ደብተራ የብር ፀናፅልንና የቀንድ መቋሚያን ለማህሌት ስራ በገንዘቡ እንደሚገዛ ፃድቅ ተክለ ሃይማኖት የፀጋ ክንፍ አበቀሉ ፥ የቀንድ እግርን በተሰበረው እግራቸው ተኩ ይላሉ ባለቅኔው ።

ካህንም ለቤተ ክርስቲያን አገልግሎት በእኩለ ሌሊት እንደሚነሳ ተክለ ሃይማኖት ባንድ እግር መቆማቸውን የቅኔው ምስጢር ይገልጣል ። ከዚህም ሌላ የሌሊት መንገደኛ የከዋክብትን መውጣት ተጠባብቆ በከዋክብት ብርሃን እያየ እንደሚሄድ ፥ የተክለ ሃይማኖትም አንድ እግራቸው ቢሰበር በስድስት የፀጋ ክንፎች ወደ ሰማይ አረጉ በማለት ባለቅኔው ለተክለ ሃይማኖት ተፈፅሟል የሚባለውን ተአምር በቅኔያቸው ምስጢር ያስረዳሉ ።

263 መወድስ

ዘአፈ ወርቅ ዘውዴ (አለቃ)

ተበቃሊሁ ለሰብእ ንዋየ እዴሁ ፤
እስመ በዓለ ወርቅ ወርቅ ተፈትነ በእሳት ፥
ወአመ በምድርነ ከብደ ቅንየተ ሮሜ ክረምት
ለኵሉ ርኩብ ማየ መከራ
እስከ ኀርየ በዓለ ንዋይ ተጽናሰ እምሀብት
ወእስከ ኢክህለት ትትከበት
ንዋየ ቅድስት ሀገር እንተ መልዕልተ ደብር ተሐንጸት።
ወእምላዕል ዘይዘንም ወዘይነቅዕ እምታሕት
ማየ አይኅ አማዕበለነ በመዓልት ወበሌሊት ፤
ወእማየ አይኅ ንድኅን ኢትጹረነ ታቦት
ታቦትነ አራራተ ለርእሳ ኢረከበት ።

ት ር ጉ ም

ሰውን የሚበቀለው የእጁ ገንዘብ (የገዛ ገንዘቡ) ነው፤
ባለ ወርቅ / ወርቅ በእሳት ተፈትኗልና ፥
የሮም አገዛዝ / ክረምትም በምድራችን በከበደ ጊዜ
ፈተና / ውሃ ለሁሉ ግኝ ነውና (ይገኛልና)
ባለገንዘብ ከሀብት ይልቅ ችግርን እስከ መረጠ ድረስ ፥
በደብር ላይ የታነፀች
የተለየች (የከበረች) ታቦት እቃም ልትደበቅ እስካልቻለች ድረስ ፤
ከላይም የሚዘንብና ከታች የሚፈልቅ (የሚመነጭ) የጥፋት ውሃ
በቀንና በሌሊት አጥለቅልቆናልና
ከጥፋት ውሃም እንድን ዘንድ ታቦት እንዳትሸከመን
ታቦታችን አራራትን ለራሷ አላገኘችምና ።

ም ስ ጢ ር

በጠብመንጃው ቃታ ያጎረሰው ጥይት ተባርቆ ባለጠብመንጃውን እንደሚመታው ሁሉ ባለወርቅና ብር ደክሞ በላቡ ባፈራው በገዛ ገንዘቡ ተሰቃየ ። ወርቅም በእሳት እንደሚፈተን ባለብር በእሳት በጋለ ብረት ምጣድ ተጠበሰ ።

ክረምትም በምድር ላይ እንደሚከብድ የሮም ፋሽስት አገዛዝ በኢትዮጵያ ላይ አለወጉ ሆነ ። ክረምትም በከበደ ጊዜ ውሃ በየደጁ ለሁሉ እንደሚገኝ በሮም አገዛዝ ጥናትም መከራ ለሁሉም ደረሰው ። ክረምት ሲከብድ ፀሀይ እንደሚፈለግ ፥ በኢጣልያ አገዛዝ ሽፍታውም ባንዳውም ባለገንዘቡን ሲያሰቃዩት ባለፀጋው « ምነው ድሃ በሆንሁ » እስከማለት ደረሰ ።

በተራራ ላይ የተሰራች መንደር ከአይን እንደማትሰወር በየደብሩ በቤተ ክርስቲያን የተኖረው የታቦት እቃ ሁሉ ተበረበረ (ተዘረፈ)።

www.ethiopianorthodox.org

በኖህ ዘመን ከላይ የዘነበውና ከምድር የመነጨው የጥፋት ውሃ የቀድሞ ሰዎችን በቀንና በሌሊት እንዳሰጠማቸው በኢጣልያ ወረራ ጊዜ በቀን ባንዳዎች ፥ ሽፍቶችም በሌሊት ህዝቡን ደበደቡት ። የጥፋት ውሃ ከላይ ወደ ምድር እንደዘነበና ከምድርም ወደላይ እንደፈላ ከአውሮፕላን ላይ ቦምብ ወደህዝቡ ተጣለና ምድሩን አደባለቀው ፥ የላዩን በታች የታቹን በላይ አደረገው ፤ ስለዚህም ሌትም ቀንም መባነን ሆነ ።

ኖህ ከእነቤተሰቦቹ በታቦት (በመርከብ) ወስጥ ገብቶ ከጥፋት ውሃ እንደዳነ ፥ የኢትዮጵያ ህዝብ በቤተ ክርስቲያን ታቦት ከኢጣልያ አደጋ እንዳያመልጥ የቤተ መቅደስ ታቦት ለራሷ መጠጊያ ደብርን አላገኘችም ። ምክንያቱም ደብሩ (ቤተ ክርስቲያኑ) ከአውሮፕላን ላይ በሚወረወር ቦምብ ከመደብደብ አላመለጠምና ማለት በቅኔው ተመስጥሮበታል ።

ታሪክ

ይህ ቅኔ የተደረሰው ከጎጃም አድባራት መካከል አንዱ በሆነው በደብረ ገነት ኤልያስ ቤተ ክርስቲያን ነው ። ዘመኑ 1931 አ.ም. ሲሆን ፥ ምክንያቱ ጠላት ከ1928 አ.ም. ጀምሮ በኢትዮጵያ ህዝብ ላይ ስለፈፀመው ግፍ ነው ። በዚያ ዘመን ስለሀብት መኖር ጭምጭምታ የተሰማበት ሰው ሁሉ ቀን ቀን በኢጣልያ ፋሽስት ባንዳ ሲደበደብና ሲሰቃይ ይውላል ። ሌሊት ሌሊት ደግሞ በሽፍቶች የቀበርኸውን ብር አምጣ እየተባለ የፊጥኝ ከወጋግራ ጋር ታስሮ ይገረፋል ፤ በእሳት በጋለ ብረት ምጣድ ላይ ተቀምጦ ይጠበሳል ። ያን ጊዜ ያልተሰቃየ ከስንት አንድ ነው ፤ በቤቱ የሚውል አልነበረም።መላው ቤተሰብ በጫካና በዋሻ ውሎ ማታ ጨለማ ለብሶ እቤቱ ገብቶ ቤቶቹ እሳት ሲያጢያጢሱና ገና እህል ሳይቀምሱ ሽፍታ በየቤቱ ከች ይልባቸዋል ። በአርበኞች ሰፈር አካባቢ የነበሩት ቤተ መቅደሶች ከአውሮፕላን ላይ ቦምብ ተጣለባቸው ። የታቦት እቃ ቤቶችና መቅደሶችም ተበረበሩ ። የየደብሩ ህዝብ በሙሉ በባለሳንጃ ፈረሰኞች ፋሽስቶችና ባንዳዎች እየተከበበ መሳሪያው ቀርቶ ቀለህ የተገኘበት ይረሸን ነበር ።

264 መወድስ

ዘውብሽት (መምህር)

ለዐዕመ ልዳዊ ሰማዕት እግዚእ ተገፍዖ
ይስቅልዎ መጽኡ አይሁድ ነፋሳት ፥
ወዝርዋነ ምድር ኮኑ ሕዋሳቲሁ አርድእት ፤
ለሞት አምጣነ አብጽሖ ይሁዳ መጥባሕት ።
ወአመ ተምዑ አጋዕዝት
ሕንጸ ሥጋሁ ሰናዖር በነፋሰ ዐውሎ ተመዝበረት ።
ፈረየትሂ ለሰዕለቱ አስካለ ምትረት
ከሣደ ጊዮርጊስ ዕፀ ከርካዕ ኀበ ሙሐዘ ማይ ዘበቈለት፤
አመኒ ደወየ በዂረ ተጋድሎ ሰማዕት
መጽኡ ለጠይቆ አዝማደ ጳውሎስ አክሊላት ።

ትርጉም

የመገፋት ጌታ / የልዳ ሰማእት አጥንትን
ይሰቅሉት ዘንድ ነፋሶች / አይሁድ መጡ ፤
ተማሮች/ ሰውነቶቹም የምድር ብትኖች ሆኑ (ተበተኑ) ፤
ይሁዳ / ሰይፍ ለሞት አድርሶታልና ።
ጌቶችም (ስላሴ) በተቆጡ ጊዜ
የስጋው / ሰናኦር ህንፃ በአውሎ ነፋስ ፈረሰች ።
በውሃ መውረጃ የበቀለች የጊዮርጊስ
አንገት / የሎሚ እንጨትም ፍሬ/ መቆረጥን በየቀኑ አፈ
ራች ፤
የመጋደል አለቃ / ሰማእትም በታመመ ጊዜ
የጳውሎስ ዘመዶች / አክሊሎች ለመጠየቅ መጡ ።

www.ethiopianorthodox.org

ምስጢር

ክርስቶስን አይሁድ እንደሰቀሉት የጊዮርጊስንም አጥንት ነፋሶች ወሰዱት ። እንዲሁም ክርስቶስ ሲያዝ ሀዋርያት እንደተበተኑ የጊዮርጊስ ህዋሳት (የአካሉ ክፍሎች) ደቀው ተበተኑ ።

ከዚህም ሌላ ስላሴ በተቆጡ ጊዜ የሲናኦር ህንፃ እንደፈራረሰች የጊዮርጊስ አካል በነፋስ ተበተነች ። በውሃ መፍሰሻም የበቀለች የሎሚ እንጨት በየጊዜው ፍሬን እንደምታፈራ የጊዮርጊስ አንገት በመቆረጥ ውሃ አፈሰሰች ። የታመመውን ሰውም ዘመዶቹ ሊጠይቁት እንደሚመጡ ፣ መከራ ለተቀበለ ጊዮርጊስ ሰባት አክሊሎች ወረዱለት በማለት ባለቅኔው ቅኔያቸውን አመስጥረዋል ።

265 ኰልክሙ

ዘመርሻ (መጋቢ ፣ ዘዲማ ጊዮርጊስ)

ልበ እስራኤል ሰረቀ በከናፍሪሁ
አቤሴሎም እብን ማኅበረ ደቂቅ ወሕፃናት
እስመ ለእሉ ይእቲ መንግሥተ ሰማይ ስብሐት ።
ወፈለሰ እመካኑ
እስራኤል እንተ እንገሥዎ አርምሞ ዳዊት ፤
ወእምይሁዳ ዘተረስዐት
ተናግሮ አይሁድ ትእማር ዘለፋ እስራኤል ጸሐፍት ።
ይቤሎሙኒ ሆሣዕና ለአእባነ ደብር ኀለፍት
ኢትበሉ ለጌሠም ቅዳሴ ምግበ ዕለት ፤
ወለሆሣዕና ይብልዎ ኀብስተ ሕይወት
ንብላዕ ወንስተይ ወጌሠመ ንመውት ፤
እንዘ ዮም ሰብእ አምጣነ ጌሠም መሬት ።
ንብላ ወንስተይ ወጌሠመ ንመውት ፤

ትርጉም

የአሽከሮችና የህፃናት ተባባሪ
ድንጋይ / አቤሴሎም የእስራኤልን ልብ በከንፈሮቹ አስኮበለለ ፤
መንግስተ ሰማይ / ምስጋና ለእነርሱ ናትና ።
እስራኤል ያነገሱት
ዳዊት / ዝምታም ከቦታው ተሰደደ ፤
የእስራኤል ፀሀፊዎች ስድብ
የሆነች የአይሁድ መናገር/ ትእማርም ከይሁዳ የተረሳች ናት ።
ሆሳእናም የተራራ ድንጋዮች / መንገዶደኞችን የእለት
ምግብ/ምስጋናን ለነገ ይሁን አትበሉ አላቸው ፤
(እነርሱም) ሆሳእናን የህይወት እንጀራን
«እንብላና እንጠጣ ፣ ነገም እንሞታለን » ይሉታል ፤
«ዛሬ ሰው ስንሆን ነገ መሬት ነንና » ።
«እንብላና እንጠጣ ነገም እንሞታለን» ይሉታል ፤

ምስጢር

ያባቱን ዙፋን ለመንጠቅ ከትንንሾችና ከትልልቆች ጋር የመከረ የእስራኤል ንጉስ ዳዊት ልጅ አቤሴሎም በንግግሩ የእስራኤልን ልብ እንዳስኮበለለ የሆሳእና ድንጋይ እንደልጆች አመሰገነ ፤ በምስጋናውም ህዝቡን አስገረመ ። አይሁድ ገንዘብ ያደረጉት ዝምታም ከድንጋይና ከህፃናት ጠፋ ፤ የተረሳች ትእማርም የእስራኤል መሰደቢያ እንደሆነች ፣ ይሁዳ የተዋት እውነትን መናገር የእስራኤል መነቀፊያ ሆነች በማለት የቅኔው ደራሲ የቅኔያቸውን ምስጢር አራቀዋል ። ከዚህም ሌላ ክርስቶስ ሀዋርያትን « ለነገ አትበሉ» እንዳላቸው የድንጋዮችም ማመስገን ያንድ ቀን ብቻ ሆኖ መቅረቱን የቅኔው ምስጢር ያስረዳል ።

www.ethiopianorthodox.org

266 ሚበዝኊ

ዘተክለ ጽዮን (አለቃ)

ሐሜተ ክልኤቱ አኀው
ዘኢፈርሀ ወልድ በልዐ በተከብቶ
ሥጋ ጥዑመ እንዘ የዐጹ ኆኅቶ ፤
ወፍሉጠ ሞት ኮነ ባሕቲቶ ዘበልዐ እስመ ይመውት
ባሕቲቶ ።

ት ር ጉ ም

የሁለቱ ወንድሞቹን አሜት
ያልፈራ ወልድ በሩን ዘግቶ
በመደበቅ ጣፋጭ ስጋን በላ ፤
በሞትም ልዩን ሆነ «ብቻውን የበላ ብቻውን ይሞታልና።»

ም ስ ጢ ር

የባልጀሮችን አሜት ያልፈራ ሰው ደጃፉን ዘግቶ ስጋን እንደ ሚበላ ከሶስቱ አካላት አንዱ አካል ወልድ ከአብና ከመንፈስ ቅዱስ በቦታ ሳይለይ በተለየ አካሉ የማርያምን ስጋ ለበሰ ፤ በድን ግልናም ተወለደ ። « ብቻውን የበላ ብቻውን ይሞታል » እንዲ ሉም ወልድ በለበሰው ስጋ ሲሞት ፣ አብና መንፈስ ቅዱስ ስጋን ባለመልበሳቸው በሞት አልተሳተፉትም (እንደ ወልድ አልሞቱም) በማለት ባለቅኔው የወልድን ሰው መሆንና መሞት ያስገነዝባሉ ።

267 ግእዝ ጉባኤ ቃና

በካፋ ኢትርሳዕ ዘተዋነይነ ክልኤነ ፤
እንዘ አበ አብርሃም አንተ ወብእሲተ አብርሃም አነ ።

ት ር ጉ ም

በካፋ ! ሁለታችን የተጫወትነውን አትርሳ ፤
አንተ የአብርሃም አባት (ታራ) ስትሆን እኔም የአብርሃም
ሚስት (ሳራ) ስሆን ።

ም ስ ጢ ር

ሁለት ጓዶች ሲጨዋወቱ ቆይተው ሲሰነባበቱ አንዱ ለሁለ ተኛው «ያን የተባባልነውን እንዳትረሳ» ይለዋል ። በዚህም አንፃር አፄ በካፋ በልጅነታቸው ከአንድ ጓደኛቸው ጋር በትምህርት ቤት ሲማሩና አፍአ ወጥተው (ተቀምጠው) ሳሉ «እኔ ብነግስ አንተንም ሾሜና ሸልሜ አልቅሃለሁ» የሚል የልጅነት ተምኔታዊ ተስፋ ለዚሁ ጓደኛቸው ሰጥተው ነበር ። አፄ በካፋ በምኞታቸው መሰረት ለመን ግስት በቁ ። ያም ተማሪ ምሁር ሆኖ ወደ ንጉሱ (አፄ በካፋ) ቀርቦ ያን በአፍአ የተጨዋወቱትን የልጅነታቸውን ነገር በዚህ ቅኔ አማ ካይነት አስታወሳቸው እና ያሉትን ፈፀሙለት ይባላል ።

268 ዋዜማ

ዘኀይሉ (ዘመቀሉ)

ጽዮን ኢየአምሮ
መሰግላዊ አጽሎን እንተ ያሰግድ አእባነ ፣
ሶበ ሰትየ በቀርነ ኢሎፍሊ መጓተኪ ወይነ
ልብሰ ከዊኖቱ አምላከ እስመ ኀደገ ፍጡነ ፣
ወእንዘ ለሕዝቡ ይብሎሙ መድኀኒት አነ
መድኀኒተ ለርእሱ ኢኮነ ።

ት ር ጉ ም

ፅዮን ድንጋዮችን
የሚያሰግድ የጠንቋይ ወገን/አጽሎን አያውቅም ፣
መአትሽ/ወይንን በኢሎፍሊ/ዋንጫ በጠጣ ጊዜ

www.ethiopianorthodox.org

ልብስ/አምላክ መሆኑን ፈጥኖ ጥሏልና ፣
ለወገኖቹም መድሀኒት ነኝ ሲላቸው
ለራሱ መድሀኒትን አልሆነምና ።

ም ስ ጢ ር

ህዝቡን የሚያሰግድ ጣንቋይ በወይን (ቢኖ) ሰክሮ ልብሱን ጥሎ ሲታይ ፡ «አዋቂው ለራሱ አላወቀም' ለሌሎቹ መድሃኒት ነኝ ሲል ራሱን አላዳነም» ይባላል ። እንዲሁም በአንፃሩ ከድንጋይ የተሰራ የኢሎፍሊ ጣኦት አጵሎን ከታቦተ ፅዮን ላይ ወድቆ ሲሰባበር አምላክ አለመሆኑ ተገለጠ ማለት በቅኔው ተመስጥሯል ።

ታ ሪ ክ

ዳጎን (አጵሎን) በፍልስጥኤም ፣ በሶርያና በመስጴጦምያ አገሮች ከሚመለኩ ጣኦቶች አንዱ ነበረ ። ይህ ጣኦት ልዩ መልክ ያለው ሆኖ ከወገቡ በላይ ያለው የአካሉ ቅርፅ ሰው ፣ ከወገቡ በታች አሳ ይመስል ነበር ።

በዘመነ መሳፍንት መጨረሻ ላይ ፍልስጥኤማውያን (ኢሎፍላውያን) እስራኤላውያንን በጦርነት አሸንፈው የእግዚአብሄርን ታቦት ፅዮንን በዳጎን ቤት ቢያኖሯት የጣኦቱ ምስል ወቆድ ተሰበረ ይባላል (መሳ . 16 ፣ 21—30) ።

269 መወድስ

ዘተክለ ጽዮን (አለቃ)

በሰሚዐ ቃሉ ለሳውል ቢጸ ኤርምያስ
ሠለስተ አክራመ ኢነትገ አንብዕነ ፣
ለዝኒ ብካይ ሀገረ ሳውል ኢኮነ
ነግደ ወፈላሴ ፤
እስመ ሰብአ ቤቱ ለብካይ ንሕነ ፣
ቀዳሚ ኀበ ለመድነ
በላዕለ ትካዝ ትካዝ ወበላዕለ ኀዘን ኀዘነ ።
ሶበሂ ተዘከርናሃ ለደብረ ሊባኖስ እምነ
ህየ ውስተ አፍላጋ ነበርነ ወበከይነ ፤
እስመ ማየ ዕድሜነ ኀልቀ ከመ ንዘረው ኵልነ
መንፈቅነ በምዕራብ ወበውስተ ምሥራቅ መንፈቅነ ።

ት ር ጉ ም

የኤርምያስ ጓደኛ የሆነ የሳውልን (የጳውሎስን) ቃል በመስማት ሶስት ዘመን እንባችን አልጎደለም (አላቋረጠም)፤
ለዚህም ልቅሶ/የጳውሎስ አገር እንግዳና ፈላሻን አልሆንም ፤
የልቅሶ ቤተ ሰቦች ነንና ፤
በትካዜ ላይ ትካዜን
በአዘንም ላይ አዘንን ቀድሞ ከለመድን ዘንድ ።
እናታችን/ ደብረሊባኖስንም በአሰብናት ጊዜ
በዚያ በወንዞች ተቀመጥንና አለቀስን ፤
እኩላችን በምእራብ እኩላችንም በምስራቅ ሁላችን
እንድንበተን ውሃ/እድሜያችን አልቋልና ።

ም ስ ጢ ር

አለቃ ተክለ ፅዮን በሃይማኖት ምክንያት እየተከሰሱ ተጉላል ተዋል ። በሁዋላም ከነጓደኞቻቸው ከኢትዮጵያ ውጭ ተሰደው ሄደዋል። ቅዱስ ጳውሎስ «ሶስት አመት ሙሉ እንባየ አላቋረጠም» እንዳለ አለቃ ተክለ ፅዮንም በኢትዮጰያ ሳሉ በሃይማኖት ምክንያት እየተከሰሱ የተጉላሉትን መጉላላትና ያዘኑትን አዘን ያነቡትንም እንባ አስታውሰው በውጭ አገር ሳሉ በደብረ ሊባኖስ ትዝታ መመሰጣቸውን በቅኔያቸው ምስጢር ቀርፀዋል ። በተጨማሪም ውሃ ወርዶ ወርዶ እንደሚያልቅ እድሜያቸው በስደትና በስቃይ ማለቁን ቤተ ሰብም አሳዳሪውን እንደሚለምደውና እንደማይፈራው ፤ እርሳቸውም በአገራቸው የለመዱትን መከራና ስቃይ በውጭም አገር የማይሰቀቁት መሆናቸውን በማመልከት ቅኔያቸውን አመስጥረዋል ።

www.ethiopianorthodox.org

270 መወድስ

ለመኑ ሐለየ እግዚአብሔር
ተድላ ዓለማት ዓለመ እምድኅረ ፈጠረ ለነ?
አኮኑ ኅድግዎ ወመንንዎ ይብለነ
ወቦኑ ለእንስሳት
ዘከረ ለሊሁ ወሐለየ ብነ ?
ቅድመ ኢሳይያስ ነቢይነ
ውስተ አእምሮ አማን አምጣነ እንስሳት ይኄይሱነ ።
ዓለምሂ ለእመ ተርፈ ኢያኅዝነነ
እምጣነ ኀሳር ወቅጥቃጤ ፍኖተ ሰናክሬም ዓለምነ ፤
ወመፍትው እግዚእ ዓለመ ከመ ያኅድገነ
እምጣነ ለሊሁ መቅድመ ዙሉ ዓለምነ ወርስትነ ።

ት ር ጉ ም

እግዚአብሄር ለማን አሰበ ?
የአለምን ደስታ/ አለም ለእኛ ከፈጠረ በሁዋላ
«ተውትና ናቁት ይለናልና»
በእውኑ (በእውነቱ) ለእንስሶች
አስታወሰና አሰበን ?
በነቢያችን ኢሳይያስ ፊት
በእውነተኛ እውቀት እንስሶች ይበልጡናልና ።
አለምም ቢቀር አያሳዝነንም
የሰናክሬም መንገድ/አለማችን አሳርና ቅጥቅጣት ነውና ፤
ጌታም አለምን ያስተወን ዘንድ ተገቢ ነው
«እርሱው ከሁሉ በፊት አለማችንና ርስታችን ነውና» ።

www.ethiopianorthodox.org

«እንዳያማህ ጥራው ፣ እንዳይበላ ግፋው» እንደሚባለው አንዳንድ ሰው ሙሉ ተስፋ ከሰጠ በሁዋላ ወደሁዋላ ይላል (የሰጠውን ተስፋ ሳይፈፅም ይቀራል) ። እንዲሁም እግዚአብሄር ይህን አለም ለሰዎች መጠቀሚያ አድርጎ ከፈጠረ በሁዋላ ሰዎች አለሙን እንዲተውት ያዝዛል ። ነቢዩ ኢሳይያስ «አህያ ጋጡን አወቀ ፣ ላምም የጌታውን ቤት አወቀ ፣ እስራኤል ግን አላወቁኝም ፡ አልተረዱኝም» እንዳለ በተፈጥሮው ከእንስሳት የበለጠ ሰው በእንቢተኛነቱ ከእንስሳት ስላነሰ እግዚአብሄር አለሙን ለእንስሶች ብቻ መጠቀሚያ ሊያደርገው አሰበን ? በማለት ደራሲው ራሳቸውን ጠይቀዋል ። በተጨማሪም ከተባያማ እርሻ ተባይ የሌለበት እርሻ እንደሚመረጥ ይህ ብዙ ችግር ያለበት አለም ቢቀር የማያልፍ አለምና ርስታችን ራሱ አምላካችን ስለሆነ በርሱ እንኖራለን በማለት ባለቅኔው እምነታቸውን በቅኔያቸው ምስጢር ገልጠዋል ።

271 መወድስ

ዘደለለ (መሪጌታ ፣ ዘዋሸራ)

መሥዋዕተ መድኅኒት ሰይፍ ለእመ ተሦዐ
በደሙ ቤዘወ ሕያዋነ ወሙታነ ፤
እስመ በደሙ አብጠለ ዘሞተ ይስሐቅ ሥልጣነ
ድኅረ ልብሰ ሥጋ ወኮነ ከማነ ፣
ንሕነሂ ዘኢሀሎነ
ተዋሕዶተ በግብጽ ዘሥላሴሁ ኢርኢነ ።
ሞተ ሰይፍሂ በርስተ ሥጋ ዘኢነጸርነ ነጸርነ ፤
ለቃል እንቲአሁ ለሥጋ አምጣነ ኮነ ።
ወሥነ ለሰይፍ ወርኀ ሰማያት ከደነ
በሰማይ እስመ ፈጠረ ጽልመተ ወብርሃነ ።

ት ር ጉ ም

የመዳኛ መስዋእት/ ሰይፍ ቢሰዋ
ህያዋንንና ሙታንን በደሙ አዳነ ፤
ስጋ ከለበሰና እንደኛ ከሆነ በሁዋላ
የይስሀቅ ሞት/ ስልጣንን በደሙ አጥፍቷልና ፣
የሌለን እኛም
በግብፅ የሶስትነቱ ምስጢር አንድነትን አላየንም ።
በስጋ ርስት ግን ያላየነውን የሰይፍ ሞት አየን ፤
ለቃል የሆነው ለስጋ ሆኗልና ።
የሰይፍም ውበቱ የሰማዮች ጨረቃን ከደነ (አለበሰ) ፤
ጨለማንና ብርሃንን በሰማይ ፈጥሯልና ።

ም ስ ጢ ር

አብርሃም ልጁን ይስሀቅን ለእግዚአብሄር ሊሰዋበት የቃጣው ሰይፍ ደም ተቀብቶ በመገኘቱ ይስሀቅ ከመሰዋት ዳነ ። ክርስቶስ ስጋን ለብሶ እንደእኛ ሰው እንደሆነ የአብርሃም ሰይፍ የሰማያዊ በግ አንገትን በይስሀቅ ፈንታ ቆረጠ ። የእግዚአብሄር ቃል ርስት (አምላክነት) የስጋ ገንዘብ እንደሆነ ይስሀቅ እንዳይሰዋ ከሰማይ ቃል ተሰማ። ብርሃንም ሰማይን እንደሚያደምቀው በአብርሃም ሰይፍ የታየ ደም በሰማይ ጨረቃ ታየ ማለት በቅኔው ተመስጥሮበታል ።

272 ሕንጼሃ

ኦንከ ቀራንዮ ኢይበጽሕ እግዚእነ ፤
እስመ ቀራንዮ ምድረ ደም ኮነ ።

ት ር ጉ ም

እንግዲህ ጌታችን ቀራንዮ አይደርስም ፤
ቀራንዮ የደም ምድር ሆኗልና ።

www.ethiopianorthodox.org

ደመኛ ያለው ሰው ደም ወደፈሰሰበት ቦታ መሄድ ያስፈራዋል ፤ እንዲሁም ደሙ በቀራንዮ የፈሰሰ ክርስቶስ በዚያ እንደሞተ አለመቅረቱና ከመቃብር መነሳቱ በቅኔው ተመስጥሯል ።

327 መወድስ

ዘጉባይ (አለቃ)

ሞተ ፍጡራን ተምህረ ገቢረ ትሕትና
አንቃዕዲዎ ኢይርአይ ገጸ አረጋዊ በዐይኑ ፤
ባሕቱ ይብለነ ውስተ ደብረ ዳሞ መካኑ ።
እንበለ ውእቱ አረጋዊ
ሥጋ ሰብእ ለቢሶ ዘሞአኒ መኑ
ንንግር ወንዜኑ ፤
ከመ ከመ ሊቁ ኤልያስ ለአረጋዊ መጠኑ ።
ለሕያውኒ ገብረ ክርስቶስ ላእካነ ምስጢር ኮኑ
ካህናተ ሰማይ ሕማማት መንበረ ሥጋሁ ዘየዐጥኑ ፤
ወእምሐዋርያት ገድላት እለ ተአመኑ
ዮሐንስ ዕፄ ሥጋ ዘረፈቀ ውስተ ሕፅኑ ።

ት ር ጉ ም

ቀና ብሎ የሽማግሌ ፊትን በአይኑ
እንዳያይ የፍጡራን ሞት የትህትና ስራን ተማረ ፤
ነገር ግን በደብረ ዳሞ ቦታው ውስጥ
ያለዚያ አረጋዊ
«የሰው ስጋ ለብሶ ያሸነፈኝ ማን ነው ?» ይለናል ፤
የአረጋዊ መጠኑ
እንደ ሊቁ / ኤልያስ እንደሆነ እንናገርና እናወራ ዘንድ።
ስጋ / መንበሩን (ዙፋኑን) የሚያጥኑ ህማሞች / የሰማይ ካህናትም ።

ለህያው አምላክ/ገብረ ክርስቶስ የምስጢር መላክተኞች ሆኑ።
ከታመኑ ከሀዋርያት / ገድሎችም
የስጋ ትል / ዮሀንስ በጭኑ የተቀመጠ ነው ።

ም ስ ጢ ር

ትሁት የሆነ ልጅ የሽማግሌን ፊት ቀና ብሎ ማየት አይደፍርም ። እንዲሁም የስጋ ሞት የደብረ ዳሞ ገዳም አበምኔት የነበሩ አቡነ አረጋዊን አላገኛቸውም ። ስለዚህም ዲያብሎስ «ስጋ ለብሶ ያሸነፈኝ ይህ ማን ነው ?» እንዳለ ሞትም ስጋ የለበሰውን ሁሉ ሲያሸንፍ አቡነ አረጋዊን አላሸነፈም ፤ የደቀ መዝሙር መጠኑ እንደ መምሀሩ መጠን እንደሆነ አቡነ አረጋዊ እንደ ነቢይ ኤልያስ በህይወት ይኖራሉ ። የሰማይ ካህናትም የአምላክን ዙፋን እንደሚያጥኑ ህማሞች የገብረ ክርስቶስን ስጋ በሉት ። ከሀዋርያትም አንዱ ዮሀንስ በክርስቶስ አጠገብ እንደተቀመጠ ትል በገብረ ክርስቶስ አካል ላይ ተርመሰመሰ ይላሉ ባለቅኔው ።

274 ግእዝ ጉባኤ ቃና

ትቤ አራት እቤርተ ዓለም ማሳኒ
መፃጉዕ ወልድየ ከመ ጸርኩከ ጹረኒ ።

ት ር ጉ ም

የሚጠፋ አለም ባልቴት/ አልጋ
«መፃጉእ ልጄ ! እንደተሸከምሁህ ተሸከመኝ» አለች ።

ም ስ ጢ ር

ጡረተኛ ባልቴት በእግሯ መሄድ ሲሳናት የሚጠራትን ልጅዋን «ልጄ ሆይ እንግዲህ አዝዬ እንዳሳደግሁህ እዘለኝ እንጂ ምን ይደረጋል» ትለዋለች ። እንደዚሁም ሁሉ የባልቴቲቱ ምሳሌ አልጋን ሰላሳ ስምንት አመት የተኛባት በሽተኛ ድኖ ተሸክሟት ወደቤቱ መሄዱን የቅኔው ምስጢር ያስረዳል ።

275 ዘአምላኪየ

ውስተ ደብረ ምስጢር ታቦር እመ ትሬኢ ደመና
ኢይምሰልከ ሙሴ ዘይወርድ መና ፤
ደመና ታቦር ፍሉጥ እኮኑ እምደመና ደብርከ ሲና ።

ት ር ጉ ም

በምስጢር ተራራ ታቦር ደመናን ብታይ
ሙሴ ! መና የሚወርድ አይምሰልህ ፡
ሲና ከተባለ ተራራህ ደመና የታቦር ደመና የተለየ ነውና ።

ም ስ ጢ ር

ቀድሞ በደብረ ሲና የታየው ደመና ለእነሙሴ የሰማይ መናን የሚያዘንብላቸው ሲሆን ፡ በደብረ ታቦር በሙሴና በኤልያስ በሀዋርያትም ፊት የታየው ደመና «ይህ ልጄ ነውና እርሱን ስሙት» የሚል የወልድን ነገር የሚያሰማ በመሆኑ ባለቅኔው ሙሴን ደመና ባየ ቁጥር መና ይወርድልኛል እያለ የሚጓጓ አስመስለው ተቀኝተዋል ።

276 ሥላሴ

ዘበትረ ጊዮርጊስ (እጨጌ)

በዘመነ ቀዳማዊ
እመ ምግበ ሙሴ ወሚካኤል
አሠረ ቀዳሚ ኢቀጽአ ዘአሪቶሙ ሰኰና ፡
ወኢያፍለጦሙ በካልእ ፍና ፡
በምግበ ገብርኤልሰ ክረምተ ቃሉ ደመና

www.ethiopianorthodox.org

ሶበ ዘበጠ ዝናመ ዜና
መሬት ጸገየ እምላክና
ወእምላክ ፈረየ ሰብእና

ትርጉም

በቀድሞ ዘመን
በሙሴና በሚካኤል ሹመት ጊዜ
የእረታቸው ተረከዝ የመጀመሪያ ዱካን (ፍለጋን) አል
ቀረፀም ፤
በሌላ መንገድም አልለያቸውም ፤
በገብርኤል ሹመት / የቃሉ ደመና ክረምት ግን
ዝናብ / ወሬ በመታ (በጣለ) ጊዜ
መሬት እምላክነትን አበበ ፤
እምላክም ሰው መሆንን አፈራ ።

ምስጢር

ሙሴና ሚካኤል እስራኤልን እየመሩ በመገቡበት (በአስተዳደሩበት) ዘመን አንበሳ የእግሩ ርግጫ ዱካን (ፍለጋን) እንደሚያጠፋ የሙሴ ሁኔታ በሚካኤል ፤ የሚካኤልም ሁኔታ በሙሴ አልተመለከተም ነበር ። በገብርኤል ቃል ምግብና (ማገልገል) ጊዜ ግን በክረምት ደመና ጠል የረካ የመሬት ተክል አበባን እንደሚያብብና ዝሪቱም (ሰብሉ) እንደሚያፈራ ከመሬት የተፈጠረው ሰው እምላክነትን ፤ እምላክም ሰው መሆንን ተገናዘቡ (ገንዘብ አደረጉ) ማለት በቅኔው ተመስጥሮበታል ።

277 ሥላሴ

ዘእንግዳ ወርቅ ኀይሉ (አለቃ)

በቀለ ቀዳማዊ
በአፍአ እጥፍኡ እማእከሎሙ
አርዌ ምድር ወቶማስ ክልኤቱ ዘተባእሱ በዜና ፤

ወሞእዎ ዓዲ ለእኩይ ሕሊና ፤
ላዕለ አርዌ ምድር ቶማስ እዴሁ ከመ ኢያንሥእ በፍና
እእዳው ለቶማስ እስመ ኢኮና ፤
ወኢይዕቀብ አርዌ እእጋረ ጊዜ ጽሙና
ኢሀለዎ ለቶማስ ሰኰና ።

ትርጉም

በወሬ የተጣሉ
ሁለቱ ቶማስና የምድር እባብ
የቀድሞ በቀልን (ቂምን) በመካከላቸው አጠፉ ፣
ዳግመኛም «ክፉ አሳብን አሸነፉ» ፤
በምድር እባብ ላይ ቶማስ እጁን በመንገድ እንዳያነሳ
እጆቹ ለቶማስ አልሆኑምና ፤
እባብም እግሮችን በድካም ጊዜ እንዳይጠብቅ (እንዳይ
ነድፍ)
ለቶማስ ተረከዝ የለውምና ።

ምስጢር

በመሬት ተጣልተው የኖሩ ሁለት ሰዎች ሲታረቁ «አንተም በእገሌ ይዞታ የሚያገባህ የለም ፤ አንተም ደግሞ ከእገሌ ይዞታ ምንም የለህ ፤ ስለዚህ ቂም በቀላችሁን ተዉ» ይባላሉ ። እንዲሁም አዳም የእባብን ራስ በበትር እንዲቀጠቅጥና እባብም ተረከዙን እንዲነድፈው በተደረገው መሰረት በሰውና በእባብ መካከል ያለው ቅራኔ በቶማስ ሁኔታ ለእባብ ጠፋለት ። ቶማስ እባቡን በእጁ በትር እንዳይቀጠቅጠው እጆች የሉትም ፤ እባብ ደግሞ እግሩን እንዳይነድፈው የቶማስ እግሮቹ ተቆርጠዋል ። ስለዚህ «ሲስኑ ይሰለቡ» እንዲሉ ባለመቻላቸው ብቻ ከአንገት በላይ ቶማስና እባብ ተስማሙ ማለት በቅኔው ምስጢር ተገልጧል ።

www.ethiopianorthodox.org

278 መወድስ

እልቦ ለሰብእ እንተ ይፈድዮ
ሀየንተ ሠናይ ሠናየ እንበለ እኪት ወሙስና ፤
ወምሳሌ ዝንቱ ነገር ከመ ኢይትርፍ በዜና
ድኅረ ተከለሉ በብሩህ ደመና
እስራኤል መገብተ ሲና
እስመ ላዕለ ክርስቶስ መከሩ ሀየንተ ዘበልዑ መና ።
ሠናያትሰ ለሠናያን እመ በፍትሐ ጽድቅ ኮና
ላሕም ፍዳ ጸግሁ እምጸገበ ወይነ ቃና ።
ወለሳምናዊት ዘመን እመ ይበጽሕ መጠና
ፍቅር ቀጸላ ርእስ ተገድፈ በሰኰና ።

ት ር ጉ ም

ከከፋትና ከጥፋት በቀር ለሰው
በመልካም ፈንታ መልካምን የሚከፍለው (የሚመልስ
ለት) የለም ፤
የዚህም ነገር ምሳሌ በወሬ እንዳይቀር
በብሩህ ደመና ከተጋረዱ በሁዋላ
የሲና መጋቢዎች እስራኤል
መና ስለበሉ ፈንታ በክርስቶስ ላይ መከረዋልና ።
መልካሞችስ ለመልካሞች በእውነት ፍርድ ቢሆኑ
ላም በድካሙ ብድራት (ፈንታ) የቃና ወይንን በጠገበ
ነበርና ።
የስምንተኛዋ ዘመንም ልክ ቢደርስ
የራስ መሸፈኛ/ ፍቅር በእግር ተረከዝ ተጣለ ።

ም ስ ጢ ር

የበጎ አድራጎት ብድራት በጎ አድራጎት ሲሆን«እህል ላበደረ አፈር» እንዲሉ ፣ የበጎ አድራጊው ክፍያ ክፉ ስራ ሆነ ። እስራኤል

www.ethiopianorthodox.org

አምላካቸው ደመና ጋርዶ የሰማይ መና እየመገበ ከጠላቶቻቸው ጭቆና ቢያወጣቸው «በደጋ ቢሆን ነው እንጂ በበረሃ ቢሆን የሰማይ መናን ማዝነብና የእለት ውሃን ማፍለቅ አይቻለውም ነበር» አሉ ። በተጨማሪም መልካም ስራ ለሰሪው ቢሆን ፣ በብርድ ቀን በትንፋሹ ያሟሟቀው እንስሳ ስለበጎ አድራጎቱ የወይን መጠጥ ሊታደል (ሊጋበዝ) ይገባው ነበር ። ግን አልተደረገም ። ይህ ሁሉ የሆነው የራስ ባርኔጣ በነፋስ እንደሚወድቅ ፣ በስምንተኛው ሺህ ፍቅር ቢጠፋ ነው በማለት ባለቅኔው ቅኔያቸውን አመስጥረዋል ።

279 ዋዜማ

መራኁተ ሞት አወፈዮ
ለፀሐይ ብሩህ እደ ኤርምያስ መድኅን
ከመ ንስማዕ ውስተ መቃብሩ ድምፀ ኤልሳዕ ቀርን ።
ወበሳድሳይ ወርኅ ድኅረ ፅንሰ ዮሐንስ ዐይን
ኀበ አሐቲ ሀገር ገጸ ዕውራን
ተፈነወ ገብርኤል ብርሃን

ት ር ጉ ም

የኤልሳእ ነጋሪት ድምፅን
በመቃብር ውስጥ እንሰማ ዘንድ ለበራ
ፀሀይ/ የኤርምያስ እጅ አዳኝ የሞት መክፈቻዎችን ሰጠው።
ከዮሀንስ ፅንስ/ አይን በሁዋላም በስድስተኛው ወር
ወደአንዲት አገር/ የእውሮች ፊት
ገብርኤል/ ብርሃን ተላከ ።

ም ስ ጢ ር

ለኤርምያስ መራሁትን (መክፈቻ ቁልፎችን) እንደሰጠው አዳኝ ጌታ ለፀሀይ የሞትን መክፈቻ ሰጠው ማለት ፀሀይ የክርስቶስን እርቃን ለመሸፈን ክርስቶስ በተሰቀለ ጊዜ ጨለመ ማለት

ነው ። ቅዱስ ገብርኤልም ኤልሳቤጥ በፀነሰች በስድስተኛው ወር ወደገሊላ ሄዶ ማርያምን «በድንግልና ትወልጃለሽ» ብሎ እንዳበሰራት ለንጊኖስ የተባለ አንድ አይና ወታደር የክርስቶስን ጎን በጦር ቢወጋው የደሙ ፍንጣቂ የነካው እውሩ አይኑ በራለት ማለት በቅኔው ተመስጥሯል ።

280 ሥላሴ

ዘኮብቱ (ዐቃቤ ሰዓት)

መንግሥተ ሰማይ
ኀቤሁ ለጴጥሮስ እንዘ ቅርብት
ኢነጽረ ጴጥሮስ ኪያሃ ተሥዕሎተ መልክአ ብርሃን
እስከ ተፈጸመ በታቦር ማሕፀን ፤
ከመሰ ኢንበል እመ ይቀርብ መካን
ነጽሮ ቅሩበ ኢይሰእን ፥
ቀራንብት ለዐይን እንዘ ቅሩባን
ቀራንብተ ኢይኔጽር ዐይን ።

ት ር ጉ ም

መንግስተ ሰማይ
ወደጴጥሮስ የቀረበች ስትሆን
የመልክ ብርሃን መሳል በታቦር ማህፀን
እስከ ተፈፀመ ድረስ ጴጥሮስ እሷን አላየም ፤
ቦታ ቢቀርብ ቅርብ ማየት
አይሳንም እንዳንል ግን ፥
ቅንድቦች ለአይን ቅርቦች ሲሆኑ
ቅንድቦችን አይን አያይም ።

ሰዎች በፍቅር ቅርበት እንጂ በቦታ ቅርበት ሊጠያየቁና ሊተያዩ አይችሉም ። እንዲሁም ቅዱስ ጴጥሮስ የመንግስተ ሰማይ መክፈቻ የተሰጠው ሲሆን ዝንን ከፍቶ ሊገባባት አልቻለም ። የአካል ቅርፅ በማህፀን እንደሚፈፀም ጴጥሮስም የመንግስተ ሰማይ በር አርአያን በደብረ ታቦር አየ እንጂ ፥ በቦታ መቅረብማ ማየት ከተቻለ አይኖች ቅንድቦችን ያዩ ነበር በማለት ቅኔው ተመስጥሯል።

281 ሥላሴ

ዘገብረ ሥላሴ (መምህር)

አእላፍ የሐምይዎ
ለኪሩብ ካህን እንዘ ንጹሕ
ከመ እምኔሁ ተወልደ በሥጋ ተክለ ሃይማኖት መድኅን
ለውእቱ እስመ ይመስሎ በመልክአ ወሥን ።
ወትእምርተ ዝንቱ ተረክበ በኀበ ተክለ አብ ሕፃን
እመንገለ ፀጋም ወየማን ፥
ወከመ ኪሩብ ቀሲስ በሊሐ ልሳን ፤
ወመጠኑ ዘኪሩብ መጠን ።

ት ር ጉ ም

አዳኝ ተክለ ሃይማኖት
በስጋ ከርሱ እንደተወለደ
ንፁህ ሲሆን ኪሩብ ካህንን ወገኖች ያሙታል ፤
በመልክና በደም ግባት እርሱን ይመስለዋልና ።
የዚህ ምልክትም በስተግራና በስተቀኝ በኩል
በተክለ ሃይማኖት ህፃን ዘንድ ተገኝቷልና ፥
እንደ ኪሩብ ቄስም አንደበተ ርቱእ ነውና ፤
ልኩም የኪሩብ ልክ ነውና ።

www.ethiopianorthodox.org

እንዳንድ ካህን ንፁህ ሆኖ ሳለ ወገኖቹ ካህናት « የእገሌ ልጅ የርሱ ዲቃላ ነው በመልኩም በደም ግባቱም ፥ በአነጋገሩም በቁመቱም ይመስለዋል ፤ ይህ ቀረህ አይባልም » እያሉ ያሙታል ። እንዲሁም ፃድቃን የህፃኑ ምሳሌ የሆነውን ፃድቅ ተክለ ሃይማኖትን መልአክ ሳይሆን እንደ መልአክ ያዩታል ። ምክንያቱም ኪሩብ እንደሚባለው መልአክ በግራና በቀኝ ክንፎች ስላሉትና እንደኪሩብም አመስጋኝ ስለሆነ ነው በማለት ባለቅኔው ያስረዳሉ ።

282 ሥላሴ

ዘመን ኀዳጌ ኵሉ ፥
ወመንሥኤ ኵሉ ድኅረ ድቀት ፤
ተዋልጦ ንዴት ወብዕል ባሕቱ እንዘ ይሬኢ በዐይን
ባዕል በብዝኀ መዝገቡ ዘአልቦ ወሰን
ትምክህተ ልቡና ኢይግበር ፥ ወበንዴቱ ምኑን
ነዳይ ኢይብኪ ወኢይኀዝን ፤
አምጣነ ዘመን ያቴሕት ቤተ ብዑላን ፤
ወነዳየ ያነሥእ ዘመን ።

ትርጉም

ሁሉን የሚጥል ዘመን ነው ፥
ከውድቀት በሁዋላም ሁሉን አንሽ ዘመን ነው ፤
ነገር ግን የችግርና የሀብት መለዋወጥን በአይን ሲያይ
ባለፀጋ ወሰን በሌለው ሳጥን ብዛት
የልቡና ትምክህትን አያድርግ ፥ በተናቀ ችግሩም
ድሃ አያልቅስ አይዘንም ፤
የባለፀጎች ቤትን ዘመን ያዋርዳልና ፥
ድሃንም ዘመን ያነሳልና ።

ሽማግሎች ሲመርቁ « ዘመን ይስጥልኝ » ይላሉ ። እዝር እትና እትክልት የማበብ ፥ የማፍራትና የመድረቅ ጊዜ እንዳላቸው ለልማትና ለጥፋትም ጊዜ አላቸው ። ስለዚህ ነው ባለቅኔው «የሚጥልም ፥ የሚያነሳም ዘመን ነው» ማለታቸው ። ማጣትና ማግኘት እንደዘበኞች ሲፈራረቁ ስለሚኖሩ ፥ ባለፀጋው በሀብቱ ሊተማመንና ድሃውም በማጣቱ ተስፋ ሊቆርጥ አይገባውም ማለት በቅኔው ተመስጥሯል ።

283 መወድስ

ዘኀይሌ (አለቃ)

ማየ ዮርዳኖስ ተስዕረ እማዕርገ ጣዕሙ ፤
እንዘ ቤተ ከብካብ የሐውር አምጣነ ሰክረ በወይን
ወምርዐተ ገብረ በዘሊቀ ምርፋቅ ልሳን ፥
ወእንበለ መጠን ለእመ ሰክረ
ወድቀ በላዕለ ስድስቱ መሳብክት ዘእብን ፤
አእላፈ እስራኤል ጣዕማተ ወይን
አምጣነ በማይ ፈተነ ሕያወ ባሕርይ ጌዴዎን ።
ማይሂ ለእመ ሞተ ማእከለ መሳብክት ኵሎን
በወይን ኀፂቦሙ ቀበርዎ ጽሙዓን ፤
ወለፍትሐተ ማይ ሖረ ወይነ ቤተ ቃና ካህን
መዝሙረ ጣዕሙ ከመ ያንብቡ ሰብአ ቤተ ቃና መዘምራን።

ትርጉም

የዮርዳኖስ ውሃ /ካህን ከጣሙ/ ማእረግ ተሻረ ፥
ወደ ሰርግ ቤት ሄዶ በጠጅ ሰክሯልና
በመቀመጫ አለቃ እንደበትም መዳራትን አድርጓልና ፥
ያለመጠንም ቢሰክር
በስድስቱ የድንጋይ ጋኖች ላይ ወድቋልና ፤

www.ethiopianorthodox.org

የእስራኤል ጦረኞች የወይን ጣሞችን
አምላክ/ ጌዴዎን በውሃ ስለፈተነ ።
ውሃም በሁላቸው ጋኖች መካከል ቢሞት
የተጠሙ ሰዎች በወይን ጠጅ አጥበው ቀበሩት ፤
የቃና ቤት ሰዎች /መዘምራንም መዝሙር/ ጣሙን
ያነቡ ዘንድ የቃና ቤት ወይን/ካህን ለውሃ ፍታት ሄደ ።

ም ስ ጢ ር

በሰርግ ቤት ወይን ጠጥቶና ሰክሮ ሲዳራና በየድንጋዩ ላይ እየ ወደቀ የተገኘ ካህን ከስልጣኑ ይሻራል ። እንዲሁም የካህኑ ምሳሌ በስድስቱ የድንጋይ ጋኖች የተሞላው ውሃ ወደ ወይንነት ስለተ ለወጠ የውሃነቱ ጣም ቀረ ። ጌዴዎን የተባለው የእስራኤል መስ ፍን የእስራኤልን ጦረኞች በዮርዳኖስ ውሃ እንደፈተናቸውና ንቁ ዎቹን በዚህ ፈተና ለማወቅ እንደቻለ ክርስቶስ የውሃን ጣም የወይን ጣም አደረገው ። የሞተውንም በድን በውሃና በቅጠል እን ደሚያጥቡት የጋኑ ውሃ ወደ ወይንነት ተለውጠላቸው የተጠሙ ሰዎች ጠጡት ።

ደብተራዎች ዳዊት እየደገሙ የሞተውን ሰው እንደሚፈቱት የቃና ሰርግ ቤት ሰዎችም ወይኑን ሲጠጡት ጣሙን አደነቁ ማለት በቅኔው ምስጢር ተገልጧል ።

284 መወድስ

እስፍንተ ቀተልኪ ወኢቀተሉኪ
ንግሥተ ኀጣውእ ቅንአት ወለተ ቃየል ሕፃን
ወፍኀርተ ልሂቅ ኤሳው ዘሢበተ ርእሱ ተስናን ?
አኮኑ ፈጠርኪ በአኀዊሁ
ጽልመተ ቅትለቱ ለዮሴፍ ብርሃን ፤
ወእመ ሰምዑኪ ባዕዳን
ዐቃቤ አዘቅት አንበሩ ለእስካለ ኤርምያስ ወይን ፤
ዓዲ ኀበ ጸመው በሥርዐትኪ ክዱን

ክብረ ህላዌሁ ለማያዊት እንዘ ይትናገሩ አእባን ፣
ኀጠተ መና ፍትሐ ሰፈርኪ በመስፈርተ አይሁድ ልሳን
ተአስሮ አእዳው ለሆሣዕና ወተፈትሖ አእዳው ለበርባን ።

ት ር ጉ ም

የህፃን /ቃየል ልጅ የሆንሽ የሃጢአቶች ንግስት/ ቅንአት
የራሱ ሽበት ጠብ የሆነ የሽማግሌ /ኤሳውም እጮኛ የሆንሽ
ስንትን ገደልሽ ! አንችን አልገደሉሽም እንጂ ፤
የዮሴፍ/ ብርሃን
መገደል/ ጨለማን በወንድሞቹ ፈጥረሻልና ፣
ባእዶችም ቢሰሙሽ
ለኤርምያስ ወይን ፍሬ ምንጭ ጠባቂን አኑረዋልና (አስ
ቀምጠዋልና) ፤
ዳግመኛ ም በሽፍን ስርአትሽ ከደከሙ ዘንድ
የሰማያዊት ኑሮውን ክብር ድንጋዮች ሲናገሩ ፣
የእጆች መታሰር ለሆሳእና የእጆች መፈታት ደግሞ ለበር
ባን እንዲሆኑ
የፍርድ /መና ቅንጣትን በአይሁድ መስፈሪያ አንደበት
ሰፍረሻልና ።

ም ስ ጢ ር

እጮኛዋ የበዛ ልጃገረድ እጮኛዎችዋን ታጋድላለች ። እንዲ ሁም በሀጢአቶች ላይ የሰለጠነችና ጠበኛ ኤሳውን ያገበረችው (በወንድሙ በያእቆብ ላይ በጠላትነት እንዲነሳ ያደረገችው) የቃ የል ቅናት ብዙዎችን ስታጋድላቸው ትኖራለች ፤ እርሱዋን ግን ያሸነፋት የለም ። ቃየል አቤልን፣ ኤሳው ያእቆብን ፣ ዮሴፍንም ወን ድሞቹ እንዲበቀሉ አደረገች ።

ደግሞ ለወይን ፍሬ ጠባቂ እንደሚደረግለት ቅናት ኤርምያስን በኩስ አዘቅት ውስጥ አስጣለች ፤ ግኡዛን (የማይናገሩ የሴትና የወ ንድ ምልክት የሌላቸው) ፍጥረቶች ድንጋዮች እንኳ ለክርስቶስ ምስ

www.ethiopianorthodox.org

ጋና አቀረቡ ። ለእስራኤል የወረደ መና በመስፈሪያ እንደተሰፈረ የአይሁድ አንደበት ክርስቶስን ከማመስገን በቅናት ተከለከለ ። ቅናት መታሰርን ለክርስቶስ ፥ ከእስራት መፈታትንም ለወንጀለኛው በርባን እንዲፈረድ አደረገች በማለት ባለቅኔው የቅናትን አስከፊ ገፅታ በቅኔያቸው ምስጢር አመልክተዋል ።

285 ዕዝል ዕጣነ ሞገር

ዘድንቄ (አለቃ)

ዘራዔ ንባብ ይሰመይ ተክለ ሃይማኖት መድኅን ፤
አምጣነ ኮኖሙ ቃለ ለበሃማን
ወተከዕወ ዲበ ልብሱ ደመ ገጸ አቤል ወይን ፤
ወብዕለ ኪሩቤል ይሜንን
እምነ ብዑላን ኪሩቤል ዘዘለንታሆሙ ዐይን ፤
ተክለ አብ ለውሂበ ዐይን በውኁድ ምእመን ።

አሠረ ንጉሥ

መክሊተ ዕድሜ ተለቃሕ እምኤልያስ በመድሎተ
ዕዝራ ሐፂን
ከመ ሕዝብከ ይሑሩ መንገለ ፀጋም ወይምን
ምኒልክ ሳሙኤል አኃዜ ቀርን ፤
አምጣነ አንገሥኮ ለሳአል ፍሥሐ ዘመን ፥
ወቀተልኮ ለአጋግ ኀዘን ።

ትርጉም

አዳኝ ተክለ ሃይማኖት ነገር አባካኝ ይባላል ፤
ለዲዳዎች ቃልን (ንግግርን) ሆኗቸዋልና
በልብሱም ላይ የአቤል ፊት ወይን /ደም ፈሷልና ፥
ሁለንተናቸው አይን ከሆነ
ከኪሩቤል/ ባለፀጎች ይልቅ አይንን ለመስጠት
በጥቂት የታመነ ተክለ አብ የኪሩቤልን ሀብትም ንቋልና ።

አሰረ ንጉስ

ቀንድ (ስልጣን) ያዥ ምኒልክ/ ሳሙኤል ! ህዝብህ
ወደ ግራና ወደ ቀኝ እንዲሄዱ
በእዝራ/ ብረት ሚዛን ከኤልያስ
እድሜ /መክሊትን (ገንዘብን) ተበደር !
የዘመን ደስታ /ሳኦልን አንግሰሽዋልና
አጋግ/ አዘንንም ገድልሽዋልና ።

ምስጢር

ላገኘው ሁሉ የልቡን የሚያወራ ሰው ወሬኛ ይባላል ። በአንፃሩም ፃድቅ ተክለ ሃይማኖት በተወለዱ በሶስተኛው ቀን በእምላካዊ ተአምራት ተናገሩ ፥ በሁዋላም ዲዳዎችን አናገሩ ። በልብስም ላይ ሽቱ እንደሚርከፈከፍበት ልብሳቸው እንደ አቤል ደም ተናገረ ። ባለፀጋም የሌላውን ባለፀጋ ሀብት እንደሚንቅበት ፥ ሁሉንተናቸው አይን ብቻ ከሆነ ከኪሩቤል ይልቅ ተክለ ሃይማኖት በሁለት አይኖች ያዩዋቸውን የእውር አይኖች አበሩ ማለት በቅኔው ተመስጥሯል ።

ከዚህም ሌላ አንድ ሰው ከሌላው ባለፀጋ በብረት ሚዛን የተመዘነ ወርቅ እንደሚበደርና ቤተሰቦቹን እንደሚያስተዳድር ፥ « ምኒልክ ከኤልያስ እድሜን በእዝራ ሚዛን ተበደር » ማለት እንደ ኤልያስና እንደ እዝራ ህያው ሆነህ ኑር ! ግዛትህም በነጋሪትህ ይስፋፋ ማለት ነው ። ሳሙኤልም አጋግን ገድሎ ሳኦልን እንዳነገሰው ፥ «አፄ ምኒልክ ! ያዘነውን ሁሉ በዘመንህ ደስተኛ አደረግኸው» በማለት ባለቅኔው ለምኒልክ ዘመነ መንግስት ያላቸውን አክብሮት በአድናቆት ገልጠዋል ።

286 ሥላሴ

ዘእስክንድር (አፄ)

ምንት አገበረከ
ቍንፅለ ገዳም አንተ ቤተ አንበሳ በዊእ ?
ኢትሰምዕኑ ጥሕረቶ በአፍአ ?

www.ethiopianorthodox.org

እስመ እምኅቤየሰ ተጋንዮትከ ጠፍአ
አንበሳ በኀይሉ እምድኅረ ሞአ ፤
ኅድግሰ ዘለከ ብዕዐ
ጽንሖ ለእሳት ከዊነከ ብርዐ ።

ት ር ጉ ም

አንተ የገዳም (የዱር) ቀበሮ !
ወደ አንበሳ ቤት ለመግባት ምን አስገደደህ? (አስደፈረህ ?)
በውጭ አጫጯሁን አልሰማህምን ?
አንበሳ በሀይሉ ካሸነፈ በሁዋላ
ከኔስ መለማመጥህ ጠፋ እኮ ፤
እንግዲህ ወዲህስ ያለህን ምስጋና ተውና
ብር (ገለባ) ሆነህ እሳትን ቆየው ።

ም ስ ጢ ር

ቀበሮው በአንበሳ ቤት ገብቶ ከተገኘ አንበሳው ይሰባብረዋል። እንዲሁም ደቀ እስጢፋ በቀበሮው ሲመሰል አፄ እስክንድር የአንበሳው ምሳሌ ሆነዋል ። ምክንያቱም ደቀ እስጢፋ የአፄ እስንድር ባለሟልና ጓደኛ ሲሆን በንግስቲቱ ታምቷልና ። ከዚህም ሌላ እሳት የበላው ገለባ ድራሹ እንደሚጠፋም ደቀ እስጢፋ እምነቱን በማጉደሉ የነፍስ ጉዳት ጭምር ይፈረድበታል ማለት በቅኔው ተመስጥሯል።

287 መወድስ

በዐጸደ ረኃብ ያንሶሱ እግረ ተዋርዶ
እምጣነ ዳዊት አተወ መቅደሰ ውሳጤ ወአፍአ ፥
ለአዕርጎ መሥዋዕት ጥዑም እንተ ለካህናት ተሠርዐ
ወሰሎሞን ጥቀ እንዘ ባዕል
እምአግብርተ ቤቱ ሰአለ መብልዐ ፥
በአምሳለ ነዳይ አልዓዛር
እስመ ተወከፈ ረኃበ እምዘርዐ ዳዊት ዘመጽአ ።
ረኃብሂ ምውተ ነፍስ እመ በሥጋ ተንሥአ

ሰማዒ እዝነ ሕፃን ነገረ ኒቆዲሞስ ኢያጽምዐ ፤
በግዕተ ዮርዳኖስ ብእሲተ ለእመ ረኃብ ሦዐ
ሕፃን እምድኅረ ልህቀ ውስተ ከርሠ እሙ እምጣነ ገብአ።

ት ር ጉ ም

የመዋረድ እግር በራብ /ቦታ ይመላለሳል ፤
ለካህናት የተሰራ ጣፋጭ መስዋእትን ለማሳረግ
ዳዊት በውጭና በውስጥ መቅደስ ገብቷልና ፥
ሰሎሞንም በጣም ባለፀጋ ሲሆን
ከቤቱ አገልጋዮች መብልን ለምኗልና ፥
በድሃ አልአዛር እምሳል
ከዳዊት ዘር የመጣ ራብን ስለተቀበለ ።
የነፍስ ሟች/ ራብም በስጋ ቢነሳ
ሰሚ የህፃን ጆሮ የኒቆዲሞስ ነገርን አላዳመጠም ፤
የዮርዳኖስ በግ/ሴትን ራብ ቢሰዋ
ህፃን ካደገ በሁዋላ በእናቱ ሆድ ውስጥ ገብቷልና ።

ም ስ ጢ ር

አንድ እረፍት የፈለገ ሰው በአትክልት መካከል እየተመላለሰ ንፁህ አየር ተቀብሎ እቤቱ እንደሚገባ ሁሉ ውርደት በራብ ምክ ያት ይመጣል ። ራብ ዳዊትን ለርሱ የማይገባውንና ለካህናት የሚገ ባውን መስዋእት እስከ መብላት አደረሰው ። በጣም የበለፀገ ሰሎሞ ንን እንኳን ድንገተኛው ራብ ከቤቱ አገልጋዮች መብልን አስለመ ነው ። ኒቆዲሞስ «ህፃን ካደገ በሁዋላ ወደእናቱ ሆድ ሊገባ አይች ልም » ያለው ነገር ታበለና ራብ የጠናባት እናት ልጁዋን በላች ማለት በቅኔው ተመስጥሯል ።

ታ ሪ ክ

ሰሎሞን አንበሳ ወደብ (መፀዳጃ ቤት) ወጥቶ ሲመለስ ሌላ እርሱን ተመስሎ በዙፋኑ ስለተቀመጠበት የእልፍኝ አሽከሩ ከበር መልሶት በገዛ ከተማው ሶስት ቀን ያህል ለምኗል ይባላል ። ይህም

www.ethiopianorthodox.org

የሆነበት ምክንያት ከእለታቱ በአንዱ ቀን ሰሎሞን አንድ የራበው ድሃ ሲለምን አይቶ «ምንድን ነው?» ብሎ ጠየቀ ። ቤተሰቦቹም የተራበ ለማኝ ነው አሉት ። እርሱም « ራብ ምንድነው?» ብሎ ጠይቆ ነበርና እንዲቀምሰው እግዚአብሄር ይህን ችግር እንዲደርስበት አደረገ ተብሎ ይተረካል ።

288 መወድስ

በይነ ምንት ኀፍሩ ነቢያተ ሕግ ?
እምጣነ እምዓለም ተኀጥኡ ድኅረ ጸውዑ እግዚአ
እንዘ ይረድኦሙ ኤልሳዕ በነሢአ ልሕኵት ዘመጽአ ።
ወይኤዝዝ ዮሴፍ መገብተ ቤቱ
ለአስተዳልዎ ሠናየ ጽዋዐ ፤
ወከመ ያሠኒ ቤተ መርዓ
ምስለ መሰንቆሁ ዳዊት እማእከሎሙ ተንሥአ ።
በዓሎሙሂ ትንቢተ ሕግ ለእመ ኮነ ርቱዐ
ኢኀጥኡ ለተጠብሖ ላሕመ ወበግዐ ፤
ለተሣይጦ ላሕም ሄኖክ እምጣነ እምገዳም ወፅአ
ወበይነ በግዑ ኢሳይያስ ቃለ ኢያውሥአ ።

ት ር ጉ ም

የህግ ነቢያት ስለምን አፈሩ ?
ገንቦን በመያዝ የመጣ ኤልሳእ እየረዳቸው
ጌታን ከጠሩ በሁዋላ ከአለም ታጥተዋልና ።
ዮሴፍም የቤቱን መጋቢዎች መልካም
መጠጫን ለማዘጋጀት ያዝዛል ፤
የሙሽራ ቤትንም ያሳምር ዘንድ
ዳዊት ከመሰንቆው ጋር ከመሃላቸው ተነሳ ።
በአላቸው/ የህግ ትንቢትም የተቃና ቢሆን
ለመታረድ በግና ላምን አላጡም ፤
ሄኖክ ላምን ለመግዛት ከገዳም (ከጫካ) መጥቷልና
ስለበጉም ኢሳይያስ ቃልን አልመለሰምና ።

ም ስ ጢ ር

ያላቅማቸው ጌታ ሰውን ለግብዣ የጠሩ ጋባዦች በተጠሪው ፊት ቀርበው ለመጋበዝ ያፍሩና ውጭ ለውጭ ይላሉ ። ስለወልድ ወደዚህ አለም መምጣት ሲግልጹና ሲተነቡ የኖሩ ነቢያትም ወልድ ስጋን በለበሰበት ዘመን አልተገኙም በሞት ተለዩ ። ደግሞ በድግስ ቀን የደጋሹ ረዳት መጠጡን በገንቦ እንደሚያቀርብ ነቢዩ ኤልሳእ ቅድስት ማርያምን በገንቦ መስሎ ተናገረ ። ሌላውም የጠላ መጠጫ እቃ ለማዘጋጀት ቤተሰቦቹን እንደሚያዝ እርሱዋ (ማርያም) በዮሴፍ ፅዋ ተመሰለች ። የሰርግ ቤትንም ለማድመቅ ከተጋባዦች መካከል አንዱ እንደሚነሳና በመሰንቆ እንደሚዘፍን በዳዊት መሰንቆም ድንግሊቱ ተመሰለች ። ደጋሾች ሀብት ያላቸው ከሆኑ ለድግሱ የሚታረድ በሬና በግ እንደሚገዙ ትንቢታዊ ምሳሌም ልዩ ልዩ በመሆኑ ፣ ክርስቶስ በኢሳይያስ ትንቢት በሚታረዱ በሬና በግ ተመሰለ ማለት በቅኔው ተመስጥሯል ።

289 ዕዝል ክብር ይእቲ

ሚካኤል ኀዘንከ ለርኁባን መጠነ ዓመታት አርብዓ ፤
ወበተአዝዞ ከረይከ መቃብረ ሙሴ ኀቡአ ።
ባዕልሰ ይትፌሣሕ ሶበ ዜና ረኃብ ሰምዐ ፤
ወመቃብረ ይከሪ ለወርቁ እንዘ በድነ ቢጹ በአፍአ ።

ት ር ጉ ም

ሚካኤል ! ለተራቡ አርባ አመታት ያህል አዘንህ ፤
በመታዘዝም ድብቅ የሙሴ መቃብርን ቆፈርህ ።
ባለፀጋ ግን የራብን ወሬ በሰማ ጊዜ ይደሰታል ፤
የጓደኛው በድንም በውጭ ሳለ ለወርቁ መቃብርን ይቆፍራል።

www.ethiopianorthodox.org

ም ስ ጢ ር

ቅዱስ ሚካኤል እስራኤልን በሙሴ አማካይነት ከግብፅ አውጥቶ እየመራቸውና መናን እየመገባቸው አርባ ዘመን ሙሉ አብሯቸው እንደተጓዘ ፣ አንዳንድ ርህሩህ ሰው ብዙ ጊዜ ራብተኞችን ሲያበላና ሲያጠጣ የሞተውንም ወሰንተኛ (የሌላ አገር ሰው) ሲቀ ብር ይኖራል ። ሌላው ጨካኝ ግን ዘመኑ የራብ ዘመን ሲሆንለት ብርን ለማፈስ ይደሰታል ፤ ድሃውም በራብ ሞቶ በድኑ በውጭ ወድቆ እያየ ፣ የሞተውን ድሃ በመቅበር ፈንታ ወርቁን በመሬት ውስጥ ይቀብራል በማለት ባለቅኔው የባለፀጎችን ጭካኔ በቅኔያቸው ምስጢር አመልክተዋል ።

290 መወድስ

ገሠጽኮ ለዮናስ በቀስታመ ባሕር
ኅበ ኢዘርዐ ሰብከተ ኀጠተ ቃሉ ዘራዒ
በምድረ ነነዌ ፀርከ በገራህተ እዝና ሰማዒ ፣
ወበቃለ ረኃብ ተዛለፍኮ
ለዘኢኀዘነ ኤልያስ ቀናኢ
በእሳተ ረኃብ እንዘ ያውዒ
ዙሎ ገዳመ ቤተ አክዓብ ገፋዒ !
አኮኑ አምላኩ ፍቅር ! እንዘ ነደ እሳት በላዒ
ትቄርር ከመ ማይ ድንጋጼ ኀጥአን ሶበ ትሬኢ ፣
ለገብርከኒ ዓለም በበትረ መከራ በቃዒ
ተግሣጸ ውሉድ ትጌሥጽ ወኢትሬእዮ ከመ ጸላኢ ።

ት ር ጉ ም

በጠላትህ /ነነዌ ምድር ሰሚ
ጆሮዋ/ እርሻ የዘሪ ቃሉ ቅንጣት/ ስብከትን
ካልዘራ ዘንድ ዮናስን በዱላ /ባህር ቀጣኸው ፣
ገፊ የሆነ የአክአብ

www.ethiopianorthodox.org

ወገን /ጫካውን ሁሉ
በእሳት /ራብ ሲያቃጥል
ያላዘነ ቀናተኛ ኤልያስንም በቃል/ ራብ ዘለፍኸው ፤
የፍቅር አምላክ ! አቃጣይ የእሳት ነዲድ ስትሆን
የሀጢአተኞችን ድንጋጤ ስታይ እንደውሃ ትቀዘቅዛለህና፣
አገልጋይህ/ አለምንም በጠቃሚ መከራ /በትር
የልጆችን ቅጣት ትቀጣዋለህና እንደጠላትም አታየውምና።

ም ስ ጢ ር

እርሻ አርሶ ዘር እንዲዘራ ያዘዘው አንደኛው ልጁ ትእዛዙን ሳይፈፅም ሲቀር አባቱ ተቆጥቶ በሸመል ይመታዋል ፤ ደግሞ በሬዎቹን ውሃ እንዲያጠጣቸው ያዘዘው ሌላው ልጁ የታዘዘውን ሳይፈፅም ሲቀርና እንኩቶም ሲያነኩት የጫካውን ሳር ሲያቃጥለው በቁጣ ቃል ይዘልፈዋል ።

እንዲሁም በአንፃሩ ዘር ያልዘራው ልጅ ምሳሌ የሆነው ነቢይ ዮናስ ነነዌን አልሰብክም በማለቱ በባህር ውስጥ እንዲሰጥምና በአሳ አንበሪ ሆድ እንዲዋጥ አደረግኸው ። በሬዎችን ያላጠጣው ልጅ ምሳሌ የሆነውን ነቢይ ኤልያስንም እስራኤልን በራብ ስላ ንገበገባቸውና ስላላዘነላቸው እንደህዝቡ እንዲራብና እንዲጠማ ምግቡን አስቀረህበት የሚጠጣበትንም ምንጭ አደረቅህበት ። በቁጣ የተናደደውን ያህል ልጆቹ ይቅርታ እየጠየቁ ሲቅለበለቡ በት አባት ከቁጣው እንደሚበርድ ፣ በሀጢአተኞች ድንጋጤ ጊዜ መአትህን በምህረት ቁጣህን በትእግስት ትመልሳለህ ማለት በቅ ኔው ተመስጥሮበታል ።

291 ሥላሴ

ፍናዊነ ብዙኃት
በከመ ብዙኃት አህጉሪነ ፤
ባሕቱ በጽዮን እመ ይከውን ጉባኤ

አህጉር ክልኤቱ ወፍናው ክልኤ ።
ወጊዜ ምሳሐ ለጽዮን ከመ ኢንሕሚ ጸዋዔ
ዙሉ ይጼዋዕ ጊዜ ትንሣኤ ፤
ባሕቱ ይከውን በዝንጋዔ
ኢበላዒ ዘትካት በላዔ ።

ት ር ጉ ም

አገሮቻችን ብዙ እንደሆኑ
መንገዶቻችን ብዙዎች ናቸው ፤
ነገር ግን በፅዮን ስብሰባ ቢሆን
አገሮች ሁለት ናቸው ፤ መንገዶችም ሁለት ናቸው ።
በፅዮን ምሳም ጊዜ ጠሪን እንዳናማ
ለትንሳኤ ጊዜ ሁሉ ይጠራል ፤
ነገር ግን በመርሳት የቀድሞ
ተራቢ በላተኛ ይሆናል ።

ም ስ ጢ ር

በዚህ አለም አገሮችና መንገዶቻቸው ብዙዎች ናቸው ። ለወዲያኛው አለም (ለእለተ ምፅአት) ጉባኤ ግን ሰፊ ቦታና መንገድ የሉትም ቦታዎቹም መንግስተ ሰማይና ገሃነም ብቻ ናቸው ፡ መንገዶችም ህይወትና ሞት ብቻ ይሆናሉ ። የሞተው ሰው ሁሉ መንገድ መንገዱን ለመሄድ ቢነሳ የበላው እንዳልበላ ፤ ያልበላውም እንደበላ ይሆናል በማለት ፤ ቀድሞ በድሃና በሃብታም መካከል ይታይ የነበረው ልዩነት ከሞት በሁዋላ የሚስተካከል መሆኑን ባለቅኔው በቅኔያቸው ምስጢር ገልጠዋል ።

292 ሥላሴ

ሰሚዕየ ኢይሰምዓ
ለመንግሥተ ሰማይ መዝሙረ ዕንቍ
ዘአውታሪሃ ሕማም ወድኅንፃሃ ተገፍዖ ፤

www.ethiopianorthodox.org

እስመ ተድላ ሥጋ ለሥጋየ ሞአ ፡
ባሕቱ ጴጥሮስ ብእሴ ብዙኅ ተበፅዖ
አፍቀረ ሞተ ዘይጸልእ ፡
ወእንዘ ለድምፃ ጳውሎስ ያጸምዖ
ኢያእመረ ከመ ሰይፍ በልዖ ።

ት ር ጉ ም

አውታሯ መከራ
መቃኛዋም መገፋት የሆነ
መንግስተ ሰማይ/ የእንቁ መዝሙርን ሰምቼ አልሰማትም፡
የስጋ ምቾት ስጋየን አሸንፎታልና ፡
ነገር ግን ጴጥሮስ/ የብዙ ምስጋና ሰው
የሚጠላው ሞትን ወደደ ፡
ጳውሎስም ድምፁዋን ሲሰማ
ሰይፍ እንደበላው አላወቀም ።

ም ስ ጢ ር

አሳቡ ወደሌላ የተሰማራበት ሰው እያለ እንደሌለ ስለሚሆን ሌላው የሚጫወተውን ነገር ልብ አይለውም ። እንዲሁም የዚህ አለም ተድላና ደስታ ያሸነፈው አለማዊ መንግስተ ሰማይን ለመውረስ የሚያስችለውን ስራ ከመስራት ወደሁዋላ ይላል ። አሳቡ የተሰበሰበለት ሰው ግን ጓደኛው የሚነግረውን ከመጀመሪያ እስከ መጨረሻ ልብ እንደሚል ፡ በመንግስተ ሰማይ ፍቅር የተነደፈ ጴጥሮስ በህይወት ኖሮ ከመንግስተ ሰማይ ውጪ ከመሆን ስለርሷ መሞትን መረጠ ። እንዲሁም ጳውሎስ ስለርሷ (መንግስተ ሰማይ) በሰይፍ መቆረጡን ከመቆረጥ አልቆጠረውም ይላሉ ባለቅኔው ።

293 መወድስ

ዘደስታ (መምህር ዋሸራ)

ኢወለጠ ብነ ጣዕመ ርኅራኄከ
ምረረ ልሳን ወአፍ ሐሞት ዘትበልዖ ፤
እስመ ለመሪር ሐሞት ጣዕመ ቃልከ አጥፍአ
ምሕረትከ እምድኅረ አዕበዮ ለዮሴፍ ተገፍዖ ።
ወአመ ገፍዕከ ይረድኦ
ለጸላኢከ ቀኖት ውስተ እዴከ አግብኦ ።
አሠነይከሂ ሕብረ ገጽከ በመጽሔተ አይሁድ ተጸፍዖ
ለክሂል ነውረ ዚአከ እመኒ ኢይከልኦ ፤
ወእምርእስከ ኢውኅዘ ዘተቀባዕከ ተኲርዖ
ፀሐይ አምጣነ አልቦ እንዘ ለርእስከ ትትቀብዖ ።

ት ር ጉ ም

የምላስና የአፍ ምሬት
የሆነ የበላኸው አሞት የርህራሄህን ጣም አልለወጠብንም ፤
ምህረትህ ዮሴፍ/ መገፋትን ከፍ ካደረገው በሁዋላ
መራራ አሞትን የቃልህ ጥፍጥና (ጣም) አጥፍቶታልና ።
ግፍህም ቢረዳው
ጠላትህ ችንካርን በእጅህ ጣለው ።
መቻል/ ነውርህን ምንም ባይከለክለው የፊትህን መልክ
በአይሁድ መስታወት/ ጥፊ መመታት አሳመርህ ፤
የተቀባኸው ቅቤ/ መመታትም ከራስህ አልፈሰሰም
ራስህን ስትቀባው ፀሀይ የለምና ።

ም ስ ጢ ር

በብዙው ወተት ጠብታ ውሃ ቢቀላቀልበት የወተቱን ጣም ሊለውጠው አይችልም ። እንዲሁም ክርስቶስን አይሁድ መራራ አሞትን ቢያጠጡትም «አባት ! ይቅር በላቸው ፤ በማያውቁት ይሰ

ራሉና» ብሎ ለሰቃዮች ይቅርታን በመለመን ለሰው መራራቱን አልተወም ፤ በደሉንም በይቅርታው ሸፈነው ። የግብፅ ንጉስም ዮሴፍን ከፍ ከፍ እንዳደረገው እንዲሁም የክርስቶስ ይቅርታው መገፋትን እንዲታገስ አደረገው ። መገፋትም ጠላትን በተገፊው እጅ እንደሚጥለው ፤ ክርስቶስም መገፋቱን መታገሱ እጆቹን በችንካር እንዲቸነከር አደረገው ።

ፊትንም በመስታወት ተመልክቶ መልክን እንደማሳመር የክርስቶስም ፊቱ በአይሁድ እጅ ተፀፋ (በጥፊ ተመታ) ። የሰው ፊትም ምንም በመስታወት ቢታይ ጥንቱን በተፈጥሮው ያለበት ሳካ (ጉድለት) አይወገድም ። እንዲሁም ክርስቶስ ምንም በከሃዲው እጅ ቢጠፈጠፍ ችሎታውን በብስጭት አልቀነሰውም ። ፀሀይን ደመና በጋረደው ጊዜ ቅቤ የተቀባ ሰው ቅቤው ከራሱ አይፈስበትም ። ክርስቶስም በመስቀል ላይ ሳለ ራሱን በዘንግ ተመታ ፤ ፀሀይም የክርስቶስን እርቃኑን ለመሸፈን ጨለመ በማለት ቅኔው ተመስጥሯል ።

294 ሕንጼሃ

ዘደስታ (አለቃ ፣ ዘጋይንት)

ዮሐንስ መኑ ከማከ ?
እስመ በሰማይ ወበምድር ሀሎከ ።

ት ር ጉ ም

ዮሀንስ እንደአንተ ያለ ማነው ?
በሰማይና በምድር አለህና ።

ም ስ ጢ ር

አንድ ሰው በዚህም በዚያም ስሉጥ (ሁለ ገብ) ሲሆን «እንደ አንተ የተመቸው ማን አለ ? በሁሉም አለህበት » ይባላል ። በአንፃሩም «ከሴቶች ከተወለዱ ልጆች ዮሀንስን የሚበልጠው የለም »

www.ethiopianorthodox.org

በተባለው መሰረት መጥምቁ ዮሀንስ በክርስቶስ ምክንያት አንገቱን ተቆርጦ ፡ ራሱ በክንፍ ወደሰማይ ሲወጣ ከአንገቱ በታች በምድር ላይ ቀረ ማለት በቅኔው ተመስጥሯል ።

295 ዘእምላኪየ

ፀሐይ ወወርኅ ነዳያነ ሥጋ ተሀወኩ
ሶበ ሞተ ብዑለ ኵለንታ ለሄኖክ እምላኩ ፤
እምጣነ እምዝኩ ልብሶሙ ወሲሳዮሙ እምዝኩ ።

ት ር ጉ ም

የሁለንተና (በሁሉም) ባለፀጋ/ የሄኖክ አምላኩ
በሞተ ጊዜ ፀሀይና ጨረቃ/ የስጋ ድሆች ታወኩ ፤
ልብሳቸው ከርሱ ነውና ምግባቸውም ከርሱው ነውና ።

ም ስ ጢ ር

በልብስ ፡ በጉርስ የሚረዳቸው ባለፀጋ ሲሞት ድሆች በልቅሶው ይብላላሉ (ይተራመሳሉ) ። በአንፃሩም ክርስቶስ በመስቀል ተሰቅሎ ሲሞት ፀሀይ ጨለመ ፡ ጨረቃም ደም ሆነ ፤ ተፈጥሯቸውና ፍርርቃቸውም በርሱ ስልጣን መሆኑ ታወቀ ማለት በቅኔው ምስጢር ተገልጧል ።

296 ዋዜማ

ዘአይቴሁ (መ.ጋቢ. ፡ ዘደብረ ወርቅ)

ኢተሐውር ማዕቀብ አልፋ
በምክረ ረሲዓን ዕፀው ፡ እምጣነ ለዕዝራ ሐሰውኮ ፣
ወለባሕር ዘእንበለ ጸብእ [illegible] ረሰይኮ ፤

እስከነይቤ አጽፍከ ዘበአምሳለ ንስር ፈነውኮ
አይቴኑ ባቢሎን ኢያሪኮ ?
ወአይቴኑ ዳንኤል ተሀውኮ ?

ት ር ጉ ም

ማእቀበ አልፋ (ኤዎስጣቴዎስ) !
በዝንጉዎች እንጨቶች ምክር አትሄድም ፤ እዝራን አስ
ተባብለኸዋልና ፤
ባህርንም ያለጠብ መንገድ አድርገኸዋልና ፤
በአሞራ አምሳል የላክኸው አጥፍህ
ባቢሎን/ ኢያሪኮ ወዴት ነው ?
ዳንኤል/ መታወክስ ወዴት ነው ? እስኪል ድረስ ።

ም ስ ጢ ር

ብልህ ሰው በግብዞች እንደማይታተለልና ወደክፉ አድራጎት እንደማይሄድ ሁሉ ማእቀበ አልፋ የተባሉት አባ ኤዎስጣቴዎስ የእዝራ ሱቱኤልን ምሳሌ አላፀደቁለትም ።

እዝራ ሱቱኤል « እንጨቶች ተሰብስበው ባህርን በጦርነት ድል ነስተን ቦታውን እንውረሰውና ግዛታችንን እናስፋፋ ፤ የባህር ማእበሎችም በበኩላቸው ተሰበሰቡና የምድረ በዳ እንጨቶችን ነቃቅለን ቦታቸውን ለራሳችን እናስፋፋው ብለው በእንጨቶች መከሩባቸው ። እሳት በድንገት ተነስቶ እንጨቶቹን በላቸው ፤ የባህር ማእበሎችንም የአሸዋ ግድብ አስቀራቸው ። ስለዚህም የሁሉም ምክር ከንቱ ሆነ» ብሎ ነበርና አባ ኤዎስጣቴዎስ እንደ እንጨቶች የኢያሪኮን ባህር ማእበል ለማስለቀቅ ሳይፈልጉ በሰላም ተሻገሩ ።

ደግሞ ነቢይ እንባቆም «ባቢሎን ወዴት ነው ? ዳንኤልስ ወዴት ነው? » ብሎ ቅዱስ ሚካኤልን እንደጠየቀው ሁሉ ፣ እንደ ንስር አሞራ ያከነፈፈ (በሁለት ወገን የተዘረጋ) የኤዎስጣቴዎስ

www.ethiopianorthodox.org

አፅፍ (ከቆዳ የተሰራ ካባ መሳይ ልብስ) ኢያሪኮን እንደሌለ አደረገው ፥ መታወክን አጠፋ ፤ በባህር መታወክ መስጠምንም አስቀረ በማለት ቅኔው ተመስጥሯል (እዝ. 2፥13)።

ታ ሪ ክ

እንባቆም የተባለው ነቢይ በኢየሩሳሌም ይሁዳ ለእህል አጫጆች ምሳቸውን ይዞ ሲሄድ ፥ ሚካኤል የተባለው መልአክ «ይህን ምሳ በባቢሎን ላለው ለዳንኤል ውሰድ» አለው ። በዚህ ጊዜ «ባቢሎን ወዴት ነው ? ዳንኤልስ ወዴት ነው ? አወስድለት ዘንድ» በማለት ጠየቀው ። ስለዚህ ሚካኤል በራሱ ጠጉር አንጠልጥሎ ወስደውና ዳንኤል ወዳለበት ቦታ አደረሰው ። በዚያም ዳንኤል ምሳውን ተመግቦ ሲያበቃ ከተረፈው ምግብ ጋር መልሶ ወደመጣበት አድርሶታል (ዳን 12፥1—2 ። ድርሳነ ሚካኤል ግንቦት 12)።

በክርስትና ማእቀበ እግዚእ (ማእቀበ አልፋ) በተፀውኦ ስማቸው ኤዎስጣቴዎስ የተባሉት ኢትዮጵያዊ ፃድቅ የክርስቶስ ሞአና የስነ ህይወት ልጅ ናቸው ። በትውልድ ስፍራቸው በሀማሴን ተምረው የቅዱሳት መፃህፍት መምህር ለመሆን በቅተዋል ።

አባ ኤዎስጣቴዎስ የእናታቸው ታላቅ ወንድም አባ ዘካርያስ ከነበሩበት ገዳም ገብተው ስርአተ ምንኩስናን ፈፅመዋል ። ዲቁናና ቅስና ተቀብለው ሲያገለግሉ በትምህርታቸውና በትሩፋታቸው የገዳሙ መነኮሳት ያደንቋቸው ነበር። ስለቀዳሚት ሰንበትና ስለእሁድ ሰንበት እኩልነት አስተምረዋል ።

እኒህ ፃድቅ በኢትዮጵያ ስለሁለቱ ሰንበታት (ቅዳሜና እሁድ) አከባበር ክርክር ስለተነሳ ወደ እስክንድርያው ፓትርያርክ ወደአባ ብንያሚን ሁለተኛ (1327—1338) ሄደዋል ። ከዚያም ወደ ኢየሩሳሌም ወርደው ቅዱሳት መካናትን ተሳልመው ወደ አርማንያ ጉዟቸውን ቀጥለዋል። የኢያሪኮ ባህር መርከበኞች እርሳቸውንና ደቀ መዝሙሮቻቸውን እናሻግርም ስላሉ ፃድቁ የለበሱትን አፅፍ በባህሩ ላይ ዘርግተው ከነደቀ መዝሙሮቻቸው ተሳፈሩ ። ከመካከላቸውም አንድ ደቀ መዝሙር ብቻ ሲሰጥም የቀሩት በደህና ተሻግረው ወደ አርማንያ ገብተዋል ።

አባ ኤዎስጣቴዎስ በአርማንያው ሊቀ ጳጳሳት ፈቃድ በአርማንያ የወንጌል ስራቸውን ቀጥለው በስብከታቸውና በሰሩት ተአምር አህዛብን ወደ ክርስትና መልሰዋል ። እኒህ ኢትዮጵያዊ ፃድቅ በአርማንያ እንዳሉ አርፈው በክብር መቀበራቸው ተፅፏል (ስንክ. መስከረም 18)።

297 ሥላሴ

ዘተክለ ሃይማኖት (አቤቶ)

ከራማተ ዕፖራ
ሐሰወ ኖኅ ነቢየ ጊዜ ፡
ወትትገፈታዕ በነደ በላዒ ማዕደ መወልጥ ነነዌ
ጽድቀ ብሂሎቱ ለዮናስ ሕሳዌ ።
ከመ ትኩኑ አምላከ ባሕቱ ሀለወከሙ ህላዌ
ዘይቤ ዕቤረ ወአረጋዌ
እስመ ኮነ ሥጋ አምላከ ማሕየዊ ፡
ኢሐሰወ ነቢይነ አርዌ ።

ት ር ጉ ም

ሃያ ዘመንን
የጊዜ ነቢይ ኖህ አበለ ፡
የለዋጭ ማእድ ነነዌ በእሳት ትገለባበጣለች
የዮናስ የማለቱ እውነትም ውሸት ሆነ ።
ነገር ግን ባልቴትንና ሽማግሌን አምላክ
ትሆኑ ዘንድ ህልውና አላችሁ
ያለ ነቢያችን አውሬ አላበለም ፡
ስጋ አዳኝ አምላክን ሆኗልና ።

ም ስ ጢ ር

አምላክ የጥፋት ውሃን በመቶ ሃያ ዘመን እንደሚያዘንብ ለወዳጁ ለኖህ ነግሮት ነበር ። ኖህም ይህንን ለህዝቡ አስረድቶ

www.ethiopianorthodox.org

ሳለ የጥፋቱ ውሃ መቶው ዘመን ሲሞላ ዘነበ ። ለህዝቡ የተናገረው መቶ ሃያ ዘመን አልሆነም ። ስለዚህ ኖህ ሃያ ዘመንን አበለ ተብሏል ።

እንዲሁም ነቢይ ዮናስ «ታላቅ አገር ነነዌ እስከ ሶስት ቀን ድረስ በሰማይ እሳት ትገለባበጣለች » ብሎ ለከተማይቱ ህዝብ ሰብኮ ነበር ። ግን ህዝቡ ከእነንጉሱ ንስሃ ገብተው ስለፆሙና ስለፀለዩ የሰማይ እሳት በአየር ታይቶ ተመልሶላቸዋል ፤ ስለዚህም ዮናስ አባይ መስሎ ተገኝቷል ። እባብ አልዋሸም ማለት ግን «እፀ በለስን ብትበሉ አምላክ ትሆናላችሁ» በማለት የተናገረው ከአዳምና ከሄዋን ዘር ከቅድስት ማርያም የተገኘ ስጋ በመለኮት ተዋህዶ አምላክ ሆነ መባሉ እንደሆነ ባለቅኔው ያስገነዝባሉ ።

298 መወድስ

በመስፈርተ ሰሎሞን ነሥአ ሥንቀ ኢተዐውቆ
ገብረ መርዓዊ ዘሠምረ ሐዊረ ሥቃያት ፍናው ፤
እስመ በደዌ ተሰብረ ሥነ መልክኡ ማኅው ፤
ዳንኤል ልቡናሁ
እንዘ ለተሀውኮ አንበሳ ምጥው ።
ወለሥጋሁ ፈትለ ሜላት
ተካፈልዋ ሰረቅት ዕፄያት በመዳልው ።
ኀበሂ ተረክበ ትዕግሥተ ዕፄ ልብው
የዋሃን አጸብዒሁ አምለኩ በዕፀው ፤
ወእኮ ምኑን በኀቤሆሙ ለአዕይንቲሁ አበው
ሐና ዘወለደቶ ሳሙኤል ሰቆቃው ።

ት ር ጉ ም

ሲቃዮች/ መንገዶችን መሄድ የወደደ ገብረ መርአዊ
ስንቅ /አለመታወቅን በሰሎሞን መስፈሪያ ወሰደ ፤
የመልኩ ውበት/ ብርሌ በደዌ (በህማም) ተሰብሯልና
ዳንኤል/ ልቡ

www.ethiopianorthodox.org

ለመታወክ/ አንበሳ የተሰጠ ሲሆን ።
የሀር ፈትል /ስጋውንም
ሌቦች /ትሎች በሚዛን ተካፈሏት ።
የልበኛ/ ትል ትእግስትም ከተገኘ ዘንድ
የዋሆች /ጣቶቹ በእንጨቶች አመለኩ ፤
ሀና የወለደችው ሳሙኤል ሰቆቃውም (ለቅሶም)
በአባቶች/ አይኖች ዘንድ የተናቀ አይደለም ።

ም ስ ጢ ር

ሊሄድ የተዘጋጀ ድሃ መንገደኛ ተበድሮ መስፈሪያ ሙሉ እህል ስንቁን ይዞ ይሄዳል ፤ እንዲሁም ገብረ ክርስቶስ የተባለው መናኝ ከአባቱ ቤት ምቾት ይልቅ ስለ ክርስቶስ መንግስት የስጋ መከራ መቀበልን ወደደ ።

ብርጭቆም በድንጋይ እንደሚሰበር የገብረ ክርስቶስ የወጣትነቱ መልክ ውበት በደዌ ስጋ (በስጋ ደዌ) ተለወጠ ።

ነቢይ ዳንኤል በጉድጓድ ተጥሎ ለአንበሳ እንደተሰጠ የገብረ ክርስቶስም ልቡና በክርስቶስ ፍቅር በመነሳሳት ጨከነ ፡ ሌቦችም የልብስ ፈትልን ቀምተው እንደሚካፈሉት የደዌ ስጋ ትሎችም የገብረ ክርስቶስን ስጋ በሉት ።

የዋሆች ሰዎች በእንጨቶች እንዳመለኩ ትል ከተፈጠረ ዘንድ የገብረ ክርስቶስ ጣቶች እንደ እንጨቶች ደረቁ ተቆራረጡ ። መካና የኖረች ሀና የወለደችው ሳሙኤልም በእስራኤል ዘንድ የከበረ እንደ ሆነ የድንግል ማርያም እናት ሀና ያለቀሰችውን ልቅሶ የገብረ ክርስ ቶስ አይኖች አለቀሱ ማለት በቅኔው ተመስጥሯል ።

የሰሎሞንን መስፈሪያ ባለቅኔው የጠቀሱበት ምክንያትም ሰሎሞን በገዛ ቤተ መንግስቱ እንግዳ ሆኗል ስለሚባል ገብረ ክርስቶስ ከታመመ በሁዋላ በቤተ ሰቦቹ ዘንድ አለመታወቁን ለማነፃፀር ነው ።

299 ዘእምላኪየ

ይቤ ሐሊብ ብእሴ ብዙኅ ትካዜ
ጾም ጸላኤ ዚአየ ይመውት ማእዜ ፤
አምጣነ ግዱፈ ኮንኩ ወኢተራድአኒ ጊዜ ።

ት ር ጉ ም

ወተት/ የብዙ ትካዜ ሰው
ፆም /የእኔ ጠላት መቼ ይሞታል ? አለ ፤
የወደቅሁ ሆኛለሁና ጊዜም አልተራዳኝምና ።

ም ስ ጢ ር

አዘን የበዛበት ሰው « ጠላቴ መቼ ይሞታል? እኔ መቼም ወድቄአለሁ ፣ ጊዜም አልተራዳኝም» ይላል ። እንዲሁም በአቢይ ፆም (በኩዳዴ) ወራት ወተት መመገብ አልተፈቀደም ፤ ስለዚህም በሰውሆድ አልገባም ይላሉ ባለቅኔው ።

300 መወድስ

ዘጉሩይ (አለቃ)

ሰብዓ አዝማነ አርድእተ ብካይ
እምሕዝበ ዘመኑ ዮሐንስ ለሰብከተ ኅዘን ኀረየ ፤
ወማእከለ ኅዘን ፍኖቱ ለእመ ጸምአ ብካየ
እምነ ሳምራዊት ዕለተ ዐርብ
ሰአለ ዐይነ ወንጌላዊ ከመ ይስተይ ማየ ፤
ሕዋሳቲሁ ሐዋርያት
እስመ ሀገረ ሞት ቦኡ ለተሣይጦ ሲሳየ ።

www.ethiopianorthodox.org

ተጋብኡሂ ገጻቲሁ ማእከለ አዕይንት ዝየ
ላዕለ ዕፀ ከመ ይስቅሉ ሕሊና ዘኢጌገየ ፤
ወውስተ መልክኡ መብልዕ ሐሞተ ምሳሌ ወደየ ፤
በሕለተ ወይን ትርጓሜሁ ሰትየ ስሙ እስመ አበየ ።

ት ር ጉ ም

ሰባ ዘመኖች/ የልቅሶ ተማሮችን
ዮሀንስ ከዘመኑ ህዝቦች ለስብከት /አዘን መረጠ ፤
በአዘን መንገዱ መሃልም ልቅሶን ቢጠማ
ከሳምራዊት/ የአርብ ቀን
የወንጌላዊ ዮሀንስ አይን ይጠጣ ዘንድ ውሃን ለመነ ፤
ሰውነቶቹ/ ሀዋርያት
ምግብን ለመግዛት ወደአገር ሞት ገብተዋልና።
ያልበደለ አሳብን በእንጨት ላይ ይሰቅሉ ዘንድ
ፊቶችም በአይኖች መካከል በዚህ ተሰበሰቡ ፤
በመልኩ/ ምግብም ውስጥ የምሳሌ ሀሞትን ጨመረ ፤
በወይን በትር/ ትርጓሜው ስሙን መጠጣት እምቢ ብሏልና ።

ም ስ ጢ ር

ክርስቶስ ለወንጌል ስብከት ሰባ ተማሪዎችን ከሕዝቡ መካከል እንደመረጠ ዮሀንስ ወልደ ነጎድጓድ ከመላው ዘመኑ (ከእድሜው) ሰባውን ዘመናት በልቅሶ አሳለፋቸው ። ደግሞ ክርስቶስ በመንገድ ተጠምቶ ከሳምራዊት ሴትዮ (ከሰማርያ ሴት) ውሃን እንደለመነ ፣ የዮሀንስም አይኖች ከአርብ መከራ የተነሳ (ክርስቶስ በእለተ አርብ የተቀበለውን ስቃይ እያስታወሰ) እያነቡ እንደ ውሃ ሟሙ ። ክርስቶስም ውሃን ከሳምራዊት የለመነው ደቀ መዛሙርቱ ምግብን ለመግዛት ወደመንደር በገቡ ጊዜ እንደሆነ ፣ የዮሀንስም ሰውነቶች ክርስቶስ ስጋውን በህብስት አምሳያ ሰጥቶ መሞቱን በማሰብ ደከሙ ።

አይሁድም ያልበደለ ክርስቶስን በእንጨት ላይ ለመስቀል በህዝቡ መካከል እንደተሰበሰቡ የዮሀንስም ገፆች (ፊቶች) በአይኖቹ መካከል ተሰረጎዱ ፤ አሳቡም ክርስቶስ ወደ ተሰቀለበት መስቀል ሆነ ይላሉ ባለቅኔው ።

በክርስቶስ መብል አሞት እንደ ጨመሩበትና እርሱም ትንሽ ቀምሶ እንደተወው የዮሀንስ መልክ የአሞት ምሳሌ ሆነ ፤ ፊቱ ጭፍግግ አለ፣ ጠቆረ ፤ የስሙም ትርጓሜ ደስታ ሲሆን በስሙ ትርጓሜ መሰረት አልተደሰተም ማለት ባቅኔው ተመስጥሮበታል ።

301 መወድስ

ዘውብሸት (ቁስ ኀበዝ ፡ ዘብችና)

አ ድንግል ካልእተ ምናሴ
ኀበ ዮርዳኖስ ወረደ ዐይንኪ ዘደወየ ፡
እስመ ሠረገላ ዘነድ ሠረገላሁ አርአየ
ዐይንኪ መልአከ ደመና ዘይቀድኅ ማየ ፤
ወእግርኪ ሐዋርያ ፡
ተወግሮተ እብን ይትወከፍ ትንቢተ ኤርምያስ ተነበየ ።
ዮሐንስሂ ዐይነ ዚእኪ እምሐዋርያት ዐብየ ፡
እምጣነ ይፌክር ብካያተ ሐዲሰ ወብሉየ
ወታለ ዐዋዲ ዐይንኪ ዘምስለ እግዚእ ዐረየ ፡
እስሙ ያስተባሪ በአምሳሉ ክረምተ ወሐጋየ ።

ት ር ጉ ም

የምናሴ ሁለተኛይቱ ድንግል ሆይ !
የታመመ አይንሽ ወደ ዮርዳኖስ ወረደ ፤
ውሃን የሚቀዳ የደመና መልአክ/ አይንሽ
የእሳት ሰረገላ የሆነ ሰረገላውን አሳይቷልና ፤
ሀዋርያ እግርሽም
በድንጋይ መወገርን ይቀበል ዘንድ የኤርምያስ ትንቢትን
ተንብቷልና ።

የአንቺ አይን የሀንስም ከሀዋርያት ከፍ አለ ፡
ብሉይንና ሀዲስ ልቅሶዎችን ያተረጉማልና ፡
የሀንስ አይንሽም ከጌታው ጋር ተስተካከለ ፡
ክረምትና በጋን በአምሳያው ያፈራረቃልና ።

ም ስ ጢ ር

አንዲት ቤት ከጓደኛዋ ሙያ እንደምታጠና ድንግል ማርያም እንደ ምናሴ አለቀሰች ። እስራኤላዊ በሽተኛም ወደ ዮርዳኖስ ውሃ እየወረደ እንደሚታጠብ የድንግሊቱ (ማርያም) አይን ውሃ ሆነ ። ሀዋርያም ሲሰብክ በድንጋይ እንደተወገረ የድንግልም እግር እንደ ኤርምያስ በድንጋይ ተወገረ (ተመታ) ።

የሀንስም «ከሴቶች ልጆች ይበልጣል» እንደተባለ የቅድስት ማርያም አይንም ከሀዋርያት ይበልጥ አለቀሰ ። የሀንስ ብሉይንና ሀዲስን እንደ ተረጎመ የማርያም አይን በደረቀው እንባ ላይ አዲሱን እንባ አነባ ። አምላክም ክረምትንና በጋን እንደሚያፈራርቅ የማርያም አይን እንባውን እንደክረምት ዝናብ እኅሯጎደጎደው ፤ የጠረደውንም እንባ እንደበጋ መሬት አደረቀው ማለት በቅኔው ተመስጥሮበታል ።

302 መወድስ

እፈርህ አንሰ ወእርዕድ
እምነ ኀምስቱ ግብራት እለ ሀለዉ ምስሌየ ፡
አሐዱ በሞት እንዘ ትወፅእ ነፍስየ
ወካልእ እንዘ መቃብረ ትውርድ ሥጋየ
ወሣልስ ለአምላኪየ
እንዘ ቅድመ ገጹ እቀውም ይርዕዱ አባላትየ ፡
ወራብዕ ፍትሐ ኮነኔ እንዘ ትሰምዕ እዝንየ

www.ethiopianorthodox.org

ወኀምስ መንገለ ደይን እንዘ ይወስዱኒ አፅራርየ ፤
ወዝ ኵሉ ነገር እምይኩን ብየ
ከዊኖተ ማይ እምኀየሰኒ በማሕፀነ እም ወላዲትየ ።

ት ር ጉ ም

ከእኔ ጋር ካሉት ከአምስቱ
ስራዎች የተነሳ እፈራና እንቀጠቀጣለሁ ፤
አንደኛው ነፍሴ በሞት ስትወጣ ይሆናልና
ሁለተኛም ወደመቃብር ስጋየ ስትወርድ ይሆናልና
ሶስተኛም በአምላኬ ፊት
ስቆም ሰውነቶቼ ይንቀጠቀጣሉና ፥
አራተኛም የኩነኔ ፍርድን ጆሮዬ ስትሰማ ነውና
አምስተኛው ወደ መከራ ጠላቶቼ ሲወስዱኝ ነውና ፤
ይህም ሁሉ ነገር ከሚሆንብኝስ
በወለደችኝ እናቴ ማህፀን ውሃ መሆን በተሻለኝ ነበር ።

ም ስ ጢ ር

አንድ እንግዳ ሰው «ለአገሩ እንግዳ ፥ ለሰው ባዳ» ሆኖ የሀገሩን ልማድና ጠባይ ሲጠይቅ ፥ «በዚህ ብትሄድ ሽፍታ ይቀማሃል በዚያም ብትሄድ ሌባ ያስፈራሃል» ሲሉት ይሸበራል ።

እንዲሁም ህግንና ስርአትን ጠብቆ እንዲኖር የተፈጠረ ሰው ህጉን ጥሶ ፥ ትእዛዙን አፍርሶ ፥ እንደስድ አደግ መረን ሲሄድ ከኖረ እነዚህ ከአንድ እስከ አምስት የተገለጡት ነገሮች ከሞት በሁዋላ ያስጉታል ። ስለዚህ እነዚህን ተዘክሮ (አስታውሶ) ከሞት በፊት ስህተትን በግንዛቤ አርሞ ፥ በደልን በንስሃ አስተስርዮ (አቃልሎ) መቆየት ይገባዋል ። ይህ ካልሆነ ግን ለሰው ጥንቱን አለመፈጠር ይሻለው ነበር ማለት በቅኔው ተገልጧል ።

303 ሥላሴ

ዘዘወልዴ (አለቃ)

አርካ ኬቱ ሁንዱማ ጨብሴ
ሌንጫ ጎፍታኮ ኢጆሌ ሌንጫ ፤
አሁንም የእውነት ግሩም አንበሳ የአንበሳ ኮርማ የቢያ
በከንድህ ሰበርኸው የሁሉን ሶማያ ።
ዱጉማ ጎፍታኮ ዱጉማ አሲ መና ኬቲ ገበያ
ሀሬ ጉደቴ ፈርዳን ፋለያ
ማሎ ማሎ ጎፍታ ኪያ !
መና ፈርዳ ፋደቴ አሀያ ።

ት ር ጉ ም

አንበሳ የአንበሳ ልጅ
ጌታየ ! ክንድህ ሁሉን ሰበረች ፤
አሁንም የእውነት አስፈሪ አንበሳ የአገር የአንበሳ ኮርማ (አንተ)
የሁሉን በትር በክንድህ ሰበርኸው ።
እውነት ጌታዬ እውነት ከዚህ ገበያ/ ቤትህ
እንያ አይጠ መጎጥ ፈረሶች ሲናቁ አህያ ከፍ ከፍ ተደረገች ፤
ምነው ምነው የእኔ ጌታ !
የፈረስን ቤት አህያ ወሰደች ።

ም ስ ጢ ር

አንበሳ በጉልበቱ ሃይል ሁሉን እንደሚሰብር አፄ ምኒልክ ሁሉንም አልፈው ነገሱ ። ደግሞ ጡንቻው በጣም የጠነከረ ሰው ዘንጉን ሲሰብቀው እንደሚያነቅጨው ምኒልክ የባላባቶቹን ምኞት አከሸፉት ።

www.ethiopianorthodox.org

ከአህያም በማንኛውም ረገድ ፈረስ እንደሚበልጥ የታወቀ ሲሆን ፈረሱን ትቶ አህያይቱን ቀሚስ ማልበስ ወግ እንዳይደለ ፣ እንዲሁም ጨዋ ሳለ ሌላውን ማላቅ አይገባዎትም የማለት ምስጋናም ወቀሳም በቅኔው ተመስጥሮበታል ።

304 መወድስ

ዘተክሉ (መምህር ፡ ዘዋሸራ)

ጉባኤ ዕፄያት ኮነት ሥጋ አካልከ ፤
እመ ዕፄያት ዘኢዮብ ሊቃውንተ ንጉሥ ኬንያ
ዛቲ ሥጋከ እስመ ይእቲ ኒቅያ
ወምድረ ኒቅያ አካልከ ነያ ፣
ተመትሮ ማዕበለ ደም
እንተ ኢፈርሀ ልብከ ገብረ መርዓዊ ኖትያ !
ቅርብትሂ ለተመትሮ ምድረ ቢታንያ
ኢየሩሳሌም እደ ዚአከ ማኅደረ ሕማም ሐዋርያ ፤
ወበበርእሶን ደመ እንዘ ይበክያ
ደናግለ ምትረት አጻብዒከ ገይሠ መቃብር አሌለያ ።

ትርጉም

የአካልህ ስጋ የትሎች መሰብሰቢያ ሆነች ፤
የኢዮብ ትሎች የብልህ ንጉስ ሊቃውንት ቢሆኑ
ይህች ስጋህ ኒቅያ ናትና
አካልህም የኒቅያ ምድር ናትና ፣
መቆረጥ/ የደም ማእበልን
ልብህ ያልፈራ ዋናተኛ / ገብረ መርአዊ !
የህማም / ሀዋርያ ማደሪያ የሆነች ያንተ
እጅ ኢየሩሳሌም ለመቆረጥ / የቢታንያ ምድር ቅርብ ናት፤

በየራሳቸውም ደምን እያለቀሱ
የመቆረጥ ደናግል/ ጣቶችህ ወደ መቃብር ለመገስገስ
ማለዱ ።

ምስጢር

ኒቅያ በ325 አ.ም. አርዮስን ለማውገዝ በሮሙ ንጉስ ቆስጠንጢኖስ ትእዛዝ ለተጠሩ ሊቃውንት (ጳጳሳትና ኤጲስ ቆጶሳት) መሰብሰቢያ እንደሆነች የገብረ ክርስቶስ አካልም የስጋ ደዌ ትሎችን አፈራች ። ደግሞ የወንዝን ማእበል የዋናተኛ ልብ እንደማይፈራ የገብረ ክርስቶስም ልብ ደም ብቻ የሚያደርግ ደዌን አልተሰቀቀውም። ሀዋርያ የሰበከባት ኢየሩሳሌም ለቢታንያ ቅርብ እንደሆነች ህማሙ ያደረባት የገብረ ክርስቶስ እጅ ለመቆረጥ ሆነች ።

ሴቶችም (እነመግደላዊት ማርያም) እያለቀሱ ወደ ክርስቶስ መቃብር በማለዳ እንደሄዱ የገብረ መርአዊ ጣቶች በደም ጠልቀው ወደመቃብር ወረዱ ማለት በቅኔው ተመስጥሮበታል ።

305 መወድስ

ሚካኤል ሰዐር ምክረ አሕዛብ
እለ መከሩ ወኀብሩ በርስትከ ኢትዮጵያ ፤
ከመ ርስተ ባዕዳን ኮነት ርስተ ጴጥሮስ ሮምያ
ኢትኩን ለባዕዳን
ብሔረ አግዓዚ ሀገርከ ነያ ፣
እስመ ሰብአ ጽርእ ወአንጾኪያ
በልብሰ አባግዕ መጽኡ ወእንተ ውስጦሙ ሐራውያ ።
አራምሂ እንተ ኢጸግበ ምህርካ ጥቃሁ ሶርያ
ወኤፍሬም ለደዌሁ በመጽሔተ አካዝ እንተ ርእያ
በኢየሩሳሌም መከሩ ወተመነዩ ንዋያ ፤
እንዘ ርእሰ አራም ደማስቆ ወኤፍሬም ሰማርያ ።

www.ethiopianorthodox.org

ት ር ጉ ም

ሚካኤል ! በርስትህ/ ኢትዮጵያ
ያበሩና የመከሩ የአህዛብን ምክር ሻር ፤
የጴጥሮስ ርስት/ ሮምያ የባእዶች ርስት እንደሆነች
አገርህ የሆነች
የእግአዝያን አገር ኢትዮጵያ ለባእዶች እንዳትሆን ፤
የፅርእና የአንፆኪያ ሰዎች
ውስጣቸው እሪያ ሲሆን በበጎች ልብስ (እንደ በግ ፀጉር
ለስልሰው) መጥተዋልና ።
የሶርያን ምርኮም ያልጠገበ አራምና
ደዌውን በአካዝ መስታወት ያየ ኤፍሬም
በኢየሩሳሌም መክረዋልና ገንዘቧንም ተመኝተዋልና ፤
የአራም ራስ ደማስቆ ሲሆንና ኤፍሬም ሰማርያ ሲሆን ።

ም ስ ጢ ር

ጠላቶች ተሰብስበው በሌላው ላይ ሲመክሩ የሰማ ወዳጅ «እነእገሌን እወቅባቸው ፣ ውስጣቸው ርኩስ ሲሆን ቅዱስ መስለው መጥተዋል ። እገሌ ፣ እገሌና እገሌ በሞኝነት ተታለው በእገሌና በእገሌ ርስቶቻቸውን እንደተነቀሉ አንተም ይህችን መሳይ ርስትህን በእነዚህ አታላዮች ትነጠቃለህ» በማለት እንደ ሚያስጠነቅቀው ሁሉ ፤ ቅዱስ ሚካኤል ! ኢትዮጵያን በስጋዊውም በመንፈሳዊውም ከማይመስሏት ጠላቶችዋ ጠብቅልን ምክራቸውንም ለውጠው ይላሉ ባለቅኔው ።

ጴጥሮስ በሮምያ የመሰረተው ባህል በሌሎች ባህል እንደተለወጠ የኢትዮጵያ መንፈሳዊ ባህል በማይመስሏት ሰዎች ባህል እንዳይለወጥ አድርግልን ። በጉዳዩ ቸል እንዳትልም ይሄውና ! የፅርእና የአንፆኪያ ሰዎች ርኩስ ባህላቸውን በኢትዮጵያውያን ባህል ሸፍነው መጥተውልሃል ። በዚህም አይነት ተንኮል ከአሁን በፊት የአራምና የኤፍሬም ልጆች ኢየሩሳሌምን ለመውረር አቅደው ነበር በማለት ፀሎታዊና ጥቆማዊ ምስጢር በቅኔው ተመስጥሮበታል ።

306 መወድስ

ዘክፍለ ዮሐንስ (ዘጎንደር)

እምከዊነ ካህን ይኄይስ ከዊነ ኖላዊ ፣
ወጎለ እንስሳ ትትበደር እምቤተ መቅደስ ዐባይ ።
እስመ ቤተ መቅደስ ኮነት ቤተ ፈያታይ ፣
ወበላዕለ ኖሎት ኢሀለወ
በላዕለ ካህናት ዘሀሎ እከይ ፤
ትእምርተ ዝኒ ከመ ንርአይ
በጎለ እንስሳ ሠረቀ ዘኢየዐርብ ፀሐይ ፣
ወኖሎት ተዛውዑ ምስለ ሐራ ልዑል ሰማይ ።
ዓዲ እምቅድመ ዝንቱ እመካነ ኖሎት ወመራዕይ
ከመ ተጸውዑ ደምፀ እግረ ቃለ ዜና ሠናይ
ወልደ እንበረም ለምስፍና ወለቅብዐ መንግሥት ወልደ
ዕሤይ ።

ት ር ጉ ም

ካህን ከመሆን እረኛ መሆን ይሻላል ፣
የእንስሶች በረትም ከታላቅ ቤተ መቅደስ ትመረጣለች።
ቤተ መቅደስ የሽፍታ ቤት ሆናለችና ፣
በካህናት ላይ ያለ
ክፋትም በእረኞች ላይ የለምና ፤
የዚህንም ምልክት እናይ ዘንድ
የማይጠልቅ (የማይጨልም) ፀሀይ በእንስሳ በረት ወጣ ፣
እረኞችም ከከፍተኛ ሰማይ ጌታ መላእክት ጋር አብረው
ተጫወቱ ።
ዳግመኛም ከዚህ በፊት ከእረኞችና ከመንጎች ቦታ
የእንበረም ልጅ (ሙሴ) ለመስፍንነት የእሴይም
ልጅ (ዳዊት) ለመንግስት ቅባት እንደተጠሩ የመል
ካም ወሬ ኮቴ ተሰማ ።

www.ethiopianorthodox.org

ም ስ ጢ ር

«እናትና አባት ብዙ ይወልዳሉ፣ ሙያውንና ግብሩን አይተው አንዱን ይወዳሉ» እንዲሉ መወደድና መላቅ ከስራ መበጀት የተነሳ ነው ። እረኞች ከብቶቻቸውን ከማሰማራትና እርስ በርስ ከመጫወት በቀር ሌላ ተንኮል አለማሰባቸውን ለጊዜው በጨዋታም ቢጣሉ ወዲያውኑ መስማማታቸውን፣ ከቅንነታቸውም የተነሳ ክርስቶስ በእንስሶቻቸው በረት ሲወለድ እነርሱ ከመላክት ጋር ማመስገናቸውን በማመልከት ባለቅኔው ከካህንነት እረኝነት ከቤተ መቅደስ በረት ይሻላል ይላሉ ።

ደግሞ ክርስቶስ ስለቤተ መቅደስ ሲናገር «ቤቴስ የፀሎት ቤት ነበር! እናንተ ግን የቀማኞችና የሌቦች ቦታ አደረጋችሁት » እንዳለ እውነት ሊነገርባትና ሊሰራባት የተመሰረተችው ቤተ መቅደስ ማታለያና መቀሰጫ ስትሆን የከብቶች በረት ግን የክርስቶስ መወለጃና የመላእክት ማመስገኛ መሆኗን ገልጠዋል ።

ጥንቱንም ሙሴ ለመስፍንነት የእሴይ ልጅ ዳዊትም ለመንግስት የተመረጡት ከበጎችና ከእረኞች መካከል እንጂ ከቤተ መቅደስና ከካህናት መካከል አለመሆኑን ጠቅሰው ታላቁ ሊቅ ክፍለ ዮሀንስ በአስራ ሰባተኛው መቶ ክፍለ ዘመን የነበረውን የካህናትን ማህበራዊ ግንኙነት በቅኔያቸው ምስጢር አስረድተዋል ።

307 መወድስ

ዘኀበዚ (አለቃ)

ቦ ሕስው ስመ ተጸውዖ፤
እስመ ቦ በባሕር ወላዲተ ማይ ዘትሰመይ
እንዘ ኢትወልድ ማየ ጸሊመ ባሕርይ፣
ወእንዘ አሐደ ኢይኴንን
ደከመ በጸዊረ ስም ማልኮስ ሀካይ፤

ወእንዘ በብርሃን ኢይትረአይ
ሀለወ ቄሣር በተሰምዮ ብሩህ ፀሐይ ።
ለድንግልሰ ትርጓሜ ስማ በበንባቡ ዕሩይ፤
ለእመ ፈለገ ንሰምያ አምጣነ ወልዳ ዕንቈ ባሕርይ፣
ወለእመ ንብላ ኵልነ ገራህተ ሠሉስ ዐባይ
ክርዳድ ዘኢሀለዎ ፍሬሃ ፍሬ ሥርናይ ።

ት ር ጉ ም

የተዋሸ የተፀውኦ ስም አለ፤
ባህርዩ የጠቆረ ውሃን ሳትወልድ
የውሃ እናት የምትባል በባህር አለችና፣
አንድም ሳይገዛ
ስምን በመሸከም ሰነፍ ማልኮስ ደከሚልና፤
በብርሃንም ሳይታይ
ብሩህ ፀሀይን በመባል ቄሳር ኖሯልና ።
የድንግል ግን የስሟ ትርጓሜ በየንባቡ ትክክል ነው፤
ወንዝ ብንላት ልጅዋ እንቆ ባህርይ (የእንቁ እንቁ) ነውና
ሁላችን የታላቅ ማክሰኞ እርሻ ብንላትም
ፍሬዋ እንክርዳድ የሌለው የስንዴ ፍሬ ነውና ።

ም ስ ጢ ር

ያለበቂ ሙያ የሚመሰገን ሰው መኖሩ የውሃ እናት በምትባለው በውሃ ውስጥ በምትኖር ተንቀሳቃሽ፣ የስሙ ትርጓሜ ንጉስ በሆነ በአይሁድ ሊቀ ካህናት በቀያፋ አገልጋይ በማልኮስና በሮም ንጉስ በቄሳር ስሞች የተረዳ ነው ። የቅድስት ማርያም የስሟ አጠራር ግን በተግባራዊ ምሳሌ የተመሰረተ መሆኑ በወንዝነቷ እንቁን ወለደች ። በእርሻነቷም የስንዴ ፍሬን አስገኘች ማለት በቅኔው ምስጢር ተገልጧል ።

www.ethiopianorthodox.org

308 ዕዝል ዕጣነ ሞገር

ዘድንቆ ማርቆስ

በደመ ሰብዓ ኖሎት እንዘ እዴከ ሚሩይ
ሚካኤል ለከ ንጽሐ ባሕርይ ፤
ከመ ትድምርተ ሆሜዕ ምስለ ዘማ ገፋዒተ ሕግ ብሉይ
ቅድስና ኤርምያስ ይሰመይ ፥
ወዘሰበረ ሕዝቅያስ ነጋሢ መዓጹተ ወርቅ ጽሩይ
ምስለ ዘአግበረ ሰሎሞን ዕሩይ ።

አሠረ ንጉሥ

ለዘአልቦቱ ኀጥአ ንስሓ ወኢይትፌወስ ድውይ ፥
ለነዳይኒ እምዮም ሳኒታ ዘኢይኄይሶ ሲሳይ
እንዘ ያውዕዮ ፍቅረ ንዋይ
እንበለ ዘተፈትነ ሞት ሥራየ ሰማይ
ለሠለስቱ አልቦሙ ሥራይ ።

ት ር ጉ ም

በሰባ እረኞች ደም እጅህ ያለለ (የጠለቀ) ሲሆን
ሚካኤል ! የባህርይ ንፅህና አለህ ፤
ከብሉይ ህግ ገፊ ዘማ ጋር የሆሴእ ግንኝት
የኤርምያስ ቅድስና እንደሚባል ሁሉ ፥
የጥሩ ወርቅ መዝጊያዎችን የሰበረ ንጉስ ህዝቅያስም
ከአሰራው ከሰሎሞን ጋር ትክክል እንደሆነ ።

አሰረ ንጉስ

ፀፀት ለሌለው ሀጢአተኛና ለማይፈወስ በሽተኛ ፥
የገንዘብ ፍቅር እያቃጠለው ከዛሬ ነገም
ምግብ ለማይሻለው ችግረኛ

ከተፈተነ ሞት የሰማይ መድሀኒት በቀር
ለሶስቱ ሌላ መድሀኒት የላቸውም ።

ም ስ ጢ ር

አንዳንድ ሰው ክፉ ሳለ መልካም ሰሪ መስሎ ይኖራል ። እንዲሁም ቅዱስ ሚካኤል በእነሰናክሬም ዘንድ ነፍሰ ገዳይ ሲሆን ከእዳው ንፁህ ሆኖ በቅዱስነት ይመሰገናል ። ነቢይ ሆሴእም በትንቢታዊ ምሳሌ ከዘማ ጋር መገናኘቱ እንደ ነቢይ ኤርምያስ ቅድስና እንጂ እንደ ዘማዊ ግንኝት አልሆነበትም ። የእስራኤል ንጉስ ህዝቅያስም የእስራኤል ንጉስ ሰሎሞን ያሰራው ቤተ መቅደስ መዝጊያዎች የተለበጡበትን ወርቅ ልጦ (ቀርፎ) ለአሶር ንጉስ ሰናክሬም ቢገብር ይህ አድራጎት ከአሰሪው ከሰሎሞን አድራጎት አላነሰበትም ማለት በቅኔው ተመስጥሯል ።

ከዚህም ሌላ መድሀኒት የማያሽለው በሽተኛ ከሞት በቀር ሌላ የሚፈውሰው እንደሌለ ፥ እየሰራ ሁልጊዜ ለሚቸገር ሰውም ከሞት በቀር ችግሩን የሚያቃልልለት የለም ይላሉ ባለቅኔው ።

309 መወድስ

ዘተከለ ሃይማኖት ነሎ

አሐደ ዕለተ እምተፈጸምነ
ለፍጥረትከ አምላክ ለእመ አምላከ ትሬስዮ ፤
ወትእምርተ ዝኒ ነገር ሶበ ለነጥበ ማይ ቀነዮ
ኤልያስ ዘፍዳ ሰበኑ ለኤልሣዕ ፈደዮ
ለፍጥረተ ዚአከ ተሐየዮ ፤
እስመ ለፍጥረትከ ዕፅ በእሳተ ረኃብ አውዐዮ ፥
ዳዊትሂ ዘተሠርገወ መንግሥተ ሳአል ሎማዮ
ግፍዐ ሳአል ተዘከረ ወጸንዐ በአርዮ ፥
ሚካኤልኒ ርኀሩኀ ዘጽጋበ ምሕረት ከረዮ
ለሙሴ ኢተራኀርኀ እንዘ ውስተ መሬት ይወድዮ ።

www.ethiopianorthodox.org

ትርጉም

አምላክ ! ፍጥረትህን አምላክ
ብታደርገው አንድ ቀን በተፈፀምን (ባለቅን) ነበር ።
ለዚህም ነገር ምልክት የውሃን ጠብታ በገዛ ጊዜ
የመጠምጠሚያውን ክፍያ ለኤልሳእ የከፈለው ኤልያስ
ፍጥረትህን ችል አለው ፤
ፍጥረትህ/ እንጨትን በእሳት/ ራብ አቃጥሎታልና ፤
የሳኦል መንግስት/ በፍታን የተሸለመ ዳዊትም
የሳኦል ግፍን አስቧልና በኦርዮም ጠንቷልና ፤
ምህረት/ ጥጋብ ያቀናጣው ርህሩህ ሚካኤልም
በመሬት ውስጥ ሲጨምረው ለሙሴ አልራራምና ።

ምስጢር

«የጠገበ ለተራብ ፡ የለበሰ ለታረዘ አያዝኑም» እንደተባለው ሁሉ ኤልያስ እንጨትን በእሳት እንደማቃጠል ፍጥረቱን ሁሉ (እስራኤልን) በራብ አንገበገበው ። ነጭ ሀርንም እንደመልበስ የሳ ኦልን መንግስት የያዘ ዳዊት ሳኦል የሰራበትን ግፍ አልረሳም ፤ አገልጋዩ የሆነ ኦርዮንም ሚስቱን በደፈራት ላይ (የኦርዮን ሚስት መድፈሩ አንሶት) አስገደለው ።

መልአክ ሚካኤል ስንኳ ወርቅን እንደመቅበር ሙሴን ከእነ ነፍሱ (በህይወቱ) ሲቀብረው አላዘነለትም ። ስለዚህ በባለቅኔው ግምት ፍጡር ለአንድ ቀን እንኳን የአምላክነትን ስልጣን ቢያገኝ እንደፈጣሪው ሊታገስ አይችልም ነበር ማለት ነው ።

ታሪክ

መልአኩ ቅዱስ ሚካኤል በናባው ተራራ ሙሴን በህይወቱ ቀብሮታል ፤ ይህም የተደረገበት ምክንያት እስራኤል ሙሴን በጣም ስለሚወዱትና ስለሚያከብሩት መቃብሩን እንዳያመልኩት ለመሰ ወር ነው ይባላል (ዘዳግ. 34 ፡ 1—8) ።

310 ዘአምላኪየ

ደመና ዮሐንስ አድያመ ዮርዳኖስ ያደ ፡
ወሰበከ ለወይነ ዕብራስዲ ንስሓ በረደ ፤
አምጣነ በማይ ያጠምቅ አዝርዕተ ገራህት ውሉደ ።

ትርጉም

ደመና/ ዮሀንስ የዮርዳኖስን አውራጃ ዞረ ፡
ለእብራስዲ ወይንም ንስሀ/ በረድን ሰበከ ፤
የእርሻ ዘሮች/ ልጆችን በውሃ ያጠምቃልና ።

ምስጢር

የዘካርያስ ልጅ ዮሀንስ የዮርዳኖስን አውራጃ እየዞረ ህዝቡን በውሃ ያጠምቅ እንደነበረ ፡ የክረምት ደመና የእህል ዘሮችን በዝ ናብ ውሃ ሊያበቅል ውሃን ከውቅያኖስ ጠልቆ ወደሰማይ ወጣ ማለት በቅኔው ተመስጥሯል ።

311 ሥላሴ

ዘድንቁ ማርቆስ

መጠንከ ገብረ ሕይወት
ዘመደ መላእክት ተሰምዮትከ ፡
ምስለ ጻድቃነ ምድርሰ ከመ ኢትኩን ዘመደ
ሕርመተ መብልዕ ረሰይከ ባዕደ ፤
ውስተ ምኔተ ገድል ይፈጽም አኮኑ ቀኖና ፍጹማን ከቡደ
በበእልፍ እልፈ እመ ሰገደ
ለመብልዕ ምድራዊ ዘኢተዋረደ
ኢረከብነ እምጻድቃን አሐደ ።

www.ethiopianorthodox.org

ት ር ጉ ም

ገብረ ህይወት! የመላእክት
ዘመድ መባልህ ልክህ ነው ፡
ከምድር ፃድቃን ጋር ግን ዘመድን እንዳትሆን
የመብል ትውታን (መብሏን መተው) ባእድን አደረግህ ፡
በገድል ገዳም ውስጥ የከበደ የፍፁሞች ቀኖናን ይፈፅም
ዘንድ
እልፍ ጊዜ እልፍን ቢሰግድ
ለምድር መብል ያልተዋረደ (ፃድቅ)
ከፃድቃን አንድ እንኳን አላገኘንምና ።

ም ስ ጢ ር

አንድ ሰው ዝምድናውን ቆጥሮ የትውልድ አረጉን መዞ ለተወላጁ ሲያስረዳ ተወላጁ « ዝምድናችን እውነት ነው ፤ እንደ አንተ ዘርዝሮ ዝምድናችንን ያስረዳኝ የለም » ይለዋል ። በእንፃሩም ገብረ መንፈስ ቅዱስ በተፈጥሯቸው ሰው ሲሆኑ በግብራቸው እንደ መልአክ ሆኑ ፤ ከሰው ወገን ፃድቃንም ቢሆኑ በእህልና ውሃ ያልኖረ የለም ። እቡነ ገብረ መንፈስ ቅዱስ ግን በፅኑ ተጋድሎ ሲኖሩ የእህልና ውሃ ክጃሎት(ፍላጎት)ጠፍቶላቸው ፣ አምላካቸውን ማመስገንን ብቻ እንደ እህልና ውሃ ተመግበው ኖሩ ስለሚባል መልአክ መባል ይገባቸዋል ማለት በቅኔው ተመስጥሯል ።

312 ዘይእዜ

በንባብ ይትበወቅ ገጸ ሕሳዌ ፤
እሩመ እመ ይቤ እሰግድ ለሕፃነ ድንግል ሰጊደ
ሄሮድስ ጻድቀ አፍአ
በቀቲለ እሉ ሕፃናት ተግህደ ።
ወእመ ረበናት ገብሩ መጽሐፈ ሙሴ ዘኢፈቀደ

ፍትሐ ሞተ ብእሲት ቍር ለእመ ወረደ
በንሚሠ ዕፀው ዳንኤል ሐሰተ ረበናት አንደደ ።
ፍትሐ ሞተ ብእሲት ቍር ለእመ ወረደ

ት ር ጉ ም

የውሸት ፊት በንግግር ይታወቃል ፤
ለድንግል ህፃን ስግደትን እሰግዳለሁ ቢል
የውጭ እውነተኛ ሄሮድስ
እነዚህን ህፃናት በመግደል ተገልጧልና ።
መምህሮችም የሙሴ መፅሀፍ ያልፈቀደውን ባደረጉ ጊዜ
የሴት ሞት ፍርድ / ብርድ ቢወርድ
ዳንኤል እንጨቶችን በመፈለግ የመምህሮችን እሰት
አነደደ ።
የሴት ሞት ፍርድ / ብርድ ቢወርድ

ም ስ ጢ ር

« ተከናንቦ ቢተኙ ገልጦ የሚያይ አምላክ አለ » እንዲሉ አንድ የተከናነበ ሰው ክንንቡ ሲገለጥ ፊቱ እንደሚታይ ፣ የውሸታም ነገርም በእውነት መሳይ ቃል ቢሸፈን በፍፃሜው ይገለጣል። በመሆኑም አካል በልብስ እንደሚሸፈን ፣ «እሰግድለታለሁ » በማለት የማርያም ህፃን (ክርስቶስ) ግድያን የደበቀ ሄሮድስ « አሳድጋቸዋለሁ » ብሎ የሰበሰባቸውን ህፃናት በመግደሉ ተንኮለኛነቱ ታወቀበት ።

እንዲሁም ብርድ በሆነ ጊዜ እንጨቶችን በእሳት አንድዶ እንደመሞቅ የዝሙት ስራቸውን በሶስና ሊፈፅሙ አስበው ባይሳካላቸው ፣ ከነውር የነፃችውን ሶስናን በነውረኛ ስም የሞት ፍርድ ያስፈረዱባት ረበናት (መምህራነ አይሁድ) ተንኮል በዳንኤል ጥበብ ተከሰተ ማለት በቅኔው ተመስጥሮበታል ።

www.ethiopianorthodox.org

313 መወድስ

ዘልሳነ ወርቅ (አለቃ)

አልቦ በምድር ምልእተ ፍጥረት
እንተ ኢይትዋረድ ሰብአ ክቡር በዘወለደ ፤
እንዘ ወልደ ንጉሥ ውእቱ ገብረ መርዓዊ ዘከሐደ
ክቡራነ አዝማዲሁ
በቤተ አቡሁ እስመ ኮነ ባዕደ ፥
ወድኅረ ዝንቱ አስተዋረደ
አባሁ ንጉሠ እንተ የዐቢ ፈድፋደ ።
ይትርፍሰ ነገረ ዝንቱ ከመ ተነግረ ገሃደ
በልደተ ዮሐንስ ወንጌላዊ ዘካርያስ ተዋረደ ፤
ወበልደቱ ለዮሴፍ አናግደ ጸዊር ክቡደ
ዘይትዌከፍ በሀገሩ ያዕቆብ ተአንገደ ።

ት ር ጉ ም

ፍጥረትን በተመላች ምድር
የከበረ በወለደው የማይዋረድ ሰው የለም ፤
የከበሩ ዘመዶችን የካደ ገብረ ክርስቶስ
የንጉስ ልጅ ሲሆን
በአባቱ ቤት ባእድን ሆኗልና ፥
ከዚህ በሁዋላም እጅግ
የገነነ ንጉስ አባቱን አዋርዷልና ።
የዚህስ ነገር እንደተነገረ ይቅርና
በወንጌላዊ ዮሀንስ ልደት ዘካርያስ ተዋረደ ፤
በዮሴፍም መወለድ ከባድን የመሸከም እንግዶችን
በአገሩ የሚቀበል ያእቆብ እንግዳ ሆነ ።

ም ስ ጢ ር

ገብረ ክርስቶስ በገዛ ፈቃዱ የንጉስ አባቱን ቤት ትቶ በመሄዱ መፃተኛ መሆኑንና ያእቆብ በችግር መሰደዱን ፥ ዘካርያስም በልጁ በዮሀንስ ምክንያት አንገቱን በሰይፍ መቆረጡን በማስረዳት በሰው ልጆች ላይ የሚሆነውን የማጣትንና የማግኘትን ፍርርቅ የሚያሳይ ምስጢር በቅኔው ተመስጥሮበታል ።

314 መወድስ

ዘአካለ ወልድ (መምህር)

አኮ ቀሊል ለዘይጸውሮ
እብነ አድማስ ረኃብ እንተ ይሰብር ክሣደ ፥
ወከመ ኢቀሊል ለጾር አጠየቀነ ገሃደ
ኤልያስ ሐመልማለ ከርሡ በረኃብ ዘነደ ፤
አድባረ ብካይ አመ ያደ
እስመ በዐይኑ ነጸረ እንተ ብእሲት እደ ።
ረኃብሂ ሐፂነ ከርሥ እመ ኢኮነ ክቡደ
ለፈርዖን ጸላኢሁ በከተማ በትሩ እምኢሰገደ ፤
ወእምሀገሩ ከነዓን እምኢተሰደ
ያዕቆብ በሀገሩ ብዙኃ ዘለመደ ።

ት ር ጉ ም

አንገትን የሚሰብር የአድማስ
ድንጋይ /ራብ ለሚሸከመው ቀላል አይደለም ፥
ሆዱ/ ቅጠል በራብ /እሳት የነደደ ኤልያስም
ለሸክም ቀላል እንዳይደለ በግልፅ አስረዳን ፤
የልቅሶ ተራራዎችን በዞረ ጊዜ
የሴትን እጅ በአይኑ አይቷልና ።
ራብ/ የሆድ ብረትም ከባድን ባይሆን ኖሮ

www.ethiopianorthodox.org

ለጠላቱ ፈርኦን በበትሩ ጫፍ ባልሰገደ ነበርና ፤
በአገሩ ብዙን የለመደ ያእቆብም
ከአገሩ ከነአን ባልተሰደደ ነበርና ።

ም ስ ጢ ር

የድንጋይ ሸክም አንገትን እንደሚጫነው (እንደሚከብደው) ሁሉ ራብ አንገትን ያስደፋል ። ቅጠልም በእሳት እንደሚቃጠል የኤልያስም ሆድ በራብ ተሞረሞረ ። ተራራዎችንም እንደመዘር ኤልያስ ተርቦ ልቅሶን አበዛ ፤ በአይኑም የሴትዮቱን ስጦታ ከጀለ ። ድንጋይንም ከከብደቱ የተነሳ ብርቱ ሰው እንኳ ሊሸከመው እንማይችል ያእቆብ ከራብ ፅናት የተነሳ ወደግብፅ ተሰደደ ፤ ለፈርኦንም ተገዛ ማለት በቅኔው ተመስጥሯል ።

315 ዋዜማ

ዘነብሬ (አለቃ)

በይነ ምንት ኢተሐዘባ
ለእግዚእኀረያ ንጽሕት ልበ ጸጋዘአብ አሐዱ ?
ገጸ ሰብእ ወገጸ መልአከ እስመ ነሥአ ወልዱ ፤
ግብረ ተሐዝቦሰ ይግበር በከመ ኤፍሬም ዘመዱ
መላእክተ ሰማይ ምድረ ማእዜ ወረዱ ?
ወማእዜ ሕገ ሰብእ ለመዱ ?

ት ር ጉ ም

የአንድ ፀጋዘአብ ልብ
እግዚእሀረያን ለምን አልጠረጠራትም ?
ልጇ የመላእክትንና የሰውን ፊት ይዟልና ፤
ግን እንደ ኤፍሬም ዘመዱ ይጠራጠር ዘንድ
የሰማይ መላእክት ወደምድር መቼ ወረዱ ?
የሰውንስ ህግ መቼ ለመዱ ?

ም ስ ጢ ር

አንዳንድ የዋህ ወንድ ሚስቱ ሌላውን ወንድ አስመስላ ብትወልድም አይጠራጠርም ። እንዲሁም ፀጋዘአብ የተባለው የአቡነ ተክለ ሃይማኖት አባት ልጁ ተክለ ሃይማኖት እንደ መላእክት ክንፈ ፀጋ (የፀጋ ክንፍ) ቢኖራቸውም ሚስቱ እግዚእሀረያን አልጠረጠራትም ማለት በቅኔው ተመስጥሯል ።

316 መወድስ

ዘተክለ ጽዮን (አለቃ)

ሚ ይበዝኀ ኀዘኑ እምየ
እምኀዘነ ያዕቆብ አብ ወኀዘነ ዳዊት አሐዱ !
እመኒ ትካት ባሕረ ሰቆቃው ወረዱ
ያዕቆብ እምጣነ ረከበ ልብሰ ዮሴፍ ወልዱ ፤
ወርእሰ ወልዱ አቤሴሎም
ዳዊት ርእየ ቅቡዐ ሰቆቃው ናርዱ ።
ለእምየሰ ሶበ ኀለፍተ ዜና ሞትየ ወሰዱ
ዜና ሕይወትየ ለጠይቆ እንዘ ኀቤሆሙ ታንቀዐዱ
እፎኑ እምየ ባሕረ ሰቆቃው ተዐዱ !
ልብስየ ወርእስየ እምጣነ ላቲ ኢይትገሀዱ ።

ት ር ጉ ም

ከአባት ያእቆብ አዘንና
ከአንዱ ዳዊት አዘን የእናቴ አዘን ምን ይበዛ !
ምንም ቀድሞ ባህር/ ልቅሶን ቢወርዱ
ያእቆብ የልጁ ዮሴፍ ልብስን አግኝቷልና ፤
ሰቆቃው/ ሽቱን የተቀባ
ዳዊትም የልጁ አቤሴሎምን ራስ አይቷልና ።

www.ethiopianorthodox.org

ግን የህይወቴን ወሬ ለመጠየቅ ወደነርሱ ስታንጋጥጥ መንገደኞች የሞቴን ወሬ (መርዶ) ለእናቴ በወሰዱ ጊዜ እናቴ እንዴት ብላ ባህር/ ልቅሶን ትሻገር ይሆን! ልብሴና ራሴ አይገለጡላትምና (አይታይዋትምና) ።

ም ስ ጢ ር

ያእቆብ በልጁ በዮሴፍ መጥፋት ዳዊትም በልጁ በአቤሴሎም ሞት ቢያዝኑና ቢያለቅሱ ፤ ያእቆብ የዮሴፍ ልብስን በማግኘቱ ዳዊትም የአቤሴሎምን ራስ በማየቱ ልጆቻችን እንዴት ሆነው ይሆን? በማለት ከመጨነቅ አረፉ ።

የዚህ ቅኔ ባለቤት የአለቃ ተክለ ፅዮን እናት ግን አለቃ ተክለ ፅዮን ወደውጭ አገር ሄደው በዚያው ስለሞቱና አንድ የሆነ ማስታወሻ እንኳን ስላልተላከላቸው ፤ አዘናቸውና ልቅሷቸው ከያእቆብና ከዳዊት አዘንና ልቅሶ የበለጠ ከመሆኑም በላይ ፀፀቱ እስከ እለተ ሞታቸው ድረስ የማያቋርጥ መሆኑን ባለቅኔው በቅኔያቸው ምስጢር ገልጠዋል ።

317 መወድስ

ዘቋያ (አባ ፤ ዘአዘዞ)

መካነ ሰብዐቱ ሀብታት ደብረ ሊባኖስ
ዘውስቴትኪ ይምዕዝ ተክለ ሃይማኖት ናርዱ!
ዓለመ መንኖ ዓለመ መንክራትኪ ይዑዱ
ውሉዳ ለጢሮስ ቀናእያን
እለ እምትካት ሐሜተ ለመዱ
ላእሌኪ ተካየዱ
ንዋያተኪ ይንሥኡ ወጥሪተኪ ይሂዱ ።
ባሕቱ ሰዓተ ፀብዕ ቅድመ ወልድኪ አሐዱ

www.ethiopianorthodox.org

አሐደ ኢይከውኑ ባሕረ ተጋብአ አመ ነገዱ ፤
ለመጽሐፍኒ ቀላይ ዘባሕረ ትርጓሜ ሞገዱ
ይቀውሙ ውስተ ጽንፉ ወውስተ ዕመቁ ኢይወርዱ ።

ት ር ጉ ም

ሽቱ/ ተክለ ሃይማኖት በውስጥሽ የሚሸት
የሰባት ሀብቶች ቦታ ደብረ ሊባኖስ !
አድናቆትሽ አለምን የመናቅ አለምን ይዞሩ ዘንድ
ከጥንት አሜትን የለመዱ
ቀናተኞች የጢሮስ ልጆች በአንቺ ላይ
ቃል ኪዳን ተጋቡ
ገንዘቦችሽን ይወስዱ ዘንድ ጥሪትሽንም ይቀሙ ዘንድ።
ነገር ግን በጠብ ሰአት በአንድ ልጅሽ ፊት
ወደ ባህር /መሰብሰብ በሄዱ ጊዜ አንድ አይሆኑም ፤
የትርጓሜ ቃል አዟሪቱ በሆነ ወንዝ/ መፅሀፍ ዳርም
ይቆማሉ ወደ ጥልቀቱ አይወርዱም እንጂ ።

ም ስ ጢ ር

ሽቱ በብልቃጡ ውስጥ እንደሚሸት ሁሉ ተክለሃይማኖት በደብረ ሊባኖስ ይከበራሉ ። የተቻላቸውም አዋቂዎች አለምን እንደሚዞሩ በደብረ ሊባኖስ አለምን የመናቅ አድናቆቶች አሉ ።

አሜተኞችም እገሌ እንደዚህ ነው እገሊትም እንዲህ ናት በማለት የሰውን ክብር እንደሚገፉ ፤ የሃይማኖት ተቃራኒዎች የጢሮስ ልጆች ስምሽን ሊያጠፉና ክብርሽን ሊያዋርዱ በቅናት ተነሱብሽ ።

ግን « ሌባ ላመሉ ዳቦ ይልሳል» እንዲሉ አሜተኛ ለልማዱ ቢያማም ምንም ለማድረግ እንደማይችል እነዚህም አይመከ

ቱም ፡፡ ዋና የማያውቅ ሰው በወንዝ አጠገብ ቆሞ ዳር ለዳር እንደሚያገበግብና ወደባህሩ ጥልቅ እንደማይገባ ሁሉ ፤ በመሰብሰብ ቢመክሩም የመፅሀፉን ቃል ንባቡን እንጂ ውስጠ ምስጢሩን አያውቁትምና ይረታሉ ማለት በቅኔው ተመስጥሮበታል ፡፡

318 መወድስ

ዘኪዳነ ወልድ (አለቃ)

ማሕፀነ ድንግል ሐዳስ አስተፀረዮሙ
ለባሕርየ ሥጋ ቈሪር ወለባሕርየ ቃል ነዳዲ ፤
እንዘ ሥጋ አዳም ይብዕል ወእንዘ ቃለ አብ ይነዲ
ሶበ ደምፀ ወተሰምዐ
ቃለ ሰማያዊ ገብርኤል ዐዋዲ ፡፡
ወአልቦ እንበለ ወልድ
ፍዳ አረጋዊ አዳም ዘያገብእ ወይፈዲ ፡፡
ኢኀለፈሂ ወኢፈለሰ በአሠረ ተውላጥ ነጋዲ
ተሰምዮተ አብ መንገለ ወልድ ወተሰምዮተ ወልድ ኀበ
ወላዲ ፤
ወእምህላዌ አብ ወወልድ ዘኢይቀርብ ሀያዲ
አልቦ ዘይቀድም ወአልቦ ዘይጐነዲ ፡፡

ት ር ጉ ም

የሰማያዊው ገብርኤል ዘዋሪ ቃል
ከደመና በተሰማ ጊዜ የአዳም ስጋ ሲበለፅግና
የአብ ቃል ሲቸገር ፤ የድንግል ማህፀን
ቀዝቃዛ የስጋ ባህርይንና
ነዳጅ የቃል ባህርይን አስተካከላቸው ፡፡
ነገር ግን ከወልድ በቀር
የአረጋዊ አዳም ብድርን የሚመልስና የሚከፍል የለም፡፡

በለውጥ/ ነጋዴ ፈለግም አብ መባል
ወደ ወልድ ፤ ወልድ መባልም ወደ አብ ፈልሶ አላለፈም፤
ቀማኛ ከማይቀርበው ከአብና ከወልድ ህልውናም
የሚቀድም የለም ፤ የሚዘገይም የለም ፡፡

ም ስ ጢ ር

እውነተኛ ዳኛ ድሀውንና ባለፀጋውን እንደሚያስተካከላቸው የድንግል ማርያም ማህፀን የቃልን ባህርይ ከስጋው ባህርይ ጋር አዋሃደው ፤ የእውነተኛውን ዳኛ ፍርድንም ወሸን (ጎሽ) እያለ የሚያመሰግን ሰው ቃል እንደሚሰማ ቅዱስ ገብርኤል ማርያምን በቃሉ አበሰራት ፡፡

ደግሞ ደግ ልጅ የአባቱን እዳ ጩርሶ ይከፍላል ፡፡ እንዲሁም አዳም ህግን ጥሶ በፈፀመው በደል እግዚአብሄር ወልድ በለበሰው ስጋ በመስቀል ተሰቅሎ ካሰለት ፤ ሲክስም እርዳታ ለማግኘት ወደዘመድና ወደወዳጅ እንዳልሄደ አብ በወልድ ስም አይጠራም ፤ ወልድም በአብ ስም አይጠራም ፡፡

ሁለት ወንድማማቾችም ተጠባብቀው ጎን ለጎን እንደሚሄዱ ሁሉ አብ ከወልድ አይቀድምም ወልድም ከአብ አያንስም ይላሉ ባለቅኔው ፡፡

319 ዘይእዜ

ዘአካለ ወልድ (መምህር)

ክርስቶስ መካሕ እምድኅረ ኀፀበ
በፈለገ ወይን ግዮን ልብሰ አቡሁ ይሁዳ ፤
አጻዕደወ ልብሰ ላዕለ ታቦር
በፀሐይ ልብሰ ወላዲቱ ዘኑብሩ እንግዳ ፤
ወብዕለ ባሕርዩ እርአየ በወርኀ ንዴቱ ማኅተመ ፍዳ

www.ethiopianorthodox.org

ቀይሕ ፈረስ ልብሰ ከለሜዳ
ወካልእ ልብስ ፈረሰ ታቦር ጸዐዳ
ቀይሕ ፈረስ ልብሰ ከለሜዳ ።

ት ር ጉ ም

ተመኪ ክርስቶስ በወይን ወንዝ
ግዮን የአባቱ/ይሁዳ ልብስን ካጠበ ብሁዋላ፣
አይነቱ እንግዳ በሆነ
በእናቱ ልብስ ፀሀይ በታቦር ልብስን አነጣ ፤
ቀይ ፈረስ / የከለሜዳ ልብስና ሌላ ነጭ የታቦር ፈረስ/
ልብስም
የፍዳ መጨረሻ በሆነ በችግሩ ወራት
የባህርዩን ብልፅግና (ክብሩን) አሳየ ።
የፍዳ መጨረሻ በሆነ በችግሩ ወራት

ም ስ ጢ ር

ልብስ አጣቢ ልጅ በወንዝ ውሃ አጥቦ ያነጣውን ያባቱን ልብሰ በፀሀይ እንደሚያደርቅ ክርስቶስ ከይሁዳ ወገን (ከማርያም) ሰብአዊ ባህርያን ባህርይ አድርጎ በነሳው (በወሰደው) ስጋ በደብረ ታቦር የመለኮቱን ባህርይ ገለጠበት ። የሀብታም ሰው ብልፅግናም በፈረሱና በበቅሎው እንደሚታወቅ ክርስቶስም «በሰውነቱ ቀይ በመለኮቱ ነጭ » መባሉ ትህትናውንና ክብሩን ይገልጣሉ በማለት ባለቅኔው የክርስቶስን አምላክነት በቅኔያቸው ምስጢር ያስረዳሉ ።

320 ግእዝ ጉባኤ ቃና

ይቤ ዮሐንስ መምህረ ብዙኃን ውሉድ
አክብሮ ሰንበት ሰይፍ በአንብሮ እግር ወእድ ።

ት ር ጉ ም

ብዙ የሆኑ ልጆች መምህር ዮሀንስ
ሰይፍ/ ሰንበትን ማክበር እጅንና እግርን በማሳረፍ ነው
አለ ።

ም ስ ጢ ር

የልጆች መምህር ሲመክር « ሰንበትን ማክበር እጅንና እግርን በማሳረፍ ነው » ይላል ፤ እንዲሁም ክርስቶስን ያጠመቀ ዮሀንስ አንገቱን በሰይፍ ሲቆረጥ ራሱ በክንፍ ወደላይ ወጣ ፤ ከአንገቱ በታች ያለ አካሉ እጆቹና እግሮቹ በመሬት ወደቁ ማለት በቅኔው ተመስጥሯል ።

321 ሥላሴ

ዘካማ (ቁሰገበዝ)

ሱርስተ ወዕብራይስጠ
ኢትትናገር ላእክ ልብሰ ባሕታዊ
መኑ ከልአከ ለነቢበ ሰብዓ በፍቅድ
እስመ አንተ ሥርግወ ዘሙሴ ወአሮን ኤፉድ ።
ቶማስሰ መምህር ዘንብሎ እምነ አእላፍ ውሉድ
በከናፍሪሁ ጽጌ በረድ
ነበበ የውጣ በማእከለ ዐውድ ፤
ወዳግመ ተርጎማ ለዮድ ።

ት ር ጉ ም

የባህታዊ ልብስ መልእክተኛ
ሰባን (ቋንቋ) በቁጥር ለመናገር
ሱርስትና እብራይስጥን እንዳትናገር ማን ከለከለህ ?

www.ethiopianorthodox.org

www.ethiopianorthodox.org

የሙሴንና የአሮንን የክህነት ልብስ የተሸለምህ ነህና ።
ከአእላፍ (ከብዙዎች) ምርጥ የምንለው መምህር ቶማስ ግን
የበረዶ አበባ በሆኑ ክንፈሮቹ
የውጣን በአደባባይ መካከል ተናገረ ፤
ዮድንም ዳግመኛ ተረጎማት ።

ም ስ ጢ ር

ከጌታ ልብስን የተሸለመ መልእክተኛ ሸላሚውን አመስግኖ ሲወጣ የቅርብ ጓደኛው የቀረ ነገር እያስታወሰ «ለምን እንደዚሁ ሳትል ቀረህ» ይለዋል ። እንዲሁም የተክለ ሃይማኖት ልብስ እን ደለባሹ ፃድቅ ከአመሰገነ ዘንድ ፣ ከሆነ አይቀር ሰባ ሁለት ቋን ቋን እንደሀዋርያት ሊናገር በቻለ ነበር ። የእነአሮን ልብስም የሚ ንሿሿ ድምፅ ያለው ሻሁራ ያለበት እንደነበረ የተክለ ሃይማኖት ልብስ ቅዱስ ቅዱስ . . . የሚል ድምፅ አሰማ ይላሉ ባለቅኔው ።

ደግሞ አንድ መምህር እያነበበ እንደሚተረጉም ቶማስ የውጣ ንና ዮድን አነበበና ተረጎመ ማለት ፣ የግሪክ ፊደል የውጣ ቅፅ ልና እዝል የሌለባት ወጥ እንደሆነችና የእብራይስጥ ፊደል ዮድም አንድ ወጥ እንደ ሆነች እርሱም ህዋሳቱን ሁሉ በከሀዲዎች ሰይፍ ተቆርጦ ምልምል ግንዱን ቀረ ማለት በቅኔው ተመስጥሯል ።

322 መወድስ

አልቦ ዘመድ ጊዜ ተዋርዶ
ወይከውን ባዕደ ጊዜ ተዋርዶ ዘመድ ፤
እመሰ ይትሌዐል በንብረተ ሥጋ ማዕድ
ጥቀ ዘመድ ወጥቀ ነገድ
ባዕድ ይዘመድ
እምነበ አልቦ ነገድ ወእምነበ አልቦ ትውልድ ።
ሶበሂ ተሰአልዎ ለሐዋርያ አይሁድ

ኅደገ ፈጣሪሁ ወቆመ ምስለ ባዕድ ፤
ዘመድሰ ዮሐንስ ወልደ ነጐድጓድ
እስመ ኢተፈልጠ ምስለ እሙ እስከ መቃብረ ይወርድ ።

ት ር ጉ ም

በመዋረድ ጊዜ ዘመድ የለም ፣
ዘመድም በመዋረድ ጊዜ ባእድን ይሆናል ፤
የስጋ ንብረት በሆነ ማእድ ከፍ ባለ ጊዜ ግን
እንኳን ዘመድ ፣ እንኳን ወገንና
ነገድ ከሌለበትና
ትውልድ ከሌለበት መጥቶ ባእድ ይዘመዳል ።
አይሁድም ሀዋርያን (ጴጥሮስን) በጠየቁት ጊዜ
ፈጣሪውን ተወና ከባእድ ጋር ቆመ ፤
ዘመድስ ዮሀንስ ወልደ ነጎድጓድ ነው
ወደ መቃብር እስኪወርድ ድረስ ከእናቱ ጋር አልተለ የምና ።

ም ስ ጢ ር

ሾላ በአፈራ ጊዜ ወፎች በቅርንጫፎቹ ፣ ህፃናትም በስሩ እንደሚሰበሰቡ ሁሉ አንድ ሰው ሀብት ባገኘና በተሾመ ጊዜ ዘመዱ ባእዱ አፋሽ አጎንባሹ ሁሉ ያገለግለዋል ፤ እጅብ እጅብ ያደርገዋል። በተሻረና በደኸየ ጊዜ ግን እንኳን ባእዱ ዘመዱ ይርቀዋል ። እንደዚ ሁም ሁሉ ክርስቶስ አርብ ሊሰቀል ሀሙስ ማታ ተይዞ ሳለ ፣ ተማ ሪው ጴጥሮስ « ኢየሱስን ታውቀዋለህን ?» ተብሎ ቢጠየቅ አላ ውቀውም ብሎ መምህሩን ካደና ከአይሁድ ሰዎች ጋር እሳቱን ይሞቅ ጀመር ።

አንዳንድ መንፈሰ ጠንካራ ወዳጅ ግን በማግኘቱና በደ ስታው ጊዜ የተጠጋውን ወዳጁን በችግሩና በመከራውም ጊዜ አይለ የውም ። ዮሀንስ ወልደ ነጎድጓድም ቀድሞ በባለሟልነት በክርስቶስ አጠገብ እንደተቀመጠ በመስቀልም ስር ሳይለየው ዋለ የክርስቶስንም እናቱን በአደራ ቃል ተቀበለ ማለት በቅኔው ተመስጥሮበታል ።

www.ethiopianorthodox.org

323 መወድስ

ዘአድማሱ (ንቡረ እድ)

ሆሣዕና ዳዊት ወዐለ ውስተ ቤተ መርዓ
እንዘ በአእባን ኅለይት ስብሐታቲሁ ያስተዋድድ
በጊዜ ቅዳሴ ማእረር ለእመ ይነውም አብድ፤
ወገፍትዐ ማዕዳቲሆሙ በኀብዕት እድ፤
እስመ ኢተኀርዩ ለማዕድ
ሕዝበ ምናሴ ወኤፍሬም ውስተ ቤተ ዳዊት ዘይትፈቀድ።
ባሕቱ እመ ገፍትዐ ማዕደ ዕልዋን አይሁድ
ኢተከልዐ አእዱግ ውስተ ቤተ ምስአል ወምስጋድ፤
አሣዕነ እእጋር ጥቀ እምአእጋረ ሙሴ ፀማድ
እንዘ ክሉአን በደብረ ሲና መካነ መብረቅ ወነጐድጓድ።

ትርጉም

በምስጋና /እዝመራ ጊዜ ሰነፍ ቢተኛ
የዳዊት ሆሳእና በሙሽራ ቤት ውስጥ
በዘፋኞች /ድንጋዮች ምስጋናዎቹን እያስማማ ዋለ፤
በተደበቀች እጅም ድርድራቸውን ገለበጠ፤
የምናሴና የኤፍሬም ወገኖች
በሚወደድ በዳዊት ቤት ውስጥ ለማእድ አልተመረጡምና።
ነገር ግን የወንጀለኞች አይሁድ ማእድን ቢገለብጥ
የእግሮቹ ጫማዎች እንኳን የመብረቅና የነጎድጓድ ቦታ
በሆነ በደብረ ሲና ከአገልጋይ ሙሴ እግሮች የተከለከሉ
ሲሆኑ አህዮች በመለመኛና በመስገጃ ቤት ውስጥ አልተ
ከለከሉም።

ምስጢር

ሙሽራ ጫጉላው ውስጥ በዘፋኞች ሚዜዎቹ እየተመሰገነ ሲደ ሰት ዘፈን የማያውቀው ዝም ይላል። እንዲሁም የዳዊት ሆሳእና የተባለ ክርስቶስን የተፈጥሮ እውቀት የሌላቸው ድንጋዮች ሲያመሰግ ኑት የተፈጥሮ እውቀት ያላቸው አይሁድ በዝምታ ድንጋይ ሆኑ። ደግሞ ልጆች እንጂ ሽማግሌዎችና ባልቴቶች ወደ ሙሽሮቹ ጫጉላ ለመግባት እንደማይሯሯጡ የአይሁድ የሸቀጣቸው ድርድር ሲመነ ቃቀርና እነርሱም ከመቅደስ ቦታ ሲባረሩ ሆሳእና (ክርስቶስ)የተቀ መጠባቸው አህዮች ወደቤተ መቅደስ ገቡ። ለልማዱም ያገቡት ጎልማ ሶች እንኳን ቢሆኑ ወደ ጫጉላ ቤት መግባት እንደሚያፍሩ፤ ሙሴ በደብረ ሲና ወደ እሳቱና ነበልባሉ ከእነጫማው በቀረበ ጊዜ የእግሩ ጫማዎች እንዲወልቁ ተደረገ ማለት በቅኔው ተመስጥሯል።

324 መወድስ

ዘውብሸት (ቄስ ገበዝ፣ ዘብቾና)

ማርያም አነ እንተ እዜክሮ
ለመከራኪ ኤርምያስ ዘተረስዐ በጎበ አብድ፤
አምጣነ በጽሑኒ ሌተ በብሔረ ባዕድ
ለኪ ዘበጽሐኪ
ብዝኀ ጸዊሮቱ ለንዑስ ወልድ፤
ወአድባረ ገዳም አዐውድ
እንዘ አኀሥሥ ከማኪ ሲሳየ ዕለት ዋሕድ።
እቅዳሕሂ ማየ አንብዕ በዘዚአኪ ልማድ
ልሕኵተ ረኃብ ጸዊርየ ዕመቀ ዮርዳኖስ እወርድ፤
ወቀሪቦትየ ፈርሁ መባልዕተ ሥጋ አዝማድ፤
ለዘየአምሩኒ መባልዕት እስመ ኮንኩ ከመ ነግድ።

www.ethiopianorthodox.org

ትርጉም

ማርያም! በሰነፍ ዘንድ
የተረሳ መከራሽ /ኤርምያስን የማስበው ነኝ (አስበዋለሁ) ።
ለአንች የደረሰሽ ትንሽ ልጅን
የመሸከም ብዛት
ለእኔም በባእድ አገር ደርሶኛልና ፤
እንደአንቺም የአንድ
ቀን ምግብን እየፈለግሁ የደን ተራሮችን እዞር ነበርና ።
በአንቺ ልማድም እንባ/ ውሃን እቀዳ ዘንድ
ራብ /ገንቦን ተሸክሜ ወደ ዮርዳኖስ ጥልቀት እወርዳ
ለሁ ፤
የስጋ መብሎች/ ዘመዶችም መቅረቤን ፈሩ ፤
ለሚያውቁኝ መብሎች እንደ እንግዳ ሆኛለሁና ።

ምስጢር

«ያለብሽ አለብኝ አዘንን የፈተነ (የቀመሰ) አዘንን ያውቃል» እንዲሉ ፤ ባለቅኔው እንደ ቅድስት ማርያም ከአንዱ ወደሌላው በመሰደድ በመራባቸውና በመጠማታቸው አንፃር የማርያምን መጉላላትና መሰቃየት አስታውሰዋል ። ውሃን ለመቅዳት ገንቦ ተሸ ክሞ ወደ ወንዝ እንደመውረድም ከመራብ የተነሳ ባለቅኔው እንባ ቸውን አዥጎድጉደዋል (ዱብ ዱብ አድርገዋል) ። ተስህቦ (ወረርሽኝ) የያዘውንም ሰው ዘመዶቹ ለመቅረብ እንደሚፈሩት ቀድሞ የለመዱት መብል መጠጥ በችግራቸው ጊዜ አልተገኘላቸውም።

ነቢዩ ኤርምያስም በኩስ ጓድጓድ ተጥሎ ሳለ የሚያስታውሰው እንደታጣ የማርያምን መራብና መጠማት በስደቷ ወቅት ያወቀላት የለም በማለት ቅኔው ተመስጥሯል ።

www.ethiopianorthodox.org

ዘውብሸት (ቄስ ገበዝ ፤ ዘብቸና)

ግፉዕ ዐይንኪ በርተሎሜዎስ
ውስተ ባሕር ወደቀ በዘአሪታዊ ልማድ ፤
እምጣነ ኀየሉ ብኪ ብካያትኪ አይሁድ ።
ወኀልቀ በከዊነ ማይ ዐይንኪ በረድ ፤
በላዕለ ሰልሞን ዐውደ ግብጽ
አኮኑ ውእቱ ኢየዐርፍ ለወሪድ ።
ዳዊትሂ ጽንዐ ረኃብ አመ ተምዐ በዐውድ
ናባል ልቡናኪ ወዐለ በረዓድ ፤
ወአመ ተመልሐ ብኪ ሰይፈ ነበልባል ወነድ
ሐርጌ ዘደማስቆ ፡ ወሐርጌ ዘገለዓድ ።

ትርጉም

የተገፋ በርተሎሜዎስ አይንሽ
በአረት ሰው ልማድ በባህር ውስጥ ወደቀ ፤
አይሁድ ለቅሶዎችሽ በርትተውብሻልና ።
በረድ አይንሽም ውሃን በመሆን አለቀ ፤
በግብፅ አደባባይ ደጋ ላይ
እርሱ (እንባ) ለመውረድ አያርፍምና ።
የራብ ጥናት ዳዊትም በአደባባይ በተቆጣ ጊዜ
ልብሽ ናባል በመንቀጥቀጥ ዋለ ፤
የእሳትና የነበልባሉ ሰይፍም በተመዘዘብሽ ጊዜ
የደማስቆ ጊደር ሆንሽ ፡ የገለአድም ጊደር ነሽ ።

ምስጢር

ሀዋርያው በርተሎሜዎስ የክርስቶን ወንጌል ሲሰብክ አይሁድ ባሰቃዩት ጊዜ በባህር ውስጥ እንደተጣለ የቅድስት ማርያም አይን

በስደት ጊዜ መከራ በዛበት እንባውን አነባው ። በረዶም በሙቂ ላይ (በቀዝቃዛ ቦታ) እየወረደ እንደሚሟሟ የማርያም አይን እን ባን በማንባት ብዛት ተሰረጎደ (ወደ ውስጥ ገባ) ጎደጎደ ።

ዳዊትም በተቆጣ ጊዜ ናባል በድንጋጤ እንደተንቀጠቀጠ ፣ በማርያምም ራብ በፀና ጊዜ ልቧ ተንሰፈሰፈ ። ከዚህም ሌላ ሰይፍ የተመዘዘባት ጊደር እንደምትበረግግ የሄሮድስ ሰይፍ በልጅዋ የተመዘ ዘባት ማርያም ወደግብፅ ሸሸች በማለት ባለቅኔው በማርያም የደረሰውን መከራና ስቃይ በቅኔያቸው ምስጢር ገልጠዋል ።

ታሪክ

በእስራኤል አገር ቀርሜሎስ በሚባል ቦታ የሚኖር ናባል የሚ የል ባለፀጋ ነበር ። ሚስቱም አቤግያ ትባላለች ። ዳዊት ከሳኦል ሸሽቶ በሽፍትነት በዱር ሳለ ለሰራዊቱ ምግብ እንዲልክለት ወደ ናባል መልእክተኞችን ላከ ። ናባል ግን ለዳዊት የንቀት መልስ ላከ ለት ። ዳዊትም በናባል አድራጎት ተቆጥቶ ናባልና ቤተሰቡን ለመበቀል ከነሰራዊቱ ወደ ቀርሜሎስ ሲሄድ የናባል ሚስት አቤ ግያ ዳዊት የጠየቀውን ሁሉ አስጭና ከመንገድ ተቀበለችው። ዳዊ ትም አቤግያ የሰጠችውን ተቀብሎ ተመለሰ ። አቤግያ ዳዊትን ከነ ሰራዊቱ አስተናግዳ እንደተመለሰች ለናባል የዳዊትን መምጣት ብት ነግረው ደንግጦ ሞቷል (1ሳሙ. 25፥2—23) ።

326 መወድስ

ዘገብረ መድህን (መምህር ፣ ዘማኅደረ ማርያም)

በሊሕ እግርኪ ለከዲወ ደም ፤
እስመ ገራህተ ደም ውእቱ ርስተ አቡኪ ተሰዶ ።
ወአመ ተኰለቈ ብኪ መጥባሕተ ሄሮድስ ተዘምዶ
አብርሃም ከሣደ ወልድኪ ለይስሐቅ ወለዶ ፤
እስመ ሰፍሐ መከየዶ
ዲበ ኤዶምያስ ግብጽ ቅርብት ለአንድዶ

ዘመንበረ ወርቅ ማርያም ወዘሠረገላ ተዋሕዶ !
ወመራሒ ፍኖት ሰናኩኪ ለያዕቆብ ተካየዶ ፤
እስመ ይብል ዮሴፍ ጸሐፌ መልእክት ተፈቅዶ
የአርር አሚከላ ዘዘርዐ ተዋርዶ ።

ትርጉም

የወርቅ ወንበርና የተዋህዶ ሰረገላ
የሆንሽ ማርያም ! «እግርሽ ደምን ለማፍሰስ ፈጣን ነው»
የአባትሽ ርስት መሰደድ የደም እርሻ ነውና ።
የሄሮድስ ሰይፍ ዝምድናም በተቆጠረብሽ ጊዜ
አብርሃም የልጅሽ/ አንገት
ይስሀቅን ወለደው ፤ ለማንደድ በቀረበች
በግብፅ/ ኤዶምያስ ላይ መሂጃውን (እግሩን) ዘርግቷልና ።
መንገድ መሪ/ ተረከዝሽም ያእቆብን ቃል ኪዳን ተጋባው ፤
የመልእክት ፀሀፊ ውዴታ (መፈቀድ) ዮሴፍ
« መዋረድን የዘራ እሾህን ይለቅማል» ይላልና ።

ምስጢር

የጨካኝ እግር የሰውን ደም ለማፍሰስ እንደሚፋጠን የቅድስት ማርያም እግር በስደቷ ጊዜ በእንቅፋትና በእሾህ ደማ ። ደግም አንዳንዱ ርስት የደም መፋሰሻ እንደሚሆን በእንቅፋት መድ ማትን ያመጣው መሰደድ ነው ። በትውልድም አቆጣጠር አብ ርሃም ይስሀቅን ወለደው እንደሚባል ፣ የቅድስት ማርያም የል ጁዋ አንገት እንደ ይስሀቅ ሳይታረድ ቀረ ፤ ምክንያቱም እግር በአልጋ ላይ እንደሚዘረጋ ልጅዋ ወደግብፅ ስለተሰደደ ነው ። አምላክም ያእቆብን በመንገድ ድንጋይ እንደተካየደው (ቃል ኪዳን እንደተጋባው) የክርስቶስን ህይወት ለማዳን የተሰደደች የማርያምን እግር ድንጋይ ገረፈጠው ።

www.ethiopianorthodox.org

ጳውሎስም «ብዙ የዘራ ብዙ ያገኛል » እንዳለው አብሯት የተሰደደው ዮሴፍ እንደርሷ ውርደትን ተቀበለ ፤ በአሜከላም (በእሾህ) ተወጋ ማለት በቅኔው ተመስጥሮበታል ።

327 ዘይእዜ

ያስተጋብእ ቶማስ መስተገብር
ማእረረ ገድሉ ብዙኀ በአስተጋብኦ አእዱግ ፤
እስመ እከል ገድሉ እምልአት ኢኀትግ ፤
ምስለ መኑሂ በገድል ጻማ ቅዱሳን ኢተዛወገ ፤
በርእይ ደቂቀ ወአእሩግ
እስመ ጕንደ ዕፅ ይፀውር ወድርዓተ ልብ ኀደገ ።
በርእይ ደቂቀ ወአእሩግ

ትርጉም

ገበሬ / ቶማስ አህዮችን
በመሰብሰብ ብዙ አዝመራ / ገድሉን ይሰበስባል ፤
እህል / ገድሉ ከሙላቱ አልጎደለምና ፤
ከማንም ጋር በቅዱሳን ድካም ገድል አልተጎራበተም ፤
ሽማግሎችና ልጆችን በማየት
የእንጨትን ግንድ ይሸከማልና ፤ የልብ ጭካኔንም ትቷልና።
ሽማግሎችና ልጆችን በማየት

ምስጢር

ገበሬ አህዮችን ሰብስቦ ምርቱን እንደሚጭን የክርስቶስ ሰማእት ቶማስ የተቀበለው መቆረጥ ለአህዮቹም ተረፋቸው ። ደግሞ ይሄው ገበሬ ልጆችና ሽማግሎች ወላጆችን በማየት (የትጉህ ሰዎችን ምሳሌ በመከተል) ጌጥ ሳይሻ ለቤቱ ግንድ እየተሸከመ እንደሚኖር ከሰማእታትም መካከል እንደ ሰማእቱ ቶማስ

የተሰቃየ የለም ። ምንም እንኳን አስራ አራት እልፍ የገሊላ ህፃናት በክርስቶስ ምክንያት አንገት አንገታቸውን ቢቆረጡና የቀደሙ ነቢያትም ቢሰቃዩ ከርሱ አካላት አንዱ አልቀረለትምና የሰማእቱ ቶማስ ስቃይ ከሁሉም ስቃይ ይበልጣል ይላሉ ባለቅኔው ።

328 ሚበዝኁ

እመ እኀተ ሙሴ ነቢይ
እብነ ቢታንያ ዘበጠት ከበሮ ስብሐት በእብራይስጢ
ተክለ ሃይማኖት ይብል ተመየጢ ተመየጢ
ሰላመ ሰጣዊት ልብስየ
ወይነ መላእክት ስብሐተ ውስተ አፉኪ ትሱጢ ።

ትርጉም

የነቢይ ሙሴ እህት
የቢታንያ ድንጋይ ምስጋና / ከበሮን በእብራይስጥ ብትመታ
ተክለ ሃይማኖት ሰላመ ሰጣዊት (በጣም የተዋብሽ) ልብሴ !
የመላእክት ወይን / ምስጋናን
ከአፍሽ ትጨምሪ ዘንድ ተመለሺ ተመለሺ አለ ።

ምስጢር

የሙሴ እህት ማርያም በእብራይስጥ ቋንቋ ከበሮን እየመታች የእግዚአብሄርን ምስጋና እንደዘመረች የቢታንያ ድንጋይ በሰብአዊ ልሳን የአምላክን ምስጋና ተናገረች ። እንዲሁም አዝማሪት ስትዘፍን አዳማጪዋ «እስኪ መለስ በይና ከወይኑ ተጎንጪ» እንደሚላት የአቡነ ተክለ ሃይማኖትም ልብስ እንደቢታንያ ድንጋይ ምስጋናን አመሰገነች በማለት ቅኔው ተመስጥሯል ።

www.ethiopianorthodox.org

329 መወድስ

ሩፋኤል መልአክ ቀስታመ በካፋ
ለመቅደስከ ዐባይ ዘተሣረረት በየውጣ
አንበሳ ነነዌ ድቀት ኢይመሥጣ ፤
ወዕንቈ ቢረሌ ኢይከውን ሜጣ ፤
አዕማዲሃ እስመ ተለብጣ
አፍኣሃ መብረቀ ወነጐድጓደ በውስጣ
ግብጽሂ በለሰ ግብጽ ዘኢተአምር ተውላጣ
ታሕመለምል ለበረድ ወትፈሪ ለአንበጣ ፤
ወለሰማርያ ሜላት ዘወልደ አዴር ሠጠጣ
ሆሜዕ በፈረሱ እምይእዜ ኢይመይጣ ።

ት ር ጉ ም

የበካፋ በሎታ (ዱላ) መልአክ ሩፋኤል !
በየውጣ የተሰራች ታላቅ መቅደስህን
የነነዌ አንበሳ መውደቅ አይነጥቃትም ፤
ብርሌ የሚባል እንቁም ዋጋዋ አይሆንም ፤
በውጭዋ መብረቅን
በውስጧም ነጎድጓድን አምዶቿ ተለብጠዋልና ።
ለውጧን የማታውቅ የግብፅ በለስ/ ግብፅም
ለበረድ ትለመልማለች ለአንበጣም ታፈራለች ፤
የአዴር ልጅ የቀደዳት የሀር ልብስ/ ሰማርያንም
ሆሴእ በፈረሱ ከእንግዲህ አይመልሳትም ።

ም ስ ጢ ር

ይህ ቀረሽ የማትባል መልከ መልካም ሴት ወደር የለሽ (ማጫሽ) ትባላለች ። ባለፀጋ ሰው እንኳን ማጫዋን ሊከፍል አይችልም ፤ የላይ ካባዋና የውስጥ ቀሚሷ ወርቀ ዘቦ ናቸውና ። እንዲሁም ምሳሌዋ የሆ

www.ethiopianorthodox.org

ነችው በጎንደር ከተማ አፄ በካፋ ያሳነፁዋት የሩፋኤል ቤተ መቅደስ ስራዋ ስለተዋጣላት ምንጊዜም መውደቅ አያገኛትም መሰልም የላትም ። አምዶቿ መብረቅ ይመስላሉ ፤ የዝማሬውንም ድምፅ እንደ ነጎድጓድ ታስተጋባለች ።

ደግሞ በለስ ለምልማና አፍርታ በረዶ እንደሚጨፈጭፋትና አንበጣ እንደሚበላት ግብፅን አምላክ ስለ እነሙሴ በበረዶና በአንበጣ ቀጣት ። የሀር ልብስንም ልጅ ጨርሶ ከቀደደው በሁዋላ ዳግመኛ መስፋት እንደሚያስቸግር የሶርያ ንጉስ ወልደ አዴር የዘረፋት ሰማርያን ሆሴእ መልሶ ሊያቋቁማት አልቻለም ማለት በቅኔው ተመስጥሯል ።

330 ዋዜማ

አልዐሉ አዕይንቲሁ
ለተክለ ሃይማኖት ዮሴፍ እኀወ ኪሩቤል አብያጽ
ይምጽኡ ማያተ ጸጋሁ ተንባላት እምግብጽ ፤
አምጣነ ልብሱ ካልእ መርድአ መትከፍ ወገጽ
በደሮ ለመልአክ ጴጥሮስ እንዘ ይረውጽ
ኀበ ሀሎ ዘተቀብረ ድምፅ ።

ት ር ጉ ም

የፀጋው ውሃዎች/ ማላጀች
ከግብፅ ይመጡ ዘንድ የኪሩቤል ጓደኞች ወንድም የሆነ
የተክለ ሃይማኖት/ ዮሴፍ አይኖችን ከፍ አደረገ ፤
ልዩ ልብሱ/ የትከሻና የፊት ተማሪ
የተቀበረ ድምፅ ወደአለበት እየሮጠ
ጴጥሮስ/ መልአክን ቀድሞታልና ።

ምስጢር

ውሃዎች በመጣያ ገደል (ከረጅም ገደል) ላይ ሲፈሱ ከፍተኛ ድምፅ ይሰማል ። እንዲሁም የፀጋው ሀይሎች እንደኪሩቤል በክንፍ የሚበር ተክለ ሃይማኖት አይኖች ሰማያዊውን ምስጢር እንዲያዩ አደረጉ ። ጴጥሮስንም ሌላው ተማሪ ዮሀንስ የክርስቶስን መቃብር ለማየት እንደቀደመው የተክለ ሃይማኖት ልብስ ከመልአክ የበለጠ አመሰገነ ማለት በቅኔው ተመስጥሮበታል ።

ታሪክ

የያእቆብ ልጅ ዮሴፍ በግብፅ አገር ሳለ የሸጡት ወንድሞቹ በራብ ምክንያት እሱ ካለበት አገር (ግብፅ) እህል ለመሸመት ሄደው ወደርሱ ገቡ ። ቃል በቃል ሲያነጋግራቸው ሁላችንም የአንድ ሰው ልጆች ነን ፤ አንዱን ታናሽ ወንድማችንን ግን አውሬ በልቶታል ብለውታል (ዘፍጥ . 46—47) ።

331 ሥላሴ

ቄሣር ጊዜ ልደቱ
ከርሠ ወላዲቱ ሠጠቀ ከመ ይሠጥቆ ለዕፅ ፥
ወውስተ ሥጣቁ ይበውእ ስርዋጽ ፤
ክርስቶስሰ አምላከ አምላካ ለግብጽ
እንዘ እምልአቱ ኢየሐጽጽ ፥
ወፅአ እምኅቱም አንቀጽ
ከመ ሀፍ ይወፅእ እምገጽ ።

ትርጉም

እንጨትን እንደሚሰነጥቅ
በስንጣቂውም ውስጥ ሽብልቅ እንደሚገባ ፥ በልደቱ ጊዜ
ቄሳር የእናቱን ሆድ ቀደደ ፤
የግብፅ አምላኳ አምላክ ክርስቶስ ግን

www.ethiopianorthodox.org

ከሙላቱ ሳይጎድል ፥
ወዝ (ላብ) ከፊት እንዲወጣ
ከተዘጋ በር ወጣ ።

ምስጢር

እንጨትን በምሳር እንደመሰንጠቅና ስንጣቂውን በሽብልቅ እንደመለየት ቄሳር ሲወለድ የእናቱን ሆድ ቀዶ እንደወጣው አወጣጥ ሳይሆን ክርስቶስ በድንግልና ተፀንሶ በድንግልና ተወለደ ይላሉ ባለቅኔው ።

332 መወድስ

ገሠጻ ዮሐንስ ግሡጸ ልቡና
ከመ ትትመሀር ጥበበ ለእንተ ገሠጸቶ ቢጽ ፤
ጸድቃነ አፍአሰ ንሕነ እለ ናደሉ ለገጽ
ንጌሥጽ ካልአነ
እንዘ ለርእስነ አልቦቱ ተግሣጽ
ወካልአ ንዔምጽ ።
ምሳሌ ዝኒ ነገር እመ በልቡና ናስተሐይጽ
ለበሊሕ አፈ መላጺ ዘአካለ እብን ልሙጽ
መቅረጸ ሥዕርት ይሬስዮ እንዘ ለሊሁ ኢይቀርጽ ፤
ወማየ ሰሊሆም ይጹር እንተ አንበርዎ ዕፅ
ያሠርፅ ካልአነ እንዘ ለሊሁ ኢይሠርፅ ።

ትርጉም

ልቡናው የተገሰፀ ዮሀንስ
የገሰፀችውን ጓድ ጥበብን እንድትማር ገሰፃት ፤
ለፊት የምናደላ የውጭ እውነኞች እኛ ግን
ለራሳችን ግሳፄ

ሳይኖረው ሌሎችን እንቆጣለን
ሌላውንም እንበድላለን ።
የዚህን ነገር ምሳሌም በልብ ብንመለከት
ልሙጥ የሆነ የድንጋይ አካል እርሱ ሳይቀርፅ
የተባ (ስለታም) የምላጭ አፍን የራስ ጠጉር መላጫ ያደ
ርገዋል ፤
የመስኖ ውሃንም እንዲሸከም (እንዲይዝ) ያስቀመጡት
ድንጋይ
እርሱ ሳይበቅል ሌሎችን ያበቅላል ።

ም ስ ጢ ር

ልሙጥ የሆነ ለሆቴ (ብረት መሳያ) ድንጋይ እርሱ ራሱ ሌላውን ሳይቆርጥ ምላጭን በመሳል የራስ ጠጉርን እንዲላጭ እንደሚያደርገውና የውሀ ገንዳም እርሱ ራሱ በውሃ ሳይለመልም ፥ ሌሎቹን አትክልት እንደሚያበቅልና እንደሚያለመልም ፤ አንዳንዱ ሰው ለራሱ ሳይመከርና ሳይገሰፅ ሌላውን ልምከርና ልገስፅ ይላል ።
ይሁን እንጂ «ጠንቋይ ለራሱ አያውቅም» እንዲሉ እንዲህ አይነቱ ሰው ምንም ለራሱ ባያውቅ ፥ ምክሩና ተግሳፁ መልካሞች ከሆኑ ሌሎቹን ሊጠቅሟቸው ይችላሉ ። መጥምቁ ዮሀንስ ግን በቅድሚያ ራሱን ገስፆና ቀጥቶ ሲያበቃ ምክሩን ያልተቀበለች የፊልጶስ ሚስት ሄሮድያዳን አንገቱን ካስቆረጠችው በሁዋላ በምድር ጥልቅ ውስጥ አሰጠማት በማለት ቅኔው ተመስጥሯል ።

333 መወድስ

ዘለግ ኀይሉ (አለቃ)

መዝገበ ተግሣጽ አንበሩ በይነ ውሉዶሙ
አበው ሥጋ ዘሠምሩ መዐዛ ፍቅሮሙ ዕፅ
ከመ ኢይትዐጸው በሙ ሕይወተ ውሉድ አንቀጽ ፤
ወበበገጾሙ ይክዕዉ
ቅብዐ ተሣህሎ ከመ ይብራህ ገጽ ።
ባሕቱ ድኅረ ዘመን
መወልጠ ሥርዐት አብ እመ ኀቤሆሙ ይሔውጽ
ለመዝገበ ልማድ ቀበርዎ ውስተ ቀራንዮ ምርዋጽ ፤
እስመ አብ ዘወለዶ በእንተ ወልዱ ኢይጌሥጽ ፥
ወእንዘ ፍቅሩ ምሉእ እመስፈርተ ይስሐቅ ቢጽ
በግዐ ለቤዛሁ እምጕንደ መስቀል ኢያሠርፅ ።

ት ር ጉ ም

የፍቅራቸው እንጨት መአዛን የወደዱ
የስጋ አባቶች የልጆች ህይወት /በር እንዳይዘጋባቸው
መዝገብ/ ግሰፃን ለልጆቻቸው አኖሩ ፤
ፊትም እንዲበራ
ይቅርታ/ ቅቤን በየፊታቸው ያፈሳሉ ።
ነገር ግን ከዘመን በሁዋላ
ስርአትን ለዋጭ አባት ወደርሳቸው ቢጎበኝ (ቢመለከት)
ልማድ/ መዝገብን በመሮጫ/ ቀራንዮ ውስጥ ቀበሩት ፤
የወለደው አባት ስለልጁ አይቆጣምና ፥
ፍቅሩም ከጓደኛ ይሳህቅ መስፈሪያ ይልቅ የሞላ ሲሆን
በግን ለቤዛው ከመስቀል ግንድ አያወጣምና ።

ም ስ ጢ ር

ልጆቻቸው በህይወት እንዲያድጉላቸው የልጆቻቸውን ፍቅር እንደ እንጨት መአዛ ያደረጉ የስጋ አባቶች ሀብት በጥንቃቄ ይቀመጣል ። ልጆቻቸውን ይገስፁዋቸዋል ለጥፋታቸውም ይቅርታ ያደርጉላቸዋል ። እግዚአብሄር አብ ግን ስርአትን በስርአት በመለወጥ የወላጆች ልማድን ተወው ። በልጁ በእግዚአብሄር ወልድ ላይ ስለተፈፀመው የጭካኔ ድርጊት አልተቆረቆረም ። ጭራሹንም ስለልጁ

www.ethiopianorthodox.org

ሀይወት በአባትና በልጅ ልማድ አልተጨነቀም ። እንደ ይስሀቅም ጊዜ ለልጁ ቤዛ በግን ከልጁ መስቀል ስር አላስገኘም ማለት በቅኔው ተመስጥሯል ።

334 ግእዝ ጉባኤ ቃና

ዘካሣ (ቁስ ገበዝ)

ምዕመናን ለቅብዕ ብእሴ ነቢብ አእላፈ
ሎቱ እርምሙ ወኢተሀብዎ አፈ ።

ት ር ጉ ም

አማኞች ! ብዙ ለሚናገር ሰው/ ቅቤ
ዝም በሉለት አፍም አትስጡት ።

ም ስ ጢ ር

ነገረኛን ሰው የሚያሸንፈው ዝምታ እንጂ ብዙ መናገር አይደለም ። በአንፃሩም አማኞች ለቅቤ አፍ አትስጡት በማለት በፆም ጊዜ አፋችሁ ቅቤ አይቅመስ ብለው ባለቅኔው ፆመኞችን በቅኔያቸው ምስጢር አስጠንቅቀዋል ።

335 ዘይእዜ

ዘለማ ኀይሉ (አለቃ)

ነጸረ ጴጥሮስ ዖፈ ሰማይ
እንበለ ማእረር ወዘርዕ ለአሠንዮ ጽርሕ ትሩፍ ፤
እስመ እንበለ ዘርዕ ወማእረር
ለምጽላለ ርእሳ ዘትጻሙ ዖፍ ።
ወእመ ይሰምዕ ቃለ እምነ ደመና ልብሰ መትከፍ

www.ethiopianorthodox.org

ተዘከረ ታቦር በዓለ መጽሐፍ
ድንጋፄ ለጴጥሮስ ከመ ደዌሁ ዘዘልፍ ።
ተዘከረ ታቦር በዓለ መጽሐፍ

ት ር ጉ ም

ጴጥሮስ ያለዘርና አዝመራ
ትርፍ ቤትን ለማሳመር የሰማይ ወፍን ተመለከተ ፤
ወፍ ያለዘርና አዝመራ
ለራሷ ማረፊያ የምትጥር ናትና ።
ከትከሻ ልብስ/ ደመና ቃልን በሰማ ጊዜም
ባለ መፅሀፍ/ ታቦር አስታወሰ
ድንጋጤ የጴጥሮስ የዘወትር በሽታው እንደሆነ ።
ባለመፅሀፍ/ ታቦር አስታወሰ

ም ስ ጢ ር

ክርስቶስ «ወፎች ሳይዘሩና ሳይማርሩ እንዲመገቡ ተመልከቱ» ያለውን ጴጥሮስ በደብረ ታቦር አፀደቀ ፤ ምክንያቱም ወፎች ያለ ዘርና ያለአዝመራ እንደሚመገቡ ፣ እርሱም ለቤት ስራ የሚያስፈልጉት ነገሮች ሳይኖሩ «ሶስት ቤቶችን ሰርተን በዚህ ብንኖር መልካም ነው» ብሏልና ። በዚህም ላይ የደመና ነጎድጓድን ሰምቶ የደነገጠ መፅሀፍን መርማሪ ሰው ድንጋጤ በሽታ እንደሆነ ያስታውሳል ፤ እንዲሁም የወልድ ልብስ እንደበረዶ በሆነበት (በነጣበት) በደብረ ታቦር ጴጥሮስን ድንጋጤ እንደ በሽታ እንዳስተኛው ነተገረ ማለት ጭምር በቅኔው ተመስጥሮበታል ።

336 መወድስ

አ አብዳን ሰብአ ገላትያ
ዘገፋዕናክሙ ምንት ሰብአ ደብረ ምጥማቅ አእላፍ ?
ንቃወ ምዝባሬ ካልእ ዘጥቅመ ሰናዖር ዖፍ
ለቤተ መቅደስነ ትንግርዋ

ዘበጽሐ እግረ ሡራሬሃ እስከ ጽንፍ እምጽንፍ፤
ወእስከ አድማስ ዮጎልፍ፤
ባሕቱ ይመትር ዘለፋክሙ እንበለ ሰይፍ ።
ንሔውጽሂ ዘለፋክሙ በመሳክወ ልብ ወአፍ
ወአኀወ ዮሴፍ መጻሕፍተ ለዘለፋክሙ ንጽሕፍ፤
እስመ እንዘበ ሕያወ እሞተ ሥጋ ግዙፍ
ሞተ ዮሴፍ አኀዊሁ ነገርዎ ለዮሴፍ ።

ት ር ጉ ም

ሰነፎች የገላትያ ሰዎች ሆይ !
እግር/ ስራዋ ከዳር እስከ ዳር ለደረሰና እስከ አድማስ ለአለፈ
የሰናኦር / ወፍ ህንፃ ሁለተኛ የሆነ መፍረስ/ ጩኸትን
ለቤተ መቅደሳችን ትነግርዋት ዘንድ
ብዙዎች የደብረ ምጥማቅ ሰዎች የበደልናችሁ
በደል ምንድንው ነው ?
ነገር ግን ስድባችሁ ያለ ሰይፍ ይቆርጣል ።
ስድባችሁንም በልብና በአፍ / መስኮቶች እንጎበኛለን
የዮሴፍ ወንድሞች / መፃህፍትንም ለስድባችሁ እንፅፋለን፤
ከደነደነ የስጋ ሞት ደህና ሳለ
የዮሴፍ ሞትን ወንድሞቹ ለዮሴፍ ነግረውታልና ።

ም ስ ጢ ር

የወፍ ጩኸት በንጋት እንደሚሰማ ነቃፊዎች የሰናኦር ህንፃ መፍረስን በደብረ ምጥማቅ ቤተ ክርስቲያን አወሩባት ። እግርም ከዳር እስከ ዳር እንደሚሄድ የደብረ ምጥማቅ ዝናዋ በሁሉ ተሰምቷል ፤ ሰይፍም አካልን እንደሚቆርጥ የነቃፊዎች ስድብ ያበሳጫል ። በመስኮትም ብቅ ብሎ እንደማየት ስድባቸው በሀሊና ሲታሰብና በአፍ ሲነገር በተግባራቸው ከዮሴፍ ወንድሞች ጋር መነፃፀር አላ ቸው (ይነፃፀራሉ) ። ዮሴፍ ወንድሞቹን በባእድ አገር(በምድረ ግብፅ) እንደ ባእድ ሆኖ ስለትውልዳቸው ቢጠይቃቸው አንዱ ታናሽ ወን

ድማችን ሞቷል ብለው የራሱን ለራሱ (ለዮሴፍ) እንዳረዱት ፣ ወሬኞችም የደብረ ምጥማቅ ቤተ ክርስቲያን ደህና ስትሆን እንደ ፈረሰች ቆጠሯት ማለት በቅኔው ተመስጥሯል ።

337 መወድስ

ዘአፈ ወርቅ ዘውዱ (አለቃ)

በሶስት ወር ክረምት ዝናብ የዳኝነት ፍርድ
ማበል ወሰደው ምድሩን አጥረገረገው ሰውም ሳይተርፍ
ልግመኛው ቅጥረኛ በሬ ጠምዶ ሲጉነፈነፍ ።
አሪትና ወንጌል ቢለፈልፉም
ማንም አልረዳቸውም በብዙው መለፈፍ፤
ሁሉም ለእራሱ ይጥራልና
ጥሪት እየያዘ ሊሸሽ ልክ የሌለው ማበል ሲጎርፍ ።
ቆረቆንዳውም አልተቆረጠም ገና በጭቅጭቁ ሲረግፍ
ዘንጋዳ የተባለው ሰነፍ ምርት ሆኖ በመነጠፍ፤
ድንጋይ ለቃሚ ሲቀጥር የወፍ ቅጥረኛው ሰነፍ
አይወርድምና ከራሱ ላይ መአት የሆነ ማግት ወፍ ።

ም ስ ጢ ር

ከሰኔ 26 እስከ መስከረም 25 ቀን ያለው ሶስት ወር ክረምት ይባላል ። ክረምት ሲበረታ የሚዘንበው ዝናብ ጎርፍ ፥ የማአበል መከላከያ ግድብ ያልተደረገለትን መሬት እየሸረሸረ ይወስደዋል ። አንዳንድ ጊዜም ሰውንም እንስሳውንም ጭምር ያጥረግርገዋል ። እንዲሁም በሶስት ወር ክረምት የተመሰሉት ሶስት ዳኞች የአ ድልዎ ፍርድ ድሃውን መሬቱን አስነጥቆ ከመኖሪያ ቀበሌው አሰ ደደው ። ልግመኛው አራሽ በሬ ጠምዶ እንደሚጉነፈነፍና ለመ ሬቱ የማአበል መከላከያ ግድብ እንደማያደርግለት ጉቦኛው ዳኛ ያለምጣል ፤ ጉቦ ካልበላ አይሰቅም ያልሰጠውንም ይጠምደዋል።

www.ethiopianorthodox.org

የክረምቱ ማእበል በወሰዳቸው እቃና ሰው ላይ ደለል ሲደልልባቸው (ሲጭንባቸው) የጮሁ ሰዎችን ሰምቶ ችግራቸውን የሚረዳላቸው አይገኝም ። እንዲሁም በኦሪትም በወንጌልም መማለጃን መቀበበልና ፍርድን ማጣመም እንዳይኖር ቢነገርም ትእዛዙን የሚጠብቀው አልተገኘም ፤ ድሃውን ሃብታም በገንዘብ ተዳለለበት ። ዳኞችም ምስክሮችም በገንዘብ እየተደለሉ አዳፍኔ ሆኑ ። ማእበሉም ከወንዙ ድንጋግ (ወሰን) አልፎ እንደሚጎርፍ እብለት በዛ ።

ዘንጋዳ የሚባለው ያገዳ እህል አበባውን ፡ አርግፎ ለጋ ፍሬ ሲደመድም ጭቅጭቅ ጨቅጭቃል ይባላል ። ቃሉ ከወቀሳ ነገር ጋር ይሞካሻል ። በዚህ አተረጓጎም ግን ለጋ ፍሬን ያዘ ነፍስ አዋለ ማለት ነው ። ይሁን እንጂ በወርቁ በኩል የሙግትን ነገር ይዟል። ዘንጋዳ ሲባልም በሰም በኩል የአገዳ እህል ሲሆን ፡ በወርቁ በኩል ዘንጋ ፡ ዳ ፡ እንደማለት ሁለት ቃላት ይሆንና የቸልታን ፍች ይሰጣል ። ሰነፍ ምርት ማለትም በሰም በኩል ከደቃቁ ገለባው ጨርሶ ያልጠራው ፊስ (ርጋፊ) ሲሆን በወርቅ በኩል የሰነፍ ሰው ስራ ይሆናል።

በመነጠፍ ማለት ደሞ በሰም በኩል ከአፈር ጋር መቀላቀል ሲሆን በወርቅ በኩል የተረሳው መዝገብ ከመዛግብት ውስጥ መቀበሩን ያወሳል ። የዘንጋዳው ፍሬ ጨርሶ ከረገፈ ራሱ ቆረቆንዳ ይሆንና በማጭድ እንደፍሬያማው ሳይቆረጥ እንደሚቀር በሌሎቹ መዛግብት ውስጥ የተቀበረው የድሃው ሰው ጉዳይ በጭቅጭቅና በሙግት እንዳለ ሳይወሰን ቀረ ። «ወፍ ጠባቂ ለወፍ ጠባቂነት ቢቀጠር ፡ ድንጋይ ለቃሚ (አቀባይ) ቀጠረ» እንዲሉ ወፍ ጠባቂው ጠጠር አቀባዩን ሲያዝዝ የጠጠሩ ቅጥረኛ ጠጠሩን እስኪያቀብለው ወፉ የዘንጋዳውን ፍሬ ያወልበዋል (ይጨርሰዋል) ። ከመዝገብ ቤት ሰራተኛ ራስ ላይ የማይወርድ አሜትም የበላዮችን (የባላስልጣኖችን) ቁጣ ሲያመጣና አንዱ በሌላው ሲያመካኝ የመንግስት አደራ አልተጠበቀም ማለት በቅኔው ተመስጥሯል ።

የባለቅኔዎች አጫጭር የህይወት ታሪክ

(የሚቀጥሉት የባለ ቅኔ ሊቃውንት አጫጭር ታሪኮች ባብዛኛው ከ«መፅሀፈ ቅኔ ፡ ዝክረ ሊቃውንት» እንዲሁም ከ«የቀድሞ ቅኔዎች ከነትርጓሜአቸው» የተቀሰሙ ናቸው ። ሰፋ ያለውን ታሪክ ከእነዚሁ መፃህፍት መመልከት ይቻላል ።)

ሀይለ ስላሴ (መልአከ ሀይል)

መልአከ ሀይል ሀይለ ስላሴ ወልደ ሀና በሸዋ ክ/ ሀገር በደብረ ብርሃን ስላሴ በ1870 እ.ም. ተወለዱ ። በሸዋ በወሎና በጎጃም አድባራትና ገዳማት ከነበሩ ሊቃውንት ዜማ ፡ ቅኔና የመፃህፍት ትርጓሜ ተምረዋል ።

መልአከ ሀይል ሀይለ ስላሴ ትምህርታቸውን ጨርሰው ከተመለሱ በሁዋላም በአዲስ አበባ ከተማ እንጦጦ ራጉኤልን በድብትርና አገልግለዋል ። ብሉያትም በተተረጎሙ ጊዜ ከሌሎች ሊቃውንት ጋር ሆነው ሲራክንና ሰሎሞንን ተርጉመዋል ። ከዚህም ጋር አንደኛ የመካነ ህይወት ገብረ መንፈስ ቅዱስን ደብር በአለቅነት ሁለተኛ እንጦጦ ራጉኤልን መልአከ ሀይል ሆነው አስተዳድረዋል ። መንፈሳዊ ጉባኤም ሲቋቋም በአባልነትና በመንፈሳዊ ዳኝነት አገልግለዋል ።

መልአከ ሀይል ሀይለ ስላሴ በተወለዱ በ85 አመታቸው በ1955 አርፈው በመካነ ህይወት ገብረ መንፈስ ቅዱስ ቤተ ክርስቲያን ተቀብረዋል ።

www.ethiopianorthodox.org

ሀይሌ ጉልቤ (አጋፋሪ)

አጋፋሪ ሀይሌ ጉልቤ የሸዋ ክፍለ ሀገር ተወላጅ ናቸው ። አዲስ አበባ በመንበረ ፀባኦት ቅድስት ስላሴ መጀመሪያ በደብተርነት ሁዋላም አጋፋሪ ተብለው አገልግለዋል ። በቅኔ ሙያቸው የተመሰገኑ ነበሩ ።

ለማ ሀይሉ (አለቃ)

አለቃ ለማ ሀይሉ በአፄ ቴዎድሮስ ዘመነ መንግስት መጨረሻ በመቄት (ላስታ) በአገረ ገነት ኪዳነ ምህረት አጥቢያ ተወለዱ ። አለቃ ለማ በላስታ ፥ በጎንደር በጎጃምና በሸዋ እየተዘዋወሩ ዜማ ቅኔና መፃህፍት ትርጓሜ አጥንተዋል ።

አለቃ ለማ በ1883 ኢ.ም. የአዲስ አበባ መንበረ ፀባኦት ቅድስ ስላሴ የሀዲስ መምህር ሆነው ተሾመዋል ። ከ1906 ኢ.ም. ጀምሮ በሀረር በአደሬ ጢቆ መካነ ስላሴ ደብር የሀዲስና የሃይማኖተ አበውን ትርጓሜ እያስተማሩ አያሌ ደቀ መዛሙርትን አፍርተዋል ። ከዚህም ሌላ በአዲስ አበባ የቀጨኔ መድሃኔ አለምና በሀረር የጢቆ መካነ ስላሴ አድባራትን በአለቅነት አስተዳድረዋል ።

አለቃ ለማ የመፅሀፈ ቄርሎስን አንድምታ ትርጓሜና የሀዲስ ኪዳንን ነጠላ ትርጓሜ አዘጋጅተዋል ። ለቅዱሳት መፃህፍት ትርጉም ስራም ከተመደቡት ሊቃውንት አንዱ በመሆን ሃይማኖተ አበውን ተርጉመዋል ።

አለቃ ለማ በተወለዱ በ99 አመታቸው በአዲስ አበባ ከተማ ጥር 14 ቀን በ1959 ኢ.ም. ከዚህ አለም ተለዩ ።

መርሻ ሀይሉ (መጋቢ ፡ ዘዲማ ጊዮርጊስ)

መጋቢ መርሻ ሀይሉ በጎጃም ክ/ ሀገር በታላቁ ገዳም ዲማ ጊዮርጊስ በ1840 ኢ.ም. ተወለዱ ። ፀዋትወ ዜማ (የዜማ አይነቶችን) ና የመፃህፍት ትርጓሜን በዚያው በገዳሙ ከሚገኙት ሊቃውንት ተምረዋል ። ቅኔም አለቃ ተክለ ጽዮን ዲማ በነበሩበት ዘመን ከርሳቸው ተምረው በቅኔ አዋቂነት የተመሰገኑ ሆነዋል ።

እኚህ ሊቅ የዲማ ጊዮርጊስ መጋቢ ሆነው አገልግለዋል ። በ1888 ኢ.ም. ለጉዳይ አዲስ አበባ እንደመጡ በድንገት ታመው ስላረፉ በአራዳ ቅዱስ ጊዮርጊስ ቤተ ክርስቲያን ተቀብረዋል ።

መርአዊ (አለቃ)

አለቃ መርአዊ በወሎ ክፍለ ሀገር ግሸን ደብረ ከርቤ ተወልደዋል ። የቁም ዜማ ፥ ያቋቋምና የቅኔ ባለሙያ ነበሩ ። በንጉስ ሚካኤል ጊዜ የተንታ ሚካኤል ደብተራ ሆነው አገልግለዋል ። በተለያየ ጊዜም የደሴ ተክለ ሃይማኖት ደብርና የመቅደላ ቤተ ክርስቲያን አለቃ ሆነው ሰርተዋል ።

መኮንን ስሎሞን (አለቃ)

አለቃ መኮንን ስሎሞን ከአቶ ስሎሞን ግፋ ወሰንና ከወ/ሮ ማብረጃ መንገሻ ሸዋ በደብረ ሊባኖስ አካባቢ በ1871 ተወልደዋል ። በተወለዱበት ቀበሌ ንባብና ቅኔ ተምረዋል ። ከዚህ በሁዋላ ቦሩ ሜዳ ስላሴ ሄደው ከመምህር ወልደ ሚካኤል ሀዲስና ሊቅ አጥንተዋል ።

አለቃ መኮንን ሰለሞን በደብረ ሊባኖስ ገዳም ትርጓሜ መፃህፍት እያስተማሩ ኖረዋል ። በዚህም ጊዜ ገድለ ተክለ ሃይማኖትን

www.ethiopianorthodox.org

ድርሳነ ማህየዊንና ስአታትን ተርጉመው በግእዝና በአማርኛ አሳትመዋል።በተጨማሪም መፅሀፈ ሀዊን ከግእዝ ወደ አማርርኛ ተርጉመዋል።

አለቃ መኮንን ስሎሞን የአራተማርያምን አለቅነት ተሾመው መንፈሳዊ አገልግሎታቸውን ሳያቋርጡ አርፈው በደብረ ሊባኖስ ገዳም ተቀብረዋል ።

ስመኝ (መሪጌታ)

መሪጌታ ስመኝ በጎጃም ክፍለ ሀገር በእርባብ ወረዳ ጠለዛሞ ማርያም ተወለዱ ። በጎጃም አድባራትና ገዳማት ከነበሩ መምህራን ፀዋትወ ዜማና ቅኔ ተምረዋል ። የተመሰገኑ ቅኔ አዋቂ ነበሩ። እኒህ ምሁር በጠለዛሞ ማርያም ደብር ተቀምጠው ለረጅም አመታት ድጓ ያስተምሩ ነበር ። ከጉባኤያቸውም ብዙ ደቀ መዛሙርት ተምረው ለመምህርነት በቅተዋል ። ድጓ ሲያስተምሩም ዜማውን ብቻ ሳይሆን የንባቡንም ከየት መጣ ጭምር ይነግሩ ነበር ይባላል።

ቀስሙ (መምህር)

መምህር ቀስሙ በጎጃም ክ/ ሀገር በዋሸራ ማርያም ተወለዱ ። በዚያው በትውልድ አገራቸው ተምረው መሀፅፈ መነኮሳትና ቅኔ ሲያስተምሩ ኖረዋል ። ከጉባኤያቸውም ብዙ ሊቃውንትን በትምህርት ወልደዋል ። ጉባኤያቸውን ሳይፈቱ የዋሸራን ገዳም በመምህርነት ሲያስተዳድሩ ኖረው በሞት ተለይተዋል ።

በዛብህ ወንድም (አለቃ)

አለቃ በዛብህ ወንድም በጎንደር ክ/ሀገር እስቴ ወረዳ በመካነ ኢየሱስ አካባቢ በ1870 አ.ም. ግድም ተወልደዋል ። በመካነ ኢየሱስ ደብር ሀዲስ ካጠኑ በሁዋላ ድባና ቅዱስ ሚካኤል ሄደው

ከመምህር ወልደ ሚካኤል ፍትሀ ነገስት ተምረዋል ። ወደ ሸዋ መጥተው ከአለቃ ወልደ ጊዮርጊስ መፅሀፈ ሊቃውንት ቀፅለዋል ።

አለቃ በዛብህ ወንድም በጎንደር ክ/ሀገር ሊቀ ካህናትና የደብረ ታቦር መድሀኔ አለም አለቃ ሆነዋል ። ከዚያም በሁዋላ ወደአዲስ አበባ መጥተው የማህደረ ስብሀት ልደታ አለቃ ሆነው ርስትም ቦታም ተቀብለዋል ። በቦታቸው ላይ የመድሀኔ አለምን ቤተ ክርስቲያን አሰርተው ንብረታቸውን አውርሰው ሲኖሩ ሰኔ 28 ቀን በ1956 አ.ም. አረፉ ።

ተክለ ሃይማኖት (አቤቶ)

አቤቶ ተክለ ሃይማኖት በጎንደር በበየዳ ኢየሱስ ደብር በ1635 አ.ም. ተወለዱ ። የአቤቶ ተክለ ሃይማኖት አባት እንድርያስ የአፄ ሱስንዮስ ዘመድ ነበር ይባላል ።

አቤቶ ተክለ ሃይማኖት የአራቱን ጉባኤ የባህረ ሀሳብና የቅኔ ትምህርታቸውን ካጠናቀቁ በሁዋላ ጉባኤ ዘርግተው ሲያስተምሩ ኖረዋል ።

ተክለ ፅዮን (አለቃ)

አለቃ ተክለ ፅዮን በሸዋ ክ/ሀገር በአንኮበር ወረዳ ሀር አምባ በሚባል ቀበሌ በ1820 አ.ም. ተወለዱ ። በአንኮበር ከተማ ከአለቃ ወልደ ስላሴ ትርጓሜ መፃህፍት ተምረዋል ። ወደ ጎጃም ተሻግረው ሞጣ ጊዮርጊስ በተባለው በስመ ጥሩው ደብር ከአራት አይናጎሹ የብሉያትን ትርጓሜ አጥንተዋል ። ብሉይና ቅኔ አዋቂ ነበሩ ።

አለቃ ተክለ ፅዮን በዲማ ጊዮርጊስ ገዳም ብሉይና ቅኔ ማስተማር ጀመሩ ። ከዚያም ወደሸዋ ተመልሰው በአንኮበር ከተማ የማስተማር ስራቸውን ቀጥለዋል ።

www.ethiopianorthodox.org

በ1870 እ.ም. ግንቦት 21 ቀን በወሎ ክፍለ ሀገር ቦሩ ሜዳ ስላሴ በአፄ ዮሀንስ ዘመን ከተደረገው የሃይማኖት ክርክር በሁዋላ አለቃ ተክለ ፅዮን ወደኢየሩሳሌም ተሰደው ሄደው ህዳር 29 ቀን በ1881 እ.ም. አርፈው ከዚያው ተቀብረዋል ።

ተክሌ (መምህር ፡ ዘዋሸራ)

መምህር ተክሌ በጎጃም ክ/ሀገር ዋሸራ ማርያም ተወልደዋል ። ዜማ ፡ ቅኔና መፃህፍት ትርጓሜ ተምረዋል ። በጣም የተመሰገኑ የቅኔ መምህር ነበሩ ። በዚህም ምክንያት ከዜማና ከመፃህፍት ትርጓሜ ሙያቸው ይልቅ የቅኔ ትምህርት ጉባኤያቸው ሰፍቶ ብዙ ሊቃውንትን አውጥተዋል ። እስከሞቱም ድረስ ከጉባኤ አልተለዩም ። መምህር ተክሌ በ98 አመታቸው አርፈው በሀገራቸው ዋሸራ ማርያም ተቀብረዋል ።

ተገኝ (መልአከ ፀሀይ)

መልአከ ፀሀይ ተገኝ በጎጃም ክፍለ ሀገር በብቸና አውራጃ በደባይ ጥላትግን ወረዳ ወንዳሳ ቁስቋም ተወለዱ።ከአለቃ ሽፉ ወልደ ጊዮርጊስ ተምረዋል ። ቅኔና መፅሀፍ አዋቂና ተመራማሪ ሊቅ ነበሩ ።

መልአከ ፀሀይ ተገኝ ደብረ ማርቆስ ሲተከልና ሲደበር ጀምሮ ሊቀ ጠበብት ሆነው አቅንተዋል ። የቤተ ክርስቲያኑን ፕላንም ራሳቸው አውጥተው አናጢዎቹን እየመሩ አሰርተዋል ይባላል ።

መልአከ ፀሐይ ተገኝ በምርምርና ፈጠራ ስራቸው 1ኛ/ በኢትዮጵያ የሚገኙ መፃህፍትን ዝርዝርና የሚገኙበትንም ቦታ የሚያመለክት ፡ 2ኛ/ በኢትዮጵያ የነበሩ ሊቃውንትና ደጋግ ሰዎችን የህይወት ታሪክ ፡ 3ኛ/ የሊቃውንቱን ቅኔ ፡ 4ኛ/ የኢትዮጵያን ታሪክና የሰንደቅ አላማን ክብር የሚያስረዱ መፃህፍትንና ሌላም ብዙ አይነት ፅሁፍ አዘጋጅተው ነበረ ይባላል ።

www.ethiopianorthodox.org

እኒህ ሊቅ ከ1929 እስከ 1930 እ.ም. ባለው ጊዜ አርፈው በዚያው ደከመው ባቀኑት በደብረ ማርቆስ ቤተ ክርስቲያን ተቀብረዋል ።

ንጉሴ ይመር (አለቃ)

አለቃ ንጉሴ ይመር በጎጃም ክፍለ ሀገር ዲማ ጊዮርጊስ ተወለዱ ። በዚያው በትውልድ ቦታቸው ዜማ ከመሪጌታ ደርሰህ ፡ቅኔ ከመምህር ወልደ ጊዮርጊስ ፡ መፅሀፍም ከመምህር እንግዳ እሸት ተምረዋል ። የሰአሊነት ሙያ ስለነበራቸው አለቃ ንጉሴ በጎንደር ክፍለ ሀገር ኮስተት ዮሀንስ ፡ አጋጥ ፅዮን ፡ ጓሳጥ ሀናና ሽምላኮ ጊዮርጊስ የሚባሉ አብያተ ክርስቲያንን ስለዋል ። ወደሸዋም መጥተው ደንዲ የምትባልለዋን ደብር ተሾመው ገበዝም አለቃም እየሆኑ አስተዳድረዋል ። በወሎ ክ/ሀገር በደሴ ከተማ የዳኝነት ስራ ሰርተዋል ። ከፋሽስት ወረራም በሁዋላ አጋምና ጊዮርጊስን አለቅነት ተሾመዋል ።

አለቃ ንጉሴ በትምህርት ሚኒስቴር ባስተማሪነት ተመድበው ሲሰሩ ቆይተው በ1948 እ.ም. አርፈው በደጀን ጊዮርጊስ ቤተ ክርስቲያን ተቀብረዋል ።

አካለ ወልድ (መምህር)

መምህር አካለ ወልድ በሸዋ ክፍለ ሀገር ተወልደው ጎንደር ከመምህር ሀሊብ ተምረዋል ። በወሎ ክፍለ ሀገር በሚገኘው ቦሩ ሜዳ ስላሴ ገዳም ተቀምጠው አራቱን ጉባኤያት ያስተምሩ ነበር ። በቅኔም እጅግ የተመሰገኑ ሊቅ ናቸው ። ከሊቅነታቸው የተነሳ አፄ ቴዎድሮስ መምህር አካለ ወልድን «ይዋጓል እንደ ገብርዬ ይማሯል እንደ አካልዬ» ብለው አመስግነዋቸዋል ይባላል ። እኒህ ሊቅ ከአፄ ቴዎድሮስ እስከ ንግስት ዘውዲቱ ዘመን ከጉባኤ ሳይለዩ ኖረው ህዳር 29 ቀን በበ1912 እ.ም. አርፈው ባስተማሩበት ገዳም ቦሩ ሜዳ ስላሴ ተቀብረዋል ።

አድማሱ ጀንበሬ (መልአከ ብርሃን)

መልአከ ብርሃን አድማሱ በጎጃም ክፍለ ሀገር በዲማ ጊዮርጊስ ገዳም ነሀሴ 1 ቀን በ1985 አ.ም. ተወለዱ ።

መልአከ ብርሃን አድማሱ በጎጃም ከአለቃ ገብረ ኤልያስና ከአለቃ ገብረ ማርያም ብሉይና ቅኔ ፤ በሸዋ ከካቢው መምህር ወልደ ስላሴ ብሉይ ፡ በወሎ ከደሴው መልአከ ገነት አፈወርቅና ከቦሩ ሜዳ ስላሴው ሊቅ ከመምህር አካለ ወልድ ሀዲሳትንና መፃፍተ ሊቃውንትን አጥንተው በዲማ ጊዮርጊሰ ገዳም መፅሀፍና ቅኔ አስተምረዋል ።

መልአከ ብርሃን አድማሱ የዳግማዊ ምኒልክ መታሰቢያ ትምህርት ቤት መጋቤ ምስጢር ፡ የብቸና ቅዱስ ጊዮርጊስ ሊቀ ጠበብትና መልአከ ብርሃን ፡ በቤተ ክህነትም የመንፈሳዊ ጉባኤ መማክርት አባል ፡ የታሪክና የድርሰት ክፍል ሀላፊና የሊቃውንት ጉባኤ ሊቀ መንበር ሆነው አገልግለዋል ።

መልአከ ብርሃን 1ኛ ኮኩሀ ሃይማኖት ፡ 2ኛ መድሎተ አሚን፡ 3ኛ መፅሀፈ ቅኔ ዝክረ ሊቃውንት ፤ 4ኛ የበገና መዝሙር የተባሉ መፃህፍትን አዘጋጅተው አሳትመዋል ።

እኒህ ሊቅ በአዲስ አበባ ከተማ ሀምሌ 24 ቀን በ1962 አ.ም. በሞት ተለዩ ።

አድማሱ ጌትዬ (ንቡረ እድ)

ንቡረ እድ አድማሱ ጌትዬ በሸዋ ክፍለ ሀገር ሀር አምባ በሚባል ስፍራ ተወለዱ ። በዚሁ በተወለዱበት ክፍለ ሀገር ተምረው የተመሰገኑ ሊቅ ሆነዋል ።

በአፄ ምኒልክ ዘመነ መንግስት የካህናት ባልደረባ ሆነው ሰርተዋል ። ከዚያም በሁዋላ ንቡረ እድ አድማሱ መልአከ ገነት ተብለው

አራዳ ጊዮርጊስን አለቅነት ተሾመዋል ። ንቡረ እድም ሆነው አዲስ አለም ማርያምን ሲያስተዳድሩ ሰኔ 9 ቀን በ1921 አ.ም. አርፈዋል ።

አፈወርቅ ዘውዴ (አለቃ)

አለቃ አፈወርቅ ዘውዴ በወሎ ክፍለ ሀገር በአማራ ሳይንትና ቦረና አውራጃ መጋቢት 15 ቀን በ1909 አ.ም. ተወለዱ ።

አለቃ አፈወርቅ ዘውዴ በወሎ ፡ በጎጃምና በጎንደር አድባራትና ገዳማት ከነበሩ ሊቃውንት ዜማ ቅኔና የመፃህፍት ትርጓሜ አጥንተዋል ።

አለቃ አፈወርቅ ዘውዴ የቅኔ መምህርነት ሙያቸውን ካደላደሉ በሁዋላ በጎጃም ፡ በወሎና በአዲስ አበባ 36 አመታት አስተምረው ብዙ ደቀ መዛሙርትን አፍርተዋል ። በተጨማሪም በወሎ የደብረ ከርቤ ጊዮርጊስ አለቃ ሆነው 22 አመታት አገልግለዋል ።

አለቃ አፈወርቅ ዘውዴ ለግእዝ መማሪያ የሚሆኑ መፃህፍትን በሰባት ደረጃ መድበው አዘጋጅተዋል ። የመጀመሪያው መፅሀፍ «ፀያሒ ፍኖት» በሚል ርእስ በ1958 አ.ም. ታትሟል ።

እኒህ አረጋዊ አባት የግእዝ ቅኔ ሊቅ አሁንም በመንበረ መንግስት ቅዱስ ገብርኤል ቤተ ክርስቲያን እያስተማሩ በኮንትራት ተቀጥረው በኢትዮጵያ ቋንቋዎች አካዴሚ በግእዝ ቅኔና መፃህፍት አንድምታ ትርጓሜ ክፍል ቅኔያትን በመተርጎም ፡ በማመስጠርና በመተረክ ይሰራሉ ። ቅኔዎቻቸውም በቁጥር 187 ፡ 241 ፡ 263 እና 337 ይገኛሉ ።

እንግዳሸት (መምህር)

መምህር እንግዳሸት በጎጃም ክፍለ ሀገር ዲማ ጊዮርጊስ ተወለዱ ። በዚያው በተወለዱበት ገዳም ተምረው የሀዲስ የሊቅና የቅኔ መምህር ለመሆን በቅተዋል ።

www.ethiopianorthodox.org

መምህር እንግዳሸት በቅኔ ሙያቸው እጅግ የተመሰገኑ ከመሆናቸውም በላይ የቅኔ ዘረፋና ነጠቃ ስጦታ እንደነበራቸው ይነገራል ። ቅኔም ሆነ የመፃህፍት ትርጓሜ በሚያስተምሩ ጊዜ ለደቀ መዝሙሮቻቸው ምስጢሩን አብራርተው ያስተምሩ ነበር ይባላል ።

መምህር እንግዳሸት የዲማ ጊዮርጊስን ገዳም መጀመሪያ በግብዝና ቀጥሎም በመምህርነት ሲያስተዳድሩ ኖረው ጥቅምት 25 በ1923 አ.ም. አርፈዋል ።

እንግዳ ደስታ (አለቃ)

አለቃ እንግዳ ደስታ በጎንደር ከተማ በአፄ ቴዎድሮስ ዘመነ መንግስት ተወለዱ ። ንባብና ዜማ በጎንደር ከተማ ከተማሩ በዋሁላ ወደ ጎጃም ሄደው በዲማ ጊዮርጊስ ቅኔ ከመምህር ተጠምቆ ተማሩ ። ቁም ፅህፈትና ቅኔ አዋቂ ነበሩ ። አለቃ እንግዳ ደርቡሽ ጎንደርን በወረረ ጊዜ ወደእንግሊዝ አገር ሄደው እንግሊዝኛ ተምረው አስተርጓሚ ሆነዋል ።

አለቃ እንግዳ ደስታ እንግዳ ዳንኤል ተብለው ይጠሩ ነበር ። በእንግሊዝ አገር 24 አመት ከኖሩ በሁዋላ ወዳገራቸው ተመልሰው በጎንደር ክፍለ ሀገር መጀመሪያ ፋሲለደስን በሁዋላ አጣጣሚ ቅዱስ ሚካኤልን በአለቅነት አስተዳድረዋል ።

አለቃ እንግዳ በ1914 አ.ም. በውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር ተቀጥረው መፃህፍትን ከእንግሊዝኛ ወደአማርኛ ከአማርኛ ወደ እንግሊዝኛ በመተርጎም ሲያገለግሉ ኖረው በ1934 አ.ም. አርፈዋል ።

እንግዳ ወርቅ ሀይሉ (አለቃ)

አለቃ እንግዳ ወርቅ ሀይሉ በጎንደር ከተማ በዘመነ መሳፍንት ተወለዱ ። በተወለዱበት ከተማ ተምረው የሀዲስና የቅኔ ባለሙያ ለመሆን ችለዋል ።

www.ethiopianorthodox.org

አለቃ እንግዳ ወርቅ ሀይሉ መጀመሪያ ጎንደር ኤዎስጣቴዎስን ፣ ሁዋላም ጎንደር መድሀኔ አለምን አለቅነት ተሾመው ሲያገለግሉ በ1906 አ.ም. ሀምሌ 12 ቀን አርፈዋል ።

ከብቴ (አቃቤ ሰአት)

አቃቤ ሰአት ከብቴ የታወቁት የጎንደር ሊቃውንት የመምህር ኤስድሮስና የመምህር መልከ ጼዴቅ ደቀ መዝሙር ነበሩ ። የአራቱ ጉባኤ (ብሉይ ፣ ሀዲስ ፣ መጽሀፈ ሊቃውንትና መፅሀፈ መነኮሳት)ና የአቡሻህር ሊቅ ናቸው ። ከዚህም ጋር በፀዋትወ ዜማና በቅኔ እውቀታቸው እጅግ ተመስግነውበታል ።

እኒህ ሊቅ በጎንደር ከተማ በደብረ ምጥማቅና በግምጃ ቤት ማርያም ተቀምጠው እያስተማሩ አያሌ ደቀ መዛሙርትን አፍርተዋል ። የታወቁት ሊቅ አለቃ ወልደ አብም የእርሳቸው ደቀ መዝሙር እንደሆኑ ይነገራል ። በተጨማሪም እኒህ ሊቅ አቃቤ ሰአት (ሰአት ጠባቂ በዚህ ጊዜ ውጡ ፣ በዚህ ጊዜ ግቡ የሚል የአፄ ዳኛ) ሆነው አገልግለዋል ። የአቃቤ ሰአት ከብቴ የመምህርነትና የሹመት ዘመን ከመናኔ መንግስት ተክለ ሃይማኖት እስከ ፈፃሚ መንግስት ተክለ ጊዮርጊስ ዘመነ መንግስት ነበር ይባላል ።

ካሳ (ቄስ ገበዝ)

ቄስ ገበዝ ካሳ በጎጃም ክ/ሀገር በይልማናና በዴንሳ አውራጃ በጎንጅ ቴዎድሮስ ደብር ተወልደዋል ። በዚሁ በተወለዱበት ደብር ከነበሩ ሊቃውንት ተምረው የተመሰገኑ የብሉይና የቅኔ መምህር ሆነው ተመርቀዋል ።

ቄስ ገበዝ ካሳ ከአፄ ዮሀንስ እስከ ንግስት ዘውዲቱ ዘመነ መንግስት የጎንጅ ቴዎድሮስ የብሉያትና የቅኔ መምህር ሆነው አያሌ ደቀ መዛሙርትን አስተምረው በመምህርነት መርቀዋል ።

በተጨማሪም የደብሩ ቄሰ ገበዝ ሆነው አገልግለዋል ። ቄሰ ገበዝ ካሳ ከቅኔያቸው ክብደት የተነሳ እቡይ የሚባል ቅፅል እንደተሰጣቸው ይተረካል ።

ክፍለ ዮሀንስ

ታላቁ ሊቅ ክፍለ ዮሀንስ መጀመሪያ በጎጃም ክፍለ ሀገር በመተከል አውራጃ ውስጥ በሚገኘው በጋሾላ ገዳም ተምረዋል ። ቀጥሎም በጎንደር ከተማ አራቱን ጉባኤ ፡ ቅኔና ዜማ አጥንተዋል ።

ክፍለ ዮሀንስ ትምህርታቸውን ካጠናቀቁ በሁዋላ አራቱን ጉባኤና ቅኔ እያስተማሩ በተማሩበት ከተማ በጎንደር ደብረ ብርሃን ስላሴ ብዙ ዘመን ኖረዋል ። እኒህ ሊቅ ብዙ ሊቃውንትን በትምህርት ወልደዋል ። የመምህርነት ዘመናቸውም ከአድያም ሰገድ ኢያሱ እስከ አፄ በካፋ ዘመነ መንግስት መጨረሻ እንደነበር ይተረካል ። ክፍለ ዮሀንስ በቅኔያቸው እጅግ ከተመሰገኑት ሊቃውንት አንዱ ናቸው ።

ወልደ ማርያም ሀብቴ (አለቃ)

አለቃ ወልደ ማርያም ሀብቴ በሸዋ ክፍለ ሀገር በደብረ ሲና አውራጃ በሾተል አምባ በእታ ሰኔ 21 ቀን በ1879 እ.ም. ተወልደዋል።

በሸዋ በወሎና በጎንደር ክፍላተ ሀገር ከነበሩ መምህራን ፀዋትወ ዜማና ቅኔ ተምረው የዝማሬ መዋስእትና የአቋቋም መምህር ለመሆን በቅተዋል ።

አለቃ ወልደ ማርያም ሀብቴ በሸዋ ክፍለ ሀገር በመናገሻ ማርቆስ ተቀምጠው ዝማሬ ፣ መዋስእትና አቋቋም እየነገሩ በግብዝናና በልቅና ደብሩን ሰላሳ አንድ አመት አስተዳድረዋል ።

ወልደ ዮሀንስ (መልአከ ብርሃን)

መልአከ ብርሃን ወልደ ዮሀንስ በሸዋ ክፍለ ሀገር ተወለዱ ። በጎጃም ክፍለ ሀገር በዲማ ጊዮርጊስ ገዳም ከአለቃ ተክለ ፅዮን ቅኔ ከመምህር ገብረ ህይወት የመፃህፍት ትርጓሜ ተማሩ ። ወደሸዋም ተመልሰው ከአለቃ ገብረ ኢየሱስ የመፃህፍተ ሊቃውንትን ትርጓሜ አጥንተዋል ።

መልአከ ብርሃን ወልደ ዮሀንስ የመፃህፍትን ትርጓሜ አስተምረው አያሌ ደቀ መዛሙርትን አፍርተዋል ። ከደቀ መዛሙርታቸውም መካከል ሊቁ ገብረ ክርስቶስ አንዱ ናቸው ። በአፄ ምኒልክ ዘመነ መንግስት ፍትሀ ነገስት አውጭ ሆነው አገልግለዋል ።

ወልደ ገብርኤል (ራስ)

ራስ ወልደ ገብርኤል በትግራይ ክፍለ ሀገር በአጋሜ አውራጃ የተወለዱ የደጃች ሰባጋዲስ ልጅ ናቸው ። በራስ ስኡል ሚካኤል ቤት አድገዋል ። በዚሁ ጊዜ ቅኔ ከነአግባቡና የመፃህፍተ ሊቃውንትን ትርጓሜ ተምረዋል ። ራስ ወልደ ገብርኤል የተመሰገኑ ቅኔ አዋቂ ነበሩ ።

ወልደ ጊዮርጊስ (አለቃ)

አለቃ ወልደ ጊዮርጊስ በሸዋ ክፍለ ሀገር ተወለዱ ። በጎንደርና በጎጃም አድባራት ከነበሩ ሊቃውንት ተምረዋል ። በንጉስ ተክለ ሃይማኖት ዘመን በጎጃም ክፍለ ሀገር የገወራ ቁስቋምን በአለቅነት እያስተዳደሩ የመፃህፍተ ሊቃውንትን ትርጓሜ ያስተምሩ ነበር ። በብዙዎች በጎጃም አድባራት ሪም ተተክለው ስማቸው ሸዬ ወልደ ጊዮርጊስ እየተባለ ተፅፏል ።

www.ethiopianorthodox.org

አለቃ ወልደ ጊዮርጊስ ንጉስ ተክለ ሃይማኖት ከሞቱ በሁዋላ አዲስ አበባ የአራዳ ጊዮርጊስ አለቃ ሆነው በማስተዳደር ላይ እን ዳሉ በ1899 አ.ም. አርፈዋል ።

ወልደ ጊ| ሀ| ማርያም (መምህር)

መምህር ወልደ ጊዮርጊስ ሀ ማርያም ሸዋ በተጉለትና ቡልጋ አውራጃ ሚጣቅ አማኑኤል ወረዳ ድዋይ ሚካኤል በ1848 አ.ም. ተወለዱ ። በሚጣቅ አማኑኤል ደብር ግብረ ዲቁና ተምረው ሲያ ገለግሉ ከቆዩ በሁዋላ በጎንደር ከመምህር ወልደ አብ ወልደ ሚካ ኤል ሀዲስ አጥንተዋል ።

ከዚህ በሁዋላ ወደሸዋ ተመልሰው በሚጣቅ አማኑኤል ደብር ማስ ተማር ጀምረዋል ። ወደአዲስ አበባም መጥተው በእንጦጦ ራጉኤል ደብር ሀዲስ እያስተማሩ ኖሩ ። ከዚያም ወደመናገሻ ቅዱስ ጊዮ ርጊስ ተዛውረው የማስተማር ስራቸውን ቀጥለዋል ። ከደቀ መዛሙ ርታቸውም መካከል አንዱ ብላቴን ጌታ ሀሩይ ወ ስላሴ ነበሩ ።

መምህር ወልደ ጊዮርጊስ ሀ ማርያም ከጉባኤ ሳይለዩ በ1931 አ.ም. ወደ ደብረ ሊባኖስ ሄደው መአረገ ምንኩስና ተቀብለው ሲኖሩ በ90 አመታቸው መስከረም 29 ቀን በ1939 አ.ም. አርፈዋል ።

ወርቅ አገኘሁ ተክሌ (አለቃ)

አለቃ ወርቅአገኘሁ ተክሌ በሸዋ ክፍለ ሀገር ወግዳ ወራና ፈንጣጣ በምትባል ቦታ በ1873 አ.ም. ተወለዱ ። በሸዋ ክፍለ ገር አድባራትና ገዳማት ከነበሩ መምህራን ቅኔ ተምረው በመ ምህርነት ተመርቀዋል ። ከዚህ በሁዋላ አለቃ ወርቅ አገኘሁ በአባ ታቸው ወንበር ተተክተው በማስተማር ከጉባኤ ሳይለዩ ኖረው በተወለዱ በ86 አመታቸው ታህሳስ 19 ቀን በ1959 አ.ም. አረፉ ።

www.ethiopianorthodox.org

ውብሸት (ቄስ ገበዝ)

ቄስ ገበዝ ውብሸት በጎጃም ክፍለ ሀገር በብቸና አውራጃ በብቸና ጊዮርጊስ ደብር ተወለዱ ። በትውልድ ቦታቸው ንባብና ፀዋትወ ዜማ ተማሩ ። ከዚያም በዲማ ጊዮርጊስ ገዳም ከነበ ሩት መምህር ተጠምቆ ብሉይና ቅኔ ተምረው በመምህርነት ተመ ርቀዋል ። እንዲሁም በዚሁ ገዳም የፍትሀ ነገስትን ትርጓሜ አጥንተዋል ።

እኒህ ሊቅ በብቸና ጊዮርጊስ ደብር ብሉይ ፍትሀ ነገስትና ቅኔ እያስተማሩ ብዙ ደቀ መዛሙርትን አፍርተዋል ። በተለይም እጅግ የሚመሰገኑበት የቅኔ ሙያቸው ብዙ ፍሬ አስገኝቷል ። በተጨ ማሪም በቄስ ገበዝነት ደብሩን ለረጅም አመታት አገልግለዋል ።

መምህር ውብሸት ከማስተማር ስራቸው ሳይለዩ ኖረው ጥቅምት 13 ቀን በ1942 አ.ም. አርፈው ባገለገሉበት ደብር በብቸና ጊዮርጊስ ተቀብረዋል ።

ዘገየ (ሊቀ ሀሩያን)

ሊቀ ሀሩያን ዘገየ በጎጃም ክፍለ ሀገር በባሶ ሊበን ወረዳ በየ ውሽ ቅዱስ ሚካኤል ደብር ከአባታቸው ከአቶ ገብረ ስላሴ ሀይሉና ከእናታቸው ከወ ሮ ውዲቱ ሀይሉ በ1864 አ.ም. ተወለዱ ።

በተወለዱበት ክፍለ ሀገር በሚገኘው ደብር በጎንጅ ቴዎድ ሮስ መፃህፍት ቅኔና አገባብ ተምረዋል ። የግእዝን ሰዋስው አካሄድ በቅያቸው የተረጎሙ ተመራማሪና ቅኔ ፈጣሪ ሊቅ ነበሩ ። የዋድላንም አገባብና እርባ ቅምር ከሜጫው ሊቅ ከማእበል ወልደ ሀይወት አጥንተዋል ።

www.ethiopianorthodox.org

እኒህ ሊቅ በጎጃም ክ ሀገር በደብረ መዊእ ገዳም ለረጅም አመታት ቅኔ ከነአገባቡ በማስተማር ብዙ ደቀ መዛሙርትን አፍርተዋል ። ከቀደ መዛሙርታቸውም አንዱ አለቃ ቃለ ማእነቅ የመናገሻ ማርያም የቅኔ መምህር ናቸው ።

ሊቀ ህሩያን ዘገየ ገብረ ስላሴ ለብዙ ዘመናት በትጋትና በቅንነት ሲያስተምሩ ኖረው በ1932 ኢ.ም. አርፈዋል ። (ታሪኩ የልጅ ልጃቸው መሪጌታ በላይ መኮንን ካቀረቡት በምህፃር የቀረበ ነው።)

ዠማነህ (ደብተራ)

ደብተራ ዠማነህ በሸዋ ክፍለ ሀገር ተወልደዋል ። በአዲስ አበባ ከተማ አራዳ ጊዮርጊስ ሲተከል ጀምሮ በደብተርነት ሲያገግሉ ኖረዋል ። ደብተራ ዠማነህ ጥሩ ቅኔ አዋቂ ነበሩ ።

ይትባረክ ቂርቆስ (መሪጌታ)

መሪጌታ ይትባረክ ቂርቆስ በጎጃም ክፍለ ሀገር በብቸና አውራጃ በደብረ ፅሙና ተወልደዋል ። በተወለዱበት በደብረ ፅሙናና በዲማ ጊዮርጊስ ገዳም ተምረው በድጓና በቅኔ መምህርነት ተመርቀዋል። ከዚህም ሌላ መርሀ እውር ፣ ቀመረ አረብ (ባህረ ሀሳብ) አዋቂ ነበሩ ። እኒህ ሊቅ መሪጌታ ያሬድ ቂርቆስም እየተባለ ይጠራሉ

መሪጌታ ይትባረክ ቂርቆስ ትምህርታቸውን ካጠናቀቁ በሁዋላ ጎጃም በደብረ ፅሙና በወይባ ደብርና በእነብሴ ፣ ወሎ በአማራ ሳይንት ፣ ሸዋ በአራተ ማርያም ደብር ቅኔ አስተምረዋል ። ከዚያም በሁዋላ እንደገና ወደ ተወለዱበት ደብረ ፅሙና ተመልሰው በማስተማር ላይ እንዳሉ በ1946 ኢ.ም. አርፈዋል ።

ደለለ (መሪጌታ)

መሪጌታ ደለለ በጎጃም ክፍለ ሀገር ዋሸራ ማርያም ተወለዱ ። ከስመ ጥሩው መምህር ተክሌ ዘዋሸራ ቅኔ ከነአገባቡና ከነእርባ ቅምሩ ተምረዋል ። የመምህራቸውን ወንበር ተረክበው ሲያስተምሩ አያሌ ደቀ መዛሙርትን አውጥተዋል ። መሪጌታ ደለለ ፍሬያማ የሆነ የማስተማር ስራቸውን በማከናወን ላይ አርፈው ተምረው ባስተማሩበት ዋሸራ ማርያም ተቀብረዋል ።

ደመረ (ግራጌታ)

ግራ ጌታ ደመረ ትውልዳቸው በሸዋ ክፍለ ሀገር ነው ። በአዲስ አበባ ከተማ በአራዳ ጊዮርጊስ ደብር ቅኔ ሲያስተምሩ ኖረው አርፈዋል ።

ደስ፦ታ (አለቃ)

ጋይንቴ ደስታ ትውልዳቸው በጎንደር ክፍለ ሀገር ጋይንት ነው ። የብሉይና የቅኔ መምህር ነበሩ ። ይህንኑ ሙያቸውን እያስተማሩ በሀረር ከተማ ይኖሩ እንደነበር ይነገራል ። ጋይንቴ ደስታ በቅኔ ሙያቸው እጅግ የተመሰገኑ ናቸው ።

ድንቄ (አለቃ)

አለቃ ድንቄ በሸዋ ክ/ሀገር በተጉለትና ቡልጋ አውራጃ በጅሩና ወግዳ ወረዳ ሶምሳ በሚባል ቦታ ተወለዱ ።

የንባብ ትምህርትና መዝሙረ ዳዊትን ከፈፀሙ በሁዋላ ተጉለት ሄደው ተጉለቴ ዜማ ፣ ቅኔ ሰላሌ ከአለቃ ዘዮሀንስ ፣ ሀዲስ ካሊቃ ሀሩይ ተምረዋል ። የብሉያቱንም ትርጓሜ ዘልቀውታል ።

www.ethiopianorthodox.org

www.ethiopianorthodox.org

አለቃ ድንቄ የቅኔ ሙያቸውን ካስፋፉ በሁዋላ ጉባኤ ዘርግተው እያስተማሩ ብዙ ደቀ መዛሙርትን አውጥተዋል ። ከ1898 ዓ.ም. ጀምሮ በእንጦጦ ራጉኤል ደብር ቅኔ እያስተማሩ ኖረዋል ።

አለቃ ድንቄ በእንጦጦ ራጉኤል ደብር መጀመሪያ ርእሰ ደብር በሁዋላም ሊቀ ጠበብት ሆነው አገልግለዋል ። በመጨረሻም የመንበረ ብርሃን ወጨጫ ማርያም አለቃ ሆነው በመሪጌትነትም እያገለገሉ ሳለ ታህሳስ 26 ቀን በ1934 ዓ.ም. አርፈው በዚሁ ደብር ተቀብረዋል።

ድንቆ ማርቆስ

ድንቆ ማርቆስ በጎንደር ክ ሀገር ተወለዱ ። መጀመሪያ በጎንደር ከተማ ደብረ ብርሃን ስላሴ አራቱን ጉባኤያት ባህረ ሀሳብና ቅኔ ያስተምሩ ነበር ይባላል ። በዚሁም ላይ በጎንደር የደብረ ብርሃን ስላሴ አለቃ ሆነው አገልግለዋል ። ታላቁ ሊቅ ክፍለ ዮሀንስም ከእርሳቸው እንደተማሩ ይነገራል ።

ገብረ መስቀል (መምህር)

መምህር ገብረ መስቀል በትግራይ ክ ሀገር በእንደርታ አውራጃ በደብረ ገሊላ ተወለዱ ። በተንቤን ውስጥ እንዳ ማርያም ቆራር በተባለው ገዳም እየተማሩ አድገዋል ። በጎጃምና በዋድላ ደላንታ እየተዘዋወሩ ከሊቃውንቱ ቅኔና አገባብ ተምረው በመምህርነት ተመርቀዋል ።

መምህር ገብረ መስቀል በትግራይ ክፍለ ሀገር ቤተ ዮሀንስ በተባለው ደብር ለብዙ አመታት ቅኔ በማስተማር አያሌ ደቀ መዛሙርትን ካበረከቱ በሁዋላ በ1935 ዓ.ም. አርፈዋል ።

ገብረ መድህን (አለቃ)

አለቃ ገብረ መድህን የትግራይ ክፍለ ሀገር ተወላጅ ናቸው ። በዚያው በትግራይ ንባብና ዜማ ካጠኑ በሁዋላ በጎንደር ክፍለ ሀገር አቋቋም በጎጃም ክፍለ ሀገር ቅኔ ተምረው በመምህርነት ተመርቀዋል ። ቀተሉም ከወልደ አብ ወልደ ሚካኤል ደቀ መዝሙር ከቡልጌ አለቃ ወልደ አማኑኤል ሀዲሱን አጥንተዋል ። ከዚያም ከማንመልሶ ወልደ ስላሴ የመፃህፍተ ሊቃውንትን ትርጓሜ ቀፅለዋል ።

አለቃ ገብረ መድህን ትምህርታቸውን ጨርሰው ደብረ ሊባኖስ ተቀምጠው ሲያስተምሩ ተመርጠው መጀመሪያ ደብረ ብርሃን ስላሴን ፣ በሁዋላም አራዳ ጊዮርጊስን አለቅነት ተሾመዋል ። በሀረርጌ ክፍለ ሀገርም መጀመሪያ አደሬ ጢቆ ስላሴን ፣ በሁዋላም የአሰቦትን ገዳም እንደገና አቅንተው አስተዳድረዋል ።

አለቃ ገብረ መድህን የአስተዳደርና የማስተማር ስራቸውን ሳያቋርጡ መስከረም 4 ቀን በ1918 ዓ.ም. አርፈው በአሰቦት ገዳም ተቀብረዋል ።

ገብረ መድህን (ግራጌታ)

ግራ ጌታ ገብረ መድህን ትውልዳቸው በሸዋ ክ/ሀገር ነው ። የንባብና የዜማ ትምህርታቸውን በትውልድ ስፍራቸው ካጠናቀቁ በሁዋላ ወደ ጎጃም ተሻግረው በዲማ ጊዮርጊስ ገዳም ቅኔ ከአለቃ ተክለ ፅዮን ተምረዋል ።

ግራጌታ ገብረ መድህን በአዲስ አበባ መንበረ ፀባኦት ቅድስት ስላሴ ሲተከል ጀምሮ የደብሩ የቅኔ መምህር ሆነው ተሾመው ለብዙ አመታት ሲያገለግሉ ቆይቶ በሁዋላ አርፈዋል ።

www.ethiopianorthodox.org

ገብረ ሥላሴ ክንፉ (መምህር)

መምህር ገብረ ስላሴ ክንፉ ትውልዳቸው በወለጋ ክፍለ ሀገር ነው ። ቅኔና መፅሀፈ ሊቃውንት በጎጃም ክፍለ ሀገር በየገወራ ማርያም ደብር ከአለቃ ሽዬ ወልደ ጊዮርጊስ ፣ ብሉይና ቅኔ በደብረ ማርቆስ ከመምህር ሰረገላ ብርሃን ፣ አገባብና እርባ ቅምር በደብረ ገነት ኤልያስ ከሊቀ ጠበብት አይችሀ ፣ የመፃህፍተ ሊቃውንትን ትርጓሜ በደንበጫ ሚካኤል ከመልአከ ሰላም ገብረ ማርያም (ቡሬ ገብረ ማርያም) ተምረዋል ። በተጨማሪም የፀዋትወ ዜማና የሀዲስ መምህር ሆነው ተመርቀዋል ።

መምህር ገብረ ስላሴ ትምህርታቸውን ካጠናቀቁ በሁዋላ እየተማሩ ባደጉበት በየገወራ ማርያም ደብር ሀዲስና ቅኔ ማስተማር ጀመሩ ። ከዚህም በሁዋላ በደብረ ገነት ኤልያስ ተቀምጠው ቅኔ ከነአገባቡ ፣ ብሉይ ሀዲስና ፍትሀ ነገስት እያስተማሩ ብዙ መምህራንን መርቀው ሸመዋል ።

መምህር ገብረ ስላሴ በቅኔያቸው ከሚደነቁት ሊቃውንት አንዱ ናቸው ። እኒህ ሊቅ ከማስተማርና ምስጢረ መፃህፍትን ከመመርመር ሳይለዩ በ1938 አ.ም. አርፈው በደብረ ገነት ኤልያስ ቤተ ክርስቲያን ተቀብረዋል ።

ገብረ ስላሴ (ንቡረ እድ)

ንቡረ እድ ገብረ ስላሴ በሸዋ ክፍለ ሀገር በደብረ ብርሃን ከተማ በ1837 አ.ም. ተወልደዋል ። በአንኮበር ከተማ ዜማና ቅኔ እየተማሩ አድገዋል ።

ንቡረ እድ ገብረ ስላሴ ከ1860 አ.ም. ጀምሮ ፀሀፌ ትእዛዝ ሆነው ሰርተዋል ። በ1900 አ.ም. በኢትዮጵያ የመጀመሪያው የፅህፈት

ሚኒስቴር ሆነው ተሾመዋል ። እንጦጦ ራጉኤል ሲተከል ጀምሮ አስተዳዳሪ ሆነው አገልግለዋል ። በ1920 አ.ም. የአዲስ አለም ማርያም ንቡረ እድ ሆነዋል ።

ንቡረ እድ ገብረ ስላሴ ጠቃሚ የሆነ አገልግሎታቸውን ሲያበረክቱ ኖረው በ1905 አ.ም. ጥቅምት 27 ቀን አርፈው በደብረ ሀይል እንጦጦ ራጉኤል ተቀብረዋል ።

ገብረ ዋህድ ህሼ (አለቃ)

አለቃ ገብረ ዋህድ ህሼ በትግራይ ክፍለ ሀገር በእንደርታ አውራጃ ገረአልታ ልዩ ስሙ አባ ሰላማ በተባለ ቦታ ተወለዱ ። ቅኔ ፣ ዜማና ትርጓሜ መፃህፍት አዋቂ ነበሩ ።

አለቃ ገብረ ዋህድ በቤተ ክህነት የሊቃውንት ጉባኤ አባል ሆነው ሲሰሩ ቆይተው ታህሳስ 4 ቀን በ1961 አ.ም. አርፈው በአዲስ አበባ በመካነ ህይወት ገብረ መንፈስ ቅዱስ ቤተ ክርስቲያን ተቀብረዋል ።

ጎሹ አራት አይና

አራት አይና ጎሹ በጎጃም ክ/ ሀገር ተወለዱ ። በታወቀው ደብረ ሞጣ ጊዮርጊስ ተምረው የአራቱ ጉባኤ መምህር ሆነው ተመርቀዋል ። አራቱን ጉባኤ ያጠናቀቁ ሊቅ በመሆናቸው «አራት አይና» የሚል ቅፅል ተሰጥቷቸዋል ።

አራት አይና ጎሹ በተማሩበት ደብረ ጉባኤ ዘርግተው አለቅነቱንም ደርበው የታወቁ ሊቃውንት እነመምህር ሰው አገኘሁን ፣ እነአለቃ ገብረ ኤልያስን ፣ እነመምህር ፀበሉን ፣ እነአለቃ ተክለ ፅዮንን ፣ እነአለቃ ስነ ጊዮርጊስን ፣ እነ መምህር ክፍለ ጊዮርጊስንና ሌሎችንም ብዙ ሊቃውንት አስተምረው የብሉያት ትርጓሜ መምህር አድርገው መርቀዋል ።

www.ethiopianorthodox.org

እራት አይና ጎሹ በዘመናቸው እጅግ የታወቁና የተመሰገኑ የትርጓሜ መፃህፍትና የቅኔ ሊቅ ነበሩ ። እኒህ ሊቅ ከሚወዱት ጉባኤ ሳይለዩ ጥር 29 ቀን በ1861 ዓ.ም. አርፈው የውሽ ሚካ ኤል በተባለው ደብር ተቀብረዋል ።

ጥበቡ ገሜ (መምህር)

አለቃ ጥበቡ ገሜ በሸዋ ክፍለ ሀገር በሰላሌ አውራጃ በጎሀ ፅዮን ከተማ ሰኔ 10 ቀን በ1873 ዓ.ም ተወለዱ ።

ጎሀ ፅዮን ከነበሩት ከአባ ገብረ ማርያም ዘንድ እስከ ግብረ ዲቁና ያለውን ትምህርት ተምረዋል ። ከዚያም ወደ ጎጃም ተሻ ግረው በዲማ ጊዮርጊስ ገዳም ቅኔ ከነአገባቡ ከመምህር ወልደ ጊዮ ርጊስ ፣ የብሉይን ትርጓሜ ከመልአከ ገነት ክፍሌና ከመምህር ገብረ ኤልያስ በሞጣና በደብረ ማርቆስ አድባራት ተምረው በመምህርነት ተመርቀዋል ። በወሎ ክፍለ ሀገር በላስታ በየጁና በሰቆጣ ከነበሩ ሊቃውንት የቅኔና የመፃህፍት ትርጓሜ ትምህርት ሙያቸውን አደ ላድለዋል ።

አለቃ ጥበቡ ገሜ በወሎና በሸዋ በሚገኙ ገዳማትና አድባ ራት አያሌ አመታት አስተምረው ብዙ የቅኔ መምህራንን መር ቀው አውጥተዋል ።

እኒህ ሊቅ 37 ዓመታት ባስተማሩበት በሸዋ በሰላሌ አው ራጃ በሚገኘው በስሬ መድሃኔ አለም ደብር በተወለዱ በ91 አመታ ቸው አርፈው ሀምሌ 27 ቀን በ1964 አ.ም. ተቀብረዋል ። (ታሪኩ ለአ ርባ ቀን መታሰቢያቸው ከታተመው ፅሁፍ በምህፃር የቀረበ ነው ።)

ፈንታ ገብርየ (መልአከ ብርሃን)

መልአከ ብርሃን ፈንታ ገብርየ በጎጃም ክፍለ ሀገር በጎዛምን ወረዳ ዝግባ እቦ ተወልደዋል ። አባትና እናታቸው በልጅነታቸው

ስለሞቱባቸው ከፊደል እስከዳዊት ድጋም ያለውን በንጉስ ተክለ ሃይማት ግቢ ተማሩ ። ከዚያም ዜማ ቤት ገብተው ፀዋትወ ዜማ ፣ ቅኔ ከመምህር ሰረገላ ብርሃን ፣ ብሉያቱን ከአለቃ ገብረ ኤልያስ ፣ ሊቃውንቱን ከአለቃ ወልደ ጊዮርጊስ አጠኑ ። ፅህፈት ፣ ድጉሰት ስእል መሳልና ሀረግ መንደፍም ይችሉ ነበር ።

መልአከ ብርሃን ፈንታ ገብርየ በአለቅነት አጋምና ጊዮርጊስን መልአከ ብርሃን ሆነው ብቸና ጊዮርጊስን አስተዳድረዋል ።

እኒህ ሊቅ ሚያዝያ 27 ቀን በ1935 አ.ም. አርፈው በደብረ ማርቆስ ቤተ ክርስቲያን ተቀብረዋል ።

ፈንቴ (መሪጌታ)

መሪጌታ ፈንቴ ዋሴ ትውልዳቸው በጎጃም ክፍለ ሀገር በዋ ሸራ ማርያም ገዳም ነው ። ከታላቁ ሊቅ ከመምህር ተክሌ ዘዋሸራ የቅኔ ትምህርታቸውን ካጠናቀቁ በሁዋላ ወደአቸፈር ሄደው ከመም ህር ገሰሰ የጎዳና ቅኔ እውቀታቸውን አደላድለዋል ።

መሪጌታ ፈንቴ ተወልደው በተማሩበት በዋሸራ ማርያም ገዳም አስተምረው ብዙ የቅኔ መምህራንን መርቀው ሾሙዋል ። እኒህ አረጋዊ ምሁር ከጉባኤ ሳይለዩ ለብዙ ዘመናት ከኖሩ በሁዋላ ሀምሌ 25 ቀን በ1955 አ.ም. በ71 አመታቸው አርፈው በዚያው በዋሸራ ማርያም ተቀብረዋል ።

www.ethiopianorthodox.org

ባለቅኔዎቹ

በፊደል ተራ

(የቅኔዎቻቸው ቁጥሮች ከስሞቻቸው ጋር ሰፍረዋል ። ከስማቸው በፊት የኮከብ ምልክት የተደረገባቸው የህይወት ታሪካቸው ባጭሩ ተፅፎላቸዋል) ።

ተ. ቁ.	ሙሉ ስም
*1	ሀይለ ስላሴ (መልአከ ሀይል) ፡ 284 ፡ 216
*2	ሀይሉ (አጋፋሪ) ፡ 139
3	ሀይሉ (ዘመቀሌ) ፡ 268
4	ሀይሌ (አለቃ) ፡ 283
5	ሀይመት (ወይዘሮ) ፡ 250
6	ሀሩይ (አለቃ) ፡ 273 ፡ 299
*7	ለማ ሀይሉ (አለቃ) ፡ 73 ፡ 88 ፡ 128 ፡ 333 ፡ 335
8	ልሳነ ወርቅ (አለቃ) ፡ 313
*9	መርሻ (መጋቢ ፡ ዘዲማ ጊዮርጊስ) ፡ 79 ፡ 265
*10	መርአዊ (አለቃ ፡ ዘተንታ) ፡ 120
11	መንግስቱ (መሪጌታ) ፡ 85 ፡ 87 ፡ 184
*12	መኮንን ሰሎሞን (አለቃ) ፡ 75
13	ምስራቅ (አለቃ ፡ ዘኤልሻማ) ፡ 65
14	ምትኩ እውር (ዘደብረ ወርቅ) ፡ 181
15	ምትኩ (መጋቢ) ፡ 108
16	ምንደስይል (ደብተራ) ፡ 143 ፡ 219
17	ሲኖዳ (ፀሀፊ ትእዛዝ ፡ ዘጎንደር) ፡ 249
18	ሳህሌ ወልደ ተክሌ (አለቃ) ፡ 228
*19	ስመኝ (መሪጌታ ፡ ዘጠላዘሞ) ፡ 37 ፡ 58 ፡ 60

ethiopianorthodox
www.ethiopianorthodox.org

ተ. ቁ. ሙሉ ስም

*20 ቀስሙ (መምህር ፡ ዘዋሸራ) ፡ 196
21 ቋያ (አባ ፡ ዘአዘዞ) ፡ 317
22 በትረ ጊዮርጊስ (እጨጌ) ፡ 276
*23 በዛብህ ወንድም (አለቃ) ፡ 38 ፡ 162
24 ባቱኤል ፡ 165
25 ተሰማ (አለቃ) ፡ 91
26 ተስፋ (አባ ፡ ዘደብረ ሊባኖስ) ፡ 144
*27 ተክለ ሃይማኖት (ነጮ) ፡ 309
28 ተክለ ሃይማኖት (አቤቶ) ፡ 362 ፡ 297
29 ተክለ ጊዮርጊስ ፡ 83
*30 ተክለ ፅዮን (አለቃ) ፡ 95 ፡ 131 ፡ 158 ፡ 175 ፡ 192 ፡ 217 ፡ 238 ፡ 240 ፡ 243 ፡ 266 ፡ 269 ፡ 316
*31 ተክሌ (መምህር ፡ ዘዋሸራ) 14 ፡ 33 ፡ 34 ፡ 69 ፡ 189 ፡ 221 ፡ 237 ፡ 304
32 ተዋነይ ፡ 206
*33 ተገኝ (መልአከ ፀሀይ) ፡ 115
34 ቴዎድሮስ (መልአከ ፀሀይ) ፡ 216
35 ንጉሴ ይመር (አለቃ ፡ ዘዲማ) ፡ 53 ፡ 56
36 አለሙ (መጋቢ ፡ ዘጎንጅ) ፡ 62
37 አምደ ሚካኤል (አለቃ) ፡ 51 ፡ 224
38 አርአያ ወረታ (አቶ) ፡ 211
39 አበበ (አለቃ ፡ ዘሀመረ ኖህ ጎንደር) ፡ 35
40 አበበ መሸሻ (መሪጌታ ፡ ዘደብረ ወርቅ) ፡ 137
41 አባተ (መሪጌታ) ፡ 10
42 አብርሀ (አፈ ንቡረ እድ ፡ ዘአክሱም) ፡ 160
*43 አካለ ወልድ (መምህር) ፡ 198 ፡ 314 ፡ 319
44 አይቼህ (መጋቢ ፡ ዘደብረ ወርቅ) ፡ 202 ፡ 296
*45 አድማሱ ጀንበሬ (መልአከ ብርሃን) ፡ 1 ፡ 9 ፡ 12 ፡ 13 ፡ 54 ፡ 97 ፡ 118 ፡ 119 ፡ 130 ፡ 115 ፡ 138

ተ. ቁ. ሙሉ ስም

*46 አድማሱ (ንቡረ እድ) ፡ 72 ፡ 89 ፡ 323
*47 አፈ ወርቅ ዘውዴ (አለቃ) ፡ 187 ፡ 241 ፡ 263 ፡ 338
48 እስክንድር (አፄ) ፡ 283
*49 እንግዳሸት (መምህር ፡ ዘዲማ) ፡ 233 /ሀ
*50 እንግዳ ዳንኤል (አለቃ) ፡ 132 ፡ 233
*51 እንግዳ ወርቅ ሀይሉ (አለቃ) ፡ 64 ፡ 277
*52 ከብቴ (እቃቤ ሰአት) ፡ 8 ፡ 177 ፡ 201 ፡ 270
53 ኪዳነ ወልድ (አለቃ) ፡ 318
*54 ካሳ (ቄስ ገበዝ) ፡ 321 ፡ 334
55 ካሳ (መምህር) ፡ 220
*56 ክፍለ ዮሀንስ (ዘጎንደር) ፡ 199 ፡ 25 ፡ 306
57 ወልደ ማርያም ሀብቴ (አለቃ) ፡ 68
58 ወልደ ማርያም ጉታ (መምህር) ፡ 48
59 ወልደ ማርያም (መምህር ፡ ዘዲማ) ፡ 109
60 ወልደ ሥላሴ (አለቃ) ፡ 242
61 ወልደ ያሬድ (አለቃ ፡) ፡ 102
*62 ወልደ ዮሀንስ (መልአከ ብርሃን) ፡ 113
*63 ወልደ ገብርኤል (ራስ) ፡ 106 ፡ 112 ፡ 157
*64 ወልደ ጊዮርጊስ (አለቃ ሸዋ) ፡ 74
*65 ወልደ ጊዮርጊስ (መምህር ፡ ዘራጉኤል) ፡ 5 ፡ 227
*66 ወርቅ አገኘሁ ተክሌ (አለቃ) ፡ 187
*67 ውብሸት (ቄስ ገበዝ ፡ ዘብቸና ጊዮርጊስ) ፡ 20 ፡ 28 ፡ 264 ፡ 300 ፡ 324 ፡ 325
68 ዘወልዴ (አለቃ) ፡ 303
69 ዘዮሀንስ (አለቃ) ፡ 117 ፡ 121 ፡ 136 ፡ 235
*70 ዘገየ (ሊቀ ህሩያን) 161 ፡ 182
*71 ዝማኑህ (ደብተራ ፡ ዘገነተ ፅጌ) ፡ 11 ፡ 133
*72 ይትባረክ ቂርቆስ (መሪጌታ) ፡ 20 ፡ 59
73 ይኩኖ አምላክ (አቶ) ፡ 101

www.ethiopianorthodox.org

ተ. ቁ.	ሙሉ ስም
74	ይግዛው (አለቃ ፡ ዘደብረ ወርቅ) ፡ 164
*75	የፍታሄ ንጉሴ (ቀኝ ጌታ) ፡ 61
*76	ደለለ (መሪጌታ ፡ ዘዋሸራ) ፡ 271
77	ደመረ (ግራጌታ ፡ ዘገነተ ፅጌ) ፡ 110
78	ደስታ (አለቃ ፡ ዘተድባበ ማርያም) 23 ፡ 92
79	ደስታ (መምህር ፡ ዘዋሸራ) ፡ 293
*80	ደስታ (አለቃ) ፡ 294
81	ደቀ እስጢፋ ፡ 197
82	ዳኜ (አለቃ ፡ ዘራጉኤል) ፡ 103
*83	ድንቄ (አለቃ) ፡ 285
*84	ድንቆ ማርቆስ ፡ 205 ፡ 308 ፡ 311
85	ጀምበሬ (መሪጌታ) ፡ 41
*86	ገብረ መስቀል (መምህር) ፡ 22
87	ገብረ መድህን (መምህር) ፡ 153
*88	ገብረ መድህን (አለቃ ፡ ዘአሰቦት) ፡ 27 ፡ 207
89	ገብረ መድህን (አለቃ ፡ ዘሌመን ሰላሌ) ፡ 111
*90	ገብረ መድህን (ግራጌታ) ፡ 57
91	ገብረ መድህን (መምህር ፡ ዘማህደረ ማርያም) ፡ 326
92	ገብረ ሚካኤል እውር (ዘሰላሌ) ፡ 231
93	ገብረ ማርያም (ቄስ ገበዝ) ፡ 248
*94	ገብረ ስላሴ ክንፉ (መምህር ፡ ዘኤልያስ) ፡ 70 ፡ 86 ፡ 105 ፡ 155 ፡ 163 ፡ 170 ፡ 281
*95	ገብረ ስላሴ ፡ (ንቡረ እድ) 195
96	ገብረ ኢየሱስ (መምህር) ፡ 4
*97	ገብረ ዋህድ ህሼ (አለቃ) ፡ 142
98	ገብረ ጊዮርጊስ (መምህር) ፡ 29
99	ገብረ ፃድቅ (መሪጌታ ፡ ዘፍቼ ጊዮርጊስ) ፡ 24
100	ገብሬ (አለቃ ፡ ዘደብረ ሊባኖስ) ፡ 315
101	ንዝሙ (ደብተራ) ፡ 174

ተ. ቁ.	ሙሉ ስም
102	ጌቴ ገሞራው ፡ 151
*103	ጎሹ አራት አይና ፡ 251
104	ጎበዜ (አለቃ) ፡ 307
105	ጥበቡ (መሪጌታ) ፡ 52
*106	ጥበቡ ገሜ (መምህር) ፡ 141 ፡ 147
107	ጫልቲ ሀይሉ (አባ) ፡ 166
*108	ፈንታ ጉብርየ (መልአከ ብርሃን) ፡ 6
109	ፈንታየ (አለቃ) ፡ 127
*110	ፈንቴ (መሪጌታ) ፡ 15

www.ethiopianorthodox.org

ከዚህ መፅሀፍ ቅርብ ዝምድና ያላቸው መፃህፍት ዝርዝር

መፅሀፈ ቅኔ ፣

ከብላቴን ጌታ ሀሩይ ወልደ ስላሴ ፣ አዲስ አበባ 1918 ።

መፅሀፈ ቅኔ ፣ ዝክረ ሊቃውንት

ከመልአከ ብርሃን አድማሱ ጀንበሬ ፣ አዲስ አበባ 1963 ።

ንባብ ወትርጓሜ ዘቅኔያት ፣ እእግደ ምስጢራት ፣

ከመምህር ይሄይስ ወርቄ ፣ አዲስ አበባ 1960 ።

የቀድሞ ቅኔዎች ከነትርጓሜአቸው ፣

ከአለቃ ይኩኖ አምላክ ገብረ ስላሴ ፣ አዲስ አበባ 1959 ።

ጥንታዊ የኢትዮጵያ ትምህርት ፣

ከሊቀ ስልጣናት ሀብተ ማርያም ወርቅነህ ፣ አዲስ አበባ 1963 ።

መፅሀፈ ትዝታ ዘአለቃ ለማ ፣

ከመንግስቱ ለማ ፣ አዲስ አበባ 1959 ።

መፅሀፈ ሰዋስው ፣

ከአለቃ ታየ ፣ ምንኩሉ 1889 ።

ethiopianorthodox

www.ethiopianorthodox.org